

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

**Π.Μ.Σ: ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΑΓΩΓΗΣ: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ**

Διπλωματική εργασία

**«Ένταξη νεομεταναστών – προσφύγων μαθητών σε σχολεία της Δευτεροβάθμιας
Εκπαίδευσης: απόψεις Διευθυντών και εκπαιδευτικών»**

Της

Αυλογιάρη Αρετής

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Γρίβα Ελένη, Καθηγήτρια Π.Δ.Μ

Εξεταστές: Κηπουροπούλου Ευμορφία, Διδάκτωρ Α.Π.Θ

Ιορδανίδης Γεώργιος, Καθηγητής Π.Δ.Μ

Φλώρινα, 2021

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θερμές ευχαριστίες στην κ. Γρίβα, επόπτρια καθηγήτρια αυτής της εργασίας, που αρχικά με ενέπνευσε μέσα από το μάθημά της και στη συνέχεια με καθοδήγησε για την εκπόνηση αυτής της διπλωματικής. Την ευχαριστώ για τις πολύτιμες συμβουλές, την άψογη συνεργασία και την ευκαιρία που μου έδωσε να συνεργαστώ μαζί της. Ευχαριστώ, επίσης, την κ. Κηπουροπούλου και τον κ. Ιορδανίδη που στήριξαν το θέμα της παρούσας διπλωματικής.

Βεβαίως, η εργασία δε θα είχε καν ξεκινήσει χωρίς τη συνδρομή των συναδέλφων μου και των Διευθυντών των σχολείων της Πτολεμαΐδας τους οποίους και ευχαριστώ ιδιαίτερα για την προθυμία που επέδειξαν στην παραχώρηση συνεντεύξεων.

Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω τη μητέρα μου που έσπειρε από πολύ νωρίς μέσα μου την αγάπη για τη μόρφωση. Πάνω απ' όλα, όμως, τον Ιωσήφ που είναι πάντα συνοδοιπόρος μου και μου ανοίγει το δρόμο!

Copyright © Αυλογιάρη Αρετή, 2021.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν στη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα. Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν τον συγγραφέα και μόνο.

Όνοματεπώνυμο: Αυλογιάρη Αρετή

A.E.M.: 960

Ηλεκτρονική διεύθυνση: aretav125@gmail.com

Έτος εισαγωγής: 2019-2020

Τίτλος διπλωματικής εργασίας: «Ένταξη νεομεταναστών – προσφύγων μαθητών σε σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης: απόψεις Διευθυντών και εκπαιδευτικών»

Δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία δεν αποτελεί προϊόν λογοκλοπής, είναι προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας, η βιβλιογραφία και οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει, έχουν δηλωθεί κατάλληλα με παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κείμενο ή/και πηγές άλλων συγγραφέων, αναφέρονται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή. Επισημαίνεται πως η συγκεκριμένη επιλογή βοηθά στον περιορισμό της λογοκλοπής διασφαλίζοντας έτσι το/τη συγγραφέα.

Ημερομηνία - - 201...

Ο/Η δηλών/ουσα

Αυλογιάρη Αρετή

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	8
Abstract	9
Εισαγωγή	10
1. Πρόσφυγες και Νέο-μετανάστες.....	14
1.1 Ορισμοί του Πρόσφυγα και νέο-μετανάστη	14
1.2 Συνθήκες διαβίωσης και συναισθήματα των προσφύγων – νέο-μεταναστών.	16
1.3 Οι «Πολίτες του κόσμου».....	18
1.4 Η μετανάστευση στην Ελλάδα	19
2 . Νεο-μετανάστες και πρόσφυγες στην εκπαίδευση	22
2.1 Η διαπολιτισμική εκπαίδευση στις πολυπολιτισμικές κοινωνίες.....	22
2.2 Το συμπεριληπτικό σχολείο ως η καταλληλότερη λύση	24
2.3 Διδακτικές πρακτικές μιας διαπολιτισμικής- συμπεριληπτικής εκπαίδευσης	26
2.4 Η γλώσσα ως μέσο επικοινωνίας	28
2.5 Τα σχολικά εγχειρίδια για τη διδασκαλία προσφύγων και νέο-μεταναστών μαθητών.....	30
3. Το ανθρώπινο κεφάλαιο	32
3.1 Οι διευθυντές	32
3.2 Οι εκπαιδευτικοί	34
3.3 Οι γονείς	36
3.4 Οι μαθητές.....	38
4. Η μέθοδος της έρευνας.....	43
4.1 Σκοπός και Ερωτήματα της έρευνας	43
4.2 Η ποιοτική έρευνα.....	43
4.3 Συλλογή δεδομένων – Συνέντευξη.....	45
4.4 Ανάλυση δεδομένων	46
4.5 Ο ρόλος του ερευνητή.....	47
4.6 Ζητήματα δεοντολογίας	47
4.7 Αξιοπιστία και Εγκυρότητα	48
4.8 Οι Συμμετέχοντες στην έρευνα.....	48
5 . ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	52
5.1 Οι απόψεις των Διευθυντών	52
5.1.1 Νοηματοδότηση της έννοιας του νεο-μετανάστη/ πρόσφυγα από τους Διευθυντές.....	52

5.1.2 Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νεο-μεταναστών/ προσφύγων. Απόψεις Διευθυντών.....	58
5.1.3 Διαχείριση κρίσεων από τους Διευθυντές λόγω της παρουσίας νεο- μεταναστών/προσφύγων στη σχολική μονάδα.....	66
5.1.4 Επιμόρφωση Διευθυντών	77
5.2 Οι απόψεις των Εκπαιδευτικών	81
5.2.1 Νοηματοδότηση της έννοιας του νεο-μετανάστη/πρόσφυγα από τους Εκπαιδευτικούς	81
5.2.2 Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νεο-μεταναστών/ προσφύγων. Απόψεις Εκπαιδευτικών.....	88
5.2.3 Διαχείριση κρίσεων από τους εκπαιδευτικούς λόγω της παρουσίας νέο- μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική τάξη	97
5.2.4 Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών	103
5.3 Συμπεράσματα	109
5.4 Περιορισμοί της έρευνας	111
5.5 Ζητήματα δεοντολογίας της παρούσας έρευνας.....	112
6. ΣΥΖΗΤΗΣΗ	113
BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	117
ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	117
ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	123
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	127

Κατάλογος διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1. Εκροές, Εισροές και καθαρές εκροές πτυχιούχων (2008-2017)	21
Διάγραμμα 2. Ειδικότητες Διευθυντών	54
Διάγραμμα 3. Τύπος σχολείου που διευθύνουν οι διευθυντές	54
Διάγραμμα 4. Οι ειδικότητες των εκπαιδευτικών	55
Διάγραμμα 5. Το φύλο των εκπαιδευτικών	55

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1. Εισερχόμενοι – εξερχόμενοι μετανάστες, 1991 – 2018	20
Πίνακας 2. Κατανομή των αναφορών των κωδικών και κατηγοριών του θεματικού άξονα «Νοσηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα» - Διευθυντές	60
Πίνακας 3. Κατανομή των αναφορών των κωδικών και κατηγοριών του θεματικού άξονα «Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων» - Διευθυντές	67
Πίνακας 4. Κατανομή των αναφορών των κωδικών και κατηγοριών του θεματικού άξονα «Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων»-Διευθυντές	77
Πίνακας 5. Κατανομή των αναφορών των κωδικών και κατηγοριών του θεματικού άξονα «Επιμόρφωση»- Διευθυντές	84
Πίνακας 6. Κατανομή των αναφορών των κωδικών και κατηγοριών του θεματικού άξονα «Νοσηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα» - Εκπαιδευτικοί	88
Πίνακας 7. Κατανομή των αναφορών των κωδικών και κατηγοριών του θεματικού άξονα «Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων»- Εκπαιδευτικοί	96
Πίνακας 8. Κατανομή των αναφορών των κωδικών και κατηγοριών του θεματικού άξονα «Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων»-Εκπαιδευτικοί	105
Πίνακας 9. Κατανομή των αναφορών των κωδικών και κατηγοριών του θεματικού άξονα «Επιμόρφωση»- Εκπαιδευτικοί	111

Περίληψη

Οι νέες συνθήκες που διαμορφώνονται στην Ευρώπη και τον κόσμο τους τελευταίους δύο αιώνες επιβάλλουν τον επαναπροσδιορισμό εννοιών και υπαγορεύουν αλλαγές στα κράτη σε θεσμικό επίπεδο. Η αυξανόμενη μετακίνηση πληθυσμών, για ποικίλους λόγους, μετατρέπει τα κράτη σε πολυπολιτισμικά και επιβάλλει μεταβολές στα εκπαιδευτικά συστήματα, ώστε τα σχολεία να είναι ανοιχτά σε όλες τις ομάδες των μαθητών. Με την παρούσα εργασία διερευνάται η δυνατότητα και ο τρόπος ομαλής ένταξης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση πληθυσμών που ήρθαν στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε μέσω συνεντεύξεων σε εκπαιδευτικούς και διευθυντές σχολείων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Με την έρευνα έγινε προσπάθεια καταγραφής των προθέσεων των συνεντευξιζόμενων και μελετήθηκαν πεδία σχετικά με τις απόψεις των εμπλεκόμενων για τη διαχείριση κρίσεων και για το βαθμό ετοιμότητας τους.

Λέξεις κλειδιά

Νεο- μετανάστης, πρόσφυγας, συμπεριληπτική εκπαίδευση, ένταξη, επιμόρφωση.

Abstract

The new conditions that have been forming in Europe as well as the rest of the world during the last two centuries impose the redefinition of notions and dictate national changes on institutional level. The increasing migration due to various reasons, transforms states into multicultural ones and requires alterations in the educational systems, so that schools are open to all student groups. The present paper investigates how feasible it is to integrate smoothly into the Secondary Education the populations that arrived in Greece the last years. The research has been conducted with interviews of educators and school principles of the Secondary Education. It aims at registering the interviewee's intentions. Moreover, various fields concerning the views of the people involved about crisis management and readiness have been studied.

Key words

Neo-immigrant, refugee, inclusive education, integration, training

Εισαγωγή

Είναι προφανές ότι το όραμα που επικράτησε μετά τον Α Παγκόσμιο Πόλεμο για συγκρότηση κρατών με κυρίαρχα εθνικά χαρακτηριστικά στις μέρες μας έχει χρεοκοπήσει. Έτσι, τα ομοιογενή κράτη του παρελθόντος παύουν να είναι τόσο ομοιογενή, καθώς λόγοι, όπως η παγκοσμιοποίηση, η οικονομική κρίση, οικολογικά προβλήματα, πόλεμοι, πολιτικοί και θρησκευτικοί λόγοι, ανέχεια ωθούν τους πληθυσμούς, ατομικά ή ομαδικά, να μετακινηθούν σε κράτη που θεωρούν ότι θα τους παρέχουν καλύτερες συνθήκες ζωής. Φυσικά, κάτι τέτοιο δεν θα άφηνε ανεπηρέαστη τη χώρα μας, η οποία αφενός δέχεται Έλληνες που επανέρχονται, μετά από χρόνια στο εξωτερικό, ή μετανάστες από την Ανατολή και την Αφρική και αφετέρου αποχαιρετά νέους επιστήμονες που αποφασίζουν να αναζητήσουν την τύχη τους σε ισχυρές χώρες του εξωτερικού (Γρίβα & Στάμου, 2014).

Όπως είναι φυσικό, οι συνέπειες του παραπάνω φαινόμενο απηχούνται και στα εκπαιδευτικά συστήματα των κρατών. Εξάλλου, με δεδομένο ότι η εκπαίδευση αποτελεί βασικό φορέα κοινωνικοποίησης και όχι απλά πτυχή του κοινωνικού περιβάλλοντος στο οποίο ζει ένας άνθρωπος, είναι αδύνατον να αγνοήσει κανείς το ζήτημα της εκπαίδευσης όταν συζητά για θέματα ετερότητας (Νικολάου, 2008).

Ο προσανατολισμός, λοιπόν, της εκπαίδευσης προς ένα κυρίαρχο πολιτισμό είναι αναποτελεσματικός, αφού ελλείπει πλέον η ταύτιση έθνους- κράτους, ακόμα και σε χώρες με μεγάλο βαθμό ομοιογένειας, όπως η δική μας και επομένως χρειάζεται στροφή προς μοντέλα πολυπολιτισμικά με σαφή συμπεριληπτικό χαρακτήρα (Κεσίδου, 2008). Με λίγα λόγια, τα σχολεία των χωρών υποδοχής είναι υποχρεωμένα να ανασυνταχθούν και να οργανωθούν έτσι, ώστε να αντιμετωπίσουν τις ανάγκες των καινούργιων μαθητών τους, που μιλούν διαφορετική γλώσσα από την κυρίαρχη, μεταφέρουν διαφορετικό πολιτισμικό κεφάλαιο και, φυσικά, δεν πρέπει να αποκλειστούν από την εκπαίδευση. Αυτό οδήγησε σε επαναπροσδιορισμό, συλλήβδην της εκπαιδευτικής ιδεολογίας και αντικατοπτρίστηκε σε μεταρρυθμίσεις που δίνουν άλλο προσανατολισμό στην εκπαίδευση (Στασινός, 2016).

Βασικός σκοπός της μελέτης αυτής είναι να ερευνήσει και να αναλύσει τις απόψεις των εκπαιδευτικών και των διευθυντών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης αναφορικά με την ένταξη εφήβων μαθητών, νέο- μεταναστών και προσφύγων στα Γυμνάσια και τα Λύκεια. Καθώς η έρευνα διεξάγεται σε περιοχή που δεν υποδέχθηκε τέτοιους πληθυσμούς μαθητών, είναι σημαντικό να καταγραφούν οι απόψεις αυτές, καθώς ανιχνεύονται οι προθέσεις των εμπλεκομένων στην εκπαίδευση και ταυτόχρονα επισημαίνονται προτάσεις αλλά και προβλήματα που μπορούν να ανακύψουν.

Πιο συγκεκριμένα η έρευνα εστιάζει σε τέσσερις βασικούς στόχους. Αρχικά, επιδιώκει να εξετάσει τον τρόπο που αντιλαμβάνονται οι εκπαιδευτικοί τις έννοιες του πρόσφυγα και του νέο- μετανάστη, προσδιορίζοντας τη θέση τους στην κοινωνία και το ελληνικό σχολείο. Στη συνέχεια, διερευνά πρακτικές και προβλήματα που ανακύπτουν εντός του σχολικού περιβάλλοντος, εστιάζοντας σε πρακτικά ζητήματα που διευκολύνουν την ομαλή ένταξη των ατόμων αυτών στις τάξεις. Έπειτα, μελετώνται οι απόψεις των εκπαιδευτικών και των διευθυντών όσον αφορά τη διαχείριση κρίσεων που μπορεί να προκληθούν από την παρουσία νέο -μεταναστών και προσφύγων μαθητών στο ελληνικό σχολείο. Τέλος, γίνεται απόπειρα να καταγραφούν οι ανάγκες των εκπαιδευτικών για επιπλέον επιμόρφωση και ειδική κατάρτιση γύρω από το ζήτημα της ένταξης ατόμων από διαφορετικά εθνικά περιβάλλοντα στα ελληνικά σχολεία.

Η μελέτη ξεκίνα με μία βασική εισαγωγή στην οποία γίνεται προσπάθεια ένταξης του ερευνώμενου θέματος στο γενικότερο πλαίσιο του προσφυγικού και μεταναστευτικού ζητήματος που έχει ενταχθεί στη σύγχρονη εποχή.

Στο πρώτο κεφάλαιο προσδιορίζονται οι δύο έννοιες, του πρόσφυγα και του νέο-μετανάστη. Οι ενότητες του κεφαλαίου στοχεύουν στην καταγραφή των ορισμών και στην παρουσία της ύπαρξης ή μη διαχωριστικών γραμμών μεταξύ τους (1.1), στην περιγραφή των συνθηκών διαβίωσης και των συναισθημάτων των ατόμων αυτών (1.2), στην ανάδειξη της ανάγκης να αναγνωριστεί ο όρος του «πολίτη του κόσμου» (1.3) και τέλος στον εντοπισμό του φαινομένου στα ελληνικά δεδομένα (1.4).

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται διεξοδική αναφορά σε πρακτικά ζητήματα που αφορούν στην εκπαίδευση των μεταναστών και προσφύγων μαθητών σε ένα σχολείο της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Πιο συγκεκριμένα οι επιμέρους ενότητες πραγματεύονται τα εξής θέματα: η διαπολιτισμική εκπαίδευση στις πολυπολιτισμικές

κοινωνίες (2.1), το συμπεριληπτικό σχολείο ως η καταλληλότερη λύση (2.2), συγκεκριμένες διδακτικές πρακτικές που συνάδουν με την διαπολιτισμική – συμπεριληπτική εκπαίδευση (2.3), το πρόβλημα της γλώσσας (2.4), τα σχολικά εγχειρίδια (2.5).

Το τρίτο κεφάλαιο εστιάζει στη συμβολή του ανθρώπινου κεφαλαίου σε ένα σχολείο με πολύ πολιτισμικά χαρακτηριστικά που υποδέχεται, δηλαδή, παιδιά προσφύγων και νέο-μεταναστών. Συγκεκριμένα, έρευνα τη συμβολή των διευθυντών (3.1), των εκπαιδευτικών (3.2), των γονέων- γηγενών και αλλοεθνών (3.3), και των ίδιων των μαθητών (3.4).

Στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στην ποιοτική έρευνα ως μέσο της εκπαιδευτικής έρευνας και στα επιμέρους χαρακτηριστικά της. Στο ίδιο κεφάλαιο δίνονται στοιχεία για την παρούσα ποιοτική έρευνα. Οι επιμέρους ενότητες είναι: ο σκοπός και τα ερωτήματα της έρευνας (4.1), η ποιοτική έρευνα (4.2), η συλλογή δεδομένων - συνέντευξη (4.3), ο τρόπος ανάλυσης δεδομένων (4.4), ο ρόλος του ερευνητή (4.5), ζητήματα δεοντολογίας (4.6), η αξιοπιστία και εγκυρότητα (4.7) και οι συμμετέχοντες στην έρευνα (4.8).

Στο 5ο κεφάλαιο περιγράφονται και αναλύονται τα αποτελέσματα της έρευνας με βάση τους παραπάνω θεματικούς άξονες. Πιο συγκεκριμένα, τα αποτελέσματα παρουσιάζονται ως εξής: α) οι απόψεις των Διευθυντών (5.1) στις υποενότητες: νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα από τους διευθυντές (5.1.1), εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων- απόψεις διευθυντών (5.1.2), διαχείριση κρίσεων από τους διευθυντές λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική μονάδα (5.1.3), επιμόρφωση διευθυντών (5.1.4). β) οι απόψεις των Εκπαιδευτικών (5.2) στις υποενότητες: νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα από τους εκπαιδευτικούς (5.2.1), εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων- απόψεις εκπαιδευτικών (5.2.2), διαχείριση κρίσεων από τους εκπαιδευτικούς λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική τάξη (5.2.3), επιμόρφωση εκπαιδευτικών (5.2.4). Ακολουθούν τα συμπεράσματα όπου παραβάλλονται οι απόψεις των διευθυντών και των εκπαιδευτικών (5.3). Τέλος, στο ίδιο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι περιορισμοί της έρευνας (5.4) και γίνεται αναφορά σε ζητήματα δεοντολογίας (5.5).

Το έκτο κεφάλαιο αποτελείται από τη συζήτηση, όπου παρουσιάζονται βασικά σημεία που προέκυψαν από την έρευνα, μέσα από αντίστοιχες βιβλιογραφικές αναφορές.

Στο τέλος της εργασίας υπάρχουν οι βιβλιογραφικές αναφορές καθώς και το παράρτημα που περιλαμβάνει τα δύο πρωτόκολλα των συνεντεύξεων (προς τους εκπαιδευτικούς και τους διευθυντές), τις απομαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις, την κωδικοποίηση και τους λειτουργικούς ορισμούς.

1. Πρόσφυγες και Νέο-μετανάστες

1.1 Ορισμοί του Πρόσφυγα και νέο-μετανάστη

Για να μελετήσει κανείς ένα φαινόμενο σε βάθος, οφείλει να αναζητήσει πρώτα το γενικότερο πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το φαινόμενο αυτό και έπειτα να εντρυφήσει σε επιμέρους χαρακτηριστικά του. Αναφορικά με το θέμα της παρούσας εργασίας, έχουν διατυπωθεί διάφοροι ορισμοί για τους πρόσφυγες και τους μετανάστες, που έχουν, βέβαια, και ιδεολογικό υπόστρωμα. Καθώς το φαινόμενο είναι δυναμικό, είναι προφανές ότι οι ορισμοί αυτοί μεταβάλλονται στο χρόνο. Σύμφωνα με το Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής του Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη, με τον όρο «μετανάστευση» αποδίδεται η μετακίνηση ατόμων ή ομάδων με βασικό ζητούμενο την εργασία, αν και ο όρος χρησιμοποιείται και όταν μιλάμε για τη μετακίνηση ενός ολόκληρου λαού. Στο ίδιο λεξικό ως πρόσφυγας ορίζεται το άτομο που αναγκάζεται να εγκαταλείψει την πατρίδα του και να καταλήξει σε άλλη χώρα, εξαιτίας του πολέμου αλλά και για λόγους πολιτικούς και οικονομικούς. Οι πρόσφυγες μετακινούνται ομαδικά.

Ακόμη, λοιπόν, και στο Λεξικό, φαίνεται οι δύο ορισμοί να επικαλύπτονται σε κάποιο σημείο, καθώς η εργασία εντάσσεται στους οικονομικούς λόγους. Σε ψήφισμα του το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 25 Οκτωβρίου 2016 αντιμετωπίζει τους πρόσφυγες και τους μετανάστες ως μία ενιαία ομάδα ατόμων και συνιστά το σεβασμό και προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αυτών των ατόμων, καθώς εξαναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τη χώρα τους για λόγους συγκρούσεων, διώξεων, παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ανέχειας. Θεωρεί ότι οι παράγοντες που έχουν οδηγήσει στην αύξηση μεταναστευτικών και προσφυγικών ρευμάτων διαφοροποιούνται από το παρελθόν, καθώς προκαλούνται από ποικίλες αιτίες, όπως λόγοι πολιτικοί, πολιτιστικοί, θρησκευτικοί, οικονομικοί, οικολογικοί, ακόμη και οικογενειακοί ή προσωπικοί και τους συσχετίζει με την παγκοσμιοποίηση. Όπως και να 'χει χαρακτηρίζει την μετακίνησή τους αναγκαστική.

Βάσει της Σύμβασης της Γενεύης (1951) ως πρόσφυγας θεωρείται κάθε άνθρωπος που διαβιεί μακριά από τη χώρα του επειδή φοβάται ότι θα διωχθεί λόγω της φυλής, της θρησκείας, της εθνικότητας του, της κοινωνικής τάξης ή των πολιτικών του

πεποιθήσεων και στον οποίο η χώρα του δεν μπορεί ή δεν θέλει να εξασφαλίσει την προστασία του (Τσιρώνη, 2017).

Το 2016 η ύπατη αρμοστέία του ΟΗΕ αναφέρει στην έκθεση Global Trends για τους ανθρώπους που μετακινούνται ανά τον κόσμο ότι οι πολεμικές συγκρούσεις και οι διώξεις αποτελούν βασικούς λόγους προσφυγικών ροών, οι οποίες παρουσιάζουν ραγδαίες αυξητικές τάσεις.

Στον πρόλογο της Παγκόσμιας Έκθεσης της Εκπαίδευσης της UNESCO (2019) η Helen Clark, πρόεδρος της συμβουλευτικής επιτροπής της έκθεσης CEM, αναφέρεται στην πολυπλοκότητα που χαρακτηρίζει πλέον τις μετακινήσεις στον πληθυσμών. Αναφέρεται σε εκτοπίσεις, σε μεταναστευτικές ροές που είναι συντεταγμένες αλλά και άλλες που συμβαίνουν άτακτα ή που γίνονται θελημένα ή αναγκαστικά. Επίσης, αναφέρεται στον τρόπο που αντιμετωπίζει αυτούς τους ανθρώπους η κοινωνία υποδοχής, θεωρώντας τους ανεπιθύμητους ή όχι, ωφέλιμους ή όχι, νόμιμους ή μη. Ωστόσο, ο τρόπος αντιμετώπισης αυτών των ομάδων θεωρείται ότι πρέπει να είναι ενιαίος, αφού οι ανάγκες τους είναι κοινές, ανεξάρτητα από τον τρόπο και τους λόγους της μετακίνησής τους.

Στην ίδια έκθεση, η γενική διευθύντρια της UNESCO Aundrey Azoubay, αναγνωρίζει ότι οι πολιτικές των κρατών διαφορούν για τα παιδιά των μεταναστών και προσφύγων, παρότι είναι και το πιο ευαίσθητο κομμάτι του πληθυσμού τους και συχνά αρνούνται πεισματικά την εκπαίδευσή τους. Επομένως, τοποθετεί και η ίδια τους πρόσφυγες και τους μετανάστες μαθητές στην ίδια ομάδα και παραδέχεται ότι χρήζουν ειδικούς αλλά όμοιους χειρισμούς.

Όπως γίνεται κατανοητό, ένας κοινός ορισμός δεν μπορεί να αποδώσει τα βαθύτερα νοήματα και τις ιδιαιτερότητές του φαινομένου, καθώς αυτό είναι πολυδιάστατο και επιδέχεται πολλαπλές προσεγγίσεις και ερμηνείες. Πολλοί προσπάθησαν να διαχωρίσουν τους πρόσφυγες από τους μετανάστες για πολιτικούς σκοπούς, θεωρώντας ότι οι μεν πρώτοι χρειάζονται μέριμνα, οι άλλοι όμως, είναι παράνομοι και καλό είναι να επαναπατριστούν. Άλλοι, ενώ διαχωρίζουν τις δύο έννοιες θεωρητικά, στην πορεία, πρακτικά ταυτίζουν τους ανθρώπους αυτούς και αναγνωρίζουν τις όμοιες ανάγκες τους. Πάντως, ανεξάρτητα από θεωρητικές προσεγγίσεις, πολιτικές και ιδεολογήματα, οφείλουμε να αναγνωρίσουμε ότι πρόκειται για ομάδες πληθυσμών που

καταλήγουν σε ξένα περιβάλλοντα μετά από μία λιγότερο ή περισσότερο οδυνηρή περιπέτεια, έχουν τα ίδια δικαιώματα με όλους τους υπόλοιπους ανθρώπους και τα κράτη, από τις κυβερνήσεις ως τους απλούς πολίτες, οφείλουν να τους παρέχουν βασικά αγαθά, μέσα στα οποία εντάσσεται, οπωσδήποτε, και αυτό της εκπαίδευσης.

1.2 Συνθήκες διαβίωσης και συναισθήματα των προσφύγων – νέο-μεταναστών.

Τα τελευταία χρόνια γινόμαστε δέκτες εικόνων και σχολίων αμφιλεγόμενων από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης που σχετίζονται με τις ροές προσφύγων και μεταναστών στη χώρα μας. Η ενασχόληση της δημοσιογραφίας με το θέμα αυτό παρουσιάζει εξάρσεις και υφέσεις ανάλογα με τη συγκυρία αλλά και την υπόλοιπη ειδησεογραφία. Η πανδημία του κορονοϊού τον τελευταίο χρόνο έβαλε στο περιθώριο πολλά μείζονα θέματα, μαζί και αυτό των προσφύγων και μεταναστών. Οι τελευταίοι εξαφανίστηκαν από τα δελτία ειδήσεων ή παρίστανται αν ο χώρος όπου ζουν κατέστη θύλακας της πανδημίας.

Όλα αυτά, όμως, δεν αναιρούν ούτε την έλευση ούτε την παρουσία των ατόμων αυτών στη χώρα μας και ασφαλώς δεν βελτιώνουν τις συνθήκες διαβίωσης τους ούτε απαλύνουν τις δυσκολίες και τα βάσανα που πέρασαν και εξακολουθούν να περνούν.

Όλοι οι άνθρωποι ανά τον κόσμο που αναγκάστηκαν να πάρουν το δρόμο μακριά από την πατρίδα τους, φτάνουν στο νέο τους τόπο, αφού έχουν βιώσει εμπειρίες περισσότερο ή λιγότερο επώδυνες. Άλλοι φτάνουν απευθείας στον νέο τόπο διαμονής, αφού έχουν πρώτα προετοιμάσει τη μετακίνηση τους, ενώ άλλοι μετακινήθηκαν βίαια και γρήγορα, αφού πρώτα έζησαν στιγμές πολέμου, φυλάκισης, δίωξης, απώλειας αγαπημένων προσώπων. Πολλοί από τους τελευταίους αναγκάστηκαν να ζήσουν σε κέντρα υποδοχής προσφύγων, σε ενδιάμεσες χώρες, στην καλύτερη περίπτωση κάποιους μήνες, πριν καταλήξουν στον επιθυμητό τους προορισμό, ενώ άλλοι εγκλωβίστηκαν για χρόνια εκεί. Στα κέντρα αυτά έζησαν και ζουν, υπό άθλιες συνθήκες, περιμένοντας την πολυπόθητη αναγνώρισή τους ως πρόσφυγες και αναμένοντας κάποια χώρα να τους δεχτεί (Coehlo, 2007).

Γενικά, η διαδικασία της μετανάστευσης γεννά σοβαρές προκλήσεις για όσους την περνούν. Οι άνθρωποι αυτοί έχουν να αντιμετωπίσουν στρεσογόνες καταστάσεις που ξεκινούν από τον ξεριζωμό τους από τη μητρική γη, την εγκατάστασή τους σε μία νέα πατρίδα και την εναρμόνισή τους με ένα καινούργιο πολιτισμό που συχνά έρχεται σε

αντίθεση με τις δικές τους πολιτιστικές καταβολές. Πολύ συχνά, μάλιστα, έχουν να αντιμετωπίσουν προκαταλήψεις, ρατσισμό και διακρίσεις (Motti-Stefanidi et al, 2008).

Όπως γίνεται κατανοητό, η εμπειρία της μετανάστευσης απαιτεί αποθέματα δύναμης για τα άτομα, αφού πρέπει να αποδεσμευτούν από την πατρίδα τους και να προσαρμοστούν σε μία νέα πατρίδα που, βέβαια, αντικατοπτρίζει ένα εντελώς καινούργιο κοινωνικοπολιτικό περιβάλλον που διαφέρει από το προγενέστερο. Οι συνέπειες αυτής της διαδικασίας επηρεάζουν τόσο τις ομάδες των μεταναστών, όσο και την ίδια τη χώρα υποδοχής (Giannimis et al, 2010). Αν, μάλιστα, αναφερθούμε σε εφήβους μετανάστες, αυτοί έχουν να αντιμετωπίσουν την προσέγγιση με τον νέο πολιτισμό σε συνδυασμό με τις ιδιαίτερες συνθήκες που διαμορφώνει η ηλικία στην οποία βρίσκονται. Οι νέοι προσαρμόζονται ευκολότερα όταν πετύχουν την ισορροπία μεταξύ του εσωτερικού τους κόσμου και των διαπροσωπικών σχέσεων που αναπτύσσουν (Παυλόπουλος et al, 2009).

Οι παραπάνω διαπιστώσεις επιβεβαιώνονται και από μελέτες που διεξάγονται στις ΗΠΑ. Σύμφωνα με τις Mendenhall, Bartlett και Ghaffar- Kucher (2016), οι νέοι πρόσφυγες και οι οικογένειές τους, μέχρι να εγκατασταθούν οριστικά στις ΗΠΑ έχουν υποφέρει καταπιέσεις στις χώρες προέλευσης τους και έχουν περάσει από μία ή περισσότερες χώρες ζητώντας άσυλο, μέχρι να φτάσουν στη νέα τους πατρίδα. Φυσικά, η εκπαίδευση των παιδιών και των νέων γίνεται περιστασιακά ή εγκαταλείπεται παντελώς στη διάρκεια αυτής της πορείας.

Θα μπορούσε να πει κανείς ότι οι άνθρωποι αυτοί υφίστανται ένα πολιτισμικό σοκ. Οι πρόσφυγες και μετανάστες αντιμετωπίζουν ένα νέο περιβάλλον, εντελώς διαφορετικό από το οικείο τους περιβάλλον, που είτε το φοβούνται ή το θεωρούν αποκρουστικό. Άλλοτε αισθάνονται αισιόδοξοι και άλλοτε απελπισμένοι. Ακόμη και άτομα που οδηγήθηκαν συνειδητά στη μετανάστευση πενθούν για την απομάκρυνσή τους από την πατρίδα και την οικογένειά τους, σα να έχουν χάσει ένα αγαπημένο πρόσωπο. Αισθάνονται άγχος, απελπισία, νιώθουν να απειλούνται από το νέο πολιτισμό (Coehlo, 2007).

Όσον αφορά την Ελλάδα, η αντιμετώπιση των προσφύγων και μεταναστών χαρακτηρίζεται από ξενοφοβικές τάσεις και ρατσισμό. Οι Έλληνες, από την εποχή ακόμη της έλευσης των Αλβανών στη δεκαετία του 90, αλλά και ακόμη περισσότερο

σήμερα, νιώθουν να απειλούνται από τους ανθρώπους αυτούς και πιστεύουν ότι το κράτος επιβαρύνεται οικονομικά και ο πολιτισμός αλλοιώνεται (Τσιρώνη, 2017). Το φαινόμενο αυτό εντείνεται όσο εντείνονται τα προσφυγικά και μεταναστευτικά ρεύματα και κυρίως μετά το 2015. Αν αξιολογήσει κάποιος, όμως, την κατάσταση και τις πολιτικές εξελίξεις στις χώρες προέλευσης των προσφύγων που καταλήγουν στην Ελλάδα μετά το 2015, όπως Συρία, Αφγανιστάν, Ιράκ, είναι απίθανο τα παιδιά να μην εξελιχθούν σε μετανάστες και άρα χρειάζεται να ληφθούν μακροπρόθεσμα μέτρα για την εκπαίδευσή τους, κάτι που προγενέστερα συνέβη και στην βόρεια και Δυτική Ευρώπη για προηγούμενα μεταναστευτικά ρεύματα (Koehler & Scheinder, 2019).

1.3 Οι «Πολίτες του κόσμου»

Εφόσον οι συνθήκες έχουν δραστικά αλλάξει και οι πολίτες ενός κράτους έχουν πάψει σε μεγάλο βαθμό να είναι ομοεθνείς, χρειάζεται να υπάρξει μία διαφορετική προσέγγιση στην ιδιότητά του πολίτη. Η συζήτηση αυτή έχει βαθιές ρίζες και η αρχή της ανάγεται στην κλασική αρχαιότητα. Σύμφωνα με τον Αριστοτέλη, πολίτης σε μία πόλη είναι το άτομο που συμμετέχει στη δικαστική και πολιτική εξουσία της πόλης, χωρίς να αποτελεί κριτήριο μόνο ο τόπος κατοικίας, η καταγωγή ή τα δικαιικά του δικαιώματα (Αριστοτέλης, Γ1, 3-4/6/12).

Για να μελετήσει, λοιπόν, κάποιος τη διαφορετικότητα μέσα σε μία πολυπολιτισμική κοινωνία πρέπει, πρώτα, να αποφασίσει αν θεωρεί ότι η πολυπολιτισμικότητα αποτελεί χαρακτηριστικό της σύγχρονης εποχής, ή αν είναι ένα προϋπάρχον στοιχείο, στις περισσότερες κοινωνίες, που ξεκινά από την αρχαιότητα (Paleologou, 2011).

Στην εποχή μας ένα άτομο θεωρείται πολίτης μιας χώρας με τη γέννησή του η πολιτογραφείται στη συνέχεια. Ασφαλώς, η πολιτογράφηση των μεταναστών και προσφύγων στον νέο τους τόπο είναι σημαντική, καθώς συνοδεύεται από ένα εύρος δικαιωμάτων. Πολίτης, όμως, του κόσμου είναι, γενικά, το άτομο που μπορεί να συμμετάσχει, ως ενεργός- κοινωνικά και πολιτικά- πολίτης, στην κοινότητα όπου ζει. Εάν η παγκόσμια κοινότητα υιοθετήσει τον όρο του «Πολίτη του κόσμου» για όλους τους ανθρώπους, οφείλει να προσαρμόσει και τα εκπαιδευτικά συστήματα έτσι, ώστε οι μαθητές και μεταγενέστεροι πολίτες να μπορούν να προασπίζονται τον παγκόσμιο πολιτισμό και φυσικά να ενστερνίζονται αξίες, όπως ο σεβασμός στη διαφορετικότητα,

η ανεκτικότητα, η δικαιοσύνη και η απόρριψη της μισαλλοδοξίας (Παλαιολόγου, 2012).

Παρά το γεγονός ότι τα κράτη επιδίωξαν και, μετά το 1945, σε αρκετά μεγάλο βαθμό, πέτυχαν την προοπτική του έθνους-κράτους, κατασκευάζοντας σε αρκετές περιπτώσεις μία εθνική συνείδηση και εγκαθιδρύοντας δημοκρατίες, ενίοτε επιφανειακές, η σημερινή εποχή τα βρίσκει μπροστά σε σοβαρές προκλήσεις, εξαιτίας της επικράτησης της παγκοσμιοποίησης και συνακόλουθα της διόγκωσης του φαινομένου της μετανάστευσης. Έτσι, Ο τρόπος ζωής μεγάλου μέρους του παγκόσμιου πληθυσμού δε συνάδει με αυτή την εθνοκεντρική δόμηση των κρατών, καθώς οι άνθρωποι αυτοί θα μετακινηθούν και θα εγκατασταθούν σε αρκετά μέρη της γης στη διάρκεια της ζωής τους (Castles, 2012).

Επομένως, σημαντικό διακύβευμα των σύγχρονων εκπαιδευτικών συστημάτων μιας δημοκρατικής κοινωνίας είναι να εμφυσήσουν στους μελλοντικούς πολίτες του κόσμου αξίες τέτοιες που θα ενισχύσουν το κοινωνικό και δημοκρατικό πρόσωπο αυτών των κρατών καθιστώντας τους "πολίτες του κόσμου" (Banks, 2004).

1.4 Η μετανάστευση στην Ελλάδα

Η χώρα μας είχε την τύχη ή την ατυχία να βιώσει την εμπειρία της προσφυγιάς και της μετανάστευσης πριν ακόμη και από τη σύσταση του ελληνικού κράτους, το 1830. Επίσης, υπήρξε χώρα φιλοξενίας για πολλούς ανθρώπους, μη Έλληνες, καθώς ανασυστάθηκε στα ερείπια μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας, αυτής της οθωμανικής αυτοκρατορίας.

Κατά τον 20ο αιώνα και κυρίως στα μεταπολεμικά χρόνια θα λέγαμε ότι το φαινόμενο παρατηρήθηκε στην Ελλάδα σε τρεις φάσεις. Από το 1950 ως το 1974 Έλληνες φεύγουν προς το εξωτερικό. Από τα μέσα της δεκαετίας του '70 το κλίμα αντιστρέφεται και πολλοί Έλληνες, που έφυγαν στην προηγούμενη περίοδο, επαναπατρίζονται. Από το 1990 και μετά, και με την πτώση του υπαρκτού σοσιαλισμού, η Ελλάδα υποδέχεται πια μετανάστες σε μεγάλο βαθμό (Αυλωνίτη, 2016). Αυτό συνέβη, ιδιαίτερα, για τους μετανάστες από την Αλβανία, τόσο εξαιτίας της πολιτικής αστάθειας και των οικονομικών δυσχερειών στην περιοχή, όσο και λόγω της εύκολης πρόσβασης στη γειτονική σε αυτούς χώρα μας, μέσω ορεινών, οδικών μονοπατιών (Δήμα, 2012).

Σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ το 2018 η Ελλάδα δέχεται 119.489 εισερχόμενους μετανάστες, που ζουν στη χώρα μας τουλάχιστον για 12 μήνες, έναντι των 103.049 εξερχομένων μεταναστών, ατόμων, δηλαδή, πού ζουν για τουλάχιστον 12 μήνες, μακριά από την Ελλάδα, όπου προηγουμένα ήταν ο τόπος μόνιμης διαμονής τους(συμπεριλαμβανομένων και ατόμων που βρίσκονταν στη χώρα την 1-1-2019 λόγω της προσφυγικής κρίσης).

Η καθαρή μετανάστευση ήταν το 2017 8.920 άτομα, έναντι του σχεδόν διπλάσιου αριθμού των 16.440 ατόμων που υπολογίζεται το 2018 (ΕΛΣΤΑΤ, 2019).

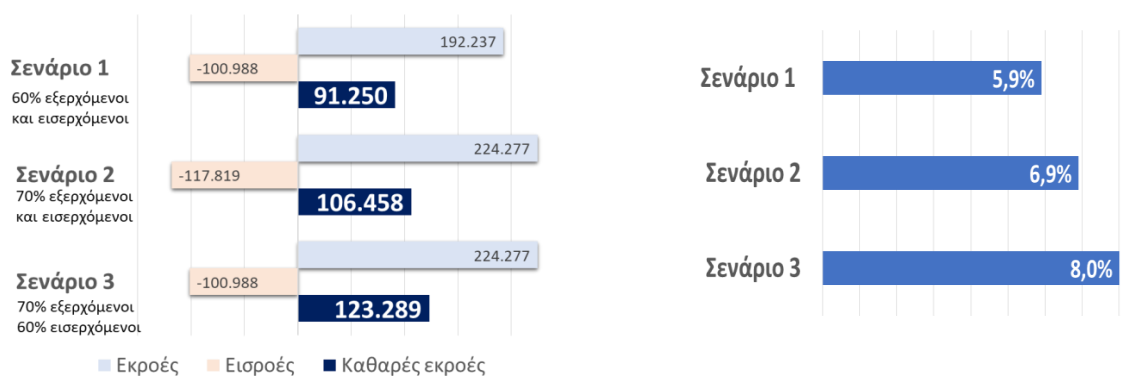
Πίνακας 1. Εισερχόμενοι – εξερχόμενοι μετανάστες, 1991 – 2018

Έτος	Εισερχόμενοι μετανάστες	Εξερχόμενοι μετανάστες	Καθαρή μετανάστευση
1991	151.978	64.628	87.350
1992	110.334	52.389	57.945
1993	107.462	52.929	54.533
1994	86.959	46.813	40.146
1995	98.989	47.967	51.022
1996	95.585	54.628	40.957
1997	113.477	51.794	61.683
1998	116.411	60.119	56.292
1999	84.695	54.175	30.520
2000	109.251	46.993	62.258
2001	98.471	45.909	52.562
2002	67.220	39.378	27.842
2003	63.141	37.433	25.708
2004	66.871	38.041	28.830
2005	70.933	38.583	32.350
2006	63.094	38.368	24.726
2007	63.298	40.400	22.898
2008	66.529	43.044	23.485
2009	58.613	43.686	14.927
2010	60.462	62.041	-1.579
2011	60.089	92.404	-32.315
2012	58.200	124.194	-65.994
2013	57.946	117.094	-59.148
2014	59.014	106.804	-47.790
2015	64.446	109.351	-44.905
2016	116.867	106.535	10.332
2017	112.247	103.327	8.920
2018	119.489	103.049	16.440

Οι περιοχές προέλευσης των μεταναστών που καταλήγουν στην Ελλάδα είναι η Συρία, το Πακιστάν, το Αφγανιστάν η Τουρκία καθώς και χώρες της Αφρικής. Συνήθως, αντιμετωπίζουν την Ελλάδα ως μία μεταβατική στάση πριν διαπεραιωθούν σε χώρες της Δυτικής και Κεντρικής Ευρώπης. Τα πολιτικά προβλήματα στην Τουρκία του Ερντογάν, αλλά, κυρίως, ο εμφύλιος πόλεμος στη Συρία, σε συνδυασμό με τη δράση της ακραίας ισλαμικής οργάνωσης του ISIS, όξυναν το πρόβλημα της μετανάστευσης από το 2018 και έπειτα (Συμεωνίδου, 2019).

Τέλος, στην Ελλάδα παρατηρήθηκε σε μεγάλη ένταση το φαινόμενο του brain drain, μεταναστευτικό κύμα από την Ελλάδα προς το εξωτερικό ατόμων με υψηλά ακαδημαϊκά προσόντα. Στο χρονικό διάστημα 2008 με 2017 οι εκροές πτυχιούχων προς τη Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, την Αυστραλία και άλλες ισχυρές χώρες κυμαίνεται μεταξύ 91.250 ως 123.289 άτομα, δηλαδή το 5,9% με 8% των Ελλήνων πτυχιούχων (ΕΛΣΤΑΤ, eurostat, 2017).

Διάγραμμα 1. Εκροές, εισροές και καθαρές εκροές πτυχιούχων (2008-2017)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat (προσαρμογή βάση εκτιμήσεων)

Όλα τα παραπάνω δεδομένα επέβαλαν την υιοθέτηση ενός νέου όρου για να περιγράψει τα νέα αυτά μεταναστευτικά κύματα, αυτόν της νέο-μετανάστευσης, που περιγράφει την έλευση ατόμων και ομάδων από ποικίλα κοινωνικά, θρησκευτικά, πολιτισμικά περιβάλλοντα (Συμεωνίδου, 2019).

2 . Νεο-μετανάστες και πρόσφυγες στην εκπαίδευση

Οι διαρκείς μετακινήσεις των πληθυσμών ανά τον κόσμο δεν αποκλείει την παιδική ηλικία. Τα παιδιά μετακινούνται μαζί με τις οικογένειές τους και, μαζί με όλες τις άλλες τραυματικές εμπειρίες που βιώνουν, υφίστανται και τον αποκλεισμό από τη μάθηση. Αλλά και όταν, τελικά, καταλήξουν σε ένα πιο μόνιμο τόπο διαμονής, η παρακολούθηση του σχολείου είναι δύσκολο εγχείρημα και εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις πολιτικές που ακολουθεί η χώρα υποδοχής. Από την άλλη, το ίδιο το σχολείο, με όλα τα εμπλεκόμενα μέλη, έχει να αντιμετωπίσει νέα δεδομένα και να επαναπροσδιορίσει το ρόλο και τις τεχνικές του. Κατά συνέπεια, τα εκπαιδευτικά συστήματα έχουν να αντιμετωπίσουν νέες συνθήκες, αισθητά διαφορετικές από το παρελθόν

2.1 Η διαπολιτισμική εκπαίδευση στις πολυπολιτισμικές κοινωνίες

Βασικό καθήκον της σημερινής εκπαίδευσης αποτελεί η μεταλαμπάδευση στους μαθητές αξιών που θα συμβάλλουν στην ενίσχυση των πολυπολιτισμικών κοινωνιών. Οι μαθητές πρέπει να διδαχθούν να σέβονται τη γλωσσική και πολιτισμική ετερότητα των άλλων και ταυτόχρονα να διατηρούν αναλλοίωτο το δικό τους γλωσσικό και πολιτισμικό κεφάλαιο (Σγούρα, Μάνεσης & Μητροπούλου, 2018). Και παρόλο που οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις ευαγγελίζονται τέτοιου είδους αλλαγές, αναγνωρίζοντας το δικαίωμα της ελευθερίας, στην πράξη τα σχολεία μάλλον λειτουργούν αφομοιωτικά προς τον κυρίαρχο πολιτισμό (Banks στο Σγούρα, Μάνεσης & Μητροπούλου, 2018).

Στόχος της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης είναι αφενός να αναγνωρίσει ότι ένα άτομο που μεταναστεύει σε μια νέα χώρα κουβαλά μαζί του εμπειρίες και βιώματα από τον πολιτισμό του και αφετέρου ότι το νέο σχολείο χρειάζεται να το σεβαστεί αυτό και να δώσει την ευκαιρία στον μαθητή να αξιοποιήσει τα στοιχεία και του πολιτισμού της χώρας προέλευσης, αλλά και του πολιτισμού της χώρας υποδοχής. Για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο, χρειάζεται να γίνεται εξ αρχής αποδεκτή η αρχή της ισοτιμίας των πολιτισμών και, ως εκ τούτου, και του πολιτισμού των νεοφερμένων μαθητών, σε συνδυασμό με την αναγνώριση ότι ο μαθητής φέρει ήδη ένα μορφωτικό κεφάλαιο και ότι έχει το δικαίωμα των ίσων ευκαιριών, όπως απορρέει από τη διακήρυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (Μαλιγκούδη, 2008).

Η διαπολιτισμική εκπαίδευση, λοιπόν, στοχεύει στην ενδυνάμωση των δημοκρατικών αξιών μέσα στις κοινωνίες με πολυπολιτισμικό χαρακτήρα και προωθεί, εντός του σχολείου, τον πολιτισμικό πλουραλισμό. Αυτά μπορεί να τα πετύχει μέσω της εκπαίδευσης των μαθητών ώστε να μπορούν να κινηθούν αποτελεσματικά μέσα σε μία πολυπολιτισμική κοινωνία και ταυτόχρονα να μπορούν να αλληλεπιδράσουν με άτομα από διαφορετικές ομάδες (Μάμας, 2014).

Πάντως, η διαπολιτισμική εκπαίδευση δεν επιτυγχάνεται μόνο από την πολιτική βούληση και τον πολιτικό προσανατολισμό του κράτους, αλλά είναι και ζήτημα όλων των συμβαλλομένων μελών στην εκπαίδευση (Χατζησωτηρίου, 2019). Βέβαια, στα συγκεντρωτικά εκπαιδευτικά συστήματα, όπως αυτό της Κύπρου και της Ελλάδας, ο διαπολιτισμικός χαρακτήρας της εκπαίδευσης χρειάζεται να ξεκινήσει από την κεντρική εξουσία και να διαχυθεί, σταδιακά, προς τα κατώτερα, ιεραρχικά, στρώματα, για να φτάσει και στο σχολείο (Χατζησωτηρίου & Ξενοφώντος, 2014). Εν τέλει, όταν μιλάμε για διαπολιτισμική εκπαίδευση δεν αναφερόμαστε μόνο στο μικρόκοσμο του σχολείου και τις σχολικές επιδόσεις των μαθητών, αλλά σε μία συνολική αναδιάρθρωση της εκπαίδευσης ώστε να αποκτήσει πολιτιστική ευρύτητα (Χατζησωτηρίου, 2010).

Στα πλαίσια της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης το ελληνικό κράτος προχώρα τα τελευταία χρόνια στην ίδρυση και λειτουργία τάξεων υποδοχής (Τ.Υ.) ΖΕΠ στα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το μέτρο εντάσσεται στο πλαίσιο του Νόμου 3879/ 2010(ΦΕΚ 163 Α), σύμφωνα με τον οποίο στόχος των ΖΕΠ είναι η ισότιμη ένταξη όλων των μαθητών στο ελληνικό σχολείο, κάτι που συμπορεύεται με την άρση των ανισοτήτων και την παροχή ίσων ευκαιριών σε όλους τους μαθητές. Στην εγκύκλιο, με αριθμό πρωτοκόλλου 104463/ΓΔ4/ 28-6-2019, καθορίζεται ο τρόπος λειτουργίας των τμημάτων υποδοχής. Ταυτόχρονα, δίνεται η ελευθερία στην κάθε σχολική μονάδα να χειριστεί κατά το δοκούν τις εκπαιδευτικές ανάγκες μαθητών που ανήκουν σε ομάδες που γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα, αλλά χαρακτηρίζονται από πολιτιστική ετερότητα (π.χ. Ρομά, παλιννοστούντες κτλ.)

Παρά τις καλές προθέσεις του ελληνικού κράτους, η παραπάνω πολιτική επιλογή φαίνεται να εξυπηρετεί περισσότερο τη γλωσσική και πολιτιστική αφομοίωση αυτών των ομάδων και λιγότερο την πολιτιστική επικοινωνία μεταξύ διαφορετικών

πολιτισμικών ομάδων των μαθητών. Εξαφανίζεται η πολιτισμική επικοινωνία και επιλέγεται η πολιτισμική αφομοίωση (Λιάμπας & Τουρτούρας, 2010).

Όταν συγκεντρώνονται σε ένα σχολείο ομάδες μαθητών με μεταναστευτικό ή προσφυγικό προφίλ, το σχολείο «στιγματίζεται» και κατ' επέκταση και αυτές οι ομάδες. Έτσι, επικρατεί ένας άτυπος αποκλεισμός των ομάδων αυτών, αφού στην καθημερινή πρακτική μαθητές του κυρίαρχου πολιτισμού αρνούνται να φοιτήσουν σε ένα τέτοιο σχολείο ή μία τέτοια τάξη. Προφανώς, αυτό σηματοδοτεί και την αποτυχία του διαπολιτισμικού προγράμματος του ελληνικού κράτους (Ασκούνη & Ανδρούσου, 2001).

Εν κατακλείδι, η διαπολιτισμική εκπαίδευση προωθεί την έννοια της ισότητας, αφού από τη μία εκφράζει την ανεκτικότητα μεταξύ διαφορετικών ομάδων πολιτών, πράγμα που αποτελεί δημοκρατική αξία, και από την άλλη αναγνωρίζει ότι οι πολιτισμικές διαφορές συνέβαλαν στη διαμόρφωση των κοινωνιών και του παγκόσμιου πολιτισμού (Gutman, 2004).

Οι αντιρρήσεις που εγείρονται κατά της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και οι φοβίες για πολιτιστική αλλοίωση εξαιτίας της διείσδυσης του διαφορετικού είναι τουλάχιστον μυωπικές. Είναι απαραίτητη η προώθηση στα σχολεία επιλογών και πρακτικών που θα διδάσκουν την πολιτιστική ευαισθησία και ανεκτικότητα, μέσω της κατανόησης των διαφορετικών πολιτισμών. Μόνο έτσι θα εκλείψουν οι έριδες και θα έχει ανθρωπότητα την ευκαιρία να ζήσει μέσα στο «παγκόσμιο χωριό» (Cummins, 2005).

2.2 Το συμπεριληπτικό σχολείο ως η καταλληλότερη λύση

Όταν οι κοινωνίες και τα κράτη έρχονται αντιμέτωποι με τις ανάγκες της διαπολιτισμικότητας και υποχρεώνονται να χαράξουν πολιτικές που διαχειρίζονται θέματα προσφυγικά και μεταναστευτικά, βρίσκονται μπροστά σε ένα δίλημμα. Υπάρχουν πολιτικές, που ακόμη και σήμερα, θεωρούν σημαντικότερη την αφομοίωση των ατόμων που ανήκουν στις ομάδες μεταναστών και προσφύγων και άλλες που θεωρούν ότι οι ομάδες αυτές χρειάζεται να διατηρήσουν τα στοιχεία του πολιτισμού τους και στη χώρα υποδοχής, χωρίς να θεωρείται ότι υπολείπονται σε σχέση με τους γηγενείς. Και μάλιστα, το σχολείο θα πρέπει να τους παρέχει τα μέσα τόσο να βελτιώσουν την επίδοσή τους, όσο και να γίνει σεβαστή από τα άλλα παιδιά η διαφορετικότητά τους (Gotovos & Markou, 1984 στο Paleologou & Faas, 2012).

Όπως είναι προφανές, η αφομοιωτική πολιτική αντιστρατεύεται τις ανθρωπιστικές αξίες και καταπατά τα δικαιώματα των ανθρώπων αυτών. Αντιθέτως, είναι απαραίτητη μία πολιτική όπου, πέραν του σεβασμού αυτών των ανθρώπων, θα προάγεται η απόκτηση ικανοτήτων από το σύνολο του μαθητικού πληθυσμού σε μία προσπάθεια πολιτισμικής επικοινωνίας που τους ωφελεί όλους (Catarci, 2013).

Σύμφωνα με τους Paleologou και Faas (2012), είναι επείγουσα ανάγκη να υιοθετηθούν και στη χώρα μας πολιτικές συμπερίληψης των ομάδων μεταναστών και προσφύγων χωρίς να αγνοούνται, βέβαια, και οι ανάγκες, οικονομικές και κοινωνικές, της ελληνικής πολιτισμικής κοινωνίας.

Όλα τα παραπάνω μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η συμπεριληπτικότητα συμπορεύεται με τη διαπολιτισμικότητα, καθώς δημιουργεί το κατάλληλο έδαφος για να αξιοποιηθούν όλα τα πολιτισμικά και κοινωνικά στοιχεία που συνυπάρχουν σε ένα σχολείο, όχι μόνο από τα παιδιά που είναι διαφορετικά, αλλά από όλους τους μαθητές. Η προώθηση της διαπολιτισμικότητας και η άρση ρατσιστικών αντιλήψεων μπορεί να επιτευχθεί μέσω της συμπερίληψης (Χατζηαγγελη et al., 2019).

Είναι λάθος να συνδέεται η συμπεριληπτική εκπαίδευση μόνο με άτομα που έχουν ειδικές μαθησιακές δυσκολίες. Αντιθέτως, αφορά στην παροχή εκπαίδευσης σε κάθε μαθητή, ανεξάρτητα αν πρόκειται για παιδί διαφορετικής εθνικότητας, κοινωνικής ή οικονομικής τάξης και φυσικά ανεξαρτήτως φύλου, σεξουαλικότητας ή αναπηρίας (Booth & Ainscow, 1998 στο Χατζηαγγελη et al., 2019).

Μέσα, λοιπόν, στο συμπεριληπτικό σχολείο μπορούν να εφαρμοστούν πρακτικές διδασκαλίας που στηρίζονται στη συνεργασία και, με την ευελιξία που τους διακρίνει, μπορούν να ωφελήσουν όλους τους μαθητές είτε ανήκουν σε διαφορετικούς πολιτισμούς είτε όχι, παρέχοντας ίσες ευκαιρίες, ώστε να επιτευχθεί η δικαιοσύνη και η συναδέλφωση (Δημητριάδου, 2016).

Σύμφωνα με τον Partheni (2010), οι αλλαγές αυτές και γενικά οι στρατηγικές που υιοθετούνται σε ένα σχολείο ή μία τάξη με διαπολιτισμικά χαρακτηριστικά είναι καλό να εφαρμόζονται σε καθημερινή βάση και από όλα τα άτομα που εμπλέκονται σε αυτή τη μορφή διδασκαλίας, για να είναι αποτελεσματικά.

Αυτό σημαίνει ότι το σχολείο χρειάζεται να αποκτήσει συμπεριληπτική κουλτούρα, δηλαδή να συγκροτηθεί ως μία κοινότητα που θα παρέχει ασφάλεια σε όλους τους μαθητές, ανεξαρτήτως πολιτισμικής προέλευσης και να εξασφαλίζει την αποδοχή και τη συνεργασία μεταξύ όλων των μαθητών. Ταυτόχρονα, θα διαμορφωθούν κοινές αξίες που θα τις ενστερνιστούν όλοι οι μετέχοντες στην εκπαιδευτική διαδικασία (Γεροσίμου, 2014).

Έτσι, θα επιτευχθεί και το απώτερο ζητούμενο, ο πολιτισμικός πλουραλισμός, δηλαδή μία, βήμα-βήμα, ενσωμάτωση των διαφορετικών πολιτισμικών στοιχείων που συνυπάρχουν σε ένα σχολείο στις δράσεις και στο πρόγραμμα του σχολείου, με ήπιο, όμως, τρόπο (Στασινός, 2016).

2.3 Διδακτικές πρακτικές μιας διαπολιτισμικής- συμπεριληπτικής εκπαίδευσης

Η θεωρητική προσέγγιση της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης αποτελεί, οπωσδήποτε, το υπόστρωμα για την υιοθέτηση νέων εκπαιδευτικών πρακτικών, ωστόσο δεν εξαντλείται εκεί. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να διακρίνεται από καλές προθέσεις αλλά δεν του αρκεί αυτό, ούτε η στείρα υιοθέτηση και η εφαρμογή ενός παιδαγωγικού μοντέλου διδασκαλίας. Πρέπει να τεθεί σε εγρήγορση ο ίδιος, να παρατηρήσει τις ιδιαιτερότητες της τάξης του και να προχωρήσει σε διδακτικές επιλογές μεταχειριζόμενος πολλαπλά διδακτικά μέσα. Επίσης, χρειάζεται να αξιολογεί την αποτελεσματικότητα των επιλογών του (Ανδρούσου & Μάγος, 2001).

Παρακάτω, προτείνονται ορισμένες εκπαιδευτικές πρακτικές που μπορούν να προωθήσουν τη συμπεριληπτική διαπολιτισμική εκπαίδευση και να διευκολύνουν το έργο του εκπαιδευτικού.

- Διαμόρφωση θετικού - φιλικού κλίματος στην τάξη

Ο εκπαιδευτικός πρέπει να ενθαρρύνει τους μαθητές του να αναπτύξουν διαπροσωπικές σχέσεις μεταξύ τους, παροτρύνοντας τους "ξένους" μαθητές να είναι πρόθυμοι για κάτι τέτοιο και τους γηγενείς να αγκαλιάσουν τους νέους συμμαθητές τους. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσα από τη συμμετοχή των παιδιών ομαδικά σε ψυχαγωγικές δράσεις του σχολείου (Χατζηαγγελή et al., 2019). Βέβαια, χρειάζεται να προηγηθούν οι συστάσεις μεταξύ των μαθητών, με σωστή προφορά του ονόματός τους και προβολή των ικανοτήτων τους (π.χ. ποια γλώσσα μπορούν να καταλάβουν και όχι

ποια δεν μπορούν). Ο εκπαιδευτικός μπορεί να βοηθήσει τα παιδιά να συστηθούν στους συμμαθητές τους (Coehlo, 2007).

- Διαφοροποιημένη διδασκαλία

Στα πλαίσια της διαφοροποίησης της διδασκαλίας, εκπαιδευτικός, αφού πρώτα εντοπίσει τις ιδιαιτερότητες των μαθητών του, προχώρα σε τακτικές επιλογές που απορρίπτουν παραδοσιακά μοντέλα και επιτρέπουν τη συμμετοχή όλων των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία, προσφέροντάς τους τα κατάλληλα κίνητρα (Δημητριάδου, 2016). Στην περίπτωση της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης η διαφοροποίηση αποβλέπει στην προβολή και αξιοποίηση των πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων και εμπειριών του κάθε παιδιού, πολλές φορές μέσα από συζητήσεις αφορμώμενες από αντίστοιχες διδακτικές ενότητες (Χατζηαγγελή et al., 2019).

- Συνεργατική μάθηση

Συχνά παρατηρείται το φαινόμενο τα παιδιά που ανήκουν σε διαφορετικές πολιτισμικές ομάδες μεγαλώνοντας να πολώνονται, να διαχωρίζονται και να συγκροτούνται σε κλίκες, παρόλο που συνυπάρχουν στο ίδιο σχολείο ή στην ίδια τάξη. Αυτό συμβαίνει επειδή δεν εργάστηκαν ποτέ σε μικτές ομάδες, παρόλο που βρίσκονταν σε ένα πολυπολιτισμικό σχολείο, με αποτέλεσμα να μην έρχονται σε επαφή μεταξύ τους. Είναι απαραίτητο, λοιπόν, να προωθηθεί η συνεργασία μεταξύ των μαθητών, που θα οργανωθούν σε μικτές πολιτισμικά ομάδες (Coehlo, 2007). Όλα τα παιδιά, με τη βοήθεια και την καθοδήγηση των εκπαιδευτικών, χρειάζεται να συνεργαστούν σε όλες τις δραστηριότητες του σχολείου (Χατζηαγγελή et al., 2019).

- Βιωματική μάθηση

Η βιωματική μάθηση αποσκοπεί στην απόκτηση της γνώσης μέσα από την ενεργοποίηση του μαθητή να ερευνήσει ο ίδιος και να μελετήσει ένα επιστημονικό πεδίο. Ο μαθητής εμπλέκεται στη διαδικασία αναζήτησης πληροφοριών και εκπονώντας εργασίες που θα κινήσουν το ενδιαφέρον του. Στα πλαίσια της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, η βιωματική μάθηση μπορεί να αφορμάται από τις πολιτισμικές εμπειρίες του μαθητή και να πραγματοποιείται μέσα σε ομάδες (Πουμπουρίδη, 2019).

- Η λογοτεχνία

Σύμφωνα με την Hope (2008), η διδασκαλία της παιδικής λογοτεχνίας είναι μία άριστη μέθοδος για να εξοικειωθούν οι μαθητές με τις ιστορίες, τα συναισθήματα και τους φόβους των μαθητών με μεταναστευτικό ή προσφυγικό προφίλ. Επίσης, μέσω της λογοτεχνίας μπορούν να αρθούν στερεότυπα που συνοδεύουν παιδιά από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα. Με τον τρόπο αυτόν θα επιτευχθεί η επικοινωνία με τους συμμαθητές της χώρας υποδοχής.

Φυσικά, όλα τα παραπάνω είναι οι διδακτικές προτάσεις που μπορεί να υιοθετήσει ένας εκπαιδευτικός ανάλογα με τα χαρακτηριστικά των μαθητών του. Δεν αποτελούν μονόδρομο, ούτε πανάκεια. Κάθε εκπαιδευτικός πρέπει να χαρτογραφεί τα άτομα της τάξης του και να σχεδιάζει και να οργανώνει, αναλόγως, το μάθημα του, αφού πρώτα έχει θέσει ως στόχο του μία συμπεριληπτική προοπτική.

2.4 Η γλώσσα ως μέσο επικοινωνίας

Η γλώσσα κάθε λαού θα πρέπει να θεαθεί όχι μόνο ως άλλος τρόπος επικοινωνίας, αλλά ως αξία που περικλείει άλλες ιδέες, όπως αυτή του έθνους και της ιστορικής συνέχειας ενός λαού. Το γεγονός αυτό, χρησιμοποιήθηκε σε μεγάλο βαθμό στην προώθηση εθνικιστικών αντιλήψεων, με το πρόσχημα διατήρησης της γλώσσας και των ιδεωδών που αυτή πρεσβεύει.

Στις κοινωνίες που έχουν πολυπολιτισμικό χαρακτήρα, ακόμη και στις προοδευτικές, οι γλώσσες των άλλων πολιτισμών δεν αναγνωρίζονται στο βαθμό που αναγνωρίζεται η κυρίαρχη γλώσσα, η οποία και επιβάλλεται σε όλους, μέσω της εκπαίδευσης, με στόχο πάντα την αφομοίωση των μεταναστών και την ομογενοποίηση των Εθνών. Αυτό αποδεικνύει ότι οι γλώσσες καταγωγής των προσφύγων και μεταναστών θεωρούνται κατώτερες και αφού αντικατοπτρίζουν τον αντίστοιχο πολιτισμό, θεωρείται κατώτερος και αυτός (Τσάκωνα, 2014).

Στη χώρα μας, παρά το γεγονός ότι υπάρχει πρόβλεψη στη νομοθεσία για διδασκαλία των μητρικών γλωσσών των μεταναστών και προσφύγων, κάτι τέτοιο ουσιαστικά δεν πραγματοποιείται παρά μόνο ευκαιριακά (Νικολάου, 2008). Σήμερα, οι μαθητές που προέρχονται από μη ελληνικά πολιτιστικά περιβάλλοντα παρακολουθούν το ελληνόγλωσσο γενικό σχολείο, το οποίο δεν διαθέτει προγράμματα διδασκαλίας της

γλώσσας καταγωγής και μαθαίνουν τη μητρική τους γλώσσα εντός του σπιτιού, πράγμα που δημιουργεί αισθήματα μειονεξίας (Ρεβυθιάδου, 2015).

Επομένως, η καθιέρωση δίγλωσσης διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στη χώρα μας, με ειδικά δίγλωσσα βιβλία είναι απαραίτητη καθώς συντάσσεται με τις ανθρωπιστικές αξίες και ειδικά με αυτήν της κοινωνικής Δικαιοσύνης (Paleologou, 2007).

Όπως γίνεται κατανοητό, παιδιά που χαρακτηρίζονται από πολιτιστική ετερότητα υποχρεώνονται να αποκτήσουν γλωσσικές δεξιότητες, αλλά και να διδαχθούν τα μαθήματα του σχολικού προγράμματος σε μία γλώσσα διαφορετική από τη μητρική. Στην πραγματικότητα, αν και είναι δίγλωσσοι, με πενιχρές πολλές φορές γνώσεις γύρω από τη δεύτερη γλώσσα, εντάσσονται σε ένα μονόγλωσσο σχολείο που δίνει έμφαση μόνο στον κυρίαρχο πολιτισμό. Τα παιδιά αυτά, πέρα από τις δυσκολίες στη γλώσσα αυτή καθαυτή, έχουν να αντιμετωπίσουν και το πρόβλημα της ειδικής ορολογίας του μονόγλωσσου ελληνικού σχολείου τα διάφορα γνωστικά αντικείμενα (Γρίβα & Στάμου, 2014).

Όλα τα παραπάνω γίνονται με το πρόσχημα ότι ένα παιδί που είναι δίγλωσσο θα παρουσιάσει καλύτερες επιδόσεις εάν μάθει τη γλώσσα της χώρας υποδοχής, στην οποία και διεξάγεται η διδασκαλία. Οι σύγχρονες μελέτες, πάντως, αποδεικνύουν ότι είναι πολύ περισσότερα τα πλεονεκτήματα εάν ένα παιδί διδαχθεί συστηματικά και τη μητρική του γλώσσα. Οι μαθητές αυτοί αναπτύσσουν μεταγλωσσικές δεξιότητες ή μεταφέρουν δεξιότητες από τη μία γλώσσα στην άλλη και απορροφώνται- ως δίγλωσσοι- ευκολότερα στην αγορά εργασίας (Τσάκωνα, 2014).

Οι χαμηλές επιδόσεις των δίγλωσσων μαθητών οφείλονται στο γεγονός ότι δεν υπάρχει η μητρική τους γλώσσα σε καμιά πτυχή της διδακτικής διαδικασίας και ότι δεν αναγνωρίζεται ως αξία στο σχολείο που παρακολουθούν. Επίσης, το γεγονός ότι έρχονται σε επαφή μόνο με τη γλώσσα του πολιτισμού υποδοχής δεν σημαίνει ότι θα μάθουν και τη γλώσσα αυτή καλύτερα ή ευκολότερα (Γρίβα & Στάμου, 2014).

Αντίθετα, όταν η διγλωσσία είναι παρούσα στην εκπαιδευτική πράξη, οι μαθητές ενδυναμώνονται. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ενισχύσουν τη διγλωσσία ακόμη και σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα που δεν είναι δίγλωσσο, προβάλλοντας έμπρακτα το σεβασμό που τρέφουν σε όλες τις γλώσσες, ζητώντας από τους μαθητές να κάνουν

αναγωγές των λέξεων και των νοημάτων της γλώσσας υποδοχής στις αντίστοιχες της μητρικής γλώσσας, εξοικειώνοντας, έτσι, το σύνολο των μαθητών με όλους τους πολιτισμούς (Cummins, 2005).

Βέβαια, υπάρχει σχολική διαρροή, αν τα παιδιά ενταχθούν σε ένα σχολείο, αλλόγλωσσο για αυτά, χωρίς γλωσσική στήριξη ή αν βρίσκονται εξολοκλήρου σε τάξεις υποδοχής, χωρίς συμμετοχή στο κυρίως πρόγραμμα του γενικού σχολείου ή εάν, παράλληλα με τη δεύτερη γλώσσα, δεν αναπτύξουν και τη γλώσσα της καταγωγής τους (Coehlo, 2014).

Η διαρροή αυτή και ο γενικότερος κοινωνικός αποκλεισμός εντοπίζονται, ακόμη περισσότερο, όταν οι μαθητές έρχονται στην εκπαίδευση- και στην περίπτωση της Ελλάδας- σε μεγαλύτερη ηλικία, καθώς αντιμετωπίζουν εκπαιδευτικές ανισότητες και το πολιτισμικό τους κεφάλαιο αγνοείται ή θεωρείται κατώτερο (Paleologou, 2004).

Συχνά, μετανάστες που αποβλέπουν σε μόνιμη εγκατάσταση σε μία χώρα δεν ενδιαφέρονται να μάθουν τη γλώσσα της καταγωγής τους. Από τη στιγμή, όμως, που παγιώνεται η παρουσία τους μέσα στο σχολείο, αρχίζουν να θέτουν και το ζήτημα αυτό. Κάτι τέτοιο συνέβη στη δεκαετία του '90 με μετανάστες από την Αλβανία στην Ελλάδα (Σκουρτού, Βρατσάλης & Γκόβαρης, 2004)

Οποσδήποτε, για να υιοθετηθεί ένα ευέλικτο πρόγραμμα διδασκαλίας και στις δύο γλώσσες (μητρική γλώσσα και γλώσσα του σχολείου) χρειάζεται λεπτομερής σχεδιασμός και οργάνωση. Πρωτίστως, όμως, είναι αναγκαίο να εγκαταλειφθούν οι φοβίες και να γίνουν σεβαστοί όλοι οι άνθρωποι. Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι η ύπαρξη πολλών πολιτισμών και γλωσσών μέσα στο σχολείο δεν ωφελεί μόνο τους δίγλωσσους, μετανάστες ή πρόσφυγες μαθητές, αλλά όλους τους μαθητές και αυτούς του κυρίαρχου πολιτισμού της χώρας υποδοχής.

2.5 Τα σχολικά εγχειρίδια για τη διδασκαλία προσφύγων και νέο-μεταναστών μαθητών

Όπως είναι φυσικό, δεν μπορεί να υπάρξει διαπολιτισμική εκπαίδευση που να στηρίζεται σε εγχειρίδια ακατάλληλα για το σκοπό αυτό. Τα εγχειρίδια, πρώτα από όλα, χρειάζεται να εμπνέουν στους μαθητές το σεβασμό προς τον άνθρωπο και τις ανθρώπινες αξίες και έπειτα να αναπτύξουν κοινωνικές και πολιτικές δεξιότητες με

απώτερο στόχο έναν ενεργό «Πολίτη του κόσμου». Έτσι, τα παιδιά πρέπει να διδάσκονται Κοινωνικές Επιστήμες, ώστε να αποδεσμευτούν από ανυπόστατα ηθικά διλήμματα και να ασπαστούν δημοκρατικές αξίες (Banks, 2004).

Στην περίπτωση της Ελλάδας, τα εγχειρίδια έχουν έντονα εθνοκεντρικό προσανατολισμό (Paleologou, 2004) και φυσικά είναι όλα στην ελληνική γλώσσα. Ωστόσο, αναγνωρίζεται η ανάγκη για νέα, κατάλληλα εγχειρίδια, γραμμένα σύμφωνα με τις αρχές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης (Paleologou & Faas, 2012). Η διδασκαλία, λοιπόν, με τη χρήση δίγλωσσων εγχειριδίων και κατάλληλων πρακτικών μεθόδων, όπως αυτή της συνεργατικής μάθησης είναι απαραίτητα στη διαπολιτισμική, ελληνική σχολική εκπαίδευση (Paleologou, 2007, 2010). Επίσης, μπορούν να παρέχονται δίγλωσσα λεξικά και εξωσχολικά βιβλία στη μητρική γλώσσα των μεταναστών και προσφύγων μαθητών, ώστε να ενισχυθεί η κατανόηση κειμένων και ο γραπτός λόγος (Cummins, 2005).

Χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιου εγχειριδίου είναι δύο βιβλία που σχεδιάστηκαν για τη διδασκαλία της αλβανικής γλώσσας, στα πλαίσια του προγράμματος "Εκπαίδευση Αλλοδαπών και Παλιννοστούντων Μαθητών". Τα εγχειρίδια έθεταν ως στόχους τη διατήρηση της διγλωσσίας τους, με ενίσχυση της μητρικής γλώσσας, την ανάπτυξη του γραπτού και προφορικού λόγου, την κατανόηση της γλώσσας μέσα από τον εντοπισμό ομοιοτήτων και διαφορών με την ελληνική και την προαγωγή διαπολιτισμικών και άλλων κοινωνικών θεμάτων (Ρεβυθιάδου, 2015).

Πάντως, οι εκπαιδευτικοί αισθάνονται αγχωμένοι όταν βρίσκονται σε μία αίθουσα με ετερογενείς, εθνικά, μαθητές, λόγω των ελάχιστων δίγλωσσων βιβλίων και της ανυπαρξίας βιβλίων με αντιρατσιστικό χαρακτήρα ή απουσία προκαταλήψεων. Επικουρικά προς τα κατάλληλα βιβλία μπορούν να αξιοποιηθούν οι νέες τεχνολογίες για να διδαχθεί η ελληνική ως ξένη ή ως δεύτερη γλώσσα (Paleologou, 2010).

3. Το ανθρώπινο κεφάλαιο

3.1 Οι διευθυντές

Ένα σχολείο δεν είναι, απλώς, ένας απρόσωπος οργανισμός. Είναι μία σύνθετη οντότητα στην οποία εμπλέκονται πολλά άτομα με διαφορετικές ιδιότητες και προσωπικότητες. Αυτό από μόνο του καθιστά δύσκολη τη διοίκηση της σχολικής μονάδας. Το γεγονός ότι τα άτομα που σχετίζονται με το χώρο του σχολείου περιμένουν από αυτό διαφορετικά πράγματα, καθιστά το ρόλο του διευθυντή του σχολείου απαιτητικό (Σαΐτη & Σαΐτης, 2012). Η διεύθυνση γενικά, και η διεύθυνσή μιας σχολικής μονάδας, ειδικότερα, είναι δύσκολο εγχείρημα, εφόσον ο διευθυντής καλείται να επιλέξει τους κατάλληλους χειρισμούς ώστε όλα τα εμπλεκόμενα μέρη στο σχολείο να μπορέσουν να βελτιωθούν, να συνεργαστούν και να κάνουν τη σχολική μονάδα περισσότερο αποτελεσματική (Σαΐτη & Σαΐτης, 2012)

Ο όρος ηγέτης επεκτείνεται πέρα από τον όρο του Διευθυντή. Ο ηγέτης δεν ρυθμίζει απλά έναν οργανισμό, ούτε συντονιστεί εμπλεκόμενα άτομα, αλλά εμπνέει τους ανθρώπους να αλλάξουν συμπεριφορά και νοοτροπία. Ο ηγέτης, πέρα από τις διοικητικές ικανότητες, χρειάζεται να αντιλαμβάνεται τα κίνητρα των άλλων ανθρώπων και ότι αυτά διαφοροποιούνται κατά περίπτωση. Επίσης, είναι απαραίτητο να βρίσκεται σε ετοιμότητα όταν προκύπτουν προβλήματα (Σαΐτη & Σαΐτης 2012).

Γίνεται, λοιπόν, αντιληπτό ότι για να πετύχει τους στόχους του ένα σχολείο ή ένα εκπαιδευτικό σύστημα ή για να υλοποιηθεί μία εκπαιδευτική αλλαγή βασικός παράγοντας είναι ο Διευθυντής της σχολικής μονάδας. Από όλα τα μοντέλα ηγεσίας που κατά καιρούς εφαρμόστηκαν η παιδαγωγική ηγεσία είναι εκείνη που συνάδει με την απαίτηση για ένα συμπεριληπτικό- διαπολιτισμικό σχολείο, καθώς εδράζεται στις αξίες της δημοκρατίας, της συνεργασίας και της δόμησης σχέσεων αλληλεγγύης και εμπιστοσύνης. Στα πλαίσια αυτής της ηγεσίας, ο Διευθυντής κάνει μετόχους στη λήψη αποφάσεων τους εκπαιδευτικούς, αφού διαπνέεται από δημοκρατικά ιδεώδη, πιστεύει τη συμμετοχή όλων, προωθεί τις ίσες ευκαιρίες και προκρίνει ως σημαντικότερο στόχο του σχολείου την κοινωνικοποίηση των μαθητών (Αγγελίδου, 2019).

Ένας διευθυντής με τα παραπάνω χαρακτηριστικά είναι ικανός να προωθήσει τη συμπερίληψη σε ένα πολυπολιτισμικό σχολείο, αφού δύναται να εντοπίσει τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν ορισμένοι μαθητές, τις οποίες προσπαθούν να λύσουν

ακολουθώντας το όραμα του συμπεριληπτικού σχολείου, το οποίο προκύπτει από τις δικές τους αξίες και αρχές και το οποίο προσπαθούν να μεταδώσουν στο εκπαιδευτικό προσωπικό του σχολείου τους(Αγγελίδης, 2019).

Η εφαρμογή διαπολιτισμικών αξιών σε ένα σχολείο που φέρει ανθρωπιστική σφραγίδα μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσα από τρόπους και τεχνικές όπως:

- Οργάνωση των δράσεων του σχολείου, αφού παρατηρηθούν και κατανοηθούν οι ιδιαίτερες συνθήκες που επικρατούν σε αυτό. Αυτό σημαίνει ότι χρειάζεται η ευελιξία κινήσεων και όχι στατικότητα.
- Διδασκαλία πέρα από τα στενά όρια της αίθουσας του σχολείου, κάτι που προωθεί και την παροχή ίσων ευκαιριών μάθησης σε όλους τους μαθητές.
- Έμφαση στις απόψεις των ίδιων των μαθητών. Οι απόψεις των μαθητών χρειάζεται να ακούγονται και να υπολογίζονται στη λήψη αποφάσεων (Αγγελίδης, 2019)

Επίσης, οι διευθυντές αυτοί χρειάζεται να εμπνέουν αισθήματα δέσμευσης προς τη σχολική μονάδα από μέρους των εκπαιδευτικών, μέσω της συμμετοχής τους στη διοίκηση της μονάδας και να προωθούν την ισότητα και την κοινωνική δικαιοσύνη. Τέλος, είναι απαραίτητο να ευνοούν το διάλογο, με τη διαμόρφωση επικοινωνιακών δικτύων καθώς και την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών(Αγγελίδου, 2019).

Τέλος, ο διευθυντής του σχολείου πρέπει να είναι προετοιμασμένος να αντιμετωπίσει κρίσεις και να αποσοβήσει συγκρούσεις. Οι κρίσεις είναι έκτακτα περιστατικά που μπορούν να εμποδίσουν την απρόσκοπτη λειτουργία του σχολείου και να προκαλέσουν αναστάτωση στους μαθητές, επιβαρύνοντας τη διαδικασία μάθησης. Ένας οξυδερκής διευθυντής προετοιμάζεται ο ίδιος και οργανώνει και προετοιμάζει τους εκπαιδευτικούς για την αντιμετώπιση τέτοιων πιθανών κρίσεων. Για το λόγο αυτό πρέπει σε κάθε σχολείο να υπάρχει πολιτική διαχείρισης κρίσεων, που χαράσσεται αφού συνυπολογιστούν το ίδιο το σχολικό περιβάλλον, οι πιθανότητες εμφάνισης εκτάκτων καταστάσεων ή κινδύνων, οι πόροι που διαθέτει το σχολείο για την αντιμετώπιση αυτών των καταστάσεων καθώς και το ανθρώπινο δυναμικό (Σαΐτη & Σαΐτης 2012).

Από την άλλη, οι συγκρούσεις έχουν να κάνουν με τους ανθρώπους που σχετίζονται με το σχολείο και μπορεί να οφείλονται σε διαφορές απόψεων, σε άγνοια, σε ανταγωνισμό ή αντικρουόμενες ανάγκες και συμφέροντα. Σε μία σύγκρουση στο σχολείο μπορούν να εμπλακούν ο διευθυντής, οι εκπαιδευτικοί, οι μαθητές, οι γονείς των μαθητών αλλά και άλλοι κοινωνικοί οργανισμοί. Οι συνεχόμενες συγκρούσεις σε ένα σχολείο υπονομεύουν την καλή λειτουργία του, αφού επιδεινώνουν το σχολικό κλίμα. Τη σύγκρουση καλείται να αποσβέσει ο διευθυντής ή ο Σύλλογος των εκπαιδευτικών ανάλογα με το περιεχόμενό της, με τη χρήση της αποφυγής, του συμβιβασμού, της μεσολάβησης, της συνεργασίας, της οργάνωσης ή ακόμη και με την επιβολή της εξουσίας (Σαΐτη & Σαΐτης, 2012).

Από όλα τα παραπάνω προκύπτει ότι ένας Διευθυντής σε ένα σχολείο κατέχει καταλυτικό ρόλο στη λειτουργία του. Αν, μάλιστα, πρόκειται για σχολείο με πολυπολιτισμικά χαρακτηριστικά, είναι αδιαμφισβήτητο ότι είναι απαραίτητος ένας ηγέτης που θα κοσμεύεται από δημοκρατικά ήθη, ενσυναίσθηση, προνοητικότητα και δικαιοσύνη. Δεν αρκούν, λοιπόν, απλά τυπικά προσόντα, αλλά ανθρωπιστικά ιδανικά που διέπουν όλη τη ζωή του ατόμου αυτού.

3.2 Οι εκπαιδευτικοί

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη σημερινή εποχή είναι πολυσχιδής και σύνθετος. Έχει πάψει να είναι η αυθεντία, που τα γνωρίζει όλα και μεταδίδει γνώσεις σε ένα μαθητικό κοινό ομοιογενές και παθητικό που δεν έχει άλλες προσλαμβάνουσες πέρα του σχολείου. Σήμερα, ο εκπαιδευτικός στέκεται απέναντι σε τάξεις που χαρακτηρίζονται από έντονη ποικιλομορφία. Η εθνική και κοινωνική προέλευση των μαθητών, η έκθεση τους σε πληθώρα γνώσεων και πληροφοριών που τους επιτρέπουν οι νέες τεχνολογίες και το μορφωτικό επίπεδο των γονέων τους, αλλάζει τον παραδοσιακό ρόλο του εκπαιδευτικού. Για το λόγο αυτό χρειάζεται να επαναπροσδιορίσουν τον τρόπο που ασκούν τη διδασκαλία, να υπερπηδήσουν προσωπικές ιδεολογίες που τους δημιουργούν προσκόμματα και να αγκαλιάσουν όλους τους μαθητές τους.

Ο σύγχρονος εκπαιδευτικός, λοιπόν, οφείλει να προωθεί αξίες και να επιστρατεύει νέες πρακτικές κατά την επιτέλεση του έργου του. Επιβάλλεται να αναπτύσσει τη συνεργασία μεταξύ των μαθητών, τη συμμετοχική διάθεση όλων και να παρέχει κίνητρα μάθησης, επικοινωνιακής αλληλεπίδρασης και απροκατάληπτης επαφής

μεταξύ των μαθητών του. Ταυτόχρονα, ο ίδιος χρειάζεται να είναι έτοιμος να προχωρήσει σε διαφοροποιημένη διδασκαλία, με στόχο να εμπλέξει όλους τους μαθητές του, ανεξαρτήτως γνωστικών ικανοτήτων, στη διδακτική πράξη και να αποδεσμευτεί από το σχολικό εγχειρίδιο. Τέλος, οφείλει να συνεργάζεται με τους συναδέλφους του και να συμμετέχει ενεργά στη λήψη αποφάσεων αποβλέποντας πάντα στη βελτίωση των επιδόσεων των μαθητών του και της αποτελεσματικότητας του σχολείου (Δημητριάδου, 2016).

Στην περίπτωση της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, ο εκπαιδευτικός έχει πρώτα να διαχειριστεί και να εκπαιδεύσει τον εαυτό του και έπειτα τους μαθητές του. Πέρα από την ιδιότητα του εκπαιδευτικού, είναι πολίτης με διαμορφωμένο ιδεολογικά υπόβαθρο, πολλές φορές αντίθετο την ύπαρξη διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Για να μπορέσει να διδάξει στους μαθητές του την ανεκτικότητα και το σεβασμό προς πολιτισμούς διαφορετικούς από τον κυρίαρχο σε μία τάξη πρέπει πρώτα να ξεπεράσει προσωπικές εθνοκεντρικές ή ρατσιστικές αντιλήψεις (Σγούρα, Μάνεσης & Μητροπούλου, 2018).

Είναι προφανές, πάντως, ότι ο εκπαιδευτικός δεν μπορεί να αρνηθεί το διαπολιτισμικό προσανατολισμό της εκπαίδευσης, καθώς αυτός προκύπτει από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά (πολιτικά, πολιτιστικά και κοινωνικά) της σύγχρονης εποχής. Επομένως, πρέπει να εκπαιδεύσει τους μαθητές του ως πολίτες του κόσμου και της Ευρώπης. Για το σκοπό αυτό πρέπει και ο ίδιος να διαθέτει πολυπολιτισμική συνείδηση και διαπολιτισμική επάρκεια (Δημητριάδου, 2016).

Στην πράξη, ο εκπαιδευτικός πρέπει, αρχικά, να παρατηρήσει και να εντοπίσει τυχόν στερεοτυπικές ρατσιστικές αντιλήψεις και έπειτα να τις αντιμετωπίσει προωθώντας μορφές διδασκαλίας μέσα από τη συνεργασία εντός μικτών/ ετερογενών πολιτισμικά ομάδων μαθητών, μέσω των οποίων θα καλλιεργηθεί η ενσυναίσθηση και θα εξοικειωθούν οι μαθητές με ποικίλα βιώματα και εμπειρίες (Συμεωνίδου 2016).

Βασική προϋπόθεση για την επιτυχία της διδακτικής διαδικασίας είναι ο εκπαιδευτικός να μην αγνοήσει τις δυσκολίες που αντιμετωπίσαν και αντιμετωπίζουν αυτά τα παιδιά, τις τραυματικές τους εμπειρίες και την ανεπαρκή τους εκπαίδευση μέχρι να καταλήξουν στη δική του σχολική τάξη (Σγούρα, Μάνεσης & Μητροπούλου 2018, Συμεωνίδου 2019).

Πάντως, σύμφωνα με τη Θεοδώρου (2010) παρατηρούνται ελάχιστες περιπτώσεις κατά τις οποίες ένας δάσκαλος θα εκδηλώσει μία εξόφθαλμη ρατσιστική συμπεριφορά. Αντίθετα, οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί ασπάζονται τη φιλελεύθερη πολιτική των ίσων ευκαιριών και δείχνουν συμπάθεια απέναντι στις δυσκολίες που αντιμετώπισαν και αντιμετωπίζουν οι νεο- μετανάστες και πρόσφυγες μαθητές. Τέλος, επισημαίνουν τα δομικά προβλήματα της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και θεωρούν ότι το μόνο που μπορούν να κάνουν για να βοηθήσουν αυτούς τους μαθητές είναι η διαφοροποίηση της διδασκαλίας τους.

Από όλα τα παραπάνω συνάγεται το συμπέρασμα ότι οι κοινωνικές μεταβολές και η επικράτηση της πολυπολιτισμικότητας τροποποιούν και τις αντιλήψεις και γενικά το εκπαιδευτικό έργο. Η αλληλεπίδραση των μαθητών από αλλογενή πολιτιστικά περιβάλλοντα με τους εκπαιδευτικούς τους, θα καθορίσει και την πολιτισμική ισχυροποίηση τους ή την απομάκρυνση τους από τον πολιτισμό προέλευσης. Επομένως, οι εκπαιδευτικοί επιδρούν συνειδητά ή ασυνείδητα στην ψυχοσύνθεση των μαθητών, στην ενσωμάτωσή τους στο νέο περιβάλλον και στη διατήρηση ή απόρριψη του προηγούμενου πολιτισμού (Cummins, 2005).

3.3 Οι γονείς

Ο ζωτικός χώρος της οικογένειας είναι αυτός που μεταβιβάζει τις πρώτες αξίες και αρχές στα παιδιά, πριν ακόμη ξεκινήσουν το σχολείο. Οι γονείς βρίσκονται στο πλευρό των παιδιών τους στα πρώτα σχολικά τους βήματα και επηρεάζουν και τη συμπεριφορά των παιδιών και τη λειτουργία του σχολείου. Ωστόσο, οι γονείς των προσφύγων και μεταναστών συχνά δυσκολεύονται να εμπλακούν στην εκπαιδευτική διαδικασία και στη σχολική κοινότητα των παιδιών τους.

Η συμμετοχή των γονέων των μαθητών που προέρχονται από πολιτισμικά περιβάλλοντα διαφορετικά από το κυρίαρχο, είτε συμβαίνει επειδή οι ίδιοι οι γονείς το επιδιώκουν είτε επειδή τους ενθαρρύνει το ίδιο το σχολείο, λειτουργεί παρωθητικά για τα παιδιά τους. Η ανάπτυξη δεσμών συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων κάνει τους γονείς πιο αποτελεσματικούς και αυτό αντικατοπτρίζεται στην πρόοδο των παιδιών τους. Για το λόγο αυτό οι γονείς ενθαρρύνονται να λαμβάνουν μέρος στην εκπαίδευση των παιδιών και δη των δίγλωσσων (Cummins, 2005).

Οι γονείς παιδιών μεταναστευτικού προφίλ, παρά το γεγονός ότι μπορεί να κατέχουν χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, εκτιμούν την προσπάθεια των εκπαιδευτικών και γενικά το σχολείο και το θεωρούν μέσο για να αποκτήσουν τα παιδιά τους καλύτερο βιοτικό επίπεδο (Γρίβα και Στάμου 2014). Μολονότι τρέφουν τέτοια αισθήματα, τους λείπουν τα μέσα για να υποστηρίξουν τα παιδιά τους ώστε να έχουν ακαδημαϊκή επιτυχία (Isik-Ercan, 2012).

Σύμφωνα με τις Γρίβα και Στάμου (2014) ανασταλτικοί παράγοντες για τη συμμετοχή των γονέων νέο-μεταναστών και προσφύγων στη σχολική πραγματικότητα των παιδιών τους είναι οι απαιτήσεις της εργασίας τους, η ανεπαρκής γνώση της γλώσσας, το χαμηλό μορφωτικό τους επίπεδο.

Καθώς είναι σαφής η θετική επίδραση στα παιδιά της συμμετοχής των γονέων στη μαθησιακή διαδικασία και τις δραστηριότητες της σχολικής κοινότητας, είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί το κατάλληλο έδαφος για την επικοινωνία γονέων και εκπαιδευτικών – σχολείου. Έτσι, αφενός το σχολείο θα περάσει το μήνυμα ότι σέβεται όλους τους πολιτισμούς και τους κουλτούρες και δεν θα υπάρξει εγκατάλειψη του από τους μαθητές και αφετέρου οι γονείς θα ενημερώσουν το σχολείο για τις ανάγκες και την κουλτούρα των μαθητών (Σχίζα, 2014).

Από την πλευρά τους οι εκπαιδευτικοί διαπιστώνουν ότι υπάρχει ενεργό ενδιαφέρον από την πλευρά των γονέων για τη σχολική βελτίωση και πρόοδο των παιδιών τους που αποδεικνύεται τόσο από την ενασχόλησή τους με εργασίες των παιδιών στο σπίτι, όσο και με τις δραστηριότητες του σχολείου που φέρουν πολυπολιτισμικό χαρακτήρα. Σε κάποιες περιπτώσεις, όμως, αναφέρουν ότι οι γονείς φαίνεται να διακρίνονται από επιφυλάξεις και να νιώθουν ανασφάλεια όταν έρχονται σε επαφή μαζί τους (Γρίβα και Στάμου 2014).

Όλα τα παραπάνω υπαγορεύουν την αναγκαιότητα να υποστηριχθεί ολόκληρη οικογένεια ώστε να συμμετέχει στη σχολική ανάπτυξη των παιδιών. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με πολλούς τρόπους, όπως υποστήριξη της διγλωσσίας, προώθηση της γονεϊκής παρουσίας στο σχολείο, εκπαίδευση, ακαδημαϊκή υποστήριξη και πολιτιστική ενδυνάμωση της οικογένειας από την κοινότητα με στόχο την ανάπτυξη των παιδιών (Isik-Ercan, 2012).

Βέβαια, υπάρχουν και οι γονείς των γηγενών που δρουν εξουσιαστικά και αυταρχικά και προσκολλώνται στη στείρα εφαρμογή των κανόνων. Αυτοί, σύμφωνα με τον Adorno (1950), οδηγούν τα παιδιά τους σε ένα σεβασμό που προκύπτει από το φόβο και το μίσος. Στη συνέχεια, τα παιδιά αυτά δεν εκδηλώνουν το μίσος αυτό προς τους γονείς τους, αλλά το μεταθέτουν σε μετανάστες ή πρόσφυγες μέσα από ρατσιστική και επιθετική συμπεριφορά (Δραγώνα, 2001).

Η συμπεριφορά των γονέων, λοιπόν, καθορίζει ουσιαστικά τη συμπεριφορά των παιδιών τους μέσα στο σχολείο και έξω από αυτό. Η ομαλή ένταξη των παιδιών αλλά και η ομαλή λειτουργία του σχολείου εξαρτώνται και από τις πεποιθήσεις και επιλογές των γονέων. Για το λόγο αυτό χρειάζεται να απορρίπτονται αυταρχικές και ρατσιστικές συμπεριφορές και να ενισχύεται ο ρόλος και η παρουσία όλων των γονέων, ανεξαρτήτως πολιτισμικής προέλευσης τους, στις δραστηριότητες του σχολείου και στην προσωπική εκπαίδευση των μαθητών.

3.4 Οι μαθητές

Κάθε έρευνα που έχει ως επίκεντρο της την πολυπολιτισμικότητα και τη διαπολιτισμική εκπαίδευση χρειάζεται να λάβει υπόψη της ότι αποδέκτες όλων αυτών είναι οι μαθητές που εξ ορισμού είναι άτομα σε ευαίσθητες ηλικίες, είτε μιλάμε για παιδιά είτε για εφήβους. Ο διαχωρισμός που επιβάλλουν τα εθνικά σύνορα μπορεί να μην είναι τόσο προφανής στα αναλυτικά προγράμματα με προσανατολισμό διαπολιτισμικό, είναι, όμως, έντονα στη ζωή και τις εμπειρίες των προσφύγων και μεταναστών που φοιτούν στο δημόσιο σχολείο και ειδικά στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Αυτό παρακινεί τους εκπαιδευτικούς να υιοθετήσουν εκπαιδευτικές πρακτικές συμβατές με την ετερότητα και τη διαπολιτισμικότητα (Salinas, 2009).

Αν επικεντρωθεί η προσοχή μας στα άτομα που έρχονται μεγαλύτερα, στην εφηβική και όχι στην παιδική ηλικία, διαπιστώνουμε ότι οι έφηβοι αυτοί έχουν να διαχειριστούν τις δυσάρεστες συνθήκες της μετακίνησης τους σε ένα νέο πολιτισμό, σε συνδυασμό με τις αναπτυξιακές αλλαγές που βιώνουν λόγω της εφηβείας τους. Έτσι, οι νέοι αυτοί άνθρωποι πρέπει να μάθουν να κινούνται και να ισορροπούν ανάμεσα σε δύο κόσμους, αυτόν της οικογένειας και της καταγωγής τους και αυτόν της κοινωνίας υποδοχής (Motti-Stefanidi, Pavlopoulos, Obravic & Masten, 2008).

Φυσικά, οι έφηβοι δεν μπορούν να αποκλειστούν από την εκπαίδευση, καθώς τα παιδιά και οι έφηβοι έχουν το δικαίωμα να έχουν πρόσβαση σε αυτήν. Άλλωστε, τα συγκεκριμένα άτομα έχουν ειδικές κοινωνικές και συναισθηματικές ανάγκες που μόνο η εκπαίδευση μπορεί να καλύψει. Αυτή αποτελεί, ούτως ή άλλως και το μέσο για να ξεπεραστούν κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα στις Ευρωπαϊκές κοινωνίες (Koehler & Schneider, 2019).

Γενικότερα, η ένταξη στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και ειδικά στο Λύκειο είναι εύκολη και συναρτάται με την ηλικία άφιξης των νέο-μεταναστών και προσφύγων. Ωστόσο, επιρροή στην ένταξη αυτή μπορεί να ασκήσει και το οικογενειακό υπόβαθρο και το βιοτικό επίπεδο- η κατάσταση, δηλαδή, στην οποία βρίσκονται τα άτομα αυτά (Díaz- Strong & Ybarra, 2016). Τα παιδιά, λοιπόν, που μετακινούνται σε άλλους τόπους όταν βρίσκονται στην ηλικία του Λυκείου, δεν έχουν καλή πορεία στο σχολείο, αφού μία σειρά από οικονομικούς, αναπτυξιακούς και εκπαιδευτικούς παράγοντες μπορεί να οδηγήσει σε ελλιπή εκπαίδευση, χαμηλή επίδοση ή και εγκατάλειψη του σχολείου. Βέβαια, παρόμοιες προκλήσεις μπορεί να αντιμετωπίσουν και γηγενείς μαθητές όταν αλλάζουν τόπο ή όταν μεταβαίνουν από το ένα σχολείο στο άλλο (Stiefel, Schwartz & Conger, 2010).

Ωστόσο, σύμφωνα με έρευνες στις ΗΠΑ, η διαρροή από το σχολείο στις ηλικίες 15 με 17 είναι κατά τρεις φορές μεγαλύτερη για παιδιά που φτάνουν μετά τα 9 σε σχέση με τους γηγενείς και κατά δύο φορές μεγαλύτερη σε σχέση με τα παιδιά που φτάνουν πριν τα 9. Αυτό μπορεί να οφείλεται στην ισχυρή δέσμευση που έχει ήδη αναπτυχθεί με τον πολιτισμό προέλευσης, στο βαθμό ευημερίας που βιώνει στη χώρα υποδοχής και στον τόπο όπου ζει μετά τη μετακίνηση- αν είναι μεγάλο αστικό κέντρο ή επαρχιακή πόλη. Επιπλέον, όταν η ανάπτυξη των προσφυγικών/ μεταναστευτικών κοινοτήτων είναι μεγάλη, είναι μεγαλύτερη η πιθανότητα διαρροής από το λύκειο (Fischer, 2010).

Βέβαια, η διαρροή μπορεί να προκληθεί και από τη νοοτροπία των γηγενών οι οποίοι θεωρούν τη διαφορετικότητα ως έλλειμμα που δημιουργεί κενά ανάμεσα σε αυτούς και τους μετανάστες/ πρόσφυγες ή των ίδιων των εκπαιδευτικών που έχουν περιορισμένες προσδοκίες από τους μαθητές αυτούς και αποδίδουν τη χαμηλή τους επίδοση στην ετερογένεια τους (πολιτισμική, γλωσσική, οικονομική) ή ακόμα και της ίδιας της οικογένειάς τους που απέχει από τη σχολική πραγματικότητα των παιδιών τους λόγω των πολιτισμικών ή γλωσσικών τους διαφορών (He, Bettez & Lenin, 2017).

Ο αποκλεισμός των νέο-μεταναστών και προσφύγων από την εκπαίδευση καθιστά τα άτομα αυτά επιρρεπή σε παραβατικές συμπεριφορές και πιθανόν αδύναμα να αποκατασταθούν επαγγελματικά ή να κοινωνικοποιηθούν ορθά. Επίσης, η εγκατάλειψη του σχολείου μπορεί να οδηγήσει τα άτομα αυτά σε απώλεια φίλων, ακαδημαϊκών προσόντων και μακροπρόθεσμα της αυτοεκτίμησής τους (Rosenblum, Goldblatt & Moin, 2008). Επιπλέον, σε ορισμένες κοινωνίες, όπως αυτή των ΗΠΑ, μαθητές που έχουν εγκαταλείψει το σχολείο αποκλείονται και από άλλα προσόντα, όπως η απόκτηση διπλώματος οδήγησης ή η δυνατότητα νόμιμης επαγγελματικής απασχόλησης (Diaz-Strong & Ybarra, 2016).

Βασική συνέπεια είναι, επίσης, και το γεγονός ότι τα παιδιά που έχουν χαμηλές αποδόσεις στο σχολείο προοδευτικά θα το υποβαθμίσουν και θα προσπαθήσουν να αποδεσμευτούν από κάθε δραστηριότητα που αυτό εκπροσωπεί, σε μία προσπάθεια να προστατεύσουν την αυτοεκτίμησή τους. Ταυτόχρονα, οι αφομοιωτικές τακτικές της χώρας υποδοχής που ξεκινούν για αυτά τα παιδιά, πρωτίστως, από το σχολείο και η δέσμευσή τους με τον πολιτισμό της καταγωγής τους μπορεί να οδηγήσει σε κρίση ταυτότητας, εκτός εάν ευημερούν κι αν έχουν βρει την ισορροπία μεταξύ της εθνικής τους προέλευσης και της χώρας υποδοχής (Motti-Stefanidi et al, 2008).

Επίσης, πολύ συχνά, μαθητές που προέρχονται από μεταναστευτικά περιβάλλοντα, αν και στην αρχή δυσκολεύονται να προσαρμοστούν, έπειτα τα καταφέρνουν, κυρίως, όμως, βασιζόμενοι σε άλλους μαθητές, ομοίους τους που είχαν μεταναστεύσει νωρίτερα, ακόμη και για την πρόοδό τους στα μαθήματα. Σε περιπτώσεις που εντάσσονται σε ειδικά τμήματα εκμάθησης της γλώσσας υποδοχής, δένονται με τον δάσκαλο που τον θεωρούν μεσολαβητή και στον οποίο απευθύνονται για την επίλυση καθημερινών τους προβλημάτων. Αντίστοιχα και οι δάσκαλοι της γενικής παιδείας στηρίζονται σε μεγάλο βαθμό σε αυτόν και δεν καταβάλλουν οι ίδιοι καμία προσπάθεια να εντάξουν τα παιδιά στη γενική τάξη (McCloud, 2015).

Όλα τα παραπάνω μπορούν να αρθούν εφόσον παρασχεθεί η δυνατότητα σε όλους τους μαθητές, ανεξαρτήτως προέλευσης, για πρόσβαση σε όμοιες καταστάσεις και πηγές μάθησης. Αδιαμφισβήτητα, στη βαθμίδα του Λυκείου, χρειάζεται οπωσδήποτε να ενισχυθεί η γλωσσική ικανότητα. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω της παροχής

οδηγιών στην πρώτη γλώσσα, αλλά και αυξάνοντας τη διδασκαλία στη γλώσσα της εκπαίδευσης (Stritikus & Nguyen, 2010).

Επίσης, το χαμηλότερο ποσοστό μεταναστών μαθητών στην τάξη, μπορεί αρχικά να θέσει σε κίνδυνο την αποδοχή εκ μέρους των συμμαθητών, αλλά μακροπρόθεσμα διευκολύνει τις διαδικασίες αποδοχής και ένταξης που εν τέλει θα ωφελήσουν άτομα, σχολεία και κοινωνίες (Motti-Stefanidi, Asendorpf & Mansten, 2012). Εξάλλου, όσο παιδιά γηγενή και μετανάστες αλληλεπιδρούν, οι διαφοροποιήσεις τους ξεθωριάζουν και έτσι αποδεσμεύονται από αντιλήψεις και προσδοκίες που εκπροσωπούν οι οικογένειές τους. Η ύπαρξη, στο σχολείο, παιδιών με προσαρμοστική συμπεριφορά που επιδιώκουν την επιτυχία λειτουργεί ως πρότυπο για όλους τους μαθητές (Perreira, Harris & Lee, 2006).

Τέλος, τα παιδιά μεταναστευτικού και προσφυγικού προφίλ εγκαταλείπουν ευκολότερα το σχολείο όταν προέρχονται από οικογένειες με χαμηλό εισόδημα ή μορφωτικό επίπεδο ή με άλλα προβλήματα (π.χ. μονογονεϊκές οικογένειες). Για αυτό έχουν ανάγκη της οικογενειακής και κρατικής υποστήριξης (Rosenblum, Goldbatt & Moïn, 2008). Η αυτοεκτίμησή των μαθητών και η εμπλοκή των γονέων τους στο σχολείο προάγουν τις επιδόσεις των παιδιών και συνδέονται με την αποδοχή από τους συμμαθητές τους (Motti-Stefanidi, Asendorpf & Mansten, 2012).

Γενικότερα, η συνεργασία μεταξύ οικογένειας και σχολείου είναι ζωτική, ειδικά για παιδιά που προέρχονται από οικογένειες προσφύγων ή μεταναστών, με διαφορετικό πολιτισμό και γλώσσα και οι οποίοι έχουν βιώσει συγκρούσεις και έχουν τραυματικές εμπειρίες. Πολύ συχνά, οι εκπαιδευτικοί λειτουργούν ως μεσολαβητές/ μέντορες μεταξύ του σχολείου και της οικογένειας. Γενικότερα, ο θεσμός του μεσολαβητή/ μέντορα μπορεί να λειτουργήσει θετικά για τους νεοφερμένους μαθητές, αμβλύνοντας το χάσμα ανάμεσα στο σχολείο και την οικογένεια. Οι μεσολαβητές μπορούν να συμφιλιώσουν το παιδί με τις εμπειρίες του, το οποίο συζητώντας τις θα αρχίσει να θεραπεύει τις πληγές του. Έτσι, θα διευκολύνει την προσαρμογή των οικογενειών στο νέο περιβάλλον και του παιδιού στο νέο σχολείο. Παρόλο που το θεσμό εισηγήθηκε ο Καναδάς, φαίνεται να έχει παγκόσμια αποδοχή λόγω των νέων συνθηκών πολυπολιτισμικότητας (Yohani, 2013).

Όλα τα παραπάνω αποδεικνύουν ότι η πολυπολιτισμικότητα των κοινωνιών παρεισφρέει σε όλες τις πτυχές της κοινωνίας και διαμορφώνει νέες συνθήκες όχι μόνο στην εκπαιδευτική πολιτική. Οποσδήποτε το σχολείο είναι και ο πρώτος χώρος που επηρεάζεται από τη μετακίνηση ατόμων και οικογενειών. Από τη στιγμή, όμως, που η παιδεία αποτελεί και τον ουσιαστικότερο φορέα κοινωνικοποίησης των ατόμων στα νέα περιβάλλοντα, καθώς η οικογένεια για διάφορους λόγους είναι ανεπαρκής, χρειάζεται κάθε πολιτεία να μεριμνήσει ώστε να εκμηδενιστούν τα ποσοστά σχολικής διαρροής. Το στοίχημα αυτό είναι ακόμη πιο δύσκολο να κερδηθεί για παιδιά που μεταναστεύουν στην εφηβική ηλικία, πρέπει, δηλαδή να ενταχθούν στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

4. Η μέθοδος της έρευνας

4.1 Σκοπός και Ερωτήματα της έρευνας

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να ερευνήσει τις απόψεις των Διευθυντών και των εκπαιδευτικών της περιοχής της Εορδαίας (Κοζάνης) σχετικά με την ομαλή ένταξη των νέο-μεταναστών και προσφύγων μαθητών σε σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Με δεδομένο ότι η περιοχή δεν υποδέχτηκε πρόσφυγες και νέο-μετανάστες σε ευρεία κλίμακα, ο σκοπός δεν είναι να καταγραφούν οι εμπειρίες των συμμετεχόντων στην έρευνα, αλλά να χαρτογραφηθούν οι γνώμες και οι σκέψεις τους για μία τέτοια πιθανότητα. Για το λόγο αυτό η έρευνα περιλαμβάνει διευθυντές και εκπαιδευτικούς, ώστε να σκιαγραφηθούν οι απόψεις αυτές από διαφορετικές οπτικές γωνίες, που εξαρτώνται από την ιδιότητα των ατόμων αυτών μέσα στα σχολεία. Η έρευνα επικεντρώθηκε στη νοηματοδότηση του φαινομένου, στις εκπαιδευτικές πρακτικές που θα ήταν αποτελεσματικές κατά τη γνώμη των ερωτώμενων, στον τρόπο που θα αντιμετώπιζαν πιθανές κρίσεις εντός της τάξης και της σχολικής μονάδας και στη γνώμη τους γύρω από ζητήματα επιμόρφωσης. Ολόκληρη η έρευνα στηρίχθηκε στα εξής ερευνητικά ερωτήματα - στόχους:

1. Πώς οι Διευθυντές και εκπαιδευτικοί να νοηματοδοτήσουν τους όρους νεο-μετανάστης και πρόσφυγας.
2. Πώς οι διευθυντές όσο και οι εκπαιδευτικοί να αποτυπώνουν τις εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών – προσφύγων μαθητών.
3. Ποιους τρόπους προτείνουν οι διευθυντές για τη διαχείριση των δυσκολιών – κρίσεων που πιθανόν να ανακύψουν κατά την προσπάθεια ένταξης των μαθητών αυτών.
4. Πώς οι εκπαιδευτικοί να προσδιορίσουν τις επιμορφωτικές τους ανάγκες ώστε να αντεπεξέλθουν στις ανάγκες των νέο-μεταναστών μαθητών.

4.2 Η ποιοτική έρευνα

Η εκπαίδευση δεν ήταν ποτέ μια στατική κατάσταση. Οι νέες κοινωνικές, πολιτικές, οικονομικές και ιδεολογικές συνθήκες που κατά καιρούς εμφανίζονται καθορίζουν και τον προσανατολισμό, τους στόχους και τη λειτουργία των εκπαιδευτικών συστημάτων.

Ο επαναπροσδιορισμός τους συντελείται πιο αποτελεσματικά όταν γίνεται μετά από εκπαιδευτική έρευνα. Στο παρελθόν η εκπαιδευτική έρευνα ακολουθούσε το ποσοτικό μοντέλο. Ωστόσο, η συχνή αποτυχία στην εξαγωγή συμπερασμάτων έδωσε προβάδισμα στο ποιοτικό μοντέλο έρευνας (Βρασίδης, 2014).

Η ποιοτική έρευνα εφαρμόζεται όλο και περισσότερο στις ημέρες μας στις κοινωνικές επιστήμες. Είναι ασαφής και σύνθετη, όμως, η οριοθέτηση της, πράγμα που επιβεβαιώνεται και από την πληθώρα των ορισμών που υπάρχουν για αυτήν. Συχνά ο προσδιορισμός της ποιοτικής έρευνας γίνεται μέσω της σύγκρισης της με την ποσοτική και του εντοπισμού των διαφορών μεταξύ τους (Ισαρη & Πουρκός, 2015).

Ένας γενικός ορισμός για την ποιοτική έρευνα θα μπορούσε να είναι η συγκέντρωση, ανάλυση και ερμηνεία λεπτομερών δεδομένων για ένα θέμα, που δεν είναι ποσοτικά, αλλά, κυρίως, στηρίζονται στην παρατήρηση, την περιγραφή και την αφήγηση. Η ποιοτική έρευνα έχει διαφορετικό ιδεολογικό υπόβαθρο και θέτει διαφορετικούς στόχους σε σχέση με την ποσοτική έρευνα, μιας και η ποσοτική έρευνα εξετάζει μία πιο συγκεκριμένη υπόθεση σε σχέση με την ποσοτική. Πάντως, στην ποιοτική έρευνα υπάρχει μεγαλύτερος πλούτος δεδομένων που επιτρέπει τη μελέτη σε βάθος ενός φαινομένου με φυσικό τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη περισσότερες από μία πτυχές του (Mills, Gay & Airasian, 2017).

Σύμφωνα με τον Βρασίδη (2014), η ποιοτική έρευνα συνέχεται από ορισμένες αρχές και φέρει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Αυτά συνοψίζονται στα εξής: Η ποιοτική έρευνα διεξάγεται στο φυσικό περιβάλλον του υπό διερεύνηση φαινομένου και αποβλέπει στον τρόπο προσέγγισης του φαινομένου από τα υποκείμενα της έρευνας, ενώ ο ερευνητής είναι απλός συντονιστής. Τα δεδομένα της έρευνας προκύπτουν από μικρό δείγμα ατόμων, συνήθως μέσω συνέντευξης και όχι ερωτηματολογίων (εργαλείο της ποσοτικής έρευνας). Το πλαίσιο της μελέτης αναπροσαρμόζεται διαρκώς ανάλογα με τα δεδομένα που προκύπτουν, ενώ τα στάδια της δεν εξελίσσονται σταδιακά αλλά παράλληλα. Τέλος, η έρευνα χρειάζεται να διαθέτει συνοχή και πειστικότητα.

Για να είναι πετυχημένη μία ποιοτική έρευνα απαιτείται προσεκτικός σχεδιασμός. Για το λόγο αυτό ο ερευνητής πρέπει να λάβει υπόψη του αρχικά το ερευνητικό πεδίο, τον απώτερο σκοπό και τους συγκεκριμένους στόχους της έρευνας και να μελετήσει τη

βιβλιογραφία που σχετίζεται με το υπό διερεύνηση θέμα και έπειτα να προχωρήσει στη διατύπωση των ερευνητικών ερωτημάτων, στην επιλογή εργαλείου συλλογής δεδομένων και δείγματος. Η έρευνα χρειάζεται να καταλήξει στην ανάλυση του υλικού που συγκεντρώθηκε και στον αναστοχασμό του ερευνητή, ο οποίος σε όλη τη διάρκεια της έρευνας έχει διασφαλίσει τα ζητήματα δεοντολογίας (Ισαρη & Πουρκός, 2015).

4.3 Συλλογή δεδομένων – Συνέντευξη

Η συλλογή δεδομένων στην ποιοτική έρευνα πραγματοποιείται μέσα από ένα ολιγάριθμο δείγμα ατόμων που παρέχουν πληροφορίες στον ερευνητή και στην πραγματικότητα διαμορφώνουν μαζί του την έρευνα, αφού τον βοηθούν να κατανοήσει το φαινόμενο που εξετάζει. Για το λόγο αυτό, ο συνεντευξιαζόμενος πρέπει να διαθέτει κριτική σκέψη, επικοινωνιακή ικανότητα και άνεση. Από την πλευρά του ο ερευνητής πρέπει να γνωρίζει ότι χρειάζεται να εμβαθύνει περισσότερο από ότι σε μία ποσοτική έρευνα και ότι θα πρέπει να λάβει υπόψη του το περιβάλλον των ατόμων που έρευνα, καθώς αυτό καθορίζει σε μεγάλο βαθμό και τις πληροφορίες που θα του δώσουν. Το δείγμα χρειάζεται να αντιπροσωπεύει όλο το εύρος του ερευνητικού περιβάλλοντος. Επίσης, ο ερευνητής πρέπει να σταματήσει να συλλέγει δεδομένα, όταν αρχίσει να εισπράττει επαναλαμβανόμενες απαντήσεις, όταν επέλθει, δηλαδή, κορεσμός ιδεών (Mills, Gay & Airasian, 2017).

Η συνέντευξη είναι το βασικό εργαλείο για τη συλλογή δεδομένων σε μία ποιοτική έρευνα. Θεωρείται κατάλληλη γιατί παρέχει ευελιξία και αμεσότητα, ενώ οι πληροφορίες που συλλέγονται είναι λεπτομερείς και δομείται μια σχέση αλληλεπίδρασης μεταξύ συνεντευκτή και συνεντευξιαζόμενου (Γρίβα & Στάμου, 2014).

Υπάρχουν τριών ειδών συνεντεύξεις, η δομημένη συνέντευξη (στηρίζεται σε αυστηρά προκαθορισμένες ερωτήσεις), η ημι-δομημένη συνέντευξη (στηρίζεται σε πρωτόκολλο ερωτήσεων αλλά ο ερευνητής έχει την ευελιξία να παρέμβει σε αυτό ανάλογα με τις ανάγκες που ανακύπτουν) και η ελεύθερη συνέντευξη (περιέχει ανοιχτές ερωτήσεις που στην ουσία αποτελούν την αφετηρία μιας συζήτησης) (Βρασίδης, 2014).

Στην εκπαιδευτική έρευνα είναι προτιμότερη η ημι-δομημένη συνέντευξη, γιατί δίνει τη δυνατότητα στον ερευνητή να θέσει επιπλέον ερωτήσεις ή να αλλάξει τη σειρά των ερωτήσεων που έχει εκ των προτέρων αποφασίσει ότι θα υποβάλει. Οι ερωτήσεις αποτελούν στην ουσία κατευθυντήριες γραμμές για τη διεξαγωγή της συνέντευξης (Γρίβα & Στάμου, 2014).

Ο ερευνητής κατά τη διάρκεια της συνέντευξης οφείλει να διατυπώνει με σαφήνεια και απλό λόγο τις ερωτήσεις του γύρω από οικεία προς τον συνεντευξιαζόμενο θέματα, να τον αφήνει να εκφραστεί ελεύθερα χωρίς να τον διακόπτει διαρκώς και να μην παρεμβαίνει διατυπώνοντας προσωπικές απόψεις. Επίσης, είναι καλό να μην δείχνει ότι πλήττει, να παρατηρεί τη γλώσσα του σώματος και να ακούει προσεκτικά τα λεγόμενα (Ισαρη & Πουρκός, 2015).

Γενικά, η συνέντευξη είναι μία απαιτητική διαδικασία αφού απαιτεί προσοχή στο σχεδιασμό των ερωτήσεων, αρκετό χρόνο ακόμη και για να διεξαχθεί και, βέβαια, μεθοδικότητα, κριτική προσέγγιση και εμβάθυνση για την ανάλυση των δεδομένων (Γρίβα & Στάμου, 2014).

4.4 Ανάλυση δεδομένων

Η ανάλυση των δεδομένων στην ποιοτική έρευνα ξεκινά με την αρχή της έρευνας και όχι κατόπιν της συλλογής δεδομένων, όπως γίνεται στην ποσοτική. Σε πρώτη φάση και όσο ερευνητής συλλέγει ακόμη τα δεδομένα του προσπαθεί να περιορίσει το θέμα και να εστιάσει στα βασικά σημεία που απασχολούν τους συμμετέχοντες. Ο ερευνητής κάνει σκέψεις ή υποθέσεις που επηρεάζουν τη συλλογή και ανάλυση. Αφού ολοκληρώσει τη συγκέντρωση των δεδομένων του πρέπει να τα εξετάσει ενδελεχώς, να λειτουργήσει αφαιρετικά για να φτάσει με επαγωγικό τρόπο στα συμπεράσματα. Για το λόγο αυτό ο ερευνητής πρέπει να διαβάζει πολλές φορές τα δεδομένα, να σκέφτεται τις διάφορες εκδοχές και ερμηνείες και να αποφεύγει βιαστικές κρίσεις (Mills, Gay & Airasian, 2017).

Πιο συγκεκριμένα, στην παρούσα εργασία ακολουθήθηκε η θεματική ποιοτική ανάλυση η οποία ολοκληρώνεται σε τρία στάδια. Σύμφωνα με τις Γρίβα και Στάμου (2014) μετά την απομαγνητοφώνηση των συνεντεύξεων και την πολλαπλή, προσεκτική

ανάγνωση, ο ερευνητής εξοικειώνεται με το περιεχόμενο των συνεντεύξεων και ξεκίνα με την κωδικοποίηση. Τα τρία βασικά στάδια της ανάλυσης δεδομένων είναι τα εξής:

- Αναγωγή δεδομένων: ο ερευνητής χωρίζει το υλικό τους σε υποενότητες, που ταξινομεί σε κατηγορίες και δημιουργεί κωδικούς που εντάσσει σε κάθε κατηγορία. Οι σχετικοί κωδικοί εντάσσονται στην ίδια κατηγορία. Οι κωδικοί πρέπει να συνοδεύονται από τους λειτουργικούς τους ορισμούς. Στο τέλος όλοι οι κωδικοί επανελέγχονται και ομαδοποιούνται σε ευρύτερες κατηγορίες.
- Έκθεση δεδομένων: δημιουργούνται ευρύτεροι θεματικοί άξονες (μεγάλες ομπρέλες) κάτω από τις οποίες τοποθετούνται οι σχετικές κατηγορίες (μικρότερες ομπρέλες) που περιλαμβάνουν τους κωδικούς. Έτσι, προκύπτουν οι ατομικοί και συγκεντρωτικοί πίνακες και σε περίπτωση μικρού δείγματος ένας συγκριτικός πίνακας δεδομένων.
- Παρουσίαση και ερμηνεία δεδομένων: διατυπώνονται οι πρώτες πιθανές ερμηνείες σε ένα κείμενο που παρουσιάζει τις ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των απόψεων των συμμετεχόντων στην έρευνα, με οδηγό τις απομαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις και τους κωδικούς.

4.5 Ο ρόλος του ερευνητή

Η προσωπικότητα, το γνωστικό επίπεδο και το ιδεολογικό υπόβαθρο του ερευνητή επηρεάζουν και καθορίζουν και την πορεία και τα αποτελέσματα της έρευνας. Ο ερευνητής όσο και αν επιδιώκει την αντικειμενικότητα δεν μπορεί να είναι εντελώς ανεξάρτητος. Ασκεί επίδραση στους συμμετέχοντες στην έρευνα μέσω της ουδετερότητας του, του άνετου κλίματος που δημιουργεί και της εμπιστοσύνης που εμπνέει. Επίσης, πρέπει να είναι καλός ακροατής, καλός παρατηρητής και απροκατάληπτος ερμηνευτής των δεδομένων (Βρασίδης, 2014).

4.6 Ζητήματα δεοντολογίας

Ευθύνη του ερευνητή είναι να προστατεύσει τα άτομα που συμμετέχουν στην έρευνα από οποιαδήποτε βλάβη και να τους συμπεριλάβει στην έρευνα εφόσον έχουν συγκατατεθεί. Ο ερευνητής οφείλει να ενημερώσει τους συμμετέχοντες στην έρευνα για το περιεχόμενο της, ώστε να συμμετάσχουν ελεύθερα. Σε ανήλικους συμμετέχοντες ή άτομα που η διανοητική κατάσταση δεν τους το επιτρέπει να δώσουν τη συγκατάθεσή

τους, αυτό το κάνουν οι ενήλικες γονείς και κηδεμόνες. Επίσης, ο ερευνητής χρειάζεται να διασφαλίσει την ανωνυμία των συμμετεχόντων και την εμπιστευτικότητα, να αναφέρεται, δηλαδή, στα άτομα χωρίς το όνομά τους και να μην αποκαλύπτει την ταυτότητά τους για κανέναν λόγο (Ισαρη & Πουρκός, 2015, Mills, Gay & Airasian, 2017).

4.7 Αξιοπιστία και Εγκυρότητα

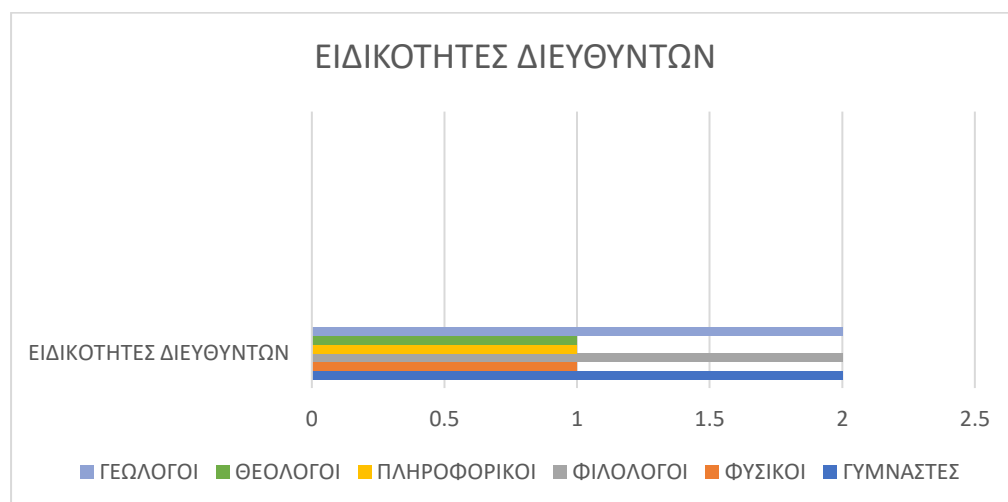
Σύμφωνα με τους Mills, Gay & Airasian (2017), η εγκυρότητα μιας ποιοτικής έρευνας έγκειται στην ακρίβεια των ποιοτικών δεδομένων σε σχέση με αυτό που πρόκειται να μετρηθεί. Παρόλο που διαχρονικά η εγκυρότητα συνδέθηκε με την ποσοτική έρευνα, υπάρχουν κριτήρια για να διασφαλιστεί η εγκυρότητα και σε μία ποιοτική έρευνα. Αυτά είναι η αξιοπιστία και η κατανόηση. Αυτά επιτυγχάνονται όταν ο ερευνητής έχει λάβει υπόψη του όλες τις παραμέτρους της έρευνας συμπεριλαμβανομένων των προβλημάτων ή της πολυπλοκότητας (πιστότητα), όταν μέσα από τις γλωσσικές επιλογές του και τις περιγραφές κάνει σαφές στον αναγνώστη το πλαίσιο της έρευνας (μεταδοτικότητα) και όταν δεν προχωρά σε βεβαιωμένες γενικεύσεις αλλά εντάσσει την έρευνα στο συγκεκριμένο περιβάλλον εξασφαλίζοντας τη σταθερότητα των δεδομένων (φερεγγυότητα) και την αντικειμενικότητά τους (επιβεβαιωσιμότητα). Αξιοπιστία και εγκυρότητα είναι διακριτές έννοιες.

4.8 Οι Συμμετέχοντες στην έρευνα

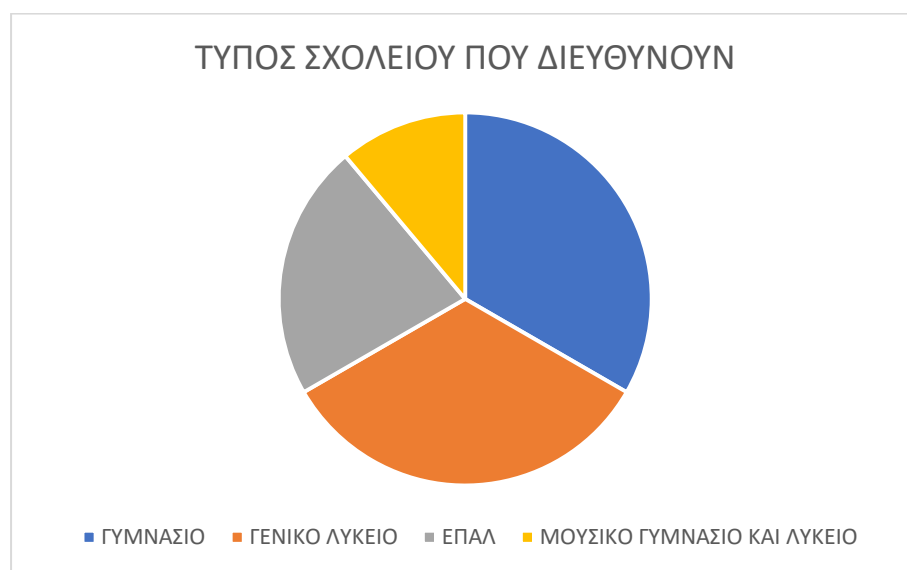
Στην παρούσα έρευνα τα δεδομένα αντλήθηκαν από συνεντεύξεις που παραχώρησαν Διευθυντές και εκπαιδευτικοί της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Εορδαίας του Νομού Κοζάνης.

Πρόκειται για εννέα συνεντεύξεις Διευθυντών από τρία γυμνάσια, τρία Γενικά Λύκεια, δύο Επαγγελματικά Λύκεια και ένα Μουσικό Γυμνάσιο και Λύκειο. Οι διευθυντές είναι δύο γυναίκες και επτά άντρες με τις εξής ειδικότητες: δύο γυμναστές, δύο φυσικοί, δύο φιλόλογοι, ένα θεολόγος, ένας καθηγητής πληροφορικής και ένας τεχνολόγος. Τα έτη υπηρεσίας τους κυμαίνονται από 15 έως 33.

Διάγραμμα 2. Ειδικότητες Διευθυντών

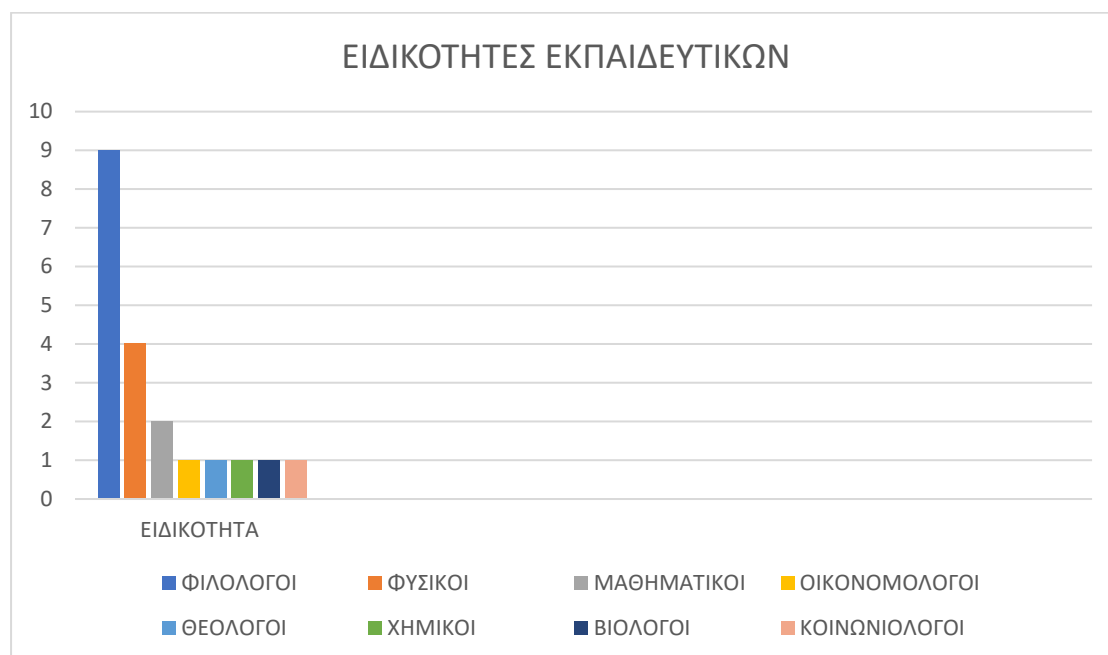

Διάγραμμα 3. Τύπος σχολείου που διευθύνουν οι διευθυντές

Οι συνεντεύξεις των εκπαιδευτικών είναι συνολικά είκοσι. Οι ειδικότητες τους είναι εννέα φιλόλογοι, τέσσερις φυσικοί, δύο μαθηματικοί, δύο οικονομολόγοι, ένας Θεολόγος, ένας χημικός και ένας βιολόγος. Πρόκειται για δεκατέσσερις γυναίκες και έξι άνδρες, με χρόνια υπηρεσίας από 14 έως και 34. Σχεδόν όλοι οι εκπαιδευτικοί έχουν υπηρετήσει και στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο. Κατά τη φετινή χρονιά, όμως, δεκατρείς διδάσκουν σε Λύκειο και επτά σε Γυμνάσιο.

Διάγραμμα 4. Οι ειδικότητες των εκπαιδευτικών

Διάγραμμα 5. Το φύλο των εκπαιδευτικών

Οι συνεντεύξεις έλαβαν χώρα τον Οκτώβρη και Νοέμβρη του 2020. Οι μισές περίπου από αυτές πραγματοποιήθηκαν κατόπιν ραντεβού, σε ώρες εκτός διδακτικού ωραρίου των εκπαιδευτικών. Οι υπόλοιπες εξαιτίας της καραντίνας, λόγω του κορονοϊού και της αδυναμίας της δια ζώσης επαφής, πραγματοποιήθηκαν τηλεφωνικά και πάλι κατόπιν ραντεβού. Για όλες τις συνεντεύξεις υπήρξε συγκατάθεση των συμμετεχόντων. Προηγήθηκαν οι συνεντεύξεις των διευθυντών και ακολούθησαν συνεντεύξεις των εκπαιδευτικών.

Το κλίμα ήταν πολύ θετικό και οι συμμετέχοντες στην έρευνα πρόθυμοι να δώσουν απαντήσεις στα ερωτήματα. Επιφυλάσσονταν την αρχή, καθώς δεν είχαν εμπειρία γύρω από την εκπαίδευση νεο-μεταναστών και προσφύγων μαθητών. Όταν, όμως, διευκρινιζόταν ότι η έρευνα καταγράφει προθέσεις και σκέψεις και όχι εμπειρίες, οι επιφυλάξεις αίρονταν και η συνέντευξη διεξάγονταν απρόσκοπτα. Η διάρκεια των συνεντεύξεων ποικίλει. Κατά μέσο όρο, όμως, είναι 35 λεπτών, με άλλες μεγαλύτερες και άλλες λίγο μικρότερες.

5 . ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

5.1 Οι απόψεις των Διευθυντών

5.1.1 Νοηματοδότηση της έννοιας του νεο-μετανάστη/ πρόσφυγα από τους Διευθυντές

Στην αρχή της έρευνας έγινε προσπάθεια να διερευνηθεί ο τρόπος με τον οποίο οι Διευθυντές ορίζουν τις έννοιες του νεο-μετανάστη και του πρόσφυγα και να προσδιοριστεί η άποψη που έχουν για την κατάσταση που βιώνουν οι άνθρωποι αυτοί στην χώρα και τα παιδιά τους αντίστοιχα στο ελληνικό σχολείο.

Η συντριπτική πλειοψηφία των διευθυντών διαχώρισε τις έννοιες του πρόσφυγα και του νεο-μετανάστη και τόνισε ότι ένας πρόσφυγας φεύγει υποχρεωτικά από την πατρίδα του εξαιτίας διαφόρων καταστάσεων και κυρίως του πολέμου. Επίσης, προσδιορίστηκαν άλλες δυσκολίες, όπως για παράδειγμα ο κίνδυνος για τη ζωή του, πολιτικοί και θρησκευτικοί λόγοι.

Ένας από τους διευθυντές, ωστόσο θεώρησε ότι δεν υπάρχει ουσιαστική διαφορά μεταξύ προσφύγων και νεο-μεταναστών και οι λόγοι φυγής από την πατρίδα είναι στην πραγματικότητα όμοιοι και συνδέονται με δύσκολες συνθήκες ζωής. Χαρακτηριστικά ανέφερε: *«Εγώ πίστευα και πιστεύω ότι δεν αλλάζει τίποτα. Όλοι είναι πρόσφυγες. Αυτή είναι η προσωπική μου άποψη. Ήταν, είναι και θα παραμείνουν. Αν το δεις στην πραγματικότητα όλοι τους εξαναγκάζονται να φύγουν από την πατρίδα τους, γιατί αν μείνουν δε θα μπορούν να ζουν»*. Ωστόσο, υπήρξε και διευθυντής που ακολούθησε την ακριβώς αντίθετη άποψη, θεωρώντας ότι οι πραγματικοί πρόσφυγες είναι ελάχιστοι και πολύ περισσότεροι είναι οι νέο- μετανάστες.

Αναφορικά με τους νεο-μετανάστες, στις περισσότερες συνεντεύξεις κυριάρχησε ως βασικός λόγος φυγής τους ο οικονομικός παράγοντας καθώς και η προσπάθεια των ατόμων αυτών να διεκδικήσουν μία καλύτερη ζωή. Διατυπώθηκε, επίσης, η άποψη ότι πολύ νέο-μετανάστες δεν επιδιώκουν την πραγματική παραμονή τους στην Ελλάδα, αλλά επιθυμούν τη μετάβαση τους στην Κεντρική Ευρώπη και ότι πολύ συχνά επιθυμούν τη φυγή από την πατρίδα τους, όπως φαίνεται στα παρακάτω λόγια: *«Δηλαδή, είναι μια ηθελημένη κίνηση την οποία εεεε κι αυτοί επενδύουν πάνω σε αυτό*

οικονομικά εεε και πιστεύουν ότι θα φτάσουν κάποια στιγμή εκεί που θέλουν εεε στην Κεντρική Ευρώπη». Κάποιος από τους διευθυντές τόνισε ότι η μετακίνηση από την πατρίδα στην πραγματικότητα συμπορεύεται με την ελπίδα κάθε ανθρώπου να ικανοποιήσει το όνειρό του: *«Νέο-μετανάστη θεωρώ το άτομο εεε που λόγω οικονομικής εξαθλίωσης και έλλειψης κάθε ονείρου για τον εαυτό του και για την οικογένειά του αποζητά ένα χώρο που να μπορεί να ικανοποιήσει μια από τις θεμελιώδεις ανάγκες του ανθρώπου, που είναι η ελπίδα».*

Σχετικά με την κατάσταση την οποία βιώνουν πρόσφυγες και νέο-μετανάστες, θεωρήθηκε ότι, κατ' ούσιαν, δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ τους και ότι ζουν κάτω από πολύ δύσκολες καταστάσεις, βιώνοντας άθλιες συνθήκες ζωής σε καταυλισμούς. Οι περισσότεροι διευθυντές τόνισαν ότι τόσο οι πρόσφυγες όσο και οι νεο-μετανάστες έχουν να αντιμετωπίσουν οικονομικές δυσκολίες, δυσκολίες που αφορούν τη στέγαση, την περίθαλψη, τη σίτιση, την εκπαίδευση, γεγονότα που τους οδηγούν στην κατάρρευση της αξιοπρέπειας τους: *«Εεεε εδώ συνήθως διαμένουν σε καταυλισμούς εεε σε hot spot σε άθλιες συνθήκες. Είναι εεε εκτεθειμένοι σε κινδύνους, δεν έχουν νερό... τα βασικά εεεε όπως ακούμε, τουλάχιστον. Είναι αποκομμένοι από το σχολείο εεε τα παιδιά τους. Δύσκολα».*

Τονίστηκε, επίσης, η δυσκολία που σχετίζεται με τους οικονομικούς παράγοντες και ένας από τους διευθυντές θεώρησε ότι οι δυσκολίες αυξάνονται περισσότερο στην εποχή του κορονοϊού. Ακόμα, διατυπώθηκαν απόψεις από κάποιον διευθυντή σχετικά με την κατάχρηση επιδομάτων που προορίζονται για τους πρόσφυγες από διάφορους οργανισμούς. Διατυπώθηκε, παράλληλα, η άποψη ότι πολλοί πρόσφυγες και νέο-μετανάστες, μέσα από τη διαδικασία της μετακίνησης τους, βιώνουν τη χρεοκοπία του ονείρου τους για μία καλύτερη ζωή, καθώς ξεκινούν έχοντας ελλιπή ενημέρωση η οποία εξακολουθεί να υπάρχει και στις χώρες υποδοχής: *«πέρα από το ότι ζουν σε άθλιες συνθήκες, πιστεύω ότι δεν έχουν τη σωστή και την πρέπουσα ενημέρωση για το τι παν να συναντήσουν και το τι θα βρουν στο δρόμο τους».* Ένας από τους διευθυντές χαρακτηριστικά παρομοίασε την κατάσταση των σημερινών προσφύγων και νέο-μεταναστών με τους Έλληνες οι οποίοι κατέληξαν στην Ηπειρωτική Ελλάδα μετά τη Μικρασιατική καταστροφή: *«Η κατάσταση αυτή των ανθρώπων αυτών στη χώρα είναι όπως εμείς ήρθαμε το '22, στην ίδια κατάσταση ακριβώς είναι και αυτοί όλοι οι άνθρωποι».*

Οι διευθυντές ερωτήθηκαν, επίσης, για τη θέση που πιστεύουν ότι έχουν τα παιδιά των προσφύγων και των νεο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο. Στο ερώτημα αυτό επισήμαναν αρχικά τη δυσκολία τους να απαντήσουν, επειδή δεν έχουν ανάλογη εμπειρία. Κάποιοι από αυτούς γνώριζαν την ύπαρξη τάξεων υποδοχής, ενώ άλλοι μίλησαν για έλλειψη οργανωμένων σχολικών δομών οι οποίες θα μπορούσαν να είναι κατάλληλες για αυτούς τους μαθητές: *«Άρα, πιστεύω ότι είναι πολύ νωπό για να πούμε πως αυτά τα παιδιά γίνεται μια προσπάθεια συντονισμένη από την πολιτεία, να ενταχθούν στο ελληνικό σχολείο».*

Κάποιος από τους διευθυντές διατύπωσε την άποψη ότι, εφόσον τα παιδιά αυτά διαβιούν σε κλειστές δομές, εκεί πρέπει να γίνει και η εκπαίδευσή τους και ότι μπορούν να ενταχθούν στο ελληνικό σχολείο εφόσον φεύγουν από τις δομές αυτές: *«Δηλαδή, εφόσον μένουν σε δομές κλειστές, πρέπει και σε κλειστή δομή να γίνει και τοσοοο εεε σχολείο στο οποίο θα φοιτήσουν. Αν ανοίξουν οι δομές τότε τα παιδιά πρέπει να φοιτήσουν σε ελληνικό σχολείο».*

Δύο από τους διευθυντές επισήμαναν την αδυναμία που μπορεί να γεννηθεί εξαιτίας της άγνοιας της γλώσσας. Γενικότερα θεωρήθηκε ότι η παρουσία των παιδιών στο ελληνικό σχολείο είναι προβληματική είτε επειδή γίνεται με τρόπο ευκαιριακό, είτε επειδή δεν έχει προηγηθεί η ένταξη τους στην κοινωνία, είτε επειδή οι ίδιοι οι πρόσφυγες επιθυμούν να μετακινηθούν στην Κεντρική Ευρώπη και έτσι δεν ενδιαφέρονται για τη διαδικασία αυτή. Οι διευθυντές θεώρησαν ότι αυτό οδηγεί σε αποτυχία των μαθητών να ακολουθήσουν το σχολείο και κάποιος μίλησε για μεγάλη σχολική διαρροή. όλα αυτά συνοψίζονται στα λόγια: *«Δεν ξέρουν ούτε καν τη γλώσσα εεεε δυσκολεύονται να ανταποκριθούν στις σύνθετες ανάγκες του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και ότι συνήθως εεεε αποτυγχάνουν μαθησιακά τουλάχιστον και γνωστικά εεεε και πολύ φοβάμαι ότι και ένα ποσοστό δεν ολοκληρώνει και τις σπουδές τους εεε ότι υπάρχει και διαρροή».*

Πίνακας 2. Κατανομή των αναφορών των κωδικών και κατηγοριών του θεματικού άξονα «Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα» - Διευθυντές

ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα		
Κατηγορίες	Κωδικοί – Λειτουργικοί ορισμοί	αναφορές
1. Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	ΥΠΦΥΠΠΑ=υποχρεωτική φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του	8
	ΦΥΠΡΠΟΛ=φυγή πρόσφυγα λόγω πολέμου	7
	ΦΥΚΙΝΖ=φυγή πρόσφυγα λόγω κινδύνου για τη ζωή του	3
	ΦΥΚΑΛΖ=φυγή νέο-μετανάστη από την πατρίδα του για καλύτερη ζωή	7
	ΦΥΜΟΛΦΤ=φυγή νέο-μετανάστη από πατρίδα όχι λόγω φτώχειας	1
	ΝΠΠΛΠΑΓΚ=νέο-μετανάστευση στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης	1
	ΕΠΜΕΤΚΕΥ=επιθυμία μετακίνησης νέο-μεταναστών στην Κεντρική Ευρώπη	1
	ΦΥΠΟΛΛΟΓ=φυγή πρόσφυγα για πολιτικούς λόγους	2
	ΦΥΘΡΗΛΟΓ=φυγή πρόσφυγα για θρησκευτικούς λόγους	3
	ΦΥΟΙΚΟΝΛ=φυγή νέο-μετανάστη για οικονομικούς λόγους	6
	ΠΕΥΠΠΡΑΝ=περιστασιακή ύπαρξη πραγματικής ανάγκης σε νέο-μετανάστες	1
	ΦΥΕΛΟΝΕΙ=φυγή νεο-μεταναστών λόγω έλλειψης ονείρου	1
	ΙΚΑΝΑΓΕΛ=ικανοποίηση της ανάγκης της ελπίδας μέσω της φυγής του νέο-μετανάστη	1
	ΕΠΙΔΚΑΛΜ=επιδίωξη καλύτερης μοίρας	1
	ΑΔΟΚΔΙΑ=αδόκιμη διάκριση μεταξύ προσφύγων και νέο-μεταναστών	1
	ΟΜΛΟΓΦΥ=όμοιοι λόγοι φυγής προσφύγων και νέο-μεταναστών	1
	ΦΥΔΥΣΣΥΝ=φυγή νέο-μετανάστη από πατρίδα λόγω δύσκολων συνθηκών	1
ΟΙΚΦΥΝΜ=οικειοθελής φυγή νέο-μετανάστη	2	
2. Κατάσταση προσφύγων/ νέο-μεταναστών σήμερα	ΟΙΚΦΥΝΜ=οικειοθελής φυγή νέο-μετανάστη από την πατρίδα του	1
	ΚΑΔΙΑΒΝΜ=καλύτερες συνθήκες διαβίωσης για νέο-μετανάστες	1
	ΔΙΑΦΠΡΝΜ=κατάσταση διαφορετική για πρόσφυγες και νέο-μετανάστες	1

ΟΙΚΩΦΔΟΡ=οικονομική ωφέλεια προσφύγων/νέο-μεταναστών από διεθνείς οργανισμούς	1
ΑΘΛΣΥΝΚΑ=άθλιες συνθήκες ζωής στους καταυλισμούς	3
ΚΑΤΑΣΙΔ=κατάσταση ίδια για πρόσφυγες και νέο-μετανάστες	3
ΚΣΥΝΖΕΚΠ=κακές συνθήκες ζωής και εκπαίδευσης	3
ΧΡΕΟΚΟΝ=χρεοκοπία ονείρου για καλύτερο τρόπο ζωής	1
ΔΥΣΚΑΤΠΡ=δύσκολες συνθήκες λόγω κατάρρευσης των προσδοκιών τους	1
ΕΠΙΘΦΥΓ=επιθυμία προσφύγων/νέο-μεταναστών για φυγή από την Ελλάδα	1
ΕΛΑΧΠΡΕΛ=ελάχιστοι πρόσφυγες στην Ελλάδα	1
ΠΕΡΙΣΝΜ=περισσότεροι νέο-μετανάστες	1
ΤΡΑΓΚΑΤ=τραγική η κατάστασή τους	1
ΑΛΛΚΑΤΕΛ=αλληλεγγύη και κατανόηση από Έλληνες	1
ΑΔΠΒΟΟΙΚ=αδυναμία παροχής βοήθειας λόγω οικονομικών προβλημάτων	1
ΔΥΣΟΙΚΧΥ=δυσμενείς οικονομικές συνθήκες σε χώρα υποδοχής	2
ΔΥΣΧΥΚΟΡ=δυσκολίες στη χώρα υποδοχής λόγω κορονοϊού	1
ΣΟΠΡΟΔΙΑ=σοβαρά προβλήματα διαβίωσης	2
ΚΑΤΕΠΠΝΜ=κατάχρηση επιδομάτων για πρόσφυγες και νέο-μετανάστες	1
ΕΛΕΝΧΩΥΠ=έλλειψη ενημέρωσης για κατάσταση στη χώρα υποδοχής	1
ΣΟΒΖΗΣΤ=σοβαρά ζητήματα στέγασης	2
ΑΠΩΑΞΙΟΠ=απώλεια αξιοπρέπειας	1
ΕΛΠΕΡΙΘ= ελλιπής περίθαλψη	2
ΟΜΕΛΜΚΑΤ=ομοιότητες με Έλληνες κατά τη Μικρασιατική καταστροφή	1
ΓΝΜΜΕ=γνώση από τα ΜΜΕ	1
ΔΙΑΦΚΙΝ=διαφορετικά κίνητρα μετακίνησης μεταξύ προσφύγων/νέο-μεταναστών	1
ΣΟΒΖΗΣΙΤ=σοβαρά ζητήματα σίτισης	1
ΣΟΒΖΗΕΠ=σοβαρά ζητήματα επιβίωσης	1

	ΚΑΝΘΡΔΙ=καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων	1
	ΑΠΟΥΕΚΠ=απουσία εκπαίδευσης	1
3. Θέση	ΔΥΣΚΑΠΑΠ=δυσκολία απάντησης λόγω απουσίας τέτοιων μαθητών	5
προσφύγων/ νεο-	ΥΠΑΡΤΥΠΙ=γνώση ύπαρξης τμημάτων υποδοχής	3
μεταναστών στο	ΕΛΟΡΓΣΧΔ=έλλειψη οργανωμένων σχολικών δομών για τέτοιους	2
ελληνικό	μαθητές	
σχολείο	ΔΙΑΑΠΕΠ=διατήρηση απλής επαφής με το σχολείο	1
	ΑΠΠΡΑΓΓΝ= απουσία πραγματικής γνώσης	1
	ΕΥΚΠΑΡΣΧ=ευκαιριακή παρουσία στο σχολείο προσφύγων/ νέο-μεταναστών	1
	ΠΡΕΝΤΚΟΙ=απαραίτητη η προηγούμενη ένταξη στην κοινωνία	1
	ΔΙΑΚΛΔΟ=διαβίωση σε κλειστές δομές	1
	ΦΟΙΤΚΛΔΟ=φοίτηση σε κλειστές δομές	1
	ΦΕΛΣΧΑΝΔ=φοίτηση σε ελληνικό σχολείο μετά το άνοιγμα των δομών	1
	ΠΡΟΧΣΧΕΝ=πρόχειρος σχεδιασμός ένταξης	1
	ΑΠΠΡΟΕΤ=απαραίτητη προεργασία ετών πριν την ένταξη	1
	ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης λόγω άγνοιας γλώσσας	2
	ΕΝΗΜΕΓΚ=ενημέρωση μέσω εγκυκλίων	1
	ΠΑΡΡΟΓΥΜ=εξοικείωση λόγω παρουσίας Ρομα στο Γυμνάσιο	1
	ΘΕΣΕΛΣΧ=απαραίτητη ύπαρξη θέσης προσφύγων/νέο-μεταναστών στο σχολείο	2
	ΓΝΩΡΧΩΥΠ=γνωριμία με χώρα υποδοχής μέσω του σχολείου	1
	ΠΡΟΘΥΠΕΝ=γνώση πρόθεσης Υπουργείου για ένταξη	2
	ΕΠΜΕΤΚΕΥ=επιθυμία μετακίνησης στην Κεντρική Ευρώπη	1
	ΔΥΑΝΤΕΚΣ=δυσκολία ανταπόκρισης στο σύνθετο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα	1
	ΑΠΟΓΝΜΑΘ=αποτυχία γνωστική και μαθησιακή	1
	ΜΕΓΣΧΔΙΑ=μεγάλη σχολική διαρροή	1
	ΓΝΜΜΕΣΥΝ=γνώση από τα ΜΜΕ και τους συναδέλφους	1
	ΠΡΠΡΟΣΤΕ=προβλήματα λόγω προκαταλήψεων και στερεοτύπων	1

5.1.2 Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νεο-μεταναστών/ προσφύγων. Απόψεις Διευθυντών

Το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα της έρευνας σχετίζεται με την ένταξη των προσφύγων και νεο-μεταναστών μαθητών, πιο συγκεκριμένα, στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Κάτι τέτοιο διερευνάται μέσα από ερωτήματα που σχετίζονται με τη δυνατότητα ένταξης των προσφύγων σε αυτή τη βαθμίδα εκπαίδευσης, αλλά και με ερωτήσεις σχετικές με διδακτικές μεθόδους που μπορούν να χρησιμοποιηθούν, με πρακτικές διδασκαλίας για τη γλώσσα καθώς και με τα σχολικά εγχειρίδια.

Αρχικά, οι διευθυντές θεώρησαν ότι είναι απαραίτητο να υπάρχει μία θέση και για τους πρόσφυγες και νεο-μετανάστες μαθητές στο ελληνικό σχολείο: *«Τα παιδιά αυτά δεν πρέπει να μείνουν έξω από το σχολείο. Είναι βέβαιο ότι πρέπει να μπουν στα σχολεία και να μη μένει πίσω η εκπαίδευσή τους»*

Μάλιστα, τονίστηκε ότι μέσω της μόρφωσης είναι ευκολότερη η ένταξη και στην κοινωνία. Ωστόσο, ο βαθμός δυσκολίας είναι μεγαλύτερος σε σχέση με την πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Γενικότερα, διατυπώθηκε η άποψη ότι είναι πιο εύκολη η ένταξη των μαθητών στο δημοτικό και το γυμνάσιο και ίσως πιο χρηστική τα ΕΠΑΛ. Όπως αναφέρει κάποιος από τους διευθυντές: *«Ίσως εεε αν είναι κάποιος 16 εεε 17 χρονών, ίσως στα τεχνικά λύκεια εεεε στα ΕΠΑΛ ίσως μπορεί να φοιτήσει κυρίως για να αποκτήσει εεεε ορισμένες τεχνικές δεξιότητες που να μπορέσουν να τον βοηθήσουν να ασκήσει ένα επάγγελμα και να ενταχθεί στην κοινωνία, εδώ πέρα. Στην αγορά εργασίας».*

Η άγνοια της ελληνικής γλώσσας, αλλά και η άγνοια του μορφωτικού υπόβαθρου των παιδιών από την πλευρά των εκπαιδευτικών θεωρούνται βασικά προβλήματα που εμποδίζουν την εύκολη ένταξη των μαθητών αυτών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Γενικότερα, η μεγάλη ηλικία των μαθητών δημιουργεί προβλήματα στην αποδοχή και την ένταξη τους, αλλά και στην εναρμόνιση τους με το ούτως ή άλλως δύσκολο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα: *«εεε είναι ακόμα πιο δύσκολο στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση εεεε γιατί τα παιδιά έχουνε εεεε πλέον εεε μεγαλώσει. Εεε είναι πιο δύσκολο και το θέμα της γλώσσας, είναι πιο δύσκολο και οι γνώσεις»*

Οι διευθυντές πρότειναν να υπάρξει φοίτηση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση με κάποιον τρόπο, όπως για παράδειγμα σε ταχύρρυθμα τμήματα ή σε ειδικά τμήματα

ένταξης. χαρακτηριστικά ειπώθηκε: *«Βέβαια, λόγω ηλικίας μπορούν να περάσουν τις τάξεις της πρωτοβάθμιας με πιο εντατικό ρυθμό και μετά να εισαχθούν στη Δευτεροβάθμια».*

Επίσης, επισημάνθηκε η ανάγκη να υπάρξει σεβασμός στην Ελληνική κουλτούρα από την πλευρά των προσφύγων και των νεο-μεταναστών, πράγμα που θα διευκολύνει περισσότερο την ένταξη τους στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Κάποιος από τους διευθυντές τόνισε ότι είναι απαραίτητη η ένταξη όλων των ειδικών ομάδων ώστε να ενσωματωθούν ευκολότερα και στην κοινωνία: *«Γενικότερα, όσους περισσότερους μαθητές μπορούμε να εντάσσουμε στην εκπαίδευση, όποιοι και να είναι... όχι μόνο νέο-μετανάστες και πρόσφυγες. Ακόμη και ομάδες που είναι εεεε ειδικές ομάδες εεεε Ρομά μαθητές εδώ στο σχολείο εεεε χρειάζεται κάτι να γίνει. Εεεε πρέπει να ενταχθούν εεεε γιατί όσο ανεβαίνει το μορφωτικό τους επίπεδο και μαθαίνουν πράγματα, ίσως είναι καλύτερα και εντάσσονται στην κοινωνία και συνεργάζονται καλύτερα μ' αυτήν».*

Σε ερώτημα που σχετίζονταν με τις κατάλληλες μεθόδους διδασκαλίας, το μεγαλύτερο ποσοστό των διευθυντών θεώρησε ως ιδανικό τρόπο διδασκαλίας την ομαδοσυνεργατική μέθοδο καθώς και τη βιωματική μέθοδο, όπως προκύπτει από τα έξι: *«Ένα κομμάτι είναι σίγουρα η βιωματική μάθηση. Η απλότητα εε όχι η απλοϊκότητα, η απλότητα της γνώσης», «Εεεε νομίζω όσες μπορούν να προσπελάσουν τις δυσκολίες επικοινωνίας. Εεεε η βιωματική μάθηση..εεεε ηηη ομαδοσυνεργατική....».*

Τονίστηκε ότι μέσα από τη δημιουργία ομάδων και φιλιών με τα ελληνόπουλα, οι πρόσφυγες και νεο-μετανάστες αναγκάζονται να έρθουν σε επαφή με τους συμμαθητές τους και αυτό διευκολύνει τόσο την επαφή τους με τη γλώσσα, όσο και την ένταξη τους στην κοινωνία. Υπήρξε διευθυντής που θεώρησε σημαντική τη διδασκαλία της μητρικής γλώσσας και τη διδασκαλία των αγγλικών, ενώ κάποιος άλλος μίλησαν για ομαδοσυνεργατικές μεθόδους διδασκαλίας στα καλλιτεχνικά μαθήματα, τη μουσική, τα μαθήματα project και το θεατρικό παιχνίδι: *«Εεεε ναι. Χρειάζονται μάλλον εναλλακτικές τεχνικές εε διδακτικές, παράδειγμα ομαδοσυνεργατικές εεε ή υπόδυση ρόλων ή θεατρικό παιχνίδι, μέθοδοι project...»*

Τέλος, διατυπώθηκε και η άποψη ότι ορισμένες φορές τα εμπόδια δεν τίθενται μόνο από την πλευρά των Ελλήνων, εξαιτίας πιθανών προκαταλήψεων και στερεοτύπων που αυτοί αναπαράγουν, αλλά και από την πλευρά των ίδιων των προσφύγων και νεο-

μεταναστών εξαιτίας του φανατισμού και του συντηρητισμού στις απόψεις τους. Αυτό αναφέρεται στα παρακάτω: *«Πάντως, οι δυσκολίες μπορούν να υπάρχουν και εξ αιτίας των αντιλήψεων που οι περισσότεροι από αυτούς έχουν, εεε οι οποίες αντιλήψεις πηγάζουν κυρίως από την άκρως συντηρητική και φανατική θρησκεία τους».*

Σε ότι αφορά την ελληνική γλώσσα, οι διευθυντές θεώρησαν ότι αποτελεί βασικό πρόσκομμα στη γενικότερη ένταξη των παιδιών και στο σχολείο και στην κοινωνία και επομένως πιστεύουν ότι είναι απαραίτητη η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας. Πολλοί από αυτούς πρότειναν τη διδασκαλία αυτή μέσω της ενισχυτικής διδασκαλίας, με τη συνδρομή των αγγλικών ως ενδιάμεση γλώσσα και την προσέγγιση της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερη ξένη γλώσσα. χαρακτηριστικά παραδείγματα: *«Γι' αυτό πιστεύω ότι πρωταρχικό είναι εεεε η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Τώρα θα 'ναι πάνω στη μητρική τους γλώσσα και με βάση αυτή, σαν δεύτερη γλώσσα θα μάθουν ελληνικά; Θα είναι με βάση τα αγγλικά;»*,

«Εγώ θεωρώ ότι χρειάζεται η ενισχυτική διδασκαλία όπου τα παιδιά θα μαθαίνουν τα ελληνικά σαν δεύτερη γλώσσα. Μπορεί να γίνει μέσω των αγγλικών ή και με την παράλληλη διδασκαλία της δικής τους γλώσσας. Αλλά να μην απομονωθούν τα παιδιά και από τους Έλληνες συμμαθητές τους»,

«Είναι το θέμα της υποδοχής και αύξησης των ωρών της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας εκτός διδακτικού ωραρίου. Δηλαδή, όπως πηγαίνουν τα παιδιά ενισχυτική διδασκαλία για τα παιδιά τα ελληνόπουλα εεεε να γίνει ενισχυτική στην ξένη γλώσσα...»

Πάντως, κάποιοι από τους διευθυντές διατύπωσαν την άποψη ότι η παρακολούθηση μαθημάτων ελληνικής γλώσσας πρέπει να γίνει υποχρεωτική, να προηγηθεί της ένταξης στο σχολείο και να πραγματοποιηθεί μέσα σε ξεχωριστά τμήματα ένταξης. Επίσης αναφέρθηκε ότι η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας πρέπει να γίνει σε συνδυασμό με την εκμάθηση της Ελληνικής ιστορίας: *«να έχουν τη δυνατότητα να μάθουν την ελληνική γλώσσα αλλά και τον πολιτισμό και την ιστορία».*

Τέλος, επισημάνθηκε ότι το εγχείρημα πρέπει να πραγματοποιηθεί με τη βοήθεια εξειδικευμένων εκπαιδευτικών, καθώς οι μόνιμοι εκπαιδευτικοί είναι να ακατάρτιστοι για κάτι τέτοιο κάτι τέτοιο: *«οι μόνιμοι εκπαιδευτικοί συνήθως δεν έχουμε τις*

απαραίτητες γνώσεις χειρισμού αυτών των καταστάσεων", "Εεεε πρέπει να διδαχτούν τη γλώσσα από εξειδικευμένα άτομα...»

Στο ερώτημα για το αν τα σχολικά εγχειρίδια που υπάρχουν είναι κατάλληλα για να διδαχθούν πρόσφυγες και νεο-μετανάστες μαθητές, υπήρξε σύγκλιση απόψεων. Τα σχολικά εγχειρίδια θεωρήθηκαν ακατάλληλα ακόμη και για μαθητές που είναι γηγενείς: *«ούτε για τη διδασκαλία των ελληνόπουλων προσφέρονται. Είναι πάρα πολύ υψηλό το επίπεδο με το οποίο είναι γραμμένα εεε το λεκτικό εε το γλωσσικό...»*

Η ακαταλληλότητα τους έγκειται στο γεγονός ότι είναι στην ελληνική γλώσσα, ότι είναι γραμμένα σε δύσκολο λεξιλόγιο, είναι παλιά και παρωχημένα κείμενα, με πυκνές ιδέες και σύνθετες και σε πολλές περιπτώσεις είναι απολύτως εθνοκεντρικά. *«Αφήστε που και κάποια από αυτά εεεε τα φιλολογικά... η ιστορία ας πούμε....μιλάει μόνο για την Ελλάδα», «Είναι σύνθετα με δύσκολο λεξιλόγιο εεεε και γενικά δε μπορούν να εξυπηρετήσουν τη διδασκαλία σε νεοφερμένους μαθητές...»*

Διατυπώθηκε η άποψη ότι είναι απαραίτητο να διαμορφωθούν νέα βιβλία, με εντελώς διαφορετικό προσανατολισμό, στα οποία να είναι εμφανής η σύνδεση με στοιχεία της γλώσσας και της κουλτούρας των προσφύγων και των μεταναστών και με στόχο την καλλιέργεια της πολυπολιτισμικής συνείδησης όλων των μαθητών: *«Χρειάζονται νέα εγχειρίδια τα οποία να έχουν προσαρμοστεί πάνω στους μετανάστες. Εεε να είναι δηλαδή πιο εύκολη η γλώσσα τους, να αναδεικνύουν την ελληνική κουλτούρα αλλά και να σέβονται και τον πολιτισμό και την κουλτούρα τη δική τους εεεε κάπως να τα συνδυάζουν αυτά»,*

«Ασφαλώς αν δείξουν μια τόσο μεγάλη προθυμία να μείνουν στη χώρα, ίσως τότε θα πρέπει να ανανεωθούν τα βιβλία εεε και να σας πω η ανανέωση αυτή πιστεύω ότι πρέπει να προσανατολίζεται στο να γίνουν όλοι οι μαθητές πιο ανεκτικοί στο διαφορετικό. Δηλαδή και οι Έλληνες και οι ξένοι μαθητές».

Τέλος, ένας μόνο εκπαιδευτικός διατύπωσε την άποψη ότι το πραγματικό πρόβλημα δε βρίσκεται στα εγχειρίδια, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν αν προσπελαστεί το πρόβλημα της γλώσσας. Αναφέρει ότι: *«Όλα τα εγχειρίδια προσφέρονται. Το πρόβλημα επαναλαμβάνω δεν είναι το βιβλίο».*

Πίνακας 3. Κατανομή των αναφορών των κωδικών και κατηγοριών του θεματικού άξονα «Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων» - Διευθυντές

ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων		
Κατηγορίες	Κωδικοί – Λειτουργικοί ορισμοί	αναφορές
4. Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	ΦΟΙΤΠΠΠΕ=φοίτηση πρώτα στην ΠΕ	2
	ΔΥΣΕΝΧΠΠΕ= Δυσκολία ένταξης χωρίς ΠΕ	4
	ΚΑΛΕΝΤΓΥ=καλύτερη ένταξη στο γυμνάσιο	1
	ΓΝΓΛΩΓΥ=γνώση της γλώσσας στο γυμνάσιο	1
	ΚΑΤΒΑΣΓΝ=κατάκτηση βασικών γνώσεων στο γυμνάσιο	1
	ΕΝΤΕΠΑΛ=ένταξη σε ΕΠΑΛ	1
	ΑΔΕΞΕΠΑΛ=απόκτηση δεξιοτήτων στα ΕΠΑΛ	1
	ΕΥΕΝΤΚΟΙ=ευκολότερη ένταξη στην κοινωνία μέσω ΕΠΑΛ	1
	ΔΥΣΕΝΤΔΕ=δυσκολία ένταξης στη ΔΕ	4
	ΘΕΣΕΛΣΧ=απαραίτητη ύπαρξη θέσης προσφύγων/νέο-μεταναστών στο σχολείο	2
	ΙΣΕΥΑΝΠΡ=ίσες ευκαιρίες μέσω ανάληψης πρωτοβουλιών	1
	ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης λόγω άγνοιας της γλώσσας	4
	ΑΓΝΜΟΡΥΠ=άγνοια μορφωτικού υπόβαθρου των παιδιών	3
	ΔΥΣΑΝΤΔΕ= δυσκολία ανταπόκρισης στα δεδομένα της ΔΕ	2
	ΠΡΑΠΕΝΤ=προβλήματα αποδοχής και ένταξης	1
	ΔΥΣΜΕΓΗΛ=δυσκολία ένταξης στη ΔΕ λόγω έλευσης σε μεγάλη ηλικία	3
	ΤΑΧΕΚΗΛ=ταχύρρυθμη εκπαίδευση ως την ηλικιακή τους εκπαιδευτική βαθμίδα	2
	ΤΑΧΕΚΠΠΕ=ταχύρρυθμη εκπαίδευση τάξεων της ΠΕ	1
	ΑΠΕΝΤΔΕ=απαραίτητη ένταξη στη ΔΕ	3
	ΠΡΟΤΜΕΝΤ=παρακολούθηση προπαρασκευαστικών τμημάτων πριν την ένταξη στη ΔΕ	1
ΕΝΚΟΙΜΟΡ=ευκολότερη ένταξη στην κοινωνία μέσω της μόρφωσης	2	
ΑΣΜΟΡΗΛ=ασύμβατο μορφωτικό επίπεδο με ηλικία	1	
ΑΕΝΤΕΙΔΟ=απαραίτητη ένταξη όλων των ειδικών ομάδων	1	

	ΣΕΒΕΛΚΟΥ= απαραίτητος ο σεβασμός στην ελληνική κουλτούρα για ένταξη στη ΔΕ	1
	ΕΝΤΠΡΟΥΠΙ=ένταξη υπό προϋποθέσεις	1
	ΑΠΑΡΥΠΟΔ=απαραίτητες υποδομές για την ένταξη	1
	ΑΠΑΡΕΞΕΚ=απαραίτητοι οι εξειδικευμένοι εκπαιδευτικοί	1
	ΣΤΑΔΕΝΔΕ=σταδιακή ένταξη στη ΔΕ	1
	ΔΥΠΑΡΧΤΥ=δυσκολία παρακολούθησης σχολείου χωρίς προηγούμενη τάξη υποδοχής	1
	ΠΡΟΣΩΦΜΑ=προσωπική ωφέλεια μαθητή μέσα από την ένταξη στη ΔΕ	1
5.Αποτελεσματικές διδακτικές μέθοδοι	ΚΟΜΑΔΣΥΝ=κατάλληλη η ομαδοσυνεργατική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές	7
	ΕΠΟΜΑΔΣΥ=αναγκαστική επαφή συμμαθητών μέσω της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου	4
	ΟΜΑΔΚΑΛ=ομαδοσυνεργατική μέθοδος στα καλλιτεχνικά μαθήματα	1
	ΟΜΑΔΜΟΥ= ομαδοσυνεργατική μέθοδος στη μουσική	1
	ΕΦΜΑΘΔΡΑ=εφαρμογή ομαδοσυνεργατικής σε μαθήματα πρόσφορα για δραστηριότητες	1
	ΓΝΩΡΕΛΓΛ= αρχική γνωριμία με ελληνική γλώσσα	1
	ΚΒΙΩΜ=κατάλληλη η βιωματική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές	6
	ΓΝΓΛΦΙΛ=ευκολότερη γνώση της ελληνικής γλώσσας μέσα από φιλίες	2
	ΕΝΚΟΙΦΙΛ=ευκολότερη ένταξη στην κοινωνία μέσα από φιλίες	2
	ΠΡΠΡΟΣΤ=προβλήματα λόγω προκαταλήψεων και στερεοτύπων	1
	ΕΜΠΦΑΣΥΝ=εμπόδια ένταξης λόγω του φανατισμού και συντηρητισμού των προσφύγων/νέο-μεταναστών	1
	ΔΙΑΤΜΕΝΤ=διδασκαλία ελληνικής γλώσσας σε χωριστά τμήματα ένταξης	1
	ΔΥΣΠΑΡΧΤΥ=δυσκολία παρακολούθησης σχολείου χωρίς προηγούμενη τάξη υποδοχής	1
	ΕΝΚΟΠΠΟ= απαραίτητη ένταξη και στο κοινό πρόγραμμα	1
	ΔΙΑΕΠΣΧ=διαπροσωπική επαφή με το σχολείο	1

	ΠΕΡΑΚΑΕΠ=περιορισμένη η ακαδημαϊκή επαφή με το ελληνικό σχολείο	1
	ΔΥΣΚΑΠΑΠ=δυσκολία απάντησης λόγω απουσίας τέτοιων μαθητών	1
	ΜΙΚΟΜΑΔ=συγκρότηση μικτών ομάδων μαθητών	3
	ΣΥΝΚΑΛΔΡ=συνεργασία σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες	1
	ΑΠΛΓΝ=απλότητα στη γνώση	1
	ΣΥΝΜΟΡΥΠ=συνδυασμός γνώσεων με το μορφωτικό τους υπόβαθρο	1
	ΔΙΑΜΗΤΓΛ=διδασκαλία μητρικής γλώσσας	1
	ΔΙΔΑΓΓΛ=διδασκαλία αγγλικών	1
	ΑΠΕΝΕΚ=απαραίτητο το ενδιαφέρον του εκπαιδευτικού	1
	ΔΙΔΕΛΓΛ=διδασκαλία ελληνικής γλώσσας	1
	ΕΝΑΛΜΕΘ=εναλλακτικές μέθοδοι διδασκαλίας	1
	ΜΕΘΡΟJ=ένταξη μέσω μαθήματος project	1
	ΕΞΟΙΚΘΕΑ=εξοικείωση με το διαφορετικό μέσα από το θεατρικό παιχνίδι	1
6. Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης λόγω άγνοιας της γλώσσας	3
	ΔΙΔΕΛΑΓΓ=διδασκαλία της ελληνικής με ενδιάμεση γλώσσα τα αγγλικά	3
	ΓΝΓΛΦΙΛ=γρηγορότερη εκμάθηση ελληνικής γλώσσας μέσα από φιλίες	2
	ΓΝΓΛΚΟΙΝ=γνώση ελληνικής μέσα από την ένταξη στην κοινωνία	1
	ΔΥΣΕΚΜΔΟ=δυσκολία εκμάθησης γλώσσας μέσα σε δομές	1
	ΕΝΔΕΚΔΓΛ=ενισχυτική διδασκαλία από εκπαιδευτικούς γνώστες της δικής τους γλώσσας	1
	ΕΝΙΣΔΙΔ=ενισχυτική διδασκαλία για διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας	5
	ΔΕΛΔΕΥΞΓ=διδασκαλία ελληνικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας	3
	ΑΝΑΠΟΚΛ=αναποτελεσματικός ο αποκλεισμός από τα ελληνόπουλα	1
	ΕΠΠΩΡΓΛ=επιπλέον ώρες γλωσσικής διδασκαλίας	2
	ΥΠΜΑΘΕΛ=υποχρεωτική παρακολούθηση μαθημάτων της ελληνικής γλώσσας	1
	ΔΥΣΕΛΓΛ=δύσκολη η ελληνική γλώσσα για τους πρόσφυγες/νέο-μετανάστες	1

	ΔΙΑΤΜΕΝΤ=διδασκαλία ελληνικής γλώσσας σε χωριστά τμήματα ένταξης	2
	ΕΥΠΑΡΘΕΤ=ευκολότερη παρακολούθηση των θετικών μαθημάτων	1
	ΔΙΑΓΛΓΟ=διδασκαλία της γλώσσας σε γονείς	2
	ΔΥΣΠΑΦΙΑ=δυσκολία παρακολούθησης φιλολογικών μαθημάτων λόγω γλώσσας	1
	ΔΙΑΓΛΣΔΕ=διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας	1
	ΕΙΔΠΡΟΓ=ειδικά προγράμματα γλωσσικής διδασκαλίας	1
	ΠΑΡΕΞΓΛ=παρεξηγήσεις λόγω άγνοιας της γλώσσας	1
	ΓΝΒΑΣΑΡ=απαραίτητη γνώση βασικών αρχών της ελληνικής γλώσσας	1
	ΕΥΕΝΤΓΛ=ευκολότερη ένταξη σε περίπτωση γνώσης της ελληνικής γλώσσας	2
	ΠΡΟΣΝΕΕΚ=πρόσληψη νεαρών εκπαιδευτικών	1
	ΕΚΜΕΛΙΣΤ=εκμάθηση της ελληνικής ιστορίας	1
	ΕΚΜΕΛΓΛ=εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας	1
	ΑΚΑΤΜΟΝ=ακατάρτιστοι μόνιμοι εκπαιδευτικοί	1
	ΠΟΛΥΠΟΜΟ=πολλαπλές υποχρεώσεις μόνιμων εκπαιδευτικών	1
	ΓΛΥΠΟΣΥΠ=γλωσσική υποστήριξη από το Υπουργείο	1
	ΔΕΛΕΞΕΚΠ=διδασκαλία ελληνικής γλώσσας από εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς	2
	ΑΠΟΦΑΦΟΜ=αποφυγή αφομοίωσης	1
7. Σχολικά εγχειρίδια	ΑΚΕΓΧΠΝΜ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών	7
	ΒΙΔΙΑΠΡΟ=απαραίτητα βιβλία με διαφορετικό προσανατολισμό	4
	ΑΕΓΧΕΛΓΛ=ακατάλληλα εγχειρίδια λόγω της ελληνικής γλώσσας	1
	ΑΣΤΟΙΓΛ=απουσία στοιχείων της γλώσσας προσφύγων/νέο-μεταναστών	1
	ΑΣΤΟΙΚΟΥ= απουσία των στοιχείων της κουλτούρας των προσφύγων/νέο-μεταναστών	1
	ΚΑΛΠΟΛΣΥ=καλλιέργεια πολυπολιτισμικής συνείδησης μέσω των βιβλίων	2

ΚΑΤΑΛΕΓΧ=κατάλληλα όλα τα εγχειρίδια	1
ΠΡΟΣΘΕΛ=προσωπική θέληση για ένταξη	1
ΑΚΕΓΧΓΗ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για γηγενείς	2
ΕΓΧΠΥΣΥΝ=εγχειρίδια πυκνά και σύνθετα	2
ΕΓΧΔΥΛΕΞ=εγχειρίδια με δύσκολο λεξιλόγιο	4
ΒΠΡΟΘΡΠΟ=βιβλία προσαρμοσμένα στη θρησκεία και τον πολιτισμό τους	1
ΕΘΝΟΚΕΓΧ=εθνοκεντρικά εγχειρίδια	3
ΕΙΔΕΓΧΓΛ=ειδικά εγχειρίδια για εκμάθηση της γλώσσας	1
ΑΝΕΛΠΟΛ=ανάδειξη ελληνικού πολιτισμού μέσω των εγχειριδίων	2
ΕΓΧΕΥΚΓΛ=εγχειρίδια με ευκολότερη γλώσσα	1
ΕΓΧΕΛΛΗΝ=εγχειρίδια μόνο για ελληνόπουλα	1
ΕΓΧΑΠΕΛΛ=εγχειρίδια απαιτητικά για ελληνόπουλα	1
ΕΓΧΠΑΠΑΡ=εγχειρίδια παλιά και παρωχημένα	1

5.1.3 Διαχείριση κρίσεων από τους Διευθυντές λόγω της παρουσίας νεο-μεταναστών/προσφύγων στη σχολική μονάδα

Στο τρίτο ερευνητικό ερώτημα ζητήθηκε από τους διευθυντές να διατυπώσουν τις απόψεις τους γύρω από προβλήματα που μπορούν να προκύψουν εξαιτίας της παρουσίας προσφύγων και νέο-μεταναστών στη σχολική τους μονάδα και να προσδιορίσουν το ρόλο του εκπαιδευτικού, των γηγενών και των γονέων των προσφύγων και νέο-μεταναστών μαθητών στη διαδικασία ένταξης των νεοφερμένων μαθητών.

Αρχικά, οι περισσότεροι από τους διευθυντές ανέφεραν ότι βασικά τα προβλήματα προκύπτουν από τις αντιδράσεις των γονέων των γηγενών μαθητών, τα οποία φυσικά σχετίζονται με προβλήματα αποδοχής και ένταξης και πιθανόν προκύπτουν από την ύπαρξη στερεοτύπων, προκαταλήψεων και γενικότερα ξеноφοβίας από την πλευρά των γηγενών. Οι διευθυντές περιέγραψαν προβλήματα που έχουν σχέση με την επιθετικότητα, μονομερή ή και αμοιβαία, με την περιθωριοποίηση, το bullying και γενικότερα τον αποκλεισμό των μαθητών από το σχολείο, την άσκηση λεκτικής και σωματικής βίας και τελικά την εγκατάλειψη του σχολείου. Ενδεικτικά ανέφεραν τα εξής: «...θα δημιουργηθούν προβλήματα περιθωριοποίησης και συγκρούσεων αν δε

γίνει μια συλλογική εεε προσπάθεια από διάφορους άλλους φορείς εεεε έτσι ώστε αυτά τα παιδιά να ενταχθούν ομαλά», «Αντιπαλότητες, αντιπάθειες, αντιπαραθέσεις, κανγιάδες και φυσικά όχι σωστό μάθημα. Αυτά μου έρχονται έτσι αυθόρμητα».

Διατυπώθηκε η άποψη ότι τα προβλήματα αυτά μπορούν, επίσης, να προκύπτουν από την άγνοια της ελληνικής γλώσσας, τη δυσκολία γενικότερα της ένταξης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και την έλλειψη υποστήριξης από κοινωνιολόγους και ψυχολόγους. Μάλιστα, δύο από τους διευθυντές υπέθεσαν ότι τα προβλήματα μπορούν να φτάσουν και μέχρι την εκδήλωση καταλήψεων: *«εεεε μέχρι και κατάληψη μπορώ να φανταστώ».*

Κάποιοι διευθυντές θεώρησαν ότι οι μαθητές τους μπορούν να αποδεχτούν εύκολα το διαφορετικό και ότι οι αντιδράσεις θα αποτελούν, προφανώς, μεμονωμένες περιπτώσεις, αν λάβει υπόψη του κάνεις ότι η προσφυγιά αποτελεί και στοιχείο του ίδιου του Ελληνισμού. Ωστόσο, αυτό μπορεί να ανατραπεί από την ύπαρξη συνωστισμού μαθητών με προσφυγικό ή μεταναστευτικό προφίλ σε μια τάξη. Είναι χαρακτηριστικά τα λόγια του παρακάτω διευθυντή: *«Εεεε δεν είχαν πρόβλημα τα παιδιά να τα αποδεχτούν και να γίνουμε φίλοι τους εεεε και το ίδιο το σχολείο δεν είχε ποτέ αυτό το πρόβλημα. Αν, όμως, είναι πολλά τα παιδιά σε μια τάξη...»*

Ασφαλώς, κάποιοι διευθυντές θεώρησαν ότι πρέπει να γίνουν κατάλληλοι χειρισμοί από τους ίδιους, τους εκπαιδευτικούς, αλλά και το ίδιο το Υπουργείο Παιδείας, την Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης και τους συνδικαλιστές, με στόχο τη διαμόρφωση ενός ισορροπημένου προγράμματος, στο οποίο θα έχει ο καθένας ένα ξεκάθαρο ρόλο, ώστε να ξεπεραστούν τα πιθανά προβλήματα: *«Εεεε προβλήματα μπορεί να υπάρξουν εεεε ας πούμε αντιδράσεις από τους γονείς συνήθως αλλά εεε είναι στο χέρι του σχολείου....αα εεε απόοοο το Διευθυντή και τους εκπαιδευτικούς εε αυτές να μην πάρουν έκταση».*

«με σωστή συνεργασία της Διεύθυνσης και των συναδέλφων καθηγητών και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, της Περιφερειακής Εκπαίδευσης, του Υπουργείου εεεεεε και των συνδικαλιστών εεεεεε νομίζω τα προβλήματα αυτά μπορούν εεεε να αποφευχθούν»

Τέλος, επισημάνθηκε ότι προβλήματα μπορούν να προκύψουν και από την πλευρά των ίδιων των προσφύγων και των μεταναστών, εξαιτίας της δυσπιστίας τους απέναντι στους Έλληνες και της άρνησής τους να μάθουν την ελληνική γλώσσα ή να αποδεχτούν και αυτοί με τη σειρά τους την Ελληνική κουλτούρα και τον ελληνικό πολιτισμό, όπως αναφέρεται και στα εξής: *«...αλλά και από τις αντιδράσεις που ενδεχομένως να έχουμε και από αυτά τα ίδια τα παιδιά... που να μη θέλουν να εε να να διδαχθούν την ελληνική γλώσσα, εεε λέω ένα παράδειγμα ή να μη θέλουν να πάνε σχολείο καν».*

Στη συνέχεια συζητήθηκε ο ρόλος του εκπαιδευτικού τόσο ως προς την ένταξη των παιδιών αυτών, όσο και ως προς την αντιμετώπιση των πιθανών προβλημάτων. Σχεδόν όλοι οι διευθυντές θεώρησαν καταλυτικό το ρόλο του εκπαιδευτικού, ο οποίος μπορεί να συμβάλλει στην κοινωνικοποίηση αυτών των ατόμων, μεταδίδοντας μηνύματα υπερβάσης των προκαταλήψεων, των στερεοτύπων αλλά και μηνύματα σεβασμού και ανεκτικότητας: *«ο εκπαιδευτικός στην ουσία είναι η ψυχή του εεεε όλου αυτού του εγχειρήματος εεε στην εκπαίδευση και αυτός ο οποίος μπορεί όλα αυτά τα παιδιά να τα βοηθήσει, έτσι ώστε ας πούμε να τα δώσει το χώρο τους, να τα προστατέψει από τυχόν έτσι συμπεριφορές προκλητικές των άλλων, απαξιώτικες....»*

Οι διευθυντές συμφώνησαν ότι ο εκπαιδευτικός χρειάζεται να αποτελεί υπόδειγμα ισότητας και πρωτίστως να ξεπεράσει τους προσωπικούς του δισταγμούς, τις δικές του προκαταλήψεις και στερεότυπα και την πιθανή ξеноφοβία του απέναντι σε αυτούς τους μαθητές: *«Εεεε και φυσικά να ξεπεράσουν και προσωπικές αναστολές εεεεε που συνδέονται με προσωπικές προκαταλήψεις και στερεότυπα».*

Επίσης, επισήμαναν την ανάγκη να προστατέψει τα παιδιά από την περιθωριοποίηση και το ρατσισμό και να αποδεχτεί γενικότερα την ένταξη τους, όπως φαίνεται και από τα παρακάτω: *«Επίσης, πρέπει να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά προσβλητικές ή ρατσιστικές συμπεριφορές από την πλευρά των άλλων μαθητών. Φυσικά, πρέπει να έχει λύσει και τα δικά του προβλήματα»*

Ένας από τους διευθυντές τόνισε ότι οι εκπαιδευτικοί δεν πρέπει να έχουν το αίσθημα ότι το σχολείο τους υποβιβάζεται εξαιτίας της παρουσίας αυτών των μαθητών: *«εεεε να μη δεχτούν, δηλαδή, ότι υποβαθμίζεται ένα σχολείο εεεε υποβιβάζεται παίρνοντας μετανάστες ή πρόσφυγες».* Πάντως οι περισσότεροι συμφώνησαν ότι ο εκπαιδευτικός έχει τη βασική ευθύνη της ένταξης αυτών των παιδιών, καθώς αυτός έρχεται σε άμεση

επαφή με τα παιδιά. Γι' αυτό το λόγο είναι απαραίτητη η επιμόρφωση του, ώστε να μπορέσει να διαχειριστεί προβλήματα που έχουν σχέση τόσο με την ένταξη, όσο και με τη διδασκαλία των μαθητών αυτών. Είναι γεγονός πάντως ότι οι εκπαιδευτικοί, γενικότερα, δέχονται μικρή βοήθεια από το κράτος.

Τέλος, διατυπώθηκε η άποψη ότι η πλειονότητα των εκπαιδευτικών θα ήταν θετική απέναντι στην ένταξη προσφύγων και νεο-μεταναστών μαθητών και θα αναλάμβανε με προθυμία την διδασκαλία των μαθητών αυτών. Τρεις από τους διευθυντές θεώρησαν ότι η πλειονότητα των εκπαιδευτικών θα αναλάμβανε με προθυμία ένα πρόγραμμα ένταξης προσφύγων και μεταναστών στο σχολείο, όπως προκύπτει και από την παρακάτω αναφορά: *«Εγώ αυτό βλέπω. Οι εκπαιδευτικοί στις τάξεις είναι πάντα δεκτικοί και θετικοί. Άλλοι χώροι αντιδρούν, ενδεχομένως. Πάντως, ο εκπαιδευτικός στην Ελλάδα παίρνει πάνω του πολλές ευθύνες εεεε και χωρίς μεγάλη βοήθεια.»*

Σε περίπτωση που οι διευθυντές αντιμετώπιζαν την άρνηση των εκπαιδευτικών, ανέφεραν ότι θα χρησιμοποιούσαν το διάλογο για να πείσουν τους εκπαιδευτικούς και θα τους υπενθύμιζαν ότι η προσφυγιά και η μετανάστευση είναι στοιχεία και του Ελληνισμού και για αυτό το λόγο δεν θα έπρεπε να είναι αρνητικοί απέναντι σε κάτι τέτοιο. Επίσης, αναφέρθηκε ότι η ιδιότητα του εκπαιδευτικού είναι στην πραγματικότητα ένα λειτούργημα που δεν επιτρέπει τέτοιου είδους αρνήσεις, καθώς μία τέτοια άρνηση ισοδυναμεί με άρνηση στο δικαίωμα της μόρφωσης και αποτελεί καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων: *«Τι θα πει θα αρνούνται;; εεεε η θέση μας δεν είναι να αρνούμαστε και μάλιστα το μορφωτικό αγαθό! Τι εκπαιδευτικοί είμαστε; Εεεε αν υποθέσω ότι θα συνέβαινε εεεεε με το διάλογο θα προσπαθούσα να το αντιμετωπίσω εεεε και θα θύμιζα και τις περιπτώσεις που οι Έλληνες αναγκάστηκαν να γίνουν πρόσφυγες και μετανάστες.»*

Οι διευθυντές επισήμαναν, ακόμη, ότι θα επικαλούνταν την δημοσιοϋπαλληλική υποχρέωση των εκπαιδευτικών -*«Εεε νομίζω ότι εδώ δεν είναι θέμα πειθούς. Εδώ είναι θέμα καθήκοντος.»*- υπενθυμίζοντάς τους ότι η ένταξη προσφύγων και νέο-μεταναστών είναι μία πολιτική απόφαση που έχει ληφθεί από ανωτέρους. Ένας από τους διευθυντές θεώρησε ότι χρειάζεται η επίδειξη του προσωπικού ενδιαφέροντος του εκπαιδευτικού, ο οποίος θα πρέπει να νιώθει ιεραπόστολος για να αναλάβει ένα τέτοιο δύσκολο εγχείρημα. Χαρακτηριστικά είπε: *«Πάντως πρέπει να το θέλει κάποιος, να το πιστεύει, να είναι και λίγο «ιεραπόστολος». Αλλιώς όλα γίνονται επιφανειακά»* Για το

λόγο αυτό, πρωτίστως, θα έπρεπε να αναλαμβάνουν κάτι τέτοιο εκπαιδευτικοί που ενδιαφέρονταν για αυτό.

Κάποιος άλλος διευθυντής θεώρησε ότι μία πιθανή άρνηση των εκπαιδευτικών δεν θα οφείλονταν σε προσωπικούς λόγους, αλλά μάλλον στο αίσθημα ανεπάρκειας που θα αισθάνονταν αυτοί οι εκπαιδευτικοί, εξαιτίας έλλειψης κατάρτισης ή και επιμόρφωσης. Τέλος, δύο από τους διευθυντές υπέθεσαν ότι θα λειτουργούσαν θετικά ορισμένα κίνητρα προς τους εκπαιδευτικούς, όπως παραδείγματος χάρη κάποιο οικονομικό κίνητρο. Γενικότερα, πάντως, επισημάνθηκε ότι χρειάζεται χρόνος για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο.

Επίσης, οι διευθυντές ρωτήθηκαν για τον τρόπο με τον οποίο θα αντιμετώπιζαν τις αντιδράσεις των γηγενών γονέων και μαθητών απέναντι στην παρουσία προσφύγων και μεταναστών μαθητών στο σχολείο. Οι περισσότεροι από τους διευθυντές είπαν ότι θα αντιμετώπιζαν το πρόβλημα αυτό μέσω του διαλόγου και θα προσπαθούσαν να υπενθυμίσουν στους Έλληνες το γεγονός ότι και ο ίδιος ο Ελληνισμός έζησε έντονα την προσφυγιά και τη μετανάστευση στο παρελθόν, μεταδίδοντας τους μηνύματα ανεκτικότητας.

Τρεις από τους διευθυντές εκτίμησαν ότι κάτι τέτοιο θα αποτελούσε μεμονωμένο πρόβλημα, ενώ τέσσερις ανέφεραν ότι θα αντιμετώπιζαν τους γονείς με αυστηρότητα, κάνοντάς τους σαφές ότι το σχολείο είναι δημόσιο και, επομένως, κάθε μαθητής έχει δικαίωμα να φοιτήσει σε αυτό. Δύο διευθυντές μίλησαν για αλλαγή σχολείου σε γηγενείς μαθητές σε περίπτωση που επέμεναν στις αντιδράσεις τους: *«Εδώ η μόνη αντίδραση είναι εεεε άμα δεν σας αρέσει πάρτε το και φύγετε το παιδίδηλαδή εεε δεν είμαστε ιδιωτικό σχολείο. Αυτό το λέω και στους συναδέλφους, το λέω και στους γονείς. Είμαστε υποχρεωμένοι να δεχτούμε όλα τα παιδιά... απ' όλες τις κοινωνικές εεεεεε τάξεις. Εεεε δε....δε θα ορίσουμε εμείς ποια παιδιά θα διδάξουμε».*

Μάλιστα, ένας από τους διευθυντές ανέφερε ότι θα παραιτούνταν αν δεν κατόρθωνε να πείσει τους γονείς για την παρουσία των προσφύγων στο σχολείο του.

Κάποιος από τους διευθυντές τόνισε ότι θα μπορούσαν να προσπελάσουν τα προβλήματα αυτά εάν δινόταν η ευκαιρία στον εκπαιδευτικό να μεταδώσει στους γηγενείς γονείς και μαθητές το μήνυμα ότι η παρουσία προσφύγων και μεταναστών

στο σχολείο συμβάλλει στον εμπλουτισμό των γνώσεων μέσω της πολυπολιτισμικότητας και ότι οι μαθητές μπορούν οπωσδήποτε να ωφεληθούν μέσα από την ύπαρξη των διαφορετικών πολιτισμών. Αυτό επιβεβαιώνεται και στα εξής: «*αυτά τα παιδιά όχι μόνο δε φέρουν εεεε δεν προκαλούν πρόβλημα αλλά και μπορούν να δώσουν και ένα άλλο εεε και μια άλλη διάσταση στη μαθησιακή διαδικασία.*».

Επίσης, επισημάνθηκε ότι κάτι τέτοιο θα ήταν ακόμη περισσότερο εφικτό εάν το αναλάμβαναν εξειδικευμένοι εκπαιδευτικοί ή αν οι μόνιμοι εκπαιδευτικοί είχαν τη βοήθεια του κράτους και είχαν στη διάθεσή τους ειδικά εγχειρίδια. Τέλος, επισημάνθηκε ότι οι αντιδράσεις των γηγενών μπορούν να προκύπτουν και εξαιτίας της στάσης που κρατούν οι ίδιοι οι πρόσφυγες και νέο-μετανάστες, με την άρνηση τους να ενταχθούν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και να μορφωθούν. Αυτό γίνεται ξεκάθαρο στα εξής: «*Γιατί εγώ πιστεύω ότι αντιδράσεις έχουμε και από την άλλη πλευρά. Δεν είναι μόνο οι γηγενείς εεεε πολλοί και από τους ξένους δε θέλουν να επιμορφωθούν*». Επίσης, τονίστηκε ότι τα προβλήματα οξύνονται περισσότερο όταν υπάρχει συνωστισμός προσφύγων και μεταναστών στις τάξεις του ελληνικού σχολείου. Πάντως, κάποιος από τους διευθυντές επισήμανε ότι είναι αρνητική κατάσταση γενικότερα η ύπαρξη αντιδράσεων και εντάσεων

Τέλος όλοι οι διευθυντές συμφώνησαν ότι οι πρόσφυγες και μετανάστες μαθητές ωφελούνται από τη συμμετοχή των γονέων τους στις σχολικές δραστηριότητες καθώς ενισχύεται η αυτοπεποίθηση και η αυτοεκτίμησή τους και περιορίζεται η πιθανότητα σχολικής διαρροής. Οι διευθυντές πιστεύουν ότι και οι γηγενείς θα γίνουν πιο δεκτικοί εάν δουν τους γονείς των παιδιών αυτών να ενδιαφέρονται στο σχολείο και να συμμετέχουν στις δραστηριότητες του. Σχετικά αναφέρεται: «*Εεεεεε αν οι Έλληνες γονείς δουν τους εεεε τους εε πρόσφυγες και μετανάστες να ενδιαφέρονται για το σχολείο των παιδιών τους θα εεεε θα το εκτιμήσουν εεε και θα τους αποδεχτούν ευκολότερα*». Εξάλλου όπως αναφέρει κάποιος από τους διευθυντές είναι επιθυμητή γενικότερα η συμμετοχή των γονέων όλων των μαθητών και φυσικά και των μαθητών αυτών, καθώς το σχολείο έχει αυξημένες ανάγκες στις οποίες μπορούν να συμβάλουν όλοι οι γονείς.

Κάποιος άλλος διευθυντής επισήμανε ότι εάν οι γονείς των παιδιών αυτών συμμετέχουν στις δραστηριότητες του σχολείου μπορούν να γνωρίσουν το μαθησιακό

περιβάλλον των παιδιών τους, να συνειδητοποιήσουν τις δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίσουν τα παιδιά τους και έτσι να τα βοηθήσουν περισσότερο και πιο αποτελεσματικά στο σπίτι: «Ναι σίγουρα θα γνωρίζαν καλύτερα το μαθησιακό περιβάλλον των παιδιών τους, θα καταλάβαιναν και αυτοί τις δυσκολίες τους, θα μπορούσαν να βοηθήσουν πιο εύκολα στο σπίτι εεεε ώστε τα παιδιά να έρχονται πιο έτοιμα στο σχολείο, όχι γνωστικά μόνο αλλά γενικά στις συμπεριφορές, στις συνήθειες». Ταυτόχρονα, ο ίδιος ο γονέας μπορεί να ωφεληθεί, εάν ασχοληθεί με τις δραστηριότητες του σχολείου.

Ορισμένοι διευθυντές θεώρησαν ότι η άγνοια της γλώσσας, το μορφωτικό επίπεδο, οι πιθανές αντιδράσεις από τους γηγενείς, αλλά και η ίδια η κουλτούρα και οι απαιτήσεις των νέο-μεταναστών μπορούν να αποτελέσουν εμπόδια στη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες του σχολείου. Τέλος, ένας από τους διευθυντές θεώρησε απίθανη τη συμμετοχή των προσφύγων και νέο-μεταναστών γονέων και ιδιαίτερα στο σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων, εάν δεν έχει προηγηθεί η επίλυση ζωτικών προβλημάτων που πιθανόν να αντιμετωπίζουν τα πρώτα χρόνια της παραμονής τους και δεν έχει επιτευχθεί η ένταξη τους στην κοινωνία

Πίνακας 4. Κατανομή των αναφορών των κωδικών και κατηγοριών του θεματικού άξονα «Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων»-Διευθυντές

ΑΞΟΝΑΣ 3ος: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων		
Κατηγορίες	Κωδικοί – Λειτουργικοί ορισμοί	αναφορές
8. Είδη προβλημάτων	ΠΡΑΠΕΝΤ=προβλήματα αποδοχής και ένταξης	3
	ΠΕΡΙΘΠΝΜ=περιθωριοποίηση προσφύγων/νέο-μεταναστών	2
	ΠΡΑΜΕΠΠΘ=προβλήματα λόγω αμοιβαίας επιθετικότητας	4
	ΑΝΤΓΟΝΓΗ=αντιδράσεις γονέων γηγενών	5
	ΠΡΟΞΕΝΟΦ= προβλήματα λόγω ξενοφοβίας	1
	ΥΠΨΥΧΚΟΙ=απαραίτητη υποστήριξη από ψυχολόγους και κοινωνιολόγους	1
	ΥΠΥΓΕΙΟΝ=υποστήριξη από υγειονομικούς	1
	ΕΥΕΝΤΓΛ=ευκολότερη ένταξη σε περίπτωση γνώσης της ελληνικής γλώσσας	1

ΠΡΕΠΙΓΗ=προβλήματα επιθετικότητας γηγενών	3
ΦΟΒΚΑΙΝ=φόβος για καθετί καινούριο	1
ΕΚΔΚΑΤΑΛ=εκδήλωση καταλήψεων	2
ΜΕΜΟΝΠΕΡ=προβλήματα σε μεμονωμένες περιπτώσεις	3
ΑΠΟΔΙΑΜΑ=αποδοχή του διαφορετικού από μαθητές	1
ΕΝΤΠΡΣΥΝ=εντονότερα προβλήματα λόγω συνωστισμού μαθητών	1
ΠΡΑΓΝΓΛ=προβλήματα λόγω άγνοιας της γλώσσας	1
ΠΡΔΙΑΚΠΟ=προβλήματα λόγω διαφορετικής κουλτούρας και πολιτισμού	1
ΔΥΣΚΑΠΑΠ=δυσκολία απάντησης λόγω απουσίας τέτοιων	1
ΑΠΟΚΣΧ=αποκλεισμός προσφύγων/νέο-μεταναστών από το σχολείο	1
ΠΡΟΣΤΕΛ=προσφυγιά στοιχείο ελληνισμού	1
ΧΕΙΡΔΙΕ=χειρισμοί διευθυντή για περιορισμό αντιδράσεων	2
ΧΕΙΡΕΚΠ=χειρισμοί εκπαιδευτικών για περιορισμό αντιδράσεων	2
ΥΠΔΥΣΠ=ύπαρξη δυσπιστίας προς πρόσφυγες/νέο-μετανάστες	1
ΑΝΠΑΠΝΜ=αντιδράσεις παιδιών προσφύγων/νέο-μεταναστών	2
ΑΡΝΕΚΜΓΛ=άρνηση εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας	1
ΠΕΙΔΙΑΛ=πειθώ μέσω του διαλόγου	1
ΛΥΙΣΟΠΡΟ=λύση μέσω ισορροπημένου προγράμματος	1
ΛΥΞΕΚΑΡΟ=λύση μέσα από ξεκαθαρισμένους ρόλους	1
ΥΠΠΟΛΠΡΟ=ύπαρξη πολλών προβλημάτων	1
ΠΡΟΠΡΠΔΕ=προσπέλαση προβλημάτων με συνεργασία Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης	1
ΠΡΟΠΡΥΠ=προσπέλαση προβλημάτων με συνεργασία Υπουργείου	1
ΠΡΟΠΡΣΥΝ=προσπέλαση προβλημάτων με συνεργασία συνδικαλιστών	1
ΔΥΣΕΝΤΔΕ=δυσκολία ένταξης στη ΔΕ	1
ΔΥΣΑΝΤΔΕ=δυσκολία ανταπόκρισης στα δεδομένα της ΔΕ	1
ΑΝΠΡΟΠΑΡ=ανυπαρξία προβλημάτων λόγω της παρουσίας των προσφύγων/νέο-μεταναστών μαθητών	1
ΑΣΛΕΚΣΩΒ=άσκηση λεκτικής και σωματικής βίας	1
BULLPNM=bullying σε πρόσφυγες/νέο-μετανάστες	1

	ΕΛΣΕΒΧΥ=έλλειψη σεβασμού στη χώρα υποδοχής από πρόσφυγες/νέο-μετανάστες	1
	ΑΝΠΡΣΧΜΟ=ανυπαρξία προβλημάτων στη σχολική μονάδα λόγω προσφύγων/νέο-μεταναστών μαθητών	1
9. Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	ΚΑΤΡΟΛΕΚ=καταλυτικός ο ρόλος του εκπαιδευτικού	6
	ΣΥΚΟΙΝΑΤ=συμβολή στην κοινωνικοποίηση των ατόμων	2
	ΜΜΗΝΥΠΠΡ=μετάδοση μηνύματος υπέρβασης προκαταλήψεων	1
	ΠΡΟΠΕΡΙΘ=προστασία των παιδιών από την περιθωριοποίηση	2
	ΠΡΟΡΑΤΣ=προστασία των παιδιών από το ρατσισμό	2
	ΑΥΠΔΙΣ=απαραίτητη υπέρβαση δισταγμού εκπαιδευτικών	3
	ΑΥΠΞΕΝΕΚ=απαραίτητη υπέρβαση ξενοφοβίας εκπαιδευτικών	1
	ΑΠΕΝΤΕΚΠ=αποδοχή ένταξης από εκπαιδευτικούς	1
	ΕΛΑΙΣΥΠΟ=έλλειψη αισθήματος υποβιβασμού του σχολείου	1
	ΑΦΟΜΕΛ=απαραίτητη η αφομοίωση με Έλληνες	1
	ΣΥΜΑΠΕΤΝ=συμβολή στην αποδοχή και ένταξη	1
	ΕΚΠΥΠΣ=εκπαιδευτικός υπόδειγμα ισότητας	1
	ΠΛΕΙΟΘΕΤ=πλειονότητα εκπαιδευτικών θετική	1
	ΠΡΟΘΕΚΠ=προθυμία εκπαιδευτικών για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών μαθητών	1
	ΑΠΒΟΗΕΚ=απουσία μεγάλης βοήθειας προς τον εκπαιδευτικό	1
	ΑΝΡΟΛΕΚ=ανάληψη πολλών ρόλων από εκπαιδευτικό	1
	ΕΥΘΕΝΤ=ευθύνη ένταξης στους εκπαιδευτικούς	3
	ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση	2
	ΣΕΜΕΞΜΗ=σεμινάριο έξι μηνών	1
	ΑΜΕΠΠΑΙ=άμεση η επαφή τους με τα παιδιά	3
	ΑΠΑΡΕΞΕΚ=απαραίτητοι οι εξειδικευμένοι εκπαιδευτικοί	1
	ΑΥΠΠΡΣΤΕ=απαραίτητη υπέρβαση προκαταλήψεων και στερεοτύπων	1
	ΔΙΑΧΠΡΟ=διαχείριση προβλημάτων από εκπαιδευτικούς	1
	ΔΙΑΧΔΥΔΙ=διαχείριση δυσκολιών στη διδασκαλία	1
10. Πειθώ απέναντι στους εκπαιδευτικούς	ΠΛΕΙΟΘΕΤ=θετική η πλειονότητα των εκπαιδευτικών	3
	ΠΡΟΣΣΤΕΛ=προσφυγιά στοιχείο ελληνισμού	3
	ΠΕΙΘΔΙΑΛ=πειθώ μέσω του διαλόγου	4

	ΑΠΟΦΑΝΩΤ= η ένταξη παιδιών απόφαση ανωτέρων	2
	ΑΙΣΘΙΕΡ=αισθήματα ιεραποστολής από εκπαιδευτικούς	1
	ΠΡΟΣΕΝΔ=επίδειξη προσωπικού ενδιαφέροντος	1
	ΑΣΚΛΕΙΤ=εκπαίδευση άσκηση λειτουργήματος	2
	ΔΗΜΥΠΥΠ=δημοσιοϋπαλληλική υποχρέωση	4
	ΠΑΡΚΙΝΕΚ= παροχή κινήτρων στους εκπαιδευτικούς	1
	ΟΙΚΟΝΚΙΝ=οικονομικά κίνητρα σε εκπαιδευτικούς	2
	ΠΡΕΝΔΕΚΠ=αρχική πρόσληψη ενδιαφερομένων εκπαιδευτικών	1
	ΔΗΜΣΧΟΛ=δημόσιο σχολείο για όλους	1
	ΥΠΕΝΠΡΜ=υπενθύμιση της ελληνικής προσφυγιάς και μετανάστευσης	1
	ΙΣΕΥΚΜΟΡ=διεκδίκηση ίσων ευκαιριών μόρφωσης από πρόσφυγες/νέο-μετανάστες	1
	ΑΡΝΔΙΚΜΟΡ=άρνηση στο δικαίωμα της μόρφωσης σε περίπτωση άρνησης του εκπαιδευτικού	2
	ΑΝΑΡΝΕΚ=αναμενόμενη η άρνηση κάποιων εκπαιδευτικών	1
	ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση	1
	ΑΠΑΡΧΡΟΝ=απαραίτητος ο χρόνος	1
	ΕΛΔΙΑΧΜΑ=έλλειψη διαχωρισμού μεταξύ των μαθητών	1
	ΔΥΣΠΕΙΑΡ=δυσκολία πειθούς σε περίπτωση άρνησης	1
	ΑΡΝΟΠΡΛΟ=άρνηση όχι για προσωπικούς λόγους	1
	ΑΡΝΕΛΚΑΤ=άρνηση λόγω ελλιπούς κατάρτισης	1
	ΑΙΣΕΥΘΕΚ=αίσθημα ευθύνης εκπαιδευτικών	1
	ΕΥΘΕΝΤ=ευθύνη ένταξης σε εκπαιδευτικούς	1
11.	ΑΝΤΟΙΚΠΡ=αντιδράσεις γονέων λόγω οικονομικών προβλημάτων	1
Αντιμετώπιση	ΑΝΤΟΙΚΟΓ=αντιδράσεις γονέων λόγω οικογενειακών προβλημάτων	1
αντιδράσεων	ΑΝΤΞΕΝΟΦ=αντιδράσεις γονέων λόγω ξενοφοβίας	1
γηγενών	ΜΕΜΗΝΑΝ=μετάδοση μηνύματος ανεκτικότητας	2
	ΥΠΕΝΠΡΜ=υπενθύμιση της ελληνικής προσφυγιάς και μετανάστευσης	2
	ΠΕΙΔΙΑΛ=πειθώ μέσω του διαλόγου	6
	ΜΕΜΟΝΠΕΡ=προβλήματα σε μεμονωμένες περιπτώσεις	3
	ΔΗΜΣΧΟΛ=δημόσιο σχολείο για όλους	2

	ΑΝΤΓΟΝΓΗ=αντιδράσεις γονέων γηγενών	1
	ΕΛΔΙΑΧΜΑ=έλλειψη διαχωρισμού μεταξύ των μαθητών	1
	ΑΥΣΤΑΝΓΟ=αυστηρή αντιμετώπιση γονέων	4
	ΑΛΛΣΧΓΗ=αλλαγή σχολείου για γηγενείς σε περίπτωση αντίδρασης	2
	ΠΡΛΕΙΤΣΧ=προστασία της λειτουργίας του σχολείου	1
	ΠΡΕΝΤΜΑΘ=προστασία της ένταξης των μαθητών	1
	ΔΥΣΠΑΓΑΠ=δυσκολία πειθούς λόγω παγιωμένων απόψεων	1
	ΑΡΑΝΤΕΝΤ=αρνητικές οι αντιδράσεις και εντάσεις για την επίλυση ενός προβλήματος	1
	ΠΕΙΕΠΙΚ=πειθώ μέσω της επικοινωνίας	1
	ΑΠΑΡΧΡΟΝ=απαραίτητος ο χρόνος	1
	ΑΡΜΟΡΙΠΝΜ=άρνηση μόρφωσης από πρόσφυγες/νέο-μετανάστες	1
	ΑΔΕΝΤΦΥΕ=αδιαφορία ένταξης στη ΔΕ λόγω επιθυμίας φυγής από την Ελλάδα	1
	ΠΑΡΑΠΟΠΡ=παραίτηση σε περίπτωση απόρριψης της πρότασης	1
	ΕΝΤΠΡΣΥΝ=εντονότερα προβλήματα λόγω συνωστισμού μαθητών	1
	ΠΙΘΑΝΑΝΤ=πιθανότητα αντιδράσεων	1
	ΕΜΠΓΝΠΙΟΛ=ευκαιρία εμπλουτισμού γνώσεων μέσω της πολυπολιτισμικότητας	1
	ΤΡΩΦΔΠΟ=τρόποι ωφέλειας από διαφορετικούς πολιτισμούς	1
	ΑΜΒΛΟΜΑΔ=άμβλυνση διαφορών μέσω ομαδοσυνεργατικής μεθόδου	1
	ΠΑΒΟΗΚΡ=παροχή βοήθειας στον εκπαιδευτικό από το κράτος	1
	ΑΠΑΡΕΞΕΚ=απαραίτητοι εξειδικευμένοι εκπαιδευτικοί	1
	ΑΠΕΙΔΕΓΧ=απαραίτητα ειδικά εγχειρίδια	1
	ΑΠΑΝΤΠΡΛ=αποφυγή αντιδράσεων μέσω πρακτικών λύσεων	1
	ΠΡΑΜΕΠΣΧ=προώθηση αμοιβαίας επαφής μέσω του σχολείου	1
	ΑΠΟΔΙΑΜΑ=αποδοχή του διαφορετικού από μαθητές	1
12. Συμμετοχή σε σχολικές δραστηριότητες γονέων	ΠΑΣΧΔΡΑΣ=παρακολούθηση σχολικών δραστηριοτήτων	1
	ΣΥΜΣΓΚ= συμμετοχή στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων	1
	ΕΜΠΖΩΠΡΟ=εμπόδιο στη συμμετοχή η ύπαρξη ζωτικών προβλημάτων	1
	ΔΥΣΠΡΧΡ=δυσκολία συμμετοχής τα πρώτα χρόνια	1

προσφύγων/νέο-μεταναστών	ΑΠΑΡΕΝΤ=απαραίτητη η προηγούμενη ένταξη στην κοινωνία	1
	ΕΜΠΑΓΝΓΛ=εμπόδιο η άγνοια της γλώσσας	1
	ΕΜΠΜΟΡΕΠ=εμπόδιο το μορφωτικό επίπεδο	1
	ΕΜΠΠΙΑΝΤ=εμπόδιο πιθανές αντιδράσεις	1
	ΩΦΕΛΠΑΙ=ωφέλεια παιδιών από τη συμμετοχή τους	8
	ΓΗΓΔΕΚΤ=γηγενείς πιο δεκτικοί σε περίπτωση συμμετοχής τους	4
	ΣΕΒΕΛΚΟΥ=απαραίτητος ο σεβασμός στην ελληνική κουλτούρα	2
	ΑΠΟΦΑΦΟΜ=αποφυγή αφομοίωσης προσφύγων/ νέο-μεταναστών	1
	ΕΜΠΚΟΥΛ=εμπόδιο η κουλτούρα των προσφύγων/νέο-μεταναστών	1
	ΕΜΠΑΠΑΙΤ=εμπόδιο οι απαιτήσεις των νέο-μεταναστών	1
	ΩΦΕΛΓΟΝ=ωφέλεια για γονέα	1
	ΕΝΑΥΤΟΠ=ενίσχυση αυτοπεποίθησης	2
	ΕΝΑΥΤΟΕΚ=ενίσχυση αυτοεκτίμησης	2
	ΑΠΑΡΧΡ=απαραίτητος ο χρόνος	1
	ΑΠΣΧΔΙΑΡ=αποφυγή σχολικής διαρροής	1
	ΠΟΛΑΝΣΧ=πολλές οι ανάγκες ενός σχολείου	1
	ΠΑΡΒΟΗΕΛ=παροχή βοήθειας στο σχολείο από Έλληνες γονείς	1
	ΕΠΒΟΗΠΝΜ=επιθυμητή η βοήθεια από γονείς προσφύγων/νέο-μεταναστών	2
	ΟΜΜΕΤΣΧΒ=ομαλή μετάβαση των παιδιών τους στις σχολικές βαθμίδες	1
	ΑΠΑΡΟΛΓΟ=απαραίτητη η παρουσία όλων των γονέων	1
	ΓΝΩΡΜΑΠΕ=γνωριμία γονέων προσφύγων/νέο-μεταναστών με το μαθησιακό περιβάλλον	1
	ΣΥΝΕΙΔΥΣ=συνειδητοποίηση των δυσκολιών από γονείς προσφύγων/νέο-μεταναστών	1
	ΠΑΒΟΗΠΑΙ=παροχή μεγάλης βοήθειας σε παιδιά	1

5.1.4 Επιμόρφωση Διευθυντών

Στο τελευταίο ερευνητικό ερώτημα που αφορούσε τους διευθυντές ερευνήθηκαν θέματα εξειδίκευσης και επιμόρφωσης εκπαιδευτικών και διευθυντών.

Πρώτα-πρώτα, οι διευθυντές παρουσιάστηκαν διχασμένοι ως προς το αν θα έπρεπε να αναλάβει εξειδικευμένο προσωπικό τη διδασκαλία μαθητών προσφυγικού προφίλ ή εάν θα έπρεπε να αναλάβουν μόνιμοι εκπαιδευτικοί, που θα έχουν λάβει μία περαιτέρω επιμόρφωση. Τρεις διευθυντές θεώρησαν ότι τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας πρέπει να αναλάβουν εξειδικευμένοι εκπαιδευτικοί, τουλάχιστον στα αρχικά της στάδια. Αντιθέτως δύο επικαλέστηκαν την μεγάλη εμπειρία των εκπαιδευτικών, η οποία τους καθιστά ικανούς να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες της διδασκαλίας αυτών των παιδιών:

«Σαφώς με εξειδικευμένο προσωπικό και αν αυτό δεν είναι δυνατόν με κάποια στοιχειώδη επιμόρφωση των ήδη υπαρχόντων»,

«Πιστεύω ότι οι εκπαιδευτικοί που έχουν τα χρόνια εεε τα διδακτικά χρόνια εμπειρίας επάνω τους, με μια επιμόρφωση σωστή θα μπορέσουν να ανταπεξέλθουν και σ' αυτό το κομμάτι με μεγαλύτερη επιτυχία.»

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών κρίθηκε αναγκαίο να γίνει με τη συνδρομή συναδέλφων οι οποίοι είχαν εμπειρία σε ανάλογες τάξεις υποδοχής ή από άτομα εξειδικευμένα σε ζητήματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Κάποιος από τους διευθυντές θεώρησε ότι η διδασκαλία πρέπει να γίνει με ένα μεικτό τρόπο από εξειδικευμένους και μόνιμους εκπαιδευτικούς, λέγοντας ότι σε περίπτωση διδασκαλίας μόνο από εξειδικευμένο προσωπικό θα επέλθει ο διαχωρισμός των μαθητών, κάτι που αποτελεί αρνητική εξέλιξη για τη γενικότερη ένταξη των παιδιών αυτών στο σχολείο: *«Αν έχουνε εεεε διαφορετικούς δασκάλους, εεε διαφορετικούς καθηγητές μέσα στο ίδιο σχολείο, ουσιαστικά δεν εντάσσονται στη σχολική πραγματικότητα αλλά είναι εεεε πώς να το πω εεεε είναι σχολείο μέσα σε σχολείο».*

Τέλος, για ακόμη μία φορά τονίστηκε ότι είναι απαραίτητη η επαφή των προσφύγων και μεταναστών με την ελληνική ιστορία την ελληνική κουλτούρα και τον ελληνικό πολιτισμό.

Όσον αφορά το είδος της επιμόρφωσης και οι εννέα διευθυντές θεώρησαν απαραίτητη μία επιμόρφωση η οποία θα είναι αρχικά όμοια με την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών καθώς οι ίδιοι θεωρούν τους εαυτούς τους πρώτα εκπαιδευτικούς και έπειτα διευθυντές, ενώ οι οκτώ από τους εννέα έκριναν ότι είναι απαραίτητη και μία περαιτέρω επιμόρφωση για τον διευθυντή. Χαρακτηριστική είναι η παρακάτω

αναφορά: «Και οι Διευθυντές είμαστε εκπαιδευτικοί. Δεν πρέπει να το ξεχνάμε αυτό. Οπότε ναι δεν παίζει ρόλο. Ίσως κάποια επιπλέον εεεε κάποιες επιπλέον γνώσεις».

Η περαιτέρω αυτή η επιμόρφωση θεωρούν ότι πρέπει να επικεντρώνεται σε ζητήματα που έχουν σχέση με τη διαχείριση κρίσεων, με διοικητικά ζητήματα, με νομοθετικά και λειτουργικά θέματα και γενικότερα με την ευρύτερη διαχείριση προβλημάτων που μπορούν να ανακύψουν εξαιτίας της παρουσίας προσφύγων και μεταναστών μαθητών στο σχολείο. Πάντως, για μία ακόμη φορά επισημάνθηκε τόσο η έλλειψη διαπολιτισμικής αγωγής όσο και η αποσπασματικότητα στην έως τώρα επιμόρφωση και θεωρήθηκε απαραίτητη η αμοιβαία επαφή σε επίπεδο πολιτισμού και κουλτούρας.

Πίνακας 5. Κατανομή των αναφορών των κωδικών και κατηγοριών του θεματικού άξονα «Επιμόρφωση»- Διευθυντές

ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση		
Κατηγορίες	Κωδικοί – Λειτουργικοί ορισμοί	αναφορές
13.	ΔΕΛΕΞΕΚΠ=διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας από	3
Εξειδικευμένο	εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς	
προσωπικό	ΕΚΓΝΔΙΕΚ=εκπαιδευτικοί με γνώσεις στη διαπολιτισμική εκπαίδευση	1
	ΑΚΑΤΜΟΝ=ακατάρτιστοι οι μόνιμοι εκπαιδευτικοί	1
	ΑΡΧΔΙΔΕΞ=αρχική διδασκαλία από εξειδικευμένο προσωπικό	3
	ΕΚΜΕΛΙΣΤ=εκμάθηση της ελληνικής ιστορίας	1
	ΕΠΕΛΚΟΥΠ=απαραίτητη επαφή προσφύγων/νέο-μεταναστών με την ελληνική κουλτούρα και πολιτισμό	1
	ΕΜΟΑΝΕΙΔ=επιμόρφωση μόνιμων σε περίπτωση ανυπαρξίας ειδικών	1
	ΑΞΠΝΜΕΚΠ=αξιοποίηση προσφύγων/νέο-μεταναστών εκπαιδευτικών	1
	ΔΙΟΡΕΞΕΚ=διδασκαλία ορισμένων μαθημάτων από εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς	1
	ΔΙΑΔΙΜΕΞ=διαχωρισμός μαθητών σε περίπτωση διδασκαλίας μόνο από εξειδικευμένο προσωπικό	1

	ΕΠΙΜΟΕΚ=επιμόρφωση σε περίπτωση αξιοποίησης μονίμων εκπαιδευτικών	4
	ΕΔΙΑΧΠΝΜ=εφόδια διαχείρισης προσφύγων/νέο-μεταναστών μέσω της επιμόρφωσης	1
	ΜΟΝΜΓΝΕΛ=μόνιμοι εκπαιδευτικοί μετά την κατάκτηση της γνώσης της ελληνικής γλώσσας	1
	ΔΙΔΜΟΝΕΚ=διδασκαλία από μόνιμους εκπαιδευτικούς	1
	ΙΚΜΟΝΕΜΠ=ικανότητα μονίμων λόγω μεγάλης εμπειρίας	2
	ΑΠΕΞΕΙΕΚ=απαραίτητοι εξειδικευμένοι εκπαιδευτικοί	1
	ΔΕΛΕΞΕΚΠ=διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας από εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς	1
	ΚΣΥΝΕΜΤΥ=καταλληλότεροι συνάδελφοι με εμπειρία σε τάξεις υποδοχής	1
	ΕΠΕΞΓΔΕΚ=επιμόρφωση από εξειδικευμένους γνώστες της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης	1
14. Είδος επιμόρφωσης	ΑΠΟΔΙΣΥΝ=απόκτηση διαπολιτισμικής συνείδησης μέσω της επιμόρφωσης	1
	ΠΛΚΑΘΔΙ=πληροφορίες καθοδήγησης της διδασκαλίας	1
	ΕΛΔΙΑΓΕΚ=έλλειψη διαπολιτισμικής αγωγής	1
	ΕΚΠΕΝΣΕΜ=εκπαιδευτικοί βασισμένοι στο ένστικτο και την εμπειρία	1
	ΑΠΟΣΠΕΠΙ=αποσπασματική η έως τώρα επιμόρφωση	1
	ΟΜΕΠΙΔΕΚ=όμοια επιμόρφωση διευθυντή και εκπαιδευτικών	9
	ΠΡΕΠΕΠΙΜ=προώθηση της επαφής μέσω της επιμόρφωσης	1
	ΕΠΕΛΚΟΥΠ= απαραίτητη επαφή προσφύγων/νέο-μεταναστών με την ελληνική κουλτούρα και πολιτισμό	1
	ΕΠΚΟΥΠΝΜ=απαραίτητη επαφή Ελλήνων με κουλτούρα και πολιτισμό προσφύγων/νέο-μεταναστών	1
	ΔΙΕΥΕΚΠ=διευθυντές ταυτόχρονα και εκπαιδευτικοί	5
	ΠΕΠΙΜΔΙΕ=περαιτέρω επιμόρφωση διευθυντή	8
	ΕΠΙΔΙΑΚΡ=επιμόρφωση διευθυντή στη διαχείριση κρίσεων	2
	ΕΠΙΔΙΟΙΚ=επιμόρφωση διευθυντή σε διοικητικά θέματα	2
	ΕΥΑΙΕΠΙΜ=ευαισθητοποίηση διευθυντή μέσω επιμόρφωσης	1

ΕΠΕΔΙΑΠΡ=επιμόρφωση στην ευρύτερη διαχείριση του προβλήματος	4
ΕΠΠΛΕΙΤ=επιμόρφωση διευθυντή σε λειτουργικά θέματα	1
ΑΠΑΡΧΡΟΝ=απαραίτητος ο χρόνος	1
ΕΠΠΝΟΜΟΘ=επιμόρφωση για νομοθετικά θέματα	1

5.2 Οι απόψεις των Εκπαιδευτικών

5.2.1 Νοηματοδότηση της έννοιας του νεο-μετανάστη/πρόσφυγα από τους Εκπαιδευτικούς

Στο πρώτο ερευνητικό ερώτημα οι εκπαιδευτικοί κλήθηκαν να προσδιορίσουν τις έννοιες του πρόσφυγα και του νέο-μετανάστη και ταυτόχρονα να μιλήσουν για την κατάσταση της ζωής τους σήμερα στη χώρα μας καθώς και για τη θέση των παιδιών τους στο ελληνικό σχολείο.

Όσον αφορά τον ορισμό των δύο εννοιών, η συντριπτική πλειοψηφία των εκπαιδευτικών μίλησε για τους πρόσφυγες ως ανθρώπους που υποχρεωτικά εγκαταλείπουν την πατρίδα τους, κυρίως εξαιτίας του πολέμου ή του γενικότερου κινδύνου που διατρέχει η δική τους ζωή και η ζωή της οικογένειάς τους ή για λόγους πολιτικούς ή θρησκευτικούς. Αντίθετα, θεώρησαν ότι οι μετανάστες εγκαταλείπουν με τη θέλησή τους στην πατρίδα τους για οικονομικούς λόγους ή για την αναζήτηση μιας καλύτερης ζωής.

Τρεις εκπαιδευτικοί θεώρησαν αδόκιμη τη διάκριση μεταξύ προσφύγων και νέο-μεταναστών, αναφέροντας ότι και οι μετανάστες όπως και οι πρόσφυγες άφησαν τις πατρίδες τους λόγω εχθρικών καταστάσεων, επειδή, δηλαδή, δεν θα μπορούσαν να συνεχίσουν να ζουν με ασφάλεια εκεί: *«Εεε να σου πω.. εγώ έχω λίγο αντίρρηση ανάμεσα στον πρόσφυγα και το μετανάστη. Εγώ τους θεωρώ όλους πρόσφυγες»*. Ένας από τους εκπαιδευτικούς διαχώρισε τους μετανάστες από τους πρόσφυγες, λέγοντας ότι μετανάστης είναι αυτός που οργανωμένα φεύγει από την πατρίδα του, χωρίς να ταλαιπωρηθεί και έτσι συνήγαγε το συμπέρασμα ότι οι νέο-μετανάστες είναι στην πραγματικότητα μιας άλλης μορφής πρόσφυγες. Είπε χαρακτηριστικά: *«Μετανάστης*

για μένα είναι αυτός που πάει με τη γραβάτα, παίρνει το αεροπλάνο και πάει να ζήσει σε μια άλλη χώρα. Δεν ταλαιπωρείται τόσα χρόνια για να πάει να βρει κάτι καλύτερο».

Τέλος, ένας από τους εκπαιδευτικούς θεώρησε ότι η κατάσταση μεταξύ προσφύγων και νέο-μεταναστών είναι διαφορετική, με χειρότερη αυτή των πρώτων.

Στο ερώτημα που αφορούσε την κατάσταση στην οποία βρίσκονται πρόσφυγες και μετανάστες σήμερα στη χώρα μας, οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί αποδέχθηκαν ότι η κατάσταση είναι δύσκολη, καθώς οι άνθρωποι αυτοί είναι αναγκασμένοι να ζουν κάτω από άθλιες συνθήκες σε κέντρα υποδοχής μεταναστών που είναι φτιαγμένα για πολύ λιγότερους ανθρώπους, αντιμετωπίζοντας προβλήματα στέγασης, σίτισης, εκπαίδευσης, υγειονομικής περίθαλψης, υγιεινής: *«εεεε Νομίζω έχουν χαμηλό βιοτικό επίπεδο, είναι αναγκασμένοι να ζουν πολλοί μαζί, σε όχι καλές συνθήκες υγιεινήςπροβλήματα ξέρω 'γω ακόμη και φαγητού ή επισιτισμού...».*

Μερικοί επισήμαναν ότι οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν εντείνονται ακόμη περισσότερο επειδή δεν βρήκαν αυτό που περίμεναν και οι προσδοκίες τους χρεοκόπησαν ή επειδή έχουν εγκλωβιστεί στη χώρα μας ενώ στην πραγματικότητα απώτερος σκοπός τους ήταν να μεταβούν στην Κεντρική Ευρώπη. Επισημάνθηκε, ακόμη, το οικονομικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν καθώς και οι δυσκολίες ένταξης στην ελληνική κοινωνία αφού γίνονται δέκτες ρατσισμού, προκαταλήψεων και εχθρότητας. Ένας εκπαιδευτικός θεωρεί σημαντική τη συμβολή των μη κυβερνητικών οργανώσεων στην ένταξη, τη μόρφωση και γενικότερα τη βελτίωση της διαβίωσης των ανθρώπων αυτών. Αναφέρει: *«Εεε με τις διάφορες ΜΚΟ νομίζω ότι γίνεται μια οργανωμένη δουλειά».*

Όσον αφορά τη θέση των παιδιών προσφύγων και νέο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο πολλοί εκπαιδευτικοί επισήμαναν το γεγονός ότι δεν έχουν άμεση επαφή με την κατάσταση και ότι πληροφορούνται γύρω από αυτό το θέμα είτε από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης είτε από άλλους συναδέλφους. Ως εκ τούτου, δυσκολεύονται να απαντήσουν: *«Αυτό είναι κάτι που επίσης δεν γνωρίζω. Σίγουρα δεν υπάρχουν άτομα με τέτοια.... με τέτοιο προφίλ στα σχολεία της Εορδαίας».* Παρόλα αυτά, πολλοί από αυτούς ανέφεραν ότι γνωρίζουν την ύπαρξη Τμημάτων Υποδοχής Προσφύγων και αναγνώρισαν την πρόθεση του Υπουργείου να εντάξει αυτούς τους μαθητές προσλαμβάνοντας και εκπαιδευτικούς για το σκοπό αυτό.

Ένας από τους εκπαιδευτικούς που έτυχε να έχει διδάξει σε σχολείο στη Σάμο, μίλησε για ευκαιριακή παρουσία των παιδιών αυτών στο ελληνικό σχολείο και για την έλλειψη οργάνωσης.

Παρόλο που αναγνωρίστηκε το δημοκρατικό δικαίωμα των ανθρώπων να ενταχθούν στο ελληνικό σχολείο στα πλαίσια του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των ίσων ευκαιριών απέναντι στη μόρφωση, αναγνωρίστηκε, ακόμη, ότι η απορρόφηση των μαθητών αυτών είναι ανεπαρκής και ότι υπάρχει σοβαρό πρόβλημα παρακολούθησης του σχολείου, αν δεν προηγηθούν τάξεις υποδοχής προσφύγων. Επίσης, η δυσκολία ένταξης στο ελληνικό σχολείο συνδέθηκε με προβλήματα που σχετίζονται με την άγνοια της γλώσσας και την επικοινωνία με τους μαθητές. Ένας εκπαιδευτικός αναφέρει: «*Βέβαια, από την πολιτεία έχουν γίνει προσπάθειες εεεε για να ενταχθούν αυτά τα παιδιά. Εεεε υπάρχουν, όμως, κάποια προβλήματα, εεεμ η άγνοια της γλώσσας, για παράδειγμα, η δυσκολία προσαρμογής στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας*».

Από τη συνέντευξη των εκπαιδευτικών προέκυψε ότι υπήρχε σύγχυση μεταξύ τους για τον τρόπο που λειτουργούν τα τμήματα υποδοχής προσφύγων και τη θέση που έχουν αυτοί οι μαθητές στο ελληνικό σχολείο. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι εκπαιδευτικοί της περιοχής δεν έχουν άμεση επαφή με τέτοιους μαθητές.

Πίνακας 6. Κατανομή των αναφορών των κωδικών και κατηγοριών του θεματικού άξονα «*Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα*» - Εκπαιδευτικοί

ΑΞΟΝΑΣ 1ος : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα		
Κατηγορίες	Κωδικοί – Λειτουργικοί ορισμοί	αναφορές
1.Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	ΥΠΦΥΠΠΑ=υποχρεωτική φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του	16
	ΦΥΠΡΠΟΛ=φυγή πρόσφυγα λόγω πολέμου	16
	ΦΥΚΙΝΖ=φυγή πρόσφυγα λόγω κινδύνου για τη ζωή του	1
	ΦΥΚΙΝΟΙΚ=φυγή πρόσφυγα λόγω κινδύνου για την οικογένειά του	2
	ΟΙΚΦΥΝΜ=οικειοθελής φυγή νέο-μετανάστη	8
	ΦΥΟΙΚΟΝΛ=φυγή νέο-μετανάστη για οικονομικούς λόγους	15
	ΦΥΚΑΛΖ=φυγή νέο-μετανάστη από την πατρίδα του για καλύτερη ζωή	7

ΑΔΟΚΔΙΑ=αδόκιμη διάκριση μεταξύ προσφύγων και νέο-μεταναστών	3	
ΥΠΦΥΕΧΘΚ=υποχρεωτική φυγή νέο-μεταναστών λόγω εχθρικών καταστάσεων	1	
ΦΥΕΚΤΑΝ=φυγή πρόσφυγα λόγω εκτάκτων αναγκών	2	
ΦΥΣΧΕΟΡΓ=φυγή νέο-μετανάστη κατόπιν σχεδιασμού και οργάνωσης	1	
NΜΔΙΑΠΜ=νέο-μετανάστες διαφορετικοί από παλιούς μετανάστες	1	
ΦΥΠΡΟΙΚΠ=φυγή πρόσφυγα λόγω οικονομικού πολέμου	1	
ΦΥΧΤΑΛ=φυγή μετανάστη χωρίς ταλαιπωρία	1	
ΦΥΧΩΕΙΡ=φυγή σε χώρα ειρηνική	1	
ΕΠΙΘΕΠΣ=επιθυμία επιστροφής στην πατρίδα μετά από αλλαγή συνθηκών	1	
ΦΥΜΟΡΠΑΙ=φυγή νέο-μετανάστη από την πατρίδα του για μόρφωση για τα παιδιά του.	1	
ΦΥΒΑΣΛΟΓ=φυγή για κάποιο βασικό λόγο	3	
ΑΔΕΠΣ=αδυναμία επιστροφής πρόσφυγα στην πατρίδα	1	
ΦΥΔΥΣΣΥΝ=φυγή νέο-μετανάστη από την πατρίδα λόγω δύσκολων συνθηκών	1	
ΦΥΠΡΚΑΤ=φυγή πρόσφυγα λόγω καταστροφής	1	
ΔΙΑΝΕΠΑΛ=διαφορά μεταξύ νέο-μεταναστών με παλαιότερους	1	
ΦΥΠΟΛΛΟΓ=φυγή πρόσφυγα για πολιτικούς λόγους	2	
ΦΥΘΡΗΛΟΓ=φυγή πρόσφυγα για θρησκευτικούς λόγους	1	
ΦΥΛΟΓΒΙ=φυγή πρόσφυγα για λόγους βίας	1	
NΜΠΛΠΑΓΚ=νέο-μετανάστευση στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης	1	
NΜΑΛΛΜΠΡ=νέο-μετανάστης άλλης μορφής πρόσφυγας	1	
ΦΥΧΩΡΠΟΛ=φυγή νέο-μετανάστη χωρίς την ύπαρξη πολέμου	1	
ΦΥΧΩΡΔΙΚ=φυγή νέο-μετανάστη χωρίς την ύπαρξη δικτατορίας	1	
ΦΥΔΥΣΥΝ=φυγή πρόσφυγα λόγω δύσκολων συνθηκών	1	
ΔΙΑΦΙΡΜΝ=κατάσταση διαφορετική για πρόσφυγα και νέο-μετανάστη	1	
<hr/>		
2. Κατάσταση προσφύγων/ νέο-	ΑΓΝΚΑΤΠ=άγνωστη κατάσταση στην περιοχή μας	4
	ΓΝΜΜΕΣΥΝ=γνώση από τα ΜΜΕ και συναδέλφους4	1

μεταναστών	ΑΘΛΣΥΝΚΑ=άθλιες συνθήκες ζωής σε καταυλισμούς	4
σήμερα	ΣΟΒΖΗΣΤ=σοβαρά ζητήματα στέγασης	4
	ΣΟΒΖΗΣΙΤ=σοβαρά ζητήματα σίτισης	2
	ΣΟΒΖΗΕΠ=σοβαρά ζητήματα επιβίωσης	2
	ΧΙΛΣΔΟΕΚ=φιλοξενία χιλιάδων σε δομές για εκατοντάδες	4
	ΡΑΤΠΡΕΧΘ=αντιμετώπιση ρατσισμού, προκαταλήψεων και εχθρότητας από Έλληνες	2
	ΕΠΙΘΦΥΓ=επιθυμία προσφύγων/ νέο-μεταναστών για φυγή από την Ελλάδα	1
	ΑΠΥΓΑΕΓΚ=αποτροπή υγιούς αποκατάστασης λόγω εγκλωβισμού στην Ελλάδα	2
	ΚΑΤΑΣΙΔ=κατάσταση ίδια για πρόσφυγες και νέο-μετανάστες	2
	ΔΥΣΧΥΠΠΙΛ=κατάσταση δύσκολη για χώρα υποδοχής λόγω του πλήθους των ατόμων	5
	ΕΛΥΠΦΙΑ=έλλειψη υποδομών φιλοξενίας	4
	ΕΛΟΙΚΒΟΗ=έλλειψη οικονομικής βοήθειας.	1
	ΓΝΠΡΕΜΠ=γνώση από προσωπική εμπειρία	1
	ΚΑΛΣΥΝΔΧ=καλύτερες συνθήκες ζωή από τη δική τους χώρα παρά τις δυσκολίες	1
	ΚΑΣΥΝΥΓ=κακές συνθήκες υγιεινής	3
	ΧΡΕΟΚΟΝΖ=χρεοκοπία ονείρου για καλύτερη ζωή	3
	ΔΥΣΟΙΚΧΥ=δυσμενείς οικονομικές συνθήκες στη χώρα υποδοχής	2
	ΔΙΕΚΘΕΕΡ=διεκδίκηση θέσεων εργασίας από πρόσφυγες και νεομετανάστες	1
	ΚΛΟΝΚΟΙΝ=κλονισμός κοινωνικής ευρυθμίας	1
	ΠΡΟΚΕΓΚΛ=πρόκληση εγκληματικότητας	1
	ΕΛΒΟΗΘ=έλλειψη βοήθειας σε πρόσφυγες και νέο-μετανάστες	2
	ΔΥΣΚΑΤΠΡ=δύσκολες συνθήκες ζωής λόγω κατάρρευσης των προσδοκιών τους	1
	ΚΣΥΝΖΕΚΠ=κακές συνθήκες ζωής και εκπαίδευσης	7
	ΓΝΜΜΕ=γνώση από τα ΜΜΕ	4
	ΠΡΑΠΕΝΧΥ=προβλήματα αποδοχής και ένταξης στη χώρα υποδοχής	2
	ΟΙΚΟΝΠΡΟ=οικονομικά προβλήματα προσφύγων/νέο- μεταναστών	1

	ΚΑΔΙΑΒΝΜ=καλύτερες συνθήκες διαβίωσης για νέο-μετανάστες	1
	ΔΙΑΦΠΡΝΜ=διαφορά μεταξύ προσφύγων και νέο-μεταναστών	1
	ΕΛΠΡΟΕΝΤ=έλλειψη πρόθεσης ένταξης στη χώρα υποδοχής	1
	ΧΑΜΜΟΡΕΠ=χαμηλό μορφωτικό επίπεδο	1
	ΕΛΕΜΠΜΜΕ=έλλειψη εμπιστοσύνης στις πληροφορίες των ΜΜΕ	1
	ΟΙΚΟΝΩΦΕ=οικονομική ωφέλεια διεθνών οργανισμών	1
	ΟΡΓΕΝΜΚΟ=οργανωμένη ένταξη από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις	1
	ΠΕΜΟΡΜΚΟ=παροχή ευκαιριών μόρφωσης από ΜΚΟ	1
	ΕΞΔΙΑΜΚΟ=εξασφάλιση διαβίωσης από ΜΚΟ	1
	ΔΥΕΝΤΚΟΙ=δυσκολία ένταξης σε κοινωνία λόγω της κατάστασης	1
	ΑΠΠΡΟΦΥΦ=απουσία προστασίας από φυσικά φαινόμενα	1
3. Θέση	ΔΥΣΚΑΠΑΠ=δυσκολία απάντησης λόγω απουσίας τέτοιων μαθητών	8
προσφύγων/ νεο-	ΥΠΑΡΤΥΠ=γνώση ύπαρξης τμημάτων υποδοχής	6
μεταναστών στο	ΠΡΟΘΥΠΕΝ=γνώση πρόθεσης Υπουργείου για ένταξη τέτοιων	1
ελληνικό	μαθητών	
σχολείο	ΠΡΟΣΕΚΠ=γνώση πρόσληψης αντίστοιχων εκπαιδευτικών	1
	ΕΥΚΠΑΡΣΧ=ευκαιριακή παρουσία στο σχολείο προσφύγων και νέο-μεταναστών	1
	ΠΡΟΚΕΚΠ=αντιμετώπιση των μαθητών με προκατάληψη από τους εκπαιδευτικούς	1
	ΕΙΚΠΑΡΤΑ=επιθυμία εικονικής παρουσίας τέτοιων μαθητών στην τάξη για διασφάλιση της θέσης των εκπαιδευτικών	1
	ΜΑΘΕΓΚΕΛ=μαθητές οικογενειών εγκατεστημένων στην Ελλάδα εδώ και χρόνια	1
	ΕΥΚΠΑΡΣΧ=ευκαιριακή παρουσία στο σχολείο προσφύγων και νέο-μεταναστών	2
	ΕΛΟΡΓΣΧΔ=έλλειψη οργανωμένων σχολικών δομών	2
	ΑΣΧΕΝΤΦΥ=απουσία σχολικής ένταξης λόγω επιθυμίας φυγής από την Ελλάδα	1
	ΑΡΝΣΤΕΛ=αρνητική στάση Ελλήνων για τη σχολική ένταξη τέτοιων μαθητών	2
	ΜΕΙΟΝΘΕ=μειονεκτική θέση προσφύγων/νέο-μεταναστών στο σχολείο	1

ΠΡΙΠΡΟΣΣΧ=προβλήματα προσαρμογής προσφύγων/ νέο-μεταναστών στο σχολείο.	1
ΠΡΑΚΠΡΟ=παρουσία πρακτικών προβλημάτων στο σχολείο	1
ΠΡΟΝΠΑΡ=προνομιούχοι μαθητές σε περίπτωση παρακολούθησης του σχολείου	1
ΘΕΣΕΛΣΧ=απαραίτητη ύπαρξη θέσης προσφύγων/νέο-μεταναστών στο σχολείο	3
ΔΗΜΟΚΑΙΤ=δημοκρατικό αίτημα η ένταξη προσφύγων/νέο-μεταναστών στο σχολείο	1
ΣΕΒΑΝΘΔΙ=σεβασμός ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσω της ένταξης στο σχολείο	1
ΙΣΕΥΚΜΟΡ=διεκδίκηση ίσων ευκαιριών μόρφωσης από πρόσφυγες/νεο-μετανάστες	1
ΙΣΕΥΑΝΠΡ=ίσες ευκαιρίες μόρφωσης μέσω ανάληψης πρωτοβουλιών	1
ΑΠΛΥΚΠΝΜ=απουσία από το Λύκειο προσφύγων/νέο-μεταναστών	1
ΚΑΛΕΝΤΔΓ=καλύτερες συνθήκες ένταξης για παιδιά στο δημοτικό και γυμνάσιο	1
ΕΛΟΡΓΜΕΓ=έλλειψη οργανωμένων σχολικών δομών για μεγαλύτερα παιδιά	1
ΑΝΕΠΑΠΟΡ=ανεπαρκής απορρόφηση μαθητών	1
ΔΥΠΑΡΧΤΥ=δυσκολία παρακολούθησης χωρίς προηγούμενη τάξη υποδοχής	4
ΑΓΝΥΠΤΥΠ=άγνοια ύπαρξης τάξεων υποδοχής	1
ΠΡΕΝΤΓΛ=προβλήματα ένταξης στο σχολείο λόγω δυσκολιών στη γλώσσα	3
ΑΠΑΡΓΕΛ=απαραίτητη η προηγούμενη γνώση της ελληνικής γλώσσας	1
ΚΑΘΕΣΣΧ=κακή θέση στο ελληνικό σχολείο	1
ΠΕΡΕΝΕΡ=απαραίτητες οι περαιτέρω ενέργειες	1
ΑΦΟΜΕΛ=απαραίτητη η αφομοίωση με τους Έλληνες	1
ΘΕΣΣΧΠΑΛ=ύπαρξη θέσης προσφύγων/ μεταναστών στο σχολείο παλαιότερα	1
ΑΓΝΑΛΠΕ=άγνοια για άλλες περιοχές της Ελλάδας	1

5.2.2 Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νεο-μεταναστών/ προσφύγων. Απόψεις Εκπαιδευτικών

Στο δεύτερο ερευνητικό ερώτημα οι εκπαιδευτικοί, αρχικά, ρωτήθηκαν για τη γνώμη τους γύρω από την ένταξη των προσφύγων και νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Οι περισσότεροι από αυτούς θεώρησαν ότι η ένταξη αυτή καθίσταται δύσκολη εξαιτίας της άγνοιας της ελληνικής γλώσσας. Επισημάνθηκε, ακόμη, ότι, γενικότερα, η ένταξη στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση είναι απαραίτητη, παρά το γεγονός ότι υπάρχουν δυσκολίες είτε εξαιτίας της μεγάλης ηλικίας των παιδιών αυτών είτε επειδή η Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση από μόνη της είναι μία δύσκολη βαθμίδα και άρα οι μαθητές δε μπορούν εύκολα να ανταποκριθούν στις ανάγκες της:

«Εννοείται ότι πρέπει να ενταχθούν όταν θα φτάσουν σε αυτή την ηλικία. Αν και είναι πάρα πάρα πολύ δύσκολο ιδιαίτερα αν έχουν έρθει σε μεγάλη ηλικία».

«Είναι δύσκολο γενικότερα, νομίζω, να ανταποκριθούν στα δεδομένα της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης».

Επισημάνθηκε ότι η ένταξη στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση είναι σαφώς ευκολότερη σε σχέση με την Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, κάτι που ίσως μπορεί να εξομαλυνθεί αν υπάρξουν προπαρασκευαστικά τμήματα ένταξης.

Οι εκπαιδευτικοί αναγνώρισαν εμπόδια που σχετίζονται με ζητήματα κουλτούρας, με την άγνοια του μορφωτικού υπόβαθρου των παιδιών που έρχονται, με την αδιαφορία των ίδιων των μαθητών επειδή ο βασικός του στόχος είναι να φύγουν από την Ελλάδα. Επίσης, ανέφεραν ότι η φοίτηση Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση είναι απαραίτητη, χωρίς αυτό αναγκαστικά να γίνει μέσα στα δημοτικά, γιατί θα έπληττε την ψυχολογία των εφήβων και πρότειναν μία μορφή ταχύρρυθμης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, σε ειδικά τμήματα ένταξης ώστε οι μαθητές να ενταχθούν σταδιακά στα τμήματα της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης: *«Και αν πραγματικά τα παιδιά αυτά πρέπει να ενταχθούν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, πρέπει να προηγηθεί ένα ή δύο προπαρασκευαστικά έτη, έτσι..... εεεεε..... όχι στα δημοτικά, γιατί θα ήταν πολύ κακό για την ψυχολογία τους. Τέλος, κάποιος εκπαιδευτικός πρότεινε ότι η υποστήριξη από ψυχολόγους και κοινωνιολόγους θα έδινε κάποια λύση στο πρόβλημα».*

Στη συνέχεια ζητήθηκε από τους εκπαιδευτικούς να προσδιορίσουν συγκεκριμένες εκπαιδευτικές διδακτικές μεθόδους που πιστεύουν ότι είναι κατάλληλες για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών. Πολλοί από αυτούς αναγνώρισαν την αξία της ομαδοσυνεργατικής και βιωματικής διδακτικής μεθοδολογίας για τους μαθητές αυτούς, καθώς η δημιουργία μικτών ομάδων θα οδηγούσε σε μία υποχρεωτική επαφή μεταξύ των μαθητών η οποία θα βοηθούσε στην ευκολότερη ένταξη αυτών των μαθητών, μέσω της γνώσης της γλώσσας και του πολιτισμού. Αναφέρει ένας εκπαιδευτικός: *«Μια συνεργασία που πρέπει να κάνουν υποχρεωτικά στα πλαίσια του μαθήματος θα τους βοηθήσει αναγκαστικά να έρθουν σε επαφή με τους συμμαθητές τους και έτσι σιγά-σιγά να αποκτούν μία γνώση του περίγυρού τους θα λέγαμε με απλά λόγια».*

Δύο από τους εκπαιδευτικούς επισήμαναν ότι η δασκαλοκεντρική και η κειμενικοκεντρική είναι ξεπερασμένες μέθοδοι διδασκαλίας για τους γηγενείς και ακατάλληλες για τους πρόσφυγες και τους μετανάστες, ενώ δύο εκπαιδευτικοί θεώρησαν πιο εύκολο για τους μαθητές αυτούς να παρακολουθήσουν τα θετικά μαθήματα παρά τα φιλολογικά μαθήματα. Ειπώθηκε σχετικά: *«σαφώς πιο βιωματική προσέγγιση για την, έτσι, για την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας αυτών των μαθητών και όχι αυτήν την κειμενοκεντρική, δασκαλοκεντρική που επικρατεί στα ελληνικά σχολεία».*

Επίσης προτάθηκε η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και της πληροφορίας για να μπορέσουν οι τάξεις να γίνουν πιο φιλικές προς τους μαθητές -*« μέθοδοι διδασκαλίας όπου θα αξιοποιούνται περισσότερο οι σύγχρονες τεχνολογικές εξελίξεις δηλαδή που απαιτούν υλικοτεχνική υποδομή, που θα αξιοποιούνε το διαδίκτυο»*- ενώ κάποιος εκπαιδευτικός θεώρησε ότι θα έπρεπε γηγενείς και καθηγητές να γίνουν κοινωνοί της ιστορίας και των βιωμάτων αυτών των παιδιών που έρχονται στη χώρα μας. Ακόμη, η γνώση της ελληνικής γλώσσας θα έκανε ευκολότερη την ένταξη των μαθητών αυτών και αυτή με τη σειρά της θα γινόταν ευκολότερη αν επιτυγχάνονταν μέσα από φίλιες.

Παράλληλα, ειπώθηκε ότι η επαφή γηγενών και νεοφερμένων μαθητών θα ήταν πιο ουσιαστική αν γίνονταν στα πλαίσια καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων κι αν δινόταν έμφαση στην κοινωνικοποίηση των παιδιών: *«εεε να μπορούν τα παιδιά να συνεργαστούν με τους Έλληνες μαθητές εεεε ακόμα και σε δραστηριότητες οι οποίες δεν άπτονται σε μαθήματα, αλλά σε άλλες καλλιτεχνικές δραστηριότητες, κοινωνικές δραστηριότητες».* Τέλος, υπήρξε εκπαιδευτικός που θεώρησε σημαντικό οι νέοι αυτοί

μαθητές να εισπράττουν ένα αίσθημα ενδιαφέροντος από την πλευρά των Ελλήνων και ταυτόχρονα να τους παρέχεται κάποια ψυχολογική βοήθεια.

Όσον αφορά το πρόβλημα της γλώσσας οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι μπορεί να λυθεί αν η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας γίνει σε χωριστά τμήματα ένταξης, με την προσθήκη επιπλέον ωρών γλωσσικής διδασκαλίας, καθώς η αδυναμία κατανόησης της γλώσσας δημιουργεί οπωσδήποτε σοβαρά προβλήματα ένταξης. Πέντε εκπαιδευτικοί θεώρησαν ότι η γνώση της γλώσσας μπορεί να περιοριστεί στις βασικές αρχές της ελληνικής γλώσσας. *«..Γι' αυτό χρειάζεται να μάθουν... να τη διδαχτούν τουλάχιστον στις βασικές της αρχές, στη βάση της. Αυτό μπορεί να γίνει μέσα σε ξεχωριστά τμήματα, με επιπλέον ώρες για τη διδασκαλία...»*

Προτάθηκαν διάφοροι τρόποι για τη διδασκαλία της γλώσσας, όπως η ενισχυτική διδασκαλία, η διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερη ξένη γλώσσα, η διδασκαλία με ενδιάμεση την αγγλική γλώσσα, τα διετή προγράμματα γλωσσικής διδασκαλίας, φροντιστήρια γλωσσικής διδασκαλίας ή ακόμη και διδασκαλία των προσφύγων στη δική τους γλώσσα. Πάντως, η γνώση της γλώσσας σίγουρα καθιστά ευκολότερη και την ένταξη των παιδιών στην κοινωνία. Κάποιοι εκπαιδευτικοί πρότειναν εντατικά μαθήματα για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, ενώ κάποιοι άλλοι θεώρησαν ότι η διδασκαλία της γλώσσας πρέπει να γίνει από εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς:

«Υπό αυτή την έννοια θα ..εγώ θα πρότεινα κάνα δυο χρόνια, ας πούμε, γλωσσική διδασκαλία μόνο και κατόπιν εισαγωγής στις τάξεις»,

«Ίσως χρειάζεται ενισχυτική... απαιτείται μάλλον ενισχυτική διδασκαλία, πιστεύω, πρόσθετες ώρες διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας εεεε ... αυτό... και από καθηγητές οι οποίοι ενδεχομένως θα μπορούν να διδάξουν ως δεύτερη γλώσσα την Ελληνική»

Τέλος, σε ερώτημα που αφορούσε τα υπάρχοντα σχολικά εγχειρίδια οι δεκαεννέα από τους είκοσι εκπαιδευτικούς θεώρησαν ότι τα εγχειρίδια που έχουμε είναι εντελώς ακατάλληλα για την διδασκαλία των προσφύγων και μεταναστών μαθητών και έντεκα από αυτούς τα θεώρησαν ακατάλληλα ακόμη και για τους γηγενείς: *«Σε καμία περίπτωση. Εδώ δεν προσφέρονται για τα δικά μας τα παιδιά. Είναι απαρχαιωμένα. Όχι για τους νέο-μετανάστες ή πρόσφυγες».* Επίσης, οκτώ εκπαιδευτικοί θεώρησαν απαραίτητη τη δημιουργία νέων βιβλίων με διαφορετικό προσανατολισμό.

Τα βιβλία αυτά θεωρήθηκαν ανεπαρκή για διάφορους λόγους, όπως εξαιτίας του γεγονότος ότι είναι γραμμένα στην ελληνική γλώσσα. Επίσης, θεωρήθηκαν πυκνά και σύνθετα, με δύσκολο λεξιλόγιο, παλιά και παρωχημένα. Δύο εκπαιδευτικοί επισήμαναν το γεγονός ότι στα εγχειρίδια αυτά δεν βρίσκεται κανένα σημάδι σύνδεσης με την κουλτούρα και τη γλώσσα των παιδιών αυτών που έρχονται στη χώρα μας, ενώ ένας εκπαιδευτικός πρότεινε τη χρησιμοποίηση διαδραστικών βιβλίων: «...να έχουνε πιο πολλά διαδραστικά εεεε δραστηριότητες περισσότερες διαδραστικές για να μπορέσουν να ασχοληθούν κι αυτά τα παιδιά.... Εεεε να μην είναι, δηλαδή, στεγνές γνώσεις που πρέπει να αποστηθίσουν...».

Τα εγχειρίδια των θετικών μαθημάτων θεωρήθηκαν κάπως πιο κατανοητά, καθώς η ορολογία τους είναι όμοια σε όλες τις γλώσσες, σε σχέση με τα φιλολογικά μαθήματα: «Δηλαδή στη δική μου ειδικότητα εεεε τα εγχειρίδια είναι συγκεκριμένα, δηλαδή, η ορολογία ας πούμε για παράδειγμα είναι συγκεκριμένη». Κάποιος εκπαιδευτικός θεώρησε ότι θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν τα παρόντα βιβλία μετά από την κατάκτηση της γλώσσας, ενώ ορισμένοι από αυτούς διευκρίνισαν ότι δεν μπορούν να εκφέρουν γνώμη για τα βιβλία άλλων ειδικοτήτων.

Πίνακας 7. Κατανομή των αναφορών των κωδικών και κατηγοριών του θεματικού άξονα «Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων»- Εκπαιδευτικοί

ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων		
Κατηγορίες	Κωδικοί – Λειτουργικοί ορισμοί	αναφορές
4. Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	ΑΠΕΝΤΔΕ=απαραίτητη η ένταξη στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ΔΥΕΝΚΟΥΛ=δυσκολία ένταξης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση λόγω διαφορετικής κουλτούρας	6 1
Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	ΑΓΝΜΟΡΥΠ=άγνοια μορφωτικού υπόβαθρου των παιδιών ΔΕΝΤΔΕΠΕ=δυσκολότερη η ένταξη στην ΔΕ απ' ότι στην ΠΕ ΕΥΠΑΡΘΕΤ=ευκολότερη παρακολούθηση στα θετικά μαθήματα	2 3 1

ΠΡΟΤΜΕΝΤ=παρακολούθηση προπαρασκευαστικών τμημάτων ένταξης πριν την ένταξη στη ΔΕ	2
ΚΑΨΥΧΕΦ= κακή ψυχολογία εφήβων σε περίπτωση ένταξης στην ΠΕ	1
ΔΥΣΕΝΤΔΕ=δυσκολία ένταξης στη ΔΕ	
ΑΔΕΝΤΦΥΕ=αδιαφορία ένταξης λόγω φυγής από την Ελλάδα	2
ΕΝΤΔΕΠΑΡ=δυσκολία ένταξης στη ΔΕ σε περίπτωση παραμονής στην Ελλάδα	2
ΠΡΟΣΘΕΛ=απαραίτητη η προσωπική θέληση για ένταξη	3
ΣΕΒΕΛΚΟΥ=απαραίτητος ο σεβασμός στην ελληνική κουλτούρα για ένταξη στη ΔΕ	1
ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης στη ΔΕ λόγω άγνοιας της γλώσσας	12
ΔΥΣΑΝΤΔΕ=δυσκολία ανταπόκρισης στα δεδομένα της ΔΕ	4
ΔΥΣΜΕΓΗΛ=δυσκολία ένταξης λόγω έλευσης σε μεγάλη ηλικία	4
ΕΝΗΜΠΟΛ=ενημέρωση πολιτών για αποδοχή προσφύγων/ νέο- μεταναστών	1
ΚΑΣΥΝΕΝΤ=ύπαρξη σήμερα κατάλληλων συνθηκών ένταξης	4
ΤΜΔΙΔΑΓΓ=έλλειψη τμημάτων διδασκαλίας στην αγγλική γλώσσα	1
ΘΕΣΕΛΣΧ=απαραίτητη ύπαρξη θέσης προσφύγων/ νέο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	1
ΧΕΙΡΔΙΔΓ=ειδικοί χειρισμοί για διδασκαλία της γλώσσας	1
ΠΡΦΟΙΤΠΕ=απαραίτητη η προηγούμενη φοίτηση στην ΠΕ	2
ΤΑΧΕΚΠΗΛ=ταχύρρυθμη εκπαίδευση ως την ηλικιακή εκπαιδευτική βαθμίδα	1
ΕΚΜΕΛΙΣΤ=απαραίτητη η εκμάθηση στοιχείων της ελληνικής ιστορίας	1
ΣΤΑΔΕΝΔΕ=σταδιακή ένταξη στη ΔΕ	1
ΥΠΨΥΧΚΟΙ=απαραίτητη υποστήριξη από ψυχολόγους και κοινωνιολόγους	1
ΕΙΔΤΕΝΗΛ= ειδικά τμήματα ένταξης ΔΕ λόγω μεγάλης ηλικίας	1
ΔΥΣΕΝΧΠΕ= δυσκολία ένταξης χωρίς ΠΕ	2
ΑΚΑΤΔΑΣΜ=ακατάλληλη η δασκαλοκεντρική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες	2

5.Αποτελεσματικές διδακτικές μέθοδοι	ΑΚΑΤΚΕΙΜ=ακατάλληλη η κειμενοκεντρική μέθοδος για πρόσφυγες/ νέο-μετανάστες	2
	ΞΕΔΑΣΚΕΙ=ξεπερασμένες και για γηγενείς η δασκαλοκεντρική και κειμενοκεντρική μέθοδος	2
	ΚΟΜΑΔΣΥΝ=κατάλληλη η ομαδοσυνεργατική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές	7
	ΚΒΙΩΜ=κατάλληλη η βιωματική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές	6
	ΜΙΚΟΜΑΔ=συγκρότηση μικτών ομάδων μαθητών	4
	ΕΠΟΜΑΔΣΥ=αναγκαστική επαφή μεταξύ συμμαθητών μέσω της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου	5
	ΓΝΠΕΡΙΓ=απόκτηση γνώσεων του περίγυρου για πρόσφυγες και νέο-μετανάστες μαθητές	1
	ΕΥΠΑΡΘΕΤ=ευκολότερη παρακολούθηση σε θετικά μαθήματα	2
	ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης στη ΔΕ λόγω άγνοιας της γλώσσας	3
	ΟΜΜΑΘ=ομοιότητα όλων των μαθητών μεταξύ τους	1
	ΜΕΓΑΛΖΗΛ=επίδειξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών μεγαλύτερου ζήλου από τους Έλληνες	1
	ΕΞΑΤΔΙΔ= εξατομικευμένη διδασκαλία για κάθε μαθητή	2
	ΚΑΤΠΑΣΥ=εξατομικευμένη διδασκαλία για κατανόηση ελληνικών παραδόσεων και συνηθειών	1
	ΠΡΟΣΔΙΔ=προσαρμογή διδασκαλίας στις ανάγκες του μαθητή	1
	ΕΞΑΤΔΙΓΛ=εξατομικευμένη διδασκαλία γλώσσας	3
	ΓΝΓΛΩΠΟΛ=ευκολότερη γνώση γλώσσας και πολιτισμού μέσω ομαδοσυνεργατικής μεθόδου	1
	ΑΞΤΠΕ=αξιοποίηση τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνιών	1
	ΕΛΕΚΠΜΕΘ=άγνοια λόγω έλλειψης εκπαίδευσης σε συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους	2
	ΕΞΕΙΔΜΕΘ=απαραίτητη εξειδίκευση σε ειδική μεθοδολογία	1
	ΓΝΔΙΑΠΑΡ=γνώση διαφορετικών παραγόντων για τα παιδιά από τον εκπαιδευτικό	1
	ΓΝΙΣΤΒΙΩ=ο εκπαιδευτικός γνώστης της ιστορίας και των βιωμάτων των παιδιών	1

	ΓΝΑΝΤΙΚ=ο εκπαιδευτικός γνώστης του προς διδασκαλία αντικειμένου	1
	ΠΑΨΥΧΥΠ=παροχή ψυχολογικής υποστήριξης στα παιδιά	1
	ΔΠΡΟΓΤΑΛ=ευέλικτα διδακτικά προγράμματα ανάδειξης ταλέντων	1
	ΑΠΑΡΓΝΕΛ=απαραίτητη η προηγούμενη γνώση της ελληνικής γλώσσας	2
	ΔΙΑΦΔΙΔ=διαφοροποίηση της διδασκαλίας	1
	ΔΙΑΦΕΡΓ=διαφοροποίηση των εργασιών	1
	ΕΝΚΟΙΦΙΑ=ευκολότερη ένταξη στην κοινωνία μέσα από φίλιες	1
	ΓΝΓΛΦΙΑ=ευκολότερη γνώση της ελληνικής γλώσσας μέσα από φίλιες	1
	ΚΑΘΓΡΛΕΞ=καθοδήγηση του μαθητή στη γραμματική και το λεξιλόγιο	1
	ΠΡΟΤΜΕΝΤ=παρακολούθηση προπαρασκευαστικών τμημάτων πριν την ένταξη στη ΔΕ	1
	ΑΓΝΜΟΡΥΠ=άγνοια του μορφωτικού υπόβαθρου προσφύγων/ νέο-μεταναστών	1
	ΔΥΣΑΝΤΑΝ=δυσκολία αντίληψης αναγκών των συγκεκριμένων παιδιών	1
	ΣΥΝΚΑΛΔΡ=συνεργασία με Έλληνες μαθητές σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες	1
	ΔΑΙΣΘΕΝΔ=δημιουργία αισθήματος ενδιαφέροντος από τους Έλληνες	1
	ΕΜΦΚΟΙΝ=έμφαση στην κοινωνικοποίηση	1
	ΕΠΕΛΚΟΥΠ=απαραίτητη η επαφή προσφύγων/ νέο-μεταναστών με ελληνική κουλτούρα και πολιτισμό	1
6. Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης λόγω άγνοιας της γλώσσας	5
	ΔΥΣΕΛΓΛ=δύσκολη η ελληνική γλώσσα για τους πρόσφυγες/νέο-μετανάστες	1
	ΓΝΒΑΣΑΡ=απαραίτητη γνώση των βασικών αρχών της ελληνικής γλώσσας	5
	ΕΠΠΙΩΡΓΔ=επιπλέον ώρες γλωσσικής διδασκαλίας	8

ΕΝΔΕΚΔΓΛ=ενισχυτική διδασκαλία από εκπαιδευτικούς γνώστες της δικής τους γλώσσας	1
ΔΙΔΕΛΑΓΓ=διδασκαλία της ελληνικής με ενδιάμεση γλώσσα τα αγγλικά	1
ΥΠΙΜΑΘΕΛ=υποχρεωτική παρακολούθηση μαθημάτων της ελληνικής γλώσσας	1
ΑΔΣΥΝΠΑΡ=αδυναμία εκμάθησης ελληνικής γλώσσας λόγω σύντομης παραμονής στην Ελλάδα	1
ΔΙΑΤΜΕΝΤ=διδασκαλία ελληνικής γλώσσας σε χωριστά τμήματα ένταξης	10
ΕΛΚΙΝ=έλλειψη κινήτρων για εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας	1
ΔΙΓΛΔΙΔ=διετής γλωσσική διδασκαλία πριν τη σχολική ένταξη	2
ΦΡΟΝΕΛΓΛ=φροντιστήρια για διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας	3
ΔΕΛΕΞΕΚΠ=διδασκαλία ελληνικής γλώσσας από εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς	4
ΔΕΛΔΕΥΞΓ=διδασκαλία ελληνικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας	4
ΕΝΙΣΔΙΔ=ενισχυτική διδασκαλία για διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας	3
ΕΚΦΑΠΓΝ=ευκαιρία έκφρασης άποψης και γνώμης για πρόσφυγες και νέο-μετανάστες μέσω γλώσσας	1
ΑΠΟΠΡΣΤΕ=αποβολή προκαταλήψεων και στερεοτύπων μέσω γνώσης της γλώσσας	1
ΔΙΔΔΙΚΓΛ=διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών στη δική τους γλώσσα	1
ΕΥΕΝΤΓΛ=ευκολότερη ένταξη σε περίπτωση γνώσης της ελληνικής γλώσσας	5
ΕΤΓΛΔΙΔ=ετήσια γλωσσική διδασκαλία πριν την ένταξη στη σχολική τάξη	1
ΕΜΦΓΛΩ=έμφαση στη γλώσσα σε σχέση με τα άλλα μαθήματα	1
ΕΝΤΑΤΜΑΘ=εντατικά μαθήματα ελληνικής γλώσσας	2
ΕΚΜΕΛΙΣΤ=απαραίτητη εκμάθηση στοιχείων της ελληνικής ιστορίας	1
ΕΠΟΜΑΔΣΥ= αναγκαστική επαφή μεταξύ συμμαθητών μέσω της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου	1

	ΓΝΓΛΩΠΟΛ= ευκολότερη γνώση γλώσσας και πολιτισμού μέσω της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου	1
	ΓΝΓΡΑΦΕΛ=απαραίτητη γνώση γραφής ελληνικής γλώσσας	1
7. Σχολικά εγχειρίδια	ΑΚΕΓΧΓΗ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για γηγενείς	11
	ΑΚΕΓΧΠΝΜ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών	19
	ΕΓΧΛΥΠΑΝ=σχολικά εγχειρίδια Λυκείου με στόχο την προετοιμασία των πανελλαδικών	1
	ΕΓΧΠΥΣΥΝ=εγχειρίδια πυκνά και σύνθετα	5
	ΕΓΧΔΥΛΕΞ=εγχειρίδια με δύσκολο λεξιλόγιο	2
	ΒΙΔΙΑΠΡΟ=απαραίτητα βιβλία με διαφορετικό προσανατολισμό	8
	ΕΓΧΠΑΠΑΡ=εγχειρίδια παλαιά και παρωχημένα	3
	ΑΔΑΠΕΙΔ=αδυναμία απάντησης λόγω ειδικότητας	1
	ΔΥΣΟΡΟΛ=όμοια δυσκολία κατάκτησης της ορολογίας σε όλους τους μαθητές	1
	ΑΓΕΓΧΦΙΛ=άγνοια για τα σχολικά εγχειρίδια των φιλολογικών μαθημάτων	1
	ΑΕΓΧΕΛΓΛ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια λόγω της ελληνικής γλώσσας	4
	ΕΓΧΣΤΓΝ=ακατάλληλα εγχειρίδια λόγω παροχής στεγνών γνώσεων	1
	ΔΙΑΔΕΓΧ=καταλληλότερα διαδραστικά εγχειρίδια	1
	ΑΣΤΟΙΚΟΥ=απουσία στοιχείων της κουλτούρας των προσφύγων/νέο-μεταναστών από τα εγχειρίδια	2
	ΑΣΤΟΙΓΛ=απουσία στοιχείων της γλώσσας των προσφύγων/ νέο-μεταναστών από τα εγχειρίδια	2
	ΑΔΣΥΝΓΛ=αδυναμία σύνδεσης των γλωσσών μεταξύ τους	1
	ΑΓΕΓΧΘΕΤ=άγνοια για εγχειρίδια θετικών μαθημάτων	1
	ΕΛΑΝΑΝΒΙ=έλλειψη ανανέωσης βιβλίων εδώ και χρόνια	
	ΠΑΡΕΓΧΓΛ=διδασκαλία με παρόντα εγχειρίδια μετά τη γνώση της γλώσσας	1
	ΒΠΡΟΘΡΠΟ=βιβλία προσαρμοσμένα σε θρησκεία και πολιτισμό προσφύγων και νέο-μεταναστών	1

5.2.3 Διαχείριση κρίσεων από τους εκπαιδευτικούς λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική τάξη

Στο τρίτο ερευνητικό ερώτημα ανιχνεύτηκαν οι απόψεις των εκπαιδευτικών σε σχέση με τα προβλήματα που μπορούν να προκύψουν από την παρουσία προσφύγων και νέο-μεταναστών σε μία τάξη και ερευνήθηκε η γνώμη που έχουν οι ίδιοι για το ρόλο τους καθώς και η άποψή τους για την καλλιέργεια διαπολιτισμικής επαφής μεταξύ γηγενών και μεταναστών ή προσφύγων.

Πρώτα-πρώτα, οι εκπαιδευτικοί μίλησαν για προβλήματα αποδοχής και ένταξης των προσφύγων και νέο-μεταναστών μαθητών που σε ένα μεγάλο βαθμό οφείλονται στη διαφορετική κουλτούρα και τον πολιτισμό τους. Θεώρησαν ότι τα προβλήματα αυτά μπορούν να εκφραστούν μέσα από το bullying και την επιθετικότητα από τους γηγενείς, αλλά και από τους ίδιους τους πρόσφυγες, που τελικά μπορεί να οδηγήσουν στην περιθωριοποίηση αυτών των μαθητών, στη διαμόρφωση κλειστών ομάδων, στην άσκηση ψυχολογικής βίας, λεκτικής ή και σωματικής.

«Κυρίως πρόβλημα ένταξης, πρόβλημα αποδοχής από τα άλλα παιδιά, προβλήματα που μπορεί να δημιουργηθούν από τις διαφορετικές κουλτούρες των παιδιών, από το γεγονός ότι τα παιδιά αυτά δεν θα μπορούν να μιλάνε ελληνικά...»

«Ίσως, ρατσιστικές συμπεριφορές, ίσως άσκηση ψυχολογικής βίας, ίσως σχολικός εκφοβισμός και bullying εεε αυτά όλα είναι πιθανά».

Τα προβλήματα αυτά μπορούν να πηγάζουν σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς, πέρα από τη διαφορετική κουλτούρα και τον πολιτισμό, από την εξωτερική εμφάνιση, από την ύπαρξη προκαταλήψεων και στερεοτύπων, από την άγνοια της γλώσσας, από τη διαφορετική θρησκεία ή από την γενικότερη ξеноφοβία. Επίσης, οι εκπαιδευτικοί μίλησαν για πιθανές αντιδράσεις από τους γονείς, οι οποίοι μπορεί να επικαλεστούν ότι υποβαθμίζεται το γνωστικό επίπεδο της τάξης, αφού η παρουσία αυτών των μαθητών εμποδίζει τον εκπαιδευτικό να προχωρήσει ικανοποιητικά στην ύλη του μαθήματος: *«Δηλαδή η παρουσία πολλών ατόμων μεταναστών και προσφύγων μπορεί να πάει πίσω την.... την ύλη εεεε την πορεία της διδασκαλίας και αυτό να δυσαρεστήσει τους γονείς των μαθητών και να προκαλέσει κάποια αντίδραση».*

Κάποιοι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι το πρόβλημα μπορεί να εξαλειφθεί μέσα στο σχολείο, ειδικά με την παρουσία εξειδικευμένων εκπαιδευτικών. Πάντως προβλήματα

μπορούν να προκύψουν, επίσης, εάν υπάρχει συνωστισμός τέτοιων μαθητών σε μία τάξη ή αν ο εκπαιδευτικός είναι πιο επιεικής απέναντι σε αυτά τα παιδιά:

«Ένα θέμα που νομίζω ότι μπορεί να προκύψει εδώ είναι ότι αν οι εκπαιδευτικοί αποφασίσουν να φέρονται ιδιαίτερα επιεικώς σε τέτοιους μαθητές».

«.. φαντάζομαι ότι σε κάποιααα εεε σε κάποιες μεγάλες πόλεις όπου συνωστίζονται και περισσότεροι μαθητές αυτού του είδους ότι μπορεί να υπάρξει ένα είδος .. να πω, έτσι, περιθωριοποίησης»

Κάποιος εκπαιδευτικός υποστήριξε ότι τα προβλήματα είναι όμοια με αυτά που προκύπτουν όταν πρόκειται να ενσωματωθούν Αλβανοί οι Ρομά μαθητές.

Όσον αφορά το ρόλο των εκπαιδευτικών θεωρήθηκε καταλυτικός από τους περισσότερους εκπαιδευτικούς, καθώς ο καθηγητής της τάξης μπορεί να μεταδώσει μηνύματα υπέρβασης των στερεοτύπων, προκαταλήψεων και γενικά της ξενοφοβίας, όπως και μηνύματα ανεκτικότητας, σεβασμού, κατανόησης, συνεργασίας, αισθήματος ελευθερίας και ανεξαρτησίας και ισότητας:

«Καταλυτικός, θα έλεγα. Εεε Θα πρέπει να εεε να μάθει στα παιδιά εεε ότι όλοι είμαστε ίσοι ... μπορεί να μην είμαστε ίδιοι αλλά είμαστε ίσοι»

«Πολύ σημαντικός, νομίζω. Πολύ σημαντικός γιατί στα δικά μας μαθήματα, τουλάχιστον, έχουμε και τη δυνατότητα να συζητήσουμε γι' αυτά τα θέματα».

Πέντε εκπαιδευτικοί επισήμαναν ότι βασικός ρόλος του εκπαιδευτικού είναι να δίνει λύσεις σε τέτοιες καταστάσεις, ενώ τρεις θεώρησαν ότι ο εκπαιδευτικός πρέπει να είναι παράδειγμα ισότητας.

«Ο ρόλος του είναι να τα λύσει αυτά. Εε και τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις ... να μην υπάρχουν».

«Εεε εντάξει. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού ναί θα πρέπει να το καταπολεμήσει αυτό...»

Κάποιοι εκπαιδευτικοί τόνισαν ότι, πρωτίστως, ο εκπαιδευτικός πρέπει να αναμετρηθεί με τον εαυτό του, να ξεπεράσει ο ίδιος τυχόν προκαταλήψεις και δισταγμούς – «Πάρα πολύ βασικός. Αν και είναι πολύ δύσκολο και εμείς οι ίδιοι στην πράξη την εκπαιδευτική να αποβάλλουμε τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις μας..»- και να συμβάλει στην ευαισθητοποίηση εναντίον του ρατσισμού και των διακρίσεων. Προτάθηκε για το σκοπό αυτό η χρήση αντιρατσιστικών κειμένων, το θεατρικό παιχνίδι και ο διάλογος: *«Ίσως μέσα από διάφορα κείμενα που θα διαβαστούν στην τάξη εεε να μπορέσει έτσι να εμφυσήσει στα παιδιά εεε τους Έλληνες μαθητές την αγάπη για τα αλλόγλωσσα παιδιά, το σεβασμό εεε και να τα εξοικειώσει έτσι με το ξένο, το διαφορετικό».*

Για το λόγο αυτό ίσως είναι η απαραίτητη η ψυχική ενδυνάμωση του εκπαιδευτικού από ειδικούς.

Τέλος στο ερώτημα αν η διαπολιτισμική επαφή μεταξύ προσφύγων και νέο-μεταναστών μπορεί να βοηθήσει στην ένταξη των ανθρώπων αυτών στην κοινωνία, απάντησαν θετικά δεκαέξι από τους είκοσι εκπαιδευτικούς.

«Σίγουρα. Πιστεύω ότι θα συμβάλλει μέγιστα, αν υπάρχει σωστή οργάνωση»

«Εεε εννοείται εεε ότι η διαπολιτισμική προσέγγιση εεε είναι ένας τρόπος αντιμετώπισης της ξеноφοβίας».

«Εεεε, όμως, μέσω της επικοινωνίας το...το άγνωστο θα γίνει γνωστό και θα μπορέσουμε να αναδείξουμε και να προβάλλουμε τα κοινά σημεία που μας ενώνουνε και επομένως και σαφώς αυτό θα λειτουργήσει υπέρ της γενικότερης επικοινωνίας της αποβολής οποιασδήποτε φοβίας»

Πολλοί από αυτούς θεώρησαν ότι μέσα από αυτή την επαφή θα καταργηθούν οι φοβίες και θα επιτευχθεί ευκολότερα η ένταξη. Ωστόσο, οι εκπαιδευτικοί αναγνώρισαν σοβαρά προβλήματα στην επίτευξη της διαπολιτισμικής επαφής, όπως η ύπαρξη ξеноφοβίας και από τις δύο πλευρές, οι προκαταλήψεις, που διογκώνονται μέσα από εικόνες που προβάλλουν τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και οι φανατισμένοι άνθρωποι, η έλλειψη διαπολιτισμικής εκπαίδευσης αγωγής των εκπαιδευτικών, η έλλειψη χρόνου, η έλλειψη προγραμμάτων διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, αλλά και η δυσπιστία απέναντι στους ίδιους τους πρόσφυγες και στον τρόπο εγκατάστασης τους στη χώρα μας.

«Θα βοηθήσει. Αλλά είναι αρνητικοί. Περισσότερο δέχονται πληροφόρηση από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και από άλλους πολύ φανατικούς»

«Εγώ θεωρώ ότι όλα αυτά προκύπτουν απ' το γεγονός του ότι και δεν υπάρχει καλλιέργεια διαπολιτισμικής επικοινωνίας αλλά και υπάρχει μεγάλη δυσπιστία των ανθρώπων απέναντι στο σύστημα..»

Πέντε εκπαιδευτικοί θεώρησαν ότι η διαπολιτισμική επαφή χρειάζεται να προωθηθεί από το σχολείο και τέσσερις ότι πρέπει να αναλάβουν πρωτοβουλία οι γονείς. Τέλος, δόθηκε έμφαση στη γνωριμία των Ελλήνων με τον πολιτισμό των προσφύγων και μεταναστών και το αντίθετο: *«σίγουρα εεε γιατί πρέπει και οι δικοί μας οι μαθητές εε να μάθουν την κουλτούρα των προσφύγων ή των μεταναστών αλλά και αυτοί να μάθουν τη δική μας κουλτούρα..»*

Πίνακας 8. Κατανομή των αναφορών των κωδικών και κατηγοριών του θεματικού άξονα «Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων»-Εκπαιδευτικοί

ΑΞΟΝΑΣ 3ος: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων		
Κατηγορίες	Κωδικοί – Λειτουργικοί ορισμοί	αναφορές
8 Είδη προβλημάτων	ΠΡΕΠΠΓΗ=προβλήματα επιθετικότητας από γηγενείς	4
	BULPINM=bullying σε πρόσφυγες και νέο-μετανάστες	5
	ΚΑΘΥΛ=καθυστέρηση στην ύλη λόγω προσφύγων/ νέο-μεταναστών	3
	ΑΝΤΚΑΥΛ=αντιδράσεις λόγω καθυστέρησης της ύλης	3
	ΠΡΔΙΑΚΠΙΟ=πρόβλημα λόγω διαφορετικής κουλτούρας και πολιτισμού	7
	ΠΡΕΞΕΜΦ=πρόβλημα λόγω εξωτερικής εμφάνισης	3
	ΠΡΠΡΟΣΤ=πρόβλημα λόγω προκαταλήψεων και στερεοτύπων	2
	ΠΡΑΓΚΟΥ=πρόβλημα λόγω αμοιβαίας άγνοιας κουλτούρας	1
	ΑΝΤΓΟΝΓΗ=αντιδράσεις γονέων γηγενών	3
	ΠΡΑΓΝΓΛ=προβλήματα λόγω άγνοιας της γλώσσας	5
	ΠΡΕΠΠΕΚ=προβλήματα λόγω επιείκειας του εκπαιδευτικού	1
	ΠΡΠΡΟΣΤ=πρόβλημα λόγω προκαταλήψεων και στερεοτύπων	4
	ΕΛΠΡΟΥΤΥ=ελαχιστοποίηση προβλημάτων σε περίπτωση προηγούμενης ένταξης σε τάξη υποδοχής.	1
	ΠΕΡΙΘΠΝΜ=περιθωριοποίηση προσφύγων/νέο-μεταναστών	2
	ΔΙΑΚΛΟΜ=διαμόρφωση κλειστών ομάδων μαθητών	1
	ΠΡΑΜΕΠΠΘ=προβλήματα αμοιβαίας επιθετικότητας	3
	ΕΝΤΠΡΣΥΝ=εντονότερα προβλήματα λόγω συνωστισμού μαθητών	1
	ΑΣΚΨΥΧΒΙ=άσκηση ψυχολογικής βίας σε πρόσφυγες/ νέο-μετανάστες	2
	ΠΡΔΙΑΘΡ=προβλήματα λόγω διαφορετικής θρησκείας	2
	ΠΡΑΠΕΝΤ=προβλήματα αποδοχής και ένταξης	12
	ΑΣΛΕΚΣΩΒ=άσκηση λεκτικής και σωματικής βίας	1
	ΣΥΣΞΕΝΠΕ=συστολή λόγω προέλευσης από ξένο περιβάλλον	2

	ΠΡΟΡΙΣΜΑΘ=προβλήματα από ορισμένους μαθητές	1
	ΠΣΥΜΑΛΡΟ=παρόμοια συμπεριφορά σε Αλβανούς και Ρομά	1
	ΕΞΑΛΠΡΣΧ=εξάλειψη προβλημάτων μέσω του σχολείου	1
	ΕΞΠΡΕΞΕΙ=εξάλειψη προβλημάτων από εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς	1
	ΠΡΞΕΝΟΦ= προβλήματα λόγω ξενοφοβίας	1
9. Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού μέθοδοι	ΚΑΤΡΟΛΕΚ=καταλυτικός ο ρόλος του εκπαιδευτικού	12
	ΑΥΠΡΔΙΣ=απαραίτητη υπέρβαση προσωπικών δισταγμών	1
	ΑΥΠΞΕΝΕΚ=απαραίτητη υπέρβαση ξενοφοβίας του εκπαιδευτικού	1
	ΚΑΝΠΑΟΜ=κανένα παιδί όμοιο	2
	ΜΕΜΗΝΑΝ=μετάδοση μηνύματος ανεκτικότητας	5
	ΜΕΜΗΝΣΕ=μετάδοση μηνύματος σεβασμού	3
	ΜΕΜΗΝΚΑ=μετάδοση μηνύματος κατανόησης	1
	ΜΕΜΗΝΣΥ=μετάδοση μηνύματος συνεργασίας	2
	ΥΠΠΡΟΣΤΕ=απαραίτητη υπέρβαση προκαταλήψεων και στερεοτύπων εκπαιδευτικού	3
	ΨΥΧΥΠΕΚ=ψυχολογική υποστήριξη σε εκπαιδευτικούς	1
	ΜΜΗΝΥΠΣΤ=μετάδοση μηνύματος υπέρβασης στερεοτύπων	10
	ΑΝΤΓΟΝΓΗ=αντιδράσεις γονέων γηγενών	1
	ΑΔΑΝΚΛΙ=αδυναμία ανατροπής κλίματος των ΜΜΕ	1
	ΚΑΠΡΑΠΕΚ=καταπολέμηση προβλημάτων η αποστολή του εκπαιδευτικού	5
	ΜΑΙΕΛΕΑΝ=μετάδοση αισθήματος ελευθερίας και ανεξαρτησίας στους μαθητές	3
	ΜΜΗΝΥΠΞ=μετάδοση μηνύματος υπέρβασης ξενοφοβίας	1
	ΜΔΗΜΗΘ=μετάδοση δημοκρατικού ήθους	1
	ΕΜΠΓΝΠΟΛ=ευκαιρία εμπλουτισμού γνώσεων μέσω πολυπολιτισμικότητας	2
	ΕΚΠΥΠΠΣ=εκπαιδευτικός υπόδειγμα ισότητας	3
	ΥΠΨΥΧΚΟΙ=απαραίτητη υποστήριξη από ψυχολόγους και κοινωνιολόγους	1
	ΕΥΡΑΤΔΙΑ=ευαισθητοποίηση κατά ρατσισμού και διακρίσεων	1

	ΨΥΧΥΠΜΑΘ=ψυχολογική υποστήριξη στους μαθητές	1
	ΑΝΤΙΡΚΕΙ=αξιοποίηση αντιρατσιστικών κειμένων	2
	ΕΞΟΙΚΘΕΑ=εξοικείωση με το διαφορετικό μέσα από το θεατρικό παιχνίδι	1
	ΕΞΟΙΚΔΙΑ=εξοικείωση με το διαφορετικό μέσα από τον διάλογο	2
	ΜΜΗΝΙΣΟΤ=μετάδοση μηνύματος ισότητας	1
	ΕΞΟΙΚΔΙΑ=εξοικείωση με το διαφορετικό μέσω διαλόγου	1
	ΜΕΤΓΝΩΣ=μετάδοση γνώσεων	1
	ΑΝΑΤΡΜΜΕ=ανατροπή μηνυμάτων των ΜΜΕ για πρόσφυγες/ νέο-μετανάστες	1
	ΑΥΠΠΡΣΤΕ=απαραίτητη υπέρβαση προκαταλήψεων και στερεοτύπων του εκπαιδευτικού	1
	ΕΚΜΡΑΤΔΙ=προσπάθεια εκμηδένισης ρατσισμού και διακρίσεων	1
	ΕΦΜΕΘΠΡ=εφαρμογή μεθόδων για αντιμετώπιση προβλημάτων	1
	ΕΜΦΟΜΟΙΟΤ=έμφαση στην ομοιότητα και όχι στη διαφορά	1
	ΑΝΡΘΣΥΜΠ= ανθρωπιστική συμπεριφορά	1
	ΓΝΒΙΩΠΝΜ=γνωστοποίηση βιωμάτων προσφύγων/ Νέομεταναστών	1
10.	ΕΚΜΕΛΙΣΤ=απαραίτητη εκμάθηση της ελληνικής ιστορίας	1
Καλλιέργεια	ΕΠΕΛΚΟΥΠ=απαραίτητη η επαφή προσφύγων/ νέο-μεταναστών με ελληνική κουλτούρα και πολιτισμό	4
Διαπολιτισμική	ΕΠΚΟΥΠΝΜ=επαφή Ελλήνων με κουλτούρα και πολιτισμό προσφύγων και νέο-μεταναστών	4
ς επαφής	ΚΑΦΟΑΜΕΠ=κατάργηση φοβιών μέσω της αμοιβαίας επαφής	7
	ΠΡΑΜΕΠΣΧ=προώθηση αμοιβαίας επαφής από το σχολείο	5
	ΠΡΑΜΕΠΓΟ=προώθηση αμοιβαίας επαφής από γονείς	4
	ΥΠΞΕΝΕΛ=ύπαρξη ξενοφοβίας από τους Έλληνες	1
	ΥΠΞΕΝΠΝΜ=ύπαρξη ξενοφοβίας από πρόσφυγες και νέο-μετανάστες	1
	ΑΝΑΠΛΕΠ=ανεπαρκής η απλή επαφή	1
	ΕΠΛΜΚΑΤΦ=επαφή των λαών μετά την κατάργηση των φοβιών	1
	ΒΟΗΑΜΕΠ=βοηθητική η αμοιβαία επαφή	16

ΔΥΣΕΠΜΜΕ=δυσκολία αμοιβαίας επαφής λόγω των εικόνων των ΜΜΕ	1
ΔΥΣΕΠΦΑΝ=δυσκολία αμοιβαίας επαφής λόγω φανατισμένων ατόμων	1
ΔΥΣΕΠΞΕΝ=δυσκολία αμοιβαίας επαφής λόγω ξενοφοβίας	1
ΕΛΔΙΑΓΕΚ=έλλειψη διαπολιτισμικής αγωγής για τους εκπαιδευτικούς	1
ΕΚΠΕΝΣΕΜ=εκπαιδευτικοί βασισμένοι στο ένστικτο και την εμπειρία	1
ΑΠΠΕΑΜΕΠ=αποφυγή περιθωριοποίησης μέσω της αμοιβαίας επαφής	1
ΣΥΜΓΟΡΑ=συμβολή γονέων στην άρση του ρατσισμού	1
ΕΛΧΡΑΜΕΠ=έλλειψη χρόνου για αμοιβαία επαφή	1
ΑΠΠΑΡΕΠ=αποφυγή παρεξηγήσεων μέσω της επικοινωνίας	1
ΕΛΠΡΟΔΙΕ=έλλειψη προγραμμάτων διαπολιτισμικής εκπαίδευσης	1
ΔΙΑΕΚΛΟΓ=διαπολιτισμική εκπαίδευση μέσω της λογοτεχνίας	1
ΑΔΙΑΠΕΚ=απαραίτητη η διαπολιτισμική εκπαίδευση	2
ΕΥΚΕΝΤΑΣ=ευκολότερη ένταξη σε διαπολιτισμικό σχολείο	1
ΔΥΣΣΥΝΕΓ=δυσπιστία απέναντι στις συνθήκες εγκατάστασης προσφύγων/νέο-μεταναστών	1
ΔΥΣΠΟΛΣΥ=δυσπιστία πολιτών απέναντι στο σύστημα	1
ΜΕΜΗΝΣΕ= μετάδοση μηνύματος σεβασμού	1
ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση	1

5.2.4 Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών

Το τελευταίο ερευνητικό ερώτημα σχετίζονταν με την επιμόρφωση. Σχεδόν όλοι οι εκπαιδευτικοί θεωρούν απαραίτητη την προηγούμενη επιμόρφωση για να αντιμετωπίσουν τέτοιες είδους καταστάσεις, καθώς πιστεύουν ότι είναι απροετοίμαστοι. Μάλιστα, ένας από αυτούς μίλησε για άγχος που προκύπτει από την έλλειψη προετοιμασίας.

«Όχι. Δε νιώθω καθολου έτοιμη. Θα είχα πολύ άγχος αν έπρεπε να κάνω κάτι τέτοιο».

«Όχι. Όσον αφορά την προετοιμασία όχι νομίζω ότι δεν είμαστε αρκούντως και επαρκώς, αρκούντως μάλλον προετοιμασμένοι για κάτι τέτοιο. Όχι. Απαιτεί επιμόρφωση».

Ωστόσο, παρατηρήθηκε ένας γενικότερος σκεπτικισμός γύρω από τις επιμορφώσεις, καθώς αναφέρθηκε ότι οι επιμορφώσεις ορισμένες φορές είναι αναποτελεσματικές ή γίνονται από ακατάλληλα άτομα ή λειτουργούν ως πανάκεια για όλα τα προβλήματα του εκπαιδευτικού συστήματος. Για το λόγο αυτό επισημάνθηκε ότι ορισμένες φορές οι εκπαιδευτικοί αντιδρούν απέναντι σε μία πιθανή επιμόρφωση.

«Έεεε τώρα να πω και κάτι... μας έχουν ταλαιπωρήσει κατά καιρούς και με κάτι άσχετες επιμορφώσεις που δεν άντεχες να τους ακούς. Έεεε αν είναι να γίνει να είναι σωστή!»

«Δηλαδή, ξοδεύεις πολύ χρόνο για να διορθώσεις τους εκπαιδευτικούς να μπορούν να διδάσκουν καλύτερα, να κάνουν το ένα... το άλλο, ενώ το σύστημα κρατάει όλη την εκπαίδευση ... έχοντας μαθητές πολλούς μέσα στην τάξη, εγχειρίδια που δεν είναι καλά.. δηλαδή λες φταίει ο εκπαιδευτικός»

Μάλιστα, δύο εκπαιδευτικοί θεώρησαν ότι χρειάζονται επιμόρφωση και για πολλά άλλα ζητήματα και ένας από αυτούς ότι η επιμόρφωση για τους πρόσφυγες και τους νέο-μετανάστες είναι μάλλον δευτερεύουσα σε σχέση με τις ανάγκες που έχει το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Πέρα από την επιμόρφωση θεωρήθηκε απαραίτητο το ενδιαφέρον του εκπαιδευτικού για τέτοιου είδους καταστάσεις.

«Εγώ αυτό που κατάλαβα είναι ότι τα παιδιά αυτά είχαν ανάγκη να τους δείξεις αγάπη»
«Νομίζω ότι θα έπρεπε να είχαμε χρόνια επιμορφωθεί για πολλά πράγματα. Τώρα, αν η πολιτεία θεωρεί ότι αυτό είναι πρώτης ανάγκης επιμόρφωση.... Εε τι να πω».

Οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι η επιμόρφωση πρέπει να αφορά πληροφορίες που θα κατατεθούν και θα τους καθοδηγούν στη διδασκαλία του σε πρόσφυγες και μετανάστες μαθητές ή θα τους βοηθήσουν να διδάξουν τη γλώσσα. Επίσης οι εκπαιδευτικοί θεώρησαν απαραίτητο η επιμόρφωση να έχει πρακτικό χαρακτήρα και λιγότερο θεωρητικό, να δίνει πληροφορίες για το μορφωτικό επίπεδο των μαθητών, να γίνεται μέσα σε τάξεις όπου υπάρχουν πρόσφυγες και νέο-μετανάστες μαθητές και από συναδέλφους οι οποίοι έχουν ανάλογη εμπειρία. Άλλοι εκπαιδευτικοί προτιμούν τη διά

ζώσης και άλλοι την εξ αποστάσεως επιμόρφωση, ενώ μερικοί προτείνουν ένα συνδυασμό μεταξύ αυτών των δύο.

«Εεεε θα ήθελα να είναι πιο πολύ πρακτική, δηλαδή να μπορούμε να δούμε μέσα σε τμήματα, στην πράξη κάποια πράγματα».

«θα ήθελα να έχω ίσως μία γνώση, μέσα από την επιμόρφωση, των ...εεεε της εκπαίδευσης που έχουν οι μαθητές που έρχονται. Δηλαδή να είμαι πιο καλά ενημερωμένη, να ξέρω τι θα αντιμετωπίσω».

«Εεε ναι. Να είναι με μορφή σεμιναρίων αλλά με πρακτική εφαρμογή. Δηλαδή, να πάμε σε ένα... σε μια τάξη υποδοχής και να μας δείξουν πώς γίνεται το μάθημα, πώς μπορούμε να επικοινωνήσουμε τη γλώσσα μας και γενικώς να επικοινωνήσουμε μ' αυτούς και κατά δεύτερο λόγο να τους διδάξουμε κιόλας. Πρακτικά. Πρακτικά πράγματα. Όχι θεωρία.»

Αναφορικά με τη διάρκεια της επιμόρφωσης δεν υπάρχει συμφωνία. Άλλοι μιλούν για ετήσια, άλλοι για διετή επιμόρφωση, ενώ κάποιιοι αναφέρουν ότι η συχνότητα της επιμόρφωσης εξαρτάται από τις εκάστοτε ανάγκες. Πολλοί πρότειναν η επιμόρφωση να γίνεται στην αρχή της χρονιάς και ένας εκπαιδευτικός θεώρησε απαραίτητη τη δυνατότητα ανατροφοδότησης, μέσω της επιμόρφωσης, πράγμα που μπορεί να επιτευχθεί μέσα από μία περιοδική επιμόρφωση κατά τη διάρκεια της χρονιάς, όποτε κριθεί απαραίτητο. Τέλος, κάποιιοι εκπαιδευτικοί επισήμαιναν ότι επιμόρφωση θα πρέπει να έχει τέτοιο χαρακτήρα ώστε να καλλιεργεί τη διαπολιτισμική συνείδηση και να προσεγγίζει την πολυπολιτισμικότητα με επιστημονικό τρόπο.

«Εε καλό είναι ανά διετία να γίνεται .. εεεε να γίνονται τέτοιες επιμορφώσεις, ώστε να έχουν τη δυνατότητα κάποιοι που δεν παρακολούθησαν κάποια προηγούμενη να μπορούν να την παρακολουθήσουν».

«εε πολύ συχνά. Πολύ συχνά να γίνεται... όσο συχνότερα γίνεται... γιατί η κατάσταση δείχνει ότι ότι φουσκώνει, εν πάση περιπτώσει».

Όσον αφορά τους φορείς που θα αναλάβουν την επιμόρφωση, οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί αναγνώρισαν ως βασικό φορέα το Υπουργείο Παιδείας κάποιοι ανέφεραν ότι εμπιστεύονται περισσότερο τα πανεπιστήμια και τους πανεπιστημιακούς δασκάλους, ενώ αναφέρθηκαν και άλλοι φορείς, όπως η Περιφερειακή Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, η Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, οι δήμοι, τα συνδικαλιστικά όργανα, οι ίδιες οι σχολικές μονάδες,

διεθνείς οργανισμοί, ακόμη και η Ύπατη Αρμοστεία. Ένας εκπαιδευτικός τόνισε ότι πρέπει να υπάρξει επιχορήγηση της επιμόρφωσης από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ κάποιος άλλος αναφέρθηκε στη δυσπιστία του απέναντι στις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις. Για μία ακόμη φορά επισημάνθηκε ότι η επιμόρφωση πρέπει να γίνεται από εξειδικευμένους γνώστες της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.

«εξειδικευμένοι εκπαιδευτές, εκπαιδευτές ενηλίκων, πανεπιστημιακοί θα ναι, ψυχολόγοι θα ναι. Πάντως οπωσδήποτε άτομα τα οποία θα έχουν γνώσεις διευρυμένες στο θέμα της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης».

«Μάλλον ειδικευμένοι οι οποίοι θα μπορούσαν ή τα πανεπιστήμια, η τριτοβάθμια εκπαίδευση..... Δεν ξέρω γω συνάδελφοι, οι οποίοι έχουν εξειδικευτεί σε αυτό»

«Εεε σίγουρα το Υπουργείο. Το Υπουργείο Παιδείας»

Πίνακας 9. Κατανομή των αναφορών των κωδικών και κατηγοριών του θεματικού άξονα «Επιμόρφωση»- Εκπαιδευτικοί

ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση		
Κατηγορίες	Κωδικοί – Λειτουργικοί ορισμοί	αναφορές
11.	ΕΛΚΑΠΡΟ=έλλειψη κατάλληλης προετοιμασίας	18
Αναγκαιότητα	ΑΓΧΕΛΕΠ=άγχος λόγω έλλειψης επιμόρφωσης	1
επιμόρφωσης	ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση	18
	ΠΛΚΑΘΔΙ=πληροφορίες και καθοδήγηση για διδασκαλία σε πρόσφυγες/νέο-μετανάστες	2
	ΑΠΕΠΙΜΠΖ=απαραίτητη η επιμόρφωση για πολλά ζητήματα	2
	ΑΝΤΕΚΕΠ=αντίδραση εκπαιδευτικών σε επιμορφώσεις	2
	ΚΑΓΝΕΠΙΜ=κακή γνώμη για επιμορφώσεις	3
	ΠΙΑΞΕΠΙΜ=πίστη στην αξία της επιμόρφωσης	1
	ΑΠΕΝΕΚΠ=απαραίτητο το ενδιαφέρον του εκπαιδευτικού	2
	ΑΠΣΥΝΑΛ=απαραίτητη συνολική αλλαγή στο εκπαιδευτικό σύστημα	1
	ΕΠΓΛΜΑΘ=επιμόρφωση σε γλωσσικά μαθήματα	1
	ΕΠΙΜΔΙΓΛ=επιμόρφωση για διδασκαλία της γλώσσας	1
	ΠΡΧΡΕΚΠ=η προσπάθεια χρέος του εκπαιδευτικού	1

	ΔΙΕΠΙΚΕΠ=διαρκής επικαιροποίηση επιμόρφωσης	1
	ΕΠΠΡΟΣΔΙ=επιστημονική προσέγγιση διαπολιτισμικότητας μέσω επιμόρφωσης	1
	ΤΡΩΦΔΠΟ=τρόποι ωφέλειας από διαφορετικούς πολιτισμούς	1
	ΑΠΟΔΙΣΥΝ=απόκτηση διαπολιτισμικής συνείδησης μέσω της επιμόρφωσης	1
	ΥΠΠΡΟΣΤΕ=απαραίτητη υπέρβαση προκαταλήψεων και στερεοτύπων	1
	ΑΓΝΚΑΤΠ=άγνωστη η κατάσταση στην περιοχή	2
	ΑΜΕΠΠΝΜ=άμεση επαφή με πρόσφυγες/νέο-μετανάστες	1
	ΔΕΠΠΜΠΝΜ=δευτερεύουσα η επιμόρφωση για πρόσφυγες και νέο-μετανάστες	1
	ΑΝΥΠΣΕΜ=ανεπαρκή τα υπάρχοντα σεμινάρια	1
	ΕΠΟΛΕΚΠ=παροχή επιμόρφωσης σε όλους τους εκπαιδευτικούς	1
	ΙΚΧΕΙΡΛΕ=ικανότητα χειρισμού λόγω ειδικότητας	1
	ΠΕΓΝΕΠΜ=περαιτέρω γνώσεις μέσω επιμόρφωσης	1
12. Είδος επιμόρφωσης	ΠΡΑΚΕΠΜ=πρακτική επιμόρφωση	6
	ΑΝΧΑΡΜΑΘ=αναφορά σε χαρακτηριστικά μαθητών	5
	ΑΝΘΕΩΕΠ=αναποτελεσματική θεωρητική επιμόρφωση	3
	ΠΡΔΖΕΠΜ=προτιμότερη η δια ζώσης επιμόρφωση	3
	ΑΝΕΞΑΠΕΠ=αναποτελεσματική η εξ αποστάσεως επιμόρφωση	1
	ΣΥΧΣΥΝΑΝ=η συχνότητα της επιμόρφωσης σε συνάρτηση με τις ανάγκες	5
	ΕΠΙΜΕΝΕΤ=αρχική επιμόρφωση κατά την έναρξη του έτους	6
	ΠΕΡΕΠΔΧΡ=περιοδική επιμόρφωση κατά τη διάρκεια της χρονιάς	8
	ΑΝΜΟΡΦΕΠ=αναφορά στο μορφωτικό επίπεδο των μαθητών	2
	ΕΠΣΥΝΕΚΠ=επιμόρφωση σε συνεργασία με άλλους εκπαιδευτικούς	1
	ΕΠΑΝΕΙΔ=επιμόρφωση ανεξαρτήτως ειδικότητας	1
	ΔΙΕΠΙΚΕΠ=διαρκής επικαιροποίηση της επιμόρφωσης	1
	ΛΧΡΕΞΑΠΕΠ=λιγότερο χρονοβόρα η εξ αποστάσεως επιμόρφωση	1
	ΨΥΧΕΝΔΕΚ=ψυχολογική ενδυνάμωση εκπαιδευτικού μέσω της επιμόρφωσης	1

ΚΑΛΕΝΔΕΚ=καλλιέργεια ενδιαφέροντος εκπαιδευτικού μέσω της επιμόρφωσης	1
ΑΜΒΛΦΟΒ=άμβλυνση φοβιών μέσω της επιμόρφωσης	2
ΕΠΙΜΣΤΤ=επιμόρφωση μέσα στην τάξη	6
ΚΣΥΝΕΜΤΥ=καταλληλότεροι συνάδελφοι με εμπειρία σε τάξεις υποδοχής	5
ΣΥΕΠΟΞΥΦ=συχνότερη επιμόρφωση λόγω όξυνσης του φαινομένου	2
ΠΡΔΖΕΠΙΜ=προτιμότερη η δια ζώσης επιμόρφωση	1
ΕΠΙΜΕΝΕΤ=αρχική επιμόρφωση κατά την έναρξη του έτους	1
ΚΑΛΕΝΔΕΚ=καλλιέργεια του ενδιαφέροντος του εκπαιδευτικού μέσω της επιμόρφωσης	1
ΕΤΕΠΣΕΜ=ετήσια επιμορφωτικά σεμινάρια	1
ΕΠΟΛΕΚΠ=επιμόρφωση σε όλους τους εκπαιδευτικούς	1
ΕΠΕΞΓΔΕΚ=επιμόρφωση από εξειδικευμένους γνώστες της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης	2
ΠΛΚΑΘΔΙ=πληροφορίες και καθοδήγηση για διδασκαλία σε πρόσφυγες/ νέο-μετανάστες μαθητές	1
ΠΡΕΝΔΕΚΠ=αρχική πρόσληψη ενδιαφερομένων εκπαιδευτικών	1
ΣΥΝΣΤΕΚΠ=συνεργασία με στελέχη εκπαίδευσης	1
ΑΞΔΥΝΔΙΕ=αξιοποίηση δυνατοτήτων διαδικτυακής επιμόρφωσης	1
ΣΕΒΙΩΠΡΟ=σεμινάρια βιωματικής προσέγγισης	1
ΕΠΙΜΔΜ=δια ζώσης επιμόρφωση	2
ΕΠΙΜΕΞΑΠ=εξ αποστάσεως επιμόρφωση	2
ΕΠΙΜΚΤΡΟ=επιμόρφωση με κάθε πρόσφορο τρόπο	1
ΕΤΗΣΕΜΙ=ετήσια επιμορφωτικά σεμινάρια	2
ΔΥΣΔΖΠΑΝ=δύσκολη η δια ζώσης επιμόρφωση λόγω πανδημίας	1
ΒΙΩΕΠΙΜ=βιωματική επιμόρφωση	1
ΔΙΣΤΕΠΙΜ=διετής σταδιακή επιμόρφωση	2
ΠΑΔΥΑΝΑΤ=παροχή δυνατότητας ανατροφοδότησης	1
ΕΠΤΕΥΠΧΡ=επιμόρφωση στο τέλος του έτους λόγω ύπαρξης περισσότερου χρόνου	1
ΕΜΠΣΤΠΑΝ=εμπιστοσύνη στα πανεπιστήμια	2
ΣΥΜΣΥΧΑΚ=σύμβουλοι συχνά ακατάλληλοι	1

13. Φορείς διενέργειας της επιμόρφωσης	ΔΥΣΕΠΙΜΥΠ=δυσπιστία απέναντι στις επιμορφώσεις της υπηρεσίας	1
	ΚΣΥΝΕΜΤΥ=καταλληλότεροι συνάδελφοι με εμπειρία σε τάξεις υποδοχής	1
	ΕΠΕΞΓΔΕΚ=επιμόρφωση από εξειδικευμένους γνώστες της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης	3
	ΒΦΥΠΠΑΙΘ= βασικός φορέας επιμόρφωσης το Υπουργείο παιδείας	13
	ΑΔΑΞΝΠΘΕ=αδιάφορη η αξιοποίηση νέων ή παλαιών θεσμών	1
	ΕΠΠΑΝΨΥΧ=επιμόρφωση από πανεπιστημιακούς και ψυχολόγους	1
	ΕΠΠΑΝ=επιμόρφωση από πανεπιστημιακούς	1
	ΑΓΝΑΛΛΦΟ=άγνοια για άλλους φορείς	1
	ΕΠΙΜΥΠΕΞ=επιμόρφωση από το υπουργείο εξωτερικών	1
	ΕΠΥΠΜΕΤΠ=επιμόρφωση από το υπουργείο μεταναστευτικής πολιτικής	1
	ΕΛΕΜΠΜΚΟ=έλλειψη εμπιστοσύνης στις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις	1
	ΕΠΙΧΕΕ=επιχορήγηση επιμόρφωσης από ΕΕ	1
	ΒΑΣΦΟΕΚΡ=βασικός φορέας το κράτος	1
	ΑΝΠΡΩΔΗΜ=ανάληψη πρωτοβουλίας από το Δήμο	1
	ΑΝΠΡΩΔΔΕ=ανάληψη πρωτοβουλίας από Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	3
	ΕΠΠΔΔΕ= εποπτεία από την Περιφερειακή Διεύθυνση ΔΕ	2
	ΑΝΠΡΩΣΥΝ=ανάληψη πρωτοβουλιών συνδικαλιστικών οργάνων	1
	ΑΝΠΡΩΣΧΜ=ανάληψη πρωτοβουλιών από σχολικές μονάδες	1
	ΑΝΠΡΩΔΟΡ=ανάληψη πρωτοβουλιών από διεθνείς οργανισμούς	1
	ΣΥΝΥΠΑΡΜ=συνεργασία με την Ύπατη Αρμοστεία	1

5.3 Συμπεράσματα

Παρά το γεγονός ότι η έρευνα διεξήχθη σε μία περιοχή που δεν έχει καθόλου εμπειρία σε σχέση με την ένταξη προσφύγων και νέο-μεταναστών μαθητών και παρότι εστίαζε στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, που ούτως ή άλλως είναι περισσότερο δύσκολη, προέκυψαν ορισμένες πολύ ουσιαστικές απόψεις που μας οδηγούν και σε αντίστοιχα συμπεράσματα.

Αρχικά, χρειάζεται να επισημανθεί ότι η έρευνα έγινε σε δύο διαφορετικά δείγματα ατόμων, δηλαδή σε διευθυντές και εκπαιδευτικούς. Παρόλα αυτά οι απόψεις τους δεν απέχουν σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό και περισσότερο θα έλεγε κανείς ότι αλληλοσυμπληρώνονται. Τόσο οι διευθυντές όσο και οι εκπαιδευτικοί, στην προσπάθειά τους να προσδιορίσουν τις έννοιες του πρόσφυγα και του νέο-μετανάστη χρησιμοποίησαν ορισμούς οι οποίοι υπάρχουν παλαιότερα και λαμβάνουν υπόψη τους παράγοντες, όπως η υποχρεωτική ή οικειοθελής μετακίνηση, το κίνητρο, η αιτία της μετακίνησης και οι προσδοκίες που γεννώνται από τη μετακίνηση αυτή. Παρά το γεγονός, όμως, ότι διαχώριζαν στους ορισμούς τον πρόσφυγα από τον μετανάστη, όταν κλήθηκαν να προσδιορίσουν την κατάσταση κάτω από την οποία ζουν και τη θέση τους μέσα στο ελληνικό σχολείο, φάνηκε να τους αντιμετωπίζουν ως μία κοινή ομάδα, εκτός από ελάχιστες περιπτώσεις είτε διευθυντών είτε εκπαιδευτικών. Έτσι, λοιπόν μιλήσαν για δυσμενείς συνθήκες διαβίωσης για το σύνολο των ανθρώπων αυτών.

Όσον αφορά το παιδαγωγικό κομμάτι που σχετίζεται με την ένταξη προσφύγων και μεταναστών, φαίνεται ότι υπήρχε σχεδόν απόλυτη σύγκλιση απόψεων μεταξύ διευθυντών και εκπαιδευτικών, τόσο ως προς τις διδακτικές μεθόδους που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν, όσο και ως προς τα ζητήματα της γλώσσας και των σχολικών εγχειριδίων. Όλοι επισήμαναν την ανάγκη ένταξης των ανθρώπων αυτών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση αν αυτό συνάδει με την ηλικία τους, παρά το γεγονός ότι είναι ένα δύσκολο εγχείρημα. Και από τις δύο ομάδες (διευθυντών και εκπαιδευτικών) περισσότερο μαθητοκεντρικές μέθοδοι θεωρήθηκαν ικανές για να ενταχθούν και να διδαχθούν αυτοί οι μαθητές, ενώ σε θέματα γλώσσας διατυπώθηκαν σχεδόν κοινές προτάσεις για την ενισχυτική διδασκαλία, τη φροντιστηριακή γλωσσική εκπαίδευση, την εκπαίδευση μέσα σε χωριστά τμήματα ένταξης και την παρουσία εξειδικευμένων εκπαιδευτικών. Τα σχολικά εγχειρίδια χαρακτηρίστηκαν ακατάλληλα από όλους τους εκπαιδευτικούς και διευθυντές για τους ίδιους περίπου λόγους.

Επίσης, ταύτιση απόψεων μεταξύ των δύο ομάδων υπήρξε και στα ερωτήματα που αφορούσαν τα είδη των προβλημάτων που μπορούν να προκύψουν μέσα στη σχολική μονάδα ή στη σχολική τάξη εξαιτίας της παρουσίας προσφύγων και μεταναστών μαθητών καθώς και το ρόλο που μπορεί να παίξει ο εκπαιδευτικός στην αποσόβηση αυτών των προβλημάτων και στην ευκολότερη ένταξη των μαθητών. Τονίστηκε ιδιαίτερα, από όλους, το πρόβλημα των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων που οδηγούν σε όλα τα υπόλοιπα προβλήματα, καθώς και ο ουσιαστικός ρόλος που έχει ο

εκπαιδευτικός για να μεταδώσει ανθρωπιστικές αξίες και μηνύματα προς όλες τις κατευθύνσεις.

Ειδικά από τους διευθυντές ζητήθηκε να αναφερθούν σε τρόπους με τους οποίους θα αντιμετώπιζαν την άρνηση των εκπαιδευτικών και των γηγενών. Διατυπώθηκαν διάφορες προτάσεις οι οποίες εμπεριείχαν το διάλογο, τη διαλλακτικότητα, αλλά και κάποια αυστηρή προσέγγιση, όταν τα πράγματα γινόταν πιο ακραία. Οι διευθυντές θεώρησαν ότι θα ήταν πολύ σημαντική η συμμετοχή των γονέων προσφύγων και νέο-μεταναστών στην λειτουργία του σχολείου, ενώ αντίστοιχα οι εκπαιδευτικοί θεώρησαν ότι η διαπολιτισμική επικοινωνία μπορεί να παίξει έναν αντίστοιχα θετικό ρόλο. Τόσο οι διευθυντές όσο και οι εκπαιδευτικοί με τον τρόπο τους θεώρησαν ότι τα προβλήματα θα ήταν λιγιστά και σίγουρα μεμονωμένα. Διευθυντές και εκπαιδευτικοί εστίασαν στις αντιδράσεις των γονέων των γηγενών αλλά και σε προβλήματα που προκύπτουν από τη συμπεριφορά και τις αντιδράσεις των ίδιων των προσφύγων.

Τέλος παρατηρήθηκε σύγχυση και στους Διευθυντές και στους εκπαιδευτικούς σχετικά με το ποιος πρέπει να αναλάβει τη διδασκαλία αυτών των μαθητών, εάν δηλαδή, θα πρέπει να είναι εξειδικευμένο προσωπικό ή αν θα πρέπει να είναι οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί της σχολικής μονάδας. Πέρα, όμως, από αυτό όλοι θεώρησαν ότι η επιμόρφωση τους είναι απαραίτητη για να μπορέσουν να διεκπεραιώσουν έναν τέτοιο ρόλο, εφόσον τους ζητηθεί

Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι οι Διευθυντές προέκριναν, πρωτίστως, το ρόλο τους ως εκπαιδευτικών και έπειτα ως Διευθυντών, ζητώντας να έχουν μία επιμόρφωση όμοια με την επιμόρφωση που θα λάβουν οι εκπαιδευτικοί. Οι εκπαιδευτικοί με τη σειρά τους μίλησαν για πρακτικές επιμόρφωσης που θα τους καταστήσουν περισσότερο ικανούς να αναλάβουν αυτό το εγχείρημα.

Όπως και να 'χει πρέπει να τονιστεί το γεγονός ότι δεν υπήρχαν αντίθετες απόψεις μεταξύ Διευθυντών και εκπαιδευτικών ούτε ακραίες διατυπώσεις. Διαπιστώθηκε ένας έντονος προβληματισμός γύρω από το ζήτημα αυτό και στις δύο ομάδες αλλά και ταυτόχρονα διάθεση να αντιμετωπιστεί το ζήτημα όσο το δυνατόν καλύτερα.

5.4 Περιορισμοί της έρευνας

Η παρούσα έρευνα διεξήχθη σε μια περίοδο αυστηρών απαγορεύσεων για τη χώρα, λόγω της πανδημίας που ενέσκηψε στον κόσμο, από το χειμώνα του 2020. Αυτό κυρίως εμπόδισε τις δια ζώσης συνεντεύξεις σε κάποιες περιπτώσεις. Επίσης, ήταν δύσκολη η

συνεννόηση με τους διευθυντές, καθώς ήταν επιφορτισμένοι με πολλές αρμοδιότητες, πολύ περισσότερες από το συνηθισμένο, λόγω του κορονοϊού.

Επίσης, η έρευνα αυτή δε σχεδιάστηκε εξ αρχής για να εξαχθούν γενικά συμπεράσματα, καθώς το δείγμα της αφορούσε σε περιορισμένο αριθμό διευθυντών και εκπαιδευτικών μιας συγκεκριμένης περιοχής. Ο στόχος ήταν, πρωτίστως, η καταγραφή των απόψεων των διευθυντών και των εκπαιδευτικών και η διατύπωση ορισμένων διαπιστώσεων και σε καμιά περίπτωση η εξαγωγή καθολικών συμπερασμάτων.

5.5 Ζητήματα δεοντολογίας της παρούσας έρευνας

Στην έρευνα ακολουθήθηκαν όλοι οι προβλεπόμενοι κανόνες δεοντολογίας και ηθικής, που περιλαμβάνουν την εκούσια συμμετοχή των ατόμων που έδωσαν τη συνέντευξη με ενυπόγραφη συγκατάθεση. Οι συμμετέχοντες, αρχικά, ενημερώθηκαν για το περιεχόμενο, το σκοπό και τους στόχους της έρευνας και τους εγγυήθηκε η ανωνυμία τους και η εχεμύθεια.

6. ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Η προσκόλληση σε παλιές και αναχρονιστικές αντιλήψεις, ενώ οι συνθήκες αλλάζουν, είναι παθογόνα και επιζήμια κατάσταση για κάθε επιστήμη. Στην περίπτωση, μάλιστα, της Παιδαγωγικής Επιστήμης έχει και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις, καθώς κάθε παιδί γαλουχείται και ανδρώνεται εντός του σχολικού περιβάλλοντος και η αποχή του ή η ανεπαρκής παρουσία τους σ' αυτό επιφέρει προβλήματα κοινωνικοποίησης που το συνοδεύουν στην ενήλικη ζωή του. Και, φυσικά, η αποδοχή και ένταξη ενός μαθητή στο σχολείο πρέπει να γίνεται ανεξάρτητα από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του και να είναι κοινή για όλους.

Ως συνέπεια αυτών των γενικών παραδοχών προκύπτει ότι κανένας μαθητής δεν πρέπει να αποκλείεται από την εκπαιδευτική διαδικασία και, ασφαλώς, ούτε και τα άτομα που προέρχονται από μετακινήσεις πληθυσμών, όπως κι αν ονομάζονται, πρόσφυγες ή (νέο)μετανάστες. Επομένως, κάθε άρνηση του εκπαιδευτικού συστήματος να ενσωματώσει αυτά τα παιδιά, με συνακόλουθη περιχαράκωση και αναδίπλωση σε πεπαλαιωμένες τεχνικές εκπαίδευσης, θεωρείται, τουλάχιστον, εκτός χρόνου στη σύγχρονη εξελισσόμενη παγκοσμιοποιημένη κοινωνία.

Σύμφωνα με τον Coulby (2006) οι σύγχρονες κοινωνίες οφείλουν να αναγνωρίσουν και να κατανοήσουν τις κουλτούρες ομάδων που διαφέρουν από την κυρίαρχη ομάδα μιας κοινωνίας. Μάλιστα, επισημαίνει την ανάγκη επαναπροσδιορισμού όλης της εκπαίδευσης, από το νηπιαγωγείο ως το Πανεπιστήμιο, ώστε αυτή να υπηρετήσει τις ανάγκες των πολυπολιτισμικών κοινωνιών, που ούτως ή άλλως είναι πια δεδομένες, αφού η έλλειψη διαπολιτισμικής προσέγγισης της εκπαίδευσης την καθιστά εθνικιστική ή υποχείριο του θρησκευτικού φονταμενταλισμού. Παρατηρείται ότι, γενικά, αυξάνονται οι κοινωνίες κατά τις οποίες προωθούνται επιλογές που συνάδουν με τη διαπολιτισμική πραγματικότητα, η οποία, εν πολλοίς, καθορίζει και τη λήψη αποφάσεων πάνω στα θέματα της εκπαίδευσης, επειδή οι κοινωνίες αυτές αντιλαμβάνονται τον εντεινόμενο ρατσισμό και ανησυχούν γι' αυτό.

Ειδικά για την Ελλάδα, τα πράγματα έγιναν πιο πιεστικά από το Μάρτιο του 2016, οπότε και πραγματοποιήθηκε η συμφωνία μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Τουρκίας και η οποία συνέβαλε στον εγκλωβισμό χιλιάδων ατόμων στη χώρα μας, επιδεινώνοντας, αφενός, την κατάστασή τους και διαμορφώνοντας, αφετέρου, νέα

δεδομένα για την Ελλάδα ως προς αυτό το θέμα (Σγούρα, Μάνεσης & Μητροπούλου, 2018).

Είναι προφανές, λοιπόν, ότι διαμορφώνονται νέες συνθήκες και ανακύπτουν προκλήσεις για την εκπαίδευση και τους εκπαιδευτικούς, ως φυσικά πρόσωπα. Έτσι, αρχικά οι πανεπιστημιακοί χώροι χρειάζεται να οξύνουν τις προσπάθειές τους ώστε να προετοιμάζουν κατάλληλα τους μελλοντικούς εκπαιδευτικούς να αναπτύξουν ορθές προσεγγίσεις απέναντι σε μαθητές με προσφυγικό και μεταναστευτικό προφίλ, λαμβάνοντας πάντα υπόψη τους τη συνθετότητα των αναγκών τους και τις ικανότητές τους (Stritikus & Nguyen, 2010).

Κατά τη Δημητριάδου (2016), μία από τις αποστολές του εκπαιδευτικού είναι να εντοπίζει τις ιδιαίτερες ικανότητες, εμπειρίες και χαρακτηριστικά του κάθε μαθητή ξεχωριστά και να διαμορφώνει τη διδασκαλία του έτσι ώστε να είναι αποτελεσματική και προς αυτούς τους μαθητές, ακολουθώντας τεχνικές διαφοροποίησης.

Ασφαλώς, τα αναλυτικά προγράμματα είναι απαραίτητο να διαμορφωθούν εκ νέου, να γίνουν περισσότερο ευέλικτα, να επιτρέπουν και να διευκολύνουν την εκπαίδευση ατόμων με ποικίλα εθνικά, πολιτιστικά, θρησκευτικά και γλωσσικά χαρακτηριστικά (Δημητριάδου, 2016). Σύμφωνα με τον Parker (2012), το αναλυτικό πρόγραμμα συμβάλλει ουσιαστικά στις αλλαγές που συντελούνται σε μία κοινωνία και βοηθά στην ένταξη των παιδιών με διαφορετικά από τα κυρίαρχα χαρακτηριστικά αυτής της κοινωνίας, ώστε αυτά να γίνουν «πολίτες του κόσμου». Ωστόσο, σε πολλές κοινωνίες και παρά την αναγνωρισμένη πια παγκοσμιοποίηση, κάτι τέτοιο προσκρούει σε συντηρητικές αντιλήψεις, παρότι θα υπηρετούσε τις δημοκρατικές αξίες και αρχές.

Βέβαια, τα παιδιά που αλλάζουν χώρα και από τον τόπο τους είναι αναγκασμένοι να μετακινηθούν σε άλλες χώρες με διαφορετικό πολιτισμό και γλώσσα αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα που εντείνονται όταν προσπαθούν να ενταχθούν σε ένα διαφορετικό σχολείο. Κάθε πολιτισμός έχει τα δικά του ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που είναι ενδεχόμενο να επηρεάσουν το βαθμό ετοιμότητας των παιδιών για το σχολείο και τη διδακτική διαδικασία. Μάλιστα, είναι σχεδόν βέβαιο ότι τα παιδιά αυτά αντιμετωπίζουν και πολλές άλλες δυσκολίες που εκπορεύονται από τα χαρακτηριστικά και τις πιθανές ελλείψεις τους και οι οποίες υπονομεύουν και την ένταξη και την πρόοδό τους στο σχολείο. Η οικονομική ανέχεια της οικογένειας και το κοινωνικό τους υπόβαθρο είναι μερικές από αυτές. Είναι έργο, λοιπόν, των εκπαιδευτικών να λάβουν

σοβαρά υπόψη τους αυτά τα χαρακτηριστικά για να μπορέσουν να παράσχουν την κατάλληλη και αποτελεσματική βοήθεια (Rosenblum, Goldblatt & Moin, 2008).

Ένα ιδιαίτερα σημαντικό πρόβλημα που χρειάζεται να προσπελαστεί είναι αυτό της γλώσσας. Οι νεοφερμένοι μαθητές εισέρχονται στο δημόσιο σχολείο σε διαφορετικές ηλικίες και το γνωστικό τους επίπεδο είναι χαμηλό και στη γλώσσα της χώρας υποδοχής, αλλά και στη μητρική τους γλώσσα. Το σχολείο χρειάζεται να παρέχει στα παιδιά αυτά ταχύρρυθμη εκπαίδευση, εστιασμένη στην ενσωμάτωση και τη γνώση του προφορικού και γραπτού λόγου. Ο στόχος αυτός γίνεται πιο εύκολα επιτεύξιμος αν τα παιδιά διδάχτούν ταυτόχρονα και τη μητρική τους γλώσσα (Franquiz & Salinas, 2011).

Γενικότερα, ένα μαθησιακό περιβάλλον που επιδεικνύει σεβασμό απέναντι στις διαφορετικές κουλτούρες και πολιτισμούς αποτελεί επιδίωξη σε μία ιδεατή εκπαιδευτική κοινότητα. Ειδικά ο σεβασμός απέναντι στις πολιτισμικές και γλωσσικές διαφορές μέσα στο σχολείο ενισχύει την πολυπολιτισμική και πολύγλωσσική ανάπτυξη γονέων και μαθητών (He, Bettez & Levin, 2017). Σύμφωνα με τις Γρίβα και Στάμου (2014), η παράλληλη εκμάθηση της μητρικής γλώσσας διευκολύνει σε μεγάλο βαθμό την ένταξη των παιδιών στο σχολείο και την εκμάθηση της γλώσσας υποδοχής, καθώς τα καθιστά ικανά να κατανοούν έννοιες που υπό άλλες συνθήκες δεν θα ήταν αντιληπτές.

Τέλος, όλες οι παραπάνω αλλαγές δημιουργούν ανάγκες που επιβάλλουν την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Τον τελευταίο καιρό προκρίνονται μορφές εναλλακτικής επιμόρφωσης, κατά τις οποίες αυτή στηρίζεται στην αλληλεπίδραση μεταξύ συναδέλφων και επιμορφωτών, αλλά και στην ανατροφοδότηση, μέσα από σύγχρονες και ασύγχρονες μορφές επιμόρφωσης, εξ αποστάσεως επιμόρφωση, δίκτυα σχολείων και επιμόρφωση εντός σχολικής μονάδας (Δημητριάδου, 2016). Στην ουσία η επιμόρφωση νοείται ως μία συνεχιζόμενη δια βίου εκπαίδευση που προσαρμόζεται διαρκώς στις ανάγκες που κατά καιρούς προκύπτουν, θέτοντας τους εκπαιδευτικούς εγρήγορη και καθιστώντας τους ικανούς να ανταπεξέλθουν με επιτυχία στις νέες εκπαιδευτικές απαιτήσεις (Μπαλίτα, 2014).

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι ο ζωντανός αυτός ο οργανισμός της εκπαίδευσης, ο τόσο καθοριστικός για τη διαμόρφωση ιδεών και αξιών και την πρόοδο των κοινωνιών, έχει ανάγκη από το ενδιαφέρον και τη φροντίδα των κρατικών μηχανισμών και των εκπαιδευτικών λειτουργών, αφού αποτελεί τη μοναδική ελπίδα ώστε να αρθούν

νοσηρές αντιλήψεις και ιδεολογήματα και να επικρατήσουν ανθρωπιστικά ιδανικά. Σε μία οικουμενική κοινωνία όπου ο κόσμος μετακινείται και αυτό δεν θα πάψει να συμβαίνει, αλλά αντιθέτως θα οξυνθεί, κράτη και εκπαιδευτικοί χρειάζεται να είναι προετοιμασμένοι για κάτι τέτοιο, ανοιχτοί στις αλλαγές και οπωσδήποτε να έχουν επίγνωση των ευθυνών και του καθήκοντος τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αγγελίδης, Π. (2019). Μορφές ηγεσίας που προωθούν τη συμπεριληπτική εκπαίδευση (κεφ.3). Στο Αγγελίδης Π. (επιμ.) *Παιδαγωγικές της Συμπερίληψης*, (σσ. 67-92).

Αγγελίδης, Π., & Στυλιανού, Τ. (2019). Προετοιμάζοντας τους μελλοντικούς εκπαιδευτικούς για τη διαπολιτισμική εκπαίδευση μέσα από τη δημιουργία δικτύων συνεργασίας (κεφ.15). Στο Αγγελίδης Π. (επιμ.) *Παιδαγωγικές της Συμπερίληψης*, (σσ. 369-390).

Αγγελίδου, Κ. (2019). Επιτυχημένοι ηγέτες και οι προσπάθειες παροχής ίσων εκπαιδευτικών ευκαιριών (κεφ.6). Στο Αγγελίδης Π. (επιμ.) *Παιδαγωγικές της Συμπερίληψης*, (σσ. 147-172).

Azoubay, A. Πρόλογος. Στο Παγκόσμια Έκθεση Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης. Μετανάστευση, εκτοπισμός και εκπαίδευση: χτίζοντας γέφυρες, όχι τείχη. Παρίσι: Unesco

Ανδρούσου, Α., & Μάγος, Κ. (2001). Η Καθημερινή εκπαιδευτική πράξη (κεφ. 4). Στο Ανδρούσου, Α., Ασκούνη, Ν., Μάγος, Κ. & Χρηστίδου-Λιοναράκη, Σ. Εκπαίδευση: Πολιτισμικές Διαφορές και Κοινωνικές Ανισότητες (τομ. Β). (σσ. 114- 162). Πάτρα: ΕΑΠ.

Αριστοτέλους, Πολιτικά Γ 1, 3-4/6/12

Ασκούνη, Ν., & Ανδρούσου, Α. (2001). Οι «άλλοι» μαθητές στο σχολείο: από την αφομοίωση των διαφορών στη «διαπολιτισμική αναζήτηση» (κεφ. 1). Στο Ανδρούσου, Α., Ασκούνη, Ν., Μάγος, Κ., & Χρηστίδου-Λιοναράκη, Σ. *Εκπαίδευση: Πολιτισμικές Διαφορές και Κοινωνικές Ανισότητες (τομ. Β)*. (σσ. 13-37). Πάτρα: ΕΑΠ.

Αυλωνίτη, Ε. (2016). Η Ένταξη των Παιδιών των Μεταναστών στο Γυμνάσιο. Η Συμβολή του Μαθήματος των Θρησκευτικών. Διπλωματική εργασία. Κόρινθος: Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.

Banks, J. (2012). Η δημοκρατική εκπαίδευση του πολίτη στις πολυπολιτισμικές κοινωνίες. Στο Banks, J. *Διαφορετικότητα και Εκπαίδευση στην Ιδιότητα του Πολίτη* (σσ. 55-71). Αθήνα: Πεδίο.

Βρασίδης, Χ. (2014). *Εισαγωγή στην Ποιοτική έρευνα*. Λευκωσία: CARDET

Γεροσίμου, Ε. (2014). Ίση ανταπόκριση στη διαφορετικότητα και στη διαπολιτισμική εκπαίδευση: η ανάγκη δημιουργίας συμπεριληπτικής κουλτούρας. (Μέρος Δεύτερο). Στο Χατζησωτηρίου, Χ. & Ξενοφώντος, Κ. (επιμ.), *Διαπολιτισμική Εκπαίδευση: προκλήσεις, παιδαγωγικές θεωρήσεις και εισηγήσεις* (σσ. 96-111). Καβάλα: Σαΐτα.

Γρίβα, Ε., & Στάμου, Α. (2014). Ερευνώντας τη διγλωσσία στο σχολικό περιβάλλον. Οπτικές εκπαιδευτικών, μαθητών και μεταναστών γονέων. Θεσσαλονίκη: Δ. Κυριακίδη.

Castles, S. (2012). Μετανάστευση, ιδιότητα του πολίτη και εκπαίδευση. Στο Banks, J. *Διαφορετικότητα και Εκπαίδευση στην Ιδιότητα του Πολίτη* (σσ. 73- 115). Αθήνα: Πεδίο.

Clark, H. (2019). Πρόλογος. Στο Παγκόσμια Έκθεση Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης. Μετανάστευση, εκτοπισμός και εκπαίδευση: χτίζοντας γέφυρες, όχι τείχη. Παρίσι: Unesco

Coehlo, E. (2007). *Διδασκαλία και μάθηση στα πολυπολιτισμικά σχολεία* (επιστημονική επιμέλεια Ευαγγελία Τρέσσου – Σούλα Μητακίδου). Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.

Cummins, J. (2005). *Ταυτότητες υπό διαπραγμάτευση. Εκπαίδευση με σκοπό την ενδυνάμωση σε μια κοινωνία της ετερότητας*. (εισαγ. – επιμ. Σκούρτου, Ε., μτφρ. Αργύρη Σ.). Αθήνα: Gutenberg.

Δήμα, Ε. (2012). Η εκπαιδευτική πορεία των μαθητών με μεταναστευτική προέλευση μετά την υποχρεωτική εκπαίδευση. Η περίπτωση του 2ου Διαπολιτισμικού Γυμνασίου Ιωαννίνων. Διπλωματική Εργασία. Ιωάννινα: Φιλοσοφική Σχολή.

Δημητριάδου, Κ. (2016). *Νέοι Προσανατολισμοί της Διδακτικής. Προσαρμογή της διδασκαλίας στις εκπαιδευτικές προκλήσεις του 21^{ου} αιώνα*. Αθήνα: Gutenberg

Δραγώνα, Ε. (2001). Κοινωνικές ταυτότητες/ ετερότητες (κεφ.1). Στο Δραγώνα, Ε., Σκούρτου, Ε., & Φραγκουδάκη, Α. (επιμ.), *Πολιτισμικές διαφορές και κοινωνικές Ανισότητες, τόμος Α* (σσ. 25-67).

ΕΛΣΤΑΤ. (2019). Δελτίο Τύπου: Υπολογιζόμενος πληθυσμός (1-1-2019) και μεταναστευτικές ροές της χώρας (2018). Αθήνα.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. (2016). Ψήφισμα της 25ης Οκτωβρίου 2016 για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Μετανάστευση σε Τρίτες Χώρες.

Εγκύκλιος 104463/ΓΔ4/28-6-2019: «Οδηγίες και κατευθύνσεις για την ίδρυση και λειτουργία Τάξεων Υποδοχής (Τ.Υ.) ΖΕΠ για το σχολικό έτος 2019-2020 σε Δημόσια Γυμνάσια, Γενικά και Επαγγελματικά Λύκεια της χώρας.»

Gutman, A. (2012). Ενότητα και διαφορετικότητα στη δημοκρατική πολυπολιτισμική εκπαίδευση: εντάσεις δημιουργίας και αποδόμησης. Στο Banks, J. *Διαφορετικότητα και Εκπαίδευση στην Ιδιότητα του Πολίτη* (σσ. 149-184). Αθήνα: Πεδίο.

Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη. (1998). *Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής*. Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών

Ίσαρη, Φ., & Πουρκός, Μ. (2015). *Ποιοτική μεθοδολογία έρευνας: εφαρμογές στην ψυχολογία και στην εκπαίδευση*. Αθήνα: Ελληνικά Ηλεκτρονικά Ακαδημαϊκά Συγγράμματα και βοηθήματα.

Κεσίδου, Α. (2008). Διαπολιτισμική εκπαίδευση: μια εισαγωγή. Στο Δ. Κ. Μαυροσκούφης (επιμ.). *Οδηγός επιμόρφωσης* (σσ. 21-36). Θεσσαλονίκη: ΥΠ.Ε.Π.Θ.

Λιάμπας, Τ., & Τουρτούρας, Χ. (2010). Διαπολιτισμικά Λύκεια Θεσσαλονίκης. *Το Βήμα των κοινωνικών επιστημών*, 15(57), 79-102.

Μαλιγκούδη, Χ. (2008). Βασικές αρχές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Στο Π. Ξωχέλλης (επιμ.). *Μεθοδολογικός οδηγός για τη χρήση των σχολικών βιβλίων του Γυμνασίου* (σσ. 57-60). Θεσσαλονίκη: ΥΠ.Ε.Π.Θ.

Μάμας, Χ. (2014). Συμπεριληπτική και διαπολιτισμική εκπαίδευση: δύο όψεις του ίδιου νομίσματος; (Μέρος Δεύτερο). Στο Χατζησωτηρίου, Χ. & Ξενοφώντος, Κ. (επιμ.), *Διαπολιτισμική Εκπαίδευση: προκλήσεις, παιδαγωγικές θεωρήσεις και εισηγήσεις* (σσ. 80-95). Καβάλα: Σαΐτα.

Mills, G. E., Gay, L.R., & Airasian, P. (2007). *Εκπαιδευτική έρευνα, ποσοτικές και ποιοτικές μέθοδοι – εφαρμογές*. Αθήνα: Προπομπός.

Μπαλίτα, Θ. (2014). *Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών: Το παράδειγμα του μείζονος προγράμματος επιμόρφωσης*. Αθήνα: Διάδραση.

Νικολάου, Γ. (2008). Εκπαιδευτικές πολιτικές διαχείρισης της πολιτισμικής ετερότητας στην Ελλάδα και στην Ευρώπη. Στο Δ. Κ. Μαυροσκούφης (επιμ.). *Οδηγός επιμόρφωσης* (σσ. 37-51). Θεσσαλονίκη: ΥΠ.Ε.Π.Θ.

Παλαιολόγου, Ν. (2012). Εισαγωγή της επιμελήτριας. Στο Banks, J. *Διαφορετικότητα και Εκπαίδευση στην Ιδιότητα του Πολίτη* (σσ. 13-23). Αθήνα: Πεδίο.

Parker, W. (2012). Διαφορετικότητα, παγκοσμιοποίηση και δημοκρατική εκπαίδευση. Δυνατότητες του αναλυτικού προγράμματος. Στο Banks, J. *Διαφορετικότητα και Εκπαίδευση στην Ιδιότητα του Πολίτη* (σσ. 643-679). Αθήνα: Πεδίο.

Παυλόπουλος, Β., Ντάλλα, Μ., Καλογήρου, Σ., Θεοδώρου, Ρ., Μαρκούση, Δ., & Μόττη-Στεφανίδη, Φ. (2009). Επιπολιτισμός και προσαρμογή μεταναστών εφήβων στο σχολικό πλαίσιο. *Ψυχολογία*, 16(3), 402-424.

Πουμπουρίδη, Π. (2019). *Αντιλήψεις εκπαιδευτικών για την ένταξη των μαθητών με μεταναστευτικό υπόβαθρο στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα*. Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία. Κόρινθος: Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.

Ρεβυθιάδου, Α. (2015). Πρόγραμμα «Εκπαίδευση Αλλοδαπών και Παλιννοστούντων Μαθητών» (κεφ. 5). Στο Σκούρτου, Ε. & Κούρτη-Καζούλλη, Β. (επιμ.), *Διγλωσσία και Διδασκαλία της Ελληνικής ως Δεύτερης Γλώσσας* (σσ.141-171). Αθήνα: Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα.

Σαΐτη, Α., & Σαΐτης, Χ. (2012). *Ο Διευθυντής στο σύγχρονο σχολείο*. Αθήνα

- Σαΐτη, Α., & Σαΐτης, Χ. (2012). *Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης*. Αθήνα
- Σγούρα, Α., & Μάνεσης, Ν., & Μητροπούλου, Φ. (2018). Διαπολιτισμική εκπαίδευση και κοινωνική ένταξη των παιδιών – προσφύγων: Αντιλήψεις εκπαιδευτικών. *Διάλογοι! Θεωρία και πράξη στις επιστήμες αγωγής και εκπαίδευσης*, 4, 108-129.
- Σκούρτου, Ε., Βρατσάλης, Κ., & Γκόβαρης, Χ. (2004). *Μετανάστευση στην Ελλάδα και Εκπαίδευση: Αποτίμηση της υπάρχουσας κατάστασης – Προκλήσεις και Προοπτικές βελτίωσης. Πρόγραμμα 5. Εμπειρογνομosύνη*. ΙΜΕΠΟ: Πανεπιστήμιο Αιγαίου
- Στασινός, Δ. (2016). *Η Ειδική Εκπαίδευση 2020 plus*. Αθήνα: Παπαζήση
- Συμεωνίδου, Σ. (2019). *Απόψεις εκπαιδευτικών για την ένταξη και εκπαίδευση νεομεταναστών – προσφύγων μαθητών με δυσκολίες μάθησης*. Διπλωματική εργασία. Φλώρινα: Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
- Σχίζα, Γ. (2014). Ποιότητα και ισότητα στην εκπαίδευση: ενισχύοντας το μορφωτικό Επίπεδο των παιδιών μεταναστευτικής προέλευσης. (Μέρος Δεύτερο). Στο Χατζησωτηρίου, Χ., & Ξενοφώντος, Κ. (επιμ.), *Διαπολιτισμική Εκπαίδευση: προκλήσεις, παιδαγωγικές θεωρήσεις και εισηγήσεις* (σσ. 112- 133). Καβάλα: Σαΐτα.
- Τσάκωνα, Β. (2014). Αγγλικά, αλβανικά ή ρώσικα; Η διδασκαλία των γλωσσών καταγωγής στο σχολείο. (Μέρος Γ). Στο Χατζησωτηρίου, Χ., & Ξενοφώντος, Κ. (επιμ.), *Διαπολιτισμική Εκπαίδευση: προκλήσεις, παιδαγωγικές θεωρήσεις και εισηγήσεις* (σσ. 198-218). Καβάλα: Σαΐτα.
- Τσιρώνη, Ε. (2017). *Ξενοφοβία - Ρατσισμός και Εκπαίδευση: Απόψεις γονέων μαθητών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης*. Διπλωματική εργασία. Ιωάννινα: Σχολή Επιστημών Αγωγής.
- Χατζηαγγελή, Μ., Κωστή, Α., Χατζησωτηρίου, Χ., & Αγγελίδης, Π. (2019). Η συμπεριληπτικότητα της διαπολιτισμικότητας: Πρακτικές απάμβλυνσης της περιθωριοποίησης των αλλοδαπών και παλιννοστούντων παιδιών (κεφ.16). Στο Αγγελίδης Π. (επιμ.) *Παιδαγωγικές της Συμπερίληψης*, (σσ. 391-412).

Χατζησωτηρίου, Χ. (2010). Εδραιώνοντας τη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση: Από το διαπολιτισμικό κράτος προς το διαπολιτισμικό σχολείο. *Δελτίο Εκπαιδευτικού Ομίλου Κύπρου*, 11, 6-7.

Χατζησωτηρίου, Χ. (2019). «Έρχοντας προς τη διαπολιτισμικότητα: Από τη μονοπολιτισμική πολιτική στο συμπεριληπτικό σχολείο (κεφ.14). Στο Αγγελίδης Π. (επιμ.) *Παιδαγωγικές της Συμπερίληψης*, (σσ. 345-367).

Χατζησωτηρίου, Χ., & Ξενοφώντος, Κ. (2014). Η διαπολιτισμική εκπαίδευση στο κυπριακό συγκείμενο: πολιτικές, προκλήσεις και εισηγήσεις. (Μέρος Πρώτο). Στο Χατζησωτηρίου, Χ., & Ξενοφώντος, Κ. (επιμ.), *Διαπολιτισμική Εκπαίδευση: προκλήσεις, παιδαγωγικές θεωρήσεις και εισηγήσεις* (σσ. 59-76). Καβάλα: Σαΐτα.

https://www.sev.org.gr/Uploads/Documents/Brain_Drain_executive_summary.pdf

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Catarci, M. (2013). Interculturalism in Italian primary schools with a high concentration of immigrant students. *Intercultural Education*, 24(5), 456-475.

Coulby, D. (2006). Intercultural Education: Theory and Practice. *Intercultural Education*, 17 (3), 245-257.

Diaz-Strong, D., & Ybarra, M. (2016). Disparities in high school completion among Latinos: The role of the age-at-arrival and immigration status. *Children and Youth Services Review*, 71, 282–289.

Fischer, M. (2010). Immigrant educational outcomes in new destinations: An exploration of high school attrition. *Social Science Research*, 39, 627–641.

Franquiz, M., & Salinas, C. (2011). Newcomers to U.S.: Developing Historical Thinking Among Latino Immigrant Students in a central Texas High School. *Bilingual Research Journal*, 34, 58-75.

Giavrimis, P., Konstantinou, E., & Hatzichristou, C. (2010). Dimensions of immigrant students' adaptation in the Greek schools: self-concept and coping strategies. *Intercultural Education*, 14(4), 423-434.

He, Y. Bettez, S.C., & Levin, B. (2017). Imagined Community of Education: Voices from Refugees and Immigrants. *Urban Education*, 52(8), 957–985.

Hope, J. (2008). One Day We Had to Run’’: The Development of the Refugee Identity in Children’s Literature and its Function in Education. *Children’s Literature in Education*. 39, 295–304.

Isik-Ercan, Z. (2012). In Pursuit of a New Perspective in the Education of Children of the Refugees: Advocacy for the “Family”. *Educational Sciences: Theory & Practice*, Special Issue, 3025-3038.

Koehler, C., & Schneider, J. (2019). Young Refugees in education: the particular challenges of school systems in Europe. *Comparative migration studies*, 7(28), 1-20

Markou, G. (1993). Intercultural Education in Multicultural Greece. *European Journal of Intercultural Studies*, 4 (3), 32-43.

McCloud, J. (2015). “Just Like Me”: How Immigrant Students Experience a U.S. High School. *The High School Journal*, 98(3), 262-282.

Mendenhall, M., Bartlett, L., & Ghaffar-Kucher, A. (2017). “If You Need Help, They are Always There For Us”: Education for Refugees in an International High School in NYC. *Urban Rev*, 49, 1-25.

Motti- Stefanidi, F., Pavlopoulos, V., Obradovic, J., & Masten, A.S. (2008). Acculturation and adaptation of immigrant adolescents in Greek urban schools. *International Journal of Psychology*, 43(1), 45-58.

Motti – Stefanidi, F., Pavlopoulos, V., Obradovic, J., Dalla, M., Takis, N., Papathanassiou, A., & Masten, A. S., (2008). Immigration as a risk factor for adolescent adaptation in Greek urban schools. *European Journal of Developmental Psychology*, 5:2, 235- 261.

Motti- Stefanidi, F., Asendorpf, J., & Masten, A.S. (2012). The adaptation and well-being of adolescent immigrants in Greek schools: A multilevel, longitudinal study of risks and resources. *Development and Psychopathology*, 24, 451–473.

Palaiologou, N. (2011). The modern intercultural persona and civitas: tracing the path back to the ancient Greek Demoi. *Intercultural Education*, 22(4), 263–275

Paleologou, N. (2004). Intercultural education and practice in Greece: Needs for bilingual intercultural programmes. *Intercultural Education*, 13 (3), 317-329.

Paleologou, N. (2007). School Adjustment Difficulties of immigrant children in Greece. *Intercultural Education*, 18(2), 99-110.

Palaiologou, N., & Faas, D. (2012). How 'intercultural' is education in Greece? Insights from policymakers and educators. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, 42(4), 563-584.

Parthenis, C. (2010). Inclusion of Repatriated Greek and Foreign Immigrant Students in School Education': a possible good practice for intercultural inclusion. *Intercultural Education*, 21(4), 395-403.

Perreira, K., Harris, K., & Lee, D. (2006). Making it in America: High School completion by immigrant and native youth. *Demography*, 43(3), 511-536.

Rosenblum, S., Goldblatt, H., & Moin, V. (2008). The Hidden dropout Phenomenon among Immigrant High-school Students. The case of Ethiopian Adolescents in Israel – a pilot study. *School Psychology International*, 29(1), 105-127.

Salinas, C. (2009). Educating Late Arrival High School Immigrant Students: A Call for a more Democratic Curriculum. *Multicultural Perspectives*, 8(1), 20-27.

Stiefel, L., Schwartz, A., & Conger, D. (2010). Age of entry and the high school performance of immigrant youth. *Journal of Urban Economics*, 67, 303–314.

Stritikus, T., & Nguyen, D. (2010). Universalist and Differentialist Approaches to Instruction for High- school – age immigrants: Tensions in Practice and Policy. *Bilingual Research journal*, 33:3, 329-345.

The UN Refugee Agency (UNHCR) (2016), *Global Trends 2015*, Retrieved from <http://www.unhcr.org/media-global-trends-2015.html>

Theodorou, E. (2010). Children at our school are integrated. No one sticks out': Greek - Cypriot teachers' perceptions of integration of immigrant children in Cyprus. *International Journal of Qualitative Studies in Education*, 24(4), 501–520.

Yohani, S. (2013). Educational Cultural Brokers and the School Adaptation of Refugee Children and Families: Challenges and Opportunities. *Int. Migration & Integration*, 14, 61–79.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

	ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ	
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ	ΑΞΙΟΝΕΣ	ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ
ΠΡΟΦΙΛ		<ol style="list-style-type: none">1. Ποιες είναι οι σπουδές σας;2. Ποια είναι η ειδικότητά σας;3. Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;4. Είστε διευθυντής/ διευθύντρια σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;5. Διδάξατε ποτέ σε νέο-μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;6. Έχετε στο σχολείο σας μαθητές πρόσφυγες ή νέο-μετανάστες;
Πώς νοηματοδοτούνται οι όροι: νέο-μετανάστες/ πρόσφυγες;	Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα	<ol style="list-style-type: none">1. Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;2. Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;3. Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;
Ποιες εκπαιδευτικές πρακτικές μπορούν να υιοθετηθούν για να επιτευχθεί η σχολική ένταξη νέο-μεταναστών/ προσφύγων μαθητών;	Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης νέο-μεταναστών/ προσφύγων.	<ol style="list-style-type: none">1. Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;2. Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

		<p>3. Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών, αυτών;</p> <p>4. Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;</p>
<p>Με ποιον τρόπο μπορούν να ξεπεραστούν οι κρίσεις που πιθανόν ανακύψουν λόγω της ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;</p>	<p>Διαχείριση κρίσεων λόγω της ένταξης νέο-μεταναστών/ προσφύγων μαθητών.</p>	<p>1. Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας μονάδα;</p> <p>2. Ποια πιστεύετε ότι είναι η συμβολή των εκπαιδευτικών στην ένταξη των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;</p> <p>3. Με ποιον τρόπο θα προσπαθούσατε να πείσετε εκπαιδευτικούς που θα αρνούσαν να συμμετάσχουν σε κάτι τέτοιο;</p> <p>4. Με ποιον τρόπο θα αντιμετωπίζατε τις αντιδράσεις των γηγενών μαθητών και των γονέων τους;</p> <p>5. Πιστεύετε πως η συμμετοχή των γονέων νέο-μεταναστών/ προσφύγων στις δραστηριότητες του σχολείου μπορούν να καταστήσουν πιο ομαλή την ένταξη των παιδιών τους σ' αυτό;</p>
<p>Ποιες είναι οι επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών ώστε να αντεπεξέλθουν στις ανάγκες των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;</p>	<p>Επιμόρφωση εκπαιδευτικών</p>	<p>1. Η διδασκαλία των μαθητών αυτών πιστεύετε ότι πρέπει να γίνει από εξειδικευμένο προσωπικό ή από τους εκπαιδευτικούς της σχολικής σας μονάδας;</p>

		2. Θεωρείτε πως οι διευθυντές χρειάζονται επιμόρφωση ίδια με τους εκπαιδευτικούς ή διαφορετική;
--	--	---

	ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΥΣ	
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ	ΑΞΟΝΕΣ	ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ
ΠΡΟΦΙΛ		<ol style="list-style-type: none"> 1. Ποιες είναι οι σπουδές σας; 2. Ποια είναι η ειδικότητά σας; 3. Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας; 4. Εργάζεστε σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο; 5. Διδάξατε ποτέ σε νέο-μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;
Πώς νοηματοδοτούνται οι όροι: νέο-μετανάστες/ πρόσφυγες;	Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο- μετανάστη/ πρόσφυγα	<ol style="list-style-type: none"> 1. Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη; 2. Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα; 3. Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;
Ποιες εκπαιδευτικές πρακτικές μπορούν να υιοθετηθούν για να επιτευχθεί η σχολική ένταξη νέο-μεταναστών/ προσφύγων μαθητών;	Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης νέο-μεταναστών/ προσφύγων.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση; 2. Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών; 3. Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών; 4. Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια

		προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;
Με ποιον τρόπο μπορούν να ξεπεραστούν οι κρίσεις που πιθανόν ανακύψουν λόγω της ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;	Διαχείριση κρίσεων λόγω της ένταξης νέο-μεταναστών/ προσφύγων μαθητών.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας τάξη; 2. Ποιος πιστεύετε πως είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην καταπολέμηση στερεοτύπων και προκαταλήψεων; 3. Θεωρείτε πως η καλλιέργεια διαπολιτισμικής επικοινωνίας μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση πιθανών τάσεων ξενοφοβίας από τους γηγενείς γονείς και μαθητές;
Ποιες είναι οι επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών ώστε να αντεπεξέλθουν στις ανάγκες των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;	Επιμόρφωση εκπαιδευτικών	<ol style="list-style-type: none"> 1. Πιστεύετε ότι είστε προετοιμασμένοι ικανοποιητικά για να αναλάβετε την ένταξη των μαθητών αυτών; 2. Πιστεύετε ότι είναι απαραίτητη η επιμόρφωσή σας; 3. Πώς θα την προτιμούσατε; 4. Ποιοι φορείς πιστεύετε ότι πρέπει να αναλάβουν την επιμόρφωση αυτή; 5. Με ποιον τρόπο και σε ποια συχνότητα θεωρείτε ότι πρέπει να γίνεται αυτή η επιμόρφωση;

Έντυπο συναίνεσης

Θέμα: «Ένταξη νεομεταναστών – προσφύγων μαθητών σε σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης: απόψεις Διευθυντών και εκπαιδευτικών»

Ημερομηνία.....

Ώρα.....

Τόπος.....

Η συγκεκριμένη έρευνα γίνεται στο πλαίσιο της εκπόνησης μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας του προγράμματος «Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης - Εκπαιδευτική Ηγεσία» του Παιδαγωγικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.

Σκοπός της μελέτης είναι να ερευνήσει τις απόψεις των Διευθυντών και των εκπαιδευτικών της περιοχής της Εορδαίας (Κοζάνης) σχετικά με την ομαλή ένταξη των νέο-μεταναστών και προσφύγων μαθητών σε σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Συμμετέχοντες και συμμετέχουσες στην έρευνα είναι εκπαιδευτικοί και διευθυντές που υπηρετούν σε δημόσια σχολεία στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο δήμο Εορδαίας. Πηγή των δεδομένων είναι ημιδομημένη συνέντευξη. Τα ευρήματα που θα προκύψουν θα χρησιμοποιηθούν εμπιστευτικά και αποκλειστικά για το σκοπό της μελέτης, ενώ θα προστατευτεί απόλυτα η ανωνυμία των συμμετεχόντων συμμετεχουσών.

Συναινώ στην πραγματοποίηση της συνέντευξης.

Ονοματεπώνυμο

ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΕΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Διευθυντές

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 1^Η

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Έχω σπουδάσει στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, το πρώτο μου πτυχίο και έχω κάνει Μεταπτυχιακές σπουδές στην Εκπαίδευση στο Ανοιχτό Πανεπιστήμιο και είμαι κάτοχος του lower στα αγγλικά.

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Η ειδικότητά μου είμαι ΠΕ11, Φυσικής Αγωγής.

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

Τα έτη υπηρεσίας μου είναι 28 και κάτι, αυτή τη στιγμή.

Είστε διευθυντής/ διευθύντρια σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Είμαι Διευθυντής σε Γυμνάσιο. Έχω διδάξει, από το 1990, που ξεκίνησα ως αναπληρωτής, έχω διδάξει και στα δημοτικά όπου και διορίστηκα. Αργότερα πήρα μετάταξη στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και έχω διδάξει και σε Γυμνάσια και σε ΕΠΑΛ και από το 2001 και μετέπειτα ήμουν σε Γενικό Λύκειο. Οπότε γνωρίζω τη δομή και του γυμνασίου και του Λυκείου και τον τρόπο λειτουργίας και διδασκαλίας.

Διδάξατε ποτέ σε νέο- μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Όταν λέμε νέο-μετανάστες εννοούμε για αυτούς που έρχονται τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας; Δεν εννοούμε τους παλαιότερους μετανάστες από την Αλβανία;

Ναι, ναι. Ακριβώς όπως το σκέφτεστε.

Η μόνη περίπτωση που είχαμε εεεε και είχα την ευκαιρία να διδάξω, ήταν όταν ήμουν στο Λύκειο, κάποια παιδιά που είχαν σχέση με τη Βενεζουέλα. Ένας από τους δύο γονείς ήταν Έλληνας και ήξερε ελληνικά, αλλά τα παιδιά δε μιλούσαν ελληνικά. Αλλά εεεε αυτοί όμως είχανε και την ελληνική συνείδηση εεεεε ιθαγένεια και όλα αυτά. Εεεε δε νομίζω ότι σχετίζονται, έτσι όπως το θέτετε εδώ, ως νέο-μετανάστες και πρόσφυγες εεε επειδή είχαν και ένα γονιό Έλληνα. Οι γονείς ήρθαν εδώ και εγκλιματίστηκαν αμέσως εεεε γιατί είχαν και συγγενείς εδώ στην Ελλάδα, παππούδες εεε κτλ που ζούνε,

οι οποίοι εεεε τους έχουνε κατά κάποιο τρόπο αναλάβει αυτοί εεε να τους εντάξουνε στη δικιά μας κουλτούρα και να μάθουν την ελληνική γλώσσα. Ενώ σε άλλες δομές εεεε πιστεύω πρέπει να υπάρχει κάτι οργανωμένο για να μάθει κάποια στιγμή τη γλώσσα.

Έχετε στο σχολείο σας μαθητές πρόσφυγες ή νέο-μετανάστες;

Στο δικό μας σχολείο. Αυτό που βρίσκομαι αυτή τη στιγμή και είμαι Διευθυντής, δεν έχουμε. Όχι.

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Εεεε εγώ την έννοια του πρόσφυγα εεεε την αντιλαμβάνομαι ως ένα άτομο εεεε το οποίο, στην ουσία, αναγκάζεται να αφήσει εεεε ας πούμε την εστία του εεεε τον τόπο που μένει ξεριζώνεται κατά κάποιο τρόπο εεε για διάφορους λόγους εεε είτε γιατί υπάρχουνε οι διωγμοί, υπάρχουνε φυλετικές διακρίσεις εεε και μπορεί να υπάρχουν και πόλεμοι και αυτό που τον αναγκάζει είναι ίσως η ίδια η απειλή απέναντι στη ζωή του. Οπότε είναι μια αναγκαστική κατά τη γνώμη μου εεεε εγκατάλειψη της περιοχής στην οποία ζει γιατί αλλιώς θα πεθάνει. Ενώ ο νέο-μετανάστης εεεε το αντιλαμβάνομαι ως μια περίπτωση πλέον στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης όπου μετακινείται από τη μια περιοχή στην άλλη όχι τόσο εξωθούμενος από εεεεε συνθήκες κινδύνου ή από συνθήκες εξαθλίωσης και φτώχειας. Ίσως, αναζήτησης του καλύτερου. Γιατί πιστεύω ότι οι πιο πολλοί από αυτούς που προβάλλονται και μέσα από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης εεεε στην ουσία θέλουν να φύγουν και να πάνε σε χώρες που έχουν συγγενείς τους. Άρα, έχουν όλοι κινητό, μπορούν όλοι να μπουν στο internet εεεεε βλέπουν τον τρόπο ζωής συγγενών τους και μπορούν τώρα να κρίνουν και να επιδιώξουν το να μετοικήσουν σε μια άλλη χώρα γιατί εκεί θα ζήσουν καλύτερα ή θα έχουν μια καλύτερη εμπειρία. Θα ζήσουν δηλαδή με έναν καλύτερο τρόπο ζωής. Αφήνουν τις χώρες τους στην Αφρική, Πακιστάν, Αφγανιστάν εεε ξέρω γω, δεν έχουν αυτά τα στοιχεία.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Στη χώρα μας ή γενικότερα στον κόσμο πως είναι η κατάστασή τους;

Εε ας επικεντρωθούμε καλύτερα στη χώρα μας.

Ναι είναι αυτό που είπαμε. Αυτοί για να διανύσουν τόσα πολλά χιλιόμετρα εεεε και να ρισκάρουν τη ζωή τους εεεε πιστεύω ότι εεεε δεν είναι το κίνητρό τους ότι θέλουνε εεεε ναααα να βγουν εεε να ξεφύγουν από τη φτώχεια και την ανέχεια. Εεεε πιστεύω ότι βρίσκονται σε μια Α κατάσταση και επιδιώκουν το καλύτερο. Άρα εδώ στην Ελλάδα που έρχονται εεε πιθανόν έρχονται εεεεε έχοντας ας πούμε λεφτά. Έχουν κάποια λεφτά που μπορεί να είχαν μαζί τους εεεε μπορεί να παίρνουνε ας πούμε από κάποιες δομές διεθνείς όπως είναι ο ΟΗΕ, να παίρνουνε κάποιο επίδομα. Οπότε θεωρώ ότι δεν είναι κατάσταση που να μην πηγαίνουνε προς το καλύτερο μέσα από μια δύσκολη διαδρομή αλλά ενδεχομένως έχουνε κι αυτοί ορισμένες εεε έτσι εεε ορισμένα εφόδια και δεν είναι τόσο δυσκολεμένοι οικονομικά έτσι ώστε να φύγουνε και να έρθουν στη χώρα μας έστω και σαν σταθμό μεταβατικό. Αυτό ισχύει για τους νέο-μετανάστες. Δηλαδή πιστεύω ότι είναι σε καλύτερη μοίρα με κάποιον ας πούμε που είναι πρόσφυγας ή με κάποιον που αναγκάζεται να φύγει από ένα μέρος. Δηλαδή, είναι μια ηθελημένη κίνηση την οποία εεεε κι αυτοί επενδύουν πάνω σε αυτό οικονομικά εεε και πιστεύουν ότι θα φτάσουν κάποια στιγμή εκεί που θέλουν εεε στην Κεντρική Ευρώπη.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Εεε στο δικό μας το σχολείο δεν υπάρχουν. Εεεε τώρα δεν ξέρω. Στη περιοχή της Κοζάνης υπήρχαν κάποια παιδιά εεε νέο-μεταναστών εεεε προσφυγόπουλα τα οποία ήταν ασυνόδευτα. Εεεε τα οποία δεν ξέρω ας πούμε εεεε σε τι εεε πώς εντάχθηκαν στο σχολείο εεεε με τι είδους δομή εεεε μπορεί να εεεε να προσπάθησαν ξέρω γω να τους εντάξουν εεε να τους εκπαιδεύσουν σε κάτι. Εεεεε μετά είχα ακούσει ότι κάποια παιδιά είχανε εεεε είχανε γραφτεί και πάλι ασυνόδευτα στα Τεχνικά Λύκεια, πιθανόν για να σπουδάσουν εκεί εεεε να φοιτήσουν εκεί. Εεεε και στο Γυμνάσιο Πενταλόφου εεε και κει είχαν έρθει πάλι κάποια παιδιά ασυνόδευτα τα οποία ούτε καν μπήκανε στο σχολείο. Απλά σαν δομή ξεχωριστή στην οποία βρίσκονται πολλοί έτσι πρόσφυγες και απλά είναι ένας τρόπος πως σιγά σιγά αυτά τα παιδιά προωθούνται προς το σχολείο. Άρα, πιστεύω ότι είναι πολύ νωπό για να πούμε πως αυτά τα παιδιά γίνεται μια προσπάθεια συντονισμένη από την πολιτεία, να ενταχθούν στο ελληνικό σχολείο.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση θεωρώ εεεε ότι αν το πάρουμε από το δημοτικό εεεε θεωρώ ότι όπως τότε με τους Αλβανούς εεεε επειδή μπήκαν τα παιδιά τους στο σχολείο από τις πολύ μικρές τάξεις, μπόρεσαν τα παιδιά τους να ενταχθούν στο Γυμνάσιο και

το Λύκειο και να μη διαφέρουν από τα ελληνόπουλα. εεεε αν μιλάμε για Δευτεροβάθμια, ίσως εκεί το Γυμνάσιο μπορεί να παίζει έναν ωραίο θύλακα και έναν ας πούμε τρόπο ένταξης αυτών των παιδιών σε πολύ βασικά πράγματα, δηλαδή να μάθουν την ελληνική γλώσσα, να έχουν δηλαδή ένα δικό τους τμήμα ένταξης εεεεε και για το Λύκειο εεεε είναι δύσκολο. Γιατί ας πούμε πως θα φτάσει κάποιος εκεί πέρα χωρίς να έχει τελειώσει το Γυμνάσιο; Ίσως εεε αν είναι κάποιος 16 εεε 17 χρονών, ίσως στα τεχνικά λύκεια εεεε στα ΕΠΑΛ ίσως μπορεί να φοιτήσει κυρίως για να αποκτήσει εεεε ορισμένες τεχνικές δεξιότητες που να μπορέσουν να τον βοηθήσουν να ασκήσει ένα επάγγελμα και να ενταχθεί στην κοινωνία, εδώ πέρα. Στην αγορά εργασίας.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Εεεε πιστεύω ότι περισσότερο αποτελεσματικές θα ήτανε εεεε οι συνεργατικές έτσι μέθοδοι διδασκαλίας. Εεεε θα το έβαζα σε δύο κύκλους. Έναν κύκλο εεεε για να μπορέσουν τα παιδιά αυτά να ενταχθούν στο ελληνικό σχολείο και να μην αισθάνονται και αυτά πειθωριοποιημένα εεεε θα πρέπει να γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα, οπότε να γίνει ένας κύκλος στον οποίο να μάθουνε με κάποιον τρόπο τα ελληνικά εεεε τα βασικά στοιχεία ας πούμε προκειμένου να επικοινωνούν εεεεε και μετέπειτα πιστεύω ότι αν μάθουν τη γλώσσα θα μπορούνε να υπάρχει ένα τμήμα ένταξης εεε και παράλληλα, έτσι όπως το σκέφτομαι δηλαδή, εεεε παράλληλα θα μπορούνε εεε σε κάποια μαθήματα που δεν είναι εεεε τόσο απαιτητικό ας πούμε όπως είναι ξέρω γω τα αρχαία, όπως είναι ξέρω γω η ιστορία εεεεε σε κάποια μαθήματα όπως είναι η φυσική αγωγή εεεε που τα παιδιά εκεί κάλλιστα μέσα από το μάθημα εεεεε όπως είναι η μουσική εεεε τα καλλιτεχνικά. Εεεε αν υπάρχουν κάποια προγράμματα τα παιδιά θα μπορούν να ενταχθούν έτσι σε κάποιες ομάδες και εεεε μέσα από τις δραστηριότητες που θα κάνουνε εεεεε να μπορέσουν να ενταχθούν εεε και να έρθουν σε επαφή και με τα υπόλοιπα τα παιδιά. Άρα θεωρώ ότι η συνεργατική μέθοδος να επιλεγεί ίσως εεεε σε κάποια μαθήματα.....εκεί που ο καθηγητής μπορεί να δώσει αρμοδιότητες εεε μπορεί να δώσει εργασίες μέσα στην τάξη ομαδικές, εεεε μπορεί να κάνει δραστηριότητες μέσα στην τάξη ή σε κάποιο άλλο χώρο μαζί και με τα υπόλοιπα παιδιά του σχολείου.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών αυτών;

Οι μαθητές αυτοί έρχονται χωρίς να ξέρουν καθόλου ελληνικά. Εεεε και επειδή αυτοί διαμένουν σε δομές εεεε όπου είναι μεταξύ τους εκεί εεεε δημιουργούν ας πούμε ένα είδος γκέτο θεωρώ ότι είναι πάρα πολύ δύσκολο από τη στιγμή που έχουνε εεεε ένα έτσι επίδομα εεε και τη στιγμή που το κράτος φροντίζει τη σίτισή τους ή οτιδήποτε άλλο εεεε είναι πολύ δύσκολο να ρθύνε σε επαφή με τον κεντρικό πληθυσμό και να μάθουνε τη γλώσσα. Εεεε αν δε βγούνε έξω στην αγορά εργασίας, αν δεν κάνουν κάτι εεεε είναι λίγο δύσκολο να ενταχθούν και να μάθουν τη γλώσσα. Γι' αυτό πιστεύω ότι πρωταρχικό είναι εεεε η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Τώρα θα 'ναι πάνω στη μητρική τους γλώσσα και με βάση αυτή, σαν δεύτερη γλώσσα θα μάθουν ελληνικά; Θα είναι με βάση τα αγγλικά; Εεεε δεν ξέρω το προφίλ αυτών των παιδιών και των προσφύγων εεεε αυτών των ανθρώπων εεεε ποιο ήταν το εκπαιδευτικό τους σύστημα και τι είδους γνώσεις έχουνε. Δηλαδή, αν ξέρουν τα αγγλικά θα μπορούσαν ίσως πιο εύκολα να διδάχτούν εεεε να αξιοποιήσουν και τα αγγλικά ίσως εεεε εναλλακτικά. Αν ξέρουν αγγλικά εεεε θα μπορούσαν να επικοινωνήσουν και με τα ελληνόπουλα που σχεδόν όλα έχουν τελειώσει τα αγγλικά στο Γυμνάσιο. Εεεε να είναι δηλαδή ενδιάμεση γλώσσα η αγγλική. Γιατί αλλιώς θα χρειαστεί εεεε βιβλία θα χρειαστεί εεεε ξέρω γω εκπαιδευτικό προσωπικό εεεε που σαν μεταφραστές θα μπορούσε ας πούμε να διδάξει εεεεε τη γλώσσα των Σομαλών στα ελληνικά ή να διδάξει εεεεε αυτό είναι πάρα πολύ δύσκολο. Εεεε δηλαδή αυτό δε συμβαίνει ούτε στο Ευρωκοινοβούλιο εεεε να μπορούν εεεε σε όλες τις γλώσσες να μεταφραστούν κάποιες ομιλίες.....

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Απ' ότι έχω υπόψη μου και για το Λύκειο εεεε και για το Γυμνάσιο εεεε δεν υπάρχουν κάποιο βιβλία τα οποία να προσφέρονται και να είναι περισσότερο εεεεε με κάποιες εικόνες εεεεε να 'ναι εεεεε να έχουν ας πούμε κάποιες λέξεις στη γλώσσα τους ή στα αγγλικά και να μπορούν ξέρω γω να μιλήσουν στα ελληνικά; Εεεε τώρα κάποια βιβλία ή κάποια προγράμματα όπως είναι το Erasmus ή κάτι άλλο εεεεε αυτά απευθύνονται στα ελληνόπουλα έτσι ώστε να αποκτήσουν μια πιο ανεκτική έτσι εεεεε συνείδηση απέναντι στην πολιπολιτισμικότητα εεεεε και σ' αυτό που συμβαίνει στον παγκόσμιο

χάρτη. Όλες αυτές οι μετακινήσεις που γίνονται εεεε και ότι είμαστε πλέον όλοι «πολίτες του κόσμου» εεεε και δεν είμαστε πολίτες μιας μόνο πόλης στην οποία ζούμε.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας μονάδα;

Εεεε αυτό είναι ένα εεεε έτσι πολύ δύσκολο ζήτημα το οποίο θα πρέπει να τοοοο εεεε αναλύσουμε σε κατηγορίες. Δηλαδή, αν πούμε ότι αύριο το πρωί εεεε έρχονται ας πούμε στην περιοχή και μένουν σε μια δομή, σ' ένα ξενοδοχείο ή σ' έναν καταυλισμό μένουνε τέτοιου είδους παιδιά και μετά από δέκα μέρες πάνε στο σχολείο, θεωρώ ότι είναι πάρα πολύ δύσκολο αυτά τα παιδιά εεεε θα δημιουργηθούνε προβλήματα εεεε ίσως εε εντάσεις με αυτά τα παιδιά, εεεε θα δημιουργηθούνε προβλήματα περιθωριοποίησης και συγκρούσεων αν δε γίνει μια συλλογική εεε προσπάθεια από διάφορους άλλους φορείς εεεε έτσι ώστε αυτά τα παιδιά να ενταχθούν ομαλά. Εεε δηλαδή, αν γίνει κάτι εεε που θα γίνει έτσι με έναν τρόπο πολύ γρήγορα, εεε θεωρώ ότι θα δημιουργήσει πολλά προβλήματα και στα ίδια τα παιδιά τα οποία θα προσπαθήσουν να ενταχθούν αλλά και στους μαθητές του σχολείου που και αυτοί θα είναι δύσκολο εεεε μ' ένα μάτι ξеноφοβίας πιθανόν θα τα δουν αυτά τα παιδιά.

Οι δυσκολίες λέτε θα είναι μόνο μεταξύ των μαθητών;

Πιστεύω δυσκολίες θα υπάρχουνε πάρα πολλές και με τους γονείς και με τους μαθητές. Εεε γιατί αυτοί οι άνθρωποι, οι πρόσφυγες και οι νέο-μετανάστες θα πρέπει να λύσουνε εεε πρώτα μέσα από την πολιτεία και μέσα εεεε από συγκεκριμένους φορείς εεε να λύσουνε πάρα πολλά προβλήματα εεεε όπως εεεε για παράδειγμα ότι θα πρέπει να 'ρθουν σχολείο και θα πρέπει να έχουν λυθεί διάφορα ζητήματα. Δηλαδή, ένα παιδάκι στο δημοτικό το δεχόμαστε γιατί έχει κάνει όλα τα εμβόλια και ένα άλλο δε μπορούμε να το πάρουμε από μια δομή στη Μυτιλήνη και να το φέρουμε εδώ στην περιοχή και να ενταχθεί αμέσως. Θα πρέπει να υπάρχει μια συλλογική προσπάθεια και από φορείς εεεε ψυχολόγους, υγειονομικούς εεεεε κοινωνικούς λειτουργούς ώστε τα παιδιά δημιουργώντας κάποιους χώρους μέσα στη δομή φιλοξενίας να προετοιμαστούν σιγά σιγά, μαθαίνοντας και την ελληνική γλώσσα να μπορέσουν να περάσουν πιο ομαλά και αποδεκτά στο εεεε στο ελληνικό σχολείο.

Ποια πιστεύετε ότι είναι η συμβολή των εκπαιδευτικών στην ένταξη των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Το σχολείο είναι εεεε το μεγάλο χωνευτήρι. Δηλαδή, εεεε εκεί πέρα τα παιδιά μπορούν μέσα από τη διδασκαλία και μέσα από τον τρόπο που λειτουργούμε στη δια ζώσης διδασκαλία να ενταχθούν σε ομάδες εεεε να κοινωνικοποιηθούν, οπότε εεεεε ο εκπαιδευτικός στην ουσία είναι η ψυχή του εεεεε όλου αυτού του εγχειρήματος εεεε στην εκπαίδευση και αυτός ο οποίος μπορεί όλα αυτά τα παιδιά να τα βοηθήσει, έτσι ώστε ας πούμε να τα δώσει το χώρο τους, να τα προστατέψει από τυχόν έτσι συμπεριφορές προκλητικές των άλλων, απαξιωτικές και ναααααα αντιμετωπίσει φαινόμενα περιθωριοποίησης εεεεε να προσπαθήσει να τα εντάξει έτσι πιο ομαλά στην κοινωνία. Και να τα κοινωνικοποιήσει κυρίως μαζί με τους άλλους συμμαθητές.

Με ποιον τρόπο θα προσπαθούσατε να πείσετε εκπαιδευτικούς που θα αρνούσαν να συμμετάσχουν σε κάτι τέτοιο;

Πιστεύω ότι η πλειονότητα των εεεε καμιά φορά έτσι και από συζητήσεις που μπορεί να γίνονται στο Σύλλογο, σε έναν χρόνο ανύποπτο, εεεε πιστεύω ότι η πλειονότητα των εκπαιδευτικών, όπως και οι περισσότεροι Έλληνες, έχουμε μέσα μας το φιλότιμο, έχουμε στο DNA την προσφυγιά, οπότε θα το βλέπανε με συγκατάβαση οι πιο πολλοί ή τουλάχιστον δε θα ήταν αρνητικοί. Εεεε τώρα για κάποιους που πιθανόν θα ήταν αρνητικοί, εκεί θα μπορούσαμε να τους πούμε ότι στο κάτω κάτω πρέπει να δώσουνε σ' αυτά τα παιδιά μια ευκαιρία εεεε και θα δείξουν και οι ίδιοι οι μαθητές αν θα πάρουν αυτή την ευκαιρία, αν θα πάνε παρακάτω ή αν θα δημιουργήσουν προβλήματα, συγκρούσεις. Αν πάλι ήταν τελείως αρνητικοί σε μια περίπτωση που το σχολείο θα οριζόταν να δεχτεί τέτοιου είδους παιδιά, θα τους έλεγα ότι αυτό είναι απόφαση της Διεύθυνσης ή της Περιφέρειας και αν θέλουν να παραπονεθούν με κάποιο τρόπο θα μπορούν να το κάνουν προς τα εκεί.

Με ποιον τρόπο θα αντιμετωπίζατε τις αντιδράσεις των γηγενών μαθητών και των γονέων τους;

Μπορεί να υπάρξουν τέτοιες αντιδράσεις. Σίγουρα, σίγουρα. Γιατί και ο Έλληνας γονέας αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα οικονομικά, εεεεε βλέπουμε κι εμείς στο σχολείο πολλά παιδιά που είναι παραμελημένα και εεεε όταν υπάρχουν τέτοιου είδους προβλήματα είτε οικογενειακά είτε οικονομικά εεεεε πολύ εύκολα μπορεί κάποιος να ξεσπάσει σε κάποιον άλλο τομέα εεεε γιατί θεωρεί ότι θα ρθει ο ξένος, θα του πάρει τη

δουλειά ή γιατί να εεεε υπάρχει ας πούμε η ξενοφοβία η οποία μπορεί σ' ένα κομμάτι των γονέων να βγει. Εεε απ' ότι είχα ακούσει εεε στην Αιανή που είχαν φέρει κάποια παιδιά εεε υπήρχαν έντονες αντιδράσεις. Και το περασμένο καλοκαίρι είχα διαβάσει κάπου είχαν δημιουργηθεί εεεε είχαν γίνει συγκρούσεις μεταξύ των παιδιών αυτών και των παιδιών της Αιανής. Οπότε αυτό είναι ένα κομμάτι με τους γονείς εεε το οποίο για να το διαχειριστείς εεεε το μόνο που μπορείς να τους πεις σαν κάποια επιχειρήματα είναι ότι τα παιδιά τους εεεε και κάποιοι συγγενείς και φίλοι τους πήγανε και αυτοί στη Γερμανία ζητώντας δουλειά παλιότερα εεε ή στην Αυστραλία ή στην Αμερική εεεε και αυτοί ένδεχομένως εκεί πέρα να μην ήταν αποδεκτοί και να έχουν την ετικέτα του εμιγκρέ και θα πρέπει να πηγαίνουν στο ελληνικό το καφενείο στην Κολωνία ή στο Αμβούργο εεεε οπότε ας είμαστε λίγο πιο ανεκτικοί και να δώσουμε θα τους έλεγα σ' αυτά τα παιδιά το περιθώριο να ενταχθούν. Αν δούμε ότι δημιουργούν προβλήματα ή ας πούμε έχουν μια διαφορετική κουλτούρα εε η οποία εεεε τους υπαγορεύει κάποια άλλα πράγματα, τότε νομίζω εεεε θα το βλέπαμε σε μια επόμενη φάση πώς θα λειτουργήσει όλο αυτό εεε και θα επαναπροσδιορίζαμε τον τρόπο προσέγγισης. Πάντως είναι ένα πολύ δύσκολο κομμάτι να το χειριστεί κάποιος εεε δεδομένου ότι το προφίλ αυτών των μεταναστών είναι τελείως διαφορετικό από οποιοδήποτε άλλο προφίλ έχει δεχτεί η περιοχή μας. Δηλαδή, εεε και μπορεί να είναι και από πολλές και διάφορες περιοχές. Από την Αφρική μέχρι την Ασία και όλα αυτά.

Πιστεύετε πως η συμμετοχή των γονέων νέο-μεταναστών/ προσφύγων στις δραστηριότητες του σχολείου μπορούν να καταστήσουν πιο ομαλή την ένταξη των παιδιών τους σ' αυτό;

Όταν λες δραστηριότητες εννοείς στο Σύλλογο γονέων και κηδεμόνων;

Βεβαίως αυτό αλλά και σε πιο συγκεκριμένες δραστηριότητες, όπως διαγωνισμοί, γιορτές, εκδρομές, εργασίες στο σχολείο...

Αν αυτά τα παιδιά περάσουν ένα – δύο χρόνια στη χώρα μας και ενταχθούν μπορούν τα παιδιά να συμμετέχουν σε δραστηριότητες εεε το σχολείο είναι ανοιχτό εεε και εφόσον ξεπεράσουμε και αυτό το πρόβλημα με τον covid και μπορούμε να συγχρωτιστούμε, φυσικά θα ήτανε προς όφελος του σχολείου να παρακολουθήσουν οποιαδήποτε δραστηριότητα των παιδιών τους. Πάντως το μόνο θεσμικό όργανο που μπορεί να λειτουργήσει στο σχολείο είναι ο Σύλλογος γονέων και κηδεμόνων, ο οποίος έχει έναν επικουρικό ρόλο απέναντι στο σχολείο. Δηλαδή, εεεε εγώ με την εμπειρία

που έχω όλα αυτά τα χρόνια εεεε και με δεδομένο πως ήταν όλοι αυτοί οι Βορειοηπειρώτες και οι Αλβανοί που ήρθαν στη χώρα μας και οι οποίοι στέλνουν τα παιδιά τους στο Λύκειο και δεν έχουν καμιά διαφορά από τα ελληνόπουλα γιατί είναι δεύτερης γενιάς πλέον, εεεεε εγώ δεν είδα να συμμετάσχουν στο Σύλλογο γονέων και κηδεμόνων εεεε να βάζουν υποψηφιότητα κτλ. δεν ξέρω τώρα αυτό με τους σημερινούς μετανάστες που έχουν να λύσουν άλλου είδους ζητήματα εεεε και ενδεχομένως και βιοποριστικά και πώς θα βρουν κάποια δουλειά, πώς θα μείνουν εδώ και πώς θα ενταχθούν το θεωρώ λίγο πολυτέλεια να ασχοληθούν μεεεε εεεε να έρθουν αυτοί οι άνθρωποι στο σχολείο και να προσφέρουν κάτι. Είναι κάποιος που ασκεί κάποιο επάγγελμα εεεε αυτό θα χρειαστεί χρόνια να σου πει ότι δουλεύω σε ένα συνεργείο και ότι μπορώ να κολλήσω μια πόρτα η οποία έσπασε ο μεντεσές. Μπορούν να γίνουν αυτά τα πράγματα αλλά στην αρχή εεεε τα θεωρώ λίγο δύσκολα τα πρώτα χρόνια... πρέπει και αυτοί οι άνθρωποι να ενταχθούν και να ενσωματωθούν και μετά σιγά σιγά και η υπόλοιπη κοινωνία να τους δεχτεί και ναααααα αποκτήσουν και αυτοί μια οντότητα.

Η διδασκαλία των μαθητών αυτών πιστεύετε ότι πρέπει να γίνει από εξειδικευμένο προσωπικό ή από τους εκπαιδευτικούς της σχολικής σας μονάδας;

Εεεε πιστεύω ότι η διδασκαλία τουλάχιστον της ελληνικής γλώσσας πρέπει να γίνει από κάποιους συναδέλφους εεεε που να έχουν και τις κατάλληλες γνώσεις πάνω σε ζητήματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Εεεε ίσως να συμμετάσχουν σ' αυτή τη διαδικασία και κοινωνικοί λειτουργοί και ψυχολόγοι ώστε να μπορούν να διασυνδέουν εκεί τις δομές φιλοξενίας μαζί με το σχολείο και τα παιδιά που θα φοιτήσουν. Εεεε άρα σε πρώτη φάση πιστεύω ότι χρειάζεται κάποιο εξειδικευμένο προσωπικό. Γιατί αν πάρουμε τον καθηγητή της τάξης και τον βάλουν μέσα εεεε πέντε παιδιά στην τάξη του, επειδή έχει όλο αυτό το φόρτο εργασίας, έχει να διορθώσει, έχει να παραδώσει, έχει να διευθετήσει ζητήματα ησυχίας εεεε παραβατικότητας μέσα στην τάξη θεωρώ ότι είναι πολύ δύσκολο να ασχοληθεί και λίγο παραπάνω με τα παιδιά αυτά, αν τα παιδιά πέσουν κατευθείαν στα βαθιά, αν δηλαδή δεν υπάρξει ένα μεταβατικό στάδιο μέσα στο οποίο να διδαχτούν μέσα από ένα πιο εξειδικευμένο έτσι προσωπικό εεεε να διδαχτούν ορισμένα πολύ βασικά πράγματα, όπως είπαμε, τα οποία είναι η γλώσσα, οι γνώσεις σε κάποια θέματα ιστορίας, κουλτούρας, εεεε και όλα αυτά για να μπορέσουν να ενταχθούν πιο ομαλά.

Θεωρείτε πως οι διευθυντές χρειάζονται επιμόρφωση ίδια με τους εκπαιδευτικούς ή διαφορετική;

Εεεε σίγουρα μια επιμόρφωση και στους Διευθυντές και στους εκπαιδευτικούς σε ζητήματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, προκειμένου να κατανοήσουν το τι συμβαίνει σε παγκόσμιο επίπεδο εεε και όλη αυτή η μετακίνηση των πληθυσμών που συμβαίνει και ότι ενδεχομένως και τα δικά τους τα παιδιά εεεεε όπως έχει συμβεί και με την οικονομική κρίση και πάρα πολλά παιδιά έχουν φύγει και δουλεύουν στο εξωτερικό πλέον εεεεεε ίσως χρειάζεται μια πιο εξειδικευμένη γνώση προκειμένου να κατανοήσουμε και τα δικά τους τα ζητήματα των προσφύγων και των μεταναστών, προκειμένου να κατανοήσουμε κι εμείς πώς ακριβώς θα μπορούσαμε να τους βοηθήσουμε, τη διαφορετική κουλτούρα που μπορεί να έχουν ή τη διαφορετική θρησκεία εεεεεε πώς μπορεί να μη δημιουργεί πρόβλημα ο ένας στον άλλο. Γιατί εμένα ασ πούμε εεεεεε στην Ελλάδα με ενοχλεί πάρα πολύ το γεγονός ότι εεεεεε πολλά πράγματα είναι αποσπασματικά και γίνονται πάνω σε φιλότιμες προσπάθειες κυρίως ορισμένων ανθρώπων εεεεεε που κυρίως προσφέρουν εθελοντικά εεεεεε όπως ο φιλότιμος ο εκπαιδευτικός που στο σχολείο θα προσπαθήσει να κάνει το παραπάνω εεεεεε ταυτόχρονα όλες οι άλλες οι δομές μπορεί να λείπουν εεεε και αποσπασματικά να προσπαθούμε να κάνουμε κάτι. Εεεεεε άρα είναι απαραίτητη η επιμόρφωση ώστε όλοι εμείς να έχουμε μια πιο ψαγμένη άποψη για το τι είναι αυτοί οι άνθρωποι εεεεεε και τι θέλουν να κάνουν, από πού έρχονται και κυρίως να τους βοηθήσουμε κι εμείς τα παιδιά τους να σεβαστούνε και τη δικιά μας την κουλτούρα, όχι να τους απορροφήσουμε αλλά να τους δώσουμε να καταλάβουν εεεε με το δικό μας τρόπο μέχρι πού είναι και τα δικά τους τα όρια, το δικό μας πολιτισμό εεεεεε τους δικούς μας έτσι άγραφους νόμους και όλα αυτά. Άρα μια τέτοια επιμόρφωση νομίζω είναι απαραίτητη για εεεεεε για όλους τους Εκπαιδευτικούς και για τους Διευθυντές. Εεεεεε τώρα η επιμόρφωση αυτή δε θεωρώ ότι πρέπει να είναι διαφορετική για εκπαιδευτικούς γιατί αφορά ζητήματα που έχουν σχέση με τη σχολική μονάδα και τους γονείς, ζητήματα που έχουν σχέση με τη σχολική μονάδα και την τοπική κοινωνία εεεεεε έχει να διαχειριστεί διάφορες συγκρουσιακές καταστάσεις και καταστάσεις που δημιουργούν ένταση εεεεεε πρέπει να είναι μέσα στις ικανότητες του κάθε Διευθυντή είτε τις δικές του γνώσεις είτε τις ικανότητές του τις πρακτικές με τις οποίες θα προσεγγίσει όλες αυτές τις καταστάσεις. Εεεεεε και κάπου εκεί μπαίνει και το προσωπικό στοιχείο και το επικοινωνιακό και ο χαρακτήρας του καθενός εεεεεε ίσως και οι ιδεοληψίες του για τον τρόπο με τον οποίο ο καθένας κινείται. Άρα

νομίζω ότι ο καθένας εεεε όλοι είμαστε ίδιοι, στην ίδια πλευρά και δε χρειάζεται να το παίζουμε μέντορες στους συναδέλφους. Ο Διευθυντής είναι απλώς ένας συνάδελφος ο οποίος αναλαμβάνει την ευθύνη της λειτουργίας της σχολικής μονάδας και τίποτα παραπάνω.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

Και γω σας ευχαριστώ.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 2^Η

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Έχω τελειώσει το τμήμα Φυσικής στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και Μετεκπαίδευση στις νέες τεχνολογίες. Επίσης, έκανα Μεταπτυχιακές σπουδές στην Ηλεκτρονική Φυσική στο ΕΑΠ.

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Εργάζομαι ως καθηγητής πληροφορικής, ΠΕ86

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

33

Είστε διευθυντής/ διευθύντρια σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Σε Λύκειο

Διδάξατε ποτέ σε νέο- μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Όχι. Δεν έτυχε ποτέ να διδάξω σε τέτοιους μαθητές.

Έχετε στο σχολείο σας μαθητές πρόσφυγες ή νέο-μετανάστες;

Όχι. Δεν υπάρχουν στην περιοχή της Εορδαίας ούτε δομές ούτε τμήματα ένταξης. Στην Κοζάνη εεεε σε κάποια χωριά απ' όσο ακούω από συναδέλφους υπάρχουν τέτοιες περιπτώσεις, αλλά είναι λίγες και δε γνωρίζω πώς λειτούργησαν εκεί τα σχολεία.

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Πρόσφυγας είναι αυτός που διώχθηκε με βία από την πατρίδα του λόγω κάποιων εεεε συνθηκών άσχημων, όπως είναι ο πόλεμος, οι θρησκευτικοί λόγοι εεεεε πολιτικοί εεεε γενικά το άτομο αυτό κινδυνεύει εεεε η ζωή του και υποχρεώνεται να φύγει. Όπως έφυγαν τον εε τον προηγούμενο αιώνα οι Έλληνες Πόντιοι, Θρακιώτες, Μικρασιάτες.

Νέο μετανάστης είναι αυτός εεεε που βρέθηκε σε άλλη χώρα με σκοπό να καλυτερεύσει τη ζωή του, αφού στην πατρίδα του δεν μπορούσε και ήταν απελπισμένος, με ή χωρίς εισαγωγικά.

Τι εννοείτε με τα εισαγωγικά:

Εεεεε ότι κάποιοι άνθρωποι πραγματικά έχουν τόσο μεγάλη ανάγκη που αναγκάζονται πράγματι να φύγουν από τον τόπο τους. Εεεε υπάρχουν, όμως και περιπτώσεις που αναζητούν καλύτερη τύχη εεε χωρίς να υπάρχει τόσο πραγματική ανάγκη.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα:

Με δυο λόγια «μπρος γκρεμός και πίσω ρέμα». Οι άνθρωποι αυτοί εεε δε μπορούν να μείνουν στην πατρίδα τους και φεύγουν για την Ευρώπη. Ο μόνος εύκολος δρόμος είναι μέσα από τη χώρα μας. Εεεε εδώ συνήθως διαμένουν σε καταυλισμούς εεε σε hot spot σε άθλιες συνθήκες. Είναι εεε εκτεθειμένοι σε κινδύνους, δεν έχουν νερό... τα βασικά εεεε όπως ακούμε, τουλάχιστον. Είναι αποκομμένοι από το σχολείο εεε τα παιδιά τους. Δύσκολα. Και βέβαια, δε θέλουν οι περισσότεροι να μείνουν εδώ στην Ελλάδα. Θέλουν να πάνε στην Κεντρική Ευρώπη όπου έχουν συγγενείς, φίλους. Δηλαδή δεν βρίσκουν οι περισσότεροι αυτό που ζητούσαν, ζουν κάτω από άθλιες συνθήκες, αλλά από την άλλη δεν μπορούν να πάνε πίσω, ούτε να μεταβούν σε άλλες πιο επιθυμητές χώρες.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο:

Μάλλον άθλια. Εεεε στέλνουν τα παιδιά τους στα εεεε στα προγράμματα εεε τα τμήματα που δημιουργούνται, αλλά, απ' όσο ακούω, αυτό δεν είναι και πολύ οργανωμένα. Γίνονται ευκαιριακά εεεε τελικά δεν ωφελεί τα παιδιά αυτά. Απλά διατηρούν την επαφή τους με το σχολικό περιβάλλον, αλλά έχω την αίσθηση ότι δε μαθαίνουν τίποτα. Εξ όσων ακούω πάντα.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση:

Τα παιδιά αυτά δεν πρέπει να μείνουν έξω από το σχολείο. Είναι βέβαιο ότι πρέπει να μπουν στα σχολεία και να μη μένει πίσω η εκπαίδευσή τους. Εεε τώρα συγκεκριμένα

στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι πολύ δύσκολα τα πράγματα. Πρώτα πρώτα τα παιδιά αυτά έρχονται χωρίς να ξέρουν καθόλου ελληνικά. Εεε δεν ξέρουμε τι γνωρίζουν εεεε εννοώ αν έχουν παρακολουθήσει το σχολείο στη χώρα τους ή πόσα χρόνια είναι που έχουν εγκαταλείψει το σχολείο. Εεε ποιο είναι τέλος πάντων το γνωστικό τους επίπεδο. Δηλαδή, μπορεί η ηλικία τους να είναι για το Γυμνάσιο ή το Λύκειο, αλλά το γνωστικό τους επίπεδο; Φυσιολογικά, λοιπόν, θα πρέπει να ενταχθούν, δεν γίνεται αλλιώς, αλλά πρέπει να υπερπηδηθούν υψηλά εμπόδια που έχουν να κάνουν με πολλούς παράγοντες. Επίσης, ένας παράγοντας είναι και η αντιμετώπιση από τους γηγενείς. Γενικά, εκτιμώ από την εμπειρία μου ότι είναι ένα πολύ δύσκολο εγχείρημα.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Αν θέλουμε να μάθουν τη γλώσσα, τον πολιτισμό, τον τρόπο ζωής γενικά, πρέπει να έλθουν σε επαφή με ελληνόπαιδα, να κάνουν παρέα να συνομιλήσουν, όσο το δυνατόν περισσότερο. Να συνεργαστούν σε ομάδες με άλλα ελληνόπουλα. Με άλλα λόγια να ενσωματωθούν στο περιβάλλον που ζουν. Εεεε νομίζω δηλαδή ότι η ομαδοσυνεργατική μέθοδος, η βιωματική διδασκαλία θα είναι πιο πρόσφορες σε τάξεις που υπάρχουν παιδιά προσφύγων και μεταναστών. Πάντως, οι δυσκολίες μπορούν να υπάρχουν και εξ αιτίας των αντιλήψεων που οι περισσότεροι από αυτούς έχουν, εεε οι οποίες αντιλήψεις πηγάζουν κυρίως από την άκρως συντηρητική και φανατική θρησκεία τους.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών αυτών;

Το αναφέρω και παραπάνω, με τη συνεργασία, επικοινωνία, τριβή γενικά με άλλα ελληνόπουλα. Βέβαια, αυτό δε μπορεί να είναι η μοναδική μας επιλογή. Δηλαδή, εννοώ ότι τα παιδιά αυτά δε θα μάθουν τα ελληνικά αν κάνουν παρέα μόνο με τους Έλληνες, ούτε όμως και αν τους κλείσουμε σε τμήματα που θα τους μαθαίνουμε τα ελληνικά. Εγώ θεωρώ ότι χρειάζεται η ενισχυτική διδασκαλία όπου τα παιδιά θα μαθαίνουν τα ελληνικά σαν δεύτερη γλώσσα. Μπορεί να γίνει μέσω των αγγλικών ή και με την παράλληλη διδασκαλία της δικής τους γλώσσας. Αλλά να μην απομονωθούν τα παιδιά και από τους Έλληνες συμμαθητές τους. Δηλαδή, ένα μεικτό σύστημα.

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Όλα τα εγχειρίδια προσφέρονται. Το πρόβλημα επαναλαμβάνω δεν είναι το βιβλίο, άλλωστε πολλά από αυτά τα παιδιά διάβαζαν από Αγγλικά βιβλία, χωρίς να έχουν Αγγλική Παιδεία. Το πρόβλημα είναι στο κατά πόσο θέλουν να ενταχθούν και να προσπαθήσουν να αποκτήσουν Ελληνική Παιδεία. Ασφαλώς αν δείξουν μια τόσο μεγάλη προθυμία να μείνουν στη χώρα, ίσως τότε θα πρέπει να ανανεωθούν τα βιβλία εεε και να σας πω η ανανέωση αυτή πιστεύω ότι πρέπει να προσανατολιζέται στο να γίνουν όλοι οι μαθητές πιο ανεκτικοί στο διαφορετικό. Δηλαδή και οι Έλληνες και οι ξένοι μαθητές.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας μονάδα;

Αντιπαλότητες, αντιπάθειες, αντιπαραθέσεις, καυγάδες και φυσικά όχι σωστό μάθημα. Αυτά μου έρχονται έτσι αυθόρμητα. Η αλήθεια είναι εεε πως οτιδήποτε καινούριο συμβαίνει αντιμετωπίζεται με εεεε με ας πούμε δισταγμό. Συχνά υπάρχουν και πιο εεεεεε πιο ακραίες περιπτώσεις. Εδώ γίνονται πιο απλά πράγματα και βλέπετε να υπάρχουν αντιδράσεις. Βλέπουν κάποιοι γονείς να υπάρχει παράλληλη στήριξη σε ένα τμήμα για παιδιά, εεεε για παιδιά ας πούμε στο φάσμα του αυτισμού και αντιδρούν. Θέλουν να αλλάξουν τμήμα στα παιδιά τους. Φαντάζεστε τώρα να έρθουν πέντε έξι άτομα από μια δομή και να μπουν σε ένα τμήμα; Μπορεί να υπάρξει από γκρίνια μέχρι κατάληψη ή και επίθεση εναντίον των παιδιών αυτών. Εεε τώρα υπό αυτές τις συνθήκες δε γίνεται μάθημα.

Ποια πιστεύετε ότι είναι η συμβολή των εκπαιδευτικών στην ένταξη των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Τεράστια. Ο εκπαιδευτικός είναι ο πρώτος που θα δεχτεί τα παιδιά στο σχολείο, στην τάξη τους. Οφείλουν να κάνουν τα πράγματα πιο φιλόξενα γι' αυτούς και το μάθημα πιο προσιτό. Επίσης, πρέπει να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά προσβλητικές ή ρατσιστικές συμπεριφορές από την πλευρά των άλλων μαθητών. Φυσικά, πρέπει να έχει λύσει και τα δικά του προβλήματα. Δε μπορεί να τρέφει αρνητικά αισθήματα για τα παιδιά. Χρειάζεται να θέλει να είναι εκεί γι' αυτά τα παιδιά. Αν είναι αδιάφορος, αυτοί οι μαθητές είναι σαν εεε σαν φαντάσματα μέσα στην τάξη. Σα να μην υπάρχουν. Άρα, χρειάζεται ενδιαφέρον από την πλευρά του.

Με ποιον τρόπο θα προσπαθούσατε να πείσετε εκπαιδευτικούς που θα αρνούσαν να συμμετάσχουν σε κάτι τέτοιο;

Βασικά, αυτό το πράγμα πρέπει να το θέλεις από μόνος σου. Αν, όμως, το Υπουργείο αποφασίσει ότι στο σχολείο πρέπει να υπάρξουν τμήματα ένταξης, δεν έχει κανένας μας το δικαίωμα να το αρνηθεί. Πέρα από τη δημοσιουπαλληλική μας ιδιότητα, εεεε που δε μας επιτρέπει μια άρνηση τέτοια, εε στο κάτω κάτω είμαστε και εκπαιδευτικοί. Ασκούμε ένα λειτούργημα και δεν πρέπει να αφήνουμε κανένα παιδί απ' έξω. Βέβαια, τα κίνητρα μπορούν να κάνουν τα πράγματα πιο εύκολα. Ας πούμε μια αύξηση αντιμισθίας, ίσως έκαμπε κάποιες επιφυλάξεις. Πάντως πρέπει να το θέλει κάποιος, να το πιστεύει, να είναι και λίγο «ιεραπόστολος». Αλλιώς όλα γίνονται επιφανειακά. Έτσι μόνο για να λέμε ότι τα κάναμε. Χωρία αποτέλεσμα.

Με ποιον τρόπο θα αντιμετωπίζατε τις αντιδράσεις των γηγενών μαθητών και των γονέων τους;

Με πειθώ και παραδείγματα από τη δικιά μας ιστορία. Μόνο ο διάλογος μπορεί να είναι αποτελεσματικός σε τέτοιες περιπτώσεις. Θα τους θύμιζα τα προβλήματα που αντιμετώπισαν οι παππούδες μας όταν ήρθαν πρόσφυγες ή τα παιδιά μας που είναι τώρα μετανάστες. Και βέβαια θα τους έλεγα ότι είμαστε ένα δημόσιο σχολείο που έχει μια θέση για όλα τα παιδιά. Δεν είμαστε κολλέγιο... αν και νομίζω ότι η παιδεία θα πρέπει να προσφέρεται σε όλους και από όλους. Πάντως, δε νομίζω ότι θα προέκυπταν και τόσα πολλά προβλήματα. Θα έλεγα, έτσι όπως βλέπω τους μαθητές μας και τους γονείς τους, ότι θα επρόκειτο για μεμονωμένες περιπτώσεις.

Πιστεύετε πως η συμμετοχή των γονέων νέο-μεταναστών/ προσφύγων στις δραστηριότητες του σχολείου μπορούν να καταστήσουν πιο ομαλή την ένταξη των παιδιών τους σ' αυτό;

Σίγουρα, αλλά θα μπορούσαν να συμμετάσχουν χωρίς αντιδράσεις; Αν καταφέρναμε με κάποιον τρόπο να φέρουμε τους γονείς αυτών των παιδιών στο σχολείο και τα παιδιά τους θα ένιωθαν πιο άνετα, αλλά και οι υπόλοιποι μαθητές και οι γονείς τους θα καταλάβαιναν ότι ενδιαφέρονται για το σχολείο. Όμως, πόσο εύκολο είναι να συμμετάσχουν αν δε γνωρίζουν τη γλώσσα ή αν δεν έχουν ένα εεεε κάποιο μορφωτικό επίπεδο; Και από την άλλη δεν ξέρω αν θα είναι και πρόθυμοι να το κάνουν. Αν μας βλέπουν ως εχθρούς ή η ας πούμε αλλόθρησκους δε θα το κάνουν. Θέλω να πω ότι και αυτοί πρέπει να μας σεβαστούν και ως έθνος αλλά και ως σχολείο μας. Ό,τι γίνεται πρέπει να είναι αμοιβαίο. Αν έρθουν και προσβάλλουν τη σημαία μας ή τη θρησκεία μας εεεε αυτομάτως γεννιέται αντιπαλότητα. Δε λέω να γίνουν ίδιοι με μας, ή να

ξεχάσουν ποιοι είναι, αλλά δε μπορούν να απαιτούν και μεις να μην αναδεικνύουμε τον πολιτισμό μας. Εεεε δηλαδή, νομίζω ότι το σχολείο μπορεί να κάνει ένα άνοιγμα προς τους γονείς αυτούς, όπως και προς όλους τους γονείς. Από κει και πέρα εξαρτάται από αυτούς.

Η διδασκαλία των μαθητών αυτών πιστεύετε ότι πρέπει να γίνει από εξειδικευμένο προσωπικό ή από τους εκπαιδευτικούς της σχολικής σας μονάδας;

Σαφώς με εξειδικευμένο προσωπικό και αν αυτό δεν είναι δυνατόν με κάποια στοιχειώδη επιμόρφωση των ήδη υπάρχοντων. Θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν επικουρικά και εκπαιδευτικοί από τους ίδιους τους μετανάστες, εννοείται αν υπάρχουν και θέλουν. Πρέπει να αξιοποιηθούν όλοι οι άνθρωποι που μπορούν να εμπλακούν στη διαδικασία αυτή για να γίνει αποτελεσματική.

Θεωρείτε πως οι διευθυντές χρειάζονται επιμόρφωση ίδια με τους εκπαιδευτικούς ή διαφορετική;

Ο Διευθυντής είναι και εκπαιδευτικός. Είναι καλό να περάσει την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών γιατί ανά πάσα στιγμή μπορεί να επιστρέψει στην τάξη ή ακόμη και ως διευθυντές να κάνουν κάποιες ώρες σε τάξεις. Επειδή όμως η δουλειά ενός διευθυντή σχολείου είναι διαφορετική από αυτή του εκπαιδευτικού χρειάζεται και διαφορετική επιμόρφωση. Κυρίως να επικεντρώνεται σε θέματα διαχείρισης κρίσεων, διοικητικά εεε τέτοια.

Πολύ ωραία. Σας ευχαριστώ πολύ.

Παρακαλώ. Καλή επιτυχία.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 3^Η

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Πανεπιστημιακές σπουδές. Έχω τελειώσει το τμήμα Θεολογίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Είμαι Θεολόγος.

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

35

Είστε διευθυντής/ διευθύντρια σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Είμαι Διευθύντρια σε Γυμνάσιο.

Διδάξατε ποτέ σε νέο- μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Μόνο σε παιδιά από την Αλβανία, ιδιαίτερα όταν ήταν εεεε στις αρχές που είχαν έρθει και ήταν και πάρα πολλά σε κάθε τάξη, αλλά όχι ξεχωριστά. Παιδιά που έρχονται τώρα, όχι.

Έχετε στο σχολείο σας μαθητές πρόσφυγες ή νέο-μετανάστες;

Έχουμε λίγους Αλβανούς που έχουν γεννηθεί εδώ. Εεεε νομίζω πως δε μιλάμε για αυτά τα παιδιά...

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Πρόσφυγας είναι οοο... άνθρωπος εκείνος που φεύγει από τον τόπο του εεε διωκόμενος ύστερα από πόλεμο ψάχνοντας να βρει έναν καινούριο τόπο για να ζήσει. Ενώ, μετανάστης...ο νέος μετανάστης είναι εεε άλλες οι συνθήκες από τις οποίες εεεε φεύγει από τον τόπο του εεεε όχι πάντως πόλεμος. Είναι θέμα οικονομικό.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Πιστεύω ότι δεν υπάρχουν πρόσφυγες στη χώρα μας, παρά ελάχιστοι. Οι περισσότεροι είναι νέο-μετανάστες εεε όπως τους λέτε, οι οποίοι είναι σε τραγική κατάσταση.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Εγώ πιστεύω ότι υπάρχει ανάγκη εεε πρώτα να ενταχθούν τα παιδιά στην κοινωνία την ελληνική εεεε και μετά στο σχολείο. Δηλαδή, εφόσον μένουνε σε δομές κλειστές, πρέπει και σε κλειστή δομή να γίνει και τοοοο εεε σχολείο στο οποίο θα φοιτήσουν. Αν ανοίξουν οι δομές τότε τα παιδιά πρέπει να φοιτήσουν σε ελληνικό σχολείο.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Εεεε είναι ακόμα πιο δύσκολο στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση εεεε γιατί τα παιδιά έχουνε εεεε πλέον εεε μεγαλώσει. Εεε είναι πιο δύσκολο και το θέμα της γλώσσας, είναι πιο δύσκολο και οι γνώσεις. Κι αν τα παιδιά αυτά είναι πολύ καιρό έξω από τη

μαθησιακή διαδικασία εεε έχω την αίσθηση ότι εεε όσο μεγάλα κι αν είναι πρέπει να ξεκινήσουν από το δημοτικό.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Τι εννοείτε μ' αυτό; Κάντε το λίγο πιο συγκεκριμένο.

Ναι ναι. Με ποιον τρόπο είναι πιο πρόσφορο να διδαχθούν αυτά τα παιδιά ώστε να είναι πιο εύκολη η ένταξή τους;

Ναι. Εεε πιστεύω ότι πρέπει να υπάρξει και τάξη υποδοχής εεε για να δεχτεί αυτά τα παιδιά εεε να υπάρχουν και κοινές ώρες με τα υπόλοιπα παιδιά αλλά να υπάρχουν και ώρες που εεεε τουλάχιστον η γλώσσα η ελληνική να διδάσκεται σε χωριστά τμήματα σ' αυτά τα παιδιά για να μπορέσουν να παρακολουθήσουν όλη τη διαδικασία. Εεεε τώρα όσο βρίσκονται στην κοινή τάξη με τα ελληνόπουλα εεε οι ομάδες, η συνεργασία μεταξύ τους, το βίωμα εεεε η επαφή γενικότερα θα βοηθήσει τα παιδιά αυτά. Εεε γι' αυτό λέω ... όχι μόνο σε τάξεις υποδοχής αλλά και σε κοινό πρόγραμμα.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών αυτών;

Εεεε νομίζω αυτό που είπα και προηγουμένως. Είναι το θέμα της υποδοχής και αύξησης των ωρών της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας εκτός διδακτικού ωραρίου. Δηλαδή, όπως πηγαίνουν τα παιδιά ενισχυτική διδασκαλία για τα παιδιά τα ελληνόπουλα εεεε να γίνει ενισχυτική στην ξένη γλώσσα εεε και να είναι υποχρεωτική για τα παιδιά των μεταναστών. Αλλιώς δεν είναι δυνατή ηηη ...εεεε είναι δύσκολη η ελληνική σαν ξένη γλώσσα. Δηλαδή, το να μάθρι κανείς ... εεεε να πάει στο εξωτερικό και να ενταχθεί σ' ένα σχολείο κάνοντας την αγγλική γλώσσα, όπως χρειάστηκε να κάνουν οι Έλληνες πηγαίνοντας σε κάποια άλλη χώρα, είναι πιο εύκολο εεε είναι πιο εύκολη η αγγλική γλώσσα για να τη μάθουν τα παιδιά. Αλλά η ελληνική είναι πολύ δύσκολη εεεε δυσκολεύει ακόμα και τα ελληνόπουλα...να ξέρουν καθαρά ελληνική γλώσσα. Πόσο μάλλον τα ξένα παιδιά.

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Ούτε για τη διδασκαλία των ελληνόπουλων προσφέρονται. Είναι πάρα πολύ υψηλό το επίπεδο με το οποίο είναι γραμμένα εεε το λεκτικό εε το γλωσσικό είναι... ..εεεε τα παιδιά διαβάζουν και δεν καταλαβαίνουν εεεε είμαστε πολύ μακριά από το λεξιλόγιο των παιδιών αυτών. Δε μιλάω για τις έννοιες εεε που υποχρεωτικά πρέπει να τις μάθουν. Εεεε μιλάω για τη γλώσσα που είναι πάρα πολύ δύσκολη για τα παιδιά αυτά. Πολύ δύσκολες λέξεις.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας μονάδα;

Δε νομίζω ότι θα δημιουργηθούν προβλήματα εεε γιατί τα παιδιά μάθαν να αγκαλιάζουνε εεεε το διαφορετικό... μάθαν να αγκαλιάζουν τα ξένα παιδιά.... Άλλωστε μας το έδειξε και η εμπειρία από τα παιδιά που ήρθαν από την Αλβανία. Εεεε δεν είχαν πρόβλημα τα παιδιά να τα αποδεχτούν και να γίνουνε φίλοι τους εεεε και το ίδιο το σχολείο δεν είχε ποτέ αυτό το πρόβλημα. Αν, όμως, είναι πολλά τα παιδιά σε μια τάξη εεε γιατί εεεε συμβαίνει μερικές φορές αυτό.... Να τύχει Αν σε ένα τμήμα έρθουν πάρα πολλά τέτοια παιδιά και εεεε τη γλώσσα δεν τη γνωρίζουν πολύ καλά και έχουν εεε είναι γεννημένα εεεε και μεγαλωμένα μέσα σε μια άλλη κουλτούρα εεε είναι δύσκολη η συμβίωση ύστερα μέσα στο τμήμα.

Ποια πιστεύετε ότι είναι η συμβολή των εκπαιδευτικών στην ένταξη των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Έχω την αίσθηση ότι πρέπει οι ίδιοι πρώτα οι εκπαιδευτικοί να αποδεχτούνε εεε την κατάσταση αυτή εεεε να μη δεχτούν, δηλαδή, ότι υποβαθμίζεται ένα σχολείο εεεε υποβιβάζεται παίρνοντας μετανάστες ή πρόσφυγες εεεε και πρέπει να έχουν τη διάθεση εεεε την όρεξη και για τα παιδιά αυτά. Εεε ν' αφομοιωθούν, δηλαδή, τα παιδιά. Χρειάζεται αφομοίωση.

Με ποιον τρόπο θα προσπαθούσατε να πείσετε εκπαιδευτικούς που θα αρνούσαν να συμμετάσχουν σε κάτι τέτοιο;

Εεε νομίζω ότι εδώ δεν είναι θέμα πειθούς. Εδώ είναι θέμα καθήκοντος. Δηλαδή, αν το Υπουργείο εεεε μου έστελνε εμένα εδώ 20, 30, 40 παιδιά μετανάστες και έπρεπε να τους εντάξω και να τους αφομοιώσω εεε νομίζω ότι εεεε είναι στο θέμα της ιδεολογίας και της κουλτούρας του καθενός. Αλλά, από τη στιγμή που είναι εκπαιδευτικός σ' ένα

δημόσιο σχολείο δεν έχει επιλογές. Είναι υποχρεωμένος να υπηρετήσει και τα παιδιά αυτά που του στέλνει το Υπουργείο.

Με ποιον τρόπο θα αντιμετωπίζατε τις αντιδράσεις των γηγενών μαθητών και των γονέων τους;

Ήδη εεεε ήδη δημιουργούνται θέματα, ιδιαίτερα στις περιοχές τις δικές μας, προς τα πάνω εμάς εεε δηλαδή στο 5^ο Γυμνάσιο... στο 3^ο Γυμνάσιο τώρα τελευταία εεε με την εισροή στο σχολείο Ρομά. Εεε έχουμε γονείς οι οποίοι μόλις μαθαίνουν ότι στο τμήμα του παιδιού τους υπάρχει ένας, δύο, τρεις Ρομά εεεε δημιουργούν θέμα και θέλουν να αλλάξει το παιδί τους τμήμα. Εδώ η μόνη αντίδραση είναι εεεε άμα δεν σας αρέσει πάρτε το και φύγετε το παιδίδηλαδή εεε δεν είμαστε ιδιωτικό σχολείο. Αυτό το λέω και στους συναδέλφους, το λέω και στους γονείς. Είμαστε υποχρεωμένοι να δεχτούμε όλα τα παιδιά... απ' όλες τις κοινωνικές εεεεεε τάξεις. Εεεε δε....δε θα ορίσουμε εμείς ποια παιδιά θα διδάξουμε.

Πιστεύετε πως η συμμετοχή των γονέων νέο-μεταναστών/ προσφύγων στις δραστηριότητες του σχολείου μπορούν να καταστήσουν πιο ομαλή την ένταξη των παιδιών τους σ' αυτό;

Εεεε αυτό είναι δίκικο μαχαίρι. Πιστεύω ότι ναι...υπάρχει εεε σαφώς υπάρχει μια περίπτωση εεεε όταν οι γονείς έρθουν πιο κοντά στο σχολείο και στις δραστηριότητες του σχολείου να εεεεεε γιατί δεν είναι μόνο εεεε ξέρετε η αμφισβήτηση και η καχυποψία μόνο από τη μια πλευρά. Είναι και από την άλλη. Γιατί, ας πούμε οι οiiii οι μετανάστες και πρόσφυγες βλέπετε ότι εεεε για να μιλήσω λίγο πιο ανοιχτά εεε βλέπετε ότι έχουν απαιτήσεις εεεε και οι απαιτήσεις είναι.....εεεε θα ρθει το παιδί μου σ' ένα ορθόδοξο ελληνικό σχολείο και απαιτώ εεε να κατέβει ας πούμε η εικόνα γιατί με ενοχλεί. Ή να μη γίνεται, ξέρω γω, έπαρση σημαίας ή να μην υπάρχουν σύμβολα ελληνικά. Ε όχι. Είναι υποχρεωμένος ο γονιός να αποδεχτεί την κουλτούρα του σχολείου, να αποδεχτεί την εεεε την ιστορία του τόπου. Εμείς ας πούμε εεεε όταν πηγαμε στην Αμερική μας ρώτησαν εεεε όταν πήγαμε στη Γερμανία μας ρώτησαν εεεεεε τι θέλουμε και πώς το θέλουμε; Ενταχθήκαμε θέλαμε δε θέλαμε. Έτσι, λοιπόν, εεεε αν έρθουν κοντά και δουν την κουλτούρα εεεε μπορεί να αλλάξουν στάση.

Η διδασκαλία των μαθητών αυτών πιστεύετε ότι πρέπει να γίνει από εξειδικευμένο προσωπικό ή από τους εκπαιδευτικούς της σχολικής σας μονάδας;

Πιστεύω ότι κάποια εεεε σε κάποια μαθήματα πρέπει εεε να γίνεται από εξειδικευμένο προσωπικό, αλλά για να γίνει ένταξη σωστή πρέπει να γίνεται απ' όλους εεεε και από τους εκπαιδευτικούς της σχολικής μονάδας εεε τους κανονικούς εεεε γιατί πρέπει τα παιδιά κάποτε να νιώσουν ότι δεν είναι ιδιαιτερότητα εεεε ότι εντάσσονται μέσα στην εεεε σχολική διαδικασία και στην τάξη. Αν έχουνε εεεε διαφορετικούς δασκάλους, εεεε διαφορετικούς καθηγητές μέσα στο ίδιο σχολείο, ουσιαστικά δεν εντάσσονται στη σχολική πραγματικότητα αλλά είναι εεεε πώς να το πω εεεε είναι σχολείο μέσα σε σχολείο. Άρα δεν είναι δικά μας.

Θεωρείτε πως οι διευθυντές χρειάζονται επιμόρφωση ίδια με τους εκπαιδευτικούς ή διαφορετική;

Πιστεύω ότι χρειάζονται επιμόρφωση οι εκπαιδευτικοί εεεε και οι εκπαιδευτικοί και οι διευθυντές εεεε ιδιαίτερα χρειάζονται επιμόρφωση εεεε και ίδια και διαφορετική. Δηλαδή, χρειάζεται να επιμορφωθεί ο διευθυντής και σαν εκπαιδευτικός αλλά χρειάζεται και η ιδιαίτερη εκείνη εκπαίδευση που θα τον εεεεε που θα τον ευαισθητοποιήσει. Γιατί ουσιαστικά όλα αυτά τα θέματα θέλουν ευαισθητοποίηση. Δηλαδή, δεν εεεε ούτε είναι θέμα εεεεε δηλαδή δεν είναι ούτε θέμα επιμόρφωσης, ούτε θέμα γνώσεων, είναι θέμα καρδιάς, είναι θέμα ευαισθητοποίησης και να μη γίνονται και όλα ίσιωμα. Εγώ να σας πω, off the record

Όχι. Πείτε μας και on the record...

Εγώ να σας πω, διάβασα «Τα παιδιά της Ελένης» του Γκατσογιάννη εεεε και όταν πήγαν στην Αμερική εεεε μετά που σκοτώθηκε και η μάνα τους εεεε όταν τα πήγε ο πατέρας τους στην Αμερική, εεεε ο Νικ Γκατσογιάννης εεεε ένα παιδί φαινόμενο εντάχθηκε στην τάξη των παιδιών με νοητική στέρηση γιατί δεν ήξερε τη γλώσσα κλπ. Κλπ. Χρειάστηκε πάρα πολύ λίγος χρόνος για να ενταχθεί στην τάξη της ιδιοφυίας. Γιατί έτσι τα 'χουν εκεί την Αμερική. Άρα, λοιπόν, δεν πρέπει να νιώθουμε ... αχ να μην αδικήσουμε τα παιδιά γιατί θα πούμε ότι δεν ξέρουν ...δεν πρέπει. Πρέπει να υπάρξει διαφοροποίηση στην αρχή. Δε μπορούν να γίνουν ίσιωμα όλα. Αυτό.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

Να είσαι καλά.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 4^Η

Καλημέρα κ. διευθυντά.

Καλημέρα.

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Έχω τελειώσει το Φυσικό τμήμα του Πανεπιστημίου Κρήτης και έχω κάνει μεταπτυχιακό στις προχωρημένες σπουδές στην Φυσική, στο ΕΑΠ.

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

ΠΕ04.01, Φυσικός.

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

27

Είστε διευθυντής/ διευθύντρια σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Σε Γενικό Λύκειο.

Διδάξατε ποτέ σε νέο- μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Όχι. Ποτέ.

Έχετε στο σχολείο σας μαθητές πρόσφυγες ή νέο-μετανάστες;

Όχι δεν υπάρχουν. Απ' όσο γνωρίζω δεν υπάρχουν τέτοιοι μαθητές στην Εορδαία. Δε λαμβάνω υπόψη άτομα από την Αλβανία ή Ρωσοπόντιους. Τέτοιους μαθητές έχουμε, αλλά εεε έχουν χρόνια στην Ελλάδα οι οικογένειές τους. Αυτοί γεννήθηκαν εδώ.

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Εεεε εε σχετικά με τον πρόσφυγα εεε θα τον όριζα σαν ένα άτομο που λόγω εεεε κατάστασης που υφίσταται η χώρα του, υποχρεώνεται για λόγους πολιτικούς, θρησκευτικούς νααα μετοικήσει. Νέο-μετανάστη θεωρώ το άτομο εεε που λόγω οικονομικής εξαθλίωσης και έλλειψης κάθε ονείρου για τον εαυτό του και για την οικογένειά του αποζητά ένα χώρο που να μπορεί να ικανοποιήσει μια από τις θεμελιώδεις ανάγκες του ανθρώπου, που είναι η ελπίδα.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Στη χώρα μας;

Ναι στη χώρα μας.

Η χώρα μας ταλαιπωρείται εδώ και μια δεκαετία εεεε δέχεται και πιέζεται από τους δανειστές, κατά κοινή ομολογία, και των ανωτέρων Ευρωπαϊών ηγετών, ότι οι πιέσεις εεε και υπέρμετρα, αγγίζοντας τα όρια του απάνθρωπου εεε ως εκ τούτου η κατάσταση των νέο-μεταναστών και προσφύγων, παρόλο που οι Έλληνες από τη φύση τους είναι αλληλέγγυοι εεεε σε τέτοιους εεε σε μετανάστες και πρόσφυγες, γιατί και οι ίδιοι είχαμε ένα μεγάλο προσφυγικό ρεύμα από τη Μ. Ασία και από άλλα μέρη του Ευξείνου Πόντου, και παρόλο που είχαμε ένα μεγάλο κύμα μεταναστών κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου εεεε και αργότερα μετεμφυλιακά, μετά το '49, είμαστε αλληλέγγυοι, αλλά η οικονομική μας κατάσταση δεν επιτρέπει ώστε να τους δώσουμε εεε όσο το δυνατόν περισσότερα απ' όσα τους δίνουμε.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Θεωρώ ότι η σχεδίαση εεε βέβαια είναι αιτιολογίσιμη, αλλά είναι πρόχειρη στην πραγματικότητα εεε τους ακυρώνουμε εντάσσοντάς τους κατευθείαν σε δομές. Εεε θα πρέπει να έχει προηγηθεί εεεε μια προεργασία ετών ώστε να έχουνε εεε ώστε να έχουνε καλύτερη η εε επαφή και αίσθηση της γλώσσας μας.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Θεωρώ ότι είναι ιδιαίτερα δύσκολη... βέβαια, λόγω ηλικίας μπορούν να περάσουν τις τάξεις της πρωτοβάθμιας με πιο εντατικό ρυθμό και μετά να εισαχθούν στη Δευτεροβάθμια.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Θεωρώ ότι η σχετικά εεεε η διδακτική μέθοδος στα πρώτα βήματα επαφής με το ελληνικό σχολείο θα πρέπει να είναι πιο πολύ διαπροσωπική εεε και λιγότερο μια διδασκαλία ακαδημαϊκού τύπου.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών αυτών;

Εεεε θεωρώ ότι σε ένα μεγάλο τμήμα μαθημάτων, τα οποία σχετίζονται με τις θετικές επιστήμες εεε η ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας και η προσπάθεια του

εκπαιδευτικού είναι αρκετή, ώστε αυτός ο μαθητής να προσεγγίσει επαρκώς αυτά τα μαθήματα, αλλά σε μερικά εεε μαθήματα το θεωρώ αδύνατο χωρίς την άριστη γνώση της ελληνικής γλώσσας.

Πως μπορεί να επιτευχθεί αυτή;

Εεεε όπως σας είπα και παραπάνω εε μέσα από προπαρασκευαστικά έτη. Εεε ίσως θα μπορούσαν να λειτουργήσουν και τμήματα ενισχυτικής διδασκαλίας που να διδάσκονται μόνο τη γλώσσα εεε ειδικά τμήματα απογευματινά. Θα μπορούσαν να τα παρακολουθούν και οι γονείς τους.

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Θα πρέπει να σχεδιαστούν εκ νέου εεεε σχολικά εγχειρίδια, ειδικά για τους πρόσφυγες και τους νέο-μετανάστες.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας μονάδα;

Δεν έχω εμπειρία γιατί ποτέ δεν είχαμε νέο-μετανάστες και πρόσφυγες, αλλά θεωρώ ότι από τη φύση του ο Έλληνας θα εεε ενέτασσε εεε θα τα είχε εντάξει μέσα στη σχολική κοινότητα. Εεε προβλήματα μπορεί να υπάρξουν εεεε ας πούμε αντιδράσεις από τους γονείς συνήθως αλλά εεε είναι στο χέρι του σχολείου...αα εεε απόοοο το Διευθυντή και τους εκπαιδευτικούς εε αυτές να μην πάρουν έκταση.

Θα μπορούσατε να φανταστείτε κάποιες αντιδράσεις;

Εεε από επιθετικότητα, ως άρνηση ορισμένων παιδιών να μούνε στην τάξη, γονείς να έρχονται και να κάνουν φασαρία, να ζητάνε να αλλάξει τμήμα το παιδί τους... εεεε μέχρι και κατάληψη μπορώ να φανταστώ. Εε συνήθως, όμως, αυτά γίνονται από λίγους εεε και οι υπόλοιποι παρασύρονται... Τοοο βλέπουν ελαφριά για να χάσουν μάθημα ή υποκινούνται από άτομα έξω από το σχολείο... αυτό είναι πιο επικίνδυνο και πιο δύσκολο.

Ποια πιστεύετε ότι είναι η συμβολή των εκπαιδευτικών στην ένταξη των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Θεωρώ ότι είναι καθοριστική. Εεε απαιτεί προσπάθεια. Αλλά εεεε είναι καταλυτικός ο ρόλος που έχει ένας εκπαιδευτικός σε μια τάξη. Ανάλογα εεε με το πως θα

συμπεριφερθεί απέναντι στα παιδιά εεεε θα καθορίσει και το βαθμόοοο αποδοχής εεεε και ένταξης στους στην τάξη. Εεεε ας πούμε ότι θα αποτελεί εεε παράδειγμα για τους υπόλοιπους μαθητές του.

Με ποιον τρόπο θα προσπαθούσατε να πείσετε εκπαιδευτικούς που θα αρνούσαν να συμμετάσχουν σε κάτι τέτοιο;

Θα είχα εεε εε θα εε επικαλούμουν το γεγονός ότι ένα μεγάλο μέρος του ελληνικού πληθυσμού εεε οι παππούδες τους ήρθαν πρόσφυγες από διάφορα μέρη και ότι πολλοί εξ αυτών δε γνώριζαν καν την ελληνική γλώσσα. Εεεε και πολλοί από τους πατεράδες τους εεε θείους τους υποχρεώθηκαν στη δεκαετία του '60 και του '70 να μετοικήσουν στην Ευρώπη, στην Ωκεανία και στην Αμερική για να μπορέσουν να βιοποριστούν αυτοί και οι οικογένειές τους.

Με ποιον τρόπο θα αντιμετωπίζατε τις αντιδράσεις των γηγενών μαθητών και των γονέων τους;

Εεεε οι αντιδράσεις που θα περίμενα, γνωρίζοντας το σχολείο χρόνια και την κοινωνία της Πτολεμαΐδας, θεωρώ ότι το ποσοστό αυτό είναι υπέρμετρα αμελητέο, το θεωρώ κάτω από 1 με 2% οπότε θεωρώ ότι θα ήταν εύκολη και η αντιμετώπιση αυτών των αντιδράσεων γιατί θα ήταν ολιγάριθμες και θα ήταν κατά κάποιο τρόπο και γραφικές. Εεε τέλος πάντων, όσους αντιδρούσαν θααα εεε θα τους προσέγγιζα μέσω του διαλόγου, αλλά θα ήμουν και αυστηρός, ώστε να μην αφήσω εεε κανένα περιθώριο να ανασταλείη η λειτουργία του σχολείου και η ένταξη αυτών των παιδιών.

Πιστεύετε πως η συμμετοχή των γονέων νέο-μεταναστών/ προσφύγων στις δραστηριότητες του σχολείου μπορούν να καταστήσουν πιο ομαλή την ένταξη των παιδιών τους σ' αυτό;

Ασφαλώς. Ασφαλώς. Εεεε η συμμετοχή του γονέα θα επιδρούσε ευεργετικά επάνω στο παιδί τους εεεε που θα γινόταν πολύ πιο εύκολα αποδεκτό. Εε αλλά θα ενίσχυε εε πιστεύω και την αυτοεκτίμηση και την αυτοπεποίθησή του.

Η διδασκαλία των μαθητών αυτών πιστεύετε ότι πρέπει να γίνει από εξειδικευμένο προσωπικό ή από τους εκπαιδευτικούς της σχολικής σας μονάδας;

Εεεε αν ήταν να γίνει από εκπαιδευτικούς της σχολικής μονάδας θα ήταν καλό πριν μπούνε σ' αυτή τη διαδικασία να έχουν περάσει κάποιο σχολείο εεεεε κάποια

εκπαίδευση εεεε ώστε να έχουν τα εργαλεία και τα εφόδια να διαχειριστούν μαθητές οι οποίοι είναι πρόσφυγες ή νέο-μετανάστες.

Θεωρείτε πως οι διευθυντές χρειάζονται επιμόρφωση ίδια με τους εκπαιδευτικούς ή διαφορετική;

Αναμφίβολα. Εε όχι. Αναμφίβολα θα πρέπει να έχω περάσει την επιμόρφωση που έχουν περάσει και οι εκπαιδευτικοί της σχολικής μου μονάδας αλλά θα εεε χρειάζεται και μια επιπρόσθετη εεεεε εε επιμόρφωση ως προς τη συνολική διαχείριση του προβλήματος.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

Καλή δύναμη και καλή επιτυχία.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 5^Η

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Είμαι πτυχιούχος της Φυσικομαθηματικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης στο τμήμα Γεωλογίας.

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Γεωλόγος

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

Μαζί με αναπληρωτής, 32, 33.

Είστε διευθυντής/ διευθύντρια σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Σε Γυμνάσιο.

Διδάξατε ποτέ σε νέο- μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Όχι, όχι. Δεν έχω διδάξει. Παλιότερα μόνο στα παιδιά αυτών που ήρθαν από Αλβανία.

Έχετε στο σχολείο σας μαθητές πρόσφυγες ή νέο-μετανάστες;

Όχι. Δεν έχει.

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Εεε τώρα... Δεν έχω κάποιον ορισμό να δώσω....

Πώς τα αντιλαμβάνεστε ή ποια είναι η διαφορά τους, αν υπάρχει;

Πως τα αντιλαμβάνομαι. Εεε πρόσφυγες είναι, απ' όσο ξέρω αυτοί του εξαναγκάζονται να φύγουν από τον τόπο τους με βίαιο τρόπο, μέσα από πόλεμο κτλ. τώρα οι μετανάστες μπορεί να κοιτάν να βρουν κάποια καλύτερη τύχη, ενδεχομένως.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Εεε σίγουρα είναι δύσκολη. Εεε τώρα με τις συνθήκες που αντιμετωπίζει και η χώρα, τόσο με τα οικονομικά προβλήματα όσο και με τον κορονοϊό τελευταία και με τα προβλήματα που προκύπτουν από αυτό εεεε Σίγουρα είναι μια χώρα που δεν έχει ιδιαίτερα πάρα πολλούς πόρους να διαθέσει αυτή τη στιγμή. Εεεεε δεν ξέρω κατά πόσο φτάνουν αυτά που δίνονται υποτίθεται σαν βοηθήματα κτλ. εεεε και νομίζω ότι οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα εεεεε και δε φταίνε γι' αυτά. Πολλές φορές δε φταίνε και γι' αυτά.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Δε γνωρίζω ποια είναι. Δεν είχαμε ποτέ κάποια επαφή στα σχολεία της περιοχής μας. Δεν ξέρω τι ακριβώς γίνεται. Ξέρω ότι υπάρχει στην Κοζάνη σε κάποιο ΕΠΑΛ εκεί... εεε γίνεται μια προσπάθεια ένταξης εεεε αλλά δεν ξέρω κατά πόσο προχωράει αυτή η προσπάθεια. Διαβάζουμε τις εγκυκλίους για τμήματα ΖΕΠ κτλ. γιατί μας αφορούν εεεε έχουμε παιδιά Ρομά στο σχολείο, αλλά δεν είχαμε ποτέ τμήματα υποδοχής προσφύγων, ούτε στο δικό μας Γυμνάσιο, ούτε σε κανένα άλλο σχολείο στην Πτολεμαΐδα.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Γενικότερα, όσους περισσότερους μαθητές μπορούμε να εντάσσουμε στην εκπαίδευση, όποιοι και να είναι... όχι μόνο νέο-μετανάστες και πρόσφυγες. Ακόμη και ομάδες που είναι εεεεε ειδικές ομάδες εεεε Ρομά μαθητές εδώ στο σχολείο εεεεε χρειάζεται κάτι να γίνει. Εεεε πρέπει να ενταχθούν εεεε γιατί όσο ανεβαίνει το μορφωτικό τους επίπεδο και μαθαίνουν πράγματα, ίσως είναι καλύτερα και εντάσσονται στην κοινωνία και συνεργάζονται καλύτερα μ' αυτήν. Όμως, οφείλω να ομολογήσω ότι δεν είναι κάτι εύκολο, ειδικά αν εεεε πρόκειται να ενταχθούν στα σχολεία της Δευτεροβάθμιας κατεύθυνσης εεε δηλαδή να μην έχουν παρακολουθήσει

την Πρωτοβάθμια. Ή αν η ηλικία τους δεν εεεε δεν ταιριάζει με το γνωστικό τους επίπεδο.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Αυτή τη στιγμή δε μπορώ να πω κάτι εεεε γιατί δεν έχω ασχοληθεί εεεε δεν έχουμε στο σχολείο τέτοιους μαθητές εεεε δεν έχω ψάξει καθόλου. Δε μπορώ να σας απαντήσω.

Πέρα από αυτά που θα ψάξετε ή θα μάθετε, πώς φαντάζεστε ότι είναι πιο πρόσφορο να διδαχθούν αυτοί οι μαθητές για να ενταχθούν ομαλότερα; Ίσως και από την εμπειρία σας με τους Ρομά μπορείτε να απαντήσετε.

Εεεε ναι. Αν αν το δω σε σχέση με τους Ρομά εεεε σίγουρα θα σας πω ότι η επαφή με τα υπόλοιπα παιδιά είναι σημαντική. Εεεεε μέσα από ομαδικές δραστηριότητες, από γιορτές, εκδρομές όπου θα συμμετέχουν όλοι...εεεε αυτό. Όπου είναι δυνατόν και δεν υπάρχουν αντιδράσεις, γιατί υπάρχουν και αυτές, με ομαδική δουλειά εεεε και με ομάδες μεικτές.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών αυτών;

Εεεε οπωσδήποτε θα πρέπει να γίνουν κάποια ειδικά προγράμματα, εεεε για να μάθουν τα στοιχειώδη πράγματα της γλώσσας εεεε για να μπορούν να επικοινωνούν εεεε να μη γίνονται παρεξηγήσεις. Χωρίς τη γλώσσα πώς μπορούν να μπου μέσα στις τάξεις; Τα προβλήματα θα είναι ακόμα περισσότερα. Εεεε τώρα πώς μπορεί να γίνει αυτό; Μέσα από τα σχολεία; Με ειδικά προγράμματα και για τους ενήλικες; Γιατί και οι γονείς των παιδιών πρέπει να ξέρουν τη γλώσσα για να βοηθήσουν τα παιδιά τους και να έρχονται σε επαφή με το σχολείο. Εεεε με Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας; Εεεε με κάποιο τρόπο πρέπει να γίνει. Πρέπει να υπάρξει κάποια λύση εεεε γιατί αλλιώς μιλάμε μόνο για τη φυσική παρουσία των παιδιών αυτών στη τάξη. Δεν τους βοηθάμε να μάθουν πράγματα. Εεεε απλά είναι εκεί και περνάνε την ώρα τους.

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Εεεε όχι νομίζω ότι δεν... εεεε σε πάρα πολλά εγχειρίδια και η γλώσσα είναι πολύ δύσκολη να την κατανοήσουν και ξεφεύγει από το απλό το επίπεδο. Εεεεε εδώ τα δικά

μας τα παιδιά και δε τα καταλαβαίνουν τα βιβλία αυτά, εε πόσο μάλλον τα παιδιά των προσφύγων και των μεταναστών. Αφήστε που και κάποια από αυτά εεεε τα φιλολογικά... η ιστορία ας πούμε...μιλάει μόνο για την Ελλάδα.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας μονάδα;

Εεεε, κοιτάζτε. Υπάρχει κάποια δυσπιστία στον κόσμο, κάποιες αντιδράσεις σίγουρα, αλλά τώρα εεεεε κάτι άλλο, αν θα χρειαστεί να το αντιμετωπίσουμε θα το δούμε εκείνη τη στιγμή. Εεε αντιδράσεις του τύπου να αλλάξει ένα παιδί τμήμα, επειδή υπάρχουν ας πούμε Ρομά στο τμήμα του έχουμε και τώρα. Ή ας πούμε επιθετικότητα κάποιες φορές μεταξύ των μαθητών εεεεε και για άλλους λόγους, και μεταξύ των Ελλήνων μαθητών. Εεε δε νομίζω ότι θα υπάρχει κάτι πιο έντονο.

Ποια πιστεύετε ότι είναι η συμβολή των εκπαιδευτικών στην ένταξη των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Εεεεε θεωρώ ότι γίνεται μια πολύ μεγάλη προσπάθεια. Όσο εεεε και μέσα από τα σχολεία που ξεκίνησε αυτή η διαδικασία αλλά και από φορείς που έχουν σχέση με την εκπαίδευση και εεε από οργανώσεις που θέλουν να βοηθήσουν. Εγώ αυτό βλέπω. Οι εκπαιδευτικοί στις τάξεις είναι πάντα δεκτικοί και θετικοί. Άλλοι χώροι αντιδρούν, ενδεχομένως. Πάντως, ο εκπαιδευτικός στην Ελλάδα παίρνει πάνω του πολλές ευθύνες εεεε και χωρίς μεγάλη βοήθεια. Φυσικά, η στάση του είναι καθοριστική και για τον τρόπο που θα δεχτούν τους μαθητές. Αλλά εεε να πω την αλήθεια δε συναντάς εύκολα έναν εκπαιδευτικό που να μην λειτουργεί εεεε θετικά και βοηθητικά για παιδιά που ανήκουν σε διάφορες εεεε διάφορες τέτοιες ομάδες.

Με ποιον τρόπο θα προσπαθούσατε να πείσετε εκπαιδευτικούς που θα αρνούσαν να συμμετάσχουν σε κάτι τέτοιο;

Ε θα προσπαθούσα να συζητήσω μαζί τους για να τους πείσω ή να μιλήσω μαζί τους εεεε γιατί πιστεύω ότι κάθε παιδί έχει δικαίωμα στη μόρφωση. Πρέπει να την έχει. Είτε είναι εεε είπαμε πρόσφυγας είτε μετανάστης είτε ειδική κοινωνική ομάδα είτε οτιδήποτε. Ο εκπαιδευτικός δε δικαιούται να αρνηθεί ένα παιδί μέσα στην τάξη του εεεε γιατί είναι σαν να αρνείται το δικαίωμα αυτό.

Με ποιον τρόπο θα αντιμετωπίζατε τις αντιδράσεις των γηγενών μαθητών και των γονέων τους;

Θα μπορούσαμε να κάνουμε κάποια συζήτηση. Αλλά δεν ξέρω κατά πόσο θα ήταν γόνιμη εεε γιατί όταν έχουν παγιωμένες απόψεις οι μεγάλοι είναι πολύ δύσκολο να επικοινωνήσεις μαζί τους. Τέλος πάντων εεε θα προσπαθούσαμε να τους πείσουμε. Να μιλήσουμε μαζί τους. Δηλαδή, εεε δεν λύνεται ηηηη εεεε κανένα πρόβλημα με εντάσεις και αντιδράσεις. Τα προβλήματα λύνονται με επικοινωνία και διάλογο.

Πιστεύετε πως η συμμετοχή των γονέων νέο-μεταναστών/ προσφύγων στις δραστηριότητες του σχολείου μπορούν να καταστήσουν πιο ομαλή την ένταξη των παιδιών τους σ' αυτό;

Εεε σίγουρα. Γιατί θα δουν εεεε και οι υπόλοιποι εεε και οι δύσπιστοι, θα δουν ότι εεεεε σίγουρα θα βοηθήσει. Βλέποντας και οι υπόλοιποι ότι οι άνθρωποι συμμετέχουν εεε και ασχολούνται και ενδιαφέρονται εε και δε θέλουν κάτι άλλο γιατί κυκλοφορούν και διάφορα..... σήμερα γράφει ο καθένας ό,τι θέλει. Παίρνει ένα στυλό ...ένα εεε και γράφει στο internet ό,τι να ναι. Εεε θα έχουν μια άποψη θετική ας πούμε. Εεεε επίσης, νομίζω και τα παιδιά τους αν δουν πως οι γονείς τους κάνουν πράγματα για το σχολείο εεε θα νιώσουν πιο καλά, δε θα το παρατήσουν. Όλα θέλουν το χρόνο τους, όμως.

Η διδασκαλία των μαθητών αυτών πιστεύετε ότι πρέπει να γίνει από εξειδικευμένο προσωπικό ή από τους εκπαιδευτικούς της σχολικής σας μονάδας;

Εεεε νομίζω στις αρχές χρειάζεται κάποιο εξειδικευμένο προσωπικό. Ακόμη και για τη γλώσσα εεεε που δε θα φτάνουν ίσως οι εκπαιδευτικοί της σχολικής μονάδας. Σε κάποια δεύτερη φάση ίσως, αφού έχουνε έρθει σε μια πρώτη επαφή με τη γλώσσα, θα μπορούσαν και οι εκπαιδευτικοί της σχολικής μονάδας να μπορούν να το κάνουν εεε να βοηθήσουν.

Θεωρείτε πως οι διευθυντές χρειάζονται επιμόρφωση ίδια με τους εκπαιδευτικούς ή διαφορετική;

Εεε κοιτάζτε ίδια σίγουρα εεεε την επιμόρφωση που θα πάρουν οι εκπαιδευτικοί οπωσδήποτε θα πρέπει να την έχουν εεε ίσως επιπρόσθετα για θέματα διοικητικά, λειτουργικά και τα λοιπά χρειάζονται κάτι περισσότερο.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

Να είστε καλά.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 6^Η

Καλημέρα σας

καλημέρα

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Έχω τελειώσει το ΤΕΦΑΑ στη Θεσσαλονίκη, στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο. Έχω κάνει και ένα μεταπτυχιακό στην Ιταλία, στη σχολική ψυχολογία.

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Γυμνάστρια με ειδικότητα στο Μπάσκετ.

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

32

Είστε διευθυντής/ διευθύντρια σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Είμαι Διευθύντρια σε Γενικό Λύκειο.

Διδάξατε ποτέ σε νέο- μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Όχι, δεν έχω διδάξει ποτέ.

Έχετε στο σχολείο σας μαθητές πρόσφυγες ή νέο-μετανάστες;

Έχουμε ένα μαθητή που είναι Έλληνας από την πλευρά του μπαμπά του, αλλά γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Βενεζουέλα. Επέστρεψε στην Ελλάδα λόγω των γεγονότων και εντάχθηκε πριν τρία χρόνια στη Β Γυμνασίου, χωρίς να ξέρει καθόλου ελληνικά. Ωστόσο, όταν ήρθε στο σχολείο μας είχε ήδη σημειώσει μεγάλη πρόοδο. Επίσης, έχουμε παιδιά από την Αλβανία, που, όμως, γεννήθηκαν εδώ στην Ελλάδα. Πρόσφυγες και νέο-μετανάστες, όπως τους βλέπουμε στα νησιά όχι. Δεν έχουμε.

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Εεεε. Μάλιστα. Πρόσφυγας είναι αυτός που φεύγει λόγω συνθηκών πολέμου και δύσκολων καταστάσεων στη χώρα του και προσπαθεί να βρει μια καλύτερη μοίρα. Ο μετανάστης είναι που οικειοθελώς αφήνει τη χώρα του και πάει να βρει εεεε για δουλειά και οτιδήποτε άλλο, μόρφωση για τα παιδιά του ...σε μια άλλη χώρα.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Τώρα τι να σας απαντήσω;

Εε πώς βλέπετε την κατάσταση των ανθρώπων αυτών, ας πούμε, από τα Μέσα Ενημέρωσης;

Άθλια με μια λέξη θα τη χαρακτηρίζα. Και δεν ξέρω πόσο ενημερωμένοι είναι, αν θα βρύνε καλύτερο μέλλον εκεί που πάνε ή όχι. Δηλαδή, πέρα από το ότι ζουν σε άθλιες συνθήκες, πιστεύω ότι δεν έχουν τη σωστή και την πρέπουσα ενημέρωση για το τι παν να συναντήσουν και το τι θα βρουν στο δρόμο τους.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Στο σχολείο μας όπως σας είπα, πέρα από εκείνη τη μεμονωμένη περίπτωση του παιδιού από τη Βενεζουέλα, δεν υπάρχουν πρόσφυγες και μετανάστες. Εκείνο, όμως, που νομίζω και πιστεύω είναι ότι αν είναι εεεε αν ζουν στη χώρα μας για όποιο διάστημα και αν είναι αυτό, οφείλουμε σαν χώρα να τους μορφώσουμε, να τους εντάξουμε στα σχολεία μας, με ένα πλαίσιο που θα είναι εεεε που θα ικανοποιεί όλες τις πλευρές, γιατί ξέρουμε ότι υπάρχουν αντιδράσεις. Αλλά θεωρώ ότι εεε πρέπει να γνωρίσουν τη χώρα που φιλοξενούνται όσο διάστημα κι αν είναι αυτό. Κι αυτό θα το γνωρίσουν μέσα απ' τα σχολεία.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Μπορεί να γίνει με κάποιες προϋποθέσεις. Χρειάζεται να υπάρχουν υποδομές, να υπάρχουν εκπαιδευτικοί που μπορούν να το οργανώσουν και να το αναλάβουν και σαφώς πρέπει να είναι μια προσαρμοσμένη γνώση για να γνωρίσουν τον τόπο που φιλοξενούνται.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Ωραία. Θεωρώ... Ένα κομμάτι είναι σίγουρα η βιωματική μάθηση. Η απλότητα εε όχι η απλοϊκότητα, η απλότητα της γνώσης και ο συνδυασμός γνώσης ...αν μπορεί να δοθεί με αυτό που ξέραν από τη δική τους πατρίδα.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών αυτών;

Με ενισχυτική διδασκαλία. Δηλαδή, πρέπει να στοχεύσουμε ότι αυτά τα παιδιά πρέπει τη βασική έννοια της γλώσσας μας εεεε τη βασική γλώσσα...το βασικό επίπεδο της

γλώσσας μας πρέπει να το έχουνε. Και αυτό είναι με το Α επίπεδο που λέμε σε όλες τις γλώσσες του κόσμου. Πρέπει να το έχουνε.. όσο γίνεται πιο απλά.

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Όχι. Όχι. Θεωρώ ότι πρέπει να υπάρχουν ειδικά εγχειρίδια για να βοηθήσουμε αυτά τα παιδιά και να μάθουν τη γλώσσα μας, αλλά και να αποκτήσουν γνώσεις για τη χώρα που φιλοξενούνται.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας μονάδα;

Εεεε το θέμα θα είναι σίγουρα η ένταξή τους. Πιστεύω ότι θα υπάρχουν προβλήματα και από την πλευρά των παιδιών και των γονιών που ήδη φοιτούν, αλλά και από τις αντιδράσεις που ενδεχομένως να έχουμε και από αυτά τα ίδια τα παιδιά... που να μη θέλουν να εε να να διδαχθούν την ελληνική γλώσσα, εεε λέω ένα παράδειγμα ή να μη θέλουν να πάνε σχολείο καν. Αυτά, όμως, μέσα από διάλογο και με μια εεε μέσα από ένα ισορροπημένο πρόγραμμα και ξεκαθαρισμένους ρόλους εεε νομίζω ότι λύνονται τα θέματα αυτά. Αλλά όλα θέλουνε διάλογο. Δε λύνεται κάτι με μια απόφαση και τελειώσαμε...

Ποια πιστεύετε ότι είναι η συμβολή των εκπαιδευτικών στην ένταξη των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Εεεε αυτό είναι, θεωρώ, το πιο σημαντικό και κομβικό κομμάτι εεε σ' αυτήνη την ένταξη. Εεε οι εκπαιδευτικοί παίρνουν όλο το βάρος πάνω τους για να μπορέσουν να διδάξουν, να ενσωματώσουν αυτά τα παιδιά ή τους ενήλικες, αν είναι πιο μεγάλοι άνθρωποι εεεε και είναι πολύ σημαντικό...το πιο σημαντικό κομμάτι, νομίζω αυτό. Αυτό είναι το κομμάτι κλειδί. Ο εκπαιδευτικός που αναλαμβάνει αυτό το έργο.

Με ποιον τρόπο θα προσπαθούσατε να πείσετε εκπαιδευτικούς που θα αρνούσαν να συμμετάσχουν σε κάτι τέτοιο;

Εεε αυτό είναι αναμενόμενο. Εεεε ότι πάντα θα υπάρχουν κάποιοι εκπαιδευτικοί που για δικούς τους προσωπικούς λόγους, που δε μας ενδιαφέρουν, δε θα το θέλαν να το κάνουν. Το θέμα είναι εεε ότι εδώ θα πρέπει να υπάρχουν και κάποια κίνητρα. Και σε επίπεδο αμοιβής, αν θέλετε και σε επίπεδο επιμόρφωσης. Γιατί είναι πολύ σημαντική

η επιμόρφωση... Δε μπορούμε να πούμε έναν εκπαιδευτικό ..πήγαινε και κάνε μάθημα σ' αυτούς, όταν έχουμε μάθει σ' ένα άλλο μοντέλο διδασκαλίας. Θέλει επιμόρφωση, κίνητρο και οικονομικό κίνητρο ακόμα εεε και πιστεύω ότι θέλει χρόνο..... εεε δε γίνεται ξαφνικά, μαγικά. Δε γίνεται τίποτα ... μέσα σε μια μέρα ή μέσα σε μια ώρα όλα....

Με ποιον τρόπο θα αντιμετωπίζατε τις αντιδράσεις των γηγενών μαθητών και των γονέων τους;

Λοιπόν, πάλι με τον ίδιο τρόπο... πάλι με την κουβέντα, με τη συζήτηση και εεεε όλα αυτά τα πράγματα θεωρούμε ότι γίνονται αμέσως, επειδή το αποφασίσαμε... επειδή.... Εε δεν γίνονται αμέσως. Θέλουνε χρόνο. Και έχεις και τις αντιδράσεις και το πας βήμα βήμα για να φτάσεις σε ένα πιο καλό αποτέλεσμα. Γιατί εγώ πιστεύω ότι αντιδράσεις έχουμε και από την άλλη πλευρά. Δεν είναι μόνο οι γηγενείς εεεε πολλοί και από τους ξένους δε θέλουν να επιμορφωθούν. Έχουμε παραδείγματα ξένων που λένε: «εγώ θέλω να μάθω μόνο γερμανικά γιατί θέλω να φύγω στη Γερμανία». Δεν πρέπει να τα ξεχνάμε αυτά. Δεν είναι μόνο οι Έλληνες που βγάζουν μια άρνηση. Είναι και από την αντίθετη πλευρά.... Οπότε θέλει χρόνο και συζήτηση για να λυθεί αυτό το θέμα.

Πιστεύετε πως η συμμετοχή των γονέων νέο-μεταναστών/ προσφύγων στις δραστηριότητες του σχολείου μπορούν να καταστήσουν πιο ομαλή την ένταξη των παιδιών τους σ' αυτό;

Αυτό σίγουρα! Ένα σχολείο ξέρουμε ότι έχει πάρα πολλές ανάγκες και λειτουργικές εεεε και κτιριακές και εεεε σε πολλά άλλα επίπεδα. Αν μπορέσουμε αυτούς τους γονείς, όπως ζητούμε από τους Έλληνες γονείς να μας βοηθήσουν σε κάποια πράγματα που χρειάζεται το σχολείο μας, αν μπορέσουμε και αυτούς τους γονείς με βάση τις δεξιότητες και ικανότητες τους να βοηθήσουν στο σχολείο εε πιστεύω ότι θα γίνει αμέσως εεεε πιο ομαλή η ηη ενσωμάτωση και πιο εύκολα θα τους αποδεχτούν και οι ίδιοι οι Έλληνες. Δεν είναι μόνο για να παίρνουνε... είναι και για να δίνουνε. Είναι αμφίδρομες πάντα οι σχέσεις σ' αυτά.

Η διδασκαλία των μαθητών αυτών πιστεύετε ότι πρέπει να γίνει από εξειδικευμένο προσωπικό ή από τους εκπαιδευτικούς της σχολικής σας μονάδας;

Αυτό που είπα. Το εξειδικευμένο δε μπορώ να καταλάβω με ποια έννοια το λέτε;

Εννοώ εκπαιδευτικούς πέρα από το Σύλλογο των καθηγητών αυτού του σχολείου, με ειδίκευση στη διδασκαλία τέτοιων μαθητών.

Πιστεύω ότι οι εκπαιδευτικοί που έχουν τα χρόνια εεε τα διδακτικά χρόνια εμπειρίας επάνω τους, με μια επιμόρφωση σωστή θα μπορέσουν να ανταπεξέλθουν και σ' αυτό το κομμάτι με μεγαλύτερη επιτυχία.

Θεωρείτε πως οι διευθυντές χρειάζονται επιμόρφωση ίδια με τους εκπαιδευτικούς ή διαφορετική;

Οι διευθυντές χρειάζονται και αυτοί σίγουρα επιμόρφωση. Και ίδια... γιατί μην ξεχνάμε ότι έχουμε όλοι μας μια ειδικότητα... που μπορούμε να ξαναγυρίσουμε στην τάξη ή να θέλουμε να διδάξουμε σ' αυτά τα παιδιά. Αλλά και σίγουρα και μια επιπλέον, γιατί τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες απέναντι σ' αυτά τα παιδιά μπορεί να είναι κάτι παραπάνω ή κάτι διαφορετικό από αυτό που έχουμε αυτή τη στιγμή μέσα στο πλαίσιο που δουλεύουμε σαν διευθυντές.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

Και 'γω σας ευχαριστώ. Να είστε καλά.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 7^Η

Καλημέρα σας

Καλημέρα!

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Εγώ έχω τελειώσει Γεωλογία. Επίσης, έχω τελειώσει μηχανικός περιβάλλοντος και Ειδική Αγωγή.

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Η ειδικότητά μου είναι ΠΕ04.05, Γεωλόγος.

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

27

Είστε διευθυντής/ διευθύντρια σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Είμαι Διευθυντής σε ένα ΕΠΑΛ της Πτολεμαΐδας.

Λιδάξατε ποτέ σε νέο-μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Δυστυχώς όχι.

Έχετε στο σχολείο σας μαθητές πρόσφυγες ή νέο-μετανάστες;

Όχι, δεν έχουμε. Γενικά δεν υπάρχουν τέτοια τμήματα στο δήμο μας.

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Εγώ πίστευα και πιστεύω ότι δεν αλλάζει τίποτα. Όλοι είναι πρόσφυγες. Αυτή είναι η προσωπική μου άποψη. Ήταν, είναι και θα παραμείνουν. Αν το δεις στην πραγματικότητα όλοι τους εξαναγκάζονται να φύγουν από την πατρίδα τους, γιατί αν μείνουν δε θα μπορούν να ζουν. Δε δέχομαι εκείνο τον παλιό ορισμό ότι ο πρόσφυγας είναι από πόλεμο. Δηλαδή, αν υπάρχουν άλλες καταστάσεις, όπως θρησκευτικός εξτρεμισμός, οικονομική εξαθλίωση και τέτοια εεεε τι είναι αυτοί; Μετανάστες; Απλά επιδιώκουν καλύτερη ζωή ή επιδιώκουν τη ζωή; Εεεε γι' αυτό σας λέω... Αυτοί είναι πρόσφυγες.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Η κατάσταση αυτή των ανθρώπων αυτών στη χώρα είναι όπως εμείς ήρθαμε το '22, στην ίδια κατάσταση ακριβώς είναι και αυτοί όλοι οι άνθρωποι. Δυστυχώς, κνηγημένοι από τις πατρίδες τους οι περισσότεροι, ένα 90% που ψάχνουν να βρουν καλύτερες συνθήκες ζωής. Δεν έχουν στέγη, περίθαλψη, παιδεία. Έχουν χάσει τις οικογένειές τους εεεε πολλά παιδιά έρχονται ασυνόδευτα. Ζουν σε άθλιες συνθήκες και έχουν χάσει την αξιοπρέπειά τους.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Εεεε εκεί πρέπει να γίνει μια τεράστια δουλειά από το Υπουργείο παιδείας ώστε να υπάρχουν τμήματα ένταξης, ώστε να μπορούν αυτά τα παιδιά να ενταχθούν στο κοινωνικό σύνολο και είναι μια ευκαιρία να ενταχθούν από τη μικρή ηλικία, ώστε να μπορούν και αυτά να προσφέρουνε στο κοινωνικό σύνολο, αν παραμείνουν στην Ελλάδα. Γιατί οι πιο πολλοί μετανάστες θέλουν να φύγουν στη Βόρεια Ευρώπη. Γιατί εκεί έχουν συγγενείς, έχουν αδέρφια εεεε έχουν φίλους οπότε εεεε θέλουν να πάρουν την ιθαγένεια πρώτα εδώ και μ' αυτό το διαβατήρια ναααα να πάνε στη Βόρεια Ευρώπη.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Είναι πάρα πολύ δύσκολο να εεε να ενταχθούν στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση γιατί χρειάζεται πάρα πολύ δουλειά. Δηλαδή, θα πρέπει να τελειώσουμε το δημοτικό, το Γυμνάσιο και μετά να ρθουν στο Λύκειο. Άρα σημαίνει ότι με τα τμήματα ένταξης τα οποία θα δημιουργηθούν εεε σημαίνει μια χρονοβόρα διαδικασία η οποία θα διαρκέσει πάρα πολύ αλλά για εεεε εγώ πιστεύω ότι είναι απαραίτητη. Δηλαδή, θέλω να πω ότι τα παιδιά θα πρέπει να παρακολουθήσουν τμήματα ένταξης για πολύ καιρό, δυο ή και τρία χρόνια, να καλύψουν τα κενά του δημοτικού και του Γυμνασίου, αν δε μπορούν λόγω ηλικίας να πάνε στο Γυμνάσιο και μετά να έρθουν στο Λύκειο. Εεεε δε γίνεται να έρθουν απευθείας.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Εεε νομίζω ότι πρέπει να διδάσκεται η γλώσσα πρώτα της πατρίδας του, η ελληνική γλώσσα, τα αγγλικά, ώστε να έχουν πρόσβαση εεεε στον τρόπο επικοινωνίας. Νομίζω από κει πρέπει να ξεκινήσουμε.

Μέσα στην τάξη, πέρα από τη διδασκαλία της γλώσσας, ποιον τρόπο πρέπει να ακολουθήσει ο εκπαιδευτικός για να κάνει ευκολότερη και αποτελεσματικότερη την ένταξη των μαθητών αυτών;

Εεεεε να μάθει ο ίδιος για τα παιδιά αυτά και να τα συστήσει στα ελληνόπουλα. εεεε να κάνει συχνές αναφορές στον πολιτισμό τους, να τα ρωτάει...να ενδιαφέρεται. Και μετά να τα βάζει σε ομάδες... γενικά να τα εμπιστεύεται και να τους δίνει την ευκαιρία να μοιράζονται τις εμπειρίες τους. Εεε πως το λένε οι σύμβουλοι και οι λοιποί... εεε ομαδοσυνεργατική, βιωματική μάθηση.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών αυτών;

Εεεε νομίζω ότι θα πρέπει να προσληφθούνε εεεε καινούριοι συνάδελφοι εεεε μικρά παιδιά, σε παρένθεση μικρά παιδιά, νέοι άνθρωποι εννοώ, ώστε να έχουν τη δυνατότητα να μάθουν την ελληνική γλώσσα αλλά και τον πολιτισμό και την ιστορία. Να γίνει εντακτική διδασκαλία της γλώσσας, σε ξεχωριστά τμήματα.

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Εγώ προσωπικά νομίζω πως όχι. Χρειάζονται νέα εγχειρίδια τα οποία να έχουν προσαρμοστεί πάνω στους μετανάστες. Εεε να είναι δηλαδή πιο εύκολη η γλώσσα τους, να αναδεικνύουν την ελληνική κουλτούρα αλλά και να σέβονται και τον πολιτισμό και την κουλτούρα τη δική τους εεεε κάπως να τα συνδυάζουν αυτά. Ούτε πολύ ελληνοκεντρικά εε ούτε πολύ εεε εεεε ξένα.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας μονάδα;

Προβλήματα μπορούν να παρουσιαστούν πάρα πολλά, αλλά με τη σωστή συνεργασία της Διεύθυνσης και των συναδέλφων καθηγητών και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, της Περιφερειακής Εκπαίδευσης, του Υπουργείου εεεεεε και των συνδικαλιστών εεεεεε νομίζω τα προβλήματα αυτά μπορούν εεεε να αποφευχθούν. Γιατί προβλήματα σίγουρα θα δημιουργούνται.

Ποια πιστεύετε ότι είναι η συμβολή των εκπαιδευτικών στην ένταξη των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Νομίζω ότι είναι το Α και το Ω για την ένταξη αυτών των παιδιών. Είναι αυτοί που θα αναλάβουν τα παιδιά αυτά μέσα στις τάξεις του εεεε και αυτοί θα αντιμετωπίσουν και τα προβλήματα που μπορεί να προκύψουν. Επίσης, εγώ πιστεύω ότι όλοι οι εκπαιδευτικοί πρέπει να περάσουν από ένα σεμινάριο τουλάχιστον έξι μηνών, να ενημερωθούν ακριβώς πως θα γίνει όλη αυτή η διαδικασία, ώστε να μην κάνει ο καθένας του κεφαλιού του.

Με ποιον τρόπο θα προσπαθούσατε να πείσετε εκπαιδευτικούς που θα αρνούσαν να συμμετάσχουν σε κάτι τέτοιο;

Αυτούς τους εκπαιδευτικούς που θα αρνούσαν να συμμετάσχουν σε αυτή τη διαδικασία θα τους έλεγα εγώ προσωπικά να πάνε στο σπίτι τους. Δε χρειάζονται στο σχολείο. Για μένα δεν υπάρχει εκπαιδευτικός που δεν προσφέρει τις υπηρεσίες του όταν του ανατεθεί αυτό από τον εεεε από το Διευθυντή, από το Υπουργείο Παιδείας, από την Περιφέρεια, από τη Διεύθυνση. Νομίζω ότι όποιος αρνείται εεεεεε Αλλά ξέρετε κάτι; Επειδή εεεεεε αυτή είναι προσωπική άποψη εεεε επειδή ήμουν χρόνια αιρετός, 15 συναπτά έτη στο νομό Κοζάνης και στο ΠΥΣΔΕ και στο ΑΠΥΣΔΕ, δηλαδή

πρόεδρος όλων των καθηγητών της Δυτικής Μακεδονίας, θέλω να σας πω ότι όλα αυτά τα χρόνια δεν είχαμε ούτε μια παραίτηση συναδέλφου. Εεεεε μπορεί να γκρινιάζουνε, εεεε μπορεί, μπορεί, μπορεί, μπορεί, αλλά δεν είχαμε ούτε μια παραίτηση συναδέλφου. Σημαίνει ότι έχουμε εεεε έχουμε μια δουλειά εεεε μια δουλειά, σε παρένθεση, που όνο δουλειά δεν είναι, την οποία εεεε η οποία πραγματικά μας εεεε μας μας δίνει τη δυνατότητα και μας δίνει και την ευκαιρία αυτά που πιστεύουμε να τα μεταδώσουμε με τον καλύτερο τρόπο σε όλα τα παιδιά. Και παιδιά δεν είναι μόνο τα δικά μας παιδιά εεεε είναι και τα παιδιά των Αλβανών εεεε παιδιά είναι και οι Ρώσοι, παιδιά είναι και οι Ουκρανοί, οι Μολδαβοί, οι μετανάστες.....όλα αυτά είναι παιδιά.

Με ποιον τρόπο θα αντιμετωπίζατε τις αντιδράσεις των γηγενών μαθητών και των γονέων τους;

Χμ!! κατ' αρχάς θα τους έλεγα να αλλάξουν σχολείο. Δε θα τους ήθελα σχολείο μου. Εγώ δε θα μπορούσα να λειτουργήσω αν είχα αντιδράσεις εεεε παιδιών και εεεε... Είναι βέβαια πολύ δύσκολη η αλλαγή σχολικού περιβάλλοντος, αλλά η πρότασή μου θα ήταν αυτή εεεε και θα ήταν αποφασιστική. Αλλιώς, αν δε μπορούσα να την περάσω εεεε θα έδινα την παραίτησή μου σαν Διευθυντής και θα πήγαινα στο σχολείο που είχα οργανική θέση.

Πιστεύετε πως η συμμετοχή των γονέων νέο-μεταναστών/ προσφύγων στις δραστηριότητες του σχολείου μπορούν να καταστήσουν πιο ομαλή την ένταξη των παιδιών τους σ' αυτό;

Εννοείται. Δεν το συζητώ καν. Οι γονείς εεεε των νέο-μεταναστών και προσφύγων εεεε μπορούν να βοηθήσουν πάρα πολύ ώστε να υπάρξει μια ομαλή μεταβίβαση απόοοοο εεεε από την πρωτοβάθμια στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, από την προσχολική εεεε στην δημοτική εκπαίδευση και μετά στη Δευτεροβάθμια. Είναι απαραίτητη η παρουσία τους. Απαραίτητη. Χωρίς αυτούς δε μπορεί να γίνει κάτι.

Η διδασκαλία των μαθητών αυτών πιστεύετε ότι πρέπει να γίνει από εξειδικευμένο προσωπικό ή από τους εκπαιδευτικούς της σχολικής σας μονάδας;

Εεεε σ' αυτό εεεε επειδή έχω προβληματιστεί εεεε εγώ νομίζω εάν δεν είναι εξειδικευμένο προσωπικό εεεε θα πρέπει το προσωπικό που έχουμε στο σχολείο να περάσει από ειδικό σεμινάριο ώστε να αποκτήσει τις γνώσεις εκείνες και τις δεξιότητες για να μπορεί να ανταποκριθεί στη διδασκαλία αυτών των παιδιών.

Μιλάτε για την επιμόρφωση.

Εννοείται. Είναι απαραίτητη. Χωρίς αυτή δε γίνεται τίποτα.

Θεωρείτε πως οι διευθυντές χρειάζονται επιμόρφωση ίδια με τους εκπαιδευτικούς ή διαφορετική;

Εγώ πιστεύω πρέπει να κάνουμε και την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και να κάνουμε και μια ειδική επιμόρφωση για τους Διευθυντες, ώστε να μπορούμε να ανταποκριθούμε στα προβλήματα που θα προκύψουν. Κάτι καινούριο που αρχίζει και εντάσσεται στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση χρειάζεται χρόνο και γνώση. Αν δεν τα έχουμε αυτά δε μπορούμε να κάνουμε κάτι.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

Παρακαλώ.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 8^Η

Καλημέρα

Καλημέρα

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Λοιπόν. Έχω τελειώσει στη Θεσσαλονίκη τη φιλολογία και έχω κάνει και δύο Μεταπτυχιακά. Στην Εκπαιδευτική ψυχολογία το ένα και στα Αναλυτικά Προγράμματα σπουδών το άλλο.

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Είμαι φιλόλογος.

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

Είμαι στο 16^ο αυτή τη στιγμή. Διανύω το 16^ο έτος.

Είστε διευθυντής/ διευθύντρια σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Εεε το Μουσικό σχολείο έχει και Γυμνάσιο και Λύκειο. Επομένως και στα δύο.

Διδάξατε ποτέ σε νέο- μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Η αλήθεια είναι πως όχι. Προσωπικά δεν έχω εεεε σ' όλα αυτά τα χρόνια δεν έχει τύχει ποτέ να έχω στο μαθητικό ακροατήριο μια τέτοια περίπτωση.

Έχετε στο σχολείο σας μαθητές πρόσφυγες ή νέο-μετανάστες;

Όχι. Επειδή είμαστε και μουσική δομή και είναι λίγο πιο συγκεκριμένη, η αλήθεια είναι ότι δεν υπάρχει...τουλάχιστον στην παρούσα φάση δεν υπάρχει κανένας τέτοιος μαθητής.

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Εεεε είναι.... Δεν είναι ξεκάθαρα. Ο πρόσφυγας είναι αυτός που εγκατέλειψε την εστία του την πατρογονική εεε για κάποιο λόγο που δε θα ήθελε να το κάνει ο ίδιος. Εεε η αλήθεια είναι ότι τον όρο νέο-μετανάστη εεεε μου εε μου δίνει την αίσθηση εεε μου δίνει τη χροιά πως το κάνει με δική του βούληση και για κάποιους άλλους λόγους, δηλαδή εεε και δεν είναι εεε είναι για μια καλύτερη ζωή εεεε για να εξασφαλίσει μια οικονομική διαβίωση εεε ενώ ο πρόσφυγας εε στον πρόσφυγα είναι αναγκαστική η απομάκρυνση από το χώρο εεε από τον τόπο του.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Εεε αντιμετωπίζουν δυσκολίες. Πάρα πολλές δυσκολίες και στη διαβίωση. Αυτό βλέπουμε και από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Οι δυσκολίες αντανakλώνται σε όλα τα επίπεδα, δηλαδή στη διαβίωσή τους, στα παιδιά τους ως προς την πορεία τους στο σχολείο, δηλαδή, μου δίνεται η αίσθηση χωρίς να έχω εεε χωρίς να μπορώ να το αποδείξω εμπειρικά και πρακτικά εεε έχω την αίσθηση ότι αντιμετωπίζουν πολλά προβλήματα, ποικίλα προβλήματα σε όλα τα μέτωπα.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Παρόλο που δεν έχω κάποια προσωπική εμπειρία, από αυτά που καταλαβαίνω, από αυτά που συζητάμε με διάφορους άλλους εκπαιδευτικούς από τη Θεσσαλονίκη για παράδειγμα, από άλλες πόλεις που έχουν πολύ έντονο το στοιχείο το προσφυγικό εεεε λεν όλοι πως αντιμετωπίζουν πολλά προβλήματα τα παιδιά. Δεν ξέρουν ούτε καν τη γλώσσα εεεε δυσκολεύονται να ανταποκριθούν στις σύνθετες ανάγκες του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και ότι συνήθως εεεε αποτυγχάνουν μαθησιακά

τουλάχιστον και γνωστικά εεε και πολύ φοβάμαι ότι και ένα ποσοστό δεν ολοκληρώνει και τις σπουδές τους εεε ότι υπάρχει και διαρροή.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Εεεε θα όφειλε εε το κράτος ... το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα να βοηθήσει αυτά τα παιδιά να ενταχθούν στο σχολείο και για το καλό τους αλλά και για το καλό της εε όλης της κοινωνίας. Έχει δυσκολίες βέβαια. Όταν ένα παιδί έρχεται εδώ 12, 13 ετών και δεν ξέρει ούτε καν τη γλώσσα πώς θα μπορέσει να ανταποκριθεί στις σύνθετες ανάγκες του ούτως ή άλλως απαιτητικού εκπαιδευτικού συστήματος που έχουμε.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Εεεε ναι. Χρειάζονται μάλλον εναλλακτικές τεχνικές εε διδακτικές, παράδειγμα ομαδοσυνεργατικές εεε ή υπόδυση ρόλων ή θεατρικό παιχνίδι, μέθοδοι project, εεε μάλλον κάποιες εεε βιωματικές μέθοδοι εεε μάλλον αυτές είναι εεεε για να μπορέσουν αυτά τα παιδιά να ενταχθούν καλύτερα και να νιώσουν πιο όμορφα στο σχολείο.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών αυτών;

Εεε ναι. Η ελληνική γλώσσα τους είναι ξένη. Εδώ πρέπει το εε το κράτος, το Υπουργείο, οι μόνιμοι εκπαιδευτικοί συνήθως δεν έχουμε τις απαραίτητες γνώσεις χειρισμού αυτών των καταστάσεων συν του ότι είμαστε επιφορτισμένοι με χίλια δυο άλλα ζητήματα. Θα 'πρεπε ίσως το εεε το Υπουργείο εεε δεν ξέρω εεε παράλληλα με τη φοίτηση των παιδιών αυτών να τους παρέχει μια υποστήριξη σ' αυτό; Στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας; Για να νιώσουν εεε για να ενταχθούν καλύτερα τα παιδιά, όχι για να ξεχάσουν τη δική τους γλώσσα ή για να εεε πώς να το πω εεε για να τους αφομοιώσουμε εεε αλλά για να ενταχθούν ομαλά εεε ίσως μια ώρα κάθε μέρα για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Από καταρτισμένους όμως εκπαιδευτικούς, έτσι; Να το έχουν σπουδάσει αυτό το αντικείμενο.

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Χωρίς να έχω γνώση πάνω σε αυτό ειδική εεε νομίζω πως όχι. Εεεε απευθύνονται μόνο σε ελληνόπουλα και μάλιστα ελληνόπουλα που γνωρίζουν καλά εεε έχουν επεξεργασμένο το γλωσσικό τους κώδικα. Που ξέρουν την επίσημη ορολογία, δηλαδή, των βιβλίων και αυτά. Πόσο μάλλον εεεε είναι δύσκολα βιβλία. Πόσο μάλλον για τα παιδιά των μεταναστών και προσφύγων.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας μονάδα;

Εεε θεωρώ πως αν υπήρχε μαθητής νέο-μετανάστης ή πρόσφυγας στη σχολική μονάδα εεεε δε θα εεε δημιουργείτο κάποιο σημαντικό πρόβλημα ως προς τη λειτουργία της σχολικής μονάδας. Εεεε περισσότερο θα ήταν το ίδιο το παιδί να ανταποκριθεί στις ανάγκες. Δε νομίζω ότι η παρουσία ενός, δύο ή και πέντε παιδιών για παράδειγμα εεε θα δημιουργούσε κάποιο ζήτημα εεεε πειθαρχίας ή οτιδήποτε. Εεε περισσότερο τα προβλήματα θα ήταν των παιδιών που ίσως δε θα ένιωθαν καλά εεε δε θα μπορούσαν να ανταποκριθούν στις γνωστικές ανάγκες και σε όλα αυτά. Δε νομίζω ότι η παρουσία αυτών των παιδιών θα δημιουργούσε πρόβλημα.

Ποια πιστεύετε ότι είναι η συμβολή των εκπαιδευτικών στην ένταξη των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Οι εκπαιδευτικοί είναι αυτοί που έρχονται σε επαφή με τα παιδιά αυτά, ανεξάρτητα από την επίσημη εκπαιδευτική πολιτική. Ο ρόλος τους είναι πολύ σημαντικός αλλά νομίζω πως δεν είναι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί εεε δεν έχουμε τις εξειδικευμένες γνώσεις που χρειάζονται για το χειρισμό αυτών των παιδιών. Παρόλο που αυτοί καλούνται να τα εφαρμόσουν, ό,τι και να έχει θεσπιστεί, ό,τι και να 'χει αποφασιστεί, εεε νομίζω ότι δεν έχουμε τις γνώσεις. Εεεεε η συμβολή τους είναι εεεε πρέπει να είναι σημαντική αλλά με την απαραίτητη προϋπόθεση ότι έχουν τις απαραίτητες δεξιότητες γιατί γνωρίζουν να τα χειρίζονται αυτά τα παιδιά.

Με ποιον τρόπο θα προσπαθούσατε να πείσετε εκπαιδευτικούς που θα αρνούσαν να συμμετάσχουν σε κάτι τέτοιο;

Είναι δύσκολο να προσπαθήσεις εεε αν δε θέλει κανείς να συμβάλει είναι δύσκολο να τον πείσεις. Θεωρώ ότι εεε ότι όποιος εκπαιδευτικός δε θα ήθελε να συμμετέχει σ' αυτή την προσπάθεια θα το έκανε όχι επειδή δε θέλει για λόγους προσωπικούς ή οτιδήποτε αλλά επειδή, ακριβώς, όπως είπα πιο πάνω, αγνοεί τον τρόπο χειρισμού αυτών των

καταστάσεων. Εεε θεωρώ ότι δεν εεε ότι δεν υπάρχει εκπαιδευτικός εεε όλοι έχουνε αίσθημα ευθύνης και ότι θα αναλάμβαναν αυτό το δύσκολο έργο.

Με ποιον τρόπο θα αντιμετωπίζατε τις αντιδράσεις των γηγενών μαθητών και των γονέων τους;

Ναι. Εεε είναι πιθανό να προκληθούν αντιδράσεις, ιδίως αν υπάρχουν πολλά τέτοια παιδιά στις τάξεις. Ο διάλογος είναι πολύ σημαντικό όπλο εε να συζητήσει και με τους μαθητές αλλά και με τους γονείς τους στο Σύλλογο γονέων και κηδεμόνων πως αυτά τα παιδιά όχι μόνο δε φέρουν εεεε δεν προκαλούν πρόβλημα αλλά και μπορούν να δώσουν και ένα άλλο εεε και μια άλλη διάσταση στη μαθησιακή διαδικασία. Οι ομαδοσυνεργατικές διδασκαλίες, όπως είπα και παραπάνω, γενικά οι εναλλακτικές μορφές διδασκαλίας σίγουρα θα βοηθήσουν στο να αμβλυνθούν οι όποιες αντιδράσεις εεεεε αλλά χρειάζεται και βοήθεια από την επίσημη πολιτεία, από το Υπουργείο. Είπαμε εεε κάποιο σχολικό εγχειρίδιο, κάποιο εξειδικευμένο διδακτικό προσωπικό που σίγουρα θα δώσει πρακτικές λύσεις για να μην υπάρχουν τέτοιες αντιδράσεις.

Πιστεύετε πως η συμμετοχή των γονέων νέο-μεταναστών/ προσφύγων στις δραστηριότητες του σχολείου μπορούν να καταστήσουν πιο ομαλή την ένταξη των παιδιών τους σ' αυτό;

Εεεε νομίζω πως η συμμετοχή των γονέων όλων των παιδιών είναι απαραίτητη πλέον στη σύγχρονη εποχή στο σχολείο, όχι μόνο των γηγενών αλλά φυσικά και των νέο-μεταναστών. Ναι σίγουρα θα γνωρίζαν καλύτερα το μαθησιακό περιβάλλον των παιδιών τους, θα καταλάβαιναν και αυτοί τις δυσκολίες τους, θα μπορούσαν να βοηθήσουν πιο εύκολα στο σπίτι εεεε ώστε τα παιδιά να έρχονται πιο έτοιμα στο σχολείο, όχι γνωστικά μόνο αλλά γενικά στις συμπεριφορές, στις συνήθειες. Χρειάζεται οπωσδήποτε η παρουσία των γονιών εεεε όλων ανεξαιρέτως των παιδιών στο σχολείο σήμερα.

Η διδασκαλία των μαθητών αυτών πιστεύετε ότι πρέπει να γίνει από εξειδικευμένο προσωπικό ή από τους εκπαιδευτικούς της σχολικής σας μονάδας;

Η απάντηση είναι προφανής κατά την άποψή μου. Το εξειδικευμένο προσωπικό είναι απαραίτητο. Δεν έχουνε οι καθηγητές εε .. αν ένας καθηγητής ...όσα χρόνια και αν δουλεύει στο σχολείο εεεε αν έχει και είκοσι χρόνια υπηρεσίας εεεε αν δεν έχει σπουδάσει, αν δεν έχει παρακολουθήσει ένα σεμινάριο, μια επιμόρφωση, πρακτικά αν

δεν έχει κάνει κάποια πράγματα πώς θα βοηθήσει εεε πώς θα κάνει ... πώς θα αντιμετωπίσει ένα τόσο απαιτητικό εγχείρημα. Πρέπει οπωσδήποτε να εεεε χρειάζεται οπωσδήποτε η παρουσία εξειδικευμένου προσωπικού για να βοηθηθούν αυτά τα παιδιά.

Θεωρείτε πως οι διευθυντές χρειάζονται επιμόρφωση ίδια με τους εκπαιδευτικούς ή διαφορετική;

Και οι Διευθυντές είμαστε εκπαιδευτικοί. Δεν πρέπει να το ξεχνάμε αυτό. Οπότε ναι δεν παίζει ρόλο. Ίσως κάποια επιπλέον εεεε κάποιες επιπλέον γνώσεις στο κομμάτι το νομοθετικό για παράδειγμα, ναι. Αλλά κατά βάση η επιμόρφωση πρέπει να είναι ίδια γιατί ανα πάσα στιγμή ο Διευθυντής μπορεί να μπει στην τάξη ή μπορεί να κάνει όντως μάθημα σ' αυτή την τάξη που θα 'ναι ένα παιδί προσφυγόπουλο. Να κάνει εεε και κατά τη διάρκεια της θητείας του να μπαίνει ως διδάσκων σ' αυτό το τμήμα. Οπότε και οι Διευθυντές οπωσδήποτε χρειάζονται αυτή την επιμόρφωση.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Παρακαλώ!

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 9^Η

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Έχω τελειώσει τη φιλοσοφική σχολή στη Θεσσαλονίκη. Το τμήμα Ιστορίας και αρχαιολογίας. Έχω παρακολουθήσει διάφορα σεμινάρια για παιδαγωγικά και διδακτικά θέματα. Τώρα κάνω ένα μεταπτυχιακό στη Σχολική ψυχολογία στο ΕΑΠ αλλά δεν το έχω τελειώσει ακόμη.

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Είμαι φιλόλογος.

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

26

Είστε διευθυντής/ διευθύντρια σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Σε ΕΠΑΛ

Διδάξατε ποτέ σε νέο- μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Όχι ποτέ. Εεεεε δε μιλάμε για Ρωσοπόντιους και Αλβανούς, έτσι; Αυτοί είναι χρόνια εδώ.

Ακριβώς.

Έχετε στο σχολείο σας μαθητές πρόσφυγες ή νέο-μετανάστες;

Όχι. Τα τελευταία 5 χρόνια που είναι διευθυντής όχι.

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Εεεεεε νομίζω πως θα ονόμαζα πρόσφυγα το άτομο εκείνο που ουου έφυγε από τον τόπο του χωρίς να το θέλει εεεεε επειδή υπήρχε κίνδυνος για τη ζωή του λόγω ενός πολέμου ή η η η για πολιτικούς και θρησκευτικούς λόγους. Εεεε ο μετανάστης επιλέγει να φύγει για να κυνηγήσει κάτι καλύτερο στη ζωή. Εεεεε μάλλον για οικονομικούς λόγους.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Εεεε απ' όσο πληροφορούμαι από τα μέσα ενημέρωσης... εεεεε μπορεί να έχουν διαφορετικά κίνητρα για τη μετακίνησή τους αλλάααα εεεε αλλά η κατάσταση τους στις χώρες υποδοχής εεεεε και στην Ελλάδα δε διαφέρουν. Αντιμετωπίζουν προβλήματα διαβίωσης, στέγασης, σίτισης. Ζουν σε καταυλισμούς σε άθλιες συνθήκες. Δεν έχουν καλή περίθαλψη ή εεεεε εκπαίδευση για τα παιδιά τους. Γενικά παραβιάζονται όλα τα ανθρώπινα δικαιώματά τους.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Αναμφισβήτητα πρέπει να έχουν κάποια θέση. Εεεεεε δεν ξέρω να σας πω και πολλά γιατί στην περιοχή μας δεν υπάρχουν... Αλλά απ' όσο ακούω και από συναδέλφους και από τα μέσα ενημέρωσης γίνονται κάποιες προσπάθειες. Αλλάαααα εεεεεε δεν ξέρω αν είναι αρκετά οργανωμένες ή η η η επαρκείς. Εεεεεε δύσκολα πάντως θα ενταχθούν γιατί υπάρχουν και τα στερεότυπα και οι προκαταλήψεις και από τις δυο πλευρές.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Εεεεεε απευθείας στη Δευτεροβάθμια είναι πολύ δύσκολο. Και επειδή υπάρχει το εμπόδιο της γλώσσας αλλάαααα και επειδή δε γνωρίζουμε τι γνωστικά κενά έχουν τα

παιδιά, δηλαδή εεεε πιο είναι το μορφωτικό τους επίπεδο και πόσα χρόνια έχουν να πάνε σχολείο.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Εεεε νομίζω όσες μπορούν να προσπελάσουν τις δυσκολίες επικοινωνίας. Εεεε η βιωματική μάθηση..εεεε ηηη ομαδοσυνεργατική.... Αν τα παιδιά μούνε σε ομάδες εεεε σε μικτές ομάδες θα μάθουν και τη γλώσσα εεεε θα έρθουν σε επαφή και με τον πολιτισμό μας και έτσι θα ενσωματωθούν και καλύτερα στην ελληνική κοινωνία.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών αυτών;

Με πολλές ώρες γλωσσικής διδασκαλίας πριν να μουνε στην κανονική τάξη. Εεεε πρέπει να διδαχτούν τη γλώσσα από εξειδικευμένα άτομα, να τη μάθουν ως δεύτερη ξένη γλώσσα εεεε ίσως με ενδιάμεση την αγγλική. Εεεε δεν ξέρω να σας πω ακριβώς. Ίσως βοηθήσει και η ενισχυτική διδασκαλία. Εεεε πάντως τα παιδιά δε μπορούν να μουνε στην τάξη του κανονικού σχολείου και να μην καταλαβαίνουν τίποτα. Εεεε να μη μπορούν να επικοινωνήσουν.

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Είναι εντελώς ακατάλληλα. Είναι παρωχημένα και για τους Έλληνες μαθητές. Είναι σύνθετα με δύσκολο λεξιλόγιο εεεε και γενικά δε μπορούν να εξυπηρετήσουν τη διδασκαλία σε νεοφερμένους μαθητές εεεε είναι και πολύ εεεε πως να το πω εεεε εθνοκεντρικά...

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας μονάδα;

Ποικίλα. Πρώτα πρωτα αντιδράσεις από τους γονείς που θα θέλουν να αλλάξει τμήμα ή και σχολείο το παιδί τους εεεεε και κατ' επέκταση επιθετικότητα, σχολικός εκφοβισμός, λεκτική βία.....γενικά περιθωριοποίηση. Εεεε βέβαια και τα παιδιά των προσφύγων και νέο-μεταναστών μπορεί να εκδηλώσουν συναισθήματα αμφισβήτησης εεεεε και να μη σεβαστούν τη χώρα μας.

Ποια πιστεύετε ότι είναι η συμβολή των εκπαιδευτικών στην ένταξη των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Καθοριστική. Αυτοί θα πρέπει να διαχειριστούν και τα εεεε ενδεχόμενα προβλήματα εεεε αλλά και τη δυσκολία στη διδασκαλία. Εεεε και φυσικά να ξεπεράσουν και προσωπικές αναστολές εεεε που συνδέονται με προσωπικές προκαταλήψεις και στερεότυπα.

Με ποιον τρόπο θα προσπαθούσατε να πείσετε εκπαιδευτικούς που θα αρνούσαν να συμμετάσχουν σε κάτι τέτοιο;

Τι θα πει θα αρνούσαν;; εεεε η θέση μας δεν είναι να αρνούμαστε και μάλιστα το μορφωτικό αγαθό! Τι εκπαιδευτικοί είμαστε; Εεεε αν υποθέσω ότι θα συνέβαινε εεεε με το διάλογο θα προσπαθούσα να το αντιμετωπίσω εεεε και θα θύμιζα και τις περιπτώσεις που οι Έλληνες αναγκάστηκαν να γίνουν πρόσφυγες και μετανάστες. Εεεε για να είμαι ειλικρινής πάντως εεεε δε νομίζω να αρνηθεί εύκολα κάποιος εκπαιδευτικός...εεε οι περισσότεροι εεεε αυτοί που ξέρω εγώ είναι ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένοι.

Με ποιον τρόπο θα αντιμετωπίζατε τις αντιδράσεις των γηγενών μαθητών και των γονέων τους;

Με συζήτηση και με αυστηρότητα. Περισσότερο πιστεύω θα υπήρχε πρόβλημα με τους γονείς. Εεεε αν τους φέρουμε σε επαφή εεεε να μάθουν ότι δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ τους εεεε τότε θα καμφθούν οι αντιδράσεις. Τα παιδιά εεεε ακολουθούν τους γονείς εεεε και είναι πάντα και πιο ανοιχτά στο διαφορετικό.

Πιστεύετε πως η συμμετοχή των γονέων νέο-μεταναστών/ προσφύγων στις δραστηριότητες του σχολείου μπορούν να καταστήσουν πιο ομαλή την ένταξη των παιδιών τους σ' αυτό;

Σίγουρα θα συμβάλει. Εεεεεε αν οι Έλληνες γονείς δουν τους εεεε τους εε πρόσφυγες και μετανάστες να ενδιαφέρονται για το σχολείο των παιδιών τους θα εεεε θα το εκτιμήσουν εεε και θα τους αποδεχτούν ευκολότερα. Αλλά και τα ίδια τα παιδιά θα

νιώσουν καλύτερα εεεε δε θα νιώθουν και τόσο ξένα αν οι γονείς τους προσφέρουν. Θα αποκτήσουν μεγαλύτερη αυτοεκτίμηση...

Η διδασκαλία των μαθητών αυτών πιστεύετε ότι πρέπει να γίνει από εξειδικευμένο προσωπικό ή από τους εκπαιδευτικούς της σχολικής σας μονάδας;

Εεεε δεν το βρίσκω απαραίτητο. Αν και βέβαια ίσως τη γλώσσα εεεε ίσως εκεί έπρεπε να το αναλάβουν ειδικοί. Αλλά πιστεύω ότι οι εκπαιδευτικοί του σχολείου είναι απολύτως ικανοί να διδάξουν πρόσφυγες και εεεε και νέο-μετανάστες. Θα χρειαστεί βέβαια μια επιμόρφωση από εξειδικευμένα άτομα εεεε ή από άτομα που είχαν ανάλογη εμπειρία.

Θεωρείτε πως οι διευθυντές χρειάζονται επιμόρφωση ίδια με τους εκπαιδευτικούς ή διαφορετική;

Και τα δύο. Εεεε η ίδια επιμόρφωση είναι απαραίτητη γιατί εεεε γιατί οποιαδήποτε στιγμή μπορεί να κληθούμε και πάλι στην τάξη και να αντιμετωπίσουμε μια τέτοια περίπτωση. Εεεε αλλά και ως διευθυντές χρειαζόμαστε οπωσδήποτε μια ξεχωριστή επιμόρφωση εεεε για να μπορούμε να αντιμετωπίσουμε προβλήματα. Εεεε επιμόρφωση ως προς την οργάνωση του εεε του εγχειρήματος αυτού και ως προς τη διαχείριση κρίσεων.

Σας ευχαριστώ πολύ

Και γω σας ευχαριστώ πολύ.

Εκπαιδευτικοί

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 1^Η

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Σπούδασα στη φιλοσοφική σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, στο τμήμα της φιλολογίας. Ακολούθησα την κλασική κατεύθυνση. Παρακολούθησα διάφορες επιμορφώσεις κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας μου αρχής γενομένης από την εισαγωγική επιμόρφωση ΠΕΚ. Επίσης έχω πιστοποίηση ΤΠΕ Α΄ επιπέδου και γνωρίζω αγγλικά σε επίπεδο Γ2.

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Φιλολόγος.

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

Έκλεισα τα 18 και είμαι στο 19ο έτος υπηρεσίας.

Εργάζεστε σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Σε Γενικό Λύκειο.

Διδάξατε ποτέ σε νέο-μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Όχι. Κατά καιρούς έχω διδάξει σε μαθητές μη Έλληνες, κυρίως από την Αλβανία, που όμως γεννήθηκαν εδώ. Μάλλον είναι μετανάστες δεύτερης γενιάς, άρα προφανώς δεν αναφερόμαστε σ' αυτούς. Πρόσφυγες όχι. Δεν υπάρχουν δομές στην περιοχή μας.

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Τώρα, άμα ξεκινήσω από την κλασική διάκριση ανάμεσα στους πρόσφυγες και τους μετανάστες θα πω ότι πρόσφυγας είναι εκείνος ο οποίος φεύγει από την πατρίδα του επειδή έχει εξαναγκαστεί, γιατί έχει υποστεί ήδη έναν πόλεμο, κινδυνεύει η ζωή του και η ζωή της οικογένειάς του και εκτοπίζεται υποχρεωτικά από τον τόπο του, γιατί προφανώς δεν μπορεί και να ζήσει. Ενώ ο νέο- μετανάστης είναι, όπως όλοι οι μετανάστες, άνθρωπος ο οποίος φεύγει από την πατρίδα του για οικονομικούς λόγους, οικειοθελώς, για να μπορέσει να αναζητήσει μία καλύτερη ζωή. Εεεεε Τώρα, όμως, αν δούμε ποια είναι η κατάσταση των προσφύγων και των μεταναστών που έρχονται από το Αφγανιστάν, από το Ιράκ, από γενικά από τη Μέση Ανατολή θα καταλάβουμε ότι μάλλον αυτή η διάκριση δεν είναι και πάρα πολύ η δοκιμή. Σε αυτή την περίπτωση.... γιατί και οι μετανάστες βιώνουν εχθρικές καταστάσεις και μάλλον εξαναγκάζονται και αυτοί σχεδόν βίαια, Ακόμη και αν δεν υπάρχει πόλεμος, να φύγουν από τον τόπο τους. Πάντως δεν είναι άνθρωποι που φεύγουν εεεε ας πούμε ειρηνικά.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Η κατάστασή τους δεν είναι πάρα πολύ γνώριμη σε μας εδώ στην επαρχία Εορδαίας γιατί δεν έχουμε συναντήσει καθόλου τέτοιες ομάδες ανθρώπων. Ίσως στο νομό Φλώρινας υπάρχουν σε κάποια χωριά, αλλά δεν είναι πάρα πολλοί. Επομένως εεε ότι πω έχει σχέση με όσα ακούω από τα μέσα ενημέρωσης ή από άλλους συναδέλφους που είχανε παρόμοιες, ας πούμε, εμπειρίες. Φαίνεται να είναι πολύ άθλιες οι συνθήκες κάτω από τις οποίες ζουν, αντιμετωπίσουν σοβαρά ζητήματα στέγασης, σίτισης, γενικότερα,

επιβίωσης. Ακούμε ότι είναι μέσα σε δομές υποδοχής προσφύγων οι οποίες είναι φτιαγμένες για μερικές εκατοντάδες ανθρώπους και αυτοί είναι χιλιάδες. Βιώνουν την... το ρατσισμό, την εχθρότητα, την προκατάληψη από τους Έλληνες και μαζί με όλες τους τις δυσκολίες έχουν να αντιμετωπίσουν και αυτά. Όμως, εδώ θα ήθελα να πω ότι και αυτοί οι ίδιοι οι πρόσφυγες και οι νέο-μετανάστες δεν είχαν ως στόχο τους από την αρχή να παραμείνουν εδώ στην Ελλάδα, άρα, λοιπόν, και αυτοί ζουν σε διαρκή εκκρεμότητα. Δηλαδή, το γεγονός ότι έχουν εγκλωβιστεί εδώ μάλλον δεν είναι κάτι το οποίο βοηθά στην υγιή αποκατάστασή τους.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Αυτό είναι κάτι που επίσης δεν γνωρίζω. Σίγουρα δεν υπάρχουν άτομα με τέτοια... με τέτοιο προφίλ στα σχολεία της Εορδαίας. Γνωρίζω ότι υπάρχουν σχολεία στα οποία λειτουργούν τμήματα υποδοχής προσφύγων, γνωρίζω αντίστοιχα και εκπαιδευτικούς οι οποίοι εργάζονται εκεί, γενικότερα την πρόθεση του Υπουργείου να προσλάβει τέτοιους εκπαιδευτικούς. Ωστόσο... Μάλλον... Αντιλαμβάνομαι ότι τα παιδιά αυτά είναι έτσι εεεε πολύ ευκαιριακά μέσα στο ελληνικό σχολείο. Δεν παρακολουθούν συστηματικά τα μαθήματα, εντάσσονται πολύ αργά και είναι τα πρώτα τμήματα που θα σταματήσουν να λειτουργούν. Έτσι όπως ακούμε από συναδέλφους, γενικότερα, αντιμετωπίζονται με κάποια προκατάληψη, ακόμη και από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι από τη μια τα θέλουν αυτά τα παιδιά για να έχουν τμήματα, ώρες και λοιπά, μέσα στην τάξη τους... μες στο σχολείο για να μην αναγκαστούν να μετακινηθούν, αλλά από την άλλη μεριά τα παιδιά αυτά δεν τα θέλουν μέσα στην τάξη και επιθυμούν, ας πούμε, να είναι μόνο εικονικά γραμμένα στο σχολείο.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Τα παιδιά θα πρέπει να έχουν μία θέση στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ειδικά αν έρχονται στη συγκεκριμένη ηλικία. Βέβαια αυτό είναι πάρα πολύ δύσκολο, πρώτα-πρώτα γιατί κουβαλούν έναν άλλο πολιτισμό, ο οποίος στην εφηβική ηλικία μπορεί να εκδηλωθεί με διάφορους τρόπους απέναντι στους γηγενείς μαθητές. Επίσης, δεν γνωρίζουμε ποιο είναι το υπόβαθρο αυτών των παιδιών, αν στον τόπο τους παρακολούθησαν κάποια μαθήματα ή όχι. Σίγουρα υπάρχουν Επιστήμες... η γλώσσα των οποίων είναι διεθνής... όπως με τα μαθηματικά, η φυσική. Άρα θα μπορούσαν πολύ εύκολα να ενταχθούν σε αυτά. Ωστόσο, σίγουρα είναι πολύ πιο δύσκολο να ενταχθούν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση σε σχέση με την Πρωτοβάθμια. Και αν

πραγματικά τα παιδιά αυτά πρέπει να ενταχθούν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, πρέπει να προηγηθεί ένα ή δύο προπαρασκευαστικά έτη, έτσι..... εεεεε..... όχι στα δημοτικά, γιατί θα ήταν πολύ κακό για την ψυχολογία τους να πάνε σε σχολεία με μαθητές πολύ μικρότερης από αυτά ηλικίας, αλλά να είναι σε τμήματα προπαρασκευαστικά έτσι ώστε να μπου στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση αρκετά προετοιμασμένα.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Τα παιδιά αυτά δεν μπορούν να ακολουθήσουν τη διδακτική πράξη μέσα από κλασικές μεθόδους, δηλαδή μέσα από κείμενοκεντρικά ή δάσκαλοκεντρικά συστήματα. Φυσικά, αυτά είναι ξεπερασμένα ούτως ή άλλως και για μαθητές οι οποίοι είναι γηγενείς. Αλλά στην περίπτωση των μεταναστών και των προσφύγων μία προσέγγιση..... δηλαδή έτσι δασκαλοκεντρική εεεεε δασκαλοκεντρική ή κείμενοκεντρική, θα ήταν πάρα πολύ δύσκολη. Νομίζω ότι η καλύτερη πρακτική θα ήταν να γίνει μέσα από ομάδες, μέσα από μία ομαδοσυνεργατική μέθοδο, με μικτές ομάδες μαθητών, δηλαδή, γηγενών και προσφύγων και νέο-μεταναστών, μέσα από βιωματικές μεθόδους, μέσα από το παιχνίδι, από την ανταλλαγή προσωπικών βιωμάτων σίγουρα πιο εναλλακτικές μέθοδοι διδασκαλίας σε σχέση με αυτό που έχουμε συνηθίσει ιδιαίτερα στο Γενικό Λύκειο.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών;

Πράγματι, η άγνοια της ελληνικής γλώσσας είναι ένα από τα πιο σοβαρά προβλήματα που μπορούμε να αντιμετωπίσουμε μέσα στο σχολείο. Μάλιστα, η γλώσσα μας είναι πολύ δύσκολη, είναι και πολύ σπάνια.... δηλαδή τα παιδιά που έρχονται δεν έχουν κανένα άκουσμα της ελληνικής γλώσσας. Είναι πολύ μακριά από τη δική τους γλώσσα, θα τη μάθουν δύσκολα και αυτό μπορεί να δημιουργήσει πολύ σοβαρά προβλήματα. Γι' αυτό χρειάζεται να μάθουν... να τη διδαχτούν τουλάχιστον στις βασικές της αρχές, στη βάση της. Αυτό μπορεί να γίνει μέσα σε ξεχωριστά τμήματα, με επιπλέον ώρες για τη διδασκαλία... Ίσως ενισχυτική διδασκαλία θα μπορούσε να γίνει από εεεεε από καθηγητές οι οποίοι γνωρίζουν τη δική τους τη γλώσσα και την Ελληνική ή θα μπορούσε να γίνει με ενδιάμεση γλώσσα την αγγλική, ανάλογα με τις γνώσεις των

μαθητών. Πάντως δεν γίνεται να ενταχθούν άμεσα στα τμήματα της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης πριν να έχει λυθεί το ζήτημα της γλώσσας.

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Όχι βέβαια. Τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια είναι εντελώς ακατάλληλα και για τη διδασκαλία και των δικών μας των παιδιών. Είναι πυκνά, σύνθετα, με πάρα πολύ δύσκολο λεξιλόγιο. Οι πηγές τους είναι ακατάλληλες και πολλές από αυτές είναι απαρχαιωμένες. Είναι βιβλία τα οποία είναι γραμμένα για να εκτελέσουν έναν διαφορετικό εντελώς σκοπό... ειδικά στο λύκειο για να προετοιμάσουν τα παιδιά για τις πανελλαδικές εξετάσεις. Είναι γενικά παντελώς ακατάλληλα. Χρειάζεται οπωσδήποτε να γραφούν βιβλία και για τα δικά μας τα παιδιά, αλλά αν πρόκειται να ενταχθούν αυτά τα παιδιά μέσα στην εκπαιδευτική διαδικασία του Λυκείου πρέπει να υπάρξουν άλλα εγχειρίδια κατάλληλα για αυτά τα παιδιά, πιο εύκολα, με άλλο εντελώς προσανατολισμό.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας τάξη;

Τα προβλήματα είναι αυτονόητα. Μπορούμε να έχουμε προβλήματα επιθετικότητας και bullying από τους γηγενείς μαθητές, οι οποίοι δεν θα τους ενσωματώσουν εύκολα. Θεωρώ βέβαια ότι αυτό Ίσως είναι το μικρότερο ή το πιο... το λιγότερο πιθανό να συμβεί. Άλλα προβλήματα είναι οι διαφορετικές ταχύτητες με τις οποίες χρειάζεται να δουλέψουμε με μετανάστες και με γηγενείς. Δηλαδή η παρουσία πολλών ατόμων μεταναστών και προσφύγων μπορεί να πάει πίσω την... την ύλη εεεεε την πορεία της διδασκαλίας και αυτό να δυσαρεστήσει τους γονείς των μαθητών και να προκαλέσει κάποια αντίδραση. Και επίσης αν μιλάμε για μία τάξη Λυκείου, μπορεί προβλήματα τα οποία σχετίζονται με την κουλτούρα και τον πολιτισμό τους, Δηλαδή ο τρόπος που θα..... Ακόμη και η εξωτερική εμφάνιση των παιδιών και των συγγενών και των προσφύγων..... μπορεί να δημιουργήσει αμηχανία ή και προβλήματα. Πάντως γενικότερα τα προβλήματα σχετίζονται με τις προκαταλήψεις, στερεότυπα εεεεε με την άγνοια της κουλτούρας των άλλων, αλλά και της δικής μας από την πλευρά των προσφύγων. Και βέβαια υπάρχει και μια θα υπάρχει σίγουρα και κάποια αντίδραση όσον αφορά την πρόοδο της ύλης μέσα στην σχολική τάξη.

Ποιος πιστεύετε πως είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην καταπολέμηση στερεοτύπων και προκαταλήψεων;

Ο ρόλος του είναι καταλυτικός. Εεεεε οπωσδήποτε, βέβαια, πρέπει να λύσει πρώτα τα δικά του θέματα εεεεεε εννοώ να ξεπεράσει τους δικούς του δισταγμούς ή ακόμη και την ξеноφοβία του. Αν το καταφέρει αυτό εεεε από κει ... από κει και πέρα είναι και πιο εύκολο να το μεταδώσει στους μαθητές του εεεε εννοώ να τους περάσει το μήνυμα της ανεκτικότητας, του σεβασμού των άλλων εεεε της κατανόησης ... ίσως της συνεργασίας. Στο κάτω κάτω αυτό είναι και ο ρόλος μας... εεε εξάλλου κανένα παιδί δεν είναι ίδιο με το άλλο.

Θεωρείτε πως η καλλιέργεια διαπολιτισμικής επικοινωνίας μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση πιθανών τάσεων ξеноφοβίας από τους γηγενείς γονείς και μαθητές;

Σίγουρα θα βοηθήσει. Είναι απαραίτητο να γνωρίσουν οι πρόσφυγες και οι μετανάστες τον πολιτισμό μας, την ιστορία μας εεεεεεεεεε την κουλτούρα μας, γενικότερα. Αλλά κι εμείς θα τους καταλάβουμε καλύτερα αν μάθουμε τα δικά τους. Εεεε δεν είναι κακό να γνωρίσουμε έθιμα, συνήθειες, ιδέες των ανθρώπων αυτών... γινόμαστε κι εμείς καλύτεροι εεεε πιο ανοιχτοί εεεε και τα παιδιά μας. Ο φόβος πάντα υπάρχει για το άγνωστο. Αν μας μάθουν και τους μάθουμε εεεε τότε ο φόβος θα εξαφανιστεί και όλα θα είναι μια χαρά. Γι' αυτό νομίζω εεεε θα πρέπει να επικοινωνήσουν εεεεε να έρθουν εννοώ σε επαφή και οι ενήλικες μέσω των παιδιών τους εεεεεε και όχι μόνο τα παιδιά Με τη βοήθεια του σχολείου. Αυτό θεωρώ θα βοηθήσει.

Πιστεύετε ότι είστε προετοιμασμένοι ικανοποιητικά για να αναλάβετε την ένταξη των μαθητών αυτών;

Όχι. Δε νιώθω καθολου έτοιμη. Θα είχα πολύ άγχος αν έπρεπε να κάνω κάτι τέτοιο.

Πιστεύετε ότι είναι απαραίτητη η επιμόρφωσή σας;

Η επιμόρφωση είναι πάντα απαραίτητη. Ειδικά για ζητήματα πιο πρωτόγνωρα εεεεεε για εμάς εδώ εεεεεε δεν είχαμε ποτέ πρόσφυγες και μετανάστες όπως ακούμε για σχολεία στα νησιά. Εεεεεε αν έρθουν Εεεε εγώ τουλάχιστον θα ήθελα έστω κάποιες πληροφορίες ... κάποια καθοδήγηση. Βέβαια, επιμόρφωση χρειαζόμαστε και για πολλά άλλα. Εεεεεε τώρα να πω και κάτι... μας έχουν ταλαιπωρήσει κατά καιρούς και

με κάτι άσχετες επιμορφώσεις που δεν άντεχες να τους ακούς. Εεε αν είναι να γίνει να είναι σωστή!

Πώς θα την προτιμούσατε;

Πώς θα την προτιμούσα... Εεε θα ήθελα να είναι πιο πολύ πρακτική, δηλαδή να μπορούμε να δούμε μέσα σε τμήματα, στην πράξη κάποια πράγματα. Εεε οπωσδήποτε να αναφέρεται και στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των συγκεκριμένων μαθητών. Όχι θεωρητική πάντως. Σε καμιά περίπτωση. Εεεε να ...να έχει χαρακτήρα πληροφοριακό και πρακτικό.

Ποιοι φορείς πιστεύετε ότι πρέπει να αναλάβουν την επιμόρφωση αυτή;

Φορείς που μπορούν να το υποστηρίξουν αποτελεσματικά και άτομα που έχουν τη γνώση... Όχι οι σύμβουλοι... Κάποιοι δεν ξέρουν τι τους γίνεται...μόνο λόγια και στην πράξη τίποτα. Εεε θα εμπιστευόμουν τα Πανεπιστήμια. Εγώ να σας πω θα ήμουν και ανοιχτή σε μια επιμόρφωση από καθηγητές που δίδαξαν σε τέτοιους μαθητές. Ας πούμε έχω ένα συνάδελφο που ήταν κάποια χρόνια σε νησί του Ανατολικού Αιγαίου και μας λέει πράγματα που ούτε φανταζόμουν... έχει άλλη προσέγγιση. Είμαι πολύ δύσπιστη απέναντι σε επιμορφώσεις που οργανώνει η υπηρεσία.

Με ποιον τρόπο και σε ποια συχνότητα θεωρείτε ότι πρέπει να γίνεται αυτή η επιμόρφωση.

Μάλλον δια ζώσης. Αυτό το εξ αποστάσεως δεν είναι και τόσο αποτελεσματικό...εεε μας έχει κουράσει. Εεε να έχει τη μορφή σεμιναρίου. Εεε συχνότητα... εεε ανάλογα με τις ανάγκες. Αν έχουμε καινούρια άτομα, πριν να ενταχθούν στην τάξη. Γενικά, καλό είναι να γίνεται στην αρχή της χρονιάς, ξερω γω δυο- τρεις μέρες και μετά κάποιες επαναλήψεις μιας μέρας στη διάρκεια της χρονιάς, 4-5 φορές το χρόνο, για να λέγονται ίσως προβλήματα που ανακύπτουν ή εεεε γενικά να υπάρχει ανατροφοδότηση.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Κι εγώ. Να είστε καλά.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 2^Η

Καλημέρα

Καλημέρα

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Έχω πρώτο πτυχίο βιολογίας από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και μεταπτυχιακό στο δημοτικό τμήμα του πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Βιολόγος

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

33 περίπου

Εργάζεστε σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Λύκειο

Διδάξατε ποτέ σε νέο-μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Απ' όσο... Ναι οπωσδήποτε. Στα παιδιά που παρακολουθούν στο σχολείο μας και παλιότερα σε άλλα σχολεία... Δεν ξέρω βέβαια τον εεε το πόσα χρόνια ήτανε στην Ελλάδα τα παιδιά αυτά εεεε ξέρω όμως σίγουρα ότι αρκετά παιδιά, ένα ποσοστό, είναι από άλλες χώρες είναι μετανάστες

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Εεεε Το νέο μετανάστη τον θεωρώ μία γενικότερη έννοια. Εεεε άνθρωποι οι οποίοι μετακινούνται για διάφορους λόγους όχι μόνο ανάγκης λόγω πολέμου. Συνήθως στο μυαλό μας έρχεται ο πόλεμος όταν μιλάμε εεεε ή κάποια πολύ δύσκολη συνθήκη που αναγκάζει τους ανθρώπους να φύγουν σε μία κάπως έκτακτη ανάγκη και θα έδινα σε αυτούς τον ορισμό πρόσφυγες ενώ στους μετανάστες συμπεριλαμβάνονται και οι άνθρωποι οι οποίοι μετακινούνται για οικονομικούς λόγους και πιθανά να το έχουν σκεφτεί και οργανώσει πολύ περισσότερο χρονικό διάστημα από κάποιον που φεύγει ξαφνικά από μια χώρα.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Τους συμπεριλαμβάνετε όλους μαζί;

Εεε μπορείτε να τους διαχωρίσετε αν θέλετε. Όπως θέλετε μπορείτε να απαντήσετε.

Εμείς το βλέπουμε συνολικά. Εσείς αν έχετε άλλη γνώμη θα τους διαχωρίσετε.

Θεωρώ ότι μια ομάδα... Εεεε όταν λέτε νέο-μετανάστες υποθέτω δεν εννοείται αυτούς που έχουν μετακινηθεί πριν 20 χρόνια και ήδη έχουν εγκλιματιστεί. Θεωρώ ότι σύμφωνα με την κατάσταση είναι πάνω-κάτω η ίδια για όλους. Έτσι όπως το καταλαβαίνω εγώ και στην κοινωνία και από οικονομικούς λόγους η κατάσταση είναι ίδια δεν διαχωρίζονται εεε παρόλο που υπάρχουν ιδιότητες που τους διαχωρίζουν σαν ομάδες. Δεν νομίζω ότι μπορεί να γίνει ο διαχωρισμός. Ίσως γιατί η κατάσταση είναι αρκετά δύσκολη και για τη χώρα μας γιατί υποδέχεται ένα αρκετά μεγάλο αριθμό ανθρώπων χωρίς να έχει τις απαραίτητες υποδομέςφιλοξενίας, βοήθειας, οικονομικής ή οτιδήποτε ή οποιεσδήποτε άλλες βοήθειες μπορούν να σκεφτούμε.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Εεεε δεν έχω πολύ καλή εικόνα γιατί θα έλεγα ίσως ότι τα παιδιά που έχουν στο σχολείο μας είναι παιδιά ανθρώπων οι οποίοι έχουν εεεε οικογενειών που έχουν έρθει πριν από χρόνια. Δε θεωρώ... εεεεε δε νομίζω ότι έχουμε πολλούς που είναι νέο-μετανάστες ή πρόσφυγες σεεε τώρα πριν από λίγο χρονικό διάστημα, δηλαδή να έχουν έρθει στη χώρα. Συνήθως, από όσο ξέρω, είναι παιδιά τα οποία έχουνε αρκετά χρόνια στη χώρα μας.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Τι πιστεύω γενικότερα; Ναι. Για το πώς μπορεί να γίνει αυτή η ένταξη; Ή αν μπορεί να γίνει. Οποσδήποτε. Και αυτό είναι ένα ερώτημα, για το αν μπορεί να γίνει. Εεεε Ίσως μπορεί να γίνει αλλά είναι ...θεωρώ ότι είναι πολύ δύσκολο. Δηλαδή όλοι όσοι έρχονται, άσχετα από το τώρα ή το παλιότερα ή πριν 50 χρόνια ακόμα, αν το θεωρήσουμε, εεεε θεωρώ ότι υπάρχουν αρκετές δυσκολίες στην ένταξη αυτών των ανθρώπων. Εεεε έχει να κάνει με το ποιος είναι ο στόχος των ίδιων Καταρχήν. Δηλαδή είναι περαστικοί από τη χώρα, θέλουν να μείνουν για χρόνια και να ενσωματωθούν στην κοινωνία της χώρας που έρχονται; Ή θέλουν απλώς να μετακινηθούν σε μία άλλη χώρα. Σε αυτή την περίπτωση, εεε αυτό θεωρώ σημαντικό, σε αυτή την περίπτωση αυτοί οι οποίοι θέλουν να μετακινηθούν πιστεύω ότι αυτοί από μόνοι τους ήδη δεν θα δώσουν σημασία στο να προσπαθήσουν να καταλάβουν τη χώρα στην οποία

βρίσκονται, την κουλτούρα τους, να συμμετέχουν στην εκπαίδευσή τους, επειδή οι ίδιοι μέσα τους το θεωρούν ότι είναι κάτι πολύ προσωρινό. Οπότε εκεί υπάρχει ένα ήδη αρχικό πρόβλημα. Αν βέβαια θέλουν να μείνουν και να ενταχθούν... έρχονται στη δική μας χώρα και θέλουν να μείνουν εδώ εεεε τότε θα πρέπει να έχουνε και πάλι οι ίδιοι μία μεγάλη θέληση, πέρα φυσικά από το τι θα τους προσφέρει η πολιτεία και η κοινωνία... θα πρέπει να έχει υποδομές για να τους στηρίξει. Θα πρέπει, όμως, πιστεύω και οι ίδιοι να έχουν τη διάθεση να έρθουν κοντά στην κουλτούρα της χώρας, να προσπαθήσουν να την κατανοήσουν και να κατανοήσουν πρώτα πρώτα ότι όταν μετακινήσε σε μια Α χώρα με σκοπό να μείνεις, έστω για ένα χρονικό διάστημα, πρέπει να δείχνεις ένα σεβασμός στην κουλτούρα της χώρας και να προσπαθείς να την καταλάβεις εεεε να προσπαθείς βέβαια για το δικό σου γενικότερο καλό, τη δική σου θέση να καλυτερεύσεις, αλλά χωρίς να έρχεσαι σε αντιπαράθεση με την με την κουλτούρα όπως λέμε των ανθρώπων και της πολιτείας της χώρας στην οποία φτάνεις.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Εεε Για... Όσο αφορά διδακτικές μεθόδους, θεωρώ τη συνεργατική μάθηση ότι είναι περισσότερο αποτελεσματική, εεε γιατί βοηθάει οπωσδήποτε παιδιά τα οποία δεν έχουν επαφή, δηλαδή από μόνα τους τα παιδιά μπορεί να κάνουν παρέες, μπορεί και όχι. Μπορεί να απομονωθούν σε μία τάξη. Μια συνεργασία που πρέπει να κάνουν υποχρεωτικά στα πλαίσια του μαθήματος θα τους βοηθήσει αναγκαστικά να έρθουν σε επαφή με τους συμμαθητές τους και έτσι σιγά-σιγά να αποκτούν μία γνώση του περίγυρού τους θα λέγαμε με απλά λόγια.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών;

Με πάρα πολλά μαθήματα πάνω στην Ελληνική γλώσσα. Υποχρεωτικά. Ότι θα πρέπει να τα παρακολουθούν και να δείχνουνε και την όρεξη να μάθουν την Ελληνική γλώσσα, αλλά οπωσδήποτε θα πρέπει να γίνουμε επιπλέον ώρες. Όχι απλώς μέσα στο μάθημα. Δεν αρκεί.

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Δεν έχω πολύ καλή εικόνα, λόγω ειδικότητας. Δηλαδή στη δική μου ειδικότητα εεεε τα εγχειρίδια είναι συγκεκριμένα, δηλαδή, η ορολογία ας πούμε για παράδειγμα είναι συγκεκριμένη. Όπως δυσκολεύονται οι Έλληνες μαθητές να μάθουν τη συγκεκριμένη ορολογία δυσκολεύονται, θα δυσκολεύονται και οι μαθητές που έχουνε μία άλλη μητρική γλώσσα να μάθουν τη νέα ορολογία. Εεεε δεν μπορώ να μιλήσω για τα εγχειρίδια των φιλολογικών μαθημάτων που βοηθούν περισσότερο στην εκμάθηση της γλώσσας.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας τάξη;

Εεεε αν ειδικά έχουνε πολύ χαμηλή γνώση της ελληνικής γλώσσας εκεί θεωρώ ότι είναι πιο πολλά τα προβλήματα. Δηλαδή θεωρώ τη γνώση της ελληνικής γλώσσας τη θεωρώ πολύ σημαντική. Έστω και αν έρχονται για να μείνουν ένα ορισμένο χρονικό διάστημα. Δεν μπορούν να παρακολουθήσουν μαθήματα αν δεν έχουν και να συμμετέχουν σε αυτά και να έχει μία απόδοση και για τους ίδιους αν δεν έχουνε καλή γνώση της γλώσσας. Ένα θέμα που νομίζω ότι μπορεί να προκύψει εδώ είναι ότι αν οι εκπαιδευτικοί αποφασίσουν να φέρονται ιδιαίτερα επιεικώς σε τέτοιους μαθητές, όπως είναι και φυσιολογικό, από ψυχολογική άποψη να το θελήσουν οι εκπαιδευτικοί για να βοηθήσουν εεεε αυτό δημιουργεί προβλήματα στους άλλους μαθητές γιατί αισθάνονται αδικημένοι απέναντί τους και αυτό δεν είναι αστείο γιατί εύκολα μπορεί να καταλήξει σε εχθρότητα απέναντι τέτοιων μαθητών.

Ποιος πιστεύετε πως είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην καταπολέμηση στερεοτύπων και προκαταλήψεων;

Εεεε Οποσδήποτε είναι σημαντικός ο ρόλος. Εεεε είναι πολύ δύσκολο να το ξεπεράσει, γιατί πολλές φορές και ο ίδιος δεν το έχει ξεπεράσει τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις. Εεεε Βασικά θα έλεγα ότι εδώ θα χρειαζόταν ίσως λίγο στήριξη ψυχολογική για τους εκπαιδευτικούς. Και το εννοώ. Δηλαδή ότι η ψυχολογία έχει τον κυριότερο ρόλο εδώ, σε αυτά τα θέματα. Από κει και μετά, επειδή η ερώτηση είναι σχετικά με το ρολό, πιστεύω ότι είναι αρκετά σημαντικός να δείξει σ' ένα βαθμό, βέβαια, πάντοτε... γιατί δεν είναι ο μοναδικός παράγοντας της κοινωνίας που εεεε μπορεί.. που θα παίξει έτσι εεεε μιαθα έχει μία ένα ρόλο ας πούμε στην

καταπολέμηση των στερεοτύπων, αλλά οπωσδήποτε, επειδή αυτά τα παιδιά έρχονται για πρώτη φορά σε επαφή με ένα μέρος της κοινωνίας, μέσω του σχολείου, εεε έχει ... είναι αρκετά σημαντικός ο ρόλος εεεε πρέπει να δείξει ότι ο εεεε πρέπει να δείξει ότι μπορούν να ξεπεραστούν κάποια στερεότυπα. Αν όχι να τα ξεπεράσει τελείως, τουλάχιστον να δείξει ότι μπορεί να γίνει κάτι τέτοιο.

Θεωρείτε πως η καλλιέργεια διαπολιτισμικής επικοινωνίας μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση πιθανών τάσεων ξενοφοβίας από τους γηγενείς γονείς και μαθητές;

Εεεε να το σκεφτώ λίγο, ναι αν μου επιτρέπετε και αν έχουμε λίγο χρόνο.... όταν λέμε η καλλιέργεια διαπολιτισμικής επικοινωνίας Η αμοιβαία ας πούμε επαφή με τους πολιτισμούς, δηλαδή.... από μόνη της όχι δεν πιστεύω ότι μπορεί να βοηθήσει. Σκέτη απλώς η επικοινωνία δεν μπορεί να βοηθήσει. Εεε Χρειάζεται να καλλιεργηθεί πρώτα ο σεβασμός όλων των πλευρών απέναντι στην κουλτούρα των άλλων. Αυτό μπορεί να γίνει χωρίς να έχουν έρθει πρώτα σε επαφή. Ίσως για την δική μου άποψη θα ήταν καλύτερο να γίνει πριν έρθουν σε επαφή με άλλους τέτοιους πληθυσμούς. Αυτό που θέλω να πω είναι ότι η ξενοφοβία δεν υπάρχει μόνο στους γηγενείς γονείς και μαθητές. Υπάρχει και σε αυτούς που έρχονται σε μια ξένη χώρα, στους πρόσφυγες και τους μετανάστες. Εεεε μερικές φορές εκτός από ξενοφοβία μπορεί να έχουν και πολύ έντονη προκατάληψη απέναντι στους πληθυσμούς των χωρών τους οποίους επισκέπτονται. Και αυτά πρέπει να αντιμετωπιστούν. Και πρώτα πρέπει να αντιμετωπιστεί αυτό ... να αντιμετωπιστούν τέτοια θέματα και μετά να γίνονται πράξεις επικοινωνίας ας πούμε μεταξύ πολιτισμών.

Πιστεύετε ότι είστε προετοιμασμένοι ικανοποιητικά για να αναλάβετε την ένταξη των μαθητών αυτών;

Όχι ιδιαίτερα. Με την έννοια ότι Με ποια έννοια. Εεε είπα και πριν ότι πιστεύω ότι η γνώση ηηηη καλή γνώση της ελληνικής γλώσσας είναι απαραίτητη. Αν δεν υπάρχει τέτοια γνώση, τουλάχιστον αυτή η γνώση, πέρα από τους άλλους παράγοντες. Αν δεν υπάρχει αυτή η γνώση της ελληνικής γλώσσας, εγώ σε τάξη που διδάσκω και για το συγκεκριμένο μάθημα το οποίο κάνω θεωρώ ότι δεν μπορώ να αντιμετωπίσω ικανοποιητικά. Γιατί είναι πρακτική η δυσκολία. Δεν γίνεται να βοηθήσω μαθητές να κατανοήσουν, να συμμετέχουν σε ένα μάθημα στο οποίο δεν έχουμε δυνατότητα επικοινωνίας στη γλώσσα.

Πιστεύετε ότι είναι απαραίτητη η επιμόρφωσή σας;

Ναι βέβαια. Η επιμόρφωση πάντοτε βοηθάει και πιστεύω ακράδαντα στην επιμόρφωση.

Πώς θα την προτιμούσατε;

Ένα χαρακτηριστικό να σας πω την αλήθεια εεε αυτό που πιστεύω... έτσι σε πρώτη στιγμή μου έρχεται στο μυαλό εεε είναι ότι θα ήθελα να έχω ίσως μία γνώση, μέσα από την επιμόρφωση, των ...εεεε της εκπαίδευσης που έχουν οι μαθητές που έρχονται. Δηλαδή να είμαι πιο καλά ενημερωμένη, να ξέρω τι θα αντιμετωπίσω. Εεε θα ήθελα, επίσης, να γίνεται επιμόρφωση σε συνεργασία και με άλλους εκπαιδευτικούς και μάλιστα και με άλλες ειδικότητες εκπαιδευτικών. Μια πιο γενικότερη επιμόρφωση όχι στοχευμένη μόνο στη δικιά μου ειδικότητα.

Ποιοι φορείς πιστεύετε ότι πρέπει να αναλάβουν την επιμόρφωση αυτή;

Βασικά από το Υπουργείο, από όπου, τέλος πάντων, ξεκινούν και όλες οι πράξεις επιμόρφωσης.

Με ποιον τρόπο και σε ποια συχνότητα θεωρείτε ότι πρέπει να γίνεται αυτή η επιμόρφωση

Εεε καλό είναι ανά διετία να γίνεται .. εεεε να γίνονται τέτοιες επιμορφώσεις, ώστε να έχουν τη δυνατότητα κάποιοι που δεν παρακολούθησαν κάποια προηγούμενη να μπορούν να την παρακολουθήσουν. Να είναι πιο ανανεωμένη, φυσικά. Εεε Ο τρόπος... Εννοείται εεε τρόπος από απόσταση; Εεε μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε διάφορους τρόπους ... και σήμερα οι τρόποι λίγο... κάποιες ώρες δηλαδή διαζώσης και κάποιες ώρες από απόσταση είναι πιο ευνοϊκή, γιατί όλοι οι εκπαιδευτικοί έχουν περιορισμένο χρόνο, όλοι ενήλικες γενικά έχουν περιορισμένο χρόνο και η έννοια της εκπαίδευσης από απόσταση βοηθάει αρκετά.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

Να είστε καλά.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 3^Η

Καλησπέρα σας

Καλησπέρα.

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Πανεπιστημιακές σπουδές στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, τμήμα Θετικών Επιστημών.

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Φυσικός.

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

Κοντεύω 20.

Εργάζεστε σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Και στα δύο.

Διδάξατε ποτέ σε νέο-μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Ναι. Είχα πάρει απόσπαση για δύο χρόνια στη Σάμο κι εκεί δίδαξα σε τέτοιους μαθητές.

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Εεε να σου πω.. εγώ έχω λίγο αντίρρηση ανάμεσα στον πρόσφυγα και το μετανάστη. Εγώ τους θεωρώ όλους πρόσφυγες. Οπότε δε συμφωνώ με αυτό.

Με το διαχωρισμό;

Ναι με το διαχωρισμό. Ένας είτε είναι από πόλεμο, είτε είναι από οικονομικό πόλεμο είναι πρόσφυγας. Μετανάστης για μένα είναι αυτός που πάει με τη γραβάτα, παίρνει το αεροπλάνο και πάει να ζήσει σε μια άλλη χώρα. Δεν ταλαιπωρείται τόσα χρόνια για να πάει να βρει κάτι καλύτερο.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Τι να πω. Άθλια. Άθλια. Από αυτά που έχω δει....

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Εννοείς τα παιδιά ή οι γονείς;;;

Ναι ναι. Μιλώ για τους μαθητές.

Εε γιατί εγώ έχω κάνει και σε εσπερινό σχολείο και είχα και μεγαλύτερους μαθητές πρόσφυγες.

Όσο ήσασταν στη Σάμο εννοείτε;

Ναι, ναι.

Θέλετε να μου πείτε ποια είναι η θέση τους; Αν είναι ενταγμένοι, όχι;

Δεν είναι ενταγμένα. Δε μπορούν να ενταχθούν γιατί πρώτα πρώτα δεν είναι οργανωμένα, οργανωμένες δομές εεεεε σχολικές γι' αυτούς. Άλλωστε, έρχονται για πολύ μικρό διάστημα, μια εδώ μια στην Τουρκία, πέντε μήνες εδώ, πέντε στην Αλβανία, πέντε... είναι περαστικοί οι περισσότεροι. Δεν έρχονται να μείνουν. Οπότε... εεεε δεν εντάσσονται αλλά ούτε και θέλουμε εμείς να τους εντάξουμε. Δηλαδή, υπάρχει άρνηση. Δεν υπάρχουν δομές, δεν υπάρχει τίποτα.

Εμείς.. εννοείται το κράτος ή οι πολίτες;

Και το κράτος και οι πολίτες. Ξεκινάει από το κράτος. Δεν υπάρχει ευελιξία. Για παράδειγμα ο μετανάστης δε θα έρθει το Σεπτέμβριο να γραφτεί. Μπορεί να έρθει τον Οκτώβριο, μπορεί να έρθει το Νοέμβριο. Δεν υπάρχει κάποια ευελιξία γι' αυτόν. Κάτι να γίνει. Αν κι εμείς στο σχολείο που ήμασταν προσπαθούσαμε να είμαστε ευέλικτοι, ειδικά στο εσπερινό. Εεε να τους δεχόμαστε όλους.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Πολύ δύσκολά. Εκτός αν είναι από τους μετανάστες που έχουν μείνει πολλά χρόνια. Υπάρχουν κάποιοι που αποφασίζουν να μείνουν στην Ελλάδα, οπότε γι' αυτούς αξίζει να επενδύσουμε, να μάθουνε τη γλώσσα. Αλλιώς, μη ξέροντας τη γλώσσα... εεε λίγα πράγματα. Απλώς το να κρατάνε μια επαφή με το σχολείο. Γιατί πολλά από αυτά τα παιδιά έχουν ξεκινήσει από τη χώρα τους και έχουν κάνει δύο χρόνια να έρθουν στην Ελλάδα και άρα δεν έχουν πάει σχολείο αυτά τα χρόνια εεεε και κάποια παιδιά δεν πήγαν και στη ζωή τους σχολείο. Εεε και νομίζω πως είναι περαστικοί, αλλά πρέπει κάποια επαφή να έχουν με το σχολείο εεε να μην κυκλοφορούν έξω... τέτοια πράγματα.. δε μπορούν να ενταχθούνε στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, εκτός αν αποφασίσουν να ζήσουν στην Ελλάδα.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Εεε τώρα εδώ πέρα δεν ξέρω και πολλές μεθόδους.... Εεε θέλεις να σου απαντήσω;

Πώς, ας πούμε, προσεγγίζατε εσείς τους μαθητές αυτούς; Πώς εντάσσονται μέσα στην τάξη.

Εεεε κοίταξε. Είναι κανονικοί μαθητές, σαν όλους τους άλλους... με περισσότερο ζήλο από τους δικούς μας τους μαθητές να κάνουν μάθημα και να μάθουν πράγματα. Η δυσκολία είναι στη γλώσσα. Βέβαια, εγώ τους έκανα λίγο μαθηματικά, λίγο φυσική... κυρίως μαθηματικά, που είναι διεθνής ορολογία. Παρόλο που είχαν δυσκολίες στην αρχή στους αριθμούς εεε γιατί οι περισσότεροι έχουν αραβικούς αριθμούς εεε πολύ γρήγορα μπορούσαν να ανταπεξέλθουν εεεε ακόμη και παιδιά που είχαν να πάνε σχολείο τρία χρόνια. Απλώς είναι δύσκολο να ενταχθούνε στο σχολείο γιατί πρέπει πρώτα να μάθουν τη γλώσσα εε κι εκεί είναι η δυσκολία.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών;

Κοίταξε.. δε μπορεί να ξεπεραστεί. Αν περιμένεις από ανθρώπους που έρχονται με τόσα προβλήματα να μείνουν στη Ελλάδα ένα χρόνο .. να συνεχίσουν στην Αλβανία παράνομα .. τι να ξεπεράσουν τη γλώσσα; Μπορούν να μάθουνε λίγα ελληνικά.. αν στο σχολείο τους κάνουν αρκετά εντατικά μαθήματα σε χωριστό τμήμα. Και πάλι δε σημαίνει ότι όλοι οι μαθητές έχουν κίνητρο να μάθουνε τη γλώσσα.. λέω ότι αυτοί που για κάποιο λόγο αποφασίζουν ότι θέλουν να μείνουνε.

Η εμπειρία σας μάλλον δείχνει ότι είναι λιγοστοί αυτοί;

Εε όχι δεν είναι λιγοστοί. Είναι πολλοί. Εεε απλώς είναι φτιαγμένα έτσι τα πράγματα να μην επιτρέπονται να πάνε. Παράδειγμα στο σχολείο που έκανα εεε μας επέτρεπαν να κάνουμε σε μια αίθουσα που δεν τη χρησιμοποιούσαν οι υπόλοιποι μαθητές, την καθάριζαν επιμελώς και φοβόταν να πλησιάσει ο καθένας, λές και τα παιδιά θα τους μολύνουν. Ενώ, επειδή έκανα και στο ίδιο το γυμνάσιο το πρωί, μπορώ να σου πω ότι πιο βρώμικα ήταν τα ελληνόπουλα από τα παιδιά αυτά. Παρόλο που ζούσαν σε άθλιες συνθήκες, χωρίς νερό, χωρίς τίποτα, προσπαθούσαν να έρχονται επιμελή και στα μαθήματα αλλά εεε και σαν καθαριότητα. Τι να πω....

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Με δεδομένο ότι δεν ξέρουν τη γλώσσα δεν προσφέρονται. Άλλωστε τα σχολικά μας βιβλία δεν προσφέρονται ούτε για τους μαθητές μας που είναι Έλληνες.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας τάξη;

Στη σχολική τάξη υπήρχαν κάποια παιδιά που ήταν ενταγμένα από προηγούμενη χρονιά. Είχαν παρακολουθήσει δηλαδή τμήμα και μετά μπήκανε στο κανονικό σχολείο. Σ' αυτά τα παιδιά δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα. Δηλαδή, και οι μαθητές τα βλέπουν σαν κάτι ξένο, περίεργο, ενδιαφέρον. Τα ίδια μπορούσαν να ακολουθήσουν κατά κάποιο τρόπο τα μαθήματα. Εεεε περισσότερα προβλήματα έχουν τα παιδιά που είναι υπό ένταξη θα έλεγα. Θεωρούνται δηλαδή άγνωστοι πρόσφυγες, ότι θα μολύνουν τα δικά μας τα παιδιά εεεε τέτοια πράγματα περισσότερο. Περισσότερα από τους γονείς, όχι από τα ίδια τα παιδιά τα προβλήματα ήτανε.

Αντιδρούσαν οι γονείς;

Οι γονείς. Ναι. Βέβαια.

Ποιος πιστεύετε πως είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην καταπολέμηση στερεοτύπων και προκαταλήψεων;

Υπάρχει δυνατότητα. Μπορεί να κάνει κάτι. Αλλά όταν όλη η κοινωνία και τα Μέσα Ενημέρωσης προβάλλουν διαφορετικά τα πράγματα, τότε υπάρχει δυσκολία. Αλλά ξαναλέω. Δεν υπάρχει δυσκολία με τους μαθητές, δηλαδή, οι μικροί μαθητές άμα δουν έναν πρόσφυγα θα παίξουν μαζί του, θα κάνουν Ο φόβος είναι από αυτά που τους μεταφέρουν οι γονείς τους. Αυτό έβλεπα, δηλαδή. Δεν υπήρχε κάτι άλλο. Είχα συναδέλφους που μετέφεραν στα παιδιά τους θετικά πράγματα και παίζαν με τους πρόσφυγες,.. κάναν... πήγαιναν στις κούνιες, ενώ οι υπόλοιποι όλοι εεε οι κάτοικοι της Σάμου δεν πηγαίνουν στις κούνιες, γιατί περνούσαν μετανάστες από κει και θα κολλούσαν και γω δεν ξέρω τι..... ντάξει υπάρχει και μια λογική να φοβάσαι, αλλά εεε άλλο να φοβάσαι τον πρόσφυγα και άλλο να δίνεις στο παιδί σου που είναι δεκατετράχρονο το μηχανάκι να πάει βόλτα. Δηλαδή, θα κρίνεις και λίγο τι είναι το επικίνδυνο.

Θεωρείτε πως η καλλιέργεια διαπολιτισμικής επικοινωνίας μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση πιθανών τάσεων ξενοφοβίας από τους γηγενείς γονείς και μαθητές;

Τώρα δεν καταλαβαίνω τι είναι διαπολιτισμική επικοινωνία.

Ναι. Εννοώ με την ερώτηση το εξής: αν οι μαθητές εδώ οι Έλληνες και οι γονείς τους γνωρίσουν τον πολιτισμό των προσφύγων, θα βοηθήσει αυτό στην προσέγγιση μεταξύ τους;

Θα βοηθήσει. Αλλά είναι αρνητικοί. Περισσότερο δέχονται πληροφόρηση από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και από άλλους πολύ φανατικούς... Της ξενοφοβίας, να το πω έτσι .. για να μην πω κάτι άλλο.

Δεν μπορούν να κρίνουν οι ίδιοι;

Εεεε, τι να τους δείξεις όταν τα Μέσα Ενημέρωσης προβάλλουν διαφορετικά τα πράγματα τα περισσότερα.

Πιστεύετε ότι είστε προετοιμασμένοι ικανοποιητικά για να αναλάβετε την ένταξη των μαθητών αυτών;

Εγώ όταν κλήθηκα να διδάξω αυτά τα παιδιά δεν ήμουν καθόλου προετοιμασμένος. Απλώς δεν ήθελε να πάει κανένας να τους κάνει μαθηματικά. Εγώ είμαι Φυσικός, αλλά είπα θα πάω γιατί εεε είχα γνωρίσει έτσι μερικούς πρόσφυγες και από το εσπερινό σχολείο που ήμουν... αλλά και ενδιαφερόμουν γι' αυτά τα παιδιά. Από ενδιαφέρον πήγα.

Πιστεύετε ότι είναι απαραίτητη η επιμόρφωσή σας;

Τι να σου πω.. δύσκολο. Εγώ γενικά για τις επιμορφώσεις δεν έχω καλή άποψη. Δηλαδή, ξοδεύεις πολύ χρόνο για να διορθώσεις τους εκπαιδευτικούς να μπορούν να διδάσκουν καλύτερα, να κάνουν το ένα... το άλλο, ενώ το σύστημα κρατάει όλη την εκπαίδευση ... έχοντας μαθητές πολλούς μέσα στην τάξη, εγχειρίδια που δεν είναι καλά.. δηλαδή λες φταίει ο εκπαιδευτικός, θέλει επιμόρφωση για ένα σωρό πράγματα. Εγώ αυτό που κατάλαβα είναι ότι τα παιδιά αυτά είχαν ανάγκη να τους δείξεις αγάπη, δεν είχαν τόσο ανάγκη να μάθουν τα μαθηματικά μέσα σε πέντε μήνες που θα ήτανε στη Σάμο... να τους δείξεις αγάπη, ενδιαφέρον.. και προσλάμβαναν συνέχεια

πράγματα. Δούλευαν και στο σπίτι...κάνανε... δεν εεε δεν ένιωσα ότι μου λείπει η επιμόρφωση για να τους δείξω κάποια συναισθήματα ή να τους μάθω κάποια απλά πράγματα. Δεν είχα κάποια ανάγκη ιδιαίτερη. Τώρα αν κάποιος χρειάζεται επιμόρφωση για να τους μάθει τη γλώσσα.. ναι θεωρώ ότι χρειάζεται. Δηλαδή.. ένας φιλόλογος... που κάνει φιλολογικά στο σχολείο ίσως είναι δύσκολο να κάνει σε παιδιά που ξεκινάνε χωρίς να ξέρουν τίποτα ελληνικά.. ίσως κάτι χρειάζεται να κάνει. Γιατί συνάδελφος μου έλεγε ότι έχει δυσκολίες και διάβαζε βιβλία...η φιλόλογος.

Χρειάζεται να μάθουν και για τον πολιτισμό τους οι εκπαιδευτικοί;

Εεε ναι. Το θέμα είναι ότι και από τον πολιτισμό τους παίρνει ο εκπαιδευτικός πράγματα. Εγώ είχα μάθει τους αραβικούς αριθμούς ... τέτοια πράγματα.

Πώς θα την προτιμούσατε;

Εε νομίζω δεν ξέρω να απαντήσω.. δηλαδή, τι θα χρειαζόμουνα. Εεε περισσότερο εεε ίσως να κατευθυνόταν σε ψυχολογική υποστήριξη για τα παιδιά αυτά... ο εκπαιδευτικός, δηλαδή, πως θα τα φερθεί, εεε κάτι τέτοιο ίσως. Εεε πριν φτάσουν στην εκπαίδευση δεν εεε έρχονται στην εκπαίδευση γιατί οι γονείς τους τα στέλνουν στο σχολείο, γιατί θέλουν να έχουν επαφή με το σχολείο εεε θέλουν να σπουδάσουν.... Πολλά έχουν φύγει από κει γιατί δε μπορούσαν να συνεχίσουν το σχολείο... δεν γινόταν δεκτά στο σχολείο εκεί που ήταν εεεε αλλά οι ανάγκες τους είναι πολύ μεγαλύτερες από την εκπαίδευση.. είναι πώς θα τους φερθείς.... Εεεε θέλω να πω ότι αν πάει κάποιος που έχει ξενοφοβία ή δεν έχει ζήλο να το κάνει αυτό, είναι δύσκολα εεεε ας πούμε στο εσπερινό είχαμε μια συνάδελφο εεε καλή κοπέλα, φιλόλογος που έκανε στους πρόσφυγες. Οι περισσότεροι έρχονταν στο εσπερινό όχι για να μάθουν φυσική, γιατί δεν πατούσαν στα μαθήματα που έκανα εγώ... εεε προφανώς δυσκολευόταν, δεν μπορούσαν να Αν και μερικοί είχαν πολύ ζήλο και είχαν καταφέρει και είχαν μάθει πολλά ελληνικά, αλλά πήγαιναν κυρίως να βελτιώσουν τα ελληνικά τους ή να πάρουν και κάποιο χαρτί για να τους βοηθήσει και παραπέρα απ' ότι να μάθει τη γλώσσα. Αλλά η συνάδελφος δεν ήτανε.... Εεε ήταν λίγο χριστιανή ορθόδοξη... εεε τη μια της ερχόταν ένας τρανσέξουαλ μαύρος μέσα στο τμήμα, την άλλη ερχόταν ερχόταν ισλαμιστές, την άλλη... εεε τελικά όλοι οι μαθητές φεύγανε γιατί προφανώς .. δεν ήταν ότι δεν ήταν εκπαιδευμένη να τους κάνει μάθημα εεεε περισσότερο δεν τους μετέφερε το ενδιαφέρον της γι' αυτούς. Είχε τις δικές της ιδέες.

Δηλαδή, εγώ πιστεύω ότι περισσότερο εκεί η επιμόρφωση θα ποντάρει. Δηλαδή οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί να δούμε ότι δεν είναι κάτι διαφορετικό από μας, κάτι επικίνδυνο, κάτι ... Αλλά ότι είναι άνθρωποι κατατρεγμένοι. Δε χρειάζεται κάτι παραπάνω να ... κάνουν το τέλειο μάθημα. Χρειάζεται να τους κάνεις απλά πράγματα.

Ποιοι φορείς πιστεύετε ότι πρέπει να αναλάβουν την επιμόρφωση αυτή;

Εεε αυτό δεν το ξέρω. Δεν ξέρω τους φορείς και τι ακριβώς ρωτάς;

Από πού να ξεκινήσει αυτή η επιμόρφωση;

Εεε από το Υπουργείο Παιδείας ας πούμε.

Με ποιον τρόπο και σε ποια συχνότητα θεωρείτε ότι πρέπει να γίνεται αυτή η επιμόρφωση

Τι ακριβώς συχνότητα δηλαδή εννοείς;

Μέσα στο χρόνο, ετήσια, περισσότερο, λιγότερο;

Δύσκολη ερώτηση εεε γιατί πρώτα- πρώτα σου είπα πως δεν ξέρω κατά πόσο χρειάζεται αυτή η επιμόρφωση, δηλαδή, ντάξει, για τους φιλόλογους είπα ότι χρειάζεται. Για μένα νιώθω ότι δε χρειαζότανε εεε γιατί δε μου χρειάστηκαν παραπάνω γνώσεις κάτι να κάνω.. το μόνο που μου χρειάστηκε είναι το ενδιαφέρον για τους μαθητές. Αυτό βλέπανε. Δηλαδή, είναι κάποιο μαθητές στο εξωτερικό πια, στην Ολλανδία, άλλος είναι στην Ιταλία και ακόμη μου στέλνουν μηνύματα και μου λενε ότι τους άρεσε το μάθημα. Δεν είχα κάποια επιμόρφωση. Απλώς ενδιαφερόμουνα.

Είναι η αγάπη τελικά;

Ναι είναι η αγάπη. Εγώ πιστεύω, τελικά, ότι πρέπει να διαλεχτούν άτομα που ενδιαφέρονται γι' αυτά. Και απλώς ίσως να μάθουν τις ιδιαιτερότητες του κάθε λαού. Δηλαδή, εμένα θα με βοηθούσε από την αρχή να ξέρω περισσότερα πράγματα γι' αυτούς, που τα έμαθα στην πορεία. Δηλαδή, γι' αυτούς που είναι από το Αφγανιστάν, από το Ιράν.. πόσοι είναι...ποιοι είναι. Οτιδήποτε. Έτσι... να έχω μια γνώση γενικά για τις συνθήκες που επικρατούσαν στις χώρες τους. Δεν ήξερα... ρωτούσα τα παιδιά τι πρόβλημα είχαν και φύγανε. Περισσότερο τέτοια επιμόρφωση. Να ξέρεις με τι έχεις να κάνεις. Τώρα πόσο συχνά χρειάζεται αυτό εεεε φαντάζομαι πριν κάνεις τα μαθήματα να ξέρεις τι περίπου μαθητές θα συναντήσεις και να έχεις μια επιμόρφωση γι' αυτούς. Πιο στοχευμένα.

Ωραία. Σας ευχαριστώ πολύ.

Να είστε καλά.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 4^Η

Καλημέρα

Καλημέρα

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Είμαι απόφοιτος της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Φιλολόγος

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

22... ας πούμε

Εργάζεστε σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Σε λύκειο

Διδάξατε ποτέ σε νέο-μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Ναι

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Έτσι όπως το 'χω εγώ στο μυαλό μου, πρόσφυγας είναι αυτός που φεύγει από την πατρίδα του αναγκαστικά - υποχρεωτικά, προφανώς, ξέρω 'γω από μια πολεμική συνθήκη ή κάτι τέτοιο εε και υποχρεωτικά σε μία χώρα ειρηνική με πολύ υψηλότερο βιοτικό επίπεδο, όπως είναι η Ελλάδα, ενώ νέο μετανάστευση θα μπορούσε να είναι και αυτός που φεύγει από τη χώρα του και με τη θέλησή του όχι μόνο υποχρεωτικά.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

όταν λες, δηλαδή, κατάσταση;

Ποιο είναι το βιοτικό τους επίπεδο; Πώς ζούνε; Έτσι...

Αα, εεε Δεν ξέρω τώρα πώς ακριβώς, σε τι συνθήκες ζούσαν στη χώρα τους, αλλά φαντάζομαι είναι καλύτερες εδώ οι συνθήκες παρόλο που σε γενικές γραμμές δεν είναι καλές, έχοντας ξέρω 'γω εικόνα από τη Μόρια και τα λοιπά, από άλλους οργανωμένους υποτίθεται καταυλισμούς εεεε Νομίζω έχουν χαμηλό βιοτικό επίπεδο, είναι αναγκασμένοι να ζουν πολλοί μαζί, σε όχι καλές συνθήκες υγιεινήςπροβλήματα ξέρω 'γω ακόμη και φαγητού ή επισιτισμού κάποιοι εεεε καταπατούνται ίσως κάποια δικαιώματα τους εεεε γενικότερα φαντάζομαι ότι ονειρεύονται και οι ίδιοι έναν καλύτερο τρόπο ζωής.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Εεε εκ των πραγμάτων είναι σε μειονεκτική θέση. Βέβαια είναι προνομιούχα που παρακολουθούν και κάποιες ώρες σχολείου εεε αλλά σε σχέση με τα υπόλοιπα παιδιά σίγουρα αισθάνονται μειονεκτικά και έχουν προβλήματα εεεε ας πούμε προβλήματα που σχετίζονται με την εεε προσαρμογή τους στο σχολείο ή η κατανόηση της γλώσσας και τα λοιπά. Πρακτικά προβλήματα

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Ότι σε περίπτωση.. στην περίπτωση που δεν υπάρχει το γλωσσικό εμπόδιο, μπορούν άνετα να παρακολουθήσουν και πρέπει να παρακολουθήσουν, όπως όλα τα υπόλοιπα παιδιά. Δεν νομίζω ότι μπορούμε να τα διακρίνουμε..

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Πρέπει να ονομάσω μεθόδους, δηλαδή, τώρα ή να τις περιγράψω;

Να τις περιγράψεις.

Ναι. Εεε σίγουρα το ιδανικό θα ήταν να ήταν πιο εξατομικευμένη, ας πούμε η διδασκαλία απέναντι στα παιδιά αυτά. Εεεε με δεδομένο ότι μπορεί να έχουν και μία γλωσσική δυσκολία ή μιαααα εεεε να είναι απόμακρα από την Ελληνική παράδοση, τις ελληνικές συνήθειες. Νομίζω ότι ο δάσκαλος οφείλει απέναντι σε κάθε μαθητή του στην πραγματικότητα να προσεγγίζει το κάθε παιδί ξεχωριστά και να προσαρμόζει τη διδασκαλία του αν γίνεται ... όσο γίνεται - αυτό είναι δύσκολο φυσικά - στις ανάγκες του καθενός.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών;

Νομίζω ότι πριν από την είσοδο του κάθε παιδιού στο σχολείο, ακόμα και τα πιο μικρά χρόνια, πρέπει να προηγηθεί ένα, ας πούμε, εεε κάτι σαν κλασικό φροντιστήριο. Γιατί η γλώσσα είναι πολύ μεγάλο πρόβλημα εκ των πραγμάτων. Όταν, δηλαδή, είσαι σε μία τάξη και δεν καταλαβαίνεις τι λέει διδάσκοντας, εεε προφανώς μεγαλώνεις το πρόβλημα προσαρμογής που έχει στη Χώρα και δεν το αμβλύνεις. Υπό αυτή την έννοια θα ..εγώ θα πρότεινα κάνα δυο χρόνια, ας πούμε, γλωσσική διδασκαλία μόνο και κατόπιν εισαγωγής στις τάξεις.

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Ε όχι βέβαια. Γιατί τα περισσότερα είναι παλιά, είναι γραμμένα πριν χρόνια, δεν είχαν εεε λάβει υπόψη αυτή τη νέα παράμετρο στη ζωή μας, οπότε στην ουσία δεν έχουν λάβει καθόλου υπόψη τους αυτή τη νέα συνθήκη που υπάρχει σήμερα.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας τάξη;

Αν και δεν μου τυχαίνει συχνά .. φαντάζομαι ότι σε κάποια εεε σε κάποιες μεγάλες πόλεις όπου συνωστίζονται και περισσότεροι μαθητές αυτού του είδους ότι μπορεί να υπάρξει ένα είδος .. να πω, έτσι, περιθωριοποίησης τους από τους Έλληνες. Εεε θα μπορούσε ενδεχομένως να κάνουν κλειστές ομάδες ή οι πρόσφυγες ή και οι Έλληνες εναντίον τους και μπορούν να προκληθούν τέτοιες διχαστικές, ας πούμε, καταστάσεις μέσα στην τάξη που μπορούν να φτάσουν, ξέρω 'γω, μέχρι ...ξέρω 'γω ... ξυλοδαρμούς ή επεισόδια έξω από την τάξη, από το σχολείο και τα λοιπά.

Ποιος πιστεύετε πως είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην καταπολέμηση στερεοτύπων και προκαταλήψεων;

Εε βασικά για αυτό το λόγο είμαστε στην τάξη. Για να τα καταπολεμούμε. Δεν υπάρχει άλλος λόγος που είμαστε, γιατί γνώσεις, προφανώς, αντλούνται κάπου αλλού, άρα στην ουσία με το λόγο μας και με τις πράξεις μας πρέπει να μαστε πρότυπα καταπολέμησης των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων, να διώχνουμε τις φοβίες από τα παιδιά, να τα κάνουμε να νιώθουν ελεύθερα μέσα από αυτό και να πλάθουμε, έτσι, προσωπικότητες υποτίθεται ανεξάρτητες. Αυτό.

Θεωρείτε πως η καλλιέργεια διαπολιτισμικής επικοινωνίας μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση πιθανών τάσεων ξеноφοβίας από τους γηγενείς γονείς και μαθητές;

Εε φυσικά. Από τη στιγμή που με κάποιο τρόπο εε επικοινωνούν οι πολιτισμοί είτε μέσω μαθημάτων, μέσω πρακτικών, μέσω εκδηλώσεων και τα λοιπά και οι παραδόσεις και τα έθιμά κάθε λαού περνούν έστω και με τη μορφή πληροφορίας στους άλλους σίγουρα η ξеноφοβία ηη, ας πούμε, η αλλόκοτη αντίδραση περιορίζονται και κατανοούμε ευκολότερα τον πολιτισμό των άλλων γενικότερα.

Πιστεύετε ότι είστε προετοιμασμένοι ικανοποιητικά για να αναλάβετε την ένταξη των μαθητών αυτών;

Εεε αυτό το «ικανοποιητικά» δε μπορώ να το πω ποτέ για μένα, ούτε και για τα υπόλοιπα παιδιά, αλλά σε γενικές γραμμές νομίζω ότι θα το προσπαθούσα. Δηλαδή, το χρέος του δασκάλου πάνω από όλα είναι να προσπαθεί... δεν είναι τόσο... δεν κρίνεται, δηλαδή, από την ετοιμότητά του και τις γνώσεις του, αλλά.. όσο από την προσπάθεια του εεε και την ... και το φιλότιμό του, ας πούμε.

Πιστεύετε ότι είναι απαραίτητη η επιμόρφωσή σας;

Εεε ναι. Εννοείται. Η επιμόρφωση είναι πάντα κάτι καλό, κάτι επιθυμητό. Εε άσχετα αν εμείς αντιδρούμε πολλές φορές σε αυτό, ή τέλος πάντων δεν έχουμε χρόνο για τέτοια, γιατί έχουμε άλλες δουλειές, εεεε πάντοτε, όμως, χρειάζεται μία επικαιροποίηση της γνώσης ή και των τεχνικών που χρησιμοποιείς την τάξη για να πετύχεις τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα.

Πώς θα την προτιμούσατε;

Θα προτιμούσα να έχει μιαααα, έτσι.... πως να το πω.... μια πρακτική, ας πούμε, μορφή, με παιδιά που είναι ήδη στην τάξη, από κάποιους άλλους συναδέλφους που έχουν φτάσει σε υψηλότερα επίπεδα διδασκαλίας σε αυτό τον τομέα. Να με βάλει και εμένα μέσα στην τάξη, να δω πώς κάνει το μάθημα του, να προσπαθήσω και εγώ λίγο.... κάπως έτσι. Όχι θεωρητικά, δηλαδή, αλλά περισσότερο πρακτικά να το προσεγγίζαμε.

Ποιοι φορείς πιστεύετε ότι πρέπει να αναλάβουν την επιμόρφωση αυτή;

Ε κατά βάση αυτός που θα έχει την πρωτοβουλία των κινήσεων είναι το Υπουργείο Παιδείας, φαντάζομαι. Τώρα, αν θα ιδρύσει νέους θεσμούς ή αν θα αξιοποιήσει τους ήδη υπάρχοντες για αυτή την κατάσταση είναι κάτι δικό του. Εμένα δεν με ενδιαφέρει πως θα λέγεται ο θεσμός. Εμένα με ενδιαφέρει να υπάρχει.

Με ποιον τρόπο και σε ποια συχνότητα θεωρείτε ότι πρέπει να γίνεται αυτή η επιμόρφωση

Εεε πολύ συχνά. Πολύ συχνά να γίνεται... όσο συχνότερα γίνεται... γιατί η κατάσταση δείχνει ότι ότι φουσκώνει, εν πάση περιπτώσει. Ότι το φαινόμενο γιγαντώνεται, δε μειώνεται, δεν αμβλύνεται. Οπότε στην περίπτωση αυτή, επειδή τα επόμενα χρόνια φαντάζομαι θα μας έρθουν και περισσότεροι τέτοιοι μαθητές, θα χρειαστούν και περισσότερες ώρες επιμόρφωσης.

Ωραία. Σας ευχαριστώ πολύ.

Να 'σαι καλά.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 5^Η

Καλημέρα σας!

Καλημέρα.

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Τελείωσα το κλασικό τμήμα του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και τώρα κάνω ένα μεταπτυχιακό στη γλωσσολογία στο ΕΑΠ.

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Φιλολόγος.

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

14 έτη υπηρεσίας.

Εργάζεστε σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Σε Λύκειο. Έχω εργαστεί κάποιους μήνες μόνο σε Γυμνάσιο.

Διδάξατε ποτέ σε νέο-μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Όχι. Δεν έχω διδάξει ποτέ σε τέτοιους μαθητές.

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Λοιπόν, θα έλεγα ότι ο πρόσφυγας είναι εκείνος ο οποίος ακούσια εγκαταλείπει τη χώρα του, ακριβώς επειδή εκεί επικρατούν δυσμενείς συνθήκες, κυρίως εμπόλεμες καταστάσεις ή ενδεχομένως διώκεται για τις πολιτικές του πεποιθήσεις, οπότε εγκαταλείπει τη χώρα του ακριβώς για να επιβιώσει, καθαρά για θέμα επιβίωσης. Διαφορετικά μπορεί να κινδυνεύει από εξόντωση και ως εκ τούτου δεν επιθυμεί και την επιστροφή στη χώρα του, παρά μόνο εάν οι συνθήκες διαφοροποιηθούν άρδην. Όσον αφορά τους μετανάστες, μετανάστες είναι εκείνοι οι οποίοι εκούσια επιλέγουν να εγκαταλείψουν την... να φύγουν από τη χώρα τους, επιδιώκουν βελτίωση της ποιότητας της ζωής τους, καλύτερες συνθήκες οικονομικές περισσότερες ευκαιρίες ενδεχομένως μορφωτικές για τα παιδιά τους και πηγαίνουν, λοιπόν, σε κάποια άλλοι χώρα για να διεκδικήσουν αυτό το όνειρο της καλύτερης ζωής.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Η κατάστασή τους, πιστεύω, ότι είναι δυσχερή, δυσχερέστερη, ίσως, περισσότερο σε.... Δηλαδή, σε σχέση με το παρελθόν και αυτό γιατί και οι χώρες υποδοχής που καλούνται να τους ενσωματώσουν αντιμετωπίζουν προβλήματα. Επικρατούν και σε αυτές δυσμενείς οικονομικές συνθήκες. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να καλλιεργείται ένα αρνητικό κλίμα προς τους μετανάστες, που αντιμετωπίζονται εκ των πραγμάτων εχθρικά, εεε είναι αυτοί οι οποίοι, ίσως, θα διεκδικήσουν θέσεις εργασίας ή οι οποίοι θα συντελέσουν στον κλονισμό της ευρυθμίας της κοινωνικής και θα προκαλέσουν ενδεχομένως και αύξηση της εγκληματικότητας. Έτσι, έτσι, αααα, τελικά αυτοί οι πρόσφυγες, ας πούμε, τελικά γκετοποιούνται, εεεε, και τελικά δε διεκδικούν το όνειρό τους για μια καλύτερη ζωή εκ των πραγμάτων.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Φυσικά και πρέπει να θεωρήσουμε ότι έχουν...τους αναλογεί μια θέση και αυτούς στην ελληνική... στο ελληνικό σχολείο. Πρέπει να ενταχθούν με κάποιο τρόπο σε αυτό, εεεε γιατί αυτό απαιτεί ούτως ή άλλως Δημοκρατία, το απαιτούν και τα ανθρώπινα δικαιώματα, την προάσπιση τους. Απαραιτήτως, ούτως ή άλλως κρίνεται ότι είναι ίσες ευκαιρίες στα μορφωτικά αγαθά εεεε οπότε σαφώς και πρέπει να αναληφθούν πρωτοβουλίες προκειμένου να διεκδικήσουν και αυτοί την μόρφωση.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Οποσδήποτε για τους μαθητές αυτούς υπάρχει μια...υπάρχουν εγγενή προβλήματα. Δεν...Καταρχάς η εκπαίδευση προσφέρεται στα ελληνικά σχολεία στην ελληνική γλώσσα και μόνο. Εκ των πραγμάτων που δεν είναι η μητρική γλώσσα, δηλαδή, αυτών, δεν την γνωρίζουν, υπάρχουν πάρα πολλές και σημαντικές ελλείψεις. Είναι δύσκολο γενικότερα, νομίζω, να ανταποκριθούν στα δεδομένα της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Ίσως θα ήτανε εεεεε μεθόδοι περισσότερο μαθητοκεντρικές, εεεε, ίσως ομαδοσυνεργατικές που θα τους επιτρέπουν να συνυπάρξουν, να συναναστραφούν και με τους γηγενείς, ας πούμε, τους ντόπιους πληθυσμούς, τους μαθητές που έχουν μητρική γλώσσα την ελληνική, που θα έχουνε την ευκαιρία, δηλαδή, και να μάθουν καλύτερα την Ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό και να βοηθηθούν από μαθητές που είναι πιο προχωρημένοι σε επίπεδο εκπαιδευτικό σε σχέση με αυτούς. Και επίσης, κάτι άλλο που θα μπορούσα να σκεφτώ ίσως είναι μέθοδοι διδασκαλίας όπου θα αξιοποιούνται περισσότερο οι σύγχρονες τεχνολογικές εξελίξεις δηλαδή που απαιτούν υλικοτεχνική υποδομή, που θα αξιοποιούνε το διαδίκτυο και αυτά τέλος πάντων που είναι γνωστά σε όλους τα είτε μιλούν την ελληνική είτε όχι και ίσως μέσω αυτών και της αξιοποίησης και της εικόνας να είναι πιο αποτελεσματική.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών;

Το πρόβλημα της ελληνικής, της άγνοιας, της ελλιπούς γνώσης της ελληνικής γλώσσας είναι ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα. Δεν ξέρω κατά πόσο είναι εύκολο να

ξεπεραστεί. Σίγουρα για να ξεπεραστεί απαιτείται να έχουν ευκαιρίες να εκφράσουν άποψη και γνώμη, τους δίνει, δηλαδή, το βήμα αυτό στο σχολείο. Αυτό προϋποθέτει αποβολή στερεότυπων αντιλήψεων ή προκαταλήψεων, έτσι, αρνητικών στάσεων απέναντι στους μαθητές. Ίσως χρειάζεται ενισχυτική... απαιτείται μάλλον ενισχυτική διδασκαλία, πιστεύω, πρόσθετες ώρες διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας εεεε ... αυτό... και από καθηγητές οι οποίοι ενδεχομένως θα μπορούν να διδάξουν ως δεύτερη γλώσσα την Ελληνική, δηλαδή με περισσότερες γνώσεις γλωσσολογικές.

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Δεν νομίζω ότι τα παρόντα σχολικά βιβλία εξυπηρετούν τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών, προσφύγων. Δεν είναι προσαρμοσμένα. Η γλώσσα μπορεί ορισμένες φορές να είναι ξύλινη, να είναι δύσκολη, να είναι απαιτητική. Πολλές φορές δημιουργεί προβλήματα κατανόησης ακόμα και στους φυσικούς ομιλητές της ελληνικής. Εκ των πραγμάτων λοιπόν δυσκολεύουν, θα δυσκολεύουν και τους μετανάστες και πρόσφυγες οι οποίοι δε γνωρίζουν επαρκώς την ελληνική γλώσσα. Οπότε νομίζω ότι δε μπορεί να θεωρήσουμε ότι είναι ικανοποιητικά.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας τάξη;

Η παρουσία τους μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα στη σχολική τάξη και σε επίπεδο εεεε επίπεδο προσφερόμενης γνώσης, δηλαδή όταν απευθύνεσαι σε ένα ακροατήριο που δεν κατανοεί καν την γλώσσα και που εκ των πραγμάτων αντιμετωπίζει τέτοιου είδους προβλήματα αναγκάζεσαι να μειώσεις το επίπεδο της προσφερόμενης γνώσης και να ανταποκριθείς στις ανάγκες αυτού του μαθητή. Ο ρυθμός, δηλαδή, μάθησης μπορεί να είναι σημαντικά πιο βραδύς σε σχέση με τον κανονικό ρυθμό που θα ακολουθούσαμε, εεεεμμμ η ύλη ωστόσο εεεε μάλλον η ύλη στα πλαίσια, όμως, του εξετασιοκεντρικού συστήματος είναι διευρυμένη απαιτεί μία πιο γρήγορη προσέγγισή της, δηλαδή, την ταχεία προσπέλασή της και η παρουσία των μεταναστών είναι.. δημιουργεί οπωσδήποτε, έτσι, κάποια προβλήματα. Εντάξει υπάρχουν σίγουρα προβλήματα που έχουν να κάνουν με τη στάση απέναντι στους πρόσφυγες και την εν γένει συμπεριφορά προς αυτούς. Ίσως, ρατσιστικές συμπεριφορές, ίσως άσκηση ψυχολογικής βίας, ίσως σχολικός εκφοβισμός και bullying εεε αυτά όλα είναι πιθανά.

Ποιος πιστεύετε πως είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην καταπολέμηση στερεοτύπων και προκαταλήψεων;

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού, θεωρώ, ότι είναι καταλυτικός καθοριστικός για την καταπολέμηση αυτών των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων σε βάρος των μεταναστών και των προσφύγων. Αυτός είναι ο ένας από τους βασικούς του ρόλους ούτως ή άλλως εεε να, να μεταλαμπαδεύσει και να μεταγγίσει στους νέους αξίες και ιδανικά. Δεν νοείται, λοιπόν, να μην συμβάλει και αυτός στη διάπλαση του δημοκρατικού.. δημοκρατικού ήθους στους μαθητές του που φυσικά συνδέεται και με την και με τη δημιουργία ελεύθερων ανθρώπων, κριτικά σκεπτόμενων, ικανών να αντιληφθούν την... την αξία... καταρχάς το κριτήριο, το δεδομένο της ... της εποχής Ότι δηλαδή τώρα πλέον μιλάμε για κοινωνίες πολυπολιτισμικές και που πρέπει ούτως ή άλλως να προσαρμοστούμε σ' αυτό και να επωφεληθούμε από την παρουσία ατόμων που προέρχονται από διαφορετικούς πολιτισμούς, δηλαδή, να το δούμε ως ευκαιρία να εμπλουτίσουμε τις γνώσεις μας και τις εμπειρίες μας παρά ως κάτι το οποίο είναι αρνητικό. Ανοχή, λοιπόν, και αποδοχή του διαφορετικού. Αυτό... Αυτό είναι κάτι το οποίο πρέπει να διδάξει ο εκπαιδευτικός μέσα στην τάξη με την συμπεριφορά του με την ίση μεταχείριση όλων των μαθητών και τη δυνατότητα που παρέχει σε όλους να αποκτήσουν γνώσεις.

Θεωρείτε πως η καλλιέργεια διαπολιτισμικής επικοινωνίας μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση πιθανών τάσεων ξενοφοβίας από τους γηγενείς γονείς και μαθητές;

Η ξενοφοβία απορρέει περισσότερο και κατεξοχήν από την άγνοια. Εεεε Οτιδήποτε εεε από την άγνοια. Δεν τους γνωρίζουμε, δε γνωρίζουμε τον πολιτισμό τους. ...για τους πρόσφυγες κτλ. Δεν εντοπίζουμε και δε αναγνωρίζουμε κάτι κοινό και ως εκ τούτου αυτό μας προξενεί διάφορους φόβους και ανασφάλειες. Εεεε, όμως, μέσω της επικοινωνίας το...το άγνωστο θα γίνει γνωστό και θα μπορέσουμε να αναδείξουμε και να προβάλλουμε τα κοινά σημεία που μας ενώνουνε και επομένως και σαφώς αυτό θα λειτουργήσει υπέρ της γενικότερης επικοινωνίας της αποβολής οποιασδήποτε φοβίας προς τους... προς την παρουσία αυτών των ανθρώπων.

Πιστεύετε ότι είστε προετοιμασμένοι ικανοποιητικά για να αναλάβετε την ένταξη των μαθητών αυτών;

Όχι. Όσον αφορά την προετοιμασία όχι νομίζω ότι δεν είμαστε αρκούντως και επαρκώς, αρκούντως μάλλον προετοιμασμένοι για κάτι τέτοιο. Όχι. Απαιτεί επιμόρφωση. Απαιτεί επιμόρφωση, πρέπει δηλαδή να μάθουμε πώς να τους αντιμετωπίζουμε, πώς να χειριζόμαστε τις καταστάσεις που μπορεί να προκληθούν μέσα στην τάξη, πώς θα μπορέσουμε να επωφεληθούμε από το διαφορετικό πολιτισμικό, ας πούμε, φορτίο που φέρουν οι μαθητές εεεε και να μην εναπόκειται στην... στην προσωπική ας πούμε να μην είναι κάτι το οποίο θα απορρέει, έτσι, με ένα τρόπο απλώς φυσικό και αυθόρμητο από την πλευρά του καθηγητή, δηλαδή να είναι κάτι πιο δομημένο και σταθμισμένο με επιστημονικά ερείσματα.

Πιστεύετε ότι είναι απαραίτητη η επιμόρφωσή σας;

Είναι απαραίτητη, ως εκ τούτου η επιμόρφωσή μας, βεβαιότατα. Εεεε να αποκτήσουμε διαπολιτισμική συνείδηση. Οι ίδιοι οι καθηγητές να αποβάλουν οποιοδήποτε προκαταλήψεις και στερεότυπα έχουνε, γιατί πολλές φορές μμμμ καλούμαστε να εντάξουμε μαθητές στα πλαίσια... χωρίς, όμως, μέσα στη σχολική τάξη, χωρίς όμως και οι ίδιοι απόλυτα να έχουμε υιοθετήσει μία θετική στάση απέναντι στους μετανάστες/ πρόσφυγες, δηλαδή μπορεί να έχουμε αρνητική θέση γενικότερα για την παρουσία τους στην Ελληνική κοινωνία και ως εκ τούτου αυτό να αποτυπώνεται και με κάποιον τρόπο και στη συμπεριφορά μας στην τάξη.

Πώς θα την προτιμούσατε;

Δια ζώσης, θα έλεγα, από άτομα τα οποία έχουν ειδικές γνώσεις επί του θέματος, τόσο με ευαισθησίες και ενσυναίσθηση και θα μπορούσαν... και θα μπορούσαν να μας δώσουν, έτσι, παραδείγματα προς αυτή την κατεύθυνση.

Ποιοι φορείς πιστεύετε ότι πρέπει να αναλάβουν την επιμόρφωση αυτή;

Την επιμόρφωση αυτή πιστεύω πρέπει να την αναλάβουν εξειδικευμένοι εκπαιδευτές, εκπαιδευτές ενηλίκων, πανεπιστημιακοί θα ναι, ψυχολόγοι θα ναι. Πάντως οπωσδήποτε άτομα τα οποία θα έχουν γνώσεις διευρυμένες στο θέμα της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.

Με ποιον τρόπο και σε ποια συχνότητα θεωρείτε ότι πρέπει να γίνεται αυτή η επιμόρφωση;

Εεεμ σεμινάρια Λοιπόν κρίνω ότι είναι σκόπιμο να γίνονται, σεμινάρια διά ζώσης σε ετήσια βάση. Τι πάει να πει αυτό: όχι στη διάρκεια όλης της χρονιάς εννοείται αλλά, εν πάση περιπτώσει και στην αρχή κάθε νέας σχολικής χρονιάς θα μπορούσε να γίνεται η επιμόρφωση σχετική εεεε και να προσφέρεται, βέβαια, σε όλους τους καθηγητές όλων των ειδικοτήτων.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Κι εγώ. Να είστε

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 6^Η

Καλησπέρα σας!

Καλησπέρα.

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Τελείωσα το τμήμα Φιλοσοφίας Παιδαγωγικής Ψυχολογίας του Αριστοτελείου και έκανα ένα μεταπτυχιακό στις σπουδές αγωγής στο ΕΑΠ.

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Φιλολόγος.

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

19 στα 20 χρόνια.

Εργάζεστε σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Σε Λύκειο. Έχω εργαστεί και σε Γυμνάσιο.

Διδάξατε ποτέ σε νέο-μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Όχι ιδιαίτερα σε μεγάλο ακροατήριο. Σποραδικά αν ήταν. Παιδιά, όμως, που γεννήθηκαν εδώ κατάβαση ή που ζουν πολλά χρόνια εδώ.

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Τον κλασικό ορισμό θα δώσω. Τον, πρόσφυγα αυτός ο οποίος έρχεται αναγκαστικά στη χώρα, γιατί, προφανώς, για λόγους πολέμου ή για κάποιον άλλο λόγο βασικό. Νέο-μετανάστη αυτόν που έρχεται στη χώρα γιατί θέλει να εργαστεί και να βρει καλύτερο μέλλον οικονομικό κυρίως.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Στην περιοχή μας δεν έχουμε επαφή με πολλούς. Θεωρώ ότι είναι πάρα πολύ δύσκολη με τις συνθήκες που ζούνε κυρίως στους προσφυγικούς καταυλισμούς. Θεωρώ ότι είναι πολύ δύσκολη η ζωή τους γενικώς.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Καμία.. εγώ δεν είδα να... Τουλάχιστον στο Λύκειο δεν έχουν έρθει, δεν έχουμε δει, τουλάχιστον τα τελευταία χρόνια.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Εννοείται ότι πρέπει να ενταχθούν όταν θα φτάσουν σε αυτή την ηλικία. Αν και είναι πάρα πάρα πολύ δύσκολο ιδιαίτερα αν έχουν έρθει σε μεγάλη ηλικία.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Εεε, νομίζω δεν μπορώ να απαντήσω γιατί δεν έχω εκπαιδευτεί σε συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους που αφορούν πρόσφυγες ή μετανάστες. Προφανώς χρειάζεται μία μεγαλύτερη εξειδίκευση σε μεθοδολογία ειδική που να αφορά την δικιά τους ιδιαίτερη περίπτωση.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών;

Προφανώς πρέπει να γίνουν τμήματα ένταξης τα οποία θα ασχοληθούν κυρίως με την ελληνική γλώσσα, έστω και ένα και δύο χρόνια και όσο χρειαστεί, για να μπορέσουν, τουλάχιστον, να κατέχουν την Ελληνική σε ένα αρκετά ικανοποιητικό επίπεδο, για να μπορούν να παρακολουθήσουν και το σχολείο. Ή, αν όχι, θα πρέπει οπωσδήποτε να γίνονται και μαθήματα στη γλώσσα τους.

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Σε καμία περίπτωση. Εδώ δεν προσφέρονται για τα δικά μας τα παιδιά. Είναι απαρχαιωμένα. Όχι για τους νέο-μετανάστες ή πρόσφυγες.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας τάξη;

Κυρίως πρόβλημα ένταξης, πρόβλημα αποδοχής από τα άλλα παιδιά, προβλήματα που μπορεί να δημιουργηθούν από τις διαφορετικές κουλτούρες των παιδιών, από το γεγονός ότι τα παιδιά αυτά δεν θα μπορούν να μιλάνε ελληνικά και ενδεχόμενα να στιγματιστούν και για τη διαφορετική τους θρησκεία και για τα διαφορετικά τους ήθη. Κυρίως προβλήματα ένταξης, θεωρώ, λόγω της μεγάλης πολιτισμικής διαφοράς.

Ποιος πιστεύετε πως είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην καταπολέμηση στερεοτύπων και προκαταλήψεων;

Πάρα πολύ βασικός. Αν και είναι πολύ δύσκολο και εμείς οι ίδιοι στην πράξη την εκπαιδευτική να αποβάλλουμε τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις μας, γιατί πολλές φορές μπορεί, χωρίς να το θέλουμε, να τα περνάμε και στα παιδιά μέσα από την πράξη. Ωστόσο είναι πάρα πάρα πολύ βασικό στο να είμαστε πάρα πολύ κάθετοι στην καταπολέμηση αυτών των στερεοτύπων και προκαταλήψεων. Δεν είμαι σίγουρη, όμως, αν ξέρουμε πώς να το κάνουμε.

Θεωρείτε πως η καλλιέργεια διαπολιτισμικής επικοινωνίας μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση πιθανών τάσεων ξеноφοβίας από τους γηγενείς γονείς και μαθητές;

Εννοείται η διαπολιτισμική επικοινωνία μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά. Θεωρώ, όμως και πάλι, δεν είμαστε καταρτισμένοι με διαπολιτισμική αγωγή να ξέρουμε τι πρέπει να κάνουμε δηλαδή περίμενε προκειμένου να το πετύχουμε. Περισσότερο βασιζόμαστε, δηλαδή, στο ένστικτό μας και στην εμπειρία που έχουμε όλοι στα χρόνια της τάξης.

Πιστεύετε ότι είστε προετοιμασμένοι ικανοποιητικά για να αναλάβετε την ένταξη των μαθητών αυτών;

Όχι σε καμία των περιπτώσεων.

Πιστεύετε ότι είναι απαραίτητη η επιμόρφωσή σας;

Εννοείται. Και πολύ απαραίτητη αν υπάρξει τέτοιο θέμα με μαθητές του σχολείου μας.

Πώς θα την προτιμούσατε;

Θα προτιμούσα να γίνεται μέσα στην τάξη. Θα πρέπει να γίνει από ανθρώπους που έχουν μεγάλη εμπειρία σε αυτό. Θα προτιμούσα να είναι περισσότερο βιωματική, όχι

σε θεωρία και σε θεωρίες τις οποίες έχουμε ακούσει και να γίνεται στην πράξη και με παιδιά.

Ποιοι φορείς πιστεύετε ότι πρέπει να αναλάβουν την επιμόρφωση αυτή;

Εδώ τώρα έχω άγνοια. Μάλλον ειδικευμένοι οι οποίοι θα μπορούσαν ή τα πανεπιστήμια, η τριτοβάθμια εκπαίδευση..... Δεν ξέρω γω συνάδελφοι, οι οποίοι έχουν εξειδικευτεί σε αυτό. Δεν ξέρω, δεν μπορώ να σκεφτώ κάτι άλλο.

Με ποιον τρόπο και σε ποια συχνότητα θεωρείτε ότι πρέπει να γίνεται αυτή η επιμόρφωση;

Συχνότητα... Εξαρτάται και πάλι από τις περιπτώσεις προσφύγων που έχουμε Προφανώς ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών και με τις αλλαγές π.χ αν είναι από διαφορετικές χώρες, από διαφορετικές κουλτούρες, αν χρειάζεται να ξαναδούμε κάτι πάνω στην υπάρχουσα ήδη εκπαίδευση αν αυτή γίνει. Άρα να το πρόβλημα συνεχιστεί φαντάζομαι αρκετά συχνά.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Να είστε καλά.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 7^Η

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Μαθηματικός

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

12

Εργάζεστε σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Γυμνάσιο και Λύκειο μαζί.

Διδάξατε ποτέ σε νέο-μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Όχι

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Λοιπόν... πρόσφυγας αυτός που εεεε λόγω πολέμου στη χώρα του αναγκάζεται να εγκαταλείψει την πατρίδα του και να έρθει στην Ελλάδα. Εεε Και το πιο πιθανό είναι να μην επιστρέψει κιόλας πίσω. Η να περιμένει να αποκατασταθούν τα πράγματα και μετά να επιστρέψει. Νέο- μετανάστης αυτός που έρχεται για οικονομικούς λόγους εεεε και σίγουρα μπορεί να του προσφέρει η πατρίδα του και υποστήριξη και κάλυψη εεεε απλά επιλέγει να φύγει από την πατρίδα του επειδή οι καταστάσεις είναι δύσκολες.. εε οι συνθήκες είναι δύσκολες.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Εεεεε ...κατάσταση νέο-μεταναστών και προσφύγων... εεεε θεωρώ ότι λίγο πολύ εμείς νομίζουμε ότι είναι το ίδιο πράγμα τους αντιμετωπίζουμε με την ίδια εεεε με τις ίδιες συνθήκες εεε και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να μην έχουνε ούτε οι πρόσφυγες την αντίστοιχη βοήθεια που θα 'πρεπε, ούτε οι νέο-μετανάστες θα... εεε το χρονικό διάστημα το περιορισμένο, τέλος πάντων, που θα βοηθηθούν και θα επιστρέψουν στη χώρα τους.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Λοιπόν... όσον αφορά τις μικρές ηλικίες... μέχρι και δημοτικό θεωρώ ότι τα πράγματα είναι λίγο πιο εύκολα. Είναι πιο εύκολα αποδεκτά τα παιδιά σε δημοτικά εεε και ίσως και μέχρι τα δεκαπέντε τους χρόνια... μέχρι το γυμνάσιο... εεε από κει και πέρα νομίζω ότι είναι πολύ πιο δύσκολα τα πράγματα. Δεν υπάρχουνε τα αντίστοιχα...εεε οι αντίστοιχες υποδομές... η οργάνωση, τέλος πάντων, για να μπορέσουν τα παιδιά τα μεγαλύτερα νααα ..να βρουν αυτό που θα έπρεπε να βρουν.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Εεεε ότι πέρα από το ότι θα πρέπει να γνωρίζουμε την κατάσταση που επικρατεί .. και ο απλός κόσμος... οι πολίτες, τέλος πάντων, εεε για να μπορεί να τους αποδεχτεί πιο εύκολα εε να υπάρχει και από την πλευρά της εκπαίδευσης αντίστοιχη ενημέρωση, επιμόρφωση...εε να υπάρχουν όλα τα απαραίτητα εφόδια που χρειάζονται για να μπορέσουν αυτά τα παιδιά να ενταχθούν και να καταφέρουνε να εεε τελειώσουνε τη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Διδακτικές μεθόδους... Εεε νομίζω ότι ο εκπαιδευτικός ... θεωρώ μάλλον, ότι ο εκπαιδευτικός πρέπει να είναι γνώστης εεεε πολλών και διαφορετικών παραγόντων για να μπορέσει να διδάξει τέτοια παιδιά. Γιατί, πέρα από το αντικείμενό του θα πρέπει να γνωρίζει εεεε τηννν ... να μπορεί να ψυχολογεί κάποια πράγματα, να μαθαίνει εε αν αυτά τα παιδιά εεεε έχουνε ψυχολογική υποστήριξη εεεε για να μπορέσουν .. εεεε γιατί έχουνε καταρχάς προβλήματα επιβίωσης. Εεεε οπότε στις διδακτικές μεθόδους θα πρέπει να είναι λίγο πιο ευέλικτα τα προγράμματα..εεεε γιατί μερικά από αυτά μπορεί και να μη γνωρίζουνε ούτε καν τη γλώσσα την ελληνική. Εεεε πολύ πιο ευέλικτα τα προγράμματα εεε με αρκετά αντικείμενα εεε που θα να ανακαλύψουν τα ταλέντα που έχουν αυτά τα παιδιά και να επενδύσουν σ' αυτό για να μπορέσουν να εεε να γίνουν χρήσιμοι στην κοινωνία τους εεε και σίγουρα πέρα από το διδακτικό αντικείμενο οοο δάσκαλος που θα ασχοληθεί μ' αυτά τα παιδιά να είναι έμπειρος και στην ιστορία τους και στο τι έχουνε βιώσει εεε και στο τι έχει συμβεί, δηλαδή κι έχουνε φτάσει εδώ που έφτασαν τα παιδιά όπως και στο αντικείμενο που έχει να τους διδάξει.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών;

Εεε δεν αναφερόμαστε σε συγκεκριμένες ηλικίες, έτσι δεν είναι;

Κυρίως σε παιδιά που είναι να ενταχθούν στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Από 12 και μετά;

Ακριβώς. Από 12 και μετά.

Εεε στις πιο μικρές ηλικίες από 12 ως 15, στο Γυμνάσιο, είναι πιο εύκολο αυτά τα παιδιά να ενσωματωθούνε και να μάθουνε εεε τουλάχιστον τα στοιχειώδη στη γλώσσα. Και θεωρώ ότι σ' αυτό θα πρέπει να υπάρχει ενισχυτική διδασκαλία.. εεεε θα πρέπει να υπάρχουνε εεε εκτός δηλαδή των ωρών του κανονικού σχολείου να υπάρχουνε άτομα που εεε θα ασχοληθούν με τη γλώσσα εεε και από κει και πέρα μετά να μπουν σε ένα διδακτικό αντικείμενο να το διδαχθούν για να μπορούν εεε να μείνουν κιόλας μέχρι το τέλος των σπουδών.

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Θεωρώ ότι πρέπει τα σχολικά εγχειρίδια να είναι περισσότερο εεε οργανωμένα πάνω σ' αυτό το θέμα εεε να έχουνε πιο πολλά διαδραστικά εεεε δραστηριότητες περισσότερες διαδραστικές για να μπορέσουν να ασχοληθούν κι αυτά τα παιδιά.... Εεεε να μην είναι, δηλαδή, στεγνές γνώσεις που πρέπει να αποστηθίσουν ή οτιδήποτε άλλο και σίγουρα εεε τα project που γίνονται εεε με διαφορετικά αντικείμενα θα μπορούσαν να τους βοηθήσουνε.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας τάξη;

Προβλήματα.... Bullying... απέναντι σ' αυτά τα παιδιά για πολλούς και διαφορετικούς λόγους εεεεμ ..προβλήματα.. τι άλλο θα μπορούσε; Να μην είναι άμεσα αποδεκτά από τα υπόλοιπα παιδιά εεεε πρόβλημα εεε γι' αυτό είπα και πριν εεε πρόβλημα στο ότι δεν μπορούν να εεεε δε γνωρίζουμε από τι περιβάλλον προέρχονται. Εεε όταν θα μάθουμε το περιβάλλον τους μπορούμε και πιο εύκολα να τα βοηθήσουμε. Άρα πρόβλημα όταν δε γνωρίζουμε αυτό το περιβάλλον και τα παιδιά μεταξύ τους το ένα να ασκεί ψυχολογική βία εεε πάνω στο άλλο. Η ίσως και λεκτική βία εεε σωματική βία.

Ποιος πιστεύετε πως είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην καταπολέμηση στερεοτύπων και προκαταλήψεων;

Λοιπόν. Εεε θεωρώ ότι ο εκπαιδευτικός πρέπει εεε να επικεντρώνεται πρώτα στον ψυχολογικό τομέα που αφορά αυτά τα παιδιά και μετά στον διδακτικό. Εε για τα συγκεκριμένα. Εεε να έχει ευαισθητοποίηση απέναντι σε διακρίσεις και απέναντι σε ρατσιστικές συμπεριφορές ώστε να τις εντοπίσει εεε για να μπορεί και να τα βοηθήσει. Εεε να γνωρίζει εεε αυτά τα παιδιά εεε γι' αυτά τα παιδιά εεε πιο είναι το βασικότερο τους πρόβλημα, γιατί το βασικό πρόβλημα δεν είναι μόνο η μόρφωση στους πληθυσμούς εεεε και μετά δράσει καταλλήλως. Άρα είναι ένα σύνθετο κομμάτι που έχει να κάνει και με την ψυχολογία αυτών των παιδιών. Και θεωρώ ότι ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να έχει τη βοήθεια κάποιου κοινωνικού λειτουργού, κάποιου ψυχολόγου που θα πρέπει να είναι μέσα στα σχολεία.

Θεωρείτε πως η καλλιέργεια διαπολιτισμικής επικοινωνίας μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση πιθανών τάσεων ξеноφοβίας από τους γηγενείς γονείς και μαθητές;

Εε σίγουρα. Όταν υπάρχει διαπολιτισμική επικοινωνία και το καλλιεργούμε αυτό μπορούμε να αποδεχτούμε πολύ πιο εύκολα καταστάσεις που μας είναι άγνωστες και σίγουρα να βοηθήσουμε αυτά τα άτομα, γιατί και αυτά τα παιδιά πρέπει να ενταχθούν. Πρέπει να γίνουνε χρήσιμοι πολίτες για τις δικές τους κοινωνίες, να μπορούν να σταθούν στα πόδια τους να μπορούν εεεε να μην περιθωριοποιηθούν εεεε να μπορούν να δώσουν ό,τι καλύτερο έχουν.

Πιστεύετε ότι είστε προετοιμασμένοι ικανοποιητικά για να αναλάβετε την ένταξη των μαθητών αυτών;

Προσωπικά όχι. Καθόλου.

Πιστεύετε ότι είναι απαραίτητη η επιμόρφωσή σας;

Βεβαίως.

Πώς θα την προτιμούσατε;

Εεεε επιμόρφωση... με πως να το εκφράσω.... Με γνώση αρκετών παραγόντων εεεε με εξειδίκευση εεε αν πρέπει να μπούμε σε κάποια τέτοια τάξη εεε στο είδος της τάξης...τι προβλήματα έχει αυτή η τάξη και τι υλικό έχει αυτή η τάξη για να επενδύσουμε σ' αυτό εεεε και κάθε φορά σίγουρα θα αλλάζει.. εεε και φυσικά καλή συνεργασία και με τις εεε και με τα στελέχη της εκπαίδευσης για να μπορούμε να αντεπεξέλθουμε.

Ποιοι φορείς πιστεύετε ότι πρέπει να αναλάβουν την επιμόρφωση αυτή;

Εεε σίγουρα το Υπουργείο. Το Υπουργείο Παιδείας. Εεε τώρα άλλος φορέας... δεν ξέρω εεε πώς κατανέμονται.

Με ποιον τρόπο και σε ποια συχνότητα θεωρείτε ότι πρέπει να γίνεται αυτή η επιμόρφωση;

Εεεε θεωρώ ότι αυτά τα άτομα...οι εκπαιδευτικοί που θέλουν να ασχοληθούν με τέτοια τμήματα εεε με μαθητές τέτοιους θα πρέπει να έχουνε πιο συχνή επιμόρφωση. Αν και για να μπορούν να προσλαμβάνονται αυτοί που εκφράζουν την αντίστοιχη επιθυμία

εεε και από κει και πέρα για όλους τους υπόλοιπους να υπάρχει επιμόρφωση όσο τακτικά μπορεί να γίνει και να μπορούν να ανταπεξέλθουν ακόμα και για ένα παιδί αν υπάρχει μέσα στο τμήμα τους.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 8^Η

Καλημέρα

Καλημέρα.

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Πανεπιστημιακές σπουδές, τετραετούς φοίτησης. Σε ποιο πανεπιστήμιο; Στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Φιλολόγος, ΠΕ02.

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

31

Εργάζεστε σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Σε λύκειο

Διδάξατε ποτέ σε νέο-μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

όχι

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Εεε θεωρώ ότι πρόσφυγας είναι αυτός που αναγκαστικά φεύγει από την πατρίδα του, εκδιώκεται λόγω πολέμου, λόγω άλλων δυσμενών καταστάσεων, αναγκάζεται να εγκαταλείψει την πατρίδα του. Και ο νέο-μετανάστης εεε νέο-μετανάστες είναι αυτοί που έρχονται εεε από διάφορα κράτη και διάφορες εθνικότητες, κυρίως για οικονομικούς λόγους.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Εεε σήμερα πιστεύω ότι είναι αρκετά δύσκολη κατάσταση, επειδή εεεε δεν έχουν βρει αυτό που περίμεναν. Το όνειρο για τη γη της επαγγελίας δεν είναι εφικτό πλέον. Αντιμετωπίζουν πολλά εε οικονομικά προβλήματα και υγειονομικής φύσεως.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Εεε έχει... έχουν γίνει προσπάθειες για ένταξη, αλλά δεν νομίζω ότι έχουν απορροφηθεί επαρκώς.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Ένα λεπτό, λίγο. Εεε νομίζω ότι η ένταξη αυτών των μαθητών δεν είναι τόσο εύκολη. Βέβαια, από την πολιτεία έχουν γίνει προσπάθειες εεεε για να ενταχθούν αυτά τα παιδιά. Εεεε υπάρχουν, όμως, κάποια προβλήματα, εεεμ η άγνοια της γλώσσας, για παράδειγμα, η δυσκολία προσαρμογής στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Ναι. Πιο προσφορές διδακτικές μέθοδοι θεωρώ ότι είναι η ομαδο-συνεργατική. Εεε θα πρέπει τα παιδιά αυτά να μάθουνε πρώτα τα στοιχειώδη της γλώσσας για να μπορούν να είναι σε ένα καλό γλωσσικό επίπεδο ώστε να ανταποκριθούν στις δυσκολίες που υπάρχουν.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών;

Θα πρέπει να γίνουμε, εεε φαντάζομαι, ξεχωριστά τμήματα εεε εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας. Θα πρέπει να γίνονται ξεχωριστά τμήματα στα οποία θα εντάσσονται τα παιδιά αυτά για να μπορούν να μάθουν τα στοιχειώδη της γλώσσας
Ναι, να υπάρχει στοιχειώδης εκμάθηση της γλώσσας, έτσι ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν ευκολότερα στην... εε στις απαιτήσεις που θα συναντήσουν αργότερα, από την ένταξη τους στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Αυτά που παρέχονται σήμερα δεν εεε δε νομίζω ότι μπορούν να τους βοηθήσουν αποτελεσματικά. Εεε νομίζω ούτε και στοιχειωδώς, έτσι όπως είναι. Γιατί δεν... δεν υπάρχουν εεεε στοιχεία ούτε από την κουλτούρα των λαών αυτών, ούτε γλωσσικά

στοιχεία παρόμοια για να τους βοηθήσουν να εξοικειωθούν με την εεε και να συνδέσουν κάποια, έστω, γλωσσικά δεδομένα δικά τους με τα δικά μας και να τους είναι πιο εύκολο να μάθουν τη δική μας γλώσσα.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας τάξη;

Εεεε, σίγουρα θα υπάρχει έντονο το θέμα του ρατσισμού, της υποτίμησης από την πλευρά εεε των γηγενών μαθητών. Εεε θα αντιμετωπίσουν το σχολικό εκφοβισμό τα παιδιά αυτά εεε γιατί, ίσως, και η εξωτερική τους εμφάνιση, η ενδυμασία τους εεε που είναι λίγο διαφορετική εεεε με ... πώς λέγεται αυτό το Εεε τέλος πάντων η ενδυμασία διαφορετική, ο τρόπος ομιλίας ηηηηη σίγουρα η συστολή που έχουν απέναντι στα άλλα παιδιά καθώς είναι σε ένα ξένο περιβάλλον, αυτό θα τους κάνει, πιθανόν, τους αποδιοπομπαίους τράγους για τα υπόλοιπα παιδιά.

Ποιος πιστεύετε πως είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην καταπολέμηση στερεοτύπων και προκαταλήψεων;

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι καθοριστικός. Καταλυτικός, θα έλεγα. Εεε Θα πρέπει να εεε να μάθει στα παιδιά εεε ότι όλοι είμαστε ίσοι ... μπορεί να μην είμαστε ίδιοι αλλά είμαστε ίσοι εεεε τι άλλο; Ίσως μέσα από διάφορα κείμενα που θα διαβαστούν στην τάξη εεε να μπορέσει έτσι να εμφυσήσει στα παιδιά εεε τους Έλληνες μαθητές την αγάπη για τα αλλόγλωσσα παιδιά, το σεβασμό εεε και να τα εξοικειώσει έτσι με το ξένο, το διαφορετικό, ώστε να ενσωματωθούν εε να.. να μπορέσουν να ενσωματωθούν και τα αλλόγλωσσα παιδιά στην Ελληνική σχολική πραγματικότητα.

Θεωρείτε πως η καλλιέργεια διαπολιτισμικής επικοινωνίας μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση πιθανών τάσεων ξενοφοβίας από τους γηγενείς γονείς και μαθητές;

Θεωρώ ότι μόνο εεε είναι ο μόνος δρόμος για να ... η διαπολιτισμική επικοινωνία για να εεε για να έχουμε άρση αυτών των τάσεων ξενοφοβίας και από τους γονείς και τους από μαθητές. Κυρίως εεε όχι κυρίως.. πρώτιστα από τους γονείς, γιατί η παιδεία η βασική ξεκινάει από το σπίτι, εεε από τους γονείς. Ο γονέας είναι αυτός που θα μάθει στο παιδί του ότι και ο Σύριος συμμαθητής του και ο Αλβανός και ο Αφγανός είναι ίσος με αυτόν και έχει εεε και πρέπει να έχει τις ίδιες ευκαιρίες για μόρφωση, κοινωνική ανέλιξη, επαγγελματική αποκατάσταση.

Πιστεύετε ότι είστε προετοιμασμένοι ικανοποιητικά για να αναλάβετε την ένταξη των μαθητών αυτών;

Εεε όχι βέβαια, γιατί δεν έχω κάνει καμία εεεε ούτε πώς το λένε επιμόρφωση εεε ούτε έχουμε έρθει σε επαφή, τουλάχιστον στο σχολείο μας, άμεσα, εεε με αλλόγλωσσους μαθητές.

Πιστεύετε ότι είναι απαραίτητη η επιμόρφωσή σας;

Εεεε, σαφώς και είναι. Βέβαια.

Πώς θα την προτιμούσατε;

Εεεε θα προτιμούσα να είναι δια ζώσης, δηλαδή, να έρθουν κάποιοι επιμορφωτές που να έχουν πλήρη εεε κατάρτιση πάνω στο αντικείμενο, γιατί θεωρώ ότι αναφερόμαστε όχι μόνο στο μυαλό των μαθητών, αλλά κυρίως στην ψυχή αυτών των ξενών, των αλλόγλωσσων παιδιών. Οπότε ηηηη πώς το λέμε εεε η δια ζώσης επαφή με τέτοιους επιμορφωτές νομίζω ότι θα είναι η κατάλληλη. Ίσως, θα ήταν καλό να πάμε και σαν γκρουπ εεεε σε σχολεία αμιγώς αλλόγλωσσων παιδιών, μεταναστών και προσφύγων, και να δούμε από κοντά και με τους επιμορφωτές, να δούμε από κοντά τα προβλήματα και να ακούσουμε τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά.

Ποιοι φορείς πιστεύετε ότι πρέπει να αναλάβουν την επιμόρφωση αυτή;

Ηηηη Το Υπουργείο Παιδείας. Η Πολιτεία γενικά. Το Υπουργείο Παιδείας.

Με ποιον τρόπο και σε ποια συχνότητα θεωρείτε ότι πρέπει να γίνεται αυτή η επιμόρφωση

Εεε αυτό νομίζω ότι πρέπει να γίνει με βάση εεε μάλλον... να είναι αρκετά συχνή αυτή η επιμόρφωση εεε της τάξεως, θεωρώ, μία φορά το μήνα, ή αν είναι εφικτό και μία φορά στις 15 μέρες. Τουλάχιστον, για ένα δίωρο, να έχουμε μια τέτοια επιμόρφωση. Εδώ κάτι ακόμα ήθελα να πω... με ποιον τρόπο... τρόπο τι εννοούμε.. εεεε αυτά.

Ευχαριστώ πάρα πολύ

Παρακαλώ. Καλή επιτυχία.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 9^Η

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Έχω τελειώσει το τμήμα Φιλολογίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με κλασική ειδίκευση και έχω κάνει ένα μεταπτυχιακό σχετικά με τη Σχολική Ψυχολογία.

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

ΠΕ02, Φιλολόγος

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

Είμαι στο 14ο

Εργάζεστε σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Σε Γυμνάσιο.

Διδάξατε ποτέ σε νέο-μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Όχι. Ποτέ.

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Θεωρώ εεε δεν ξέρω τι ορισμό.... Εεεε για μένα ο πρόσφυγας είναι αυτός που φεύγει χωρίς τη θέλησή του από την πατρίδα του για κάποιο λόγο, τέλος πάντων, που συμβαίνει εκεί, ενώ ο μετανάστης, είτε νέος είτε παλιός... ο όρος τέλος πάντων, δείχνει αυτόν που φεύγει από την πατρίδα του με τη θέλησή του για να κυνηγήσει μια καλύτερη ζωή κάπου αλλού.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Στην Ελλάδα εννοείς;

Ναι στην Ελλάδα.

Α. για τους δικούς μας. Δε θεωρώ ότι είναι η καλύτερη, ούτε γι' αυτούς, ούτε και για μας εεεε που τους φιλοξενούμε, γιατί είναι πάρα πολλοί. Οπότε, και οι συνθήκες ζωής τους εεεε παιδείας, εκπαίδευσης και όλα τα σχετικά είναι σε...αν υπάρχει, είναι σε πολύ χαμηλό επίπεδο. Εεε αλλά έχουνε βασικότερα θέματα να λύσουνε αυτοί οι άνθρωποι. Νομίζω έχουνε θέμα επιβίωσης, οπότε ξεκινώντας από εκεί δε θα 'λεγα ότι η κατάστασή τους είναι και η καλύτερη.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Πρέπει να έχουνε μια θέση στην εκπαίδευση, εφόσον η ζωή και οι συνθήκες τους έφεραν εε να ζήσουν εδώ. Τώρα.. δεν ξέρω αν είναι εφικτό. Αν μπορούνε κατευθείαν να παρακολουθήσουν τις τάξεις μαζί με τα υπόλοιπα παιδιά ή θεωρώ ότι πρέπει τουλάχιστον για ένα εύλογο χρονικό διάστημα να παρακολουθούν τις τάξεις υποδοχής. Δεν ξέρω αν υπάρχουν. Αν δεν υπάρχουν θα πρέπει να γίνουν.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Υπάρχουν περιθώρια ένταξης. Όλοι χωράνε στην εκπαίδευση, είτε Πρωτοβάθμια, είτε Δευτεροβάθμια. Αλλά με προϋποθέσεις. Πρέπει εεε κατ' αρχάς είναι βασικό το θέμα της γλώσσας. Άντε και μπαίνουνε στην τάξη, πώς θα συνεννοήσε; Αν λυθούν δηλαδή τέτοια βασικά, θεμελιώδη ζητήματα, φυσικά και μπορούν να ενταχθούν. Όλοι έχουνε θέση στην εκπαίδευση. Κανένας δε αποκλείεται.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Τώρα μιλάμε ότι είναι μέσα στην τάξη και τι κάνουμε γι' αυτούς;

Ναι ναι. Εφόσον τα παιδιά αυτά βρεθούν μέσα στην τάξη, τι κάνουμε ως εκπαιδευτικοί;

Εννοείς ότι τους έχουμε μέσα στην τάξη και πώς θα τους βοηθήσουμε;

Ακριβώς. Ναι.

Ωραία. Αν είναι μέσα στην τάξη και πρέπει να τους βοηθήσουμε με κάποιον τρόπο, θεωρώ ότι θα πρέπει να τους δίνουμε διαφορετικό, χωρίς να είναι εμφανές αυτό, θα πρέπει να τους δίνουμε διαφορετικό υλικό για εργασία στο σπίτι, ακόμα και μέσα στην τάξη αν είναι δυνατόν. Διαφορετικές ασκήσεις, ακριβώς γιατί έχουνε το θέμα της γλώσσας. Θα πρέπει να τους διαφοροποιούμε όχι από τη διαδικασία, αλλά από τη δουλειά που θα ζητάμε από αυτούς να γίνει και θα τους δίνουμε κι εμείς αντίστοιχα μέσα στην τάξη.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών;

Εεε ναι. Πρέπει να φοιτούν σε τάξεις...εεε δεν ξέρω αν μπορούν να γίνονται μαθήματα ελληνικών όπως γίνονται ας πούμε εεε πώς τα λένε αυτά που κάνουμε το μεσημέρι;

Ενισχυτική διδασκαλία. Αν μπορούνε, δηλαδή, μετά το πέρας των μαθημάτων να γίνονται κάποιες ώρες εκμάθησης της γλώσσας, ώστε τα παιδιά να μπορούν καλύτερα να μπουνε μέσα στην ελληνική σχολική τάξη.

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Τα παρόντα δεν προσφέρονται ούτε για τη δικιά μας.... Παρένθεση.... Όχι. Δε νομίζω ότι ...ότι...πώς το λένε; Πώς το είπες; Ότι προσφέρονται. Για τη διδασκαλία... τουλάχιστον για τα φιλολογικά μαθήματα. Τώρα για τα μαθηματικά εεε γι' αυτά δεν ξέρω να σου απαντήσω. Αλλά τα δικά μας θεωρώ ότι δεν εεε είναι πολύ σύνθετα και πολύ εεε πώς το λένε εεε μπορεί να μπερδέσουνε και τους ίδιους τους γηγενείς μαθητές. Όχι μόνο τους πρόσφυγες. Οπότε, θα πρέπει εεε αν γίνονται αυτά τα μαθήματα που είπα πριν εεεε τα πώς το λένε εεεε η ενισχυτική μετά το μεσημέρι, να δημιουργηθούν και τα αντίστοιχα εγχειρίδια γι' αυτούς τους μαθητές.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας τάξη;

Μάλιστα. Εντάξει. Αυτό το γνωστό ότι οι Έλληνες έχουμε ένα θέμα με τη διαφορετικότητα ... δε μας είναι πολύ εύκολο το διαφορετικό να το καλοδεχτούμε και να το εντάξουμε μέσα στην τάξη. Πιστεύω ότι θα έχουμε εεε θα υπάρχουν κάποια θέματα εεε πως το λένε.. διαχωρισμού φυλετικού, χρώματος και όλα τα σχετικά από τα παιδιά μεταξύ τους, οπότε νομίζω θα είναι λίγο δύσκολο. Όχι απ' όλα... από αυτούς που δημιουργούν προβλήματα, ίσως δημιουργήσουν θέματα και σ' αυτά τα παιδιά αν είναι μέσα στην τάξη.

Ποιος πιστεύετε πως είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην καταπολέμηση στερεοτύπων και προκαταλήψεων;

Κατ' αρχάς και μεις οι ίδιοι εκπαιδευτικοί πρέπει να λύσουμε τα θέματά μας σχετικά με τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις.

Εννοείται.

Και αφού τα λύσουμε εμείς μέσα μας και δεχτούμε ότι όλοι δεν είμαστε ίδιοι αλλά είμαστε ίσοι μετά αυτό μπορούμε να το περάσουμε και στην τάξη με διάφορους παιδαγωγικούς τρόπους ... ακόμη και με ένα εκπαιδευτικό παιχνίδι ρόλων... να

χωρίσουμε τους μαθητές σε ομάδες, να τους βάλω εεεε και αυτά τα παιδιά να τα εντάξω ομαλά για να κάνουν μια εργασία που θα μπορούν να κάνουν, και φυσικά, για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, επειδή έχουμε να κάνουμε και με εφήβους, με συζήτηση και με παρότρυνση των μαθητών να δεχτούν το διαφορετικό, εεεε αλλά και αυτών που είναι διαφορετικοί να μπορέσουν να ενταχθούν ομαλά μέσα στην τάξη. Και γι' αυτούς είμαστε κι εμείς διαφορετικοί και γι' αυτό πρέπει να ξεπεράσουμε κι εμείς τα θέματά μας και αυτοί. Όλοι έχουμε θέματα. Μικροί και μεγάλοι. Δε μας είναι εύκολο το θέμα... εγώ πάντα μέσα στην τάξη λέω: ωραία να δεχόμαστε κι αυτά, αλλά και πόσους να δεχτείς. Γι' αυτό... είναι εεεε λίγο περίπλοκο.

Θεωρείτε πως η καλλιέργεια διαπολιτισμικής επικοινωνίας μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση πιθανών τάσεων ξеноφοβίας από τους γηγενείς γονείς και μαθητές;

Ναι. Αλλά δεν ξέρω αν υπάρχει ο χρόνος να εεεεε ο χρόνος και η διάθεση και από μαθητές και από γονείς εεε και γενικώς να γίνουν αυτά τα βήματα. Θεωρώ ότι άμα εεεε αυτό πώς το λέμε εεεε πώς το είπες;; ...θεωρώ ότι η καλλιέργεια διαπολιτισμικής επικοινωνίας ναι, μπορεί να λειτουργήσει αν και εφόσον γίνει αποτελεσματικά και με διάθεση να γίνει και από τις δύο πλευρές.

Πιστεύετε ότι είστε προετοιμασμένοι ικανοποιητικά για να αναλάβετε την ένταξη των μαθητών αυτών;

Όχι. Καθόλου.

Πιστεύετε ότι είναι απαραίτητη η επιμόρφωσή σας;

Αν εεεε αν ήμασταν, πώς το λένε;... αν χρειαστεί και τα σχολεία μας γίνουνε εεεε γιατί εδώ που είμαστε η περιοχή μας δεν έχει και ιδιαίτερα θέματα... Δηλαδή αν ήμασταν σε κάποια νησιά και αυτά που θα χρειαζότανε, οπωσδήποτε θα πρέπει να γίνει επιμόρφωση για να μπορούμε να διδάξουμε και σε πρόσφυγες μαθητές.

Πώς θα την προτιμούσατε;

Εννοείς να είναι με μορφή σεμιναρίων και τέτοια;;;

Ναι. Πώς θα ήθελες να γίνει.

Εεε ναι. Να είναι με μορφή σεμιναρίων αλλά με πρακτική εφαρμογή. Δηλαδή, να πάμε σε ένα... σε μια τάξη υποδοχής και να μας δείξουν πώς γίνεται το μάθημα, πώς

μπορούμε να επικοινωνήσουμε τη γλώσσα μας και γενικώς να επικοινωνήσουμε μ' αυτούς και κατά δεύτερο λόγο να τους διδάξουμε κιόλας. Πρακτικά. Πρακτικά πράγματα. Όχι θεωρία.

Ποιοι φορείς πιστεύετε ότι πρέπει να αναλάβουν την επιμόρφωση αυτή;

Φορείς. Ποιοι φορείς για; Το Υπουργείο; Τι να πρωτοκάνει και αυτό; Αλλά λογικά αυτό. Γιατί γενικώς τις ΜΚΟ δεν τις πολύ εμπιστεύομαι, οπότε προτιμώ καλύτερα κρατικοί φορείς. Τώρα δεν ξέρω ποια είναι τα αρμόδια Υπουργεία. Παιδείας; Εξωτερικών; Μεταναστευτικής Πολιτικής; Ένας συνδυασμός από όλους αυτούς ας βοηθήσει όπως μπορεί.

Με ποιον τρόπο και σε ποια συχνότητα θεωρείτε ότι πρέπει να γίνεται αυτή η επιμόρφωση;

Αν ... εεεεε χρειαστεί πιστεύω πρέπει να γίνεται εεε όχι μία φορά και τελειώσει, αλλά τουλάχιστον για κάποιο... δηλαδή κάθε σχολική χρονιά να γίνεται για κάποια εεε να γίνονται κάποιες έτσι, συναντήσεις επιμόρφωσης. Τώρα η συχνότητα καθορίζεται και από το πόση ανάγκη υπάρχει. Δηλαδή, στην παραμεθόριο που έχει εντονότερο πρόβλημα, φαντάζομαι χρειάζεται μεγαλύτερη εεε περισσότερη επιμόρφωση και με μαγαλύτερη συχνότητα. Τώρα εμείς εδώ, ίσως μπορούμε και λιγότερο. Δεν ξέρω. Λέω.

Ευχαριστώ πολύ.

Τίποτα. Ελπίζω να βοήθησα.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 10^H

Καλησπέρα

Καλησπέρα.

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Έχω σπουδάσει χημικός στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου και στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης.

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Χημικός.

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

Εργάζεστε σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Σε Λύκειο.

Διδάξατε ποτέ σε νέο-μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Όχι. Δεν έχω διδάξει.

Ωραία

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Εε πρόσφυγας είναι αυτός που εξαναγκασμένα έφυγε από την πατρίδα του για κάποιο λόγο εεε συνήθως για εε για πόλεμο ή για κάποια καταστροφή και νέο-μετανάστης είναι αυτός που ηθελημένα εεε για οικονομικούς εε για οικονομικούς συνήθως λόγους. Έρχεται για ένα καλύτερο μέλλον.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Στη χώρα μας;

Ναι.

Ντάξει. Δε νομίζω ότι είναι και τόσο καλή γιατί η χώρα μας δεν έχει τόσες υποδομές για να υποδεχθεί τόσο μεγάλο αριθμό μεταναστών και προσφύγων. Ζουν σε κακές συνθήκες.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Τώρα, αυτό δε μπορώ να το απαντήσω... εεε δεν έχω την εμπειρία. Έτσι όπως είναι το σχολείο νομίζω ότι δε μπορούν να έχουνε θέση εεε δηλαδή να ρθει κάποιος εεε κατευθείαν ένα παιδί, χωρίς κάποια προετοιμασία, χωρίς κάπως να μάθει τη γλώσσα και να ενταχθεί κατευθείαν στο ελληνικό σχολείο. Χειρότερο θα είναι.... Δηλαδή κάτι θα πρέπει να υπάρξει... κάποιος τρόπος να μάθει τη γλώσσα πιο πριν.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση πιστεύω ότι είναι ακόμη πιο δύσκολο. Δηλαδή, όσο μεγαλύτερος ηλικιακά είναι ο μαθητής και δεν ξέρει τη γλώσσα είναι ακόμη πιο δύσκολο γι αυτόν να ενταχθεί. Εεε γιατί δεν έχουμε και τμήματα που να κάνουνε ούτε

σε αγγλικά τουλάχιστον τα μαθήματα. Δύσκολο, πιστεύω... εε δύσκολη η κατάσταση γι' αυτούς.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Τώρα, από αυτές που ξέρω, γιατί δεν...

Εε ναι ναι. Από αυτές.

Από αυτές. Νομίζω ότι αυτή η ομαδοσυνεργατική μέθοδος, όπου τα παιδιά με τα παιδιά αναμεταξύ τους έχουν δικιά τους γλώσσα εε μιλιανε πιο γρήγορα... καταλαβαίνονται, μέσω της ομαδικότητας και της φιλίας που θα αναπτυχθούν, μπορεί να μάθει πιο εύκολα τη γλώσσα και να ενταχθεί πιο εύκολα σε μια κοινωνία.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών;

Αυτό το πρόβλημα νομίζω ότι μπορεί να ξεπεραστεί με επιπλέον μαθήματα της ελληνικής γλώσσας προσανατολισμένα για ξένους, δηλαδή... εεε στη Γερμανία για παράδειγμα που ήμουν εγώ, είχε γερμανικά για ξένους... σαν ξένη γλώσσα. Πώς πηγαίνουμε εμείς εδώ και μαθαίνουμε αγγλικά, γαλλικά, ας πούμε εεε να γίνονται κάποια σεμινάρια, κάποια φροντιστήρια... δεν ξέρω πως θα το κάνουνε, ώστε να μάθουν πιο γρήγορα αυτά τα παιδιά.

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Εγώ νομίζω ότι να παρόντα σχολικά εγχειρίδια δεν προσφέρονται ούτε για τη διδασκαλία των Ελλήνων εεεε γιατί τα περισσότερα δεν ανταποκρίνονται σε Στη σημερινή κατάσταση της κοινωνίας μας. Δεν έχουν ανανεωθεί έτσι, όπως πρέπει. Για τους μετανάστες, ιδίως, όχι. Καθόλου.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας τάξη;

Τώρα, τα προβλήματα είναι από... διαφορετικών φύσεων προβλήματα. Δηλαδή, το πώς τους αντιμετωπίζουν τα παιδιά, πώς τους αντιμετωπίζουμε εμείς οι ίδιοι εεεε

κάποιες φορές δε μπορούμε να δεχτούμε ...ότι μπορεί να είναι μαθησιακά.. δε δε μπορούμε να προχωρήσουμε την τάξη όλη μ' ένα ρυθμό όταν κάποιος δεν ξέρει τη γλώσσα και μένει πιο πίσω. Αυτά πιστεύω περισσότερο.

Ποιος πιστεύετε πως είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην καταπολέμηση στερεοτύπων και προκαταλήψεων;

Ο ρόλος του είναι να τα λύσει αυτά. Εε και τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις ... να μην υπάρχουνε. Και να ανοίξει τα μυαλά και των παιδιών και των εκπαιδευτικών που υπάρχουν και δεν.. και έχουν αυτά τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις έτσι ώστε να είμαστε αναγκασμένοι να δεχτούμε αυτούς τους ανθρώπους και να ζήσουμε μαζί τους... τι να κάνουμε.

Θεωρείτε πως η καλλιέργεια διαπολιτισμικής επικοινωνίας μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση πιθανών τάσεων ξеноφοβίας από τους γηγενείς γονείς και μαθητές;

Όταν λέμε εεε διαπολιτισμική επικοινωνία εννοούμε ότι εεε να ανταλλάσσουνε μεταξύ τους στοιχεία από διαφορετικούς πολιτισμούς εεε έθιμα, χορούς, ταγούδια και τέτοια ... να γνωρίζουνε το τι είναι σ' έναν πολιτισμό κάτι διαφορετικό από μας.

Ναι, ναι ακριβώς.

Αυτό νομίζω ότι θα πρέπει... όντως θα πρέπει να καλλιεργηθεί γιατί μέσα από αυτό θα μάθουμε κι εμείς να τους σεβόμαστε .. και αυτοί να σέβονται κάποια δικά μας ήθη και έθιμα, γνωρίζοντας ότι αυτά είναι παράδοση εδώ στον τόπο μας και αντίστοιχα να μάθουμε κι εμείς ότι κάποια πράγματα γι' αυτούς που δεν τα ξέρουμε και δεν τα γνωρίζουμε.. μπορεί άθελά μας να τους προσβάλλουμε, χωρίς να το θέλουμε. Άρα, νομίζω ότι θετικό είναι αυτό, η καλλιέργεια της επικοινωνίας αυτής.

Πιστεύετε ότι είστε προετοιμασμένοι ικανοποιητικά για να αναλάβετε την ένταξη των μαθητών αυτών;

Εγώ, προσωπικά όχι. Καθόλου.

Πιστεύετε ότι είναι απαραίτητη η επιμόρφωσή σας;

Παραπάνω από απαραίτητη.

Πώς θα την προτιμούσατε;

Ντάξει. Αν και δεν έχω εμπειρία ...θα προτιμούσα ας πούμε να είναι συνεχής αυτή η επιμόρφωση γιατί έρχονται για διαφορετικούς πλέον λόγους ...έχουμε μετακινήσεις από μεγάλες μάζες πληθυσμών και θα πρέπει να προσαρμοστούμε. Τώρα το πώς δεν το ξέρω.... Αλλά νομίζω θα πρέπει να είναι συνεχής, δηλαδή σε κάθετι που παρουσιάζεται να .. κάπως να μαθαίνουμε ... από συναδέλφους, από άλλους που το έχουνε δει πιο πριν, ώστε να μπορούμε να τους υποδεχτούμε όσο το δυνατόν καλύτερα και να αντιμετωπίσουμε ότι προβλήματα παρουσιάζονται.

Ποιοι φορείς πιστεύετε ότι πρέπει να αναλάβουν την επιμόρφωση αυτή;

Εδώ πιστεύω ότι δεν είναι μόνο το κράτος. Πρέπει και η Ευρωπαϊκή Ένωση .. γιατί και τα κονδύλια είναι και αυτό που είπαμε προηγουμένως ότι στην Ευρωπαϊκή Ένωση εφόσον υπάρχουν διαφορετικές εθνότητες και διαφορετικοί πολιτισμοί έχουμε μάθει πλέον να σεβόμαστε τουλάχιστον ο ένας τον άλλο σε κάποιο βαθμό και αυτά που μάθαμε αναμεταξύ μας λίγο να τα εφαρμόσουμε και σε άλλους λαούς.

Με ποιον τρόπο και σε ποια συχνότητα θεωρείτε ότι πρέπει να γίνεται αυτή η επιμόρφωση;

Ντάξει... τώρα δε μπορώ να ορίσω τη συχνότητα.. ότι θα είναι κάθε μήνα ...ξέρω 'γω αλλά με τις δυνατότητες που υπάρχουν τώρα, με τα διαδικτυακά ... την επιμόρφωση και αυτά, νομίζω ότι τουλάχιστον θα εεε όποιος χρειάζεται την επιμόρφωση θα μπορεί να έχει τη δυνατότητα κάποια στιγμή, από κάπου, να ρωτήσει, να μάθει, κάπως να επιμορφωθεί, έτσι ώστε αυτός που θέλει τουλάχιστον να είναι όσο πιο προετοιμασμένος γίνεται για να αντιμετωπίσει τα προβλήματα που προέρχονται από αυτά τα παιδιά στην τάξη.

Ωραία. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 11^H

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Έχω σπουδάσει οικονομικά στο Πανεπιστήμιο του Πειραιά.

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Οργάνωση και διοίκηση επιχειρήσεων.

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

Εεε τώρα είμαι στο δέκατο τρίτο.

Εργάζεστε σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Εε σε λύκειο. Αυτή τη στιγμή σε Λύκειο.

Διδάξατε ποτέ σε νέο-μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Όχι. Ποτέ. Νέο- μετανάστες όταν λέμε δεν εννοούμε τους εεε τους Αλβανούς που ήρθανε ένα διάστημα εε κτλ;

Εδώ πάμε στο επόμενο ερώτημα:

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη; Ας πούμε πώς θα όριζες εσύ τον πρόσφυγα και τον νέο-μετανάστη.

Εεε ναι. Οι Πρόσφυγες είναι αυτοί που είπαμε ότι ξεριζώθηκαν από ένα τόπο ...αναγκαστικά ας πούμε.. τους διώξανε λόγω πολέμου. Οι νέο – μετανάστες αυτοί που έρχονται με τη θέλησή τους γιαααα πάλι για οικονομικούς λόγους συνήθως. Οι περισσότεροι μετανάστες είναι γι' αυτό το λόγο. Δεν είναι οι μετανάστες που έρχονταν τότε. Α μπράβο... είναι οι μετανάστες που έρχονται τώρα.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Εεε ναι. Δηλαδή σε τι συνθήκες ζουν; Ακριβώς, ναι. Εεε Ναι. Δε νομίζω ότι είναι οι καλύτερες συνθήκες που θα μπορούσαν να ζήσουν γιατί δεν υπάρχει ούτε στέγη, ούτε εκπαίδευση σωστή για τα νέα παιδιά. Εεεε τίποτα νομίζω. Καμία σωστή υποδομή. Θεωρώ εγώ... από αυτά που ακούω στις ειδήσεις.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Εεεε νομίζω ότι γίνονται κάποιες προσπάθειες να ενταχθούνε στο ελληνικό σχολείο, οι συνθήκες, όμως, είναι πάρα πολύ δύσκολες. Γιατί είναι μια τελείως διαφορετική γλώσσα εεε δε γνωρίζουν τη γλώσσα. Θα έπρεπε να γίνει μια προσπάθεια πιοοο .. δηλαδή να ενταχθούνε διαφορετικά στο σχολείο... στο ελληνικό σχολείο. Να μάθουν πρώτα τη γλώσσα, όπως κάνουμε κι εμείς σαν μετανάστες όταν πάμε σε ξένες χώρες. ... έτσι φαντάζομαι.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Αυτή τη στιγμή αυτό θεωρώ, πως δε μπορούνε. Είναι κι ανάλογα την ηλικία βέβαια. Αν μιλάμε για μικρά παιδιά ή μεγάλα. Αλλά και τα μεγαλύτερα παιδιά όταν δε γνωρίζουν τη γλώσσα είναι εύκολο; Νομίζω πως όχι.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Διδακτικές μεθόδους.... Αυτό που λέμε ομαδοσυνεργατική κτλ; Ακριβώς, ναι. Εεε με την συνεργατική νομίζω ότι θα είναι καλή σαν μέθοδος γιατί θα υπάρχει μια βοήθεια από την ομάδα, απ' όλα τα άλλα παιδιά, να προσπαθήσουν να εντάξουνε κι αυτά μέσα στην.... Στην δικιά τους ομάδα.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών;

Εεεε αυτό να γίνουνε κάποια φφ φροντιστήρια.... Κάποια σχολεία, να μάθουνε τη γλώσσα πρώτα τα παιδιά, να ενταχθούνε πιο εύκολα, θα χάσουνε εννοείται κάποια χρόνιακάποια χρόνια... ένα χρόνο ας πούμε από την τάξη από τη οποία θα πήγαιναν, αλλά διαφορετικά δε νομίζω ότι μπορούνε να ενταχθούνε. Έτσι δεν είναι; Άμα δε μάθουνε την ελληνική γλώσσα πρώτα; Εεε βέβαια. Να γίνουν δηλαδή φροντιστήρια εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας.

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Νομίζω ότι δεν προσφέρονται ούτε για τα δικά μας παιδιά... για ποιον λόγο; Εεε εντάξει. Κατ αρχήν τα περισσότερα εγχειρίδια είναι παλιά. Δεν ανανεώνονται ... δεν δεν.... Εεε τώρα δε λέω για το δικό σου μάθημα. Εεεε τώρα για το δικό μου μάθημα, αυτό το οποίο διδάσκω, έχει να αλλάξει το βιβλίο εδώ και κάτι χρόνια. Εεεε και δεν είναι και ό,τι καλύτερο νομίζω.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας τάξη;

Εεε εντάξει... προβλήματα πάντα υπάρχουν όταν μπαίνει ένα παιδί ξένο ας πούμε μέσα στην τάξη. Εεεε υπάρχουνε κάποιοι οι οποίοι εεεε πώς να πω εε τα αντιμετωπίζουνε με ρατσισμό και αυτό έχει εεε δημιουργεί προβλήματα στην τάξη.

Ποιος πιστεύετε πως είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην καταπολέμηση στερεοτύπων και προκαταλήψεων;

Εεε εντάξει. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού ναί θα πρέπει να το καταπολεμήσει αυτό, δηλαδή να μην υπάρχουν ούτε στερεότυπα, ούτε προκαταλήψεις. Με τον τρόπο του, μέσα από τη διδασκαλία να δώσει να καταλάβουν τα υπόλοιπα παιδιά εεε ότι πρέπει να είμαστε όλοι ίσοι.. όλα τα παιδιά πρέπει να είναι ίσα.

Θεωρείτε πως η καλλιέργεια διαπολιτισμικής επικοινωνίας μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση πιθανών τάσεων ξеноφοβίας από τους γηγενείς γονείς και μαθητές;

Εεε τώρα αυτό δεν το πολυκατάλαβα.....

Δηλαδή να υπάρχει μια αμοιβαία γνώση ας πούμε των πολιτισμών. Αυτό είναι η διαπολιτισμική επικοινωνία. Να γνωρίζουμε δηλαδή κι εμείς τον πολιτισμό των άλλων και οι άλλοι τον δικό μας.

Ναι αυτό θα ήταν είναι πολύ καλό, νομίζω. Θα ήταν καλό. Να καλλιεργηθεί κάτι τέτοιο.

Πιστεύετε ότι είστε προετοιμασμένοι ικανοποιητικά για να αναλάβετε την ένταξη των μαθητών αυτών;

Όχι βέβαια. Νομίζω πως όχι.

Πιστεύετε ότι είναι απαραίτητη η επιμόρφωσή σας;

Σαφώς ναι

Πώς θα την προτιμούσατε;

Εεε φαντάζομαι με κάποια σεμινάρια... με κάποια... με κάποιες βιωματικές ας πούμε δράσεις, για να καταλάβουμε αυτά τα παιδιά και τα λοιπά. Το πώς θα πρέπει να τα αντιμετωπίσουμε.

Ποιοι φορείς πιστεύετε ότι πρέπει να αναλάβουν την επιμόρφωση αυτή;

Εεεε το κράτος.....ποιος άλλος φορέας.

Με ποιον τρόπο και σε ποια συχνότητα θεωρείτε ότι πρέπει να γίνεται αυτή η επιμόρφωση;

Κοίτα, μία φορά άμα γίνει, νομίζω πως είναι ικανοποιητικά. Αλλά το θέμα είναι κάθε φορά αν έχουμε να αντιμετωπίσουμε ένα καινούριο πρόβλημα να ξαναγίνει επιμόρφωση και πάει λέγοντας... βλέποντας την κατάσταση κρίνουμε και αναλόγως πράττουμε.

Ωραία. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Εε τίποτα.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 12^Η

Καλησπέρα Βάσω.

Καλησπέρα Αρετή.

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Έχω τελειώσει το ΦΠΨ, τετραετής πανεπιστημιακή σχολή.

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Είμαι φιλόλογος.

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

20

Εργάζεστε σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Σε Γυμνάσιο.

Διδάξατε ποτέ σε νέο-μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Όχι, πέρα από τους ... τα παιδιά που είχα μέσα στην τάξη μου τα οποία ήταν... δεν εεε μάλλον ήταν δεύτερης γενιάς πρόσφυγες εεεε συγγνώμη μετανάστες.

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Εεε σε ότι αφορά το πρώτο πρόσφυγας είναι ένα άτομο που εκδιώκεται από τη χώρα του για λόγους πολιτικούς κυρίως, αντίθετα ο μετανάστης είναι αυτός που φεύγει γιατί το επιλέγει κατ' ουσίαν, για να βρει καλύτερες συνθήκες ζωής.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Εεεε δε νομίζω ότι είναι και η καλύτερη. Ειδικά όσοι ήρθανε τα τελευταία πέντε χρόνια εεε και μιλάω κυρίως για το ρεύμα από τη Συρία εεεε βιώνουνε πολύ μεγάλα προβλήματα εεε είτε οικονομικά είτε εεε εεεε εύρεσης κατοικίας και γενικά έχουν πάρα πολλά προβλήματα.... Και αποδοχής βεβαίως από τον ... από τη χώρα στην οποία έρχονται.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Θεωρητικά μιλώντας.... Γιατί εμείς δεν είχαμε στο σχολείο μας παιδιά εεεε νέο-μεταναστών ή προσφύγων εεε φαντάζομαι ότι δεν είναι και η καλύτερη.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Από τη στιγμή που οι μετανάστες ή πρόσφυγες αποφασίσουν ότι η χώρα στην οποία θα κατοικήσουν είναι η χώρα μας, υπάρχουν εεε υπάρχει δυνατότητα ένταξής τους, αλλά υπάρχει σε ένα ιδανικό εκπαιδευτικό σύστημα. Στο εεε στο παρόν εκπαιδευτικό σύστημα δεν υπάρχει. Θα μπορούσαν όμως να γίνουν κάποιες κινήσεις. Θα έπρεπε, δηλαδή, να γίνουν. Από τη στιγμή που θέλουμε να ενταχθούν εεε θα έπρεπε να τους δίνουμε αυτή τη δυνατότητα.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Εεε πρώτα απ' όλα νομίζω ότι θα πρέπει να υπάρξει τάξη ένταξης για παιδιά τα οποία δεν έχουν μάθει καθόλου την ελληνική γλώσσα, δεν είναι δυνατόν η τρέχουσα τάξη, η τάξη με τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της, εεε με μαθητές, δηλαδή, γηγενείς να βοηθήσει παιδιά τα οποία δεν ξέρουν καθόλου ελληνικά. Εεε άρα θα πρέπει να υπάρξει τάξη ένταξης.

Πέρα από αυτό;

Τι θα μπορούσα εγώ να κάνω;

Ναι, ναι, μέσα σε μια κλασική τάξη.

Μέσα σε μια κλασική τάξη νομίζω ότι θα μπορούσα να κάνω λίγα πράγματα...θα μπορούσα...εεε γιατί δεν έχω και τη γνώση για το πώς να διδάξω έναν μαθητή που δεν ξέρει καν ελληνικά. Θα μπορούσα να καθοδηγήσω έναν μαθητή εεε σε πολύ εεε πως να το πω.. σε πολύ λίγα πράγματα... σε ότι αφορά τη γραμματική, το λεξιλόγιο, αλλά αυτά θα ήταν πάρα πολύ λίγα. Έπρεπε να έχω... να έχω επιμορφωθεί πρώτα απ' όλα.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών;

Κατεξοχήν θα πρέπει να υπάρξει γλωσσική διδασκαλία σε ένα ειδικό τμήμα ένταξης. Δε μπορεί εεε το ζήτημα της γλώσσας είναι τεράστιο για τους ανθρώπους που θέλουν να ενσωματωθούν στην ελληνική επικράτεια και στην ελληνική κοινωνία. Πρέπει να υπάρξει οπωσδήποτε ειδική εεε ειδικός τρόπος διδασκαλίας και είναι ένας τρόπος που δεν τον κατέχουν οι φιλόλογοι... οι καθηγητές γλώσσας στα γυμνάσια και στα λύκεια. Θα πρέπει να υπάρξουν άνθρωποι οι οποίοι έχουν επιμορφωθεί σε αυτόν τον τομέα. Είναι διδασκαλία εεε διδασκαλία της ελληνικής ως ξένη γλώσσα. Κάτι που εμείς δεν το έχουμε μάθει.

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Όχι βέβαια. Εννοείται ότι δε... χρειάζονται άλλα εγχειρίδια για να μπορέσουν βοηθήσουν παιδιά που δεν ξέρουν καν την ελληνική γλώσσα. Εδώ δυσκολεύονται και τα δικά μας παιδιά σε κείμενα που έχουν μέσα τα βιβλία της γλώσσας.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας τάξη;

Ναι εεε νομίζω ότι ένα πρόβλημα μπορούσε να είναι στην αποδοχή αυτών των παιδιών από τους συμμαθητές τους. Εεε με την έννοια ότι υπάρχουν στερεότυπα, υπάρχουν προκαταλήψεις από τα άλλα παιδιά. Εεε το είδαμε άλλωστε στην περίπτωση και παιδιών από την Αλβανία και Ρομά που έχουμε στα σχολεία μας... ότι υπάρχουν τέτοιες συμπεριφορές.

Ποιος πιστεύετε πως είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην καταπολέμηση στερεοτύπων και προκαταλήψεων;

Πολύ σημαντικός, νομίζω. Πολύ σημαντικός γιατί στα δικά μας μαθήματα, τουλάχιστον, έχουμε και τη δυνατότητα να συζητήσουμε γι' αυτά τα θέματα. Εεεε είτε μέσω της λογοτεχνίας, είτε μέσω της γλώσσας να μιλήσουμε και για την ...το προφίλ του μετανάστη και του πρόσφυγα και το.. πόσα οφέλη μπορεί να έχει μια κοινωνία από την αποδοχή τους εεεε άρα οοο και οι συμμαθητές τους από την αποδοχή διαφορετικών πολιτισμών μέσα στο σχολείο.

Θεωρείτε πως η καλλιέργεια διαπολιτισμικής επικοινωνίας μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση πιθανών τάσεων ξενοφοβίας από τους γηγενείς γονείς και μαθητές;

Εννοείται. Εννοείται εεε... μέσα από την εκπαίδευση μπορούμε να μάθουμε πάρα πολλά πράγματα... είτε οι μαθητές μας είτε οι γονείς. Εεε απλά θα πρέπει να υπάρξουν τέτοια προγράμματα... τα οποία προς το παρόν δεν υπάρχουν. Υπάρχουν μόνο στοιχεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης μέσα από λογοτεχνικά κείμενα θα μπορούσαμε να πούμε. Συνήθως μέσα από τέτοια κείμενα... μέσα από τη λογοτεχνία περνάνε κάποια τέτοια στοιχεία. Αυτό δεν είναι αρκετό.

Πιστεύετε ότι είστε προετοιμασμένοι ικανοποιητικά για να αναλάβετε την ένταξη των μαθητών αυτών;

Καθόλου. Νομίζω κανένας εκπαιδευτικός χωρίς να έχει επιμορφωθεί μπορεί να θεωρήσει ότι είναι προετοιμασμένος για να αντιμετωπίσει τέτοια ζητήματα.

Πιστεύετε ότι είναι απαραίτητη η επιμόρφωσή σας;

Εννοείται. Εννοείται. Για ανθρώπους που θα ήθελαν να διδάξουν σε τέτοια τμήματα πρέπει να υπάρξει επιμόρφωση εεε σ' αυτά τα θέματα.

Πώς θα την προτιμούσατε;

Εεε εδώ τι συζητάμε; Για τη δια ζώσης....

Εσείς προσδιορίστε πώς θα θέλατε να γίνει. Πώς θα το φανταζόσασταν;

Πολλές μορφές θα μπορούσε να έχει. Και δια ζώσης και διαδικτυακή και με θεωρητική ας πούμε ... θεωρία να υπάρχει... και με άσκηση μέσα σε τάξεις με παιδιά. Πολυποίκιλη θα μπορούσε να είναι.

Ποιοι φορείς πιστεύετε ότι πρέπει να αναλάβουν την επιμόρφωση αυτή;

Εεε δεν το είχα σκεφτεί αλλά ... ξέρω γω... ενδεχομένως ο δήμος εδώ; Η Δευτεροβάθμια; Αυτά.

Με ποιον τρόπο και σε ποια συχνότητα θεωρείτε ότι πρέπει να γίνεται αυτή η επιμόρφωση;

Εεε εντάξει. Από τη στιγμή που θεωρούμε ότι θα γίνει άπαξ σημαίνει ότι θα έχει μια μεγάλη συχνότητα αυτό το σεμινάριο. Πιστεύω ότι θα μπορούσε να είναι δυο τρεις

φορες την εβδομάδα ας πούμε. Η αν είναι ένα δίμηνο θα μπορούσε να είναι δυο φορές την εβδομάδα. Λέμε τώρα....

Ναι, ναι. Ωραία.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Καλό βράδυ.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 13^H

Καλημέρα σας!

Καλημέρα.

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Κλασική φιλολογία.

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Φιλολόγος.

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

14. Είμαι στο 14ο έτος της υπηρεσίας.

Εργάζεστε σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Σε Λύκειο. Δεν έχω εργαστεί ποτέ σε Γυμνάσιο.

Διδάξατε ποτέ σε νέο-μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Όχι. Δεν έχω άμεση εμπειρία.

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Πρόσφυγας θεωρείται αυτός που έχει φύγει από την πατρίδα του για λόγους βίας, πολέμου, πολιτικών, έτσι, διώξεων, θρησκευτικών, ενώ ο μετανάστης, νέο-μετανάστης κυρίως, αυτός που αναζητά εεεε εργασία, καλύτερο βιοτικό επίπεδο, σε μια άλλη χώρα, να, ιδίως στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Θεωρώ, νομίζω ότι υπάρχει κάποιος διαχωρισμός. Θεωρώ ότι οι νέο- μετανάστες σίγουρα βρίσκονται σε καλύτερες συνθήκες διαβίωσης από τον πρόσφυγες. Μήπως θέλετε να μου διευκρινίσετε περισσότερο; Γιατί πιστεύω ότι οι πρόσφυγες εεεμ έφυγαν μέσα σε πολύ δύσκολες συνθήκες και οι χώρες υποδοχής δεν έχουνε πάντα τις κατάλληλες, έτσι, συνθήκες και προθέσεις για να τους εντάξουνε και να τους βοηθήσουνε.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Το ίδιο πιστεύω ότι συμβαίνει και στα σχολεία. Γίνονται προσπάθειες, παρόλο που δεν έχω άμεση εμπειρία, αλλά θεωρώ ότι μπορούν, χρειάζεται να γίνουν πολλά περισσότερο ακόμη.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Σίγουρα είναι πιο δύσκολο στη Δευτεροβάθμια γιατί τα παιδιά βρίσκονται σε κάποια ηλικία, οπότε θα χρειαστούν χειρισμοί που θα αποσκοπούν στην εκμάθηση της γλώσσας στη χώρα υποδοχής, στην ένταξη του τρόπου ζωής και, επαναλαμβάνω, κάτι πιο ειδικό. Στην Πρωτοβάθμια, σαφώς, τα πράγματα είναι πιο εύκολα και πιο βατά για την ένταξή τους.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Εννοείται αυστηρά διδακτικές μεθόδους όσον αφορά αν είναι κειμενοκεντρική δασκαλοκεντρική κτλ.; Εσείς πώς θα το προσεγγίζατε; Πιστεύω ότι όπως ακριβώς με το με μία πρώτη ανάγνωση το προσεγγίζω, σαφώς πιο βιωματική προσέγγιση για την, έτσι, για την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας αυτών των μαθητών και όχι αυτήν την κειμενοκεντρική, δασκαλοκεντρική που επικρατεί στα ελληνικά σχολεία

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών;

Λογικά θα πρέπει να υπάρξουν τμήματα τα οποία θα ασχολούνται μόνο με την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης γλώσσας, Ναι, μιας και η μητρική τους είναι διαφορετική. Άρα ανθρώπινο δυναμικό, κατάλληλο εκπαιδευμένο.

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Όχι. Πιστεύω, κατηγορηματικά όχι, εδώ. χρειάζονται αλλαγές σίγουρα για να ενταχθούν στο πνεύμα και τα παιδιά αυτών των κατηγοριών.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας τάξη;

Ελπίζω να μην υπάρχουν προβλήματα που αφορούν την ένταξη και την αποδοχή αλλά αν θεωρήσουμε δεδομένο ότι αυτά μπορούν να εξαλειφθούν, σίγουρα, όπως είπαμε και όσον αφορά στη μέθοδο, στη διδασκαλία, στην πρόσληψη ειδικού προσωπικού...

Ποιος πιστεύετε πως είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην καταπολέμηση στερεοτύπων και προκαταλήψεων;

Σίγουρα είναι βασικός και θα είναι επιφορτισμένος, πέρα από τη μετάδοση του γνωστικού αντικείμενου της ελληνικής γλώσσας, του γνωστικού πεδίου στο Κυρίως πρωτίστως να καταπολεμήσει και τα στερεότυπα και προκαταλήψεις απέναντι σ' αυτά τα παιδιά.

Θεωρείτε πως η καλλιέργεια διαπολιτισμικής επικοινωνίας μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση πιθανών τάσεων ξеноφοβίας από τους γηγενείς γονείς και μαθητές;

Σίγουρα. Πιστεύω ότι θα συμβάλλει μέγιστα, αν υπάρχει σωστή οργάνωση και θα υπάρξει και καλύτερη, αποτελεσματική, έτσι, αντιμετώπιση του προβλήματος με τη διαπολιτισμική εκπαίδευση.

Πιστεύετε ότι είστε προετοιμασμένοι ικανοποιητικά για να αναλάβετε την ένταξη των μαθητών αυτών;

Όχι. Θα έλεγα το ακριβώς αντίθετο.

Πιστεύετε ότι είναι απαραίτητη η επιμόρφωσή σας;

Ναι, γιατί είναι κάτι που θα αντιμετωπίσουμε άμεσα. Οπότε, εκτός των εκπαιδευτικών που έχουν ειδική, έτσι, κατάρτιση, επιμόρφωση, σπουδές, πρέπει κι εμείς να καταρτιστούμε ανάλογα.

Πώς θα την προτιμούσατε;

Εεεε, ενημέρωση, εργασίες, σεμινάρια, ό,τι πιο πρόσφορο έτσι μπορεί σε κάθε σχολική κοινότητα.

Ποιοι φορείς πιστεύετε ότι πρέπει να αναλάβουν την επιμόρφωση αυτή;

Νομίζω ότι μπορούν να τεθούν ιεραρχικά. Και η εκάστοτε Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, άλλα και θέμα πολιτειακής, έτσι, οργάνωσης και από κεντρικά από το Υπουργείο Παιδείας δράσεις.

Με ποιον τρόπο και σε ποια συχνότητα θεωρείτε ότι πρέπει να γίνεται αυτή η επιμόρφωση;

Σίγουρα πρέπει πρώτα να έχουμε μία βασική κατάρτιση και στη συνέχεια ανάλογα με τις συνθήκες που θα προκύψουν και τα δεδομένα να πάμε και στο επόμενο βήμα.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Κι εγώ κ. Αυλογιάρη. Να είστε καλά.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 14^Η

Καλησπέρα

Καλησπέρα

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Τελείωσα τη σχολή Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και έκανα μεταπτυχιακό στο ΕΑΠ.

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Φυσικός

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

13

Εργάζεστε σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Παλιότερα σε Γυμνάσιο. Τώρα σε Λύκειο.

Λιδάξατε ποτέ σε νέο-μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Σε μετανάστες και πρόσφυγες όχι. Σε διαπολιτισμικό σχολείο ναι.

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Πρόσφυγας είναι αυτός που αναγκάστηκε, λόγω πολέμου ή κάποιων άλλων εκτάκτων αναγκών στην πατρίδα του, να φύγει ή τον έδιωξαν από κει αναγκαστικά και να μεταναστεύσει και να πάει σε κάποια άλλη περιοχή και νέο- μετανάστης... εεεε υποθέτω πως αυτή είναι μιας άλλης μορφής πάλι προσφυγιά αλλά χωρίς να υπάρχει από πίσω κάποιο αίτιο πολέμου ή κάποιας τυραννικής κυβέρνησης στην πατρίδα τους.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Εεε απ' όσο γνωρίζω, τουλάχιστον αυτοί οι μετανάστες ή οι νέο-μετανάστες ή οι πρόσφυγες δεν είναι και ό,τι καλύτερο είχε η πατρίδα τους. Απ' όσο γνωρίζω πάντα. Μπορεί να υπάρχει και κάποιο λάθος. Από πλευράς εκπαίδευσης. Από πλευράς ποιότητας ανθρώπων δεν το συζητάμε. Δείχνουν ότι είναι αξιόλογοι άνθρωποι. Ως προς το επίπεδο της εκπαίδευσης δεν είναι και οι καλύτεροι ως ... σ' αυτό το αντικείμενο, σ' αυτόν τον τομέα.

Εδώ στη χώρα μας ποια είναι η κατάσταση την οποία βιώνουν;

Εεε δε νομίζω ότι ζούνε και στην καλύτερη κατάσταση. Οι συνθήκες διαβίωσής τους δεν είναι και ιδιαίτερα καλές.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Έχουνε γίνει δομές... έχουνε γίνει τάξεις υποδοχής σε διάφορες περιοχές της Ελλάδος για να υποδεχτούνε ... ουσιαστικά να αφομοιώσουνε τον πληθυσμό αυτό με τον ελληνικό. Να αφομοιωθούνε μακροπρόθεσμα.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Άμεσα στη Δευτεροβάθμια.. δε νομίζω ότι είναι εφικτό να συμβεί κάτι τέτοιο. Χωρίς να γνωρίζεις τη γλώσσα, να γνωρίζεις όρους εεε βασικά πράγματα, θεωρώ ότι είναι απίθανο να ενταχθούν στην Δευτεροβάθμια. Εε θα πρέπει να φοιτήσουν τουλάχιστον ένα – δύο χρόνια, τουλάχιστον τα μεγάλα παιδιά, στο δημοτικό, στην πρωτοβάθμια και μετά σιγά-σιγά να πάνε με ταχύρρυθμες μορφές εκπαίδευσης Να περάσουνε

κάποιες τάξεις Πρώτη, Δευτέρα, Τρίτη Γυμνασίου και να φτάσουνε όσο το δυνατόν πλησιέστερα στην ηλικία τους.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Τα παιδιά αυτά δεν έχουνε γνώσεις ιδιαίτερες ως προς το κομμάτι της ελληνικής γλώσσας. Αν μιλήσουμε για την ελληνική γλώσσα θεωρώ ότι θα πρέπει να είναι εξατομικευμένη η κάθε εεε προσπάθεια του δάσκαλου. Στις άλλες επιστήμες.. στα θετικά μαθήματα είναι διαφορετικά τα πράγματα. Οι επιστήμες αυτές είναι γενικές, παγκόσμιες. Δεν έχουνε κάτι το διαφορετικό. Είτε είναι Έλληνας είτε από το Ιράν είτε από τη Συρία τα μαθηματικά είναι διεθνής γλώσσα. Οπότε εκεί δε νομίζω να υπάρχουνε προβλήματα.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών;

Εεε με μαθήματα υπέρ – εντατικά. Υπερ- εντατικά. Καθαρά στην εκπαίδευση της ελληνικής γλώσσας. Δηλαδή, να παραγκωνιστούνε κατά κάποιο τρόπο τα μαθηματικά και οι φυσικές επιστήμες και να πέσει όλο το βάρος επάνω στη γλώσσα. Όχι φυσικά για Ιστορία, για Θρησκευτικά. Καθαρά γλώσσα. Κατανόηση των εννοιών, το πώς γίνεται η σύνταξη... βασικά – βασικά πράγματα.

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Τα σχολικά εγχειρίδια όταν μιλάμε, εννοούμε αυτά που υπάρχουν αυτή τη στιγμή; Ναι, ναι. Όχι, σε καμία περίπτωση. Τα σχολικά εγχειρίδια αφορούν σε παιδιά που γνωρίζουν ήδη στην ηλικία των έξι ετών την ελληνική γλώσσα σε έναν ικανοποιητικό βαθμό και ξεκινάν να διδαχτούν. Τώρα μιλάμε σίγουρα η απόδοση των μεγαλύτερων μαθητών εεε σε ηλικία είναι πολύ καλύτερη και πιο αποδοτική σε σχέση με ένα παιδί εξάχρονο όσον αφορά το μάθημα της γλώσσας. Δηλαδή, σε πολύ μικρότερο χρονικό διάστημα μπορούν να περάσουνε πολλές γλώσσες εεεε συγγνώμη, πολλές τάξεις. Αλλά θέλουμε μια ειδική... σε πρώτη φάση ... τα πρώτα βιβλία, θέλουμε κάποια διαμόρφωση

διαφορετική. Αργότερα, όταν γνωρίζουν σε ικανοποιητικό βαθμό τη γλώσσα, μπορούν και τα υπάρχοντα να ικανοποιούν.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας τάξη;

Εεε το πώς θα τα αποδεχτούν οι υπόλοιποι συμμαθητές τους. Αν υποθέσουμε ότι θα μπουν 100% αυτή τη στιγμή, δηλαδή χωρίς να γνωρίζουν τη γλώσσα στην τάξη. Αν έρθουν με το υπόβαθρο γνωρίζοντας την ελληνική γλώσσα δε νομίζω ότι θα υπάρξει κάποιο πρόβλημα. Αν μπορούν να χειρίζονται καλά τη γλώσσα και να καταλαβαίνουν τι τους λένε οι συμμαθητές τους. Ώστε να μην τους κοροϊδεύουνε πάντα. Έτσι;

Ποιος πιστεύετε πως είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην καταπολέμηση στερεοτύπων και προκαταλήψεων;

Ο βασικότερος. Ώστε να μπορέσουν να καταρριφθούν τα στερεότυπα που μπορεί να έχουνε γνωρίσει τα παιδιά όλα αυτά τα χρόνια, αλλά και στερεότυπα που δημιουργήθηκαν από τις... εε από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, τα οποία κάποια προπαγανδίζουν και αρνητικά τους μετανάστες. Ότι ήρθαν να κάνουν κακό στην Ελλάδα.

Θεωρείτε πως η καλλιέργεια διαπολιτισμικής επικοινωνίας μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση πιθανών τάσεων ξеноφοβίας από τους γηγενείς γονείς και μαθητές;

Σίγουρα τα διαπολιτισμικά σχολεία επειδή αποτελούνται από... είναι ανάμικτα και από Έλληνες και από Αλβανούς πρόσφυγες, αλλά δεύτερης γενιάς παιδιά, τα οποία δε μπορείς να πεις ότι είναι άμεσα πρόσφυγες αλλά έχουνε μιαααα εεε ιδέα του τι σημαίνει προσφυγιά εεε μετανάστευση θα έλεγα, γιατί δεν ήταν πρόσφυγες από Αλβανία τα παιδιά αυτά... οι γονείς τους μάλλον, θα ήταν πολύ πιο εύκολο να ενταχθούν και οι Σύριοι και οι υπόλοιποι που μπορεί να έχουν έρθει στην Ελλάδα.

Πιστεύετε ότι είστε προετοιμασμένοι ικανοποιητικά για να αναλάβετε την ένταξη των μαθητών αυτών;

Όχι. Σε καμιά περίπτωση.

Πιστεύετε ότι είναι απαραίτητη η επιμόρφωσή σας;

Σαφώς.

Πώς θα την προτιμούσατε;

Εννοούμε δια ζώσης ή εξ αποστάσεως; Εεε όπως και να είναι δε θα είχα κάποιο πρόβλημα. Εεε εντάξει, οι καιροί δεν επιτρέπουν τις δια ζώσης επιμορφώσεις και τα πράγματα κλίνουν προς την εξ αποστάσεως. Εντάξει .. και το ένα και το άλλο με τα θετικά του και τα αρνητικά του.

Ποιοι φορείς πιστεύετε ότι πρέπει να αναλάβουν την επιμόρφωση αυτή;

Το Υπουργείο Παιδείας. Αυτό είναι αρμόδιο γι' αυτά τα θέματα.

Με ποιον τρόπο και σε ποια συχνότητα θεωρείτε ότι πρέπει να γίνεται αυτή η επιμόρφωση;

Τουλάχιστον μια φορά το χρόνο, αν θέλουμε να έχουμε τα καλύτερα αποτελέσματα.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Καλή δύναμη.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 15^Η

Καλησπέρα!

Καλησπέρα

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Τελείωσα το τμήμα φυσικής στο τμήμα Θετικών Επιστημών, στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Η ειδικότητά μου είναι Φυσικός

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

Εεε 28 χρόνια

Εργάζεστε σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Τώρα σε Λύκειοι, αλλά έχω δουλέψει και σε Γυμνάσιο.

Διδάξατε ποτέ σε νέο-μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Όχι. Όχι- όχι.

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Εεε πρόσφυγας για μένα είναι εκείνος ο άνθρωπος ο οποίος προέρχεται από εμπόλεμη ζώνη ενώ η έκφραση νέο-μετανάστης για μένα εμπεριέχει την έννοια του οικονομικού μετανάστη εεε αυτό.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Αυτό δεν είμαι σε θέση να το ξέρω με προσωπική εμπειρία. Ό,τι πληροφορία έχω είναι από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Εεε για τα οποία δυσπιστώ αρκετά για το τι παρουσιάζουν. Θα έλεγα, όμως, θεωρητικά εεε ότι δεν πρέπει να είναι και πολύ καλές οι συνθήκες κάτω από τις οποίες ζουν, αν και πάρα πολλοί από αυτούς τα έχουν καταφέρει να αααα επωφελούνται σημαντικά.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Εεε δεν μπορώ να ξέρω ποια είναι η θέση, γιατί δεν υπήρξαν ποτέ νέο-μετανάστες ή πρόσφυγες στο σχολείο που εγώ έχω υπηρετήσει. Παλιότερα τα παιδιά των μεταναστών που υπήρχανε νομίζω ότι είχαν μια θέση όπως όλα τα άλλα παιδιά.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Πάρα πολύ δύσκολα και υπό προϋποθέσεις. Εεε θεωρώ ότι απαραίτητα πρέπει να υπάρχουνε προπαρασκευαστικά έτη όπου θα μάθουν τα παιδιά τη γλώσσα και σίγουρα και πολλά στοιχεία από την ελληνική ιστορία.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Δεν μπορώ να το ξέρω αυτό. Δεν εεε δε μπορώ να αντιληφθώ εεεε τις ανάγκες που έχουνε αυτά συγκεκριμένα τα παιδιά. Γιατί δεν ξέρω από τι εκπαιδευτικά συστήματα προέρχονται, ποιο είναι το επίπεδό τους... εεε δε μπορώ να πω ότι είμαι σε θέση να πω κάτι γι' αυτό.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών;

Εεεε με την ένταξή τους σε τμήματα όπου θα μάθουνε την ελληνική γλώσσα και επιμένω ότι είναι σημαντικό, εφόσον θα μείνουν για ένα διάστημα στην Ελλάδα, ότι θα 'πρεπε να μάθουν και στοιχεία της ελληνικής ιστορίας.

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια ίσως δεν είναι τόσο σύγχρονα και για τα υπόλοιπα παιδιά. Εε άρα απαντάω έμμεσα.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας τάξη;

Ποικίλα είναι η απάντησή μου.... Αυθόρμητα. Εεε νομίζω ότι τα περισσότερα θα προκύψουν από τις διαφορές στον εεε στην κουλτούρα που έχουμε. Είναι πιθανό να υπάρξει ρατσισμός, εθνικιστικές αντιδράσεις που θα εκφραστούν τελικά με επιθετικότητα από όλες τις πλευρές.

Ποιος πιστεύετε πως είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην καταπολέμηση στερεοτύπων και προκαταλήψεων;

Αυτός που πρέπει να είναι πάντοτε. Δηλαδή, δε μπορώ να φανταστώ έναν εκπαιδευτικό ο οποίος δεν είναι πάνω από τα στερεότυπα και πάνω από τις προκαταλήψεις. Και ειδικά από μια θετική επιστήμη από την οποία προέρχομαι δε μπορώ να δεχτώ προκαταλήψεις. Οπότε, θα λειτουργήσει με τέτοιο τρόπο που θα εξομαλυνθούν όλες οι διαφορές και θα προσπαθήσει να εκμηδενίσει το ρατσισμό.

Θεωρείτε πως η καλλιέργεια διαπολιτισμικής επικοινωνίας μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση πιθανών τάσεων ξеноφοβίας από τους γηγενείς γονείς και μαθητές;

Αυτό είναι πάρα πολύ δύσκολο να απαντηθεί. Εγώ θεωρώ ότι όλα αυτά προκύπτουν απ' το γεγονός του ότι και δεν υπάρχει καλλιέργεια διαπολιτισμικής επικοινωνίας αλλά και υπάρχει μεγάλη δυσπιστία των ανθρώπων απέναντι στο σύστημα εεεε πόσοι επωφελούνται από την παρουσία αυτών των ανθρώπων και από το γεγονός ότι δεν υπάρχει ισονομία και ισοπολιτεία πολλές φορές. Η καλλιέργεια διαπολιτισμικής

επικοινωνίας είναι απαραίτητη εεε αλλά είναι και σημαντικό να υπάρχει διαφάνεια σε όλες τις διαδικασίες που συνοδεύουν την εγκατάσταση αυτών των ανθρώπων στη χώρα μας.

Πιστεύετε ότι είστε προετοιμασμένοι ικανοποιητικά για να αναλάβετε την ένταξη των μαθητών αυτών;

Όχι. Καθόλου.

Πιστεύετε ότι είναι απαραίτητη η επιμόρφωσή σας;

Σε ποιο επίπεδο; Η επιμόρφωση εδώ και πολλά πολλά χρόνια υστερεί. Νομίζω ότι θα έπρεπε να είχαμε χρόνια επιμορφωθεί για πολλά πράγματα. Τώρα, αν η πολιτεία θεωρεί ότι αυτό είναι πρώτης ανάγκης επιμόρφωση.... Εε τι να πω.

Πώς θα την προτιμούσατε;

Δεν μπορώ να φανταστώ κάτι. Εεεε εντάξει.... Σαφώς είναι πολύ σημαντικό να μάθουμε να είμαστε πιο ανοιχτοί...πιο δεκτικοί στο καινούριο εεεε στο διαφορετικό μάλλον, εεεε αλλά δε μπορώ να φανταστώ πώς θα την ήθελα αυτή την επιμόρφωση.

Ποιοι φορείς πιστεύετε ότι πρέπει να αναλάβουν την επιμόρφωση αυτή;

Εγώ εμπιστεύομαι τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα. Δηλαδή, θα μπορούσαν υπό την αιγίδα αυτών των ιδρυμάτων, που είναι πολλά και πολύ καλά να οργανώσουν επιμορφώσεις εεεε όχι επιμορφώσεις απαραίτητα μόνο για την περίπτωση των αλλοδαπών αλλά και γενικά όποια επιμόρφωση κρίνει η πολιτεία ότι χρειάζεται εεε και χρειαζόμαστε εδώ και καιρό επιμόρφωση.

Με ποιον τρόπο και σε ποια συχνότητα θεωρείτε ότι πρέπει να γίνεται αυτή η επιμόρφωση;

Εεεε νομίζω θέλει μια επανάληψη εεε θέλει μια συχνότητα αλλά αυτό δε μπορώ να το καθορίσω εγώ. Εεε και δε μπορώ να καταλάβω γιατί θα πρέπει να υπάρχει συχνότητα σε μια τέτοιου είδους επιμόρφωση και όχι σε κάποια... σε γενικότερα εεε σε οποιαδήποτε επιμόρφωση απαιτείται στη σύγχρονη εποχή από έναν σύγχρονο εκπαιδευτικό σε ένα σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα.

Ωραία. Σας ευχαριστώ πολύ.

Παρακαλώ.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 16^H

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Πτυχίο ΑΕΙ και μεταπτυχιακό στην ειδικότητά μου.

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Μαθηματικός

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

20

Εργάζεστε σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Σε λύκειο

Διδάξατε ποτέ σε νέο-μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Όχι

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Τι είναι αυτό τώρα; Τι είναι ο πρόσφυγας και τι...

Ναι. Αυτοί που έχουν εκδιωχθεί από τη χώρα τους, ενώ οι μετανάστες συνειδητά έχουν μεταναστεύσει σε άλλη χώρα για εργασιακούς... Οικονομικούς λόγους, υποθέτω.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Εεε με τις διάφορες ΜΚΟ νομίζω ότι γίνεται μια οργανωμένη δουλειά για να μπορέσουν να ενταχθούν και να μπορέσουν να έχουν τα απαραίτητα εφόδια .. και ως προς τη μόρφωση και ως προς τη διαβίωση.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Ααα. Δεν το γνωρίζω.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Εεε ότι θα πρέπει να ενταχθούν σταδιακά. Ότι θα πρέπει να υπάρχουν δομές για να τους υποστηρίξουν και με ψυχολόγους και με κοινωνιολόγους και σιγά σιγά να μπορέσουν να μπουν αν το επιθυμούν στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Τι εννοείται;

Στην περίπτωση που ενταχθούν στο ελληνικό σχολείο με ποιον τρόπο, ποια διδασκαλία θα μπορούσε να υιοθετήσει κάποιος εκπαιδευτικός; Ποια μέθοδο για να μπορέσει πιο εύκολα να εντάξει αυτά τα παιδιά;

Εεε, τι να πω. Ομαδοσυνεργατική σίγουρα. Αυτό.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών;

Εε σίγουρα αν επικρατήσει ομαδοσυνεργατική διαδικασία διδασκαλίας, όπως ανέφερα παραπάνω, με τις προστριβές που θα έχει με τους άλλους συμμαθητές του θα μπορεί ίσως να ενταχθεί πιο εύκολα.

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Όχι.

Πιστεύετε ότι πρέπει να γραφούν άλλα;

Ναι. Δεν ξέρω, βέβαια αν υπάρχουν. Αλλά ναι.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω σας παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας τάξη;

Εεε ίσως η ξενοφοβία από κάποιους άλλους συμμαθητές. Αυτό ίσως το περισσότερο. Να υπάρξουν μορφές bullying ή οτιδήποτε άλλο. Συνήθως οτιδήποτε καινούριο φέρνει κάποιες προστριβές.

Ποιος πιστεύετε πως είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην καταπολέμηση στερεοτύπων και προκαταλήψεων;

Εεε ο πιο σημαντικός ρόλος είναι αυτός του εκπαιδευτικού. Να μπορέσει να αποτρέψει τέτοιες καταστάσεις. Αρνητικές εννοώ. Εεε με διάφορες μεθόδους που μπορεί να εφαρμόσει.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 17^Η

Καλησπέρα

Καλησπέρα Αρετή.

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Έχω τελειώσει τη φιλοσοφική σχολή του ΑΠΘ.

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Φιλολόγος.

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

28 γεμάτα.

Εργάζεστε σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Σε Γυμνάσιο.

Διδάξατε ποτέ σε νέο-μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Όχι. Όχι.

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Ο πρόσφυγας είναι αυτός που εξαναγκάζεται... αναγκάζεται να φύγει από τη χώρα του
εεεε συνήθως λόγω πολέμου, ενώ ο νέο- μετανάστης για οικονομικούς λόγους.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Εεεε τι θα μπορούσαμε να πούμε εδώ; Απροσδιόριστη;

Για ποιον λόγο, όμως;

Εεε Γιατί δεν...εεε κάτσε τώρα να δούμε. Εεεε γιατί υπάρχει... Έρχονται ανεξέλεγκτα
στη χώρα μας, υπάρχει αθρόα εισροή μεταναστών και προσφύγων στη χώρα και δεν
εεε τι άλλο...εεε ζουν σε παραπήγματα, σε δομές...εε οι συνθήκες δεν είναι οι
κατάλληλες εεε ζουν συσσωρευμένοι εεε σε μικρό χώρο, σε περιορισμένο χώρο... εεε
περισσότεροι απ' όσους μπορεί να δεχτεί μια δομή.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Δεν έχουμε ακόμα εικόνα στην περιοχή μας.

Σε άλλες περιοχές, γνωρίζεις;

Δε γνωρίζω.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Εεε στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση... νομίζω ότι πρέπει να περάσουν από την Πρωτοβάθμια πρώτα. Και μετά στη Δευτεροβάθμια, επειδή υπάρχει το πρόβλημα της γλώσσας.

Αν η ηλικία τους, όμως, δεν τους επιτρέπει να είναι στην πρωτοβάθμια;

Εεε μισό λεπτό να το σκεφτώ. Εεε στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση μπορούν εεε να ενταχθούν σε ειδικά τμήματα.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Συνεργατική μάθηση εεεε βιωματικές μέθοδοι εεε νομίζω σε αυτό το πλαίσιο... σε αυτό το πλάνο.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών;

Εεε με διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας.... εεε ναι με διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας.

Αυτό πώς μπορεί να γίνει;

Έξω από την τάξη, σε ειδικά τμήματα ένταξης, στην πραγματικότητα.

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Εεε όχι. Θα έλεγα ότι θα έπρεπε να προσαρμοστούν στις απαιτήσεις εεε στο...στην άγνοια της γλώσσας εεε ώστε σταδιακά εεε ναααα εεε θα πρέπει να προσαρμοστούν τόσο στις γλωσσικές απαιτήσεις όσο και στις αντιλήψεις τους. Εεεε στις διαφορετικές αντιλήψεις τόσο τις θρησκευτικές, όσο και τις πολιτισμικές.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας τάξη;

Ενσωμάτωσης, αποδοχής εεεε διαφορετικής κουλτούρας εεεεμμ διαφορετικές συνήθειες εεεε και κυρίως διαφορά αντιλήψεων. Ενδεχομένως και εξωτερικής εμφάνισης. Αυτά τα προβλήματα μπορούν να δημιουργήσουν και θέματα μεταξύ των μαθητών. Αρχικά, νομίζω μπορούν. Σε πρώτο στάδιο. Μέχρις ότου να τους αποδεχτούν στην πορεία.

Ποιος πιστεύετε πως είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην καταπολέμηση στερεοτύπων και προκαταλήψεων;

Εεεε ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι αυτός ο οποίος θα πρέπει να δίνει έμφαση στην ομοιότητα και όχι στη διαφορά, να αντιμετωπίζει όλους τους μαθητές το ίδιο και εεεε μέσα στο πλαίσιο της ανθρωπιστικής παιδείας.

Θεωρείτε πως η καλλιέργεια διαπολιτισμικής επικοινωνίας μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση πιθανών τάσεων ξενοφοβίας από τους γηγενείς γονείς και μαθητές;

Εεε εννοείται εεε ότι η διαπολιτισμική προσέγγιση εεε είναι ένας τρόπος αντιμετώπισης της ξενοφοβίας.

Πιστεύετε ότι είστε προετοιμασμένοι ικανοποιητικά για να αναλάβετε την ένταξη των μαθητών αυτών;

Όχι.

Πιστεύετε ότι είναι απαραίτητη η επιμόρφωσή σας;

Νομίζω ναι

Πώς θα την προτιμούσατε;

Θα προτιμούσα και θεωρητικά αλλά και πρακτικά μέσα στην τάξη, μέσα σε τάξεις που υπάρχουν ήδη πρόσφυγες, με επιμορφωτές συναδέλφους που έχουν εμπειρία, που έχουν διδάξει σε δομές.

Ποιοι φορείς πιστεύετε ότι πρέπει να αναλάβουν την επιμόρφωση αυτή;

Εεε η Δευτεροβάθμια εκπαίδευση και η Περιφέρεια.

Με ποιον τρόπο και σε ποια συχνότητα θεωρείτε ότι πρέπει να γίνεται αυτή η επιμόρφωση;

Εεε ενδεχομένως εεε ενδεχομένως στην αρχή της χρονιάς εεε και προς το τέλος της χρονιάς. Στο τέλος και στη αρχή της χρονιάς που υπάρχει κάποιος χρόνος ελευθερος εεεε ένα κενό χρόνου εεε μεχρις ότου να κλείσουν εννοώ και να ανοίξουν τα σχολεία. Εκεί θα μπορούσαμε να το εκμεταλλευτούμε εκείνο τον διάστημα.. την περίοδο.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Να σαι καλά.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 18^Η

Καλημέρα σας κ. Στάθη

Καλημέρα σας.

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Έχω σπουδάσει φυσικός.

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Φυσικός

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

Κοντεύω τα 40.

Εργάζεστε σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Σε λύκειο εργάζομαι.

Διδάξατε ποτέ σε νέο-μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Όχι, δεν έτυχε.

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Εεεε ο πρόσφυγας είναι αυτός που αναγκαστικά εγκαταλείπει την πατρίδα του..... εεεε λόγω καταστάσεων δύσκολων εεεε ενώ ο νέο-μετανάστης είναι πιθανόν κάποιος οικονομικός μετανάστης. Εεεε είναι διαφορετικές περιπτώσεις ανθρώπων.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Η αλήθεια είναι ότι οι εεε και η κοινωνία μας δε μπορεί να τους δεχτεί τόσο εύκολα γιατί υπάρχουν και πολλά οικονομικά προβλήματα. Βρισκόμαστε σε μια φάση εε που η Ελλάδα έχει πολλά χρέη. Οπότε είναι δύσκολη και η σωστή τους ένταξη στην κοινωνία. Λόγω της κατάστασης.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

εεεε Καλό είναι να συμμετέχουν της Ελληνικής Παιδείας αλλά πρέπει να υπάρχουν κάποια τμήματα ένταξης κάτι που βέβαια σε πολλές πόλεις δεν υπάρχουν όπως και στη δική μας την πόλη, την Πτολεμαΐδα.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Εε πρέπει να συμμετέχουν, η αλήθεια είναι, στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση αλλά το θέμα είναι ότι αυτό θα τους δυσκολέψει γιατί δεν έχουν εεε δεν έχουν συμμετέχει, δεν έχουν συμμετάσχει, ας πούμε, στην παιδεία της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και είναι αρκετά δύσκολη η περίπτωση τους.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Εεε θα μπορούσαν να είναι περισσότερο βιωματικές, εεε να μπορούν τα παιδιά να συνεργαστούν με τους Έλληνες μαθητές εεεε ακόμα και σε δραστηριότητες οι οποίες δεν άπτονται σε μαθήματα, αλλά σε άλλες καλλιτεχνικές δραστηριότητες, κοινωνικές δραστηριότητες.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών;

θα έπρεπε να υπάρχουν περισσότερες ώρες διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας ώστε να μπορέσουν τα παιδιά να προχωρήσουν και να έρθουν σε ένα αρκετά ικανοποιητικό εεε βαθμό γνώσης της γλώσσας

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Όχι βέβαια.. όχι βέβαια. Θα πρέπει να υπάρχουν κάποια διαφορετικά εγχειρίδια, γιατί αυτά είναι δύσκολα ακόμα και για τους δικούς μας μαθητές ... τους Έλληνες μαθητές.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας τάξη;

Ναι... εεεε προβλήματα ένταξης είναι αυτά τα οποία εεε μπορεί να οφείλονται και στους ίδιους τους πρόσφυγες αλλά και στους μαθητές εε τους Έλληνες μαθητές που υπάρχουν στην τάξη λόγω διαφορετικής κουλτούρας, διαφορετικής θρησκείας, διαφορετικής εεεε διαφορετικού γνωστικού επιπέδου

Ποιος πιστεύετε πως είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην καταπολέμηση στερεοτύπων και προκαταλήψεων;

Πρέπει να είναι καταλυτικός, δηλαδή πρέπει ο ίδιος ο εκπαιδευτικός εεε να δώσει τόσο στους μεν όσο και στους δε μαθητές εεε πως το λένε εεε εφόδια ώστε να μπορέσουν να συνυπάρξουν αυτοί οι μαθητές στο εεε τέλος πάντων στα τμήματα των σχολείων εεε αυτό νομίζω.

Θεωρείτε πως η καλλιέργεια διαπολιτισμικής επικοινωνίας μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση πιθανών τάσεων ξеноφοβίας από τους γηγενείς γονείς και μαθητές;

Σίγουρα... σίγουρα εεε γιατί πρέπει και οι δικοί μας οι μαθητές εε να μάθουν την κουλτούρα των προσφύγων ή των μεταναστών αλλά και αυτοί να μάθουν τη δική μας κουλτούρα, το δικό μας πολιτισμό, τη δική μας θρησκεία και ο καθένας να σεβαστεί τις διαφορετικότητες του άλλου.

Πιστεύετε ότι είστε προετοιμασμένοι ικανοποιητικά για να αναλάβετε την ένταξη των μαθητών αυτών;

Όχι...η αλήθεια είναι όχι. Εεε χρειάζεται εμπειρία, χρειάζεται εμπειρία. Χρειάζεται επιμόρφωση.

Πιστεύετε ότι είναι απαραίτητη η επιμόρφωσή σας;

Είναι απαραίτητη... απαραίτητη η επιμόρφωση. Βέβαια!

Πώς θα την προτιμούσατε;

Πώς θα την προτιμούσα; Θα έλεγα ότι θα πρέπει να πάμε οι ίδιοι σε κάποια κάποια τμήματα όπου υπάρχουν ενταγμένοι μαθητές, να παρακολουθήσουμε εεε τον τρόπο

διδασκαλίας, να ενημερωθούμε από κάποιους εεεε οι οποίοι έχουν εμπειρία σε αυτά τα θέματα. Αυτό νομίζω... ναι.

Ποιοι φορείς πιστεύετε ότι πρέπει να αναλάβουν την επιμόρφωση αυτή;

Σίγουρα το Υπουργείο Παιδείας πρώτα απ' όλα, αλλά και από κει και πέρα οι εεε επιμέρους μονάδες εεε οι σχολικές μονάδες.

Με ποιον τρόπο και σε ποια συχνότητα θεωρείτε ότι πρέπει να γίνεται αυτή η επιμόρφωση;

Όσο πιο συχνά γίνεται τόσο πιο μεγάλη είναι η εμπειρία που θα μπορούσαμε κι εμείς να αποκτήσουμε ώστε να μπορέσουμε να λειτουργήσουμε σε κάποια τμήματα ένταξης αυτών των παιδιών.

Ωραία. σας ευχαριστώ πάρα πολύ

Να 'στε καλά.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 19^H

Καλημέρα σας

Καλημέρα

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Πανεπιστημιακές σπουδές.

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Θεολόγος

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

21

Εργάζεστε σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Σε Λύκειο

Διδάξατε ποτέ σε νέο-μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Όχι

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Πρόσφυγας είναι αυτός που εγκαταλείπει την πατρίδα του γιατί υπάρχουν κάποιες συνθήκες παραδείγματος χάρι ένας πόλεμος, πολιτικοί λόγοι, ίσως που τον αναγκάζουν να εγκαταλείψει τη χώρα και ο νέο-μετανάστες αυτός που για οικονομικούς κυρίως λόγους εγκαταλείπει τη χώρα του.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Πολύ δύσκολη, τουλάχιστον από αυτό που προκύπτει από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Γιατί αν δεν έχουμε άμεση επαφή και επικοινωνία με τέτοιους ανθρώπους είναι δύσκολο να σχηματίσουμε μία ολοκληρωμένη εικόνα για την κατάσταση τους.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Εεε απ' όσο γνωρίζω δεν υπάρχει έτσι μια οριοθετημένη τοποθέτηση των μεταναστών προσφύγων στο ελληνικό σχολείο, διάσπαρτα εεε και ανάλογα σε ποιες περιοχές εεε κατοικούν οι μετανάστες.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Ότι πρέπει να γίνει εεε και με διάφορους τρόπους προφανώς θα γίνει αυτό πραγματικότητα.

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Ομαδοσυνεργατική, ίσως μέθοδο, εεε βιωματική εεεε αυτά έχω στο μυαλό μου αυτή τη στιγμή.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών;

Εεε Μεγαλύτερη εεεε περισσότερες ώρες, προφανώς, διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας εεε και αντίστοιχα τμήματα στα οποία θα φοιτούν μόνο μετανάστες για να γίνει καλύτερη δουλειά πάνω σε αυτό.

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Όχι. Απολύτως όχι.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας τάξη;

εεεε προβλήματα που απορρέουν εεεε περισσότερο από το οικογενειακό περιβάλλον, ίσως, από τη διαφορετική κουλτούρα, τις διαφορετικές αξίες και αρχές εεμμ, αυτά νομίζω κατά βάση.

Ποιος πιστεύετε πως είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην καταπολέμηση στερεοτύπων και προκαταλήψεων;

Εεεε εκτός από την οικογένεια, σαφώς ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι καθοριστικός για την καταπολέμηση των στερεοτύπων και προκαταλήψεων

Θεωρείτε πως η καλλιέργεια διαπολιτισμικής επικοινωνίας μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση πιθανών τάσεων ξеноφοβίας από τους γηγενείς γονείς και μαθητές;

Απόλυτα.

Πιστεύετε ότι είστε προετοιμασμένοι ικανοποιητικά για να αναλάβετε την ένταξη των μαθητών αυτών;

Όχι.

Πιστεύετε ότι είναι απαραίτητη η επιμόρφωσή σας;

Σίγουρα ναι.

Πώς θα την προτιμούσατε;

δια ζώσης ... με κάποιους ειδικούς, προφανώς, που γνωρίζουν και μπορούν να χειριστούν το θέμα καλύτερα

Ποιοι φορείς πιστεύετε ότι πρέπει να αναλάβουν την επιμόρφωση αυτή;

Εεεε ξεκινώντας από τους θεσμούς, τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, το Υπουργείο Παιδείας, από διεθνείς οργανισμούς ίσως

Με ποιον τρόπο και σε ποια συχνότητα θεωρείτε ότι πρέπει να γίνεται αυτή η επιμόρφωση;

εεε σε βάση νομίζω και σε διάρκεια περισσότερων του ενός έτους , νομίζω ότι θα μπορούσε να γίνει καλύτερα. Τώρα όσον αφορά τον τρόπο δεν ξέρω να σας πω την αλήθεια. Θα ήθελα να γνωρίσω περισσότερα

Ωραία ωραία. ευχαριστώ πολύ!

Και εγώ σας ευχαριστώ.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 20^Η

Καλημέρα σας!

Καλημέρα.

Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Τελείωσα το Πάντειο Πανεπιστήμιο, το τμήμα Κοινωνιολογίας.

Ποια είναι η ειδικότητά σας;

Κοινωνιολόγος

Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;

15 στο δημόσιο και άλλα 17 στον ιδιωτικό τομέα.

Εργάζεστε σε Γυμνάσιο ή σε Λύκειο;

Έχω εργαστεί και σε γυμνάσιο και σε λύκειο. Αυτή τη στιγμή σε Λύκειο και Γυμνάσιο.

Διδάξατε ποτέ σε νέο-μετανάστες/ πρόσφυγες μαθητές;

Όχι.

Πώς θα ορίζατε τον πρόσφυγα και πώς τον νέο-μετανάστη;

Ο πρόσφυγας είναι αυτός που φεύγει σε άλλη χώρα και ζητάει προστασία λόγω του πολέμου κατά βάση, ενώ ο νέος μετανάστες είναι αυτός που φεύγει ουσιαστικά οικονομικός μετανάστης, για μία καλύτερη ζωή.

Ποια θεωρείτε ότι είναι η κατάσταση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων σήμερα;

Πολύ δύσκολη γενικότερα διαβιώνουν, από ότι βλέπουμε και ακούμε, με...σε συνθήκες άθλιες υγιεινής, δεν έχουν ουσιαστικά προστασία από τα φυσικά φαινόμενα

και συγχρόνως ταλαιπωρούνται οι άνθρωποι σε συγκεκριμένα σημεία από τα οποία δεν μπορούν να φύγουν εύκολα.

Ποια είναι η θέση των νέο-μεταναστών/ προσφύγων στο ελληνικό σχολείο;

Εντάσσονται, ξεκίνησαν, αλλά νομίζω δειλά- δειλά και υπάρχουν και αντιδράσεις από την κοινωνία.

Τι πιστεύετε για την ένταξη αυτών των μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

Εξαρτάται από το επίπεδο τους. Εξαρτάται από το αν μιλούν τη γλώσσα. Δεν μπορούν να μπουν στο δεύτερο επίπεδο εάν δεν γνωρίζουν βασικά πράγματα τουλάχιστον γλώσσας. Για να μπορέσουν να παρακολουθήσουν σωστά. Αν είναι να κάνουμε κάτι όσον αφορά την εκπαίδευσή τους θα πρέπει να το κάνουμε σωστά, έτσι δεν είναι;

Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους θεωρείτε περισσότερο αποτελεσματικές για τη διδασκαλία αυτών των μαθητών;

Πρώτα-πρώτα βιωματικές. Δεύτερον να νιώσουν ότι ανήκουν κάπου, ότι εντάσσονται και ότι υπάρχουν άνθρωποι που ενδιαφέρονται για αυτούς. Μεγαλύτερη έμφαση δηλαδή στην ένταξη τους και στην κοινωνικοποίησή τους στην δική μας την κοινωνία και γνωριμία, φυσικά με τον πολιτισμό μας και μετά σαν δεύτερο είναι η εκπαίδευση.

Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα που προκύπτει από την ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας από την πλευρά των μαθητών;

Εκπαίδευση... εκπαίδευση, εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Τι άλλο; Συστηματικά, όμως, συστηματικά ανά επίπεδα φυσικά των γνώσεων, ούτως ώστε σταδιακά και κλιμακωτά να μπορούν να περνούν από το ένα επίπεδο στο άλλο. Δεν μπορούν να μάθουν τη γλώσσα μας όπως εμείς. Είναι λογικό αυτό. Αλλά να μάθουν βασικά πράγματα ούτως ώστε να μπορούν να τη χειρίζονται και στο λόγο και στη γραφή για να γράφουνε, γιατί θα πρέπει να εξετάζονται όπως κάνουν και στο ελληνικό σχολείο.

Θεωρείτε ότι τα παρόντα σχολικά εγχειρίδια προσφέρονται για τη διδασκαλία των νέο-μεταναστών/ προσφύγων;

Είναι ακατάλληλα. Βεβαίως. Δεν μπορούν να τα παρακολουθήσουν, δεν μπορούν να διαβάσουνε και να κατανοήσουνε. Είναι λογικό.

Τι είδους προβλήματα νομίζετε ότι μπορεί να προκληθούν λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων στη σχολική σας τάξη;

Μαζί με άλλα παιδιά; Κατά καιρούς έχουμε αντιμετωπίσει τέτοια προβλήματα στις τάξεις. Αυτά τα παιδιά συνήθως χωρίς να θέλω να τα κατατάξω κάπου επειδή είναι ουσιαστικά, ειδικά οι πρόσφυγες, κυνηγημένα, είναι ή πολύ μαζεμένα ή είναι επιθετικά. Οπότε μπορεί να υπάρξουμε προβλήματα μεταξύ... με τους άλλους μαθητές. Δυσκολεύει η ένταξή τους, αρχικά, αλλά νομίζω ότι με λίγη καλή προσπάθεια και των καθηγητών και των μαθητών μπορούν να ενσωματωθούν.

Ποιος πιστεύετε πως είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην καταπολέμηση στερεοτύπων και προκαταλήψεων;

Είναι... το είπα πριν... Σαφώς, ο εκπαιδευτικός θα πρέπει οπωσδήποτε να εξηγήσει πρώτα απ' όλα στα παιδιά τι σημαίνουν κάποια πράγματα, να ανακοινώσει και να συζητήσει τη θέση που έχουν βρεθεί αυτοί οι άνθρωποι κατά καιρούς γενικότερα και ότι ...και να προσπαθήσουμε να σκεφτούμε αν ήμασταν εμείς στη θέση τους να, φυσικά, να μειώσει αυτά τα στερεότυπα έως και να τα εξαφανίσει, δηλαδή, θα πρέπει η εκπαιδευτική διαδικασία να εμπεριέχει τέτοια στοιχεία για να μειωθούν οι ανισότητες.

Θεωρείτε πως η καλλιέργεια διαπολιτισμικής επικοινωνίας μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση πιθανών τάσεων ξενοφοβίας από τους γηγενείς γονείς και μαθητές;

Ε φυσικά. Εννοείται ότι μπορεί να βοηθήσει. Φτάνει ο καθηγητής πέρα από τις ατομικές του γνώσεις να εκπαιδευτεί, να παρακολουθήσει ένα σεμινάριο ούτως ώστε να έχει μία σειρά και να ξέρει πώς θα διαχειριστεί καταστάσεις. Γιατί είναι λίγο διαφορετικές από ότι τις καταστάσεις που αντιμετωπίζουμε καθημερινά

Πιστεύετε ότι είστε προετοιμασμένοι ικανοποιητικά για να αναλάβετε την ένταξη των μαθητών αυτών;

Εγώ μπορεί να είμαι κοινωνιολόγος. Θεωρώ ότι θα μπορούσα να διαχειριστώ, αλλά επίσης, ξέρω ότι θα αντιμετωπίσω προβλήματα. Θα ήθελα να παρακολουθήσω ένα σεμινάριο τέτοιου τύπου, για να είμαι σίγουρη για το πώς θα διαχειριστώ καταστάσεις οι οποίες είναι άγνωστες ακόμη και σε μένα.

Πιστεύετε ότι είναι απαραίτητη η επιμόρφωσή σας;

Ναι.

Πώς θα την προτιμούσατε;

Πρώτα-πρώτα τις περιπτώσεις των... τις εθνικότητες, η διαφοροποίηση ανάλογα με τη θρησκεία, τον πολιτισμό που έχουν βιώσει για να καταλάβουμε τις διαφορές. Πρέπει να ξεκινήσουμε, δηλαδή, από πράγματα που θεωρούμε δεδομένα ότι τα γνωρίζουμε, αλλά νομίζω ότι υπάρχουν λεπτομέρειες που είναι πολύ σημαντικές για εκείνους αλλά όχι για μας. Και συνέχεια φυσικά τρόποι διαχείρισης κρίσεων και καταστάσεων σε σχέση φυσικά με αυτά τα παιδιά και με την τάξη των παιδιών των δικών μας.

Ποιοι φορείς πιστεύετε ότι πρέπει να αναλάβουν την επιμόρφωση αυτή;

Σαφώς το Υπουργείο Παιδείας σε πρώτη φάση. Μία δεύτερη φάση... υπάρχουν φορείς εδώ στην Ελλάδα όπως είναι, τώρα να θυμηθώ..... πώς λέγεται... όχι Ύπατη Αρμοστεία. Και η Ύπατη Αρμοστεία μπορεί. Εκτός από το Υπουργείο Παιδείας θα μπορούσαμε να συνεργαστούμε και με την ύπατη αρμοστεία και διάφορους φορείς που χειρίζονται τέτοιου είδους καταστάσεις για να μας πουν τις εμπειρίες τους και με ποιον τρόπο θα ακολουθήσουμε τη διαδικασία πρακτικά για να έχουμε αποτέλεσμα.

Με ποιον τρόπο και σε ποια συχνότητα θεωρείτε ότι πρέπει να γίνεται αυτή η επιμόρφωση;

Πρέπει να γίνει μία πρώτα μία βασική επιμόρφωση διάρκειας, όχι δύο ωρών, γιατί δεν αρκούν δύο ώρες. Γιατί έχουμε και τις περιπτώσεις που θα πρέπει, ας πούμε, να τις κατανοήσουμε και το πώς θα τις διαχειριστούμε. Οπότε νομίζω ότι θα πρέπει να είναι κάποιου χρονικού διαστήματος, τουλάχιστον κάποιων μηνών και στη συνέχεια, ανά τετράμηνο ή ανά εξάμηνο να γίνεται ανατροφοδότηση, για να συζητούμε τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε και να δούμε τους τρόπους λύσης, ούτως ώστε σε επόμενη φάση να μπορούμε να τα διαχειριστούμε.

Ωραία, ευχαριστώ πάρα πολύ

Ευχαριστώ κι εγώ.

ΚΩΔΙΚΟΙ – ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

Διευθυντές

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ 1^{ος} ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΓΥΜΝΑΣΤΗΣ ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 28 ΣΧΟΛΕΙΟ: ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΑΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ	
ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα	
1. Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	ΥΠΦΥΠΠΑ=υποχρεωτική φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του ΦΥΠΡΠΟΛ=φυγή πρόσφυγα λόγω πολέμου ΦΥΚΙΝΖ=φυγή πρόσφυγα λόγω κινδύνου για τη ζωή του ΦΥΚΑΛΖ=φυγή νέο-μετανάστη από την πατρίδα του για καλύτερη ζωή ΦΥΜΟΛΦΤ=φυγή νέο-μετανάστη από πατρίδα όχι λόγω φτώχειας ΝΠΠΛΠΑΓΚ=νέο-μετανάστευση στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης ΕΠΜΕΤΚΕΥ=επιθυμία μετακίνησης νέο-μεταναστών στην Κεντρική Ευρώπη
2. Κατάσταση προσφύγων/ νέο-μεταναστών σήμερα	ΟΙΚΦΥΝΜ=οικειοθελής φυγή νέο-μετανάστη από την πατρίδα του ΚΑΔΙΑΒΝΜ=καλύτερες συνθήκες διαβίωσης για νέο-μετανάστες ΔΙΑΦΠΡΝΜ=κατάσταση διαφορετική για πρόσφυγες και νέο-μετανάστες ΟΙΚΩΦΔΟΡ=οικονομική ωφέλεια προσφύγων/νέο-μεταναστών από διεθνείς οργανισμούς
3. Η θέση προσφύγων/ νεο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	ΔΥΣΚΑΠΑΠ=δυσκολία απάντησης λόγω απουσίας τέτοιων μαθητών ΥΠΑΡΤΥΠΙ=γνώση ύπαρξης τμημάτων υποδοχής ΕΛΟΡΓΣΧΔ=έλλειψη οργανωμένων σχολικών δομών για τέτοιους μαθητές

ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4. Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	ΦΟΙΤΗΠΙΕ=φοίτηση πρώτα στην ΠΕ ΔΥΣΕΝΧΠΙΕ= Δυσκολία ένταξης χωρίς ΠΕ ΚΑΛΕΝΤΓΥ=καλύτερη ένταξη στο γυμνάσιο ΓΝΓΛΩΓΥ=γνώση της γλώσσας στο γυμνάσιο ΚΑΤΒΑΣΓΝ=κατάκτηση βασικών γνώσεων στο γυμνάσιο ΕΝΤΕΠΑΛ=ένταξη σε ΕΠΑΛ ΑΔΕΞΕΠΑΛ=απόκτηση δεξιοτήτων στα ΕΠΑΛ ΕΥΕΝΤΚΟΙ=ευκολότερη ένταξη στην κοινωνία μέσω ΕΠΑΛ
5.Αποτελεσματικές διδακτικές μέθοδοι	ΚΟΜΑΔΣΥΝ=κατάλληλη η ομαδοσυνεργατική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές ΕΠΟΜΑΔΣΥ=αναγκαστική επαφή συμμαθητών μέσω της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου ΟΜΑΔΚΑΛ=ομαδοσυνεργατική μέθοδος στα καλλιτεχνικά μαθήματα ΟΜΑΔΜΟΥ= ομαδοσυνεργατική μέθοδος στη μουσική ΕΦΜΑΘΔΡΑ=εφαρμογή ομαδοσυνεργατικής σε μαθήματα πρόσφορα για δραστηριότητες ΓΝΩΡΕΛΓΛ= αρχική γνωριμία με ελληνική γλώσσα
6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης λόγω άγνοιας της γλώσσας ΔΙΔΕΛΑΓΓ=διδασκαλία της ελληνικής με ενδιάμεση γλώσσα τα αγγλικά ΓΝΓΛΦΙΛ= γρηγορότερη εκμάθηση ελληνικής γλώσσας μέσα από φίλιες ΓΝΓΛΚΟΙΝ=γνώση ελληνικής μέσα από την ένταξη στην κοινωνία ΔΥΣΕΚΜΔΟ=δυσκολία εκμάθησης γλώσσας μέσα σε δομές ΕΝΔΕΚΔΓΛ=ενισχυτική διδασκαλία από εκπαιδευτικούς γνώστες της δικής τους γλώσσας
7.Σχολικά εγχειρίδια	ΑΚΕΓΧΠΙΝΜ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών ΒΙΔΙΑΠΡΟ=απαραίτητα βιβλία με διαφορετικό προσανατολισμό

	<p>ΑΕΓΧΕΛΓΛ=ακατάλληλα εγχειρίδια λόγω της ελληνικής γλώσσας</p> <p>ΑΣΤΟΙΓΛ=απουσία στοιχείων της γλώσσας προσφύγων/νέο-μεταναστών</p> <p>ΑΣΤΟΙΚΟΥ= απουσία των στοιχείων της κουλτούρας των προσφύγων/νέο-μεταναστών</p> <p>ΚΑΛΠΟΛΣΥ=καλλιέργεια πολυπολιτισμικής συνείδησης μέσω των βιβλίων</p>
ΑΞΟΝΑΣ 3^{ος}: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8. Είδη προβλημάτων	<p>ΠΡΑΠΕΝΤ=προβλήματα αποδοχής και ένταξης</p> <p>ΠΕΡΙΘΠΝΜ=περιθωριοποίηση προσφύγων/νέο-μεταναστών</p> <p>ΠΡΑΜΕΠΙ=προβλήματα λόγω αμοιβαίας επιθετικότητας</p> <p>ΑΝΤΓΟΝΓΗ=αντιδράσεις γονέων γηγενών</p> <p>ΠΡΟΞΕΝΟΦ= προβλήματα λόγω ξενοφοβίας</p> <p>ΥΠΨΥΧΚΟΙ=απαραίτητη υποστήριξη από ψυχολόγους και κοινωνιολόγους</p> <p>ΥΠΥΓΕΙΟΝ=υποστήριξη από υγειονομικούς</p> <p>ΕΥΕΝΤΓΛ=ευκολότερη ένταξη σε περίπτωση γνώσης της ελληνικής γλώσσας</p>
9.Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	<p>ΚΑΤΡΟΛΕΚ=καταλυτικός ο ρόλος του εκπαιδευτικού</p> <p>ΣΥΚΟΙΝΑΤ=συμβολή στην κοινωνικοποίηση των ατόμων</p> <p>ΜΜΗΝΥΠΠΡ=μετάδοση μηνύματος υπέρβασης προκαταλήψεων</p> <p>ΠΡΟΠΕΡΙΘ=προστασία των παιδιών από την περιθωριοποίηση</p> <p>ΠΡΟΡΑΤΣ=προστασία των παιδιών από το ρατσισμό</p>
10. Πειθώ απέναντι στους εκπαιδευτικούς	<p>ΠΛΕΙΟΘΕΤ=θετική η πλειονότητα των εκπαιδευτικών</p> <p>ΠΡΟΣΣΤΕΛ=προσφυγιά στοιχείο ελληνισμού</p> <p>ΠΕΙΘΔΙΑΛ= πειθώ μέσω του διαλόγου</p> <p>ΑΠΟΦΑΝΩΤ= η ένταξη παιδιών απόφαση ανωτέρων</p>
11.Αντιμετώπιση αντιδράσεων γηγενών	<p>ΑΝΤΟΙΚΠΡ=αντιδράσεις γονέων λόγω οικονομικών προβλημάτων</p> <p>ΑΝΤΟΙΚΟΓ=αντιδράσεις γονέων λόγω οικογενειακών προβλημάτων</p> <p>ΑΝΤΞΕΝΟΦ=αντιδράσεις γονέων λόγω ξενοφοβίας</p>

	MEMHNAN=μετάδοση μηνύματος ανεκτικότητας ΥΠΕΝΙΡΜ=υπενθύμιση της ελληνικής προσφυγιάς και μετανάστευσης
12.Συμμετοχή σε σχολικές δραστηριότητες γονέων προσφύγων/νέο-μεταναστών	ΠΑΣΧΔΡΑΣ=παρακολούθηση σχολικών δραστηριοτήτων ΣΥΜΣΓΚ= συμμετοχή στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων ΕΜΠΖΩΠΡΟ=εμπόδιο στη συμμετοχή η ύπαρξη ζωτικών προβλημάτων ΔΥΣΠΡΧΡ=δυσκολία συμμετοχής τα πρώτα χρόνια ΑΠΑΡΕΝΤ=απαραίτητη η προηγούμενη ένταξη στην κοινωνία
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
13.Εξειδικευμένο προσωπικό	ΔΕΛΕΞΕΚΠ=διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας από εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς ΕΚΓΝΔΙΕΚ=εκπαιδευτικοί με γνώσεις στη διαπολιτισμική εκπαίδευση ΑΚΑΤΜΟΝ=ακατάρτιστοι οι μόνιμοι εκπαιδευτικοί ΑΡΧΔΙΔΕΞ=αρχική διδασκαλία από εξειδικευμένο προσωπικό ΕΚΜΕΛΙΣΤ=εκμάθηση της ελληνικής ιστορίας ΕΠΕΛΚΟΥΠ=απαραίτητη επαφή προσφύγων/νέο-μεταναστών με την ελληνική κουλτούρα και πολιτισμό
14.Είδος επιμόρφωσης	ΑΠΟΔΙΣΥΝ=απόκτηση διαπολιτισμικής συνείδησης μέσω της επιμόρφωσης ΠΛΚΑΘΔΙ=πληροφορίες καθοδήγησης της διδασκαλίας ΕΛΔΙΑΓΕΚ=έλλειψη διαπολιτισμικής αγωγής ΕΚΠΕΝΣΕΜ=εκπαιδευτικοί βασισμένοι στο ένστικτο και την εμπειρία ΑΠΟΣΠΕΠΙ=αποσπασματική η εως τώρα επιμόρφωση ΟΜΕΠΔΕΚ=όμοια επιμόρφωση διευθυντή και εκπαιδευτικών ΠΡΕΠΕΠΙΜ=προώθηση της επαφής μέσω της επιμόρφωσης ΕΠΕΛΚΟΥΠ= απαραίτητη επαφή προσφύγων/νέο-μεταναστών με την ελληνική κουλτούρα και πολιτισμό ΕΠΚΟΥΠΝΜ=απαραίτητη επαφή Ελλήνων με κουλτούρα και πολιτισμό προσφύγων/νέο-μεταναστών
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ 2^{ος}	

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	
ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 33	
ΣΧΟΛΕΙΟ: ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ	
ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ	
ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα	
1.Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	<p>ΥΠΦΥΠΠΑ=υποχρεωτική φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του</p> <p>ΦΥΠΡΠΟΛ=φυγή πρόσφυγα λόγω πολέμου</p> <p>ΦΥΚΙΝΖ=φυγή πρόσφυγα λόγω κινδύνου για τη ζωή του</p> <p>ΦΥΠΟΛΛΟΓ=φυγή πρόσφυγα για πολιτικούς λόγους</p> <p>ΦΥΘΡΗΛΟΓ=φυγή πρόσφυγα για θρησκευτικούς λόγους</p> <p>ΦΥΟΙΚΟΝΛ=φυγή νέο-μετανάστη για οικονομικούς λόγους</p> <p>ΦΥΚΑΛΖ=φυγή νέο-μετανάστη από την πατρίδα του για καλύτερη ζωή</p> <p>ΠΕΥΠΠΡΑΝ= περιστασιακή ύπαρξη πραγματικής ανάγκης σε νέο-μετανάστες</p>
2.Κατάσταση προσφύγων/ νέο- μεταναστών σήμερα	<p>ΑΘΛΣΥΝΚΑ=άθλιες συνθήκες ζωής στους καταυλισμούς</p> <p>ΚΑΤΑΣΙΔ=κατάσταση ίδια για πρόσφυγες και νέο-μετανάστες</p> <p>ΚΣΥΝΖΕΚΠ=κακές συνθήκες ζωής και εκπαίδευσης</p> <p>ΧΡΕΟΚΟΝ=χρεοκοπία ονείρου για καλύτερο τρόπο ζωής</p> <p>ΔΥΣΚΑΤΠΡ=δύσκολες συνθήκες λόγω κατάρρευσης των προσδοκιών τους</p> <p>ΕΠΙΘΦΥΓ=επιθυμία προσφύγων/νέο-μεταναστών για φυγή από την Ελλάδα</p>
3.Θέση προσφύγων/ νέο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	<p>ΕΛΟΡΓΣΧΔ=έλλειψη οργανωμένων σχολικών δομών για τέτοιους μαθητές</p> <p>ΔΙΑΑΠΕΠ=διατήρηση απλής επαφής με το σχολείο</p> <p>ΑΠΠΡΑΓΓΝ= απουσία πραγματικής γνώσης</p> <p>ΕΥΚΠΑΡΣΧ=ευκαιριακή παρουσία στο σχολείο προσφύγων/ νέο-μεταναστών</p>
ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4.Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη	ΔΥΣΕΝΤΔΕ=δυσκολία ένταξης στη ΔΕ

Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	<p>ΘΕΣΕΛΣΧ=απαραίτητη ύπαρξη θέσης προσφύγων/νέο-μεταναστών στο σχολείο</p> <p>ΙΣΕΥΑΝΠΡ=ίσες ευκαιρίες μέσω ανάληψης πρωτοβουλιών</p> <p>ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης λόγω άγνοιας της γλώσσας</p> <p>ΑΓΝΜΟΡΥΠ=άγνοια μορφωτικού υπόβαθρου των παιδιών</p> <p>ΔΥΣΑΝΤΔΕ= δυσκολία ανταπόκρισης στα δεδομένα της ΔΕ</p> <p>ΠΡΑΠΕΝΤ=προβλήματα αποδοχής και ένταξης</p>
5.Αποτελεσματικές διδασκτικές μέθοδοι	<p>ΚΟΜΑΔΣΥΝ=κατάλληλη η ομαδοσυνεργατική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές</p> <p>ΚΒΙΩΜ=κατάλληλη η βιωματική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές</p> <p>ΓΝΓΛΦΙΛ=ευκολότερη γνώση της ελληνικής γλώσσας μέσα από φιλίες</p> <p>ΕΝΚΟΙΦΙΛ=ευκολότερη ένταξη στην κοινωνία μέσα από φιλίες</p> <p>ΠΡΠΡΟΣΤ=προβλήματα λόγω προκαταλήψεων και στερεοτύπων</p> <p>ΕΜΠΦΑΣΥΝ=εμπόδια ένταξης λόγω του φανατισμού και συντηρητισμού των προσφύγων/νέο-μεταναστών</p>
6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	<p>ΔΙΔΕΛΑΓΓ=διδασκαλία της ελληνικής με ενδιάμεση γλώσσα τα αγγλικά</p> <p>ΓΝΓΛΦΙΛ= γρηγορότερη εκμάθηση ελληνικής γλώσσας μέσα από φιλίες</p> <p>ΕΝΙΣΔΙΔ=ενισχυτική διδασκαλία για διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας</p> <p>ΔΕΛΔΕΥΞΓ=διδασκαλία ελληνικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας</p> <p>ΑΝΑΠΟΚΛ=αναποτελεσματικός ο αποκλεισμός από τα ελληνόπουλα</p>
7.Σχολικά εγχειρίδια	<p>ΒΙΔΙΑΠΡΟ=απαραίτητα βιβλία με διαφορετικό προσανατολισμό</p> <p>ΚΑΤΑΛΕΓΧ=κατάλληλα όλα τα εγχειρίδια</p> <p>ΚΑΛΠΟΛΣΥ=καλλιέργεια πολυπολιτισμικής συνείδησης μέσω των βιβλίων</p> <p>ΠΡΟΣΘΕΛ=προσωπική θέληση για ένταξη</p>
ΑΞΟΝΑΣ 3^{ος}: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8.Είδη προβλημάτων	ΠΡΑΠΕΝΤ=προβλήματα αποδοχής και ένταξης

	<p>ΠΡΑΜΕΠΠ=προβλήματα λόγω αμοιβαίας επιθετικότητας</p> <p>ΠΡΕΠΠΓΗ=προβλήματα επιθετικότητας γηγενών</p> <p>ΑΝΤΓΟΝΓΗ=αντιδράσεις γονέων γηγενών</p> <p>ΦΟΒΚΑΙΝ=φόβος για καθετί καινούριο</p> <p>ΕΚΔΚΑΤΑΛ=εκδήλωση καταλήψεων</p>
9.Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	<p>ΚΑΤΡΟΛΕΚ=καταλυτικός ο ρόλος του εκπαιδευτικού</p> <p>ΣΥΚΟΙΝΑΤ=συμβολή στην κοινωνικοποίηση των ατόμων</p> <p>ΠΡΟΡΑΤΣ=προστασία των παιδιών από το ρατσισμό</p> <p>ΑΥΠΔΙΣ=απαραίτητη υπέρβαση δισταγμού εκπαιδευτικών</p> <p>ΑΥΠΞΕΝΕΚ=απαραίτητη υπέρβαση ξενοφοβίας εκπαιδευτικών</p>
10.Πειθώ απέναντι στους εκπαιδευτικούς	<p>ΑΙΣΘΙΕΡ=αισθήματα ιεραποστολής από εκπαιδευτικούς</p> <p>ΠΡΟΣΕΝΔ=επίδειξη προσωπικού ενδιαφέροντος</p> <p>ΑΣΚΛΕΙΤ=εκπαίδευση άσκηση λειτουργήματος</p> <p>ΑΠΟΦΑΝΩΤ= η ένταξη παιδιών απόφαση ανωτέρων</p> <p>ΔΗΜΥΠΥΠ=δημοσιούπαλληλική υποχρέωση</p> <p>ΠΑΡΚΙΝΕΚ= παροχή κινήτρων στους εκπαιδευτικούς</p> <p>ΟΙΚΟΝΚΙΝ=οικονομικά κίνητρα σε εκπαιδευτικούς</p> <p>ΠΡΕΝΔΕΚΠ=αρχική πρόσληψη ενδιαφερομένων εκπαιδευτικών</p>
11.Αντιμετώπιση αντιδράσεων γηγενών	<p>ΜΕΜΗΝΑΝ=μετάδοση μηνύματος ανεκτικότητας</p> <p>ΥΠΕΝΠΡΜ=υπενθύμιση της ελληνικής προσφυγιάς και μετανάστευσης</p> <p>ΠΕΙΔΙΑΛ=πειθώ μέσω του διαλόγου</p> <p>ΜΕΜΟΝΠΕΡ=προβλήματα σε μεμονωμένες περιπτώσεις</p> <p>ΔΗΜΣΧΟΛ=δημόσιο σχολείο για όλους</p>
12.Συμμετοχή σε σχολικές δραστηριότητες γονέων προσφύγων/νέο-μεταναστών	<p>ΕΜΠΙΑΓΝΓΛ=εμπόδιο η άγνοια της γλώσσας</p> <p>ΕΜΠΜΟΡΕΠ=εμπόδιο το μορφωτικό επίπεδο</p> <p>ΕΜΠΠΙΑΝΤ=εμπόδιο πιθανές αντιδράσεις</p> <p>ΩΦΕΛΠΑΙ=ωφέλεια παιδιών από τη συμμετοχή τους</p> <p>ΓΗΓΔΕΚΤ=γγενείς πιο δεκτικοί σε περίπτωση συμμετοχής τους</p> <p>ΣΕΒΕΛΚΟΥ=απαραίτητος ο σεβασμός στην ελληνική κουλτούρα</p> <p>ΑΠΟΦΑΦΟΜ=αποφυγή αφομοίωσης προσφύγων/ νέο-μεταναστών</p>
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	

13.Εξειδικευμένο προσωπικό	ΑΡΧΔΙΔΕΞ=αρχική διδασκαλία από εξειδικευμένο προσωπικό ΕΜΟΑΝΕΙΔ=επιμόρφωση μονίμων σε περίπτωση ανυπαρξίας ειδικών ΑΞΠΝΜΕΚΠ=αξιοποίηση προσφύγων/νέο-μεταναστών εκπαιδευτικών
14.Είδος επιμόρφωσης	ΔΙΕΥΕΚΠ=διευθυντές ταυτόχρονα και εκπαιδευτικοί ΟΜΕΠΙΔΕΚ=όμοια επιμόρφωση διευθυντή και εκπαιδευτικών ΠΕΠΙΜΔΙΕ=περαιτέρω επιμόρφωση διευθυντή ΕΠΙΔΙΑΚΡ=επιμόρφωση διευθυντή στη διαχείριση κρίσεων ΕΠΙΔΙΟΙΚ=επιμόρφωση διευθυντή σε διοικητικά θέματα
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ 3^{ος} ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΘΕΟΛΟΓΟΣ ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 35 ΣΧΟΛΕΙΟ: ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ	
ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα	
1.Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	ΥΠΦΥΠΠΑ=υποχρεωτική φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του ΦΥΠΡΠΟΛ=φυγή πρόσφυγα λόγω πολέμου ΦΥΟΙΚΟΝΛ=φυγή νέο-μετανάστη για οικονομικούς λόγους
2.Κατάσταση προσφύγων/ νέο-μεταναστών σήμερα	ΕΛΑΧΠΡΕΛ=ελάχιστοι πρόσφυγες στην Ελλάδα ΠΕΡΙΣΝΜ=περισσότεροι νέο-μετανάστες ΚΑΤΑΣΙΔ=κατάσταση ίδια για πρόσφυγες και νέο-μετανάστες ΤΡΑΓΚΑΤ=τραγική η κατάστασή τους
3.Θέση προσφύγων/ νεο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	ΠΡΕΝΤΚΟΙ=απαραίτητη η προηγούμενη ένταξη στην κοινωνία ΔΙΑΚΛΔΟ=διαβίωση σε κλειστές δομές ΦΟΙΤΚΛΔΟ=φοίτηση σε κλειστές δομές ΦΕΛΣΧΑΝΔ=φοίτηση σε ελληνικό σχολείο μετά το άνοιγμα των δομών
ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4.Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη	ΔΥΣΕΝΤΔΕ=δυσκολία ένταξης στη ΔΕ ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης λόγω άγνοιας της γλώσσας

Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	ΑΓΝΜΟΡΥΠ=άγνοια μορφωτικού υπόβαθρου των παιδιών ΔΥΣΜΕΓΗΛ=δυσκολία ένταξης στη ΔΕ λόγω έλευσης σε μεγάλη ηλικία ΦΟΙΤΠΠΕ=φοίτηση πρώτα στην ΠΕ
5.Αποτελεσματικές διδασκτικές μέθοδοι	ΚΟΜΑΔΣΥΝ=κατάλληλη η ομαδοσυνεργατική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές ΚΒΙΩΜ=κατάλληλη η βιωματική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές ΔΙΑΤΜΕΝΤ=διδασκαλία ελληνικής γλώσσας σε χωριστά τμήματα ένταξης ΕΠΟΜΑΔΣΥ=αναγκαστική επαφή μεταξύ συμμαθητών μέσω ομαδοσυνεργατικής μεθόδου ΔΥΣΠΑΡΧΤΥ=δυσκολία παρακολούθησης σχολείου χωρίς προηγούμενη τάξη υποδοχής ΕΝΚΟΠΠΟ= απαραίτητη ένταξη και στο κοινό πρόγραμμα
6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	ΕΠΠΙΩΡΓΛ=επιπλέον ώρες γλωσσικής διδασκαλίας ΥΠΜΑΘΕΛ=υποχρεωτική παρακολούθηση μαθημάτων της ελληνικής γλώσσας ΔΥΣΕΛΓΛ=δύσκολη η ελληνική γλώσσα για τους πρόσφυγες/νέο-μετανάστες ΕΝΙΣΔΙΑ=ενισχυτική διδασκαλία για διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ΔΕΛΔΕΥΞΓ=διδασκαλία ελληνικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας
7.Σχολικά εγχειρίδια	ΑΚΕΓΧΓΗ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για γηγενείς ΑΚΕΓΧΠΝΜ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών ΕΓΧΠΥΣΥΝ=εγχειρίδια πυκνά και σύνθετα ΕΓΧΔΥΛΕΞ=εγχειρίδια με δύσκολο λεξιλόγιο
ΑΞΟΝΑΣ 3^{ος}: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8.Είδη προβλημάτων	ΜΕΜΟΝΠΕΡ=προβλήματα σε μεμονωμένες περιπτώσεις ΑΠΟΔΙΑΜΑ=αποδοχή του διαφορετικού από μαθητές ΕΝΤΠΡΣΥΝ=εντονότερα προβλήματα λόγω συνωστισμού μαθητών

	<p>ΠΡΑΓΝΓΛ=προβλήματα λόγω άγνοιας της γλώσσας</p> <p>ΠΡΔΙΑΚΠΟ=προβλήματα λόγω διαφορετικής κουλτούρας και πολιτισμού</p>
9.Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	<p>ΑΥΠΔΙΣ=απαραίτητη υπέρβαση δισταγμού εκπαιδευτικών</p> <p>ΑΠΕΝΤΕΚΠ=αποδοχή ένταξης από εκπαιδευτικούς</p> <p>ΕΛΑΙΣΥΠΟ=έλλειψη αισθήματος υποβιβασμού του σχολείου</p> <p>ΑΦΟΜΕΛ=απαραίτητη η αφομοίωση με Έλληνες</p>
10.Πειθώ απέναντι στους εκπαιδευτικούς	<p>ΔΗΜΥΠΥΠ=δημοσιούπαλληλική υποχρέωση</p> <p>ΔΗΜΣΧΟΛ=δημόσιο σχολείο για όλους</p>
11.Αντιμετώπιση αντιδράσεων γηγενών	<p>ΔΗΜΣΧΟΛ=δημόσιο σχολείο για όλους</p> <p>ΑΝΤΓΟΝΓΗ=αντιδράσεις γονέων γηγενών</p> <p>ΕΛΔΙΑΧΜΑ=έλλειψη διαχωρισμού μεταξύ των μαθητών</p> <p>ΑΥΣΤΑΝΓΟ=αυστηρή αντιμετώπιση γονέων</p> <p>ΑΛΛΣΧΓΗ=αλλαγή σχολείου για γηγενείς σε περίπτωση αντίδρασης</p>
12.Συμμετοχή σε σχολικές δραστηριότητες γονέων προσφύγων/νέο-μεταναστών	<p>ΩΦΕΛΠΑΙ=ωφέλεια παιδιών από τη συμμετοχή τους</p> <p>ΣΕΒΕΛΚΟΥ=απαραίτητος ο σεβασμός στην ελληνική κουλτούρα</p> <p>ΕΜΠΚΟΥΛ=εμπόδιο η κουλτούρα των προσφύγων/νέο-μεταναστών</p> <p>ΕΜΠΑΠΑΙΤ=εμπόδιο οι απαιτήσεις των νέο-μεταναστών</p>
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
13.Εξειδικευμένο προσωπικό	<p>ΔΙΟΡΕΞΕΚ=διδασκαλία ορισμένων μαθημάτων από εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς</p> <p>ΔΙΑΔΙΜΕΞ=διαχωρισμός μαθητών σε περίπτωση διδασκαλίας μόνο από εξειδικευμένο προσωπικό</p>
14. Είδος επιμόρφωσης	<p>ΔΙΕΥΕΚΠ=διευθυντές ταυτόχρονα και εκπαιδευτικοί</p> <p>ΟΜΕΠΙΔΕΚ=όμοια επιμόρφωση διευθυντή και εκπαιδευτικών</p> <p>ΠΕΠΙΜΔΙΕ=περαιτέρω επιμόρφωση διευθυντή</p> <p>ΕΥΑΙΕΠΙΜ=ευαισθητοποίηση διευθυντή μέσω επιμόρφωσης</p>
<p>ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ 4^{ος}</p> <p>ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΦΥΣΙΚΟΣ</p> <p>ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 27</p> <p>ΣΧΟΛΕΙΟ: ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ</p>	

ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ	
ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα	
1.Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	ΥΠΦΥΠΠΑ=υποχρεωτική φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του ΦΥΠΡΠΟΛ=φυγή πρόσφυγα λόγω πολέμου ΦΥΘΡΗΛΟΓ=φυγή πρόσφυγα για θρησκευτικούς λόγους ΦΥΕΚΤΑΝ=φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα λόγω εκτάκτων αναγκών ΦΥΟΙΚΟΝΛ=φυγή νέο-μετανάστη για οικονομικούς λόγους ΦΥΚΑΛΖ=φυγή νέο-μετανάστη από την πατρίδα του για καλύτερη ζωή ΦΥΕΛΟΝΕΙ=φυγή ενο-μεταναστών λόγω έλλειψης ονείρου ΙΚΑΝΑΓΕΛ=ικανοποίηση της ανάγκης της ελπίδας μέσω της φυγής του νέο-μετανάστη
2.Κατάσταση προσφύγων/ νέο- μεταναστών σήμερα	ΑΛΛΚΑΤΕΛ=αλληλεγγύη και κατανόηση από Έλληνες ΑΔΠΒΟΟΙΚ=αδυναμία παροχής βοήθειας λόγω οικονομικών προβλημάτων ΔΥΣΟΙΚΧΥ=δυσμενείς οικονομικές συνθήκες σε χώρα υποδοχής
3.Θέση προσφύγων/ νέο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	ΠΡΟΧΣΧΕΝ=πρόχειρος σχεδιασμός ένταξης ΑΠΠΡΟΕΤ=απαραίτητη προεργασία ετών πριν την ένταξη ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης λόγω άγνοιας γλώσσας
ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4.Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	ΔΥΣΕΝΤΔΕ=δυσκολία ένταξης στη ΔΕ ΘΕΣΕΛΣΧ=απαραίτητη ύπαρξη θέσης προσφύγων/νέο-μεταναστών στο σχολείο ΔΥΣΜΕΓΗΛ=δυσκολία ένταξης λόγω μεγάλης ηλικίας ένταξης ΤΑΧΕΚΗΛ=ταχύρρυθμη εκπαίδευση ως την ηλικιακή τους εκπαιδευτική βαθμίδα ΤΑΧΕΚΠΠΕ=ταχύρρυθμη εκπαίδευση τάξεων της ΠΕ
5.Αποτελεσματικές διδασκτικές μέθοδοι	ΔΙΑΕΠΣΧ=διαπροσωπική επαφή με το σχολείο ΠΕΡΑΚΑΕΠ=περιορισμένη η ακαδημαϊκή επαφή με το ελληνικό σχολείο

6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	<p>ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης στη ΔΕ λόγω άγνοιας της γλώσσας</p> <p>ΔΙΑΤΜΕΝΤ=διδασκαλία ελληνικής γλώσσας σε χωριστά τμήματα ένταξης</p> <p>ΕΝΙΣΔΙΑΔ=ενισχυτική διδασκαλία για διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας</p> <p>ΕΥΠΑΡΘΕΤ=ευκολότερη παρακολούθηση των θετικών μαθημάτων</p> <p>ΔΙΑΓΛΓΟ=διδασκαλία της γλώσσας σε γονείς</p> <p>ΔΥΣΠΑΦΙΑ=δυσκολία παρακολούθησης φιλολογικών μαθημάτων λόγω γλώσσας</p>
7.Σχολικά εγχειρίδια	<p>ΒΙΔΙΑΠΡΟ=απαραίτητα βιβλία με διαφορετικό προσανατολισμό</p> <p>ΒΠΡΟΘΡΠΟ=βιβλία προσαρμοσμένα στη θρησκεία και τον πολιτισμό τους</p>
ΑΞΟΝΑΣ 3^{ος}: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8.Είδη προβλημάτων	<p>ΔΥΣΚΑΠΑΠ=δυσκολία απάντησης λόγω απουσίας τέτοιων μαθητών</p> <p>ΑΝΤΓΟΝΓΗ=αντιδράσεις γονέων γηγενών</p> <p>ΠΡΕΠΠΗ=προβλήματα επιθετικότητας γηγενών</p> <p>ΕΚΔΚΑΤΑΛ=εκδήλωση καταλήψεων</p> <p>ΑΠΟΚΣΧ=αποκλεισμός προσφύγων/νέο-μεταναστών από το σχολείο</p> <p>ΜΕΜΟΝΠΕΡ=προβλήματα σε μεμονωμένες περιπτώσεις</p> <p>ΠΡΟΣΤΕΛ=προσφυγιά στοιχείο ελληνισμού</p> <p>ΧΕΙΡΔΙΕ=χειρισμοί διευθυντή για περιορισμό αντιδράσεων</p> <p>ΧΕΙΡΕΚΠ=χειρισμοί εκπαιδευτικών για περιορισμό αντιδράσεων</p>
9.Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	<p>ΚΑΤΡΟΛΕΚ=καταλυτικός ο ρόλος του εκπαιδευτικού</p> <p>ΠΡΟΠΕΡΙΘ=προστασία από την περιθωριοποίηση</p> <p>ΕΚΠΥΠΙΣ=εκπαιδευτικός υπόδειγμα ισότητας</p> <p>ΣΥΜΑΠΕΤΝ=συμβολή στην αποδοχή και ένταξη</p>
10.Πειθώ απέναντι στους εκπαιδευτικούς	<p>ΥΠΕΝΠΡΜ=υπενθύμιση της ελληνικής προσφυγιάς και μετανάστευσης</p> <p>ΠΡΟΣΤΕΛ=προσφυγιά στοιχείο ελληνισμού</p> <p>ΠΕΙΔΙΑΛ=πειθώ μέσω του διαλόγου</p>

11.Αντιμετώπιση αντιδράσεων γηγενών	ΠΕΙΔΙΑΛ=πειθώ μέσω του διαλόγου MEMONΠΕΡ=προβλήματα σε μεμονωμένες περιπτώσεις ΑΥΣΤΑΝΓΟ=αυστηρή αντιμετώπιση γονέων ΠΡΛΕΙΤΣΧ=προστασία της λειτουργίας του σχολείου ΠΡΕΝΤΜΑΘ=προστασία της ένταξης των μαθητών
12.Συμμετοχή σε σχολικές δραστηριότητες γονέων προσφύγων/νέο-μεταναστών	ΩΦΕΛΠΑΙ=ωφέλεια παιδιών από τη συμμετοχή τους ΩΦΕΛΓΟΝ=ωφέλεια για γονέα ΕΝΑΥΤΟΠ=ενίσχυση αυτοπεποίθησης ΕΝΑΥΤΟΕΚ=ενίσχυση αυτοεκτίμησης
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
13.Εξειδικευμένο προσωπικό	ΕΠΙΜΜΟΕΚ=επιμόρφωση σε περίπτωση αξιοποίησης μονίμων εκπαιδευτικών ΕΔΙΑΧΠΝΜ=εφόδια διαχείρισης προσφύγων/νέο-μεταναστών μέσω της επιμόρφωσης
14.Είδος επιμόρφωσης	ΟΜΕΠΠΔΕΚ=όμοια επιμόρφωση διευθυντή και εκπαιδευτικών ΠΕΠΠΜΔΙΕ=παραίτητη επιμόρφωση διευθυντή ΕΠΕΔΙΑΠΡ=επιμόρφωση στην ευρύτερη διαχείριση του προβλήματος
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ 5^{ος} ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΓΕΩΛΟΓΟΣ ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 32 ΣΧΟΛΕΙΟ: ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ	
ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα	
1.Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	ΥΠΦΥΠΠΑ=υποχρεωτική φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του ΦΥΠΡΠΟΛ=φυγή πρόσφυγα λόγω πολέμου ΦΥΚΑΛΖ=φυγή νέο-μετανάστη από την πατρίδα του για καλύτερη ζωή
2.Κατάσταση προσφύγων/ νέο-μεταναστών σήμερα	ΔΥΣΟΙΚΧΥ=δυσμενείς οικονομικές συνθήκες σε χώρα υποδοχής ΔΥΣΧΥΚΟΡ=δυσκολίες στη χώρα υποδοχής λόγω κορονοϊού ΣΟΠΡΟΔΙΑ=σοβαρά προβλήματα διαβίωσης

	ΚΑΤΕΠΠΝΜ=κατάχρηση επιδομάτων για πρόσφυγες και νέο-μετανάστες
3.Θέση προσφύγων/ νέο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	ΔΥΣΚΑΠΑΠ=δυσκολία απάντησης λόγω απουσίας τέτοιων μαθητών ΥΠΑΡΤΥΠΙ=γνώση ύπαρξης τμημάτων υποδοχής ΕΝΗΜΕΓΚ=ενημέρωση μέσω εγκυκλίων ΠΑΡΡΟΓΥΜ=εξοικείωση λόγω παρουσίας Ρομα στο Γυμνάσιο
ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4.Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	ΑΠΕΝΤΔΕ=απαραίτητη ένταξη στη ΔΕ ΔΥΣΕΝΤΔΕ=δυσκολία ένταξης στη ΔΕ ΠΡΟΤΜΕΝΤ=παρακολούθηση προπαρασκευαστικών τμημάτων πριν την ένταξη στη ΔΕ ΕΝΚΟΙΜΟΡ=ευκολότερη ένταξη στην κοινωνία μέσω της μόρφωσης ΑΣΜΟΡΗΛ=ασύμβατο μορφωτικό επίπεδο με ηλικία ΔΥΣΕΝΧΠΕ=δυσκολία ένταξης χωρίς ΠΕ ΑΕΝΤΕΙΔΟ=απαραίτητη ένταξη όλων των ειδικών ομάδων
5.Αποτελεσματικές διδασκτικές μέθοδοι	ΔΥΣΚΑΠΑΠ=δυσκολία απάντησης λόγω απουσίας τέτοιων μαθητών ΚΟΜΑΔΣΥΝ=κατάλληλη η ομαδοσυνεργατική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές ΜΙΚΟΜΑΔ=συγκρότηση μικτών ομάδων μαθητών ΣΥΝΚΑΛΔΡ=συνεργασία σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες ‘ ΕΠΟΜΑΔΣΥ=αναγκαστική επαφή συμμαθητών μέσω της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου
6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης στη ΔΕ λόγω άγνοιας της γλώσσας ΔΙΔΓΛΓΟ=διδασκαλία της γλώσσας σε γονείς ΔΙΔΓΛΣΔΕ=διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας ΕΙΔΠΡΟΓ=ειδικά προγράμματα γλωσσικής διδασκαλίας ΠΑΡΕΞΓΛ=παρεξηγήσεις λόγω άγνοιας της γλώσσας
7.Σχολικά εγχειρίδια	ΑΚΕΓΧΓΗ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για γηγενείς

	<p>ΑΚΕΓΧΠΙΝΜ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών</p> <p>ΕΓΧΔΥΛΕΞ=εγχειρίδια με δύσκολο λεξιλόγιο</p> <p>ΕΘΝΟΚΕΓΧ=εθνοκεντρικά εγχειρίδια</p>
ΑΞΟΝΑΣ 3^{ος}: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8.Είδη προβλημάτων	<p>ΠΡΑΜΕΠΙ=προβλήματα λόγω αμοιβαίας επιθετικότητας</p> <p>ΑΝΤΓΟΝΓΗ=αντιδράσεις γονέων γηγενών</p> <p>ΥΠΔΥΣΠ=ύπαρξη δυσπιστίας προς πρόσφυγες/νέο-μετανάστες</p> <p>ΜΕΜΟΝΠΕΡ=προβλήματα μεμονωμένες περιπτώσεις</p>
9.Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	<p>ΠΛΕΙΟΘΕΤ=πλειονότητα εκπαιδευτικών θετική</p> <p>ΠΡΟΘΕΚΠ=προθυμία εκπαιδευτικών για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών μαθητών</p> <p>ΑΠΒΟΗΕΚ=απουσία μεγάλης βοήθειας προς τον εκπαιδευτικό</p> <p>ΑΝΡΟΛΕΚ=ανάληψη πολλών ρόλων από εκπαιδευτικό</p>
10.Πειθώ απέναντι στους εκπαιδευτικούς	<p>ΠΕΙΔΙΑΛ=πειθώ μέσω του διαλόγου</p> <p>ΙΣΕΥΚΜΟΡ=διεκδίκηση ίσων ευκαιριών μόρφωσης από πρόσφυγες/νέο-μετανάστες</p> <p>ΑΡΝΔΙΚΜΟΡ=άρνηση στο δικαίωμα της μόρφωσης σε περίπτωση άρνησης του εκπαιδευτικού</p>
11.Αντιμετώπιση αντιδράσεων γηγενών	<p>ΠΕΙΔΙΑΛ=πειθώ μέσω διαλόγου</p> <p>ΔΥΣΠΑΓΑΠ=δυσκολία πειθούς λόγω παγιωμένων απόψεων</p> <p>ΑΡΑΝΤΕΝΤ=αρνητικές οι αντιδράσεις και εντάσεις για την επίλυση ενός προβλήματος</p> <p>ΠΕΙΕΠΙΚ=πειθώ μέσω της επικοινωνίας</p>
12.Συμμετοχή σε σχολικές δραστηριότητες γονέων προσφύγων/νέο-μεταναστών	<p>ΩΦΕΛΠΑΙ=ωφέλεια παιδιών από τη συμμετοχή τους</p> <p>ΓΗΓΔΕΚΤ=γγενείς πιο δεκτικοί σε περίπτωση συμμετοχής τους</p> <p>ΕΝΑΥΤΟΠ=ενίσχυση αυτοπεποίθησης</p> <p>ΑΠΑΡΧΡ=απαραίτητος ο χρόνος</p> <p>ΑΠΣΧΔΙΑΡ=αποφυγή σχολικής διαρροής</p>
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
13.Εξειδικευμένο προσωπικό	<p>ΑΡΧΔΙΔΕΞ=αρχική διδασκαλία από εξειδικευμένο προσωπικό</p> <p>ΔΕΛΕΞΕΚΠ=διδασκαλία ελληνικής γλώσσας από εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς</p>

	ΜΟΝΜΓΝΕΛ=μόνιμοι εκπαιδευτικοί μετά την κατάκτηση της γνώσης της ελληνικής γλώσσας
14.Είδος επιμόρφωσης	ΟΜΕΠΠΑΔΕΚ=όμοια επιμόρφωση διευθυντή και εκπαιδευτικών ΠΕΠΠΜΔΙΕ=περαιτέρω επιμόρφωση διευθυντή ΕΠΠΔΙΟΙΚ=επιμόρφωση διευθυντή σε διοικητικά θέματα ΕΠΠΛΕΙΤ=επιμόρφωση διευθυντή σε λειτουργικά θέματα
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ 6^{ος}	
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΓΥΜΝΑΣΤΗΣ	
ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 32	
ΣΧΟΛΕΙΟ: ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ	
ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ	
ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα	
1.Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	ΥΠΦΥΠΠΑ=υποχρεωτική φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του ΦΥΠΡΠΟΛ=φυγή πρόσφυγα λόγω πολέμου ΟΙΚΦΥΝΜ=οικειοθελής φυγή νέο-μετανάστη ΦΥΟΙΚΟΝΛ=φυγή νέο-μετανάστη για οικονομικούς λόγους ΦΥΚΑΛΖ=φυγή νέο-μετανάστη από την πατρίδα του για καλύτερη ζωή ΕΠΠΔΚΑΛΜ=επιδίωξη καλύτερης μοίρας
2.Κατάσταση προσφύγων/ νέο-μεταναστών σήμερα	ΑΘΛΣΥΝΚΑ=άθλιες συνθήκες ζωής σε καταυλισμούς ΕΛΕΝΧΩΥΠ=έλλειψη ενημέρωσης για κατάσταση στη χώρα υποδοχής
3.Θέση προσφύγων/ νεο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	ΔΥΣΚΑΠΙΑΠ=δυσκολία απάντησης λόγω απουσίας τέτοιων μαθητών στην περιοχή ΘΕΣΕΛΣΧ=απαραίτητη ύπαρξη θέσης προσφύγων/νέο-μεταναστών στο σχολείο ΓΝΩΡΧΩΥΠ=γνωριμία με χώρα υποδοχής μέσω του σχολείου ΕΝΤΑΠΟΔ=ένταξη αποδεκτή απ' όλους
ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4.Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη	ΣΕΒΕΛΚΟΥ= απαραίτητος ο σεβασμός στην ελληνική κουλτούρα για ένταξη στη ΔΕ ΕΝΤΠΡΟΥΠ=ένταξη υπό προϋποθέσεις

Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	ΑΠΑΡΥΠΟΔ=απαραίτητες υποδομές για την ένταξη ΑΠΑΡΕΞΕΚ=απαραίτητοι οι εξειδικευμένοι εκπαιδευτικοί
5.Αποτελεσματικές διδασκτικές μέθοδοι	ΚΒΙΩΜ=κατάλληλη η βιωματική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο- μετανάστες μαθητές ΑΠΛΓΝ=απλότητα στη γνώση ΣΥΝΜΟΡΥΠ=συνδυασμός γνώσεων με το μορφωτικό τους υπόβαθρο
6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	ΕΝΙΣΔΙΔ=ενισχυτική διδασκαλία για διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ΓΝΒΑΣΑΡ=απαραίτητη γνώση βασικών αρχών της ελληνικής γλώσσας ΕΥΕΝΤΓΛ=ευκολότερη ένταξη σε περίπτωση γνώσης της ελληνικής γλώσσας
7.Σχολικά εγχειρίδια	ΑΕΓΧΠΝΜ=ακατάλληλα εγχειρίδια για πρόσφυγες και νέο- μετανάστες ΕΙΔΕΓΧΓΛ=ειδικά εγχειρίδια για εκμάθηση της γλώσσας ΑΝΕΛΠΟΛ=ανάδειξη ελληνικού πολιτισμού μέσω των εγχειριδίων
ΑΞΟΝΑΣ 3^{ος}: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8.Είδη προβλημάτων	ΠΡΑΠΕΝΤ=προβλήματα αποδοχής και ένταξης ΑΝΤΓΟΝΓΗ=αντιδράσεις γονέων γηγενών ΑΝΠΑΠΝΜ=αντιδράσεις παιδιών προσφύγων/νέο-μεταναστών ΑΡΝΕΚΜΓΛ=άρνηση εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας ΠΕΙΔΙΑΛ=πειθώ μέσω του διαλόγου ΛΥΙΣΟΠΡΟ=λύση μέσω ισορροπημένου προγράμματος ΛΥΞΕΚΑΡΟ=λύση μέσα από ξεκαθαρισμένους ρόλους
9.Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	ΚΑΤΡΟΛΕΚ=καταλυτικός ο ρόλος του εκπαιδευτικού ΕΥΘΕΝΤ=ευθύνη ένταξης στους εκπαιδευτικούς
10. Πειθώ απέναντι στους εκπαιδευτικούς	ΑΝΑΡΝΕΚ=αναμενόμενη η άρνηση κάποιων εκπαιδευτικών ΟΙΚΟΝΚΙΝ=οικονομικά κίνητρα σε εκπαιδευτικούς ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση ΑΠΑΡΧΡΟΝ=απαραίτητος ο χρόνος

11.Αντιμετώπιση αντιδράσεων γηγενών	ΠΕΙΔΙΑΛ=πειθώ μέσω του διαλόγου ΑΠΑΡΧΡΟΝ=απαραίτητος ο χρόνος ΑΡΜΟΡΙΝΜ=άρνηση μόρφωσης από πρόσφυγες/νέο-μετανάστες ΑΔΕΝΤΦΥΕ=αδιαφορία ένταξης στη ΔΕ λόγω επιθυμίας φυγής από την Ελλάδα
12.Συμμετοχή σε σχολικές δραστηριότητες γονέων προσφύγων/νέο-μεταναστών	ΩΦΕΛΠΑΙ=ωφέλεια παιδιών από τη συμμετοχή τους ΓΗΓΔΕΚΤ=γηγενείς πιο δεκτικοί σε περίπτωση συμμετοχής τους ΠΟΛΑΝΣΧ=πολλές οι ανάγκες ενός σχολείου ΠΑΡΒΟΗΕΛ=παροχή βοήθειας στο σχολείο από Έλληνες γονείς ΕΠΒΟΗΠΝΜ=επιθυμητή η βοήθεια από γονείς προσφύγων/νέο-μεταναστών
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
13.Εξειδικευμένο προσωπικό	ΔΙΑΜΟΝΕΚ=διδασκαλία από μόνιμους εκπαιδευτικούς ΙΚΜΟΝΕΜΠ=ικανότητα μόνιμων λόγω μεγάλης εμπειρίας ΕΠΜΟΕΚ=επιμόρφωση σε περίπτωση αξιοποίησης μόνιμων εκπαιδευτικών
14. Είδος επιμόρφωσης	ΔΙΕΥΕΚΠ=διευθυντές ταυτόχρονα και εκπαιδευτικοί ΟΜΕΠΔΕΚ=όμοια επιμόρφωση διευθυντή και εκπαιδευτικών ΠΕΠΙΜΔΙΕ=περαιτέρω επιμόρφωση διευθυντή ΕΠΠΕΔΙΑΠΡ=επιμόρφωση για την ευρύτερη διαχείριση του προβλήματος
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ 7^{ος} ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΓΕΩΛΟΓΟΣ ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 27 ΣΧΟΛΕΙΟ: ΕΠΑΛ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ	
ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα	
1.Ορισμός πρόσφυγα/νέο-μετανάστη	ΑΔΟΚΔΙΑ=αδόκιμη διάκριση μεταξύ προσφύγων και νέο-μεταναστών ΟΜΛΟΓΦΥ=όμοιοι λόγοι φυγής προσφύγων και νέο-μεταναστών ΦΥΔΥΣΣΥΝ=φυγή νέο-μετανάστη από πατρίδα λόγω δύσκολων συνθηκών

2.Κατάσταση προσφύγων/ νέο-μεταναστών σήμερα	ΚΣΥΝΖΕΚΠ=κακές συνθήκες ζωής και εκπαίδευσης ΣΟΒΖΗΣΤ=σοβαρά ζητήματα στέγασης ΑΠΩΑΞΙΟΠ=απώλεια αξιοπρέπειας ΕΛΠΕΡΙΘ= ελλιπής περίθαλψη ΟΜΕΛΜΚΑΤ=ομοιότητες με Έλληνες κατά τη Μικρασιατική καταστροφή
3.Θέση προσφύγων/ νεο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	ΥΠΑΡΤΥΠΙ=γνώση ύπαρξης τμημάτων υποδοχής ΠΡΟΘΥΠΕΝ=γνώση πρόθεσης Υπουργείου για ένταξη ΕΠΙΜΕΤΚΕΥ=επιθυμία μετακίνησης στην Κεντρική Ευρώπη
ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4.Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	ΑΠΕΝΤΔΕ=απαραίτητη ένταξη στη ΔΕ ΔΥΣΕΝΧΠΕ=δυσκολία ένταξης χωρίς ΠΕ ΣΤΑΔΕΝΔΕ=σταδιακή ένταξη στη ΔΕ ΔΥΠΑΡΧΤΥ=δυσκολία παρακολούθησης σχολείου χωρίς προηγούμενη τάξη υποδοχής ΤΑΧΕΚΗΛ=ταχύρρυθμη εκπαίδευση ως την ηλικιακή βαθμίδα προσφύγων/ νέο-μεταναστών
5.Αποτελεσματικές διδακτικές μέθοδοι	ΚΟΜΑΔΣΥΝ=κατάλληλη η ομαδοσυνεργατική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές ΚΒΙΩΜ=κατάλληλη η βιωματική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές ΔΙΑΜΗΤΓΛ=διδασκαλία μητρικής γλώσσας ΔΙΑΔΓΓΛ=διδασκαλία αγγλικών ΔΙΑΕΛΓΛ=διδασκαλία ελληνικής γλώσσας ΜΙΚΟΜΑΔ=συγκρότηση μικτών ομάδων μαθητών ΑΠΕΝΕΚ=απαραίτητο το ενδιαφέρον του εκπαιδευτικού
6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	ΠΡΟΣΝΕΕΚ=πρόσληψη νεαρών εκπαιδευτικών ΕΚΜΕΛΙΣΤ=εκμάθηση της ελληνικής ιστορίας ΕΚΜΕΛΓΛ=εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας ΔΙΑΤΜΕΝΤ=διδασκαλία σε χωριστά τμήματα ένταξης
7.Σχολικά εγχειρίδια	ΒΙΔΙΑΠΡΟ=απαραίτητα βιβλία με διαφορετικό προσανατολισμό

	<p>ΑΚΕΓΧΠΙΝΜ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών</p> <p>ΕΘΝΟΚΕΓΧ=εθνοκεντρικά εγχειρίδια</p> <p>ΕΓΧΕΥΚΓΛ=εγχειρίδια με ευκολότερη γλώσσα</p> <p>ΑΝΕΛΠΟΛ=ανάδειξη του ελληνικού πολιτισμού μέσω των εγχειριδίων</p>
ΑΞΟΝΑΣ 3^{ος}: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8.Είδη προβλημάτων	<p>ΥΠΠΟΛΠΡΟ=ύπαρξη πολλών προβλημάτων</p> <p>ΧΕΙΡΔΙΕ=χειρισμοί διευθυντή για περιορισμό των αντιδράσεων</p> <p>ΧΕΙΡΕΚΠ=χειρισμοί εκπαιδευτικών για περιορισμό αντιδράσεων</p> <p>ΠΡΟΠΡΠΔΕ=προσπέλαση προβλημάτων με συνεργασία Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης</p> <p>ΠΡΟΠΡΥΠ=προσπέλαση προβλημάτων με συνεργασία Υπουργείου</p> <p>ΠΡΟΠΡΣΥΝ=προσπέλαση προβλημάτων με συνεργασία συνδικαλιστών</p>
9.Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	<p>ΚΑΤΡΟΛΕΚ=καταλυτικός ο ρόλος του εκπαιδευτικού</p> <p>ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση</p> <p>ΕΥΘΕΝΤ=ευθύνη ένταξης στους εκπαιδευτικούς</p> <p>ΣΕΜΕΞΜΗ=σεμινάριο έξι μηνών</p> <p>ΑΜΕΠΠΑΙ=άμεση η επαφή τους με τα παιδιά</p>
10.Πειθώ απέναντι στους εκπαιδευτικούς	<p>ΑΣΚΛΕΙΤ=εκπαίδευση άσκηση λειτουργήματος</p> <p>ΔΗΜΥΠΥΠ=δημοσιοϋπαλληλική υποχρέωση</p> <p>ΠΛΕΙΟΘΕΤ=θετική η πλειονότητα των εκπαιδευτικών</p> <p>ΕΛΔΙΑΧΜΑ=έλλειψη διαχωρισμού μεταξύ των μαθητών</p> <p>ΑΡΝΔΙΚΜΟΡ=άρνηση στο δικαίωμα της μόρφωσης από την άρνηση του εκπαιδευτικού</p>
11.Αντιμετώπιση αντιδράσεων γηγενών	<p>ΑΥΣΤΑΝΓΟ=αυστηρή αντιμετώπιση γονέων</p> <p>ΑΛΛΣΧΓΗ=αλλαγή σχολείου για γηγενείς σε περίπτωση αντίδρασης</p> <p>ΠΑΡΑΠΟΠΡ=παραίτηση σε περίπτωση απόρριψης της πρότασης</p>
12.Συμμετοχή σε σχολικές	<p>ΩΦΕΛΠΑΙ=ωφέλεια παιδιών από τη συμμετοχή τους</p>

δραστηριότητες γονέων προσφύγων/νέο-μεταναστών	ΕΠΒΟΗΠΝΜ=επιθυμητή βοήθεια από γονείς προσφύγων και νέο-μεταναστών ΟΜΜΕΤΣΧΒ=ομαλή μετάβαση των παιδιών τους στις σχολικές βαθμίδες
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
13.Εξειδικευμένο προσωπικό	ΕΠΠΜΟΕΚ=επιμόρφωση σε περίπτωση αξιοποίησης μονίμων εκπαιδευτικών
14.Είδος επιμόρφωσης	ΟΜΕΠΠΔΕΚ=όμοια επιμόρφωση διευθυντή και εκπαιδευτικών ΠΕΠΠΜΔΙΕ=πραιτέρω επιμόρφωση διευθυντή ΕΠΠΕΔΙΑΠΡ=επιμόρφωση για την ευρύτερη διαχείριση του προβλήματος ΑΠΑΡΧΡΟΝ=απαραίτητος ο χρόνος
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ 8^{ος} ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 16 ΣΧΟΛΕΙΟ: ΜΟΥΣΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΙ ΛΥΚΕΙΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ	
ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα	
1.Ορισμός πρόσφυγα/νέο-μετανάστη	ΥΠΦΥΠΠΑ=υποχρεωτική φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του ΟΙΚΦΥΝΜ=οικειοθελής φυγή νέο-μετανάστη ΦΥΟΙΚΟΝΛ=φυγή νέο-μετανάστη για οικονομικούς λόγους ΦΥΚΑΛΖ=φυγή νέο-μετανάστη από την πατρίδα του για καλύτερη ζωή
2.Κατάσταση προσφύγων/ νέο-μεταναστών σήμερα	ΓΝΜΜΕ=γνώση από τα ΜΜΕ ΚΣΥΝΖΕΚΠ=κακές συνθήκες ζωής και εκπαίδευσης ΣΟΠΡΟΔΙΑ=σοβαρά προβλήματα διαβίωσης
3.Θέση προσφύγων/νεο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	ΔΥΣΚΑΠΑΠ=δυσκολία απάντησης λόγω απουσίας τέτοιων μαθητών ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης λόγω άγνοιας της γλώσσας ΔΥΑΝΤΕΚΣ=δυσκολία ανταπόκρισης στο σύνθετο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα ΑΠΟΓΝΜΑΘ=αποτυχία γνωστική και μαθησιακή

	ΜΕΓΣΧΔΙΑ=μεγάλη σχολική διαρροή
ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4.Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	ΑΠΕΝΤΔΕ=απαραίτητη η ένταξη προσφύγων/νέο-μεταναστών στη ΔΕ ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης λόγω άγνοιας της γλώσσας ΔΥΣΑΝΤΔΕ= δυσκολία ανταπόκρισης στα δεδομένα της ΔΕ ΔΥΣΜΕΓΗΛ=δυσκολία ένταξης λόγω έλευσης σε μεγάλη ηλικία ΠΡΟΣΩΦΜΑ=προσωπική ωφέλεια μαθητή μέσα από την ένταξη στη ΔΕ ΕΝΚΟΙΜΟΡ=ευκολότερη ένταξη στην κοινωνία μέσω της μόρφωσης
5.Αποτελεσματικές διδακτικές μέθοδοι	ΚΟΜΑΔΣΥΝ=κατάλληλη η ομαδοσυνεργατική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές ΚΒΙΩΜ=κατάλληλη η βιωματική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές ΕΝΑΛΜΕΘ=εναλλακτικές μέθοδοι διδασκαλίας ΜΕΘΡΟJ=ένταξη μέσω μαθήματος project ΕΞΟΙΚΘΕΑ=εξοικείωση με το διαφορετικό μέσα από το θεατρικό παιχνίδι
6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	ΑΚΑΤΜΟΝ=ακατάρτιστοι μόνιμοι εκπαιδευτικοί ΠΟΛΥΠΟΜΟ=πολλαπλές υποχρεώσεις μόνιμων εκπαιδευτικών ΓΛΥΠΟΣΥΠ=γλωσσική υποστήριξη από το Υπουργείο ΕΥΕΝΤΓΛ=ευκολότερη ένταξη σε περίπτωση γνώσης της ελληνικής γλώσσας ΑΠΟΦΑΦΟΜ=αποφυγή αφομοίωσης ΔΕΛΕΞΕΚΠ=διδασκαλία ελληνικής γλώσσας από εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς
7.Σχολικά εγχειρίδια	ΑΚΕΓΧΠΝΜ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών ΕΓΧΔΥΛΕΞ=εγχειρίδια με δύσκολο λεξιλόγιο ΕΓΧΕΛΛΗΝ=εγχειρίδια μόνο για ελληνόπουλα ΕΓΧΑΠΕΛΛ=εγχειρίδια απαιτητικά για ελληνόπουλα

ΑΞΟΝΑΣ 3^{ος}: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8. Είδη προβλημάτων	ΔΥΣΕΝΤΔΕ=δυσκολία ένταξης στη ΔΕ ΔΥΣΑΝΤΔΕ=δυσκολία ανταπόκρισης στα δεδομένα της ΔΕ ΑΝΠΡΟΠΑΡ=ανυπαρξία προβλημάτων λόγω της παρουσίας των προσφύγων/νέο-μεταναστών μαθητών ΑΝΠΡΣΧΜΟ=ανυπαρξία προβλημάτων στη σχολική μονάδα λόγω προσφύγων/νέο-μεταναστών μαθητών
9. Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση ΑΜΕΠΠΑΙ=άμεση επαφή εκπαιδευτικού με παιδιά ΕΥΘΕΝΤ=ευθύνη ένταξης σε εκπαιδευτικούς ΑΠΑΡΕΞΕΚ=απαραίτητοι οι εξειδικευμένοι εκπαιδευτικοί
10. Πειθώ απέναντι στους εκπαιδευτικούς	ΔΥΣΠΕΙΑΡ=δυσκολία πειθούς σε περίπτωση άρνησης ΑΡΝΟΠΡΛΟ=άρνηση όχι για προσωπικούς λόγους ΑΡΝΕΛΚΑΤ=άρνηση λόγω ελλιπούς κατάρτισης ΑΙΣΕΥΘΕΚ=αίσθημα ευθύνης εκπαιδευτικών ΕΥΘΕΝΤ=ευθύνη ένταξης σε εκπαιδευτικούς
11. Αντιμετώπιση αντιδράσεων γηγενών	ΠΕΙΔΙΑΛ=πειθώ μέσω διαλόγου ΜΕΜΟΝΠΕΡ=προβλήματα σε μεμονωμένες περιπτώσεις ΕΝΤΠΡΣΥΝ=εντονότερα προβλήματα λόγω συνωστισμού μαθητών ΠΙΘΑΝΑΝΤ=πιθανότητα αντιδράσεων ΕΜΠΓΝΠΟΛ=ευκαιρία εμπλουτισμού γνώσεων μέσω της πολυπολιτισμικότητας ΤΡΩΦΔΠΟ=τρόποι ωφέλειας από διαφορετικούς πολιτισμούς ΑΜΒΛΟΜΑΔ=άμβλυνση διαφορών μέσω ομαδοσυνεργατικής μεθόδου ΠΑΒΟΗΚΡ=παροχή βοήθειας στον εκπαιδευτικό από το κράτος ΑΠΑΡΕΞΕΚ=απαραίτητοι εξειδικευμένοι εκπαιδευτικοί ΑΠΕΙΔΕΓΧ=απαραίτητα ειδικά εγχειρίδια ΑΠΑΝΤΠΡΛ=αποφυγή αντιδράσεων μέσω πρακτικών λύσεων
12. Συμμετοχή σε σχολικές δραστηριότητες γονέων	ΑΠΑΡΟΛΓΟ=απαραίτητη η παρουσία όλων των γονέων ΓΝΩΡΜΑΠΕ=γνωριμία γονέων προσφύγων/νέο-μεταναστών με το μαθησιακό περιβάλλον

προσφύγων/νέο-μεταναστών	ΣΥΝΕΙΔΥΣ=συνειδητοποίηση των δυσκολιών από γονείς προσφύγων/νέο-μεταναστών ΩΦΕΛΠΑΙ=ωφέλεια παιδιών ΠΑΒΟΗΠΑΙ=παροχή μεγάλης βοήθειας σε παιδιά
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
13.Εξειδικευμένο προσωπικό	ΔΙΔΕΞΕΚΠ=διδασκαλία από εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς ΑΠΕΞΕΙΕΚ=απαραίτητοι εξειδικευμένοι εκπαιδευτικοί ΑΚΜΟΝΑΝΕ=ακατάρτιστοι οι μόνιμοι ανεξαρτήτως εμπειρίας
14.Είδος επιμόρφωσης	ΔΙΕΥΕΚΠ=διευθυντές ταυτόχρονα και εκπαιδευτικοί ΟΜΕΠΔΕΚ=όμοια επιμόρφωση διευθυντή και εκπαιδευτικών ΠΕΠΙΜΔΙΕ=περαιτέρω επιμόρφωση διευθυντή ΕΠΙΝΟΜΟΘ=επιμόρφωση για νομοθετικά θέματα
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ 9^{ος} ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 26 ΣΧΟΛΕΙΟ: ΕΠΑΛ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ	
ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα	
1.Ορισμός πρόσφυγα/νέο-μετανάστη	ΥΠΦΥΠΠΑ=υποχρεωτική φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του ΦΥΠΡΠΟΛ=φυγή πρόσφυγα λόγω πολέμου ΦΥΚΙΝΖ=φυγή πρόσφυγα λόγω κινδύνου για τη ζωή του ΦΥΠΟΛΛΟΓ=φυγή πρόσφυγα για πολιτικούς λόγους ΦΥΘΡΗΛΟΓ=φυγή πρόσφυγα για θρησκευτικούς λόγους ΟΙΚΦΥΝΜ=οικειοθελής φυγή νέο-μετανάστη ΦΥΟΙΚΟΝΛ=φυγή νέο-μετανάστη για οικονομικούς λόγους ΦΥΚΑΛΖ=φυγή νέο-μετανάστη από την πατρίδα του για καλύτερη ζωή
2.Κατάσταση προσφύγων/νέο-μεταναστών σήμερα	ΓΝΜΜΕ=γνώση από τα ΜΜΕ ΔΙΑΦΚΙΝ=διαφορετικά κίνητρα μετακίνησης μεταξύ προσφύγων/νέο-μεταναστών ΚΑΤΑΣΙΔ=κατάσταση ίδια για πρόσφυγες και νέο-μετανάστες ΣΟΒΖΗΣΙΤ=σοβαρά ζητήματα σίτισης ΣΟΒΖΗΣΤ=σοβαρά ζητήματα στέγασης

	<p>ΣΟΒΖΗΕΠ=σοβαρά ζητήματα επιβίωσης</p> <p>ΑΘΛΣΥΝΚΑ=άθλιες συνθήκες ζωής σε καταυλισμούς</p> <p>ΚΑΝΘΡΔΙ=καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων</p> <p>ΑΠΟΥΠΕΡ=απουσία περίθαλψης</p> <p>ΑΠΟΥΕΚΠ=απουσία εκπαίδευσης</p>
3.Θέση προσφύγων/ νέο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	<p>ΘΕΣΕΛΣΧ=απαραίτητη ύπαρξη θέσης προσφύγων/νέο-μεταναστών στο σχολείο</p> <p>ΓΝΜΜΕΣΥΝ=γνώση από τα ΜΜΕ και τους συναδέλφους</p> <p>ΔΥΣΚΑΠΑΠ=δυσκολία απάντησης λόγω απουσίας τέτοιων μαθητών</p> <p>ΠΡΠΡΟΣΤΕ=προβλήματα λόγω προκαταλήψεων και στερεοτύπων</p> <p>ΠΡΟΘΥΠΕΝ=προθυμία υπουργείου για ένταξη</p>
ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4.Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	<p>ΔΥΣΕΝΧΠΕ=δυσκολία ένταξης στη ΔΕ χωρίς ΠΕ</p> <p>ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης λόγω άγνοιας της γλώσσας</p> <p>ΑΓΝΜΟΡΥΠ=άγνοια μορφωτικού υπόβαθρου των παιδιών</p>
5.Αποτελεσματικές διδασκτικές μέθοδοι	<p>ΚΟΜΑΔΣΥΝ=κατάλληλη η ομαδοσυνεργατική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές</p> <p>ΚΒΙΩΜ=κατάλληλη η βιωματική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές</p> <p>ΕΠΟΜΑΔΣΥ=αναγκαστική επαφή μεταξύ συμμαθητών μέσω ομαδοσυνεργατικής μεθόδου</p> <p>ΜΙΚΟΜΑΔ=συγκρότηση μικτών ομάδων μαθητών</p> <p>ΓΝΓΛΦΙΛ=ευκολότερη γνώση της ελληνικής μέσα από τις φίλιες</p> <p>ΕΝΚΟΙΦΙΛ=ευκολότερη ένταξη στην κοινωνία μέσα από φίλιες</p>
6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	<p>ΕΠΠΙΩΡΓΛ=επιπλέον ώρες γλωσσικής διδασκαλίας</p> <p>ΕΝΙΣΔΙΔ=ενισχυτική διδασκαλία για διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας</p> <p>ΔΕΛΔΕΥΞΓ=διδασκαλία ελληνικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας</p>

	<p>ΔΙΔΕΛΑΓΓ=διδασκαλία της ελληνικής με ενδιάμεση γλώσσα τα αγγλικά</p> <p>ΔΕΛΕΞΕΚΠ=διδασκαλία ελληνικής γλώσσας από εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς</p>
7. Σχολικά εγχειρίδια	<p>ΑΚΕΓΧΠΝΜ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών</p> <p>ΕΓΧΠΥΣΥΝ=εγχειρίδια πυκνά και σύνθετα</p> <p>ΕΓΧΔΥΛΕΞ=εγχειρίδια με δύσκολο λεξιλόγιο</p> <p>ΕΘΝΕΓΧ=εθνοκεντρικά εγχειρίδια</p> <p>ΕΓΧΠΑΠΑΡ=εγχειρίδια παλιά και παρωχημένα</p>
ΑΞΟΝΑΣ 3^{ος}: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8. Είδη προβλημάτων	<p>ΑΝΤΓΟΝΓΗ=αντιδράσεις γονέων γηγενών</p> <p>ΠΕΡΙΘΠΝΜ=περιθωριοποίηση προσφύγων/ νέο-μεταναστών</p> <p>ΠΡΕΠΠΗ=προβλήματα επιθετικότητας γηγενών</p> <p>ΠΡΑΜΕΠΠΘ=προβλήματα αμοιβαίας επιθετικότητας</p> <p>ΑΣΛΕΚΣΩΒ=άσκηση λεκτικής και σωματικής βίας</p> <p>BULΠΝΜ=bullying σε πρόσφυγες/νέο-μετανάστες</p> <p>ΑΝΠΑΠΠΝΜ=αντιδράσεις παιδιών προσφύγων/νέο-μεταναστών</p> <p>ΕΛΣΕΒΧΥ=έλλειψη σεβασμού στη χώρα υποδοχής από πρόσφυγες/νέο-μετανάστες</p>
9.Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	<p>ΚΑΤΡΟΛΕΚ=καταλυτικός ο ρόλος του εκπαιδευτικού</p> <p>ΑΥΠΔΙΣ=απαραίτητη υπέρβαση δισταγμού εκπαιδευτικών</p> <p>ΑΥΠΠΡΣΤΕ=απαραίτητη υπέρβαση προκαταλήψεων και στερεοτύπων</p> <p>ΑΜΕΠΠΑΙ=άμεση επαφή εκπαιδευτικών με παιδιά</p> <p>ΔΙΑΧΠΡΟ=διαχείριση προβλημάτων από εκπαιδευτικούς ‘</p> <p>ΔΙΑΧΔΥΔΙ=διαχείριση δυσκολιών στη διδασκαλία</p>
10.Πειθώ απέναντι στους εκπαιδευτικούς	<p>ΠΛΕΙΟΘΕΤ=πλειονότητα εκπαιδευτικών θετικοί</p> <p>ΔΗΜΥΠΥΠ=δημοσιούπαλληλική υποχρέωση</p> <p>ΠΕΙΔΙΑΛ=πειθώ μέσω διαλόγου</p> <p>ΠΡΟΣΤΕΛ=προσφυγιά στοιχείο ελληνισμού</p> <p>ΥΠΕΝΠΡΜ=υπενθύμιση προσφυγιάς – μετανάστευσης</p>

11. Αντιμετώπιση αντιδράσεων γηγενών	ΠΕΙΔΙΑΛ=πειθώ μέσω διαλόγου ΑΥΣΤΑΝΓΟ=αυστηρή αντιμετώπιση γονέων ΠΡΑΜΕΠΣΧ=προώθηση αμοιβαίας επαφής μέσω του σχολείου ΑΠΟΔΙΑΜΑ=αποδοχή του διαφορετικού από μαθητές
12. Συμμετοχή σε σχολικές δραστηριότητες γονέων προσφύγων/νέο-μεταναστών	ΩΦΕΛΠΑΙ=ωφέλεια παιδιών από τη συμμετοχή τους ΕΝΑΥΤΟΚ=ενίσχυση της αυτοεκτίμησης ΓΗΓΔΕΚΤ=γγενείς πιο δεκτικοί σε περίπτωση συμμετοχής τους
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
13. Εξειδικευμένο προσωπικό	ΕΠΙΜΟΕΚ=επιμόρφωση σε περίπτωση αξιοποίησης μονίμων εκπαιδευτικών ΔΕΛΕΞΕΚΠ=διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας από εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς ΚΣΥΝΕΜΤΥ=καταλληλότεροι συνάδελφοι με εμπειρία σε τάξεις υποδοχής ΕΠΕΞΓΔΕΚ=επιμόρφωση από εξειδικευμένους γνώστες της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης ΙΚΜΟΝΕΜΠ=ικανότητα μονίμων λόγω μεγάλης εμπειρίας ΔΙΑΜΟΝΕΚ=διδασκαλία από μόνιμους εκπαιδευτικούς
14. Είδος επιμόρφωσης	ΔΙΕΥΕΚΠ=διευθυντές ταυτόχρονα και εκπαιδευτικοί ΟΜΕΠΙΔΕΚ=όμοια επιμόρφωση διευθυντή και εκπαιδευτικών ΠΕΠΙΜΔΙΕ=περαιτέρω επιμόρφωση διευθυντή ΕΠΙΔΙΑΚΡ=επιμόρφωση διευθυντή στη διαχείριση κρίσεων ΕΠΕΔΙΑΠΡ=επιμόρφωση στην ευρύτερη διαχείριση του προβλήματος

Εκπαιδευτικοί

<p>ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ 1^{ος} ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 18 ΣΤΑ 19 ΣΧΟΛΕΙΟ: ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ</p>
--

ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ	
ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα	
1.Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	<p>ΥΠΦΥΠΠΑ=υποχρεωτική φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του</p> <p>ΦΥΠΡΠΟΛ=φυγή πρόσφυγα λόγω πολέμου</p> <p>ΦΥΚΙΝΖ=φυγή πρόσφυγα λόγω κινδύνου για τη ζωή του</p> <p>ΦΥΚΙΝΟΙΚ=φυγή πρόσφυγα λόγω κινδύνου για την οικογένειά του</p> <p>ΟΙΚΦΥΝΜ=οικειοθελής φυγή νέο-μετανάστη</p> <p>ΦΥΟΙΚΟΝΛ=φυγή νέο-μετανάστη για οικονομικούς λόγους</p> <p>ΦΥΚΑΛΖ=φυγή νέο-μετανάστη από την πατρίδα του για καλύτερη ζωή</p> <p>ΑΔΟΚΔΙΑ=αδόκιμη διάκριση μεταξύ προσφύγων και νέο-μεταναστών</p> <p>ΥΠΦΥΕΧΘΚ=υποχρεωτική φυγή νέο-μεταναστών λόγω εχθρικών καταστάσεων</p>
2.Κατάσταση προσφύγων/ νέο- μεταναστών σήμερα	<p>ΑΓΝΚΑΤΠ=άγνωστη κατάσταση στην περιοχή μας</p> <p>ΓΝΜΜΕΣΥΝ=γνώση από τα ΜΜΕ και συναδέλφους⁴</p> <p>ΑΘΛΣΥΝΚΑ=άθλιες συνθήκες ζωής σε καταυλισμούς</p> <p>ΣΟΒΖΗΣΤ=σοβαρά ζητήματα στέγασης</p> <p>ΣΟΒΖΗΣΙΤ=σοβαρά ζητήματα σίτισης</p> <p>ΣΟΒΖΗΕΠ=σοβαρά ζητήματα επιβίωσης</p> <p>ΧΙΛΣΔΟΕΚ=φιλοξενία χιλιάδων σε δομές για εκατοντάδες</p> <p>ΡΑΤΠΡΕΧΘ=αντιμετώπιση ρατσισμού, προκαταλήψεων και εχθρότητας από Έλληνες</p> <p>ΕΠΙΘΦΥΤ=επιθυμία προσφύγων/ νέο-μεταναστών για φυγή από την Ελλάδα</p> <p>ΑΠΥΓΑΕΓΚ=αποτροπή υγιούς αποκατάστασης λόγω εγκλωβισμού στην Ελλάδα</p>
3.Θέση προσφύγων/ νέο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	<p>ΔΥΣΚΑΠΑΠ=δυσκολία απάντησης λόγω απουσίας τέτοιων μαθητών</p> <p>ΥΠΑΡΤΥΠ=γνώση ύπαρξης τμημάτων υποδοχής</p> <p>ΠΡΟΘΥΠΕΝ=γνώση πρόθεσης Υπουργείου για ένταξη τέτοιων μαθητών</p>

	<p>ΠΡΟΣΕΚΠ=γνώση πρόσληψης αντίστοιχων εκπαιδευτικών</p> <p>ΕΥΚΠΑΡΣΧ=ευκαιριακή παρουσία στο σχολείο προσφύγων και νέο-μεταναστών</p> <p>ΠΡΟΚΕΚΠ=αντιμετώπιση των μαθητών με προκατάληψη από τους εκπαιδευτικούς</p> <p>ΕΙΚΠΑΡΤΑ=επιθυμία εικονικής παρουσίας τέτοιων μαθητών στην τάξη για διασφάλιση της θέσης των εκπαιδευτικών</p>
ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4.Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	<p>ΑΠΕΝΤΔΕ=απαραίτητη η ένταξη στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση</p> <p>ΔΥΕΝΚΟΥΛ=δυσκολία ένταξης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση λόγω διαφορετικής κουλτούρας</p> <p>ΑΓΝΜΟΡΥΠΙ=άγνοια μορφωτικού υπόβαθρου των παιδιών</p> <p>ΔΕΝΤΔΕΠΕ=δυσκολότερη η ένταξη στην ΔΕ απ' ότι στην ΠΕ</p> <p>ΕΥΠΑΡΘΕΤ=ευκολότερη παρακολούθηση στα θετικά μαθήματα</p> <p>ΠΡΟΤΜΕΝΤ=παρακολούθηση προπαρασκευαστικών τμημάτων ένταξης πριν την ένταξη στη ΔΕ</p> <p>ΚΑΨΥΧΕΦ= κακή ψυχολογία εφήβων σε περίπτωση ένταξης στην ΠΕ</p>
5.Αποτελεσματικές διδακτικές μέθοδοι	<p>ΑΚΑΤΔΑΣΜ=ακατάλληλη η δασκαλοκεντρική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες</p> <p>ΑΚΑΤΚΕΙΜ=ακατάλληλη η κειμενοκεντρική μέθοδος για πρόσφυγες/ νέο-μετανάστες</p> <p>ΞΕΔΑΣΚΕΙ=ξεπερασμένες και για γηγενείς η δασκαλοκεντρική και κειμενοκεντρική μέθοδος</p> <p>ΚΟΜΑΔΣΥΝ=κατάλληλη η ομαδοσυνεργατική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές</p> <p>ΚΒΙΩΜ=κατάλληλη η βιωματική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές</p> <p>ΜΙΚΟΜΑΔ=συγκρότηση μικτών ομάδων μαθητών</p>
6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	<p>ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης λόγω άγνοιας της γλώσσας</p> <p>ΔΥΣΕΛΓΛ=δύσκολη η ελληνική γλώσσα για τους πρόσφυγες/νέο-μετανάστες</p>

	<p>ΓΝΒΑΣΑΡ=απαραίτητη γνώση των βασικών αρχών της ελληνικής γλώσσας</p> <p>ΕΠΠΩΡΓΔ=επιπλέον ώρες γλωσσικής διδασκαλίας</p> <p>ΕΝΔΕΚΔΓΛ=ενισχυτική διδασκαλία από εκπαιδευτικούς γνώστες της δικής τους γλώσσας</p> <p>ΔΙΔΕΛΑΓΓ=διδασκαλία της ελληνικής με ενδιάμεση γλώσσα τα αγγλικά</p>
7.Σχολικά εγχειρίδια	<p>ΑΚΕΓΧΓΗ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για γηγενείς</p> <p>ΑΚΕΓΧΠΝΜ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών</p> <p>ΕΓΧΛΥΠΑΝ=σχολικά εγχειρίδια Λυκείου με στόχο την προετοιμασία των πανελλαδικών</p> <p>ΕΓΧΠΥΣΥΝ=εγχειρίδια πυκνά και σύνθετα</p> <p>ΕΓΧΔΥΛΕΞ=εγχειρίδια με δύσκολο λεξιλόγιο</p> <p>ΒΙΔΙΑΠΡΟ=απαραίτητα βιβλία με διαφορετικό προσανατολισμό</p> <p>ΕΓΧΠΑΠΑΡ=εγχειρίδια παλαιά και παρωχημένα</p>
ΑΞΟΝΑΣ 3^{ος}: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8.Είδη προβλημάτων	<p>ΠΡΕΠΠΓΗ=προβλήματα επιθετικότητας από γηγενείς</p> <p>BULΠΝΜ=bullying σε πρόσφυγες και νέο-μετανάστες</p> <p>ΚΑΘΥΛ=καθυστέρηση στην ύλη λόγω προσφύγων/ νέο-μεταναστών</p> <p>ΑΝΤΚΑΥΛ=αντιδράσεις λόγω καθυστέρησης της ύλης</p> <p>ΠΡΔΙΑΚΠΟ=πρόβλημα λόγω διαφορετικής κουλτούρας και πολιτισμού</p> <p>ΠΡΕΞΕΜΦ=πρόβλημα λόγω εξωτερικής εμφάνισης</p> <p>ΠΡΠΡΟΣΤ=πρόβλημα λόγω προκαταλήψεων και στερεοτύπων</p> <p>ΠΡΑΓΚΟΥ=πρόβλημα λόγω αμοιβαίας άγνοιας κουλτούρας</p> <p>ΑΝΤΓΟΝΓΗ=αντιδράσεις γονέων γηγενών</p>
9.Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	<p>ΚΑΤΡΟΛΕΚ=καταλυτικός ο ρόλος του εκπαιδευτικού</p> <p>ΑΥΠΡΔΙΣ=απαραίτητη υπέρβαση προσωπικών δισταγμών</p> <p>ΑΥΠΞΕΝΕΚ=απαραίτητη υπέρβαση ξενοφοβίας του εκπαιδευτικού</p>

	<p>ΚΑΝΠΙΑΟΜ=κανένα παιδί όμοιο</p> <p>ΜΕΜΗΝΑΝ=μετάδοση μηνύματος ανεκτικότητας</p> <p>ΜΕΜΗΝΣΕ=μετάδοση μηνύματος σεβασμού</p> <p>ΜΕΜΗΝΚΑ=μετάδοση μηνύματος κατανόησης</p> <p>ΜΕΜΗΝΣΥ=μετάδοση μηνύματος συνεργασίας</p>
10.Καλλιέργεια Διαπολιτισμικής επαφής	<p>ΕΚΜΕΛΙΣΤ=απαραίτητη εκμάθηση της ελληνικής ιστορίας</p> <p>ΕΠΕΛΚΟΥΠ=απαραίτητη η επαφή προσφύγων/ νέο-μεταναστών με ελληνική κουλτούρα και πολιτισμό</p> <p>ΕΠΚΟΥΠΝΜ=επαφή Ελλήνων με κουλτούρα και πολιτισμό προσφύγων και νέο-μεταναστών</p> <p>ΚΑΦΟΑΜΕΠ=κατάργηση φοβιών μέσω της αμοιβαίας επαφής</p> <p>ΠΡΑΜΕΠΣΧ=προώθηση αμοιβαίας επαφής από το σχολείο</p> <p>ΠΡΑΜΕΠΓΟ=προώθηση αμοιβαίας επαφής από γονείς</p>
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
11. Αναγκαιότητα επιμόρφωσης	<p>ΕΛΚΑΠΡΟ=έλλειψη κατάλληλης προετοιμασίας</p> <p>ΑΓΧΕΛΕΠ=άγχος λόγω έλλειψης επιμόρφωσης</p> <p>ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση</p> <p>ΠΛΚΑΘΔΙ=πληροφορίες και καθοδήγηση για διδασκαλία σε πρόσφυγες/νέο-μετανάστες</p> <p>ΑΠΕΠΙΜΠΖ=απαραίτητη η επιμόρφωση για πολλά ζητήματα</p> <p>ΑΝΤΕΚΕΠ=αντίδραση εκπαιδευτικών σε επιμορφώσεις</p> <p>ΚΑΓΝΕΠΙΜ=κακή γνώμη για επιμορφώσεις</p>
12.Είδος επιμόρφωσης	<p>ΠΡΑΚΕΠΙΜ=πρακτική επιμόρφωση</p> <p>ΑΝΧΑΡΜΑΘ=αναφορά σε χαρακτηριστικά μαθητών</p> <p>ΑΝΘΕΩΕΠ=αναποτελεσματική θεωρητική επιμόρφωση</p> <p>ΠΡΔΖΕΠΙΜ=προτιμότερη η δια ζώσης επιμόρφωση</p> <p>ΑΝΕΞΑΠΕΠ=αναποτελεσματική η εξ αποστάσεως επιμόρφωση</p> <p>ΣΥΧΣΥΝΑΝ=η συχνότητα της επιμόρφωσης σε συνάρτηση με τις ανάγκες</p> <p>ΕΠΙΜΕΝΕΤ=αρχική επιμόρφωση κατά την έναρξη του έτους</p> <p>ΠΕΡΕΠΔΧΡ=περιοδική επιμόρφωση κατά τη διάρκεια της χρονιάς</p>

<p>13.Φορείς διενέργειας της επιμόρφωσης</p>	<p>ΕΜΠΣΤΠΑΝ=εμπιστοσύνη στα πανεπιστήμια ΣΥΜΣΥΧΑΚ=σύμβουλοι συχνά ακατάλληλοι ΔΥΣΕΠΙΜΥΠ=δυσπιστία απέναντι στις επιμορφώσεις της υπηρεσίας ΚΣΥΝΕΜΤΥ=καταλληλότεροι συνάδελφοι με εμπειρία σε τάξεις υποδοχής ΕΠΕΞΓΔΕΚ=επιμόρφωση από εξειδικευμένους γνώστες της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης</p>
<p>ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ 2^{ος} ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΒΙΟΛΟΓΟΣ ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 33 ΣΧΟΛΕΙΟ: ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ</p>	
<p>ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα</p>	
<p>1.Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη</p>	<p>ΦΥΠΡΠΟΛ=φυγή πρόσφυγα λόγω πολέμου ΦΥΟΙΚΟΝΛ=φυγή νέο-μετανάστη για οικονομικούς λόγους ΦΥΕΚΤΑΝ=φυγή πρόσφυγα λόγω εκτάκτων αναγκών ΦΥΣΧΕΟΡΓ=φυγή νέο-μετανάστη κατόπιν σχεδιασμού και οργάνωσης ΝΜΔΙΑΠΜ=νέο-μετανάστες διαφορετικοί από παλιούς μετανάστες</p>
<p>2. Κατάσταση προσφύγων/ νέο-μεταναστών σήμερα</p>	<p>ΚΑΤΑΣΙΔ=κατάσταση ίδια για πρόσφυγες και νέο-μετανάστες ΔΥΣΧΥΠΠΛ=κατάσταση δύσκολη για χώρα υποδοχής λόγω του πλήθους των ατόμων ΕΛΥΠΦΙΑ=έλλειψη υποδομών φιλοξενίας ΕΛΟΙΚΒΟΗ=έλλειψη οικονομικής βοήθειας.</p>
<p>3.Θέση προσφύγων/ νεο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο</p>	<p>ΔΥΣΚΑΠΑΠ=δυσκολία απάντησης λόγω απουσίας τέτοιων μαθητών ΜΑΘΕΓΚΕΛ=μαθητές οικογενειών εγκατεστημένων στην Ελλάδα εδώ και χρόνια</p>
<p>ΑΞΟΝΑΣ 2^{ος}: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων</p>	

4.Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	ΔΥΣΕΝΤΔΕ=δυσκολία ένταξης στη ΔΕ ΑΔΕΝΤΦΥΕ=αδιαφορία ένταξης λόγω φυγής από την Ελλάδα ΕΝΤΔΕΠΑΡ=δυσκολία ένταξης στη ΔΕ σε περίπτωση παραμονής στην Ελλάδα ΠΡΟΣΘΕΛ=απαραίτητη η προσωπική θέληση για ένταξη ΣΕΒΕΛΚΟΥ=απαραίτητος ο σεβασμός στην ελληνική κουλτούρα για ένταξη στη ΔΕ
5.Αποτελεσματικές διδασκτικές μέθοδοι	ΚΟΜΑΔΣΥΝ=κατάλληλη η ομαδοσυνεργατική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές ΕΠΟΜΑΔΣΥ=αναγκαστική επαφή μεταξύ συμμαθητών μέσω της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου ΓΝΠΕΡΙΓ=απόκτηση γνώσεων του περίγυρου για πρόσφυγες και νέο-μετανάστες μαθητές
6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	ΕΠΠΩΡΓΔ=επιπλέον ώρες γλωσσικής διδασκαλίας ΥΠΜΑΘΕΛ=υποχρεωτική παρακολούθηση μαθημάτων της ελληνικής γλώσσας
7.Σχολικά εγχειρίδια	ΑΔΑΠΕΙΔ=αδυναμία απάντησης λόγω ειδικότητας ΔΥΣΟΡΟΛ=όμοια δυσκολία κατάκτησης της ορολογίας σε όλους τους μαθητές ΑΓΕΓΧΦΙΑ=άγνοια για τα σχολικά εγχειρίδια των φιλολογικών μαθημάτων
ΑΞΟΝΑΣ 3^{ος}: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8.Είδη προβλημάτων	ΠΡΕΠΠΗ=προβλήματα επιθετικότητας από γηγενείς ΠΡΑΓΝΓΛ=προβλήματα λόγω άγνοιας της γλώσσας ΠΡΕΠΠΕΚ=προβλήματα λόγω επιείκειας του εκπαιδευτικού
9.Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	ΚΑΤΡΟΛΕΚ=καταλυτικός ο ρόλος του εκπαιδευτικού ΥΠΠΡΟΣΤΕ=απαραίτητη υπέρβαση προκαταλήψεων και στερεοτύπων εκπαιδευτικού ΨΥΧΥΠΕΚ=ψυχολογική υποστήριξη σε εκπαιδευτικούς ΜΜΗΝΥΠΣΤ=μετάδοση μηνύματος υπέρβασης στερεοτύπων
10.Καλλιέργεια Διαπολιτισμικής επαφής	ΕΠΕΛΚΟΥΠ=απαραίτητη η επαφή προσφύγων/ νέο-μεταναστών με ελληνική κουλτούρα και πολιτισμό

	<p>ΕΠΚΟΥΠΙΝΜ=επαφή Ελλήνων με κουλτούρα και πολιτισμό προσφύγων και νέο-μεταναστών</p> <p>ΥΠΞΕΝΕΛ=ύπαρξη ξενοφοβίας από τους Έλληνες</p> <p>ΥΠΞΕΝΠΙΝΜ=ύπαρξη ξενοφοβίας από πρόσφυγες και νέο-μετανάστες</p> <p>ΑΝΑΠΛΕΠ=ανεπαρκής η απλή επαφή</p> <p>ΕΠΛΑΜΚΑΤΦ=επαφή των λαών μετά την κατάργηση των φοβιών</p>
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
11.Αναγκαιότητα επιμόρφωσης	<p>ΕΛΚΑΠΡΟ=έλλειψη κατάλληλης προετοιμασίας</p> <p>ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση</p> <p>ΠΙΑΞΕΠΙΜ=πίστη στην αξία της επιμόρφωσης</p>
12.Είδος επιμόρφωσης	<p>ΑΝΧΑΡΜΑΘ=αναφορά σε χαρακτηριστικά μαθητών</p> <p>ΑΝΜΟΡΦΕΠ=αναφορά στο μορφωτικό επίπεδο των μαθητών</p> <p>ΕΠΣΥΝΕΚΠ=επιμόρφωση σε συνεργασία με άλλους εκπαιδευτικούς</p> <p>ΕΠΑΝΕΙΔ=επιμόρφωση ανεξαρτήτως ειδικότητας</p> <p>ΔΙΕΠΙΚΕΠ=διαρκής επικαιροποίηση της επιμόρφωσης</p> <p>ΛΧΡΕΞΑΠΕΠ=λιγότερο χρονοβόρα η εξ αποστάσεως επιμόρφωση</p>
13.Φορείς διενέργειας της επιμόρφωσης	<p>ΒΦΥΠΠΑΙΘ= βασικός φορέας επιμόρφωσης το Υπουργείο παιδείας</p>
<p>ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ 3^{ος}</p> <p>ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΦΥΣΙΚΟΣ</p> <p>ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 20</p> <p>ΣΧΟΛΕΙΟ: ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ</p> <p>ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΝΑΙ – ΑΠΟΣΠΑΣΗ ΣΑΜΟΣ</p>	
ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα	
1.Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	<p>ΦΥΠΡΠΟΛ=φυγή πρόσφυγα λόγω πολέμου</p> <p>ΦΥΠΡΟΙΚΠ=φυγή πρόσφυγα λόγω οικονομικού πολέμου</p> <p>ΑΔΟΚΔΙΑ=αδόκιμη διάκριση μεταξύ προσφύγων και νέο-μεταναστών</p>

	ΦΥΧΤΑΛ=φυγή μετανάστη χωρίς ταλαιπωρία
2.Κατάσταση προσφύγων/ νέο-μεταναστών σήμερα	ΑΘΛΣΥΝΚΑ=άθλιες συνθήκες ζωής σε καταυλισμούς ΓΝΠΡΕΜΠ=γνώση από προσωπική εμπειρία
3.Θέση προσφύγων/ νέο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	ΕΥΚΠΑΡΣΧ=ευκαιριακή παρουσία στο σχολείο προσφύγων και νέο-μεταναστών ΕΛΟΡΓΣΧΔ=έλλειψη οργανωμένων σχολικών δομών ΑΣΧΕΝΤΦΥ=απουσία σχολικής ένταξης λόγω επιθυμίας φυγής από την Ελλάδα ΑΡΝΣΤΕΛ=αρνητική στάση Ελλήνων για τη σχολική ένταξη τέτοιων μαθητών
ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4.Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση	ΑΔΕΝΤΦΥΕ=αδιαφορία ένταξης στη ΔΕ λόγω επιθυμίας φυγής από την Ελλάδα ΕΝΤΔΕΠΑΡ=δυσκολία ένταξης στη ΔΕ σε περίπτωση παραμονής στην Ελλάδα ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης στη ΔΕ λόγω άγνοιας της γλώσσας
5.Αποτελεσματικές διδακτικές μέθοδοι	ΕΥΠΑΡΘΕΤ=ευκολότερη παρακολούθηση σε θετικά μαθήματα ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης στη ΔΕ λόγω άγνοιας της γλώσσας ΟΜΜΑΘ=ομοιότητα όλων των μαθητών μεταξύ τους ΜΕΓΑΛΖΗΛ=επίδειξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών μεγαλύτερου ζήλου από τους Έλληνες
6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	ΕΠΠΙΩΡΓΔ=επιπλέον ώρες γλωσσικής διδασκαλίας ΑΔΣΥΝΠΑΡ=αδυναμία εκμάθησης ελληνικής γλώσσας λόγω σύντομης παραμονής στην Ελλάδα ΔΙΑΤΜΕΝΤ=διδασκαλία ελληνικής γλώσσας σε χωριστά τμήματα ένταξης ΕΛΚΙΝ=έλλειψη κινήτρων για εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας
7.Σχολικά εγχειρίδια	ΑΚΕΓΧΓΗ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για γηγενείς ΑΚΕΓΧΠΝΜ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών

	ΑΕΓΧΕΛΓΛ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια λόγω της ελληνικής γλώσσας
ΑΞΟΝΑΣ 3^{ος}: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8.Είδη προβλημάτων	ΠΡΠΡΟΣΤ=πρόβλημα λόγω προκαταλήψεων και στερεοτύπων ΑΝΤΓΟΝΓΗ=αντιδράσεις γονέων γηγενών ΕΛΠΡΟΤΥ=ελαχιστοποίηση προβλημάτων σε περίπτωση προηγούμενης ένταξης σε τάξη υποδοχής.
9.Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	ΑΝΤΓΟΝΓΗ=αντιδράσεις γονέων γηγενών ΑΔΑΝΚΛΙ=αδυναμία ανατροπής κλίματος των ΜΜΕ
10.Καλλιέργεια Διαπολιτισμικής επαφής	ΒΟΗΑΜΕΠ=βοηθητική η αμοιβαία επαφή ΔΥΣΕΠΜΜΕ=δυσκολία αμοιβαίας επαφής λόγω των εικόνων των ΜΜΕ ΔΥΣΕΠΦΑΝ=δυσκολία αμοιβαίας επαφής λόγω φανατισμένων ατόμων ΔΥΣΕΠΞΕΝ=δυσκολία αμοιβαίας επαφής λόγω ξενοφοβίας
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
11.Αναγκαιότητα επιμόρφωσης	ΕΛΚΑΠΡΟ=έλλειψη κατάλληλης προετοιμασίας ΑΠΕΝΕΚΠ=απαραίτητο το ενδιαφέρον του εκπαιδευτικού ΚΑΓΝΕΠΙΜ=κακή γνώμη για επιμόρφωση ΑΠΣΥΝΑΛ=απαραίτητη συνολική αλλαγή στο εκπαιδευτικό σύστημα ΕΠΓΛΜΑΘ=επιμόρφωση σε γλωσσικά μαθήματα ΕΠΙΜΔΙΓΛ=επιμόρφωση για διδασκαλία της γλώσσας
12.Είδος επιμόρφωσης	ΨΥΧΕΝΔΕΚ=ψυχολογική ενδυνάμωση εκπαιδευτικού μέσω της επιμόρφωσης ΚΑΛΕΝΔΕΚ=καλλιέργεια ενδιαφέροντος εκπαιδευτικού μέσω της επιμόρφωσης ΑΜΒΛΦΟΒ=άμβλυνση φοβιών μέσω της επιμόρφωσης ΑΝΧΑΡΜΑΘ=αναφορά σε χαρακτηριστικά μαθητών ΕΠΙΜΕΝΕΤ=αρχική επιμόρφωση κατά την έναρξη του έτους
13.Φορείς διενέργειας της επιμόρφωσης	ΒΦΥΠΠΑΙΘ=βασικός φορέας επιμόρφωσης το Υπουργείο Παιδείας
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ 4^{ος}	

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ	
ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 22	
ΣΧΟΛΕΙΟ: ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ	
ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΝΑΙ	
ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα	
1.Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	ΥΠΦΥΠΠΑ=υποχρεωτική φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του ΦΥΠΡΠΟΛ=φυγή πρόσφυγα λόγω πολέμου ΟΙΚΦΥΝΜ=οικειοθελής φυγή νέο-μετανάστη ΦΥΧΩΕΙΡ=φυγή σε χώρα ειρηνική
2.Κατάσταση προσφύγων/ νέο- μεταναστών σήμερα	ΣΟΒΖΗΣΙΤ=σοβαρά ζητήματα σίτισης ΧΙΛΣΔΟΕΚ=φιλοξενία χιλιάδων σε δομές για εκατοντάδες ΚΑΛΣΥΝΔΧ=καλύτερες συνθήκες ζωή από τη δική τους χώρα παρά τις δυσκολίες ΚΑΣΥΝΥΓ=κακές συνθήκες υγιεινής ΧΡΕΟΚΟΝΖ=χρεοκοπία ονείρου για καλύτερη ζωή
3.Θέση προσφύγων/ νεο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	ΜΕΙΟΝΘΕ=μειονεκτική θέση προσφύγων/νέο-μεταναστών στο σχολείο ΠΡΠΡΟΣΣΧ=προβλήματα προσαρμογής προσφύγων/ νέο- μεταναστών στο σχολείο. ΠΡΑΚΠΡΟ=παρουσία πρακτικών προβλημάτων στο σχολείο ΠΡΟΝΠΑΡ=προνομιούχοι μαθητές σε περίπτωση παρακολούθησης του σχολείου ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης λόγω άγνοιας γλώσσας
ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4.Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	ΑΠΕΝΤΔΕ=απαραίτητη η ένταξη στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης στη ΔΕ λόγω άγνοιας της γλώσσας
5.Αποτελεσματικές διδασκαλίες μέθοδοι	ΕΞΑΤΔΙΔ= εξατομικευμένη διδασκαλία για κάθε μαθητή ΠΡΟΣΔΙΔ=προσαρμογή διδασκαλίας στις ανάγκες του μαθητή ΕΞΑΤΔΙΓΛ=εξατομικευμένη διδασκαλία γλώσσας

	ΚΑΤΠΑΣΥ=εξατομικευμένη διδασκαλία για κατανόηση ελληνικών παραδόσεων και συνηθειών
6.Αντιμέτωπιση του προβλήματος της γλώσσας	ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης λόγω άγνοιας της γλώσσας ΔΙΓΛΔΙΔ=διετής γλωσσική διδασκαλία πριν τη σχολική ένταξη ΦΡΟΝΕΛΓΛ=φροντιστήρια για διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας
7.Σχολικά εγχειρίδια	ΑΚΕΓΧΠΝΜ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών ΕΓΧΠΑΠΑΡ=εγχειρίδια παλαιά και παρωχημένα
ΑΞΟΝΑΣ 3^{ος}: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8.Είδη προβλημάτων	ΠΕΡΙΘΠΝΜ=περιθωριοποίηση προσφύγων/νέο-μεταναστών ΔΙΑΚΛΟΜ=διαμόρφωση κλειστών ομάδων μαθητών ΠΡΑΜΕΠΘ=προβλήματα αμοιβαίας επιθετικότητας ΕΝΤΠΡΣΥΝ=εντονότερα προβλήματα λόγω συνωστισμού μαθητών
9.Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	ΜΜΗΝΥΠΣΤ=μετάδοση μηνύματος υπέρβασης στερεοτύπων ΚΑΠΡΑΠΕΚ=καταπολέμηση προβλημάτων η αποστολή του εκπαιδευτικού ΜΑΙΕΛΕΑΝ=μετάδοση αισθήματος ελευθερίας και ανεξαρτησίας στους μαθητές ΜΜΗΝΥΠΞ=μετάδοση μηνύματος υπέρβασης ξενοφοβίας
10.Καλλιέργεια Διαπολιτισμικής επαφής	ΒΟΗΑΜΕΠ=βοηθητική η αμοιβαία επαφή ΚΑΦΟΑΜΕΠ=κατάργηση φοβιών μέσω της αμοιβαίας επαφής ΠΡΑΜΕΠΣΧ=προώθηση αμοιβαίας επαφής από το σχολείο
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
11.Αναγκαιότητα επιμόρφωσης	ΕΛΚΑΠΡΟ=έλλειψη κατάλληλης προετοιμασίας ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση ΑΝΤΕΚΕΠ=αντίδραση εκπαιδευτικών σε επιμορφώσεις ΠΡΧΡΕΚΠ=η προσπάθεια χρέος του εκπαιδευτικού ΔΙΕΠΙΚΕΠ=διαρκής επικαιροποίηση επιμόρφωσης ΑΠΕΝΕΚΠ=απαραίτητο το ενδιαφέρον του εκπαιδευτικού
12.Είδος επιμόρφωσης	ΠΡΑΚΕΠΙΜ=πρακτική επιμόρφωση ΑΝΘΕΩΕΠ=αναποτελεσματική θεωρητική επιμόρφωση

	<p>ΕΠΙΜΣΤΤ=επιμόρφωση μέσα στην τάξη</p> <p>ΚΣΥΝΕΜΤΥ=καταλληλότεροι συνάδελφοι με εμπειρία σε τάξεις υποδοχής</p> <p>ΣΥΕΠΟΞΥΦ=συχνότερη επιμόρφωση λόγω όξυνσης του φαινομένου</p>
13.Φορείς διενέργειας της επιμόρφωσης	<p>ΒΦΥΠΠΑΙΘ=βασικός φορέας επιμόρφωσης το Υπουργείο παιδείας</p> <p>ΑΔΑΞΝΠΘΕ=αδιάφορη η αξιοποίηση νέων ή παλαιών θεσμών.</p>
<p>ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ 5^{ος}</p> <p>ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ</p> <p>ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 14</p> <p>ΣΧΟΛΕΙΟ: ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ</p> <p>ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ</p>	
<p>ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα</p>	
1.Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	<p>ΥΠΦΥΠΠΑ=υποχρεωτική φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του</p> <p>ΦΥΠΡΠΟΛ=φυγή πρόσφυγα λόγω πολέμου</p> <p>ΦΥΚΙΝΖ=φυγή πρόσφυγα λόγω κινδύνου για τη ζωή του</p> <p>ΟΙΚΦΥΝΜ=οικειοθελής φυγή νέο-μετανάστη</p> <p>ΦΥΟΙΚΟΝΛ=φυγή νέο-μετανάστη για οικονομικούς λόγους</p> <p>ΦΥΚΑΛΖ=φυγή νέο-μετανάστη από την πατρίδα του για καλύτερη ζωή</p> <p>ΕΠΠΘΕΠΣ=επιθυμία επιστροφής στην πατρίδα μετά από αλλαγή συνθηκών</p> <p>ΦΥΜΟΡΠΑΙ=φυγή νέο-μετανάστη από την πατρίδα του για μόρφωση για τα παιδιά του.</p>
2.Κατάσταση προσφύγων/ νέο-μεταναστών σήμερα	<p>ΔΥΣΧΥΠΠΑ=δύσκολη κατάσταση στη χώρα υποδοχής λόγω πλήθους ατόμων</p> <p>ΔΥΣΟΙΚΧΥ=δυσμενείς οικονομικές συνθήκες στη χώρα υποδοχής</p> <p>ΡΑΤΠΡΕΧΘ=αντιμετώπιση ρατσισμού, προκαταλήψεων και εχθρότητας από Έλληνες</p> <p>ΔΙΕΚΘΕΕΡ=διεκδίκηση θέσεων εργασίας από πρόσφυγες και νεομετανάστες</p>

	<p>ΚΛΟΝΚΟΙΝ=κλωνισμός κοινωνικής ευρυθμίας</p> <p>ΠΡΟΚΕΓΚΛ=πρόκληση εγκληματικότητας</p> <p>ΧΡΕΟΚΟΝ=χρεοκοπία ονείρου για καλύτερο τρόπο ζωής</p>
3.Θέση προσφύγων/ νεο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	<p>ΘΕΣΕΛΣΧ=απαραίτητη ύπαρξη θέσης προσφύγων/νέο-μεταναστών στο σχολείο</p> <p>ΔΗΜΟΚΑΙΤ=δημοκρατικό αίτημα η ένταξη προσφύγων/νέο-μεταναστών στο σχολείο</p> <p>ΣΕΒΑΝΘΔΙ=σεβασμός ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσω της ένταξης στο σχολείο</p> <p>ΙΣΕΥΚΜΟΡ=διεκδίκηση ίσων ευκαιριών μόρφωσης από πρόσφυγες/νεο-μετανάστες</p> <p>ΙΣΕΥΑΝΠΡ=ίσες ευκαιρίες μόρφωσης μέσω ανάληψης πρωτοβουλιών</p>
ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4.Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	<p>ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης στη ΔΕ λόγω άγνοιας της γλώσσας</p> <p>ΔΥΣΑΝΤΔΕ=δυσκολία ανταπόκρισης στα δεδομένα της ΔΕ</p>
5.Αποτελεσματικές διδασκτικές μέθοδοι	<p>ΚΟΜΑΔΣΥΝ=κατάλληλη η ομαδοσυνεργατική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές</p> <p>ΕΠΟΜΑΔΣΥ=επαφή μεταξύ συμμαθητών μέσω της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου</p> <p>ΓΝΓΛΩΠΟΛ=ευκολότερη γνώση γλώσσας και πολιτισμού μέσω ομαδοσυνεργατικής μεθόδου</p> <p>ΑΞΤΠΕ=αξιοποίηση τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνιών</p>
6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	<p>ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης λόγω άγνοιας της γλώσσας</p> <p>ΕΠΠΩΡΓΔ=επιπλέον ώρες γλωσσικής διδασκαλίας</p> <p>ΔΕΛΕΞΕΚΠ=διδασκαλία ελληνικής γλώσσας από εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς</p> <p>ΔΕΛΔΕΥΞΓ=διδασκαλία ελληνικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας</p> <p>ΕΝΙΣΔΙΔ=ενισχυτική διδασκαλία για διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας</p>

	ΕΚΦΑΙΠΝ=ευκαιρία έκφρασης άποψης και γνώμης για πρόσφυγες και νέο-μετανάστες μέσω γλώσσας ΑΠΟΠΡΣΤΕ=αποβολή προκαταλήψεων και στερεοτύπων μέσω γνώσης της γλώσσας
7.Σχολικά εγχειρίδια	ΑΚΕΓΧΓΗ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για γηγενείς ΑΚΕΓΧΠΝΜ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών ΕΓΧΔΥΛΕΞ=εγχειρίδια με δύσκολο λεξιλόγιο ΑΕΓΧΕΛΓΛ=ακατάλληλα εγχειρίδια λόγω της ελληνικής γλώσσας
ΑΞΟΝΑΣ 3^{ος}: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8.Είδη προβλημάτων	ΠΡΕΠΠΗ=προβλήματα επιθετικότητας από γηγενείς ΒΥΛΠΝΜ=bullying σε πρόσφυγες και νέο-μετανάστες ΚΑΘΥΛ=καθυστέρηση στην ύλη λόγω προσφύγων/ νέο-μεταναστών ΑΝΤΚΑΥΛ=αντιδράσεις λόγω καθυστέρησης της ύλης ΑΣΚΨΥΧΒΙ=άσκηση ψυχολογικής βίας σε πρόσφυγες/ νέο-μετανάστες ΠΡΑΓΝΓΛ=προβλήματα λόγω άγνοιας της γλώσσας
9.Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	ΚΑΤΡΟΛΕΚ=καταλυτικός ο ρόλος του εκπαιδευτικού ΜΕΜΗΝΑΝ=μετάδοση μηνύματος ανεκτικότητας ΜΑΙΕΛΕΑΝ=μετάδοση μηνύματος ελευθερίας και ανεξαρτησίας ΜΔΗΜΗΘ=μετάδοση δημοκρατικού ήθους ΕΜΠΓΝΠΟΛ=ευκαιρία εμπλουτισμού γνώσεων μέσω πολυπολιτισμικότητας ΕΚΠΥΠΣ=εκπαιδευτικός υπόδειγμα ισότητας
10.Καλλιέργεια Διαπολιτισμικής επαφής	ΒΟΗΑΜΕΠ=βοηθητική η αμοιβαία επαφή ΚΑΦΟΑΜΕΠ=κατάργηση φοβιών μέσω της αμοιβαίας επαφής ΠΡΑΜΕΠΣΧ=προώθηση αμοιβαίας επαφής από το σχολείο
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
11.Αναγκαιότητα επιμόρφωσης	ΕΛΚΑΠΡΟ=έλλειψη κατάλληλης προετοιμασίας ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση

	<p>ΠΛΚΑΘΔΙ=πληροφορίες και καθοδήγηση για διδασκαλία σε πρόσφυγες/νέο-μετανάστες</p> <p>ΕΠΠΡΟΣΔΙ=επιστημονική προσέγγιση διαπολιτισμικότητας μέσω επιμόρφωσης</p> <p>ΤΡΩΦΔΠΟ=τρόποι ωφέλειας από διαφορετικούς πολιτισμούς</p> <p>ΑΠΟΔΙΣΥΝ=απόκτηση διαπολιτισμικής συνείδησης μέσω της επιμόρφωσης</p> <p>ΥΠΠΡΟΣΤΕ=απαραίτητη υπέρβαση προκαταλήψεων και στερεοτύπων</p>
12.Είδος επιμόρφωσης	<p>ΠΡΑΖΕΠΙΜ=προτιμότερη η δια ζώσης επιμόρφωση</p> <p>ΕΠΙΜΕΝΕΤ=αρχική επιμόρφωση κατά την έναρξη του έτους</p> <p>ΚΑΛΕΝΔΕΚ=καλλιέργεια του ενδιαφέροντος του εκπαιδευτικού μέσω της επιμόρφωσης</p> <p>ΕΤΕΠΣΕΜ=ετήσια επιμορφωτικά σεμινάρια</p> <p>ΕΠΟΛΕΚΠ=επιμόρφωση σε όλους τους εκπαιδευτικούς</p>
13.Φορείς διενέργειας της επιμόρφωσης	<p>ΕΠΕΞΓΔΕΚ=επιμόρφωση από εξειδικευμένους γνώστες της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης</p> <p>ΕΠΠΑΝΨΥΧ=επιμόρφωση από πανεπιστημιακούς και ψυχολόγους</p>
<p>ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ 6^{ος}</p> <p>ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ</p> <p>ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 20</p> <p>ΣΧΟΛΕΙΟ: ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ/ ΓΥΜΝΑΣΙΟ</p> <p>ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ</p>	
<p>ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα</p>	
1.Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	<p>ΥΠΦΥΠΠΑ=υποχρεωτική φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του</p> <p>ΦΥΠΡΠΟΛ=φυγή πρόσφυγα λόγω πολέμου</p> <p>ΦΥΟΙΚΟΝΛ=φυγή νέο-μετανάστη για οικονομικούς λόγους</p> <p>ΦΥΒΑΣΛΟΓ=φυγή για κάποιο βασικό λόγο</p>
2.Κατάσταση προσφύγων/ νέο-μεταναστών σήμερα	<p>ΑΓΝΚΑΤΠ=άγνωστη κατάσταση στην περιοχή μας</p> <p>ΑΘΛΣΥΝΚΑ=άθλιες συνθήκες ζωής σε καταυλισμούς</p>

3.Θέση προσφύγων/ νεο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	ΔΥΣΚΑΠΑΠ=δυσκολία απάντησης λόγω απουσίας τέτοιων μαθητών ΑΠΛΥΚΠΝΜ=απουσία από το Λύκειο προσφύγων/νέο- μεταναστών
ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4.Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	ΑΠΕΝΤΔΕ=απαραίτητη η ένταξη στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ΔΥΣΜΕΓΗΛ=δυσκολία ένταξης λόγω έλευσης σε μεγάλη ηλικία
5.Αποτελεσματικές διδασκτικές μέθοδοι	ΕΛΕΚΠΜΕΘ=άγνοια λόγω έλλειψης εκπαίδευσης σε συγκεκριμένες διδασκτικές μεθόδους ΕΞΕΙΔΜΕΘ=απαραίτητη εξειδίκευση σε ειδική μεθοδολογία
6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	ΔΙΓΛΔΙΔ=διετής γλωσσική διδασκαλία πριν την ένταξη στη σχολική τάξη ΔΙΑΤΜΕΝΤ=διδασκαλία ελληνικής γλώσσας σε χωριστά τμήματα ένταξης ΔΙΑΔΙΚΓΛ=διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών στη δική τους γλώσσα
7. Σχολικά εγχειρίδια	ΑΚΕΓΧΓΗ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για γηγενείς ΑΚΕΓΧΠΝΜ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών ΕΓΧΠΑΠΑΡ=εγχειρίδια παλαιά και παρωχημένα
ΑΞΟΝΑΣ 3ος: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8. Είδη προβλημάτων	ΠΡΔΙΑΚΠΟ=πρόβλημα λόγω διαφορετικής κουλτούρας και πολιτισμού ΠΡΑΓΝΓΛ=προβλήματα λόγω άγνοιας της γλώσσας ΠΡΔΙΑΘΡ=προβλήματα λόγω διαφορετικής θρησκείας ΠΡΑΠΕΝΤ=προβλήματα αποδοχής και ένταξης
9. Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	ΚΑΤΡΟΛΕΚ=καταλυτικός ο ρόλος του εκπαιδευτικού ΥΠΠΡΟΣΤΕ=απαραίτητη υπέρβαση προκαταλήψεων και στερεοτύπων ΜΜΗΝΥΠΣΤ=μετάδοση μηνύματος υπέρβασης στερεοτύπων

10.Καλλιέργεια Διαπολιτισμικής επαφής	ΒΟΗΑΜΕΠ=βοηθητική η αμοιβαία επαφή ΕΛΔΙΑΓΕΚ=έλλειψη διαπολιτισμικής αγωγής για τους εκπαιδευτικούς ΕΚΠΕΝΣΕΜ=εκπαιδευτικοί βασισμένοι στο ένστικτο και την εμπειρία
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
11.Αναγκαιότητα επιμόρφωσης	ΕΛΚΑΠΡΟ=έλλειψη κατάλληλης προετοιμασίας ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση
12. Είδος επιμόρφωσης	ΠΡΑΚΕΠΙΜ=πρακτική επιμόρφωση ΑΝΘΕΩΕΠ=αναποτελεσματική θεωρητική επιμόρφωση ΣΥΧΣΥΝΑΝ=η συχνότητα της επιμόρφωσης σε συνάρτηση με τις ανάγκες ΕΠΙΜΣΤΤ=επιμόρφωση μέσα στην τάξη ΣΥΕΠΟΞΥΦ=συχνότερη επιμόρφωση λόγω όξυνσης του φαινομένου ΕΠΕΞΓΔΕΚ=επιμόρφωση από εξειδικευμένους γνώστες της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης
13. Φορείς διενέργειας της επιμόρφωσης	ΚΣΥΝΕΜΤΥ=καταλληλότεροι συνάδελφοι με εμπειρία σε τάξεις υποδοχής ΕΠΠΑΝ=επιμόρφωση από πανεπιστημιακούς
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ 7^{ος} ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΣ ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 12 ΣΧΟΛΕΙΟ: ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ	
ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα	
1. Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	ΥΠΦΥΠΠΑ=υποχρεωτική φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του ΦΥΠΡΠΟΛ=φυγή πρόσφυγα λόγω πολέμου ΑΔΕΠΙΣ=αδυναμία επιστροφής πρόσφυγα στην πατρίδα ΕΠΙΘΕΠΙΣ=επιθυμία επιστροφής στην πατρίδα μετά από αλλαγή συνθηκών ΦΥΟΙΚΟΝΛ=φυγή νέο-μετανάστη για οικονομικούς λόγους

	ΦΥΔΥΣΣΥΝ=φυγή νέο-μετανάστη από την πατρίδα λόγω δύσκολων συνθηκών
2.Κατάσταση προσφύγων/ νέο-μεταναστών σήμερα	ΚΑΤΑΣΙΔ=κατάσταση ίδια για πρόσφυγες και νέο-μετανάστες ΕΛΒΟΗΘ=έλλειψη βοήθειας σε πρόσφυγες και νέο-μετανάστες
3.Θέση προσφύγων/ νεο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	ΚΑΛΕΝΤΑΓ=καλύτερες συνθήκες ένταξης για παιδιά στο δημοτικό και γυμνάσιο ΕΛΟΡΓΜΕΓ=έλλειψη οργανωμένων σχολικών δομών για μεγαλύτερα παιδιά
ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4. Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	ΕΝΗΜΠΟΛ=ενημέρωση πολιτών για αποδοχή προσφύγων/ νέο-μεταναστών ΚΑΣΥΝΕΝΤ=ύπαρξη σήμερα κατάλληλων συνθηκών ένταξης
5.Αποτελεσματικές διδακτικές μέθοδοι	ΓΝΔΙΑΠΑΡ=γνώση διαφορετικών παραγόντων για τα παιδιά από τον εκπαιδευτικό ΓΝΙΣΤΒΙΩ=ο εκπαιδευτικός γνώστης της ιστορίας και των βιωμάτων των παιδιών ΓΝΑΝΤΙΚ=ο εκπαιδευτικός γνώστης του προς διδασκαλία αντικειμένου ΠΑΨΥΧΥΠ=παροχή ψυχολογικής υποστήριξης στα παιδιά ΔΠΡΟΓΤΑΛ=ευέλικτα διδακτικά προγράμματα ανάδειξης ταλέντων
6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	ΕΝΙΣΔΙΔ=ενισχυτική διδασκαλία για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ΔΙΔΤΜΕΝΤ=διδασκαλία ελληνικής γλώσσας σε χωριστά τμήματα ένταξης ΓΝΒΑΣΑΡ=γνώση βασικών αρχών της ελληνικής γλώσσας ΔΕΛΕΞΕΚΠ=διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας από εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς

7.Σχολικά εγχειρίδια	ΑΚΕΓΧΠΙΝΜ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών ΕΓΧΣΤΓΓΝ=ακατάλληλα εγχειρίδια λόγω παροχής στεγνών γνώσεων ΔΙΑΔΕΓΧ=καταλληλότερα διαδραστικά εγχειρίδια
ΑΞΟΝΑΣ 3^{ος}: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8.Είδη προβλημάτων	BULΠΙΝΜ=bullying σε πρόσφυγες και νέο-μετανάστες ΠΡΔΙΑΚΠΟ=πρόβλημα λόγω διαφορετικής κουλτούρας και πολιτισμού ΑΣΚΨΥΧΒΙ=άσκηση ψυχολογικής βίας σε πρόσφυγες/ νέο-μετανάστες ΠΡΑΠΕΝΤ=προβλήματα αποδοχής και ένταξης ΑΣΛΕΚΣΩΒ=άσκηση λεκτικής και σωματικής βίας
9. Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	ΥΠΨΥΧΚΟΙ=απαραίτητη υποστήριξη από ψυχολόγους και κοινωνιολόγους ΕΥΡΑΤΔΙΑ=ευαισθητοποίηση κατά ρατσισμού και διακρίσεων ΨΥΧΥΠΜΑΘ=ψυχολογική υποστήριξη στους μαθητές
10.Καλλιέργεια Διαπολιτισμικής επαφής	ΒΟΗΑΜΕΠ=βοηθητική η αμοιβαία επαφή ΚΑΦΟΑΜΕΠ=κατάργηση φοβιών μέσω της αμοιβαίας επαφής ΑΠΠΕΑΜΕΠ=αποφυγή περιθωριοποίησης μέσω της αμοιβαίας επαφής
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
11.Αναγκαιότητα επιμόρφωσης	ΕΛΚΑΠΡΟ=έλλειψη κατάλληλης προετοιμασίας ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση
12. Είδος επιμόρφωσης	ΠΛΚΑΘΔΙ=πληροφορίες και καθοδήγηση για διδασκαλία σε πρόσφυγες/ νέο-μετανάστες μαθητές ΑΝΜΟΡΦΕΠ=αναφορά στο μορφωτικό επίπεδο των μαθητών ΣΥΧΣΥΝΑΝ=η συχνότητα της επιμόρφωσης σε συνάρτηση με τις ανάγκες ΠΕΡΕΠΔΧΡ=περιοδική επιμόρφωση κατά τη διάρκεια της χρονιάς ΠΡΕΝΔΕΚΠ=αρχική πρόσληψη ενδιαφερομένων εκπαιδευτικών

	ΣΥΝΣΤΕΚΠ=συνεργασία με στελέχη εκπαίδευσης
13. Φορείς διενέργειας της επιμόρφωσης	ΒΦΥΠΠΑΙΘ=βασικός φορέας επιμόρφωσης το Υπουργείο παιδείας ΑΓΝΑΛΛΦΟ=άγνοια για άλλους φορείς
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ 8^{ος} ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 31 ΣΧΟΛΕΙΟ: ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ	
ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα	
1.Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	ΥΠΦΥΠΠΑ=υποχρεωτική φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του ΦΥΠΡΠΟΛ=φυγή πρόσφυγα λόγω πολέμου ΦΥΟΙΚΟΝΛ=φυγή νέο-μετανάστη για οικονομικούς λόγους
2.Κατάσταση προσφύγων/ νέο-μεταναστών σήμερα	ΚΑΣΥΝΥΓ=κακές συνθήκες υγιεινής ΧΡΕΟΚΟΝ=χρεοκοπία ονείρου για καλύτερο τρόπο ζωής ΔΥΣΚΑΤΠΡ=δύσκολες συνθήκες ζωής λόγω κατάρρευσης των προσδοκιών τους
3.Θέση προσφύγων/ νεο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	ΥΠΑΡΤΥΠΙ=γνώση ύπαρξης τμημάτων υποδοχής ΑΝΕΠΑΠΟΡ=ανεπαρκής απορρόφηση μαθητών
ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4.Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	ΔΥΣΕΝΤΔΕ=δυσκολότερη η ένταξη στην ΔΕ ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης στη ΔΕ λόγω άγνοιας της γλώσσας ΔΥΣΑΝΤΔΕ=δυσκολία ανταπόκρισης στα δεδομένα της ΔΕ
5.Αποτελεσματικές διδακτικές μέθοδοι	ΚΟΜΑΔΣΥΝ=κατάλληλη η ομαδοσυνεργατική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές ΑΠΑΡΓΝΕΛ=απαραίτητη η προηγούμενη γνώση της ελληνικής γλώσσας
6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης λόγω άγνοιας της γλώσσας ΓΝΒΑΣΑΡ=απαραίτητη γνώση των βασικών αρχών της ελληνικής γλώσσας

	ΕΥΕΝΤΓΛ=ευκολότερη ένταξη σε περίπτωση γνώσης της ελληνικής γλώσσας ΔΙΑΤΜΕΝΤ=διδασκαλία ελληνικής γλώσσας σε ξεχωριστά τμήματα ένταξης
7. Σχολικά εγχειρίδια	ΑΚΕΓΧΠΝΜ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών ΑΣΤΟΙΚΟΥ=απουσία στοιχείων της κουλτούρας των προσφύγων/νέο-μεταναστών από τα εγχειρίδια ΑΣΤΟΙΓΛ=απουσία στοιχείων της γλώσσας των προσφύγων/ νέο-μεταναστών από τα εγχειρίδια ΑΔΣΥΝΓΛ=αδυναμία σύνδεσης των γλωσσών μεταξύ τους
ΑΞΟΝΑΣ 3^{ος}: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8.Είδη προβλημάτων	ΠΡΕΠΠΗ=προβλήματα επιθετικότητας από γηγενείς ΒΥΛΠΝΜ=bullying σε πρόσφυγες και νέο-μετανάστες ΠΡΕΞΕΜΦ=πρόβλημα λόγω εξωτερικής εμφάνισης ΠΕΡΙΘΠΝΜ=περιθωριοποίηση προσφύγων και νέο-μεταναστών ΠΡΑΠΕΝΤ=προβλήματα αποδοχής και ένταξης ΣΥΣΞΕΝΠΕ=συστολή λόγω προέλευσης από ξένο περιβάλλον
9.Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	ΚΑΤΡΟΛΕΚ=καταλυτικός ο ρόλος του εκπαιδευτικού ΚΑΝΠΑΟΜ=κανένα παιδί όμοιο ΜΕΜΗΝΑΝ=μετάδοση μηνύματος ανεκτικότητας ΜΕΜΗΝΣΕ=μετάδοση μηνύματος σεβασμού ΑΝΤΙΡΚΕΙ=αξιοποίηση αντιρατσιστικών κειμένων
10.Καλλιέργεια Διαπολιτισμικής επαφής	ΒΟΗΑΜΕΠ=βοηθητική η αμοιβαία επαφή ΚΑΦΟΑΜΕΠ=κατάργηση φοβιών μέσω της αμοιβαίας επαφής ΠΡΑΜΕΠΓΟ=προώθηση αμοιβαίας επαφής από γονείς ΣΥΜΓΟΡΑ=συμβολή γονέων στην άρση του ρατσισμού
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
11.Αναγκαιότητα επιμόρφωσης	ΕΛΚΑΠΡΟ=έλλειψη κατάλληλης προετοιμασίας ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση ΑΓΝΚΑΤΠ=άγνωστη η κατάσταση στην περιοχή
12.Είδος επιμόρφωσης	ΠΡΑΚΕΠΙΜ=πρακτική επιμόρφωση ΠΡΑΖΕΠΙΜ=προτιμότερη η δια ζώσης επιμόρφωση

	ΕΠΙΜΣΤΤ=επιμόρφωση στην τάξη ΕΠΕΞΓΔΕΚ=επιμόρφωση από εξειδικευμένους γνώστες της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης
13.Φορείς διενέργειας της επιμόρφωσης	ΒΦΥΠΠΑΙΘ=βασικός φορέας επιμόρφωσης το Υπουργείο παιδείας
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ 9^{ος} ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 14 ΣΧΟΛΕΙΟ: ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ	
ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα	
1. Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	ΥΠΦΥΠΠΑ=υποχρεωτική φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του ΟΙΚΦΥΝΜ=οικειοθελής φυγή νέο-μετανάστη ΦΥΚΑΛΖ=φυγή νέο-μετανάστη από την πατρίδα του για καλύτερη ζωή ΦΥΒΑΣΛΟΓ=φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του για κάποιο βασικό λόγο
2.Κατάσταση προσφύγων/ νέο-μεταναστών σήμερα	ΣΟΒΖΗΕΠ=σοβαρά ζητήματα επιβίωσης ΔΥΣΧΥΠΠΑ=δύσκολη κατάσταση για χώρα υποδοχής λόγω του πλήθους των ατόμων ΚΣΥΝΖΕΚΠ=κακές συνθήκες ζωής και εκπαίδευσης
3.Θέση προσφύγων/ νεο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	ΘΕΣΕΛΣΧ=απαραίτητη η ύπαρξη θέσης μεταναστών και προσφύγων στο ελληνικό σχολείο ΔΥΠΑΡΧΤΥ=δυσκολία παρακολούθησης χωρίς προηγούμενη τάξη υποδοχής ΑΓΝΥΠΤΥΠ=άγνοια ύπαρξης τάξεων υποδοχής
ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4. Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	ΑΠΕΝΤΔΕ=απαραίτητη η ένταξη στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης λόγω άγνοιας της γλώσσας

5.Αποτελεσματικές διδακτικές μέθοδοι	ΕΞΑΤΔΙΔ=εξατομικευμένη διδασκαλία για κάθε μαθητή ΕΞΑΤΔΙΓΛ= εξατομικευμένη διδασκαλία λόγω γλωσσικών διαφορών ΔΙΑΦΔΙΔ=διαφοροποίηση της διδασκαλίας ΔΙΑΦΕΡΓ=διαφοροποίηση των εργασιών
6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	ΕΝΙΣΔΙΔ=ενισχυτική διδασκαλία για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ΔΙΑΤΜΕΝΤ=διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας σε ξεχωριστά τμήματα ένταξης ΕΥΕΝΤΓΛ=ευκολότερη ένταξη σε περίπτωση γνώσης της ελληνικής γλώσσας
7.Σχολικά εγχειρίδια	ΑΚΕΓΧΓΗ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για γηγενείς ΑΚΕΓΧΠΝΜ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών ΕΓΧΠΥΣΥΝ=εγχειρίδια πυκνά και σύνθετα ΒΙΔΙΑΠΡΟ=απαραίτητα βιβλία με διαφορετικό προσανατολισμό ΑΓΕΓΧΘΕΤ=άγνοια για εγχειρίδια θετικών μαθημάτων
ΑΞΟΝΑΣ 3^{ος}: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8.Είδη προβλημάτων	ΠΡΠΡΟΣΤ=πρόβλημα λόγω προκαταλήψεων και στερεοτύπων ΠΡΑΠΕΝΤ=προβλήματα αποδοχής και ένταξης ΠΡΟΡΙΣΜΑΘ=προβλήματα από ορισμένους μαθητές
9.Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	ΥΠΠΡΟΣΤΕ=απαραίτητη υπέρβαση προκαταλήψεων και στερεοτύπων εκπαιδευτικών ΜΕΜΗΝΑΝ=μετάδοση μηνύματος ανεκτικότητας ΜΕΜΗΝΣΕ=μετάδοση μηνύματος σεβασμού ΜΜΗΝΥΠΣΤ=μετάδοση μηνύματος υπέρβασης στερεοτύπων ΕΞΟΙΚΘΕΑ=εξοικείωση με το διαφορετικό μέσα από το θεατρικό παιχνίδι ΕΞΟΙΚΔΙΑ=εξοικείωση με το διαφορετικό μέσα από τον διάλογο
10.Καλλιέργεια Διαπολιτισμικής επαφής	ΒΟΗΑΜΕΠ=βοηθητική η αμοιβαία επαφή ΕΛΧΡΑΜΕΠ=έλλειψη χρόνου για αμοιβαία επαφή ΕΛΔΙΑΜΕΠ=έλλειψη διάθεσης για αμοιβαία επαφή ΠΡΑΜΕΠΓΟ=προώθηση αμοιβαίας επαφής από γονείς

ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
11.Αναγκαιότητα επιμόρφωσης	ΕΛΚΑΠΡΟ=έλλειψη κατάλληλης προετοιμασίας ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση ΑΓΝΚΑΤΠ=άγνωστη κατάσταση στην περιοχή
12.Είδος επιμόρφωσης	ΠΡΑΚΕΠΙΜ=πρακτική επιμόρφωση ΑΝΧΑΡΜΑΘ=αναφορά σε χαρακτηριστικά μαθητών ΑΝΘΕΩΕΠ=αναποτελεσματική θεωρητική επιμόρφωση ΣΥΧΣΥΝΑΝ=η συχνότητα της επιμόρφωσης σε συνάρτηση με τις ανάγκες ΠΕΡΕΠΔΧΡ=περιοδική επιμόρφωση κατά τη διάρκεια της χρονιάς ΕΠΙΜΣΤΤ=επιμόρφωση στην τάξη ΚΣΥΝΕΜΤΥ=καταλληλότεροι συνάδελφοι με εμπειρία σε τάξεις υποδοχής
13.Φορείς διενέργειας της επιμόρφωσης	ΒΦΥΠΠΑΙΘ=βασικός φορέας επιμόρφωσης το υπουργείο παιδείας ΕΠΙΜΥΠΕΞ=επιμόρφωση από το υπουργείο εξωτερικών ΕΠΥΠΜΕΤΠ=επιμόρφωση από το υπουργείο μεταναστευτικής πολιτικής ΕΛΕΜΠΜΚΟ=έλλειψη εμπιστοσύνης στις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ 10^{ος} ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΧΗΜΙΚΟΣ ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 14 ΣΧΟΛΕΙΟ: ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ	
ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα	
1.Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	ΥΠΦΥΠΠΑ=υποχρεωτική φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του ΦΥΠΡΠΟΛ=φυγή πρόσφυγα λόγω πολέμου ΦΥΠΡΚΑΤ=φυγή πρόσφυγα λόγω καταστροφής ΟΙΚΦΥΝΜ=οικειοθελής φυγή νέο-μετανάστη ΦΥΟΙΚΟΝΛ=φυγή νέο-μετανάστη για οικονομικούς λόγους

	ΦΥΚΑΛΖ=φυγή νέο-μετανάστη από την πατρίδα του για καλύτερη ζωή
2.Κατάσταση προσφύγων/ νέο-μεταναστών σήμερα	ΑΘΛΣΥΝΚΑ=άθλιες συνθήκες ζωής σε καταυλισμούς ΔΥΣΧΥΠΠΛ=δύσκολη κατάσταση σε χώρα υποδοχής λόγω του πλήθους των ατόμων ΕΛΥΠΦΙΑ=έλλειψη υποδομών φιλοξενίας
3.Θέση προσφύγων/ νεο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	ΔΥΣΚΑΠΑΠ=δυσκολία απάντησης λόγω απουσίας τέτοιων μαθητών ΠΡΕΝΤΓΛ=προβλήματα ένταξης στο σχολείο λόγω δυσκολιών στη γλώσσα ΔΥΠΑΡΧΤΥ=δυσκολία παρακολούθησης σχολείου χωρίς προηγούμενη τάξη υποδοχής
ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4.Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	ΔΥΣΕΝΤΔΕ=δυσκολότερη η ένταξη στην ΔΕ ΔΥΣΜΕΓΗΛ=δυσκολία ένταξης στη ΔΕ λόγω έλευσης σε μεγάλη ηλικία ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης στη ΔΕ λόγω άγνοιας της γλώσσας ΤΜΔΙΔΑΓΓ=έλλειψη τμημάτων διδασκαλίας στην αγγλική γλώσσα
5.Αποτελεσματικές διδακτικές μέθοδοι	ΚΟΜΑΔΣΥΝ=κατάλληλη η ομαδοσυνεργατική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές ΕΠΟΜΑΔΣΥ=αναγκαστική επαφή μεταξύ συμμαθητών μέσω της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου ΓΝΓΛΦΙΑ=ευκολότερη γνώση της ελληνικής γλώσσας μέσα από φίλιες ΕΝΚΟΙΦΙΑ=ευκολότερη ένταξη στην κοινωνία μέσα από φίλιες
6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	ΕΠΠΩΡΓΔ=επιπλέον ώρες γλωσσικής διδασκαλίας ΦΡΟΝΕΛΓΚ=φροντιστήρια για διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ΔΕΛΔΕΥΞΓ=διδασκαλία ελληνικής ως δεύτερη ξένη γλώσσα
7. Σχολικά εγχειρίδια	ΑΚΕΓΧΓΗ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για γηγενείς

	<p>ΑΚΕΓΧΙΠΝΜ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών</p> <p>ΕΓΧΙΠΥΣΥΝ=εγχειρίδια πυκνά και σύνθετα</p>
ΑΞΟΝΑΣ 3^{ος}: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8. Είδη προβλημάτων	<p>ΠΡΑΠΕΝΤ=προβλήματα αποδοχής και ένταξης</p> <p>ΚΑΘΥΛ=καθυστέρηση στην ύλη λόγω προσφύγων/ νέο-μεταναστών</p> <p>ΠΡΑΓΝΓΛ=προβλήματα λόγω άγνοιας της γλώσσας</p>
9.Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	<p>ΚΑΠΡΑΠΕΚ=καταπολέμηση προβλημάτων η αποστολή του εκπαιδευτικού</p> <p>ΜΜΗΝΥΠΣΤ=μετάδοση μηνύματος υπέρβασης στερεοτύπων</p> <p>ΜΑΙΕΛΑΝΜ=μετάδοση αισθήματος ελευθερίας και ανεξαρτησίας στους μαθητές</p>
10.Καλλιέργεια Διαπολιτισμικής επαφής	<p>ΒΟΗΑΜΕΠ=βοηθητική η αμοιβαία επαφή</p> <p>ΕΠΕΛΚΟΥΠ=απαραίτητη η επαφή προσφύγων/ νέο-μεταναστών με ελληνική κουλτούρα και πολιτισμό</p> <p>ΕΠΚΟΥΠΝΜ=επαφή Ελλήνων με κουλτούρα και πολιτισμό προσφύγων και νέο-μεταναστών</p> <p>ΑΠΠΑΡΕΠ=αποφυγή παρεξηγήσεων μέσω της επικοινωνίας</p>
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
11.Αναγκαιότητα επιμόρφωσης	<p>ΕΛΚΑΠΡΟ=έλλειψη κατάλληλης προετοιμασίας</p> <p>ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση</p>
12. Είδος επιμόρφωσης	<p>ΣΥΕΠΟΞΥΦ=συχνότερη επιμόρφωση λόγω όξυνσης του φαινομένου</p> <p>ΚΣΥΝΕΜΤΥ=καταλληλότεροι οι συνάδελφοι με εμπειρία σε τάξη υποδοχής</p> <p>ΠΕΡΕΠΔΧΡ=περιοδική επιμόρφωση κατά τη διάρκεια της χρονιάς</p> <p>ΑΞΔΥΝΔΙΕ=αξιοποίηση δυνατοτήτων διαδικτυακής επιμόρφωσης</p>
13. Φορείς διενέργειας της επιμόρφωσης	<p>ΕΠΙΧΕΕ=επιχορήγηση επιμόρφωσης από ΕΕ</p>
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ 11^{ος}	

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ	
ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 13	
ΣΧΟΛΕΙΟ: ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ	
ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ	
ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα	
1. Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	ΥΠΦΥΠΠΑ=υποχρεωτική φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του ΦΥΠΡΠΟΛ=φυγή πρόσφυγα λόγω πολέμου ΟΙΚΦΥΝΜ=οικειοθελής φυγή νέο-μετανάστη ΦΥΟΙΚΟΝΛ=φυγή νέο-μετανάστη για οικονομικούς λόγους ΔΙΑΝΕΠΑΛ=διαφορά μεταξύ νέο-μεταναστών με παλαιότερους
2.Κατάσταση προσφύγων/ νέο- μεταναστών σήμερα	ΓΝΜΜΕ=γνώση από τα ΜΜΕ ΣΟΒΖΗΣΤ=σοβαρά ζητήματα στέγασης ΚΣΥΝΖΕΚΠ=κακές συνθήκες ζωής και εκπαίδευσης ΕΛΥΠΦΙΑ=έλλειψη υποδομών φιλοξενίας
3.Θέση προσφύγων/ νεο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	ΑΠΑΡΓΕΛ=απαραίτητη η προηγούμενη γνώση της ελληνικής γλώσσας ΠΡΕΝΤΓΛ=προβλήματα ένταξης στο σχολείο λόγω δυσκολιών στη γλώσσα ΔΥΠΑΡΧΤΥ=δυσκολία παρακολούθησης σχολείου χωρίς προηγούμενη τάξη υποδοχής ΥΠΑΡΤΥΠΙ=γνώση ύπαρξης τμημάτων υποδοχής προσφύγων
ΑΞΟΝΑΣ 2^{ος}: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4.Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	ΔΥΣΕΝΤΔΕ=δυσκολότερη η ένταξη στην ΔΕ ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης λόγω άγνοιας της γλώσσας ΔΥΣΜΕΓΗΛ=δυσκολία ένταξης στη ΔΕ λόγω έλευσης σε μεγάλη ηλικία
5.Αποτελεσματικές διδασκτικές μέθοδοι	ΚΟΜΑΔΣΥΝ=κατάλληλη η ομαδοσυνεργατική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές ΜΙΚΟΜΑΔ=συγκρότηση μικτών ομάδων μαθητών ΕΠΟΜΑΔΣΥ=αναγκαστική επαφή μεταξύ συμμαθητών μέσω της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου

6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης λόγω άγνοιας της γλώσσας ΦΡΟΝΕΛΓΛ=φροντιστήρια για διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ΕΤΓΛΔΙΔ=ετήσια γλωσσική διδασκαλία πριν την ένταξη στη σχολική τάξη ΕΥΕΝΤΓΛ=ευκολότερη ένταξη σε περίπτωση γνώσης της ελληνικής γλώσσας
7. Σχολικά εγχειρίδια	ΑΚΕΓΧΓΗ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για γηγενείς ΑΚΕΓΧΠΝΜ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών ΕΓΧΠΥΣΥΝ=εγχειρίδια πυκνά και σύνθετα ΕΛΑΝΑΝΒΙ=έλλειψη ανανέωσης βιβλίων εδώ και χρόνια
ΑΞΟΝΑΣ 3^{ος}: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8.Είδη προβλημάτων	ΠΡΠΡΟΣΤ=πρόβλημα λόγω προκαταλήψεων και στερεοτύπων ΠΡΑΠΕΝΤ=προβλήματα αποδοχής και ένταξης
9.Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	ΚΑΠΡΑΠΕΚ=κατάργηση προβλημάτων η αποστολή του εκπαιδευτικού ΜΜΗΝΥΠΣΤ=μετάδοση μηνύματος υπέρβασης των στερεοτύπων ΜΜΗΝΙΣΟΤ=μετάδοση μηνύματος ισότητας
10.Καλλιέργεια Διαπολιτισμικής επαφής	ΒΟΗΑΜΕΠ=βοηθητική η αμοιβαία επαφή
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
11.Αναγκαιότητα επιμόρφωσης	ΕΛΚΑΠΡΟ=έλλειψη κατάλληλης προετοιμασίας ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση
12.Είδος επιμόρφωσης	ΣΕΒΙΩΠΡΟ=σεμινάρια βιωματικής προσέγγισης ΣΥΧΣΥΝΑΝ=η συχνότητα της επιμόρφωσης σε συνάρτηση με τις ανάγκες ΕΠΙΜΕΝΕΤ=αρχική επιμόρφωση κατά την έναρξη του έτους ΠΕΡΕΠΔΧΡ=περιοδική επιμόρφωση κατά τη διάρκεια της χρονιάς

13.Φορείς διενέργειας της επιμόρφωσης	ΒΑΣΦΟΕΚΡ=βασικός φορέας το κράτος
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ 12⁰⁵	
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ	
ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 20	
ΣΧΟΛΕΙΟ: ΓΥΜΝΑΣΙΟ	
ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ	
ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα	
1.Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	ΥΠΦΥΠΠΑ=υποχρεωτική φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του ΦΥΠΟΛΛΟΓ=φυγή πρόσφυγα για πολιτικούς λόγους ΟΙΚΦΥΝΜ=οικειοθελής φυγή νέο-μετανάστη ΦΥΚΑΛΖ=φυγή νέο-μετανάστη από την πατρίδα του για καλύτερη ζωή
2.Κατάσταση προσφύγων/ νέο-μεταναστών σήμερα	ΣΟΒΖΗΣΤ=σοβαρά ζητήματα στέγασης ΠΡΑΠΕΝΧΥ=προβλήματα αποδοχής και ένταξης στη χώρα υποδοχής ΟΙΚΟΝΠΡΟ=οικονομικά προβλήματα προσφύγων/νέο-μεταναστών
3.Θέση προσφύγων/ νεο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	ΔΥΣΚΑΠΑΠ=δυσκολία απάντησης λόγω απουσίας τέτοιων μαθητών ΚΑΘΕΣΣΧ=κακή θέση στο ελληνικό σχολείο
ΑΞΟΝΑΣ 2^{ος}: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4.Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	ΘΕΣΕΛΣΧ=απαραίτητη ύπαρξη θέσης προσφύγων/ νέο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο ΔΕΝΤΔΕΠΕ=δυσκολότερη η ένταξη στην ΔΕ απ' ότι στην ΠΕ ΔΥΣΑΝΤΔΕ=δυσκολία ανταπόκρισης στα δεδομένα της ΔΕ ΚΑΤΣΥΝΕΝΤ=ύπαρξη κατάλληλων συνθηκών ένταξης στη ΔΕ ΠΡΟΣΘΕΛ=απαραίτητη η προσωπική θέληση για ένταξη στη ΔΕ
5.Αποτελεσματικές διδακτικές μέθοδοι	ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης λόγω άγνοιας της γλώσσας ΑΠΑΡΓΝΕΛ=απαραίτητη η προηγούμενη γνώση της ελληνικής γλώσσας

	<p>ΕΛΕΚΠΜΕΘ=άγνοια λόγω έλλειψης εκπαίδευσης σε συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους</p> <p>ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση</p> <p>ΚΑΘΓΡΛΕΞ=καθοδήγηση του μαθητή στη γραμματική και το λεξιλόγιο</p> <p>ΠΡΟΤΜΕΝΤ=παρακολούθηση προπαρασκευαστικών τμημάτων πριν την ένταξη στη ΔΕ</p>
6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	<p>ΔΙΔΤΜΕΝΤ=διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας σε χωριστά τμήματα ένταξης</p> <p>ΔΕΛΔΕΥΞΓ=διδασκαλία ελληνικής ως δεύτερη ξένη γλώσσα</p> <p>ΕΛΕΞΕΚΠ=διδασκαλία ελληνικής γλώσσας από εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς</p> <p>ΕΥΕΝΤΓΛ=ευκολότερη ένταξη σε περίπτωση γνώσης της ελληνικής γλώσσας</p>
7.Σχολικά εγχειρίδια	<p>ΑΚΕΓΧΓΗ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για γηγενείς</p> <p>ΑΚΕΓΧΠΝΜ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών</p> <p>ΒΙΔΙΑΠΡΟ=απαραίτητα βιβλία με διαφορετικό προσανατολισμό</p> <p>ΑΕΓΧΕΛΓΛ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια λόγω της ελληνικής γλώσσας</p>
ΑΞΟΝΑΣ 3^{ος}: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8.Είδη προβλημάτων	<p>ΠΡΠΡΟΣΤ=πρόβλημα λόγω προκαταλήψεων και στερεοτύπων</p> <p>ΠΡΑΠΕΝΤ=προβλήματα αποδοχής και ένταξης</p> <p>ΠΣΥΜΑΛΡΟ=παρόμοια συμπεριφορά σε Αλβανούς και Ρομά</p>
9.Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	<p>ΚΑΤΡΟΛΕΚ=καταλυτικός ο ρόλος του εκπαιδευτικού</p> <p>ΑΝΤΙΡΚΕΙ=αξιοποίηση αντιρατσιστικών κειμένων</p> <p>ΕΜΠΓΝΠΟΛ=ευκαιρία εμπλουτισμού γνώσεων μέσω πολυπολιτισμικότητας</p> <p>ΕΞΟΙΚΔΙΑ=εξοικείωση με το διαφορετικό μέσω διαλόγου</p>
10.Καλλιέργεια Διαπολιτισμικής επαφής	<p>ΒΟΗΑΜΕΠ=βοηθητική η αμοιβαία επαφή</p> <p>ΠΡΑΜΕΠΣΧ=προώθηση αμοιβαίας επαφής από το σχολείο</p> <p>ΠΡΑΜΕΠΓΟ=προώθηση αμοιβαίας επαφής από γονείς</p>

	ΕΛΠΡΟΔΙΕ=έλλειψη προγραμμάτων διαπολιτισμικής εκπαίδευσης ΔΙΑΕΚΛΟΓ=διαπολιτισμική εκπαίδευση μέσω της λογοτεχνίας
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
11.Αναγκαιότητα επιμόρφωσης	ΕΛΚΑΠΡΟ=έλλειψη κατάλληλης προετοιμασίας ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση
12.Είδος επιμόρφωσης	ΠΡΑΚΕΠΙΜ=πρακτική επιμόρφωση ΘΕΩΕΠΙΜ=θεωρητική επιμόρφωση ΕΠΙΜΔΜ=δια ζώσης επιμόρφωση ΕΠΙΜΕΞΑΠ=εξ αποστάσεως επιμόρφωση ΕΠΙΜΣΤΤ=επιμόρφωση στην τάξη
13.Φορείς διενέργειας της επιμόρφωσης	ΑΝΠΡΩΔΗΜ=ανάληψη πρωτοβουλίας από το Δήμο ΑΝΠΡΩΔΔΕ=ανάληψη πρωτοβουλίας από Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ 13^{ος} ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 14 ΣΧΟΛΕΙΟ: ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ	
ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα	
1.Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	ΥΠΦΥΠΠΑ=υποχρεωτική φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του ΦΥΠΡΠΟΛ=φυγή πρόσφυγα λόγω πολέμου ΦΥΠΟΛΛΟΓ=φυγή πρόσφυγα για πολιτικούς λόγους ΦΥΘΡΗΛΟΓ=φυγή πρόσφυγα για θρησκευτικούς λόγους ΦΥΛΟΓΒΙ=φυγή πρόσφυγα για λόγους βίας ΦΥΟΙΚΟΝΛ=φυγή νέο-μετανάστη για οικονομικούς λόγους ΦΥΚΑΛΖ=φυγή νέο-μετανάστη για καλύτερη ζωή ΝΜΠΛΠΑΓΚ=νέο-μετανάστευση στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης
2.Κατάσταση προσφύγων/ νέο-μεταναστών σήμερα	ΚΑΔΙΑΒΝΜ=καλύτερες συνθήκες διαβίωσης για νέο-μετανάστες ΔΙΑΦΙΡΝΜ=διαφορά μεταξύ προσφύγων και νέο-μεταναστών

	<p>ΠΡΑΠΕΝΧΥ=προβλήματα αποδοχής και ένταξης των προσφύγων στη χώρα υποδοχής</p> <p>ΕΛΠΡΟΕΝΤ=έλλειψη πρόθεσης ένταξης στη χώρα υποδοχής</p> <p>ΕΛΥΠΦΙΑ=έλλειψη υποδομών φιλοξενίας</p>
3.Θέση προσφύγων/ νεο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	<p>ΔΥΣΚΑΠΑΠ=δυσκολία απάντησης λόγω απουσίας τέτοιων μαθητών</p> <p>ΥΠΑΡΤΥΠΙ=γνώση ύπαρξης τμημάτων υποδοχής</p> <p>ΠΕΡΕΝΕΡ=απαραίτητες οι περαιτέρω ενέργειες</p>
ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4.Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	<p>ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης στη ΔΕ λόγω άγνοιας της ελληνικής γλώσσας</p> <p>ΧΕΙΡΔΙΔΓ=ειδική χειρισμοί για διδασκαλία της γλώσσας</p> <p>ΔΥΣΜΕΓΗΛ=δυσκολία ένταξης στη ΔΕ λόγω έλευσης σε μεγάλη ηλικία</p> <p>ΔΕΝΤΔΕΠΕ=δυσκολότερη η ένταξη στην ΔΕ απ' ότι στην ΠΕ</p>
5.Αποτελεσματικές διδακτικές μέθοδοι	<p>ΑΚΑΤΔΑΣΜ=ακατάλληλη η δασκαλοκεντρική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες</p> <p>ΑΚΑΤΚΕΙΜ=ακατάλληλη η κειμενοκεντρική μέθοδος για πρόσφυγες/ νέο-μετανάστες</p> <p>ΞΕΔΑΣΚΕΙ=ξεπερασμένες και για γηγενείς η δασκαλοκεντρική και κειμενοκεντρική μέθοδος</p> <p>ΚΒΙΩΜ=κατάλληλη η βιωματική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές</p>
6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	<p>ΔΙΑΤΜΕΝΤ=διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας σε χωριστά τμήματα ένταξης</p> <p>ΔΕΛΔΕΥΞΓ=διδασκαλία ελληνικής ως δεύτερη ξένη γλώσσα</p> <p>ΔΕΛΕΞΕΚΠ=διδασκαλία ελληνικής γλώσσας από εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς</p>
7. Σχολικά εγχειρίδια	<p>ΑΚΕΓΧΠΝΜ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών</p> <p>ΒΙΔΙΑΠΡΟ=απαραίτητα βιβλία με διαφορετικό προσανατολισμό</p>
ΑΞΟΝΑΣ 3ος: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	

8. Είδη προβλημάτων	ΠΡΑΠΕΝΤ=προβλήματα αποδοχής και ένταξης ΕΞΑΛΠΡΣΧ=εξάλειψη προβλημάτων μέσω του σχολείου ΕΞΠΡΕΞΕΙ=εξάλειψη προβλημάτων από εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς
9.Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	ΚΑΤΡΟΛΕΚ=καταλυτικός ο ρόλος του εκπαιδευτικού ΜΜΗΝΥΠΣΤ=μετάδοση μηνύματος υπέρβασης στερεοτύπων ΜΕΤΓΝΩΣ=μετάδοση γνώσεων
10.Καλλιέργεια Διαπολιτισμικής επαφής	ΒΟΗΑΜΕΠ=βοηθητική η αμοιβαία επαφή ΠΡΑΜΕΠΣΧ=προώθηση αμοιβαίας επαφής από το σχολείο ΑΔΙΑΠΕΚ=απαραίτητη η διαπολιτισμική εκπαίδευση
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
11.Αναγκαιότητα επιμόρφωσης	ΕΛΚΑΠΡΟ=έλλειψη κατάλληλης προετοιμασίας ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση ΑΜΕΠΠΝΜ=άμεση επαφή με πρόσφυγες/νέο-μετανάστες
12.Είδος επιμόρφωσης	ΣΥΧΣΥΝΑΝ=η συχνότητα της επιμόρφωσης σε συνάρτηση με τις ανάγκες ΕΠΙΜΕΝΕΤ=αρχική επιμόρφωση κατά την έναρξη του έτους ΕΠΙΜΚΤΡΟ=επιμόρφωση με κάθε πρόσφορο τρόπο
13.Φορείς διενέργειας της επιμόρφωσης	ΒΦΥΠΠΑΙΘ=βασικός φορέας το Υπουργείο Παιδείας ΑΝΠΡΩΔΔΕ=ανάληψη πρωτοβουλίας από τη Διεύθυνση ΔΕ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ 14^{ος}	
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΦΥΣΙΚΟΣ	
ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 13	
ΣΧΟΛΕΙΟ: ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ	
ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ	
ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα	
1. Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	ΥΠΦΥΠΠΑ=υποχρεωτική φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του ΦΥΠΡΠΟΛ=φυγή πρόσφυγα λόγω πολέμου ΦΥΕΚΤΑΝ=φυγή πρόσφυγα λόγω έκτακτων αναγκών ΑΔΟΚΔΙΑ=αδόκιμη διάκριση μεταξύ προσφύγων και νέο-μεταναστών ΝΜΑΛΛΜΠΡ=νέο-μετανάστης άλλης μορφής πρόσφυγας

	ΦΥΧΩΡΠΙΟΛ=φυγή νέο-μετανάστη χωρίς την ύπαρξη πολέμου ΦΥΧΩΡΔΙΚ=φυγή νέο-μετανάστη χωρίς την ύπαρξη δικτατορίας
2.Κατάσταση προσφύγων/ νέο-μεταναστών σήμερα	ΧΑΜΜΟΡΕΠ=χαμηλό μορφωτικό επίπεδο ΚΣΥΝΖΕΚΠ= κακές συνθήκες ζωής και εκπαίδευσης
3.Θέση προσφύγων/ νεο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	ΥΠΑΡΤΥΠΙ=γνώση ύπαρξης τμημάτων υποδοχής ΑΦΟΜΕΛ=απαραίτητη η αφομοίωση με τους Έλληνες
ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4.Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	ΔΥΣΔΕΝΤΔΕ=δυσκολότερη η ένταξη στην ΔΕ ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης λόγω άγνοιας της γλώσσας ΠΡΦΟΙΤΠΕ=απαραίτητη η προηγούμενη φοίτηση στην ΠΕ ΤΑΧΕΚΠΗΛ=ταχύρρυθμη εκπαίδευση ως την ηλικιακή εκπαιδευτική βαθμίδα
5.Αποτελεσματικές διδακτικές μέθοδοι	ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης λόγω άγνοιας της γλώσσας ΕΥΠΑΡΘΕΤ=ευκολότερη παρακολούθηση στα θετικά μαθήματα ΕΞΑΤΔΙΓΛ=εξατομικευμένη διδασκαλία λόγω γλωσσικών διαφορών
6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	ΓΝΒΑΣΑΡ=απαραίτητη γνώση των βασικών αρχών της ελληνικής γλώσσας ΕΝΤΑΤΜΑΘ=εντατικά μαθήματα ελληνικής γλώσσας ΕΜΦΓΛΩ=έμφαση στη γλώσσα σε σχέση με τα άλλα μαθήματα
7.Σχολικά εγχειρίδια	ΑΚΕΓΧΠΝΜ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών ΑΕΓΧΕΛΓΛ=ακατάλληλα εγχειρίδια λόγω της ελληνικής γλώσσας ΒΙΔΙΑΠΡΟ=απαραίτητα βιβλία με διαφορετικό προσανατολισμό ΠΑΡΕΓΧΓΛ=διδασκαλία με παρόντα εγχειρίδια μετά τη γνώση της γλώσσας
ΑΞΟΝΑΣ 3ος: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8.Είδη προβλημάτων	ΠΡΑΠΕΝΤ=προβλήματα αποδοχής και ένταξης ΠΡΑΓΝΓΛ=προβλήματα λόγω άγνοιας της γλώσσας

9. Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	ΚΑΤΡΟΛΕΚ=καταλυτικός ο ρόλος του εκπαιδευτικού ΜΜΗΝΥΠΙΣΤ=μετάδοση μηνύματος υπέρβασης στερεοτύπων ΑΝΑΤΡΜΜΕ=ανατροπή μηνυμάτων των ΜΜΕ για πρόσφυγες/ νέο-μετανάστες
10.Καλλιέργεια Διαπολιτισμικής επαφής	ΕΥΚΕΝΤΔΣ=ευκολότερη ένταξη σε διαπολιτισμικό σχολείο
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
11.Αναγκαιότητα επιμόρφωσης	ΕΛΚΑΠΡΟ=έλλειψη κατάλληλης προετοιμασίας ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση
12. Είδος επιμόρφωσης	ΕΠΙΜΕΞΑΠ=επιμόρφωση εξ αποστάσεως ΕΠΙΜΔΖ=επιμόρφωση δια ζώσης ΕΤΗΣΕΜΙ=ετήσια επιμορφωτικά σεμινάρια ΔΥΣΔΖΠΑΝ=δύσκολη η δια ζώσης επιμόρφωση λόγω πανδημίας
13.Φορείς διενέργειας της επιμόρφωσης	ΒΦΥΠΠΑΙΘ= βασικός φορέας επιμόρφωσης το Υπουργείο παιδείας
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ 15^{ος} ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΦΥΣΙΚΟΣ ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 28 ΣΧΟΛΕΙΟ: ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ	
ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα	
1.Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	ΦΥΠΡΠΟΛ=φυγή πρόσφυγα λόγω πολέμου ΦΥΟΙΚΟΝΛ=φυγή νέο-μετανάστη για οικονομικούς λόγους
2.Κατάσταση προσφύγων/ νέο-μεταναστών σήμερα	ΑΓΝΚΑΤΠ=άγνωστη κατάσταση στην περιοχή μας ΓΝΜΜΕ=γνώση από τα ΜΜΕ ΕΛΕΜΠΜΜΕ=έλλειψη εμπιστοσύνης στις πληροφορίες των ΜΜΕ ΚΣΥΝΖΕΚΠ=κακές συνθήκες ζωής και εκπαίδευσης ΟΙΚΟΝΩΦΕ=οικονομική ωφέλεια διεθνών οργανισμών

3.Θέση προσφύγων/ νεο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	ΔΥΣΚΑΠΑΠ=δυσκολία απάντησης λόγω απουσίας τέτοιων μαθητών ΘΕΣΣΧΠΑΛ=ύπαρξη θέσης προσφύγων/ μεταναστών στο σχολείο παλαιότερα
ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4.Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	ΔΥΣΕΝΤΔΕ=δυσκολία ένταξης στη ΔΕ ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης λόγω άγνοιας της γλώσσας ΕΚΜΕΛΙΣΤ=απαραίτητη η εκμάθηση στοιχείων της ελληνικής ιστορίας ΚΑΣΥΝΕΝΤ=ύπαρξη κατάλληλων συνθηκών για ένταξη στη ΔΕ ΠΡΟΤΜΕΝΤ=παρακολούθηση προπαρασκευαστικών τμημάτων πριν την ένταξη στη ΔΕ
5.Αποτελεσματικές διδασκτικές μέθοδοι	ΑΓΝΜΟΡΥΠ=άγνοια του μορφωτικού υπόβαθρου προσφύγων/ νέο-μεταναστών ΔΥΣΑΝΤΑΝ=δυσκολία αντίληψης αναγκών των συγκεκριμένων παιδιών
6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	ΔΙΑΤΜΕΝΤ=διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας σε χωριστά τμήματα ένταξης ΕΚΜΕΛΙΣΤ=απαραίτητη εκμάθηση στοιχείων της ελληνικής ιστορίας
7.Σχολικά εγχειρίδια	ΑΚΕΓΧΓΗ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για γηγενείς ΑΚΕΓΧΠΝΜ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών
ΑΞΟΝΑΣ 3ος: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8.Είδη προβλημάτων	ΠΡΔΙΑΚΠΟ=πρόβλημα λόγω διαφορετικής κουλτούρας και πολιτισμού ΠΡΠΡΟΣΤ=πρόβλημα λόγω προκαταλήψεων και στερεοτύπων ΠΡΑΜΕΠΙΘ=προβλήματα αμοιβαίας επιθετικότητας
9.Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	ΚΑΠΡΑΠΕΚ=καταπολέμηση προβλημάτων η αποστολή του εκπαιδευτικού ΜΜΗΝΥΠΣΤ=μετάδοση μηνύματος υπέρβασης στερεοτύπων

	<p>ΑΥΠΠΡΣΤΕ=απαραίτητη υπέρβαση προκαταλήψεων και στερεοτύπων του εκπαιδευτικού</p> <p>ΕΚΜΡΑΤΔΙ=προσπάθεια εκμηδένισης ρατσισμού και διακρίσεων</p>
10.Καλλιέργεια Διαπολιτισμικής επαφής	<p>ΒΟΗΑΜΕΠ=βοηθητική η άμεση επαφή</p> <p>ΔΥΣΣΥΝΕΓ=δυσπιστία απέναντι στις συνθήκες εγκατάστασης προσφύγων/νέο-μεταναστών</p> <p>ΔΥΣΠΟΛΣΥ=δυσπιστία πολιτών απέναντι στο σύστημα</p>
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
11.Αναγκαιότητα επιμόρφωσης	<p>ΕΛΚΑΠΡΟ=έλλειψη κατάλληλης προετοιμασίας</p> <p>ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση</p> <p>ΑΠΕΠΙΜΠΖ=απαραίτητη η επιμόρφωση για πολλά ζητήματα</p> <p>ΚΑΓΝΕΠΙΜ=κακή γνώμη για επιμορφώσεις</p> <p>ΔΕΠΙΜΠΝΜ=δευτερεύουσα η επιμόρφωση για πρόσφυγες και νέο-μετανάστες</p>
12.Είδος επιμόρφωσης	<p>ΑΜΒΛΦΟΒ=άμβλυνση των φοβιών μέσω της επιμόρφωσης</p> <p>ΠΕΡΕΠΔΧΡ=περιοδική επιμόρφωση κατά τη διάρκεια της χρονιάς</p>
13.Φορείς διενέργειας της επιμόρφωσης	<p>ΕΜΠΣΤΠΑΝ=εμπιστοσύνη στα πανεπιστήμια</p>
<p>ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ 16^{ος}</p> <p>ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΣ</p> <p>ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 20</p> <p>ΣΧΟΛΕΙΟ: ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ</p> <p>ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ</p>	
ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα	
1.Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	<p>ΥΠΦΥΠΠΑ=υποχρεωτική φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του</p> <p>ΟΙΚΦΥΝΜ=οικειοθελής φυγή νέο-μετανάστη</p> <p>ΦΥΟΙΚΟΝΛ=φυγή νέο-μετανάστη για οικονομικούς λόγους</p>
2.Κατάσταση προσφύγων/ νέο-μεταναστών σήμερα	<p>ΟΡΓΕΝΜΚΟ=οργανωμένη ένταξη από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις</p> <p>ΠΕΜΟΡΜΚΟ=παροχή ευκαιριών μόρφωσης από ΜΚΟ</p> <p>ΕΞΔΙΑΜΚΟ=εξασφάλιση διαβίωσης από ΜΚΟ</p>

3.Θέση προσφύγων/ νεο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	ΔΥΣΚΑΠΑΠ=δυσκολία απάντησης λόγω απουσίας τέτοιων μαθητών
ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4.Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	ΣΤΑΔΕΝΔΕ=σταδιακή ένταξη στη ΔΕ ΚΑΣΥΝΕΝΤ=ύπαρξη κατάλληλων συνθηκών ένταξης ΥΠΨΥΧΚΟΙ=απαραίτητη υποστήριξη από ψυχολόγους και κοινωνιολόγους ΠΡΟΣΘΕΛ=απαραίτητη η προσωπική θέληση για ένταξη στη ΔΕ
5.Αποτελεσματικές διδασκτικές μέθοδοι	ΚΟΜΑΔΣΥΝ=κατάλληλη η ομαδοσυνεργατική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές
6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	ΕΠΟΜΑΔΣΥ= αναγκαστική επαφή μεταξύ συμμαθητών μέσω της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου ΓΝΓΛΩΠΟΛ= ευκολότερη γνώση γλώσσας και πολιτισμού μέσω της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου
7.Σχολικά εγχειρίδια	ΑΚΕΓΧΠΝΜ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών ΒΙΔΙΑΠΡΟ=απαραίτητα βιβλία με διαφορετικό προσανατολισμό
ΑΞΟΝΑΣ 3ος: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8.Είδη προβλημάτων	BULΠΝΜ=bullying σε πρόσφυγες και νέο-μετανάστες ΠΡΞΕΝΟΦ= προβλήματα λόγω ξενοφοβίας
9.Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	ΚΑΤΡΟΛΕΚ=καταλυτικός ο ρόλος του εκπαιδευτικού ΚΑΠΡΑΤΕΚ=καταπολέμηση προβλημάτων η αποστολή του εκπαιδευτικού ΕΦΜΕΘΠΡ=εφαρμογή μεθόδων για αντιμετώπιση προβλημάτων
10.Καλλιέργεια Διαπολιτισμικής επαφής	ΒΟΗΑΜΕΠ=βοηθητική η αμοιβαία επαφή
ΑΞΟΝΑΣ 4ος: Επιμόρφωση	
11.Αναγκαιότητα επιμόρφωσης	ΕΛΚΑΠΡΟ=έλλειψη κατάλληλης προετοιμασίας ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση

	ΑΝΥΠΣΕΜ=ανεπαρκή τα υπάρχοντα σεμινάρια ΕΠΟΛΕΚΠ=παροχή επιμόρφωσης σε όλους τους εκπαιδευτικούς
12.Είδος επιμόρφωσης	ΒΙΩΕΠΙΜ=βιωματική επιμόρφωση ΔΙΣΤΕΠΙΜ=διετής σταδιακή επιμόρφωση ΠΑΔΥΑΝΑΤ=παροχή δυνατότητας ανατροφοδότησης
13.Φορείς διενέργειας της επιμόρφωσης	ΒΦΥΠΠΑΙΘ=βασικός φορέας το Υπουργείο Παιδείας ΕΠΠΔΔΕ= εποπτεία από την Περιφερειακή Διεύθυνση ΔΕ ΑΝΠΡΩΣΥΝ=ανάληψη πρωτοβουλιών συνδικαλιστικών οργάνων
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ 17^{ος} ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 28 ΣΧΟΛΕΙΟ: ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ	
ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα	
1.Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	ΥΠΦΥΠΠΑ=υποχρεωτική φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του ΦΥΠΡΠΟΛ=φυγή πρόσφυγα λόγω πολέμου ΦΥΟΙΚΟΝΛ=φυγή νέο-μετανάστη για οικονομικούς λόγους
2.Κατάσταση προσφύγων/ νέο-μεταναστών σήμερα	ΣΟΒΖΗΣΤ=σοβαρά ζητήματα στέγασης ΧΙΛΣΔΟΕΚ=φιλοξενία χιλιάδων σε δομές για εκατοντάδες ΚΣΥΝΖΕΚΠ=κακές συνθήκες ζωής και εκπαίδευσης ΔΥΣΧΥΠΠΑ= δυσκολίες σε χώρες υποδοχής λόγω του πλήθους των ατόμων
3.Θέση προσφύγων/ νεο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	ΔΥΣΚΑΠΑΠ=δυσκολία απάντησης λόγω απουσίας τέτοιων μαθητών ΑΓΝΑΛΠΕ=άγνοια για άλλες περιοχές της Ελλάδας
ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4.Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	ΠΡΦΟΙΤΠΕ=προηγούμενη φοίτηση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση ΑΔΕΝΤΓΛ=αδυναμία ένταξης λόγω άγνοιας της γλώσσας ΕΙΔΤΕΝΗΛ= ειδικά τμήματα ένταξης ΔΕ λόγω μεγάλης ηλικίας

5.Αποτελεσματικές διδακτικές μέθοδοι	ΚΟΜΑΔΣΥΝ=κατάλληλη η ομαδοσυνεργατική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές ΚΒΙΩΜ=κατάλληλη η βιωματική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές
6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	ΕΠΠΩΡΓΔ=επιπλέον ώρες γλωσσικής διδασκαλίας ΔΙΑΤΜΕΝΤ=διδασκαλία ελληνικής γλώσσας σε χωριστά τμήματα ένταξης
7.Σχολικά εγχειρίδια	ΑΚΕΓΧΓΗ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για γηγενείς ΒΙΔΙΑΠΡΟ=απαραίτητα βιβλία με διαφορετικό προσανατολισμό ΑΣΤΟΙΚΟΥ=απουσία στοιχείων της κουλτούρας τους από τα σχολικά εγχειρίδια ΑΣΤΟΙΓΛ=απουσία στοιχείων της γλώσσας τους από τα σχολικά εγχειρίδια ΒΠΡΟΘΡΠΟ=βιβλία προσαρμοσμένα σε θρησκεία και πολιτισμό προσφύγων και νέο-μεταναστών
ΑΞΟΝΑΣ 3^{ος}: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8. Είδη προβλημάτων	ΠΡΑΠΕΝΤ=προβλήματα αποδοχής και ένταξης ΠΡΔΙΑΚΠΟ=πρόβλημα λόγω διαφορετικής κουλτούρας και πολιτισμού ΠΡΕΞΕΜΦ=πρόβλημα λόγω εξωτερικής εμφάνισης
9. Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	ΕΚΠΥΠΙΣ= εκπαιδευτικός υπόδειγμα ισότητας ΕΜΦΟΜΟΙΟΤ=έμφαση στην ομοιότητα και όχι στη διαφορά ΑΝΡΘΣΥΜΠ= ανθρωπιστική συμπεριφορά
10.Καλλιέργεια Διαπολιτισμικής επαφής	ΒΟΗΑΜΕΠ=βοηθητική η αμοιβαία επαφή ΚΑΦΟΑΜΕΠ=κατάργηση φοβιών μέσω της αμοιβαίας επαφής
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
11.Αναγκαιότητα επιμόρφωσης	ΕΛΚΑΠΡΟ=έλλειψη κατάλληλης προετοιμασίας ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση
12.Είδος επιμόρφωσης	ΠΡΑΚΕΠΙΜ=πρακτική επιμόρφωση ΑΝΘΕΩΕΠ=αναποτελεσματική θεωρητική επιμόρφωση

	<p>ΕΠΙΜΣΤΤ=επιμόρφωση στην τάξη</p> <p>ΕΠΙΜΕΝΕΤ=αρχική επιμόρφωση κατά την έναρξη του έτους</p> <p>ΚΣΥΝΕΜΤΥ=καταλληλότεροι συνάδελφοι με εμπειρία σε τάξεις υποδοχής</p> <p>ΕΠΤΕΥΠΧΡ=επιμόρφωση στο τέλος του έτους λόγω ύπαρξης περισσότερου χρόνου</p>
13.Φορείς διενέργειας της επιμόρφωσης	<p>ΑΝΠΡΩΔΔΕ=ανάληψη πρωτοβουλίας από τη Διεύθυνση ΔΕ</p> <p>ΕΠΠΔΔΕ=εποπτεία από την Περιφερειακή Διεύθυνση ΔΕ</p>
<p>ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ 18^{ος}</p> <p>ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΦΥΣΙΚΟΣ</p> <p>ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 39</p> <p>ΣΧΟΛΕΙΟ: ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ</p> <p>ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ</p>	
<p>ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα</p>	
1.Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	<p>ΥΠΦΥΠΠΑ=υποχρεωτική φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του</p> <p>ΦΥΔΥΣΥΝ=φυγή πρόσφυγα λόγω δύσκολων συνθηκών</p> <p>ΦΥΟΙΚΟΝΛ=φυγή νέο-μετανάστη για οικονομικούς λόγους</p> <p>ΔΙΑΦΠΡΜΝ=κατάσταση διαφορετική για πρόσφυγα και νέο-μετανάστη</p>
2.Κατάσταση προσφύγων/ νέο-μεταναστών σήμερα	<p>ΧΙΛΣΔΟΕΚ=φιλοξενία χιλιάδων σε δομές για εκατοντάδες</p> <p>ΔΥΣΟΙΚΧΥ=δυσμενείς οικονομικές συνθήκες στις χώρες υποδοχής</p> <p>ΔΥΕΝΤΚΟΙ=δυσκολία ένταξης σε κοινωνία λόγω της κατάστασης</p>
3.Θέση προσφύγων/ νεο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	<p>ΘΕΣΕΛΣΧ=απαραίτητη ύπαρξη θέσης προσφύγων/ νέο-μεταναστών στο σχολείο</p> <p>ΔΥΠΑΡΧΤΥ=δυσκολία παρακολούθησης σχολείου χωρίς προηγούμενη τάξη υποδοχής</p> <p>ΑΤΥΠΠΕΡ=ανυπαρξία ΤΥΠ στην περιοχή</p>
<p>ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων</p>	
4.Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη	<p>ΑΠΕΝΤΔΕ=απαραίτητη η ένταξη στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση</p> <p>ΔΥΣΕΝΤΔΕ=δύσκολη η ένταξη στην ΔΕ</p>

Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	ΔΥΣΕΝΧΠΕ= δυσκολία ένταξης χωρίς ΠΕ
5.Αποτελεσματικές διδακτικές μέθοδοι	ΚΒΙΩΜ=κατάλληλη η βιωματική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές ΕΠΟΜΑΔΣΥ=αναγκαστική επαφή συμμαθητών μέσω της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου ΣΥΝΚΑΛΔΡ=συνεργασία με Έλληνες μαθητές σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες
6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	ΕΠΠΙΩΡΓΔ=επιπλέον ώρες γλωσσικής διδασκαλίας ΕΥΕΝΤΓΛ=ευκολότερη ένταξη σε περίπτωση γνώσης της ελληνικής γλώσσας
7. Σχολικά εγχειρίδια	ΑΚΕΓΧΓΗ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για γηγενείς ΑΚΕΓΧΠΝΜ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών ΒΙΔΙΑΠΡΟ=απαραίτητα βιβλία με διαφορετικό προσανατολισμό
ΑΞΟΝΑΣ 3^{ος}: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8. Είδη προβλημάτων	ΠΡΑΠΕΝΤ=προβλήματα αποδοχής και ένταξης ΑΝΤΚΑΥΛ=αντιδράσεις λόγω καθυστέρησης της ύλης ΠΡΔΙΑΚΠΟ=πρόβλημα λόγω διαφορετικής κουλτούρας και πολιτισμού ΠΡΔΙΑΘΡ= προβλήματα λόγω διαφορετικής θρησκείας
9. Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	ΚΑΤΡΟΛΕΚ=καταλυτικός ο ρόλος του εκπαιδευτικού ΜΕΜΗΝΑΝ=μετάδοση μηνύματος ανεκτικότητας ΜΕΜΗΝΣΥ=μετάδοση μηνύματος συνεργασίας
10.Καλλιέργεια Διαπολιτισμικής επαφής	ΕΠΕΛΚΟΥΠΙ=απαραίτητη η επαφή προσφύγων/ νέο-μεταναστών με ελληνική κουλτούρα και πολιτισμό ΕΠΚΟΥΠΙΝΜ=επαφή Ελλήνων με κουλτούρα και πολιτισμό προσφύγων και νέο-μεταναστών ΚΑΦΟΑΜΕΠ=κατάργηση φοβιών μέσω της αμοιβαίας επαφής ΜΕΜΗΝΣΕ= μετάδοση μηνύματος σεβασμού
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
11.Αναγκαιότητα επιμόρφωσης	ΕΛΚΑΠΡΟ=έλλειψη κατάλληλης προετοιμασίας ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση

12.Είδος επιμόρφωσης	ΕΥΕΜΣΥΕΠ=ευρύτερη εμπειρία μέσω της συχνότερης επιμόρφωσης ΚΣΥΝΕΜΤΥ=καταλληλότεροι συνάδελφοι με εμπειρία σε τάξεις υποδοχής ΕΠΙΜΣΤΤ=επιμόρφωση στην τάξη
13. Φορείς διενέργειας της επιμόρφωσης	ΒΦΥΠΠΑΙΘ=βασικός φορέας το Υπουργείο παιδείας ΑΝΠΡΩΣΧΜ=ανάληψη πρωτοβουλιών από σχολικές μονάδες
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ 19^{ος} ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΘΕΟΛΟΓΟΣ ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 21 ΣΧΟΛΕΙΟ: ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ	
ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα	
1. Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	ΥΠΦΥΠΠΑ=υποχρεωτική φυγή πρόσφυγα από την πατρίδα του ΦΥΠΡΠΟΛ=φυγή πρόσφυγα λόγω πολέμου ΦΥΠΟΛΛΟΓ=φυγή πρόσφυγα για πολιτικούς λόγους ΦΥΟΙΚΟΝΛ=φυγή νέο-μετανάστη για οικονομικούς λόγους
2.Κατάσταση προσφύγων/ νέο-μεταναστών σήμερα	ΑΓΝΚΑΤΠ=άγνωστη κατάσταση στην περιοχή μας ΓΝΜΜΕ=γνώση από τα ΜΜΕ ΚΣΥΝΖΕΚΠ=κακές συνθήκες ζωής και εκπαίδευσης
3.Θέση προσφύγων/ νεο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	ΕΥΚΠΑΡΣΧ=ευκαιριακή παρουσία στο σχολείο προσφύγων και νέο-μεταναστών ΕΛΟΡΓΣΧΔ=έλλειψη οργανωμένων σχολικών δομών για τέτοιους μαθητές
ΑΞΟΝΑΣ 2^{ος}: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4.Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	ΑΠΕΝΤΔΕ=απαραίτητη η ένταξη στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση
5.Αποτελεσματικές διδακτικές μέθοδοι	ΚΟΜΑΔΣΥΝ=κατάλληλη η ομαδοσυνεργατική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές

	ΚΒΙΩΜ=κατάλληλη η βιωματική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές
6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	ΕΠΠΙΩΡΓΔ=επιπλέον ώρες γλωσσικής διδασκαλίας ΔΙΑΤΜΕΝΤ=διδασκαλία ελληνικής γλώσσας σε ειδικά τμήματα ένταξης
7.Σχολικά εγχειρίδια	ΑΚΕΓΧΠΝΜ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών
ΑΞΟΝΑΣ 3^{ος}: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8. Είδη προβλημάτων	ΠΡΔΙΑΚΠΟ=πρόβλημα λόγω διαφορετικής κουλτούρας και πολιτισμού ΑΝΤΓΟΝΓΗ=αντιδράσεις γονέων γηγενών
9.Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	ΚΑΤΡΟΛΕΚ=καταλυτικός ο ρόλος του εκπαιδευτικού
10. Καλλιέργεια Διαπολιτισμικής επαφής	ΒΟΗΑΜΕΠ=βοηθητική η αμοιβαία επαφή
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
11.Αναγκαιότητα επιμόρφωσης	ΕΛΚΑΠΡΟ=έλλειψη κατάλληλης προετοιμασίας ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση
12. Είδος επιμόρφωσης	ΠΡΔΖΕΠΙΜ=προτιμότερη η δια ζώσης επιμόρφωση ΕΤΕΠΣΕΜ=ετήσια επιμορφωτικά σεμινάρια ΕΠΕΞΓΔΕΚ=επιμόρφωση από εξειδικευμένους γνώστες της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης
13. Φορείς διενέργειας της επιμόρφωσης	ΒΦΥΠΠΑΙΘ=βασικός φορέας επιμόρφωσης το Υπουργείο ΑΝΠΡΩΔΔΕ= ανάληψη πρωτοβουλιών από τη Διεύθυνση ΔΕ ΑΝΠΡΩΔΟΡ=ανάληψη πρωτοβουλιών από διεθνείς οργανισμούς
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ 20^{ος}	
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΣ	
ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 15 στο Δημόσιο τομέα και 17 στον Ιδιωτικό.	
ΣΧΟΛΕΙΟ: ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ	
ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ ΝΕΟ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ: ΟΧΙ	
ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος} : Νοηματοδότηση της έννοιας του νέο-μετανάστη/ πρόσφυγα	

1.Ορισμός πρόσφυγα/ νέο-μετανάστη	ΦΥΠΡΙΠΟΛ=φυγή πρόσφυγα λόγω πολέμου ΦΥΟΙΚΟΝΛ=φυγή νέο-μετανάστη για οικονομικούς λόγους ΦΥΚΑΛΖ=φυγή νέο-μετανάστη από την πατρίδα του για καλύτερη ζωή
2.Κατάσταση προσφύγων/ νέο- μεταναστών σήμερα	ΓΝΜΜΕΣΥΝ=γνώση από τα ΜΜΕ ΚΑΣΥΝΥΓ=κακές συνθήκες υγιεινής ΚΣΥΝΖΕΚΠ=κακές συνθήκες ζωής και εκπαίδευσης ΑΠΠΡΟΦΥΦ=απουσία προστασίας από φυσικά φαινόμενα ΑΠΥΓΑΕΓΚ=αποτροπή υγιούς αποκατάστασης λόγω εγκλωβισμού στην Ελλάδα
3.Θέση προσφύγων/ νεο-μεταναστών στο ελληνικό σχολείο	ΑΡΝΣΤΕΛ=αρνητική στάση Ελλήνων για τη σχολική ένταξη τέτοιων μαθητών ΥΠΑΡΤΥΠ=ύπαρξη τμημάτων υποδοχής
ΑΞΟΝΑΣ 2ος: Εκπαιδευτικές πρακτικές σχολικής ένταξης των νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
4. Ένταξη προσφύγων/ νέο-μεταναστών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	ΑΓΝΜΟΡΥΠ=άγνοια μορφωτικού υπόβαθρου των παιδιών ΑΔΕΝΤΓΚ=αδυναμία ένταξης λόγω άγνοιας της γλώσσας ΔΕΝΤΕΛΠΕ=δυσκολία ένταξης λόγω έλλειψης ΠΕ
5.Αποτελεσματικές διδασκτικές μέθοδοι	ΚΒΙΩΜ=κατάλληλη η βιωματική μέθοδος για πρόσφυγες/νέο-μετανάστες μαθητές ΔΑΙΣΘΕΝΔ=δημιουργία αισθήματος ενδιαφέροντος από τους Έλληνες ΕΜΦΚΟΙΝ=έμφαση στην κοινωνικοποίηση ΕΠΕΛΚΟΥΠ=απαραίτητη η επαφή προσφύγων/ νέο-μεταναστών με ελληνική κουλτούρα και πολιτισμό
6.Αντιμετώπιση του προβλήματος της γλώσσας	ΓΝΒΑΣΑΡ=απαραίτητη γνώση των βασικών αρχών της ελληνικής γλώσσας ΕΝΤΑΤΜΑΘ=εντατικά μαθήματα ελληνικής γλώσσας ΓΝΓΡΑΦΕΛ=απαραίτητη γνώση γραφής ελληνικής γλώσσας
7. Σχολικά εγχειρίδια	ΑΚΕΓΧΠΝΜ=ακατάλληλα σχολικά εγχειρίδια για διδασκαλία προσφύγων/νέο-μεταναστών ΕΓΧΠΥΣΥΝ=εγχειρίδια πυκνά και σύνθετα

ΑΞΟΝΑΣ 3^{ος}: Διαχείριση κρίσεων λόγω της παρουσίας νέο-μεταναστών/ προσφύγων	
8.Είδη προβλημάτων	ΠΡΑΠΕΝΤ=προβλήματα αποδοχής και ένταξης ΠΡΑΜΕΠΠΘ=προβλήματα αμοιβαίας επιθετικότητας ΣΥΣΞΕΝΠΕ=συστολή λόγω προέλευσης από ξένο περιβάλλον
9.Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού	ΚΑΤΡΟΛΕΚ=καταλυτικός ο ρόλος του εκπαιδευτικού ΓΝΒΙΩΠΙΝΜ=γνωστοποίηση βιωμάτων προσφύγων/ νέο-μεταναστών ΜΜΗΝΥΠΣΤ=μετάδοση μηνύματος υπέρβασης στερεοτύπων ΕΚΠΥΠΣ=εκπαιδευτικός υπόδειγμα ισότητας
10.Καλλιέργεια Διαπολιτισμικής επαφής	ΒΟΗΑΜΕΠ=βοηθητική η αμοιβαία επαφή ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση ΑΔΙΑΠΕΚΠ=απαραίτητη η διαπολιτισμική εκπαίδευση
ΑΞΟΝΑΣ 4^{ος}: Επιμόρφωση	
11. Αναγκαιότητα επιμόρφωσης	ΙΚΧΕΙΡΛΕ=ικανότητα χειρισμού λόγω ειδικότητας ΑΠΠΡΕΠΙΜ=απαραίτητη η προηγούμενη επιμόρφωση ΠΕΓΝΕΠΙΜ=περαιτέρω γνώσεις μέσω επιμόρφωσης
12.Είδος επιμόρφωσης	ΑΝΧΑΡΜΑΘ=αναφορά σε χαρακτηριστικά μαθητών ΕΠΙΜΕΝΕΤ=αρχική επιμόρφωση κατά την έναρξη του έτους ΠΕΡΕΠΔΧΡ=περιοδική επιμόρφωση κατά τη διάρκεια της χρονιάς ΠΑΔΥΑΝΑΤ=παροχή δυνατότητας ανατροφοδότησης
13.Φορείς διενέργειας της επιμόρφωσης	ΒΦΥΠΠΑΙΘ=βασικός φορέας Υπουργείο παιδείας ΣΥΝΥΠΑΡΜ=συνεργασία με την Ύπατη Αρμοστεία

